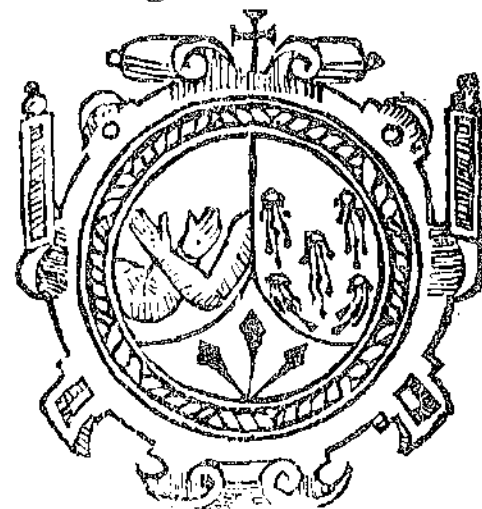

**ADVERTENCIAS
PARA LOS CONFESORES
de los Naturales.**

COMPUESTA POR EL

Padre Fray Ioan Baptista, de la Orden del Sera-
phico Padre S. Francisco, Lector de Theologia, y
Guardian del Conuento de Sanctiago Tlati-
lulco, de la Prouincia del Sancto
Euangelio.

Segunda Parte.

Con Priuilegio.

¶ En Mexico, Enel Conuento de Sanctia-
go Tlatilulco, Por M. Ocharre. Año 1600.

Aduertencias para

ut possint omnia illa quæ Episcopus in foro
pœnitentiæ. Vbi etiam dicit, q̃ Pius. 5. con-
cessit omnibus Episcopis & Archiepiscopis
in Nouo Orbe, ut possint cum omnibus fide-
libus dispensare in omni irregularitate : ex-
cepta illa quæ ex homicidio voluntario extra
bellum, & ex Simonia. Et notabis, q̃ Reli-
giosi habent priuilegia ut id possint, q̃ epis-
copus. Hæc ille. Hoc Breue Pij. 5. asseruatur
in Archivo Ecclesię Regum Limentis, ut re-
ferur in Confessionario Limentis, vbi supra,
fol. 15. pag. 2. in fine. Præcipuum vero ad
hanc rem priuilegium illud existimo Adriani
6. ad instantiam Caroli. 5. Imperatoris. Et
sic valeat Secunda, hæc animaduersionum an-
notationum & obseruationum pars, quã Ter-
tia statim Deo dante subsequitur.

¶ Accipe igitur Christiane lector sarragi-
nem hanc [sic consulto] in tuã gratiam con-
fectam : & vitam in Dñi nostri Iesu Chri-
sti laudem & gloriam profectum & consola-
tionem animarum, & in obsequium Catholi-
cę Ecclesię, cui me omniaq; mea & subicio &
submitto.

✱ IESV MARIA FRANCISCVS

INDEX LOCO- RVM COMMVNIVM HVIVS SE- cundæ Partis.

E Communicatione
Priuilegiorum Ordini-
um Mendicantium.

fol. 113.

¶ Absoluere & ab-
solutio. fol. 120.

¶ Altare. fol. 165.

¶ Baptizare. fol. 171. pag. 2.

¶ Bellum cū Infidelibus. fol. 282. nu. 2.

¶ Benedicere. fol. 230. pag. 2.

¶ Bulla Cene. fol. 238. pag. 2.

¶ Bulla Cruciatę. fol. 248.

¶ Canonica portio. fol. 250.

¶ Capitula Prouincialia. fol. 253.

¶ Casus reseruati. fo. 262. pag. 2.

¶ Commissarij Generales apud Indos

A

re-

residentes. fol. 280. pag. 2.

¶ Communicatio cum Infidelibus. fol. 284. pag. 2.

¶ Communicare. fol. 285.

¶ Communicatio priuilegiorum. fol. 300. & sequentibus.

DE Mutua & expressa communicatione priuilegiorum vtriusq; Ordinis, scilicet Predicatorum, & Minorum. fol. 300.

¶ De speciali communicatione Ordinis Predicatorum cum ceteris Mendicantibus. fo. 301 pa. 2.

¶ Communicatio cum Monialibus. fol. 311 pag. 2.

¶ Communicatio vtriusq; familie. fol. 312.

¶ Communicatio expressa Fratrum Minorum cum ceteris Mendicantibus, & non Mendicantibus fol. 312. nu. 25.

¶ Communicatio pro Augustiniensibus. fo. 326. p. 2.

¶ Pro Carmelitis. fol. 328. pag. 2.

¶ Pro Minimis. fol. 329.

¶ Pro Ordine Seruorum Beate Marie fol. 329. & 330.

¶ Pro Congregatione Iesuatorum Sancti Hieronymi.

nymi. fol. 330.

¶ Pro Fratribus Societatis. fol. 331. nu. 50.

¶ De Communicatione priuilegiorum quam habet Ordo Sancti Hieronymi in Hispania. fo. 336. p. 2.

¶ De Eximia priuilegiorum communicatione Ordinis Cisterciensis, qua etiam gaudent Mendicantes. fol. 340.

¶ De communicatione priuilegiorum Crucigerorum & Ministrantium infirmis &c. fol. 343.

¶ De Communicatione Monialium. fol. 344.

¶ Priuilegia quibus Ordines Mendicantes communicant in priuilegijs. fol. 345.

Conmutatio. fol. 346.

¶ Compositio. ibidem. pag. 2.

¶ Cōceptio Virginis immaculate. f. 347

¶ Concilium Tridentinum. fol. 350.

¶ Concilium Prouinciale. fo. 355. pa. 2.

¶ Compendium omnium priuilegiorum concessorum Fratribus apud Indos & nouiter conuersos cōmōrantibus. fol. 357. pag. 2. nu. 1.

INDEX RERVM ET
SENTENTIA-
RVM MEMORABILIVM, QVAE
*in hac Secunda Parte continentur, iuxta Ordinem
Alphabeticum digestus.*

A.

¶ Absolvere potest Prelatus
Fratres suos ab excom-
municatione de Cena
Domini. fol. 120. pag. 1.

¶ Absolvere non possunt
Praelati Fratres suos à
quinque casibus enor-

mibus. 120. pag. 2. Sunt autem casus enor-
mes qui ibi referuntur, & fol. 130.

¶ Non possunt Praelati absolvere suos subdi-
tos à crimine hæresis. fol. 148. & 149.

¶ Absolvere possunt Episcopi Religiosos à cri-
mine hæresis occultæ. fol. 149. pag. 1.

¶ Absolvere possunt Episcopi ab hæresi occul-
ta propterquam incurritur sententia ex cõ-
municationis. fol. 149. p. 1. & 242. nu. 8.

¶ Ar-

- 3
- ¶ Archiepiscopi & Episcopi Indiarũ (& quib9
ipsi commiserint) auctoritatẽ habent absol-
uendi omnes & quoscunq; Indos (tam viros
quàm mulieres) ab hæresis crimine & alijs
quibuscunque criminibus, tam in foro inte-
riori quàm exteriori. fol. 442. num. 23.
- ¶ Eandem auctoritatem habent Prouinciales
Ordinum Mendicantium, & quibus ipsi cõ-
miserint per Pauli. 3. Bullam quẽ incipit, Al-
titudo diuini Consilij. Vide in Elencho. 1.
par. ver. Absolucion y Absoluer. sub finem.
- ¶ Vices habentes Prelatorum absolvere pos-
sunt (sicut & ipsi) à casib9 reseruatis. 120. p. 2.
- ¶ Absolvere possunt Guardiani & Priores se-
cundum Papam Martinum. 5. suos Fratres
ab omni excommunicatione, etiam de Cena
Domini. 121. pag. 1. 2.
- ¶ Absolvere possunt Prouinciales & eorum vi-
ces & licentiam habentes, Religiosos & eo-
rum Ordinem intrare volentes, ab omnibus
peccatis & censuris. fol. 122. pag. 1. 2.
- ¶ Absolvere possunt Prouinciales in vtroque
foro Fratres suos conuersioni Indorum depu-
tatos ab omni censura, etiam de Cena Do-
mini
- A 3

- mini. fol. 123. pag. 1.
- ¶ Absoluere possunt Prælati subditos suos a casibus de Cæna Domini. fol. 247. pag. 1. 2.
- ¶ Absoluere possunt Prælati Superiores, suos Fratres ab omnibus casibus & censuris, & cum eis dispensare in irregularitate contracta, eo quod suspensi, aut interdicti celebrauerint. fol. 265. pag. 2.
- ¶ Absoluere potest Guardianus vel Prior ab excommunicatione pro violenta manuum iniectione, quando per diem naturalem Prouincialis præsentia haberi nõ potest. fo. 266. p. 1.
- ¶ Absoluere potest Prælati etiam inuitum subditum ab excommunicatione sine præiudicio dispositione, quod non potest confessarius. fol. 278. pag. 1.
- ¶ Per Bullam Cruciatæ Guardiani & Priores possunt absolvere sibi subditos ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus. fol. 272. pag. 2.
- ¶ Absoluere possunt confessores Ordinis Prædicatorum omnes fideles ab omnibus peccatis & censuris, exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini. fol. 125. pag. 2.
- ¶ Ab-

- ¶ Absoluere a casibus reservatis Episcopis se compellant Fratres, quando resultat in eorum scandalum. fol. 127. pag. 2.
- ¶ Confessores Ordinum habentes auctoritatem a Prouinciali possunt absolvere a casibus Episcopis reservatis. fol. 128. pag. 1.
- ¶ Absoluere possunt Fratres Societatis Iesu omnes Christianos existentes in terris Infidelium, ubi non potest adiri Sedes Apostolica, ab omnibus casibus etiam de Cæna Domini. fol. 150. pag. 1.
- ¶ Secundum Focher in his partibus absolvere possunt Fratres Mendicantes omnes seculares ab omnibus peccatis & censuris, etiam de Cæna Domini. fol. 151. pag. 2. excepta hæresi. fol. 130. pag. 2.
- ¶ Absoluere possunt Fratres Ordinum secundum Focher omnes seculares & Indos ab omni censura, & excommunicatione, quando non est notoria. fol. 152. pag. 1.
- ¶ Absoluere possunt confessores regulares per virtutem Cruciatæ, & priuilegiorum: ab excommunicatione, satisfacta parte. fo. 153. p. 1. 2.
- ¶ Non possunt Prælati regulares, neque dis-

pensare cum suis subditis simoniacis in Ordine, neq; eos absolvere, secundum Emanuelem. fol. 161. pag. 1.

¶ Possunt Prelati Superiores virtute privilegij Adriani. 6. suos subditos deputatos Infidelium conversioni, & Neophytorum manten-
tioni absolvere ab excommunicatione, & sus-
pensione, quę incurritur ratione Simonie in
Ordinis vel beneficii susceptione. fo. 162. p. 1.

¶ Absolvere possunt Provinciales Indiarum su-
os Fratres conversioni, & instructioni Indo-
rum deputatos ab omni censura, etiam de
Cena Domini. fol. 162. pag. 2.

¶ Absolvere potest confessor (semel in vita) a
casibus contentis in Bulla de Cena Domini,
per Bullam Societatis Corrigię S. Augustini,
& per Bullam confraternitatis Sanctissimi
Sacramenti. fol. 239. pag. 2.

¶ Absolvere possunt per Bullā Cruciatę Prio-
res & Guardiani sibi subditos a casibus re-
servatis. fol. 272. pag. 2.

¶ Absolui possunt seculares per Fratres ab o-
nibus peccatis sententijs, & censuris, excep-
tis contentis in Coena Domini. fo. 125. pa. 2.

Ab.

¶ Absolui possunt Prelati Ordinum Mendi-
cantium, ac simul absolvere Fratres suos ab om-
nibus peccatis & censuris. fol. 120. pag. 1.
Absolui possunt Indi, & in eorum conversione
occupati ab omni censura in utroque fo-
ro, etiam de Cena Domini. fol. 130. pag. 2.

131. 1.

¶ Potest Prelatus a subdito sibi electo in con-
fessorem absolvere ab excommunicatione, quam
incurrit per iniectionem manuum in subdi-
tum. fol. 154. pag. 2.

¶ Possunt Fratres se inuicem percutientes ab
excommunicatione absolvere: si ibi non sit
alius Frater, qui eos absoluat. fol. 155. pag. 1.

¶ Absolui possunt Fratres (& Novitij profiten-
di habentes propositum) semel in vita, ab om-
nibus peccatis & casibus. fol. 155. pag. 2.

¶ Absolui possunt Sorores. S. Clare, Tertiarij,
& eorum seruitores, semel in vita ab omni-
bus peccatis & casibus. fol. 155. pag. 2.

¶ Possunt Episcopi absolvere ab heresi occul-
ta, etiam absentes. fol. 245. pag. 2.

¶ Absolui possunt Religiosi secundum aliquos
per Bullā Cruciatę a casibus reservatis suis

A 5

Su-

Superioribus.

fol. 248. pag. 1. 2.

- ¶ Absolui possunt Fratres ab omnibus excommunicationibus & censuris Ecclesiasticis. fol. 253. pag. 1.

- ¶ Quicumque Frater habuerit auctoritatem passiuam, absolui potest à quocunque confessore Ordinis. fol. 266. pag. 2.

- ¶ Nullus debet à quocunque peccato absolui, nisi prius absoluator ab excommunicatione. fol. 272. pag. 2.

- ¶ Auctoritas concessa Fratribus in aliquibus festiuitatibus, vt absoluantur à reseruatis: illis non valet qui continentur sine contritione, & scienter celant aliquod peccatum mortale. fol. 278. pag. 2.

- ¶ Absoluendi à peccatis duplex est potestas, altera Ordinis, & altera iurisdictionis. fol. 397. pag. 1.

- ¶ Volentes habitum Religionis accipere & propter hoc absoluti virtute concessionis Pape Clementis. 7. à censuris, non reincident, etiam si Ordinem non intrent. fol. 122. pa. 2.

- ¶ Regularis infirmus qui casu non fuit confessus, absolui plenarie potest ab omnibus peccatis

eatis: ex concessione Nicolai. 5. fol. 156.

- ¶ Absoluere ab heresi completa & exteriori etiam occulta) nunquam Papa concedit, sed neque censetur concedere, aut per Bullam Cruciatę, aut per Iubileum, vel per aliud quodcunque priuilegium. fol. 240. & 241.

- ¶ Absoluere possunt Inquisitores à crimine hereticis ex priuilegio, tam in foro interiori, quàm exteriori: nolunt tamen huiusmodi crimen audire, nisi cum testimonio tabellionis. fol. 241. pag. 2.

- ¶ Absoluere posse Inquisitorem vnum absque suorum sociorum consensu & licentia ab heresi completa, docet praxis. fol. 241. nu. 6.

- ¶ Bulla Cęne Domini non derogat facultati quam habent Inquisitores, quominus possint in foro interiori, & exteriori absolueri à crimine heresis. fol. 244. nu. 9.

- ¶ Absoluto inualide in tempore Iubilei, vel Bullę à reseruatis peccatis non habentibus excommunicationem annexam, non sublata fuit ipsa reseruatio. fol. 278. pag. 1. 2.

- ¶ Ministri Generales, Prouinciales, Piores, & Guardiani possunt Fratres suos absolueri ab omni

- omni censura Ecclesiastica. fol. 120. pag. 1.
- ¶ Absolutio ab excommunicatione non includit absolutionem à suspensione & interdicto. fol. 122. pag. 1.
 - ¶ Absolutio à suspensione non includit absolutionem ab excommunicatione & interdicto. fol. 122. pag. 1.
 - ¶ Absolutio ab omni censura Ecclesiastica includit absolutionem ab excommunicatione, suspensione, & interdicto. fol. 122. pag. 1.
 - ¶ Absolutio à censura quacunque, potest concedi etiā extra forum Sacramentale. f. 123. p. 2.
 - ¶ Absolutio à peccatis debet fieri in Sacramento, sed à censuris potest fieri extra Sacramentum poenitentię. fol. 123. pag. 2.
 - ¶ Absolutio à casibus de Cena Domini, (concessa Ordinibus per sua priuilegia) non tollitur per annalem promulgationem Bullę de Cena Domini. fol. 124. pag. 1. 2.
 - ¶ Absolutio à casibus reservatis Papę includit absolutionem à casibus reservatis Episcopis. fol. 127. pag. 1. 2.
 - ¶ Absolutio ab omnibus peccatis & censuris conceditur Prælati, & Fratribus Societatis Iesu

- 7
- Iesu, & eorum Ordinē intrantibus. f. 129. p. 1.
- ¶ Præpositus Generalis Societatis & ab eo designati presbyteri proficiscētes ad Infidelium terras, possunt absolvere à casibus de Cena. Quia facultate non utantur Fratres in locis in quibus officium Sanctę Inquisitionis residet, nisi cum solis Neophytis, &c. fol. 150. pag. 2. Et hoc modo intellige alias omnes concessiones quibus conceditur Fratribus posse absolvere à casibus de Cena Domini.
 - ¶ Absolutio ab excommunicatione notoria nō est concedenda sæcularibus, neque Indis, sed pro absolutione remittendi sunt ad Episcopum. fol. 152. pag. 2.
 - ¶ Absolutio generalis conceditur Fratribus in articulo mortis eo modo, quo concederet Papa si assisteret. fol. 156. nu. 36. 157. pag. 1.
 - ¶ Absolutionis forma, qua debent absolui Fratres in articulo mortis. fol. 157. pag. 1.
 - ¶ Absolutio generalis à peccatis includit etiā plenariam absolutionem à censuris. fol. 158. pag. 1.
 - ¶ Absolutio plenaria cōceditur Fratribus Mēdicantibus & Monialibus semel in vita, & in

- in articulo mortis, & quater in anno & in alijs festis. fol. 158. pag. 2.
- ¶ Absolutionis forma est, ego te absoluo, alia autem verba dicuntur vt Ecclesię Sanctę preces. fol. 194. pag. 2.
- ¶ Absolutio à casibus reseruatis Ministris Prouincialibus debet ab eisdem Ministris postulari. fol. 265. pag. 1.
- ¶ Absolutionē à casibus reseruatis, qui asseruerit ad quenlibet Sacerdotem pertinere, pœna carceris mancipabitur. fol. 265. pag. 2.
- ¶ Absolutio Prouinciali reseruatum non committitur cōfessarijs extra Ordinē. fol. 276. p. 2.
- ¶ A casibus Episcopo à Conc. Trid., reseruatis non possunt regulares absolueri secūdū Emanuelē f. 432. p. 1. ¶ Abbas, q̄ tertio petijt benedictionem ab Episcopo, habetur pro benedicto, si eam sibi deneget. fol. 399. pag. 2.
- ¶ Adultus petens baptismum, debet instrui in fide, priusquam baptizetur. fol. 225. pag. 1. 2.
- ¶ Adultus morti appropinquans & petens baptismum debet baptizari, vt euenit in Nouo Mexico. fol. 225. pag. 1. 226. pag. 1.
- ¶ Adultus Cathecumenus debet respondere ad inter-

- 8
- terrogata, antequam baptizetur. fol. 226. p. 2.
- ¶ Adultus amens debet baptizari, si antequam incideret in amentiam, petijt baptismum & similiter dicitur de dormiente. fol. 227. p. 1.
- ¶ Adultus Cathecumenus admonendus est vt veteris vitę dolorem habeat. fol. 226. pag. 2.
- ¶ Adulti semper amentes debent baptizari sicut infantes. fol. 227. pag. 1.
- ¶ Altare portatile potest poni in cameris secularium vel in plateis ad Missarum sollempnia celebranda. fol. 165. pag. 2. 166. pag. 1.
- ¶ Altare portatile in itinere potest poni in tētorijs ad Missarū sollempnia celebranda. 166. p. 1.
- ¶ Altare maius aliquorum conuentuum S. Dominici deseruit, vt Sacerdos in eo celebrans pro defunctis, vnā animā de existentibus in Purgatorio educat. fol. 168. pag. 1. 2.
- ¶ Altaria priuilegiata in partibus Indiarum possunt nominari per Superiores eorundem locorum. fol. 167. pag. 2. 168. pag. 1.
- ¶ Altaria priuilegiata pro educendis animabus à Purgatorio possunt assignari à Prouincialibus & Custodibus Ordinum Mendicantium. fol. 169. pag. 1. 2.
- Apo-

- ¶ Apostoli non predicarunt Euangelium Christi, nisi in illis Prouincijs, quę sibi singulis ad predicandum contigerunt. fol. 412. p. 1.
- ¶ Aqua sanctificata fit per orationem Sacerdotis, & nouum Chrisma. fol. 223. pag. 2.
- ¶ Aqua Sanctificata potest aliquandiu conseruari in fonte Baptismali. fol. 224. pag. 1.
- ¶ Arma & merces vendentes Infidelium in India, non incurrunt excommunicationem Cene Domini, quando non est in preiudicium Christianitatis. fol. 247. pag. 2.
- ¶ Aras consecrare possunt Prelati, & benedicere Calices, & Ordines minores facere absente Diacono a sua Diocesi. f. 360. p. 1.
- ¶ Arrhas & anulum benedicere in nuptijs, non est necessarium. fol. 206. pag. 1.
- ¶ Attritus per virtutem suscepti Sacramenti solet fieri contritus. fol. 197. pag. 1.
- ¶ Ave Mariam decies dicentes in honorem gaudiorum & virtutum Virginis Marię consequuntur Indulgentiam decem millium annorum. fol. 349. pag. 1.
- ¶ Auctoritas Prelatorum Ordinum absoluedi & dispensandi cum Fratribus est ordinaria

- ria & perpetua. fol. 116. pag. 2.
- ¶ Auctoritas concessa Fratribus vtēdi priuilegijs non expirat per mortem concedentis. fol. 117. pag. 1.
- ¶ Auctoritas Breuis Clementis. 7. & Adriani. 6. semel concessa alicui a Prouinciali, semper durat ei. fol. 117. pag. 1.
- ¶ Auctoritas talis Breuis concessa alicui ab vno Prouinciali, potest ei ab alio tolli ex iusta causa. fol. 117. pag. 2. 118. pag. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda Papę conceditur Prouinciali per Breue Adriani 6. fol. 118. pag. 1. 131. pag. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda Adriani. 6. tantum conceditur Prouincialibus & eorum Vicarijs (ipsis mortuis) & non Guardianis, neq; Prioribus. fol. 131. pag. 2. 132. pag. 1. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda non conceditur Prelatis Superioribus tanta, quantam habet Papa. fol. 139. pag. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda est circa illa, quę communiter cōcedit Papa suis Legatis. f. 139. p. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda est circa absolutionē a casibus contentis in Cena Domini, & circa

dispensationem in voto simplici castitatis, &
impedimentis Matrimonij. fol. 139. pag. 2.

148. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda a nullo alio Summo
Pontifice est concessa, nisi ab Adriano. 6. fo.

139. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda super Indos, semper
manet in suo robore, etiam post eorum con-
uersionem. fol. 140. pag. 1. 2.

¶ Auctoritatis omnimode iudicium, non relin-
quitur Episcopis, vel Archiepiscopis, sed
Prælati Ordinum Mendicantium. fol. 140.

pag. 2.

¶ Auctoritate omnimoda possunt uti Superio-
res Ordinum Mendicantium, non solum quan-
do est necessarium, sed etiam expediens fol.

141. pag. 1.

¶ Auctoritatis omnimode usus semper requi-
rit causam rationabilem. fol. 141. pag. 1. 2.

¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad fratres,
& ad eos comitantes in conuersione Indo-
rum, & in eorum studio & doctrina se occu-
pantes. fol. 142. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad Indos pro
eorum

11
eorum conuersione, manutentione, profecto
in fide, & Ecclesię obedientia fol. 142.

pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad Chris-
ticolas, qui bonę vitę exemplo & odore bo-
nę fame vitam agunt inter Indos. fol. 143.

pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda non extenditur ad hu-
iusmodi Christicolas in hac gubernatione
Mexicana, sed vbi essent pauci & multi In-
fideles, vel nouiter conuersi. fol. 143.

pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda fuit concessa ut me-
lius prouideretur Indorum conuersioni, &
omnium animarum saluti. fol. 143. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda fuit concessa Præla-
tis Ordinum cum triplici limitatione. fol.

143. pag. 2. 144. pag. 1. 145. pag. 1.

¶ Auctoritas omnimoda conceditur vbi non
est creatus Episcopatus, & vbi distat Epif-
copus, & ipsius Officialis, & non potest con-
ueniri intra duas dietas. fol. 144. pag. 2.

¶ Auctoritas omnimoda cum limitatione e-
tiam intelligitur circa Indos, non tamen

circa Fratres Ordinum Mendicantium. fol.

145. pag. 1. 146. pag. 1.

- ¶ Auctoritate omnimoda possunt uti Prelati in presentia Episcopi, dum eius non derogetur dignati. fol. 146. pag. 1.
- ¶ Auctoritate omnimoda possunt uti Prelati infra duas dietas tamen cum assensu Episcopi. fol. 146. pag. 2.
- ¶ Auctoritate omnimoda possunt uti Fratres, ubi non sunt creati Episcopatus absque assensu Episcopi circumvicini. fol. 147. p. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda se extendit ad actus Episcopales, qui non requirunt Ordinem Episcopalem. fol. 148. pag. 1. 360. pag. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda est circa absolutionem a casibus de Cena Domini, & dispensatione in votis, & irregularitatibus, & impedimentis Matrimonij iure diuino, vel naturali non prohibitis. fol. 148. pag. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda importat perpetuitatem. fol. 148. pag. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda non reuocatur per Bullam Cene Domini. fol. 148. pag. 1. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda communicanda est Fratribus

tribus confessoribus electis a Prouinciali in Capitulis Prouincialibus. fol. 154. pag. 1.

- ¶ Auctoritas omnimoda commissa est Fratribus proficiscentibus ad terras Infidelium, fol. 164. pag. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda adriue & passiuue absoluedi, conceditur Fratribus huius prouincie S. Euangelij in quibusdam festis. f. 272. p. 1.
- ¶ Auctoritas omnimoda extenditur ad omnes terras Indorum conuersorum, & conuertendorum. fol. 360. pag. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda in utroque foro conceditur Prelatis Ordinum, & tanta, quantam ipsi iudicauerint expedire. fol. 360. pag. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda concessa Prelatis, & quibus ipsi commisserint, extenditur ad omnes actus Episcopales exercendos, qui non requirunt Ordinem Episcopalem. f. 260. p. 2.
- ¶ Auctoritas omnimoda viget, usque dum fuerit aliud ordinatum per Sedem Apostolicam. fol. 360. p. 2. 151. pag. 1.
- ¶ Auctoritate omnimoda non possunt uti Religiosi intra duas dietas ubi est Episcopus, vel eius Officialis ut Prouisor. fol. pag. 361. pa. 1.

- ¶ Auctoritatis omnimodæ limitatio pro duobus dietis, intelligitur tantum in foro exteriori & in rebus grauib. fol. 361. pag. 2.
- ¶ Auctoritatis omnimodæ extensio (etiam in intra duas dietas) confirmatur à Clemente. 7 & Paulo. 3. fol. 362. pag. 1. 2.
- ¶ Auctoritas vtendi omnibus priuilegijs debet à Prouincialibus committi Prioribus & Guardianis. fol. 126. pag. 1.
- ¶ Auctoritas Commissariorum Generalium & Prouincialium ad committendum Fratribus vsum priuilegiorum. fol. 132. pag. 2.
- ¶ Auctoritas absoluendi à peccatis & censuris (etiam de Censura Domini,) est firma vsque dum per Sedem Apostolicam reuocetur. fol. 151. pag. 1.
- ¶ Auctoritas passiuè concessa Guardianis, vt absoluantur à reseruatis, nō cōmittitur suis Vicarijs in eorum absentia. fol. 268. pag. 1.
- ¶ Auctoritas passiuè absoluendi à reseruatis potest concedi Guardianis in Capitulis Prouincialibus. fol. 268. pag. 2.
- ¶ Auctoritas absoluendi à reseruatis commiss-

sa

- 12
- sa Guardianis, non potest ab eis committi alijs Fratribus: nisi ad hoc habeant licentiam peculiarem. fol. 268. pag. 2.
 - ¶ Auctoritas à Ministro Prouinciali concessa non expirat interim quod ab alio Prouinciali specialiter non reuocatur. fol. 270. pag. 1. & 2.
 - ¶ Auctoritas concessa Ordinum Prelatis absoluedi à casibus occultis, est generalis pro omnibus Mundi partibus. fol. 279. pag. 1.
 - ¶ Auctoritas concessa Fratribus, debite presentatis ad audiendum confessiones, est perpetua, & per Clementinam non potest tolli ab Episcopo. fol. 405. nu. 8. per totum. Dato non fuissent acceptati secundum formam Clemen. Dudum. fol. 420. pag. 2.

B.

BAPTIZARE alienum parochianum extra necessitatem est peccatum mortale fol. 171. pag. 2.

- ¶ Baptizare licet Religiosis doctis, & presbiterij honore insignitis. fol. 12. pag. 1.
- ¶ Baptizari potest infans, vel Cathecum-

B 4

me-

menus in vite periculo á quocunque aliquo-
sine follēnitate, tamen seruata forma, & in-
tentione Ecclesie. fol. 181. pag. 1.

¶ Baptizare non debet Pater aut Mater, nisi
in mortis articulo, quando non adest alius
qui baptizet. fol. 181. pag. 1.

¶ Baptizari non potest fētus inclusus in vtero
matris. fol. 182. pag. 1.

¶ Baptizari debet caput pueri, si solummodo
foris appareat, & timeatur mortis pericu-
lum, etiam non cognito sexu. fol. 182. pag. 1.

¶ Baptizari debet pes vel manus si foris appa-
reat, & si postea nascatur, sub conditione erit
infans baptizandus. fol. 182. pag. 1.

¶ Baptizari debet fētus viuens extractus de v-
tero matris iam mortue, vt euenit in Ciuita-
te Xuchimilco. fol. 182. pag. 1. 2.

¶ Baptizari non debet sub conditione, nisi quā-
do fuerit dubium magnum, sit nec ne bapti-
zatus puer. fol. 183. pag. 1.

¶ Baptizare possunt Fratres in locis vbi habēt
Monasteria, & in alijs locis de visita. fol.
220. pag. 1. & 2.

¶ Baptizare possunt Fratres omnes Mestizos,
Mula-

13
Mulatos, & Nigros in locis sibi assignatis.

fol. 220. pag. 2. 221. pa. 1.

¶ Baptizare possunt Fratres filios Hispanorū
in suis populis, vbi non est proprius Para-
chus. fol. 221. pag. 2. 222. pa. 1.

¶ Baptizare possunt Fratres itinerantes filios
Hispanorum, & aliorum: vbi non adest Para-
chus. fol. 222. pag. 1.

¶ Baptizare possunt Indos Sacerdotes Mini-
stri (etiam seculares) cum quatuor obseruan-
dis. fol. 222. pag. 2.

¶ Baptizare non debent Indi in populis de vi-
sita, nisi quando vrgeat magna necessitas. fo-
225. pag. 1.

¶ Baptizare possunt sollempniter Diaconi ex
commisione prefecti sibi facta, quando est
penuria Sacerdotum. fol. 227. pag. 2. 228. p. 1.

¶ Baptizare cum aqua non sanctificata (non vr-
gente necessitate) est peccatum mortale. fol.
223. pag. 2.

¶ Baptizari possunt plures simul sine peccato
mortali, quando vrget necessitas. fol. 228. p.
2. fol. 229. pag. 1.

¶ Baptizari non possunt plures per aspersio-
nem

nem aqua; nisi imminēte maxima necessitate

fol. 229. pag. 1.

¶ Baptizandi modus est cum quatuor requisitis. fol. 222. pag. 2.

¶ Baptizandi modus circa pueros & adultos. fol. 229. pag. 2.

¶ Baptizans cum profert verba, ego te baptizo: &c. simul, vel puerum mergat, vel super caput eius aquam infundat. fol. 181. pag. 2.

¶ Baptizans iterum rite baptizatum ab aliquo (etiam sub conditione) efficitur irregularis. fol. 182. pag. 2.

¶ Baptizans, quando est dubium, sub conditione debet dicere, si non est baptizatus, ego te baptizo, &c. fol. 183. pag. 1.

¶ Baptizans Laycus vel non Sacerdos in aqua sanctificata peccat mortaliter, nisi laborauerit ignorantia, vel non inueniatur alia aqua. fol. 224. pag. 1.

¶ Baptizati nomen, & patrinorum nomina debent adscribi in aliquo libro. f. 180. pag. 2.

¶ Baptizatus extra Ecclesiam ob periculum mortis, & postea conualecens, ducatur ad Ecclesiam, & ibi omnia dicantur, exceptis verbis

verbis baptizandi, & aque effusione, fol. 182. pag. 2.

¶ Baptismi materia est aqua naturalis, & forma est illa, qua utitur Ecclesia, videlicet, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. fol. 180. pag. 2.

¶ Baptismus potest fieri per effusionem, aut immersionem, aut aspersionem: iuxta unius cuiusque Ecclesie consuetudinem. fol. 181. pag. 2.

¶ Baptismus omni tempore (etiam interdicti, vel cessationis a diuinis) potest conferri parulis & adultis. fol. 181. pag. 2.

¶ Baptismus non debet conferri in domibus priuatis extra necessitatem, nisi filiis Regū, aut Principum. fol. 181. pag. 2.

¶ Baptismus potest conferri ab ebrioso, non tamen ab ebrio, quia talis non intendit facere quod Ecclesia facit. fol. 183. pag. 2.

¶ Baptismus sub conditione potest iterum conferri, quando re diligenter discussa, non contiterit baptizatem fuisse liberum ab ebrietate. fol. 183. pag. 2.

¶ Baptismus potest fieri sine aqua sanctificata

- ficata sine peccato mortali, urgente necessitate. fol. 223. pag. 2.
- ¶ Baptismus in populis de visita potest conferri in necessitate ab Indis instructis in modo baptizandi. fol. 224. pag. 2.
- ¶ Baptismus potest fieri extra Ecclesias, & sine consuetis ceremonijs, quando immineret necessitas. fol. 230. pag. 2.
- ¶ Beneficij nomine intelligitur officium pastorale, ut Prioratus, Guardianatus, Prouincialatus, & alia huiusmodi. fol. 161. pag. 1.
- ¶ Benedicere possunt Prelati Ordinum Mendicantium Ecclesias, & alia ad cultum diuinum spectantia. fol. 231. pag. 1. fol. 234. pag. 1. excepto Chrismate. fol. 231. pag. 2.
- ¶ Benedicere possunt Guardiani, & Priores Cōuētuales corporalia & oratoria. f. 231. p. 1. & 2.
- ¶ Benedicere possunt corporalia Præsidentes, & Vicarij instituti in absentia Guardianorum. fol. 232. pag. 1. & 2.
- ¶ Benedicere possunt Prelati Ordinum corporalia, & alia tam pro vsu proprio, quam alieno. fol. 232. pag. 1. & 2.
- ¶ Benedicere possunt Calices & alia Ministri Pro-

- 15
Prouinciales, & Fratres, quibus ipsi commisserint auctoritatem omnimodam. fo. 233. p. 1.
- ¶ Benedicere possunt Fratres Ordinis Minorum vestes Sacerdotales per Sixtum. 4. fol. 234. pag. 1.
- ¶ Benedicere possunt Fratres Corporalia in terris Infidelium, ubi non est copia Episcoporum. fol. 234. pag. 1. & 2.
- ¶ Benedicere possunt Calices & alia tam pro vsu proprio quam alieno, Fratres missi ad remotissima loca, si ibi non est Episcopus. f. 235. pag. 1. & 2.
- ¶ Benedicere possunt Candelā Priores & Guardiani, ut in hora mortis existens, & accessam habens, consequatur Indulgentiam plenariam. fol. 236. pag. 1.
- ¶ Benedicere Nuptias, & Sacramentum Matrimonij ministrare possunt Fratres omnibus fidelibus in populis sibi assignatis. fol. 236. pag. 2.
- ¶ Benedicere & consecrare Ecclesias possunt Fratres si prius Episcopus ter requisitus renuerit id facere, etiā ipso inuito. f. 227. p. 2.
- ¶ Benedictiones Nuptiales prohibentur dari certis

- certis anni temporibus, & quando vterque contrahentium iam illas recepit. fol. 202. p. 1.
- ¶ Benedictiones Nuptiales in templo dari debent, & antequam dentur, non cohabitent coniuges. fol. 202. pag. 2.
- ¶ Benedictiones Nuptiales non debent dari ab alieno Parocho, nisi de licentia proprii. fol. 202. pag. 2.
- ¶ Benedictiones Nuptiales conferens alienus Parochus, tandiu manet suspensus, quandiu absoluitur à proprio contrahentiū Parocho. fol. 202. pag. 2.
- ¶ Benedictiones secundarum Nuptiarum non possunt fieri sine peccato tam a conferente, quam etiam à suscipiente. fol. 202. pag. 2.
- ¶ Ante Benedictiones Nuptiales contractum matrimonium consummare, non est peccatum mortale, sed nec veniale, dummodo non fiat ex contemptu. fol. 203. pag. 1.
- ¶ Benedictiones Nuptiales possunt conferri vi duo & virgini, & è conuerso. fol. 203. pag. 1. & 204. 2. 205. pag. 1.
- ¶ Benedictiones Nuptiales conferre temporibus ab Ecclesia prohibitis est peccatum mortale.

- 16
mortale. fol. 203. pag. 1.
- ¶ Benedictiones Nuptiales debent conferri, quando alter contrahentium, non antea eas receperit. fol. 204. p. 2. 205. pag. 1.
- ¶ Benedictiones secundarum Nuptiarum conferens Sacerdos, potest à suspensione absolui à suo Diocesano. fol. 204. pag. 2.
- ¶ Benedictiones Nuptiales dum conferuntur, velari debent capita coniugum, quomodo & quo tempore. fol. 205. pag. 2. 206. pag. 1.
- ¶ Benedictiones Nuptiales possunt dari post Missam finitam, si Sacerdos oblitus fuerit in Missa illas dare, nisi alius adsit celebraturus. fol. 206. pag. 1.
- ¶ Benedictiones arrharum possunt omitti sine peccato, ut contingit in Indis. fol. 206. p. 1. 2.
- ¶ Bigamię irregularitatis dispensatio non conceditur per concessionem factam à Sixto. 4. fol. 429. pag. 2.
- ¶ Bigamię irregularitas grauior ad dispensandum. fol. 429. pag. 2.
- ¶ Bulla de Cena Domini nõ est publicata in Episcopatibus Indiarum, & sic per eam non sunt reuocata Ordinum priuilegia. fo. 162. pa. 1.
- ¶ Bulla

- ¶ Bulla Cene dicitur, in qua Papa excommu-
nicat. varia hominum peccantium genera
feria. 5. Hebdomadis Sande. fol. 238. p. 2.
- ¶ Bulla Cene Domini, non prohibet, quin pos-
sint confessores absolvere habentes Bullam
Cruciate, ab omnibus casibus reservatis ex-
cepta hæresi. fol. 247. pag. 1.
- ¶ Bulla Cruciate possunt frui Religiosi, inte-
rim quod non intimatur aliqua reuocatio,
vel declaratio Papalis. fol. 248. p. 2.
- ¶ Bulla Cruciate secundum duos Patres non
possunt vti Fratres quo ad reservata sine li-
centia suorum Rrelatorū. f. 249. p. 2. 250. p. 1
- ¶ Bulla & Oraculum Pauli. 4. qua Fratres ad-
ministrant Sacramenta Neophytis. fol. 173.
num. 6.
- ¶ Bulla Pij. 5. (Et si Mendicantium) qua confir-
mantur Ordinum priuilegia, præcipit Rex
Catholicus obseruari in fauorem Mendicā-
tium. fol. 352. pag. 2.
- ¶ Bulla Pij. 5. ad instantiam Regis Catholici
vt possint Fratres Parochi Officiū exer-
cere, Matrimonia celebrando & Ecclesiasti-
ca Sacramenta administrando. fo. 175. nu. 9.
- ¶ Bulla

- 17
- ¶ Bulla Gregorij. 13. in reuocationem priuile-
giorum, non exiuit, neque fuit Romę publi-
cata. fol. 354. pa. 2. 355. pa. 1.

C.

- Casus reservati Episcopo, includuntur in ca-
sibus reservatis Papę. fol. 127. pag. 1.
- ¶ Casus quatuor, propter quos secundum Pau-
lum. 3. remittendi sunt Fratres ad Sedem A-
postolicam. fol. 130. pag. 2.
- ¶ Casus reservati in Bulla Cene Domini, de-
bent sciri ab omnibus presbyteris deputatis
ad audiendas confessiones. fol. 239. pag. 1.
- ¶ Casus aliquos possunt sibi reservare Prouin-
ciales, & absolutio eorum facta per alium
nihil valet. fol. 262. pag. 2.
- ¶ Casus reservati Prouincialibus, sunt in nu-
mero vndecim. fol. 263. pag. 1. & 2.
- ¶ Casus non possunt reservari, nisi in Capitu-
lis generalibus, aut Prouincialibus ex cōsen-
su Patrum vocalium. fol. 263. pag. 2.
- ¶ Casus aliqui possunt reservari a Prelatis an-
te Capitulum Generale & Prouinciale, quando
vige-

- urgeret necessitas, secundum Fratrem Emanuellem. fol. 264. pag. 1.
- ¶ Casuum reservatorum absolutio pertinet ad Prouincialem, & ad illum, qui habuerit eius licentiam. fol. 264. pag. 2.
- ¶ Capitulum Generale Rome celebratum districte precipit Fratribus Minoribus in Indijs commorantibus, vt ad mandatum Regis doctrinis ex tempore cedant absque vlla contradictione. fol. 261.
- ¶ Capitula Prouincialia in his Indiarum partibus possunt committere suis Fratribus, vt possint officium Parochi exercere in omnibus suis locis assignatis & assignandis. fol. 418. pag. 2. & fol. 173. num. 9. 254.
- ¶ Capitula Prouincialia & Congregationes Ordinum Mendicantium possunt absolute dictos Ordines intrantes & profitentes a quibusvis excommunicationis sententijs, & alijs Ecclesiasticis censuris, & poenis, & dispensare super irregularitate in bello contracta ratione homicidij voluntarij. &c. fol. 253. num. 1.
- ¶ Capitula Prouincialia & Congregationes Ordinum Mendicantium possunt eligere tres

- aut quatuor predicatorum Ordinum professores idoneos confessores penitentiarios, qui possint absolute ab omnibus peccatis: & super casibus eisdem Ordinarijs reservatis dispensare, ac vota que ipsi Ordinarij possunt dispensare. fol. 253. nu. 2.
- ¶ Capitula Prouincialia & Congregationes Ordinum Mendicantium debent eligere (sub mortali peccato) digniorem in Priorem & Guardianum. fol. 261. num. 9.
- ¶ Capitulis Prouincialibus & per octo dies sequentes interessentes Fratres consequuntur Indulgentiam plenariam, quam etiam consequuntur visitantes Ecclesias vbi Capitulum Prouinciale celebratur. &c. fol. 262. num. 12.
- ¶ Causa rationabilis dispensandi dicitur illa, que est pro bono vnius Regni, vel ob quam Papa dispensaret, si esset presens. fol. 142. pag. 2.
- ¶ Causa rationabilis dispensandi relinquatur iudicio Prelatorum Ordinum Mendicantium. fol. 142. pag. 1.
- ¶ Causae rationabiles dispensandi sunt bonum pacis, & bonum vnius Regni, & emolumentum fidei

- fidei & Ecclesie. fol. 142. pag. 1.
- ¶ Cedula Regia, qua iubetur dari executioni Bulla Pij. 5. confirmantis Ordinum Priuilegia. fol. 352. pag. 2.
- ¶ Cedula Reales in fauorem Religiosorum concessę, habentur a Paulo. 4. pro priuilegijs Apostolicis. fol. 364. pag. 2.
- ¶ Cedula Regia, qua datur Religiosis facultas administrandi Sacramenta, habetur vt priuilegiũ emanans a Sede Apostolica. f. 368. p. 2.
- ¶ Cedula Regia, qua datur Fratribus facultas administrandi Sacramenta, & suspēditur executio alterius Cedula in contrarium. f. 376. pag. 2. 377. 378. & 379.
- ¶ Cedula Regia, qua tenentur Fratres Ministrare Sacramenta Indis, & Hispanis: non ex charitate sed ex iustitia. fo. 381. pag. 1. 2. 382. pag. 1. 2.
- ¶ Cedula Regia, qua Episcopi prohibentur mittere visitatores, nisi sint Fratres eiusdem Ordinis. fol. 395. pag. 1. 2. & 396. pag. 2.
- ¶ Censurę nomine in literis Papę intelliguntur excommunicatio, suspensio, & interdictũ. fol. 122. pag. 1.
- ¶ Ce-

- 19
- ¶ Ceremonię relatę in Clementina ad presentandum Regulares ad audiendas confessiones, non sunt de necessitate seruandę. fol. 403. pag. 2.
- ¶ Chrisma debet poni in capite omnium baptizandorum. fol. 222. pag. 2.
- ¶ Chrisma non debet poni in fronte baptizati, sed hoc tantum facit Episcopus in confirmatione. fol. 223. pag. 1. 2.
- ¶ Clauis potestas est auctoritas collata in Sacramento Ordinis, ad absoluendum & remittendum peccata. fol. 397. pag. 1.
- ¶ Clauis scientia est auctoritas Sacerdotis, quę habet in confessione ad cognoscendum peccata tam occulta quam manifesta. fol. 397. pag. 2.
- ¶ Clementina Dudum, de sepulturis prohibet Fratribus sine licentia Parochi predicare confessiones audire, & alia quę plurima exercere. fol. 322. pag. 1. 2.
- ¶ Clementinę omnes, nulla excepta, debent recipi, vt in Scholis, & iudicio per eas gubernentur. fol. 402. pag. 1.
- ¶ Clementina respectu presentationis confessionum

- forum Regularium, non est dicenda priuilegium, sed ius commune. fo. 402. p. 1.
- ¶ Clementina Dudum circa confessorum Regularium presentationem, non derogatur per Concilium Tridentinum. fo. 403. p. 1 & 2.
- ¶ Clerici exsistentes in terris Infidelium, ubi non est creatus Episcopatus, sunt subiecti Religiosis ibi commorantibus. fo. 164. p. 1.
- ¶ Clerici celebrantes in aliquibus altaribus assignatis à Prelatis Ordinū, ad ex Purgatorio animam educendam, non gaudent tali gratia. fo. 168 nu. 2. secus in alijs ibidem. nu. 3. & 4.
- ¶ Clerici ministrantes sacramenta sine licētia Parochi, licet grauiter peccent, non tamen incidunt excommunicationem. fo. 288 pa. 1. & 2.
- ¶ Clerici Visitatores non possunt residere in populis Indorum, ubi habitant Religiosi. fo. 364. nu. 15. per tot.
- ¶ Cognatio spiritualis contrahitur inter baptizatum, & Paternos ipsum tenentes in effusione aquę super eum. fo. 181. p. 1.
- ¶ Com

- ¶ Communicant Ordines Mendicantes in priuilegijs concessis & concedendis. fo. 113. p. 2.
- ¶ Communicant Ordines Mendicantes in priuilegijs, etiam cum Ordinibus non Mendicantibus. fo. 113. p. 2.
- ¶ Communicant Ordines Mendicantes in facultatibus concessis Societati Iesu. fo. 113. p. 2.
- ¶ Communicat Ordo fratrum Minorum in partibus Indiarum in omnibus Indultis concessis & concedendis. fo. 114. p. 1. 2. & 170. p. 1. 2.
- ¶ Communicant Ordines Mendicantes in priuilegijs cum Societate Iesu, sine vlla limitatione: nisi cōtrariū exprimat. fo. 115. p. 1. 2.
- ¶ Communicatio omnium priuilegiorum concessa fratribus Ordinis Predicatorum. fo. 114. p. 2.
- ¶ Communicatio priuilegiorum conceditur Prelatis Ordinum, secundum eorum singulorum simile dignitatem inter se. fo. 116. p. 1. & 170. p. 1. & 2.
- ¶ Communicatio fidelium cum Infidelibus, & hereticis & schismaticis conceditur in corū terris, atque etiā Missarū celebratio, etiam

- etiam si illi adsint. f. 284. p. 2. & 248. pag. 1.
- q Communicatio notabilis priuilegiorum facta fuit Fratribus Prædicatoribus & Minoribus. fol. 300. pag. 1. & 2.
 - q Communicatio Indulgentiarum, & exemptionum, & Indultorum tam spiritualium, quam temporalium facta fuit Ordinibus. fol. 301. pag. 1.
 - q Communicatio priuilegiorum & gratiarum conceditur Fratribus in gubernatione animarum vitam degentibus. fol. 303. pag. 1.
 - q Communicatio in priuilegijs cum ceteris Ordinibus Mendicantibus conceditur ab Alexandro. 6. & a Clemente. 7. & Iulio. 2. Fratribus Minoribus. fol. 310. pag. 1.
 - q Communicatio priuilegiorum tam spiritualium, quam temporalium, & gratiarum conceditur Fratribus trium Ordinum Sancti Francisci. fol. 310. pag. 1. & 2.
 - q Comunicant in priuilegijs Fratres proficiscentes ad Regna China &c. & ibi existentes cum his qui sunt in Noua Hispania. fol. 303. pag. 2.
 - q Communicatio, qua impletur præceptum, vocatur

- catur communio in die Paschatis, vel in die Resurrectionis Dominice. fol. 292. pag. 1.
 - q Communio Paschatis comprehendit octo dies sequentes vel quindecim dies, scilicet a Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclusive. fol. 291. pag. 1.
 - q Commutatio, vel redemptio voti exigit, ut id, in quod votum est commutandum, eque bonum sit, vel melius, quam id, quod vouetur. fol. 422. pag. 1.
 - q Commissio Prælatorum absoluendi, & dispensandi cum Fratribus est perpetua, & ordinaria. fol. 116. pag. 2.
 - q Commissarius veniens ad aliquam Prouinciã cum Fratribus & ad eam perueniens, nõ potest amplius uti sua auctoritate. f. 133. p. 1.
 - q Commissarius veniens ad locum, ubi non habet Superiorem, potest uti priuilegijs concessis alijs Prælatis. fol. 134. pag. 1.
 - q Commissarius vadens ad terras, ubi non est Superior, habet auctoritatem committendi Fratribus usum priuilegiorum. fol. 134. p. 1.
 - q Commissario mortuo in terris, ubi non est alius Prælatus, debet eligi a Fratribus alius sibi
- C 3

- sibi in Prelatum fo. 134. pa. 2.
- ¶ Commissarius particularis habens facultatē committendi, solum in casu particulari, & non vniuersaliter quotiescunque, est ad quecunque potest eam committere. fo. 269. pa. 2.
- ¶ Commissarij Generales Indiarū in Ordine sancti Francisci non possunt ab eorum partibus recedere, sed tenentur inibi expectare visitationem. fo. 281. p. 1.
- ¶ Commissarij Generales Ordinis sancti Francisci tenentur visitare omnes Prouincias sui districti, & suas cues cernere. fo. 281. p. 1.
- ¶ Commissario Generali in Indijs mortuo, obtinebit sigillum cum plenitudine potestatis Prouincialis illius Prouinciæ in qua moritur. fo. 281. pa. 1.
- ¶ Commissarij Generales Indiarū à Ministro Generali habēt eammodam, & cū plenitudine potestatem in vtroque foro. fo. 281. pag. 2.
- ¶ Commissarij Generales Indiarū sunt veri prelati, vsque ad aduentum noui Commissarij. fo. 283. pa. 2. & 284. pa. 1. & 2.
- Cō

- ¶ Commissarius Indiarum habet auctoritatē dispensandi in omnibus constitutionibus inscriptis & cū consilio discretorū. fo. 283. p. 1.
- ¶ Compadres fieri virorum vel mulierum quo ad eleuationem puerorum de fonte baptismatis, est interdictū Religiosis. fo. 172. p. 1.
- ¶ Concessio facta Prouinciali pro absoluendis fratribus, & nouitijs ab omnibus peccatis, & censuris, vbique valet. fo. 122. p. 2.
- ¶ Concessio Pape absoluendi à casibus reseruatīs Episcopis, non est reuocata per Conciliū Tridentinum. fo. 128 p. 1.
- ¶ Concessio vtendi priuilegijs, nō est reuocata per congregationem Cardinaliū, sed potius confirmata per Gregorium 13. fo. 128 p. 2.
- ¶ Concessio priuilegiorum facta Societati Iesu, non est reuocata, sed confirmata per Gregorium 13. fo. 128. p. 2.
- ¶ Concessio Sixti .4. (pro absolutione Fratrum Nouitiorum, Monachorum, & Tertiariorum semel in vita, & in articulo mortis) notabilis. fo. 155. p. 1. 2.
- ¶ Concessio Nicolai .5. pro absolutione Fratrum in

- in articulo mortis, etiam si antea devenerit in dementiam. fol. 156. pag. 1. & 2.
- ¶ Concessio Leonis. 10. facta Monialibus. S. Clare & earum ancillis, quod quater in anno possint absolui generaliter ab omnibus peccatis. fol. 156. pag. 2.
- ¶ Concessio Leonis. 10. facta generalibus & eorum vices habentibus pro absolutione generali suorum subditorum ab omnibus peccatis & censuris. fol. 157. pag. 1.
- ¶ Concessio Leonis. 10. pro absolutione generali facta Monialibus. S. Clare infestis Domini, & Virginis Marie, & S. Francisci, & S. Clare. fol. 157. pag. 2.
- ¶ Concessio Leonis. 10. pro absolutione generali facta Fratribus Minoribus in die Sancte Catherine Virginis & Martyris. f. 158. p. 1
- ¶ Concessio Sixti. 4. pro absolutione generali facta Fratribus Carthusiensibus indie Nativitatis Virginis Marie. fol. 158. pag. 1.
- ¶ Concessionibus celebrandi extra Ecclesiam, & alijs similibus possunt Fratres uti non contradicentibus Episcopis. fol. 166. pag. 2.
- ¶ Concessionibus reductas ad ius commune non vult.

- 23
vult impediri ab Episcopis Concilium Tridentinum. fol. 167. pag. 1.
- ¶ Concessio pro assignandis altaribus ad educendum animas à Purgatorio, extenditur ad Novum Mexicum, & alias Infidelium terras. fol. 169. pag. 2.
- ¶ Concessionibus pro gratijs, indulgentijs & indultis à Summis Pontificibus facte Fratribus Mendicantibus in partibus Indiarum commorantibus, sunt perpetue & perpetuo valent. fol. 171. pag. 1.
- ¶ Concessionibus facte Fratribus Mendicantibus per alios Summos Pontifices approbantur per Papam Pium. 5. fol. 173. p. 1. 2.
- ¶ Concessionibus facte sunt Fratribus Mendicantibus ad maiorem Divini cultus exaltationem. fol. 174. pag. 1.
- ¶ Concessio facta alicui ex gratia non debet retorqueri in eius dispendium. f. 404 pa. 1.
- ¶ Confiteri non debent Fratres peccata graviora extra suam Religionem. fol. 271. pag. 1.
- ¶ Confitens peccata sua absque proposito abstinenti, & restituendi debita, de nouo peccat. fol. 194. pag. 2.
- ¶ Con-

- ¶ Confitens referuata non habenti auctoritatem ab eis ipsum absoluendi, tenetur postea eam habenti, illa confiteri. fol. 275. pag. 1.
- ¶ Confitens referuata non habenti auctoritatem eum absoluendi, absolutio nulla erit ex defectu iurisdictionis. fol. 275. pag. 1.
- ¶ Confitens referuata sine contritione, neque attritione & ab eis absolutus à Prelato, non tenetur eidem illa iterum confiteri, sed sufficit confiteri cuicumque alteri legitimo confessori. fol. 276. p. 2. 278. pag. 1.
- ¶ Confitens peccata sua quibus annexæ sunt censure virtute Bullæ aut Iubilei, manet ab ipsis liberatus: etiam si confessio sit inualida ob defectum penitentis, vel quia non habuit saltem attritionem, vel quia malitiose aliquot tacuit peccatum: si vero absoluitur à peccatis non habentibus excommunicacionem annexam, minimè sublata fuit ipsorum referuatio. fol. 276. num. 16. per totum.
- ¶ Confessores Ordinis Predicatorum per Clementem. 7. Ponti. possunt absolvere omnes fideles ab omnibus peccatis, & censuris,

- suris, exceptis contentis in Cena Domini, fol. 125. p. 2.
- ¶ Confessores Ordinum debent remittere ad Episcopos pro absolutione casus sibi referuatos, quando redundat in commodum Rei publicæ. fol. 128. p. 1. & 423. p. 2.
- ¶ Confessores Ordinum habentes auctoritatē à Provinciali possunt absolvere à casibus Episcopis referuatis. fol. 128. p. 1. & 2.
- ¶ Confessores sunt eligendi idonei ad audientias secularium confessiones fol. 133. pa. 1. 134. p. 1.
- ¶ Simplex sacerdos in periculo mortis potest eligi in confessorium: nullo alio ibi existente idoneo confessore. fol. 134. p. 2. & 135. p. 1.
- ¶ Confessores Regulares virtute Cruciatæ, & suorum privilegiorum possunt absolvere excommunicatos satisfacta parte. fol. 153. p. 1.
- ¶ Confessores tres vel quatuor possunt eligi in quolibet cōuentu, qui possint absolvere omnes Christi fideles ab omnibus & singulis peccatis. fol. 153. p. 2.
- ¶ Confessores tres vel quatuor possunt eligi in quolibet

- quolibet Conuentu, qui possint commutare vota, sicut possunt ipsi Ordinarij. fo. 154. p. 1.
- ¶ Confessor Ordinis Mendicantis in articulo mortis (sicut Papa) potest absolvere Fratrem ab omnibus casibus, nullo dempto. fo. 155. p. 2.
- ¶ Confessor debet interrogare penitentē ubi & quando sibi visum fuerit, indigere. fol. 195. p. 2.
- ¶ Confessores Ordinum Mendicantium secundum Paulum. 3. possunt absolvere excommunicatos generaliter, & ab alijs cēsuris etiam Sedi Apostolicę reservatis. fol. 235. pag. 1.
- ¶ Confessor (per Bullam Societatis Corrigit & per Bullā Cōfraternitatis Sāctissimi Sacramenti) semel in vita potest absolvere a casibus contentis in Cēna Domini. fo. 239. pa. 2.
- ¶ Confessor Fratrum Minorum (secundum eorum statuta) non potest absolvere alios Fratres a casibus reservatis, nisi de licentia Provincialis. fol. 265. pag. 1.
- ¶ Confessor Ordinis Minorum presumens absolvere Fratres eiusdem Ordinis a casibus reservatis (secundum eorum statuta) est ipso iure suspensus a confessionibus. fol. 265. p. 1.
- ¶ Con.

- 29
- ¶ Confessores Monialium active habent auctoritatem Pręlatorum eas absoluendi a sententijs, & casibus reservatis. fo. 267. p. 1.
- ¶ Confessarius debet habere maiore scientiā & qualitates, quā qui solum administrat Eucharistiā. fo. 298. pa. 1.
- ¶ Confessores Ordinum Prędicatorum & Minorum possunt audire omnes ad eos confluentes, & ipsos absolvere a casibus, in quibus per privilegia Sedis Apostolicę eis concessum. fo. 304. pa. 2.
- ¶ Confessores Ordinis Minorū per Paulū. 4. etiam per modū cōmunicationis & extēsis possunt audire confessiones seculariū ad eos recurrētū, & eos absolvere etiā a casibus & censuris Sedi Apostolicę reservatis. fol. 319. pa. 1. & 2.
- ¶ Confessores duo vel tres, qui absoluant ab omnibus casibus, possunt constitui a Provinciali cum suo diffinitorio in quocunque conventu. fo. 364. pa. 1.
- ¶ Cōfessores docti in singulis cōventibus possunt eligi a Provincialibus, qui possint absolvere ab omnibus casibus reservatis. fo. 364. p. 2.
- D Con

- ¶ Confessores habentes auctoritatem Prouincialis possunt dispensare cum in cestuosis ad petendum debitum. fo. 365. p. 2.
 - ¶ Confessores habētes auctoritatem Prouincialis in foro conscientie tantū possunt dispensare cum his, qui vouerunt castitatem antequā contraxerint Matrimonium, vt possint petere debitū. fo. 368. p. 1.
 - ¶ Confessor incipiens audire poenitentis confessionem, tenetur ex iustitia, eam adimplere. fo. 385. pa. 1.
 - ¶ Confessarij non habentes iurisdictionem ex officio ad absoluendū, debent eam accipere à Papa, vel ab Episcopo vel à Parocho. fo. 397. pa. 2.
 - ¶ Confessores approbati cēsetur illi, quos ex licētia ab Episcopo obtēta, assignauerit Prouincialis vel Commissarius Generalis. fo. 398. p. 2.
 - ¶ Confessores probi, moribus & sciētia probati, debent eligi & presentari à Prælati ad audiendas confessiones. fo. 398. pa. 2.
 - ¶ Confessores electi à Prælati, sunt presentandi Episcopis, vel Ordinarijs. fo. 399. p. 1.
- ¶ Con

- 26
- ¶ Confessor Ordinis Minorū vel Prædicatorū à suo Prælato tacite vel ex preesse presentatus Episcopo, si nō habeat defectū sciētiæ & morū, est ab eo appobāndus vt idoneus ad audiendas confessiones. fo. 399. pa. 1.
 - ¶ Confessor Regularis Episcopo presentatus à suo Prælato, si sit idoneus, & sine causa fuerit ab ipso reprobatus, censetur approbatus à Sede Apostolica. fo. 399. pa. 1. & 2.
 - ¶ Confessorum Regulariū presentatio, non est dicenda priuilegiū, sed ius commune. fo. 402. pa. 2. & 403. pa. 1. & 2.
 - ¶ Confessor acceptatus ab Episcopo vt sit confessarius in sua Diocesi, legitime cēsetur presentatus. fo. 404. pa. 1.
 - ¶ Confessores acceptati ab Episcopo habēt omnē auctoritatē, quæ confessoribus Regularibus in Clementina conceditur. fo. 402. p. 2.
 - ¶ Confessores Regulares approbati secūdū Extrauag. Dudū habēt eādē potestātē ad absoluendū, quā ex iure habēt Parochi. f. 405. p. 1.
 - ¶ Confessorū Regulariū presentatio nō potest fieri, nisi per Prouincialē, vel per eū qui ad id habuerit eius cōmissionē. fo. 405. pa. 2.
- D 2 ¶ Con

- ¶ Confessorum Regulariū auctoritas est perpetua, & durat etiam post mortem Episcopi, à quo fuerunt approbati. fo. 405. pa. 2.
- ¶ Confessores Regulares semel presentati, & admissi non indigent noua presentatione, etiam si aliquoties exirent Diœcesi, vbi fuerunt presentati fo. 406. pa. 1.
- ¶ Confessores Regulares non precipit Concilium Tridentinum examinari toties, quoties ipsi Episcopi voluerint. fo. 406. p. 1.
- ¶ Confessor Regularis semel per Episcopum admissus in vna Diœcesi ad audiendas confessiones, semper in eadem habetur pro admissio fo. 406. pa. 2.
- ¶ Confessores Regulares secundū Clemeninā nō habent potestatem absoluēdi fideles à casibus iurē Episcopis reservatis. fo. 409. p. 2.
- ¶ Confessores Regulares secundū Clementinā & Extrauagantem nō habent potiore potestatem absoluendi à casibus, quam habent Parochi. fo. 409. pa. 2.
- ¶ Cōfessores Regulares secundū Clementinā, & Extrauagantem non debent se intromittere in casibus reservatis superioribus, & R

- & Episcopis, & Sedi Apostolicę. fol. 49. p. 2.
 - ¶ Cōfessor semel approbatus in vno Episcopatu ad audiendas confessiones virtute Cruciatę, potest in alio Episcopatu eligi in confessariū, (secundū viros doctos) absque eius noua approbatione. fo. 411. pa. 1.
 - ¶ Confessor approbatus in vno Episcopatu (secundum alios viros) non potest eligi in confessarium in alio Episcopatu sine noua approbatione. fo. 411. pa. 2.
 - ¶ Cōfessor (secundū quendam virum doctum) semel debite presentatus non tenetur se alijs presentare in eadem Diœcesi, neque in alia, ad quā se morādum cōtulerit. f. 413. p. 2.
 - ¶ Cōfessor nullus (etiam Regularis) secundum Concilium Tridentinum potest audire secularium confessiones: nisi ab Episcopis, & locorum Ordinarijs approbationem obtineat. fo. 413. pa. 2.
 - ¶ Confessor (secundum Nauarrum) presentatus & approbatus in vna Diœcesi, debet in altera iterum presentari, & ab Episcopo approbari ad secularium audiendas confessiones. fo. 414. pa. 1.
- D 3° ¶ Con

- ¶ Confessoribus Prædicatoribus & Minoribus
conuenit approbationis perpetuitas, non ta-
men alijs Religiosis, quorum approbatio
secundum Emanuelem potest suspendi ab a-
lio Episcopo. fol. 415. pa. 2.
 - ¶ Confessores Regulares secundum Hæricum & ali-
os virtute Clementinæ non possunt impediri
ab Episcopo ad audiendum confessiones, quando
non adest, dum iter agunt per loca, etiam si ibi
morentur per aliquot dies. fo. 416. pa. 2.
 - ¶ Confessorum Regularium approbatio si ius-
ta causa ab Episcopo limitetur (secundum E-
manuelem) talis limitatio est obseruanda.
fol. 417. pa. 1.
 - ¶ Confessores Regulares semel ab Episcopo
approbati, non possunt ab eodem iterum ap-
probari. fo. 417. pa. 1.
 - ¶ Confessorum idoneitas non sufficit ad audien-
dum confessiones, nisi calificetur per Epis-
coporum approbationem. fol. 417. pa. 2.
 - ¶ Confessores Regulares debite Episcopis præ-
sentati, & ab ipsis sine causa reiecti, iuxta
formam ipsius iuris possunt facere omnia illa, ac
si essent admissi. f. 417. p. 2. & 418. p. 1. & 2.
- ¶ Con

- ¶ Confessarij Ordinum Prædicatorum & Mi-
norum presentati & approbati iuxta termi-
nos Clementinæ, habent iurisdictionem or-
dinariam. fo. 418. pa. 1.
- ¶ Confessarij, qui possunt ab Episcopis ite-
rum examinari & approbari & reprobari
(secundum fratrem Emanuelem) sunt illi, qui
a iure non habent idoneitatem ut fratres alio-
rum Ordinum: non autem confessarij Ordinum
Prædicatorum & Minorum. fo. 418. pa. 1.
- ¶ Confessores Regulares debite presentati in
Episcopatu, ubi sunt presentati possunt au-
dire confessiones omnium fidelium undequa-
que venientium, & eos absolueri ab omni-
bus casibus, præter illos, pro quibus Sedes
Apostolica esset consulenda. fo. 420. p. 1. & 2.
- ¶ Confessores Regulares debite presentati ad se-
cularium confessiones audiendas, etiam si non sint
ab Episcopo acceptati, secundum formam
Clementinæ, habent omnes gratias, & pri-
uilegia ad eas audiendas. fo. 420. pa. 1.
- ¶ Confessores Regulares possunt absolueri
ab omnibus peccatis, & censuris, a quibus
possunt Episcopi, vel Ordinarij locorum,
D 4 etiam

etiam si ipsis referuentur per Synodales.

fol. 423. pag. 1.

¶ Confessores Regulares non possunt uti privilegio Eugenij. 4. in dissolutionem & scandalum proximorum, & Episcoporum, sed in commodum & salutem animarum. fol. 423. p. 2.

¶ Confessores Regulares ad cautius agendum debent remittere penitentes ad suos Ordinarios pro absolutione casuum ipsis reservatorum.

fol. 423. pag. 2.

¶ Confessores Regulares licet possint commutare vota extraneorum, id est aliarum Diocesium ubi non sunt presentati, non tamen possunt in illis dispensare.

fol. 423. pa. 2.

¶ Confessores Regulares in Diocesibus, ubi non sunt presentati, non possunt dispensare in votis cum penitentibus, licet eorum possint audire confessiones.

fol. 422. pa. 2.

¶ Confessores Regulares possunt uti suis privilegijs ad audiendum confessiones, ubicunque voluerint.

fo. 425. pa. 1.

¶ Confessores Regulares possunt secularium omnium audire confessiones, ubilibet etiam extra suas domos.

fo. 426. pag. 1.

¶ Con

¶ Confessores Regulares si sint viri docti ex commissione Prouincialis (in foro conscientie) possunt dispensare ad petendum debitum cum his, qui consanguineum vel consanguineam sui conjugis post Matrimonium carnaliter cognouerunt.

fol. 426. pag. 1. & 2.

¶ Confessores Regulares approbati ad audientas secularium confessiones ex commissione sui Prouincialis (in foro conscientie) possunt dispensare cum his, qui post votum simplex castitatis, Matrimonium contraxerunt, ut possint petere debitum.

fol. 427. pag. 2.

¶ Confessores Regulares habentes auctoritatem sui Prouincialis possunt ad petendum debitum dispensare cum his, qui post contractum Matrimonium ex communi consensu promiserunt continentiam.

fol. 428. pag. 1.

¶ Confessores Ordinis fratrum Minorum rite presentati possunt dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi, preterquam in voto peregrinationis, ultra duas dietas.

fo.

428. pag. 2.

¶ Confessores Regulares secundum Henricum generaliter dispensant cum externis, dum

D §

causa

causa subest, non tātum in voto peregrinationis ultra duas dietas, sed etiā in omni voto Episcopo reservato. fo. 428. pa. 2.

¶ Confessor Regularis debet advertere illis, cum quibus dispensavit (in voto castitatis) ad petēdum debitum, non posse mortuo cōiuge iterum contrahere Matrimonium sine peccato, & post contractum esse necessariā novam dispensationem ad petendum debitum, fo. 428. pa. 2.

¶ Confessor Regularis ab Ordinario approbatus, & designatus per suum Generalē potest aperire literas Sacrae Penitentiariae destinatas Magistris Theologiae, & in Iure Canonico Doctoribus, & ad ipsum recurrentiū audire confessiones, & imposita penitentia in literis expressa, potest eos absolvere, & cum eis dispensare sicut in eis continetur in foro conscientiae tantum. fo. 429. pa. 1.

¶ Confessor Regularis (per concessionem factam Ordini Divi Hieronymi) deputatus per Superiorem, in foro conscientiae potest dispensare super irregularitate quacunque occasione contracta. fo. 430. pa. 1. & 2.

¶ Con

¶ Confessores Mendicantes per Sixtum. 4. possunt dispensare cū secularibus super quacunque irregularitate Ordinario reservata. fo. 431. nu. 11.

¶ Confessores Mendicantes simplices non possunt absolvere penitentes & cum eis dispensare (sicut possunt Episcopi) in casibus arduis. fo. 432. p. 2.

¶ Confessores Regulares nō habent auctoritatem in casibus in Concilio relatis, speciali iure Episcopis concessis: quia tales casus non censentur Episcopales. fo. 432. p. 2.

¶ Confessores Regulares secundū Emanuelē nō possunt dispensare cū secularibus in voto continentiae, neque absolvere a casibus speciali iure Episcopis concessis in Concilio Tridentino. fo. 433. p. 1.

¶ Confessores Regulares nō possunt dispensare in voto continentiae nisi sit periculū vel scandalū Papā adire, neque etiā in alijs votis ipsi Papae reservatis. fo. 433. p. 1.

¶ Confessores Regulares non solū possunt dispensare in votis iure communi Episcopo reservatis, nō autem in his, quae iure spe

- speciali ipsis conceduntur . fo . 433 . pa . 2 .
- ¶ Confessores Mendicantes per Sixtum . 4 .
possunt dispensare cum secularibus super
quibuscunque votis . fo . 433 . nu . 13 .
- ¶ Confessores Regulares deputati per Minis-
trum Generalem possunt ex rationabili, &
legitima causa dispensare cum Neophytis
in voto simplici castitatis , non tamen in
sollemni . fo . 434 . nu . 14 .
- ¶ Confessores Regulares non possunt dispen-
sare in voto simplici castitatis , nisi cum
Neophytis , & recenter ad fidem conuersis
fo . 436 . pa . 1 .
- ¶ Confessores Mendicantes (secundum formā
juris) debite & semel ab aliquo Ordinario
approbati iter facientes per Gregoriū . 13 .
possunt ubique terrarū fidelium omnium audire
confessiones non repugnātibus tamē Ecce-
siarū Parochialium Curatis . f . 437 . nu . 17 .
- ¶ Confessores Regulares semel approbati à
suis superioribus, vel ab aliquo Episcopo
possunt in vtraque India confessiones audi-
re sine alia ulteriori approbatione, vel licen-
tia . fo . 438 . nu . 18 .

Con

- ¶ Confessores Regulares Indorum à suis su-
perioribus electi in suis Capitulis Prouin-
cialibus , vel extra à Prouinciali habente
auctoritatem à Capitulo Prouinciali ad au-
diendas Indorum confessiones , non indi-
gent presentatione, neque approbatione E-
piscoporum . fo . 438 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Confessores Regulares semel presentati ,
& examinati , & approbati ab vno Episco-
po, non possunt ab eius successoribus suspē-
di per priuilegiū Clement . 7 . fo . 438 . p . 2 .
- ¶ Confessores Ordinis Minorū, & aliarū Re-
ligionum (post presentationem pro confessio-
nibus, audientis) non tenentur in foro cons-
cientiæ āplius presentari . f . 439 . p . 1 . & 2 .
- ¶ Confessores Regulares presentatione , &
approbatione semel obtenta (in foro cons-
cientiæ) possunt modo frui omnibus priui-
legijs, etiam si sint contra Concilium Tri-
dentinum . fo . 439 . pa . 1 .
- ¶ Confessores Regulares semel ab Episcopo
in ciuitate vel Diocesisibus praeuio exami-
ne approbati, nō possunt ab eodem Episco-
po iterum examinari sed nequē à Successore
ex pri

ex priuilegio Pij. 5. confirmato per Domi-
num Camillum Caietanum Nuntiū Aposto-
licum. fo. 406. & 407.

¶ Confessoris Regularis approbatio non tolli-
tur mortuo Episcopo approbante. fo.

439. p. 2.

¶ Confessoris Regularis approbatio si fuerit
reuocata, debet fieri in foro exteriori, & fac-
ta tali suspensione, in foro cōscientiæ nō ha-
bet locū vsus talis reuocationis. fo. 439. p. 2.

¶ Confessores Regulares in foro conscientię
(virtute suorū priuilegiorum) possunt secula-
rium omnium audire confessiones, sine ap-
probatione Episcopi, & presentatione coram
eo facta, & quomodo. fo. 440. p. 1. & 2.

¶ Confessorum presentatio (secundū Magistrū
à Veracrucē) ad maiorem securitatē tam quo-
ad forū exterius quā interius, debet fieri
corā Episcopo pro audiendis confessionibus
antiquorū Christianorū. fo. 441. nu. 21.

¶ Confessio peccatorum nisi in necessitatis ar-
ticulo, non est à Fratribus facienda alijs, quā
suis Prælati, vel eiusdem Ordinis sacerdoti-
bus. fo. 266. p. 1.

Con

¶ Confessiones Indorum audire & illis prædi-
care (secundum sua priuilegia) possunt Fratres
Mendicantes in his Indijs de suorū Præla-
torum licentia Episcoporum, & aliorum Ordini-
nariarum quorumcunque licentia minime
requisita. fo. 175. num. 9. & fo.

fo. 176. pa. 2.

¶ Confessio peccatorū debet fieri priusquā Eu-
charistia sumatur, quia recipiens non tan-
tum debet Deo reconciliari, sed etiam Ec-
clesiæ. fo. 185. p. 1.

¶ Confessorum secularium institutio pertinet
ad Ministrum Generalē, & Prouincialē in Ca-
pitulis Prouincialibus. fo. 262. p. 1.

¶ Confessionem integram de iure diuino tene-
tur peccator facere, quando fieri potest. fo.
275. p. 1.

¶ Confessiones non possunt audire Fratres non
seruata forma presentandi posita in Clemē-
tina. fo. 404. p. 2.

¶ Confessiones possunt audire Fratres idonei,
si facta debita presentatione, nolint Episco-
pi eis licentiā concedere ex maleuolentia &
sine causa. fo. 339. p. 1.

Con

¶ Confessiones factę Regularibus solum approbatis à suis superioribus, & non ab Episcopo, in foro exteriori possunt à Parocho haberi pro non legitime factis. folio.

441. pag. 1.

¶ Confessiones huiusmodi à Parocho reclamante, iterum possunt fieri coram ipso confitendo ei vnum vel duo peccata ad euitandū litem. fol. 441. pag. 1. & 2.

¶ Cōfessionis integritas est de iure diuino in quo nullus superior potest dispensare: nulla presertim existente necessitate. Ex quo non potest audire peccata tantum reseruata & ab eis penitentem absoluerē, & remittere ipsum ad confessorem inferiorem, vt ipse (auditis eius peccatis mortalibus nō reseruatis) ab eis cum sacramentaliter absoluat: quicquid in contrarium dicant Caietanus, Soto, & Doctor Nanarrus. folio 275

nu. 15. per totum.

¶ Cōfessio habentis reseruata coram illo qui non habet auctoritatem absoluendi ab illis, debet esse integra, licet solum absoluator à nō reseruatis: nec obstat quod postea tenetur

iterum

iterum confiteri reseruata habenti auctoritatem absoluendi ab eis. fo. 275. p. 1.

¶ Cōfessio (etiam nulla ob defectū penitentis) tollit reseruationem peccatorum habentium excommunicationem annexam virtute Bullę, aut Iubilei: non autem eorum reseruatorum, qui eam non habent. fo. 278.

p. 1. & 2.

¶ Confessionem in articulo mortis, quilibet sacerdos audit. fo. 278. p. 1. & 2.

¶ Cōseruatores Iudices possunt nominari à Fratribus in his Indijs contra ipsorum perturbatores, & cōtradictores. fo. 176. p. 1. & 2.

¶ Cōseruatores Iudices possunt ponere censuras & alias penas contra perturbatores Fratrum Mendicantium. fo. 167. p. 1. & 2.

¶ Cōuersari possunt fideles interris Infidelium cū Hereticis Schismaticis, sine excommunicatione, quando necessitas vrgeret. fo. 248.

p. 1. & 284. p. 2.

¶ Copula carnalis illicita habita cum consanguineo, vel consanguinea alterius coniugis in tertio vel quarto gradu, nō inducit impedimentum inter predictos coniuges ad petendū

¶

● debitū

- debitum. fo. 427. pa. j.
- q. Corrigiam. S. Augustini deferentes, solum gaudent Indulgentijs ex tali prouisione concessis. fo. 328. p. 1.
- q. Corrigiam. S. Augustini deferentes non possunt sepeliri tempore interdicti ea sollemnitate, qua Fratres. fo. 328. p. 2.
- q. Crimen occultum dicitur tripliciter. fo. 243. pa. j.
- q. Curatus, vide etiam verbo. Parochus.
- q. Curatus tenetur habere scientiam requisitam ad debite officium Parochi exercendum. fo. 178. pa. j.
- q. Curatus habens ignorantiam exercendi suum officium, est culpabilis & non excusatur a peccato. fo. 178. p. 1.
- q. Curatus tenetur scire que suis Parochianis sunt necessaria, & quomodo est illa administraturus. fo. 178. p. 2.
- q. Curatus tenetur proprie & de iure administrare suis, quibus omnia Sacramenta Ecclesiastica Baptismi, Penitentiae, Eucharistiae, Extreme unctionis, & Matrimonij. fo. 178. pa. 2.
- q. Cura

- 34
- q. Curatus tenetur scire Sacramentorum Formas, eorum materiam, & qualitatem personarum, quibus administrantur. fo. 178. pa. 2. & 179. p. 1.
- q. Curatus tenetur scire, quod non nisi contritus, atque etiam contritis vel attritis non potest administrare Sacramenta. fo. 179. pa. 1.
- q. Curatus vere contritus vel credens se contritum, etiam diligenter & si non sufficienter discussit se ipsum, non peccat administrando Sacramenta. fo. 179. p. 1.
- q. Curatus credens vel credere debens se reum culpa mortalis, peccat, si administrat aliquod Sacramentum nisi ita se credat attritum, quod adiuncto calore Sacramenti fiat contritus. fo. 179. p. 2.
- q. Curatus ad administrandum Sacramenta debet habere contritionem de peccatis suis, vel saltem attritionem. fo. 179. p. 2.
- q. Curatus & quilibet alius sacerdos habens copiam confessoris, tenetur priusquam celebret, vel communice, peccatum suum mortale confiteri. fo. 179. p. 2.
- B 2 q. Cura

- ¶ Curatus sub peccato mortali tenetur monere contrahentes Matrimonium, quod habeant contritionem ad recipiendum hoc sacramentum. fo. 130. p. 1.
- ¶ Curatus tenetur scire, quod aqua naturalis est materia Baptismi, & forma est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. fo. 180. p. 2.
- ¶ Curatus tenetur scire, quod plures Patrini non debet admitti ad tenendum puerū baptizandum. fo. 180. p. 2.
- ¶ Curatus antequam ad baptizandū accedat scicitetur ab ijs (ad quos spectat) quem, vel quos elegerint Patrinos, & eum vel eos tantum admittat: & in libro baptizati, & eorū nomina describat: doceatque eos, quam cognitionem contrahunt. fo. 181. p. 2. & alia doceat, quę ibi referuntur. ibidem.
- ¶ Scire etiā debet quod Baptismus quo vis tempore conferri potest, & quod non debet baptizare extra Ecclesiā, & quomodo baptizabit, Infantē vel Catechumenū periclitatē & qualiter se habebit cū fetu emergente caput, vel manum fo. 181. & 182.
- ¶ Curatus

- 39
- ¶ Curatus debet inquirere, qua forma & qua intentione sit baptizatus, qui extra Ecclesiā est baptizatus. fo. 182. pa. 2.
- ¶ Curatus potest baptizare sub conditione quando dubium est, fuerit ne paruulus an non baptizatus secus inepte faceret, & quo modo sub conditione baptizabit. fo. 183. pa. 1.
- ¶ Curatus Indorum advertat notādam differētiā inter ebrium & ebriosum, ut caute segerat cū Indis baptizantibus. fo. 183. p. 1. & 2.
- ¶ Curatus debet scire, quod scienter rebaptizati & rebaptizantes pena irregularitatis afficiuntur. folio 183. & 184.
- ¶ Curatus debet scire omnia requisita ad conficiendum & administrandum sacramentum Eucharistię. fo. 184. pa. 2.
- ¶ Item debet scire qualitatem recipientis & administrātis, tam in corpore quā in anima & innumerabiles & prorsus inexplicabiles huius sacramenti fructus & utilitates, quas debite sumentibus confert. fol. 184. nu. 6. per totum.
- ¶ Curatus debet scire cōditiones quę annullant confessionem sacramentalem, & alia multa quę

- quæ referuntur. *fo. 194. nu. 17.*
 q. Curatus sub pœna peccati mortalis tenetur
 scire ex communicationes communes, & ca-
 sus reservatos, & peccatorum mortalium
 communes species, & alia huiusmodi. *fo. 195. pa. 2.*
 q. Curatus quo debeat scire circa Extremæ Vi-
 ætionis Sacramentum. *fo. 195. nu. 18.*
 q. Curatus debet scire impedimenta Matri-
 monii impediencia, & dirimentia, &
 quo tempore, possunt celebrari benedictio-
 nes nuptiales, & alia multa quæ referun-
 tur. *fo. 197. nu. 19. 20. usque ad 24. in-
 clusivè.*
 q. Curatus debet habere scientiam linguarum
 eorum, quorum habet curam administran-
 di Sacramenta, nec sufficit illa exercere per
 interpretem secundum Concilium Triden-
 tinum. *fo. 206. nu. 25.*
 q. Curatus debet administrare Sacramenta per
 se ipsum, & non sufficit per alios, secundum
 Jus Canonicum. *fo. 207. pa. 1.*
 q. Curatus Indorum non potest esse, qui nescit
 eorum linguam. *fo. 207. pa. 1.*
 q. Cura

- q. Curatus nesciens linguam eorum, quibus
 administrat Sacramenta, non est tutus in
 conscientia, neque qui eum constituit, aut
 permittit. *fo. 207. pa. 1. & 2.*
 q. Curatus tenetur predicare suis Parochianis.
fo. 207. p. 2. & 208. nu. 26.
 q. Curatus tenetur oves sibi commissas in-
 struere de rudimentis fidei. *fo. 208.*
 q. Curatus tenetur suos docere Articulos fidei,
 decalogum, & orationem Dominicam, at
 quæ etiam alia huiusmodi. *fo. 209. pa. 1.*
 & multa quæ referuntur a nu. 26. us-
 que ad 29. inclusivè.
 q. Curatus tenetur Missâ celebrare in diebus,
 quibus Parochiani tenentur Missam audire.
fo. 210. nu. 27.
 q. Curatus tenetur scholâ puerorum habere,
 pueros fidei rudimenta & obedientiam erga
 Deum, & parentes docere. *fo. 210. nu. 29.*
 q. Curatus Regularis Indorum, ad quæ tene-
 tur. *fo. 211. a nu. 30. usque ad 34.*
 q. Curatus tenetur habere scientiam illorum,
 quæ pertinet ad suum officium, alias
 in sus

- insufficiens est iudicandus. fo. 211. p. 2.
- ¶ Curatus nesciens linguam Indorum, si impedit intrare alium eorum linguam scientem, peccat mortaliter. fo. 313. p. 1.
- ¶ Curatus indignus habens beneficium, non tenetur illud renunciare, sed procurare illi debitum regimen, secundum Victoriam. fo. 213. p. 2. & 214. p. 1.
- ¶ Curatus Indignus, potens per alios regere suum beneficium, non tenetur illud renunciare, secundum Caietanum. fo. 214. pa. 1.
- ¶ Curatus non potens per se nec per alios providere de necessarijs in beneficio sibi collato, tenetur illud renunciare. fo. 214. p. 1.
- ¶ Curati absque tyrannide non possunt petere duplicata iura, ab his qui sepeliuntur apud Religiosos. fo. 252. p. 1.
- ¶ Curati non sunt censendi Fratres, etiam si officium parochi exercent, secundum mentem aliquorum. fo. 256. p. 2. ¶ Sed re vera iam Prouinciales trium Ordinum pro se, & suis Fratribus parochi officium & onus acceptarunt. fo. 257. nu. 8. per totum.

¶ Curati

- ¶ Curati seculares non possunt poni in locis, ubi continuo habitant Religiosi. folio 307. pa. 2.
- ¶ Curati de iure debent ministrare Sacramenta Ecclesiastica, & Verbum Dei populo proponere. fo. 323. pa. 1.
- ¶ Curam animarum ex charitate dicitur exercere, qui tantum se obligare intendit in hoc, ad quod proximi charitas eum obligat. fo. 390. pa. 2.
- ¶ Custos Custodie non habens super se Prouinciam, neque Prouincialem, potest committere Fratribus usum priuilegiorum. fo. 132. pa. 2.
- ¶ Custodes non possunt Fratres absolvere à casibus reseruatjs Prouinciali, nisi de speciali eiusdem licentia. fo. 265. p. 1.
- ¶ Custodes prohibiti absolvere à reseruatjs Prouinciali, sunt illi, qui immediate ei sub sunt: nō autem, qui immediate subiiciuntur Ministro Generali. fo. 270. p. 1.

*

*

E 5

¶ De

Devotio est promptitudo voluntatis in his,
que pertinet ad servitium Dei, & est preci-
pius Religionis actus. fo. 192. p. 1.

¶ Delegari potest simplex ministerium absolue-
di, a delegato Ordinarij, & a subdelegato,
Delegati Papę. &c. fo. 269. p. 2.

¶ Diaconi ex commissione prefati sibi facta
possunt sollemniter baptizare, propter penu-
riam sacerdotum. fo. 227. p. 1. & 2.

¶ Diaconus doctus ex commissione sibi facta
potest Evangelium sollemniter predicare.
fo. 228. p. 1. & 2.

¶ Diaconus ex iussu Presbyteri habentis iuris-
dictionem, potest Eucharistiam ministrare.
fo. 299. p. 1.

¶ Diaconus Presbytero ex malitia contradice-
te, potest Eucharistiam ministrare infirmo.
fo. 299. p. 2.

¶ Dicta significat iter unius diei, & Hispani-
ce es Jornada de vn dia, que se toma pon-
do 7 leguas. fo. 144. p. 1. & 2.

¶ Diffinitorium

¶ Diffinitorium in electione Priorum & Guar-
dianorum debet eligere digniores sub poe-
na peccati mortalis. fo. 261. nu. 9.

¶ Dispensare possunt Guardiani per Martinum
vicarium suum subdilectis super omni irregulari-
tate, & in casibus reservatis Papa, dum non
in diffinitorio. fo. 121. pag. 1.

¶ Dispensare possunt Prelati Societatis Iesu
cuiusvis irregularitate proveniente ex eo
quod est communicati, suspensi, aut interdicti
celebrant. fo. 129. pag. 1. & 130. p. 1.

¶ Dispensare non possunt Ordines Superio-
res virtute omnimode in foro exteriori cum
secularibus in impedimentis Matrimonij,
nisi in ordine ad bonum Indorum. fo. 141. pag. 1.

¶ Dispensare non solet Papa sine rationabili
causa. fo. 141. pag. 2.

¶ Dispensare possunt Prelati cum Indis, & in
Sedam conversione se occupantibus in voto
castitatis perpetue, & super impedimentis
de iure humano dirimentibus Matrimonij.
fo. 142. pag. 1. & 2. & 143. pag. 1.

¶ Dispensare non possunt Prelati in Episcopis
tibi, nisi consentiat ab Episcopis, & de officio
libro

- libus per duas dietas. fo. 143. p. 2.
- ¶ Dispensari potest (quater in anno) in votis factis à Fratribus Mendicantibus & Monialibus. S. Clare. fo. 156. p. 2.
- ¶ Dispensari non potest cum Fratribus in irregularitatibus virtute cōcessionis facte à Leone. 10. bene autem virtute aliorum privilegiorum. fo. 159. p. 2.
- ¶ Dispensare non possunt (secundum Emanuelem) Prælati Regulares cum suis subditis simoniatis in ordine. fo. 161. p. 1.
- ¶ Dispensare possunt Prælati Superiores Ordinum Mendicantium, per Omnimodā Adriani. 6. cum suis Fratribus ad Infidelium doctrinam deputatis in irregularitate contracta ratione executionis ordinis, in excommunicatione &c. fo. 162. p. 1.
- ¶ Dispensari potest per Ioannem Cardinalem Legatum à latere cum Fratribus in irregularitate, etiam per homicidium voluntarium contracta, & quomodo. fo. 233. p. 1 & 2.
- ¶ Dispensare possunt cum fratribus Prælati Superiores in irregularitate contracta eo quod excommunicati celebrarunt. fo. 265. p. 1.

¶ Di

- ¶ Dispensare per Bullam Cruciatæ possunt Cuardiani & Priores cum suis subditis in irregularitatibus. fo. 272. p. 2.
- ¶ Dispensare potest Prouincialis (virtute priuilegiorum) in secundo gradu consanguinitatis & affinitatis, absque vsu Omnimodæ. fo. 357. pa. 2.
- ¶ Dispensare possunt Fratres habentes auctoritatem in Noua Hispania in irregularitate, etiam contracta ex homicidio voluntario, & quomodo. fo. 363. pa. 2.
- ¶ Dispensare possunt Episcopi, & Fratres Mendicantes habentes auctoritatē à suo Superiori ad petendū debitum cum his, qui post contractum Matrimonium, ex cōmuni consensu continentiam promisserunt. fo. 428. pa. 1.
- ¶ Dispensare possunt Fratres Minores rite presentati in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi: præterquam in voto peregrinationis, ultra duas dietas. fo. 428. p. 2.
- ¶ Dispensare non possunt Prælati, neque eorum subditi in Bigamia, secundum Collectorem Compendij Societatis. fo. 430. p. 2.
- ¶ Dispensare potest confessor Regularis cum

Fra

- Fratre in irregularitate contracta, ex eo quod
excommunicatus celebravit diuina, vel Or-
dines sacros suscepit, vel homicidium capitale
fecit. folio 434. pa. 1.
- ¶ Dispensare possunt Prelati (secundum Henri-
cum) in omni irregularitate, excepto homici-
dio voluntario, & membri truncatione, etiam
cum externis. folio 434. pag. 2.
- ¶ Dispensare potest Episcopus in irregulari-
tate proveniente ex delicto occulto, excepto
homicidio voluntario. folio 434. pag. 2.
- ¶ Dispensare possunt Confessores Mendican-
tes cum secularibus super quacunque irregu-
laritate Ordinario reservata. folio 434. pag. 2.
- ¶ Dispensare possunt confessores Regulares,
cum secularibus super quibuscunque votis.
folio 434. pag. 2.
- ¶ Dispensare super votum nihil aliud est
quam tollere vinculum & materiam eius.
folio 434. pa. 1.
- ¶ Dispensare possunt Fratres Societatis (secun-
dum auctorem Compendij Indici per suum
Generalem deputati in foro conscientie in
terueniente legitima causa) cum omnibus in
voto

- voto simplici castitatis, & in alijs votis non
tamen sollempnibus. folio 434. pa. 2.
- ¶ Dispensare possunt Prouinciales & eorum
subditi (quibus ipsi commisserint) in hu-
iusmodi votis: non tamen in locis, ubi fue-
rint Episcopi, secundum Auctorem Compen-
dij Indici. folio 434. pag. 2.
- ¶ Dispensare non possunt confessores Mendi-
cantes in voto simplici castitatis, nisi cum Neo-
phytis & recēter ad fidē cōuersis. f. 435. p. 1.
- ¶ Dispensare possunt Prelati (vel eorum subdi-
ti ab eis ad id deputati) cum Neophytis vtri-
usque Indici in foro conscientie in omnibus
iure diuino nō prohibitis cōsanguinitatis gra-
dibus, vel cōiunctis, vel attinētibus. f. 435. p. 2.
- ¶ Dispensare non possunt Prelati in huiusmo-
di votis in foro iudiciali, nisi in illis locis,
ex quibus difficile recurri potest ad Ordina-
rios. folio 435. pagina. 2.
- ¶ Dispensare possunt Fratres Societatis (per
suum Generalem ad id deputati in foro cōs-
cientie) cum Neophytis super quouis impe-
dimento occulto cum ijs omnibus qui in fa-
cie Ecclesie illegitimum Matrimonium
sciē

ſcienſter vel ignoranter contraxerunt, dum-
modo contrahentes de nouo contrahant. fo.

436. pa. 1.

¶ Diſpenſare non poſſunt iſdem Fratres in hu-
iuſmodi impedimentis, niſi vbi expedire
exiſtimauerint. fo. 436. pa. 1.

¶ Diſpenſare poſſunt in huiuſmodi impedimē-
tis Prouinciales, & eorum ſubditi ad id depu-
tati, non tamen in illis locis vbi ſunt Epiſco-
pi nolentes ſic diſpenſare. fo. 436. pa. 2.

¶ Diſpenſare poſſunt Fratres Sancti Auguſti-
ni, & alij Mendicantes per totum Orbem ex
Leone. 10. in primo gradu affinitatis, tam
in Matrimonijs contractis / quā contrahē-
dis, dummodo ſit impedimentum ſecretum
& non deductum in iudiciū. fo. 437. pag. 1.

¶ Diſpenſare poſſunt Fratres Mendicantes
cum omnibus in hoc Nouo Orbe, in irregu-
laritate, excepta illa, quę prouenit ex homi-
cidio voluntario extra bellum, & ex ſimo-
nia. fo. 443. pa. 2.

¶ Diſpenſandi rationabilis cauſa dicitur illa,
quę eſt pro bono vnius Regni, vel ob quam
ſolet diſpenſare Papa. folio. 142. pag. 2.

¶ Diſpen

¶ Diſpenſandi rationabilis cauſa relinquitur
iudicio Pręlatorum Ordinum Mendican-
tium. folio. 142. pag. 1.

¶ Diſpenſandi cauſę rationabiles, ſunt bonū
pacis & vnius Regni, & emolumentum
Fidei & Eccleſiæ. folio. 142. pagina. 1.

¶ Diſpenſandi habens facultatem poteſt votū
relaxare, abſque eo, quod loco voti ali-
quid iniungat vouenti. fol. 422. pag. 1.

¶ Diſpenſandi facultas (in irregularitate qua-
cunque occasione contracta) non debet a
Pręlatis committi, niſi viris doctis & circū-
pectis. fol. 430. pag. 2.

¶ Diſpenſandi priuilegium (ſuper homicidio
voluntario cum ſuis ſubditis conceſſum Prę-
latis Ordinum) non derogatur per Conciliū
Tridentinum. folio. 431. pag. 1.

¶ Diſpenſatio cū Indis in impedimentis Ma-
trimonij, non debet fieri niſi ſubſit legiti-
ma cauſa. fol. 141. pag. 2.

¶ Diſpenſatio fieri poteſt ab Epiſcopo in gra-
dibus prohibitis in Matrimonio, quando
impedimentum eſt occultum, & ad Papam
non poteſt haberi recursus, & ſeparatio ſi-

- ne scandalo fieri non potest . fo . 161 pa . 2 .
- ¶ Dispensatio denuntiationum in Matrimonio pertinet ad Episcopum, vel eius Officialem auctoritate sibi commissa . fo . 200 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Circa hoc vide Elenchum . t . par . ver . Baras
- ¶ Dispensatio potest fieri cum filio adulterino, & incestuoso , & cum utroque simul ad ipsū legitimandum . fol . 220 . pag . 2 .
- ¶ Dispensatio , commutatio , & irritatio inter se differunt . fo . 422 . pa . 1 .
- ¶ Dispensatio requirit causam iustam & rationabilem . fo . 422 . pa . 1 .
- ¶ Dispensatio potest fieri cum Indis in gradibus Matrimonij prohibitis , dummodo nō sint contra Ius diuinum & Naturale . folio . 358 . pa . 2 . & 359 p . 1 .
- ¶ Dispensatio ad petendum debitum, non est necessaria, in eo, qui in tertio, vel quarto gradu cognouit consanguineum, vel consanguineam alterius coniugis post consummatum Matrimonium , vel ratum . fo . 426 . pag . 2 .
- ¶ Dispensatio & absolutio ab omnibus censuris & irregularitatibus conceditur Fratribus Mendicantibus . fo . 432 . pag . 1 .
- ¶ Discre

- 42
- ¶ Discreti cuiusunque Prouinciæ sunt iudices cum voto decissiuo ad sententias pronunciandas in Ordine sancti Francisci . fo . 283 . pag . 1 .
- ¶ Donati Fratres , Familiares , & alij huiusmodi non possunt uti priuilegijs Fratrum contra ipsos Fratres , quorum priuilegia illis communicantur . fo . 326 . pa . 1 .
- ¶ Dubia Ordinibus proposita ab Episcopis , (in Concilio Prouinciali Mexicano congregatis) circa Fratrum priuilegia . f . 356 p . 1 . & 2 .
- ¶ Dubia exorta circa vsum priuilegiorum, deferenda sunt ad Papam , vel ad eius Nuntium Apostolicum . fo . 375 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Dubia in Indijs exorta circa Fratrum administrantium priuilegia , deferenda sunt ad Regem , vel ad Senatum Regium Indiarum , vel ad Proregem . fol . 375 . pa . 2 .

E

- E**brius dicitur quando totaliter impeditur eius ratio . folio . 183 . pag . 1 .
- ¶ Ebriosus est , qui est assuetus ad ebrietatem ,
- F 2
- & non

- & non semper est impeditus ab actu rationis . fol 183 . pag 1 .
- ¶ Ecclesia (quæ est in his Indiarum partibus) dicitur nouiter conuersa . fol . 174 . pag . 2 .
- ¶ Ecclesias pollutas per effusionem sanguinis, aut seminis, possunt reconciliare Prælati Ordinum . fol . 237 . pa . 2 .
- ¶ In Ecclesia polluta celebrans , peccat mortaliter , non tamen fit irregularis . folio . 237 . num . 10 .
- ¶ Ecclesia consecrata polluta, debet aqua benedicta reconciliari ab Episcopo intra duas dietas existente . fo . 238 . pa . 1 .
- ¶ Ecclesia sic polluta , potest aqua benedicta reconciliari à Prælato Monasterij, si Episcopus distat vltra duas dietas . fo , 238 . pa . 1 .
- ¶ Ædificare domos possunt Prouinciales ad habitandum pro instructione Neophytorū nulla alia licentia requisita ex concessione & Scheda Regum Castellæ . fo . 307 . pag . 1 .
- ¶ Ædificare domos possūt Fratres ex licentia sola Proregis , nulla habita copia Episcoporum etiam ipsis contradicētibus . fo . 307 . p . 2 .
- ¶ Effectus vniuscuiusque Sacramenti non datur

- 43
- tur , nisi illud in re summatur , & applicetur . fo . 188 . pag . 1 .
- ¶ Eligendi Prælatum concedunt potestatem indulta Ordinum, & etiam extrema necessitas . fo . 134 . pa . 1 .
- ¶ Eligendi Prælatum numerus in extrema necessitate sufficit , quod sint plures duobus . fol . 134 . pagina . 2 .
- ¶ Eligendi Prælatum facultas, non cadit inter duos tantum, etiam in extrema necessitate . fo . 135 . pag . 2 .
- ¶ Electio Guardianorū vel Priorum pro duobus vel tribus est proponenda . fo . 262 . pa . 1 .
- ¶ Episcoporū officiales sunt eorum Vicarij Generales videlicet Prouisores . fol . 144 . pag . 2 . fol . 357 . pag . 1 . & fo . 200 . p . 2 .
- ¶ Episcopi in suis Episcopatib9 possunt cōcedere facultatem suis Vicarijs Generalibus, vt possint præstare assensum, ad hoc quod Prælati Ordinum intra duas dietas possint vti auctoritate omnimoda . fol . 146 . pa . 2 .
- ¶ Episcopi postquā dederint Prælatis Ordinū assensū vtendi auctoritate omnimoda, nō possūt ab eis sine causa illū tollere . fo . 147 . p . 1
- F 3 ¶ Episco

- ¶ Episcopus (etiam si moriatur) non cessabit talis assensus utendi tali privilegio. folio. 147. pa. 1.
- ¶ Episcopus Tlaxcallensis in suo Episcopatu precipit observari (circa benedictiones nuptiales) id quod Manuale Mexicanum statuit. scilicet quod quando alter contrahentiū solū est benedictus, siue vir, siue femina, vterque de nouo benedicantur. folio. 204. pag. 2. & 205.
- ¶ Episcopus tenetur instruere oues sibi commissas de profundis Fidei misteriis, & eius perfectione. fo. 208. pa. 1. & 2.
- ¶ Episcopus nō potens perse, nec per alios regere suam Ecclesiam, tenetur renunciare beneficio. fo. 214. pa. 1.
- ¶ Episcopi nō possūt auferre populos Indorū, à Fratribus eorū curam gerentibus. folio. 218. pa. 1. & 2.
- ¶ Episcoporum sententia, lata contra indulta Fratribus concessa, nihil valet. f. 218. p. 2.
- ¶ Episcopus ex iure communi potest absolvere ab omni heresi occulta. folio. 244. pa. 2. & 245. pa. 1. & 2.

¶ Epif

- ¶ Episcopus potest committere auctoritatem absoluendi hereticum egrotum, si longe distet, atque etiā Monialē inclusā. f. 245. p. 2.
- ¶ Episcopus non potest committere facultatē generalem alicui, absoluendi ab heresi. fo. 246. pa. 1.
- ¶ Episcopus potest creare Commissarium particularem, qui possit aliquem in particulari, ab heresi occulta absolvere. folio. 246. pag. 1. & 2.
- ¶ Episcopus est verus Pastor populorum Religiosis assignatorū, & ibi potest administrare Sacramēta, & de causis cognoscere. f. 257. p. 2.
- ¶ Episcopi non possunt constituere Curatos in populis, vbi continuē habitant Religiosi. folio. 307. pa. 2.
- ¶ Episcopi nihil debent, nec possunt innouare in populis Indorum circa Sacramentorum administrationem. fo. 357. pa. 1. & 2.
- ¶ Episcopi ex Regia cedula in Religiosorum domib⁹ possunt visitare sanctissimū Sacramētū, & alia cultum diuinum concernentia. folio. 379. pa. 1.
- ¶ Episcopi ex Regia cedula possunt corrigere

F 4

Fra-

Fratres delinquentes, quando à suis Præla-
tis non corriguntur, iuxta Concilij Triden-
tini Decretum. fo. 379. pa. 2.

¶ Episcopi possunt corrigere Fratres curā ani-
marum habentes, & delinquentes in Sacra-
mentorum administratione. f. 388. p. 1.

¶ Episcopi nō possunt impedire Prælati, quin
possint dimovere suos subditos ab aliquo lo-
co. fo. 389. pa. 1. & 2. & 390. pa. 1.

¶ Episcopis non tenentur subijci Fratres, nisi
in his, quæ nudum Parochorum ministeriū,
& Sacramentorum administrationem concer-
nunt. fo. 390. pa. 1.

¶ Episcopus (ad exonerandam suam conscien-
tiam) tenetur curare suas oues per meliorem
Ministram. fo. 392. pa. 1. & 2.

¶ Episcopus secundum suam obligationem de-
bet attendere ad meliorem, & potiore curam
suarum ouium. fo. 393. p. 1.

¶ Episcopus non magis exonerat suam consci-
entiam cōmittendo suas oues illi, qui se obli-
gat eas custodire ex officio, quàm ei qui ex
Charitate. fo. 393. p. 1. & 2.

¶ Episcopus tenetur curare suas oues per me-
liorē

45
liorem Ministram, vel secularem, vel Regu-
larē: quomodocunque illarū curam suscipiāt,
sue ex obligatione, siue ex Charitate. fo.

394. pa. 2.

¶ Episcopi conscientia non minùs exoneratur
per Fratres animarum curam exercentes ex
Charitate, quàm per Parochos ex iustitia
& obligatione administrantes. f. 395. p. 1.

¶ Episcopis scrupulus (circa Sacramentorum ad-
ministrationem) sublatus fuit, quando Fra-
tres acceptarunt ex iustitia curam animarū.

fo. 395. pa. 1.

¶ Episcopis fuit prohibitū à Regia Maiesta-
te mittere Commissarios, & Visitatores ad
visitandos Fratres animarum curam exercen-
tes, nisi sint eiusdem Ordinis. f. 395. p.

2. fo. 396. p. 1. & 2.

¶ Episcopus in sua Diœcesi potest cōferre auc-
toritatem absoluendi suos subditos, cuius-
que voluerit. fo. 398. p. 1.

¶ Episcopus potest sibi reservare aliquos ca-
sus, à quibus non possint Plebani absolvere
suos Parochianos. fo. 398. pa. 1.

¶ Episcopi intentantes revocare licentiā datā

F 5

confes

- confessoribus presentatis secundum formā Clementinę, nihil facerēt. fo. 404. p. 2.
- ¶ Episcopi possunt reuocare licentias datas cōfessoribus in Clementina, si aliquis eorum viueret scandalose, vel efficeretur furdus, vel mentecaptus. fo. 405. pa. 1.
- ¶ Episcopi possunt examinare Regulares, & cum iusta causa repellere. fo. 406. pa. 2.
- ¶ Episcopus non potest reseruare Fratribus debite presentatis, & acceptatis aliquos casus, qui nō sunt sibi à iure reseruati. f. 410. p. 1.
- ¶ Episcopi ex iusta causa possunt confessores Regulares omnino repellere, & coardare ad audiendum confessiones. fo. 417. pa. 1.
- ¶ Episcopus potest dispensare cum coniugatis, qui post Matrimonium contractum consensu vtriusque continentiam promississent, vt possint petere debitum. fo. 428. pa. 1.
- ¶ Episcopus non potest dispensare cum irregularitate contracta ex homicidio voluntario, bene autem Prelatus Regularis cū suis subditis in foro cōscientię tantū. f. 430. & 431.
- ¶ Episcopus quoties opus fuerit potest dispensare in irregularitate proueniente ex delicto occulto,

- occulto, excepto homicidio volunt. fo. 431. pa. 2.
- ¶ Episcopi post Concilium Tridentinum habent in casibus in Concilio relatis (iure speciali) iurisdictionem ordinariā. f. 432. p. 2.
- ¶ Episcopus (iure speciali) potest dispensare in voto continentię, quando non potest haberi recursus ad Papam, & vrget periculum. l. scandalum. fo. 432. p. 2. & 433. p. 1.
- ¶ Episcopus potest dispensare in aliquibus votis Sedi Apostolicę reseruatis, quando vrget necessitas, & non potest haberi recursus ad Papam, vel ad id habentem eius auctoritatem. fo. 433. p. 1.
- ¶ Episcopi Indiarum (& illi quibus ipsi commiserint) habent auctoritatem absolendi omnes & quoscunque Indos ab hæresis crimine, & ab alijs quibuscunque criminibus, & casibus reseruatis. f. 442. p. 2.
- ¶ Epistola Prouincię sancti Euangelij scripta ad Regem pro acceptance ministerij. fo. 250. p. 1. & 2. & 260. p. 1. 2.
- ¶ Eucharistiā suscipiens debet esse contritus, & ieiunus ieiunio naturali, nisi sit infirmus. fo. 184. pa. 2.

- ¶ Eucharistiam suscipiens debet confiteri peccata sua, si adest copia confessoris. fo. 184. pa. 2. & fo. 185. pa. 1.
- ¶ Eucharistiam recipiens tenetur se examinare secundum possibilitatem sue fragilitatis, antequam communicet. fo. 184. pa. 2.
- ¶ Eucharistiam recipiens nō memoria recolens peccatum mortale ex ignorantia affectata, non excusatur à peccato. fo. 184. p. 2.
- ¶ Eucharistiam recipiens facta sufficienti examinatione, non peccat, etiā si alicuius peccati mortalis oblitus fuerit. fo. 184. pa. 2.
- ¶ Eucharistia summi potest absque peccatorum confessione, quando è contrario oritur scandalum. fo. 185. pa. 1.
- ¶ Eucharistia non est danda existenti in peccato mortali publico, etiā si sit absolutus per confessorem. fo. 185. pa. 2.
- ¶ Eucharistia non continet substantiam panis & vini, sed est ibi Christus verus Deus, & homo. fo. 185. p. 2.
- ¶ Eucharistiæ maxima reuerentia est exhibenda. fo. 185. pa. 2.
- ¶ Eucharistia confert gratiam digne summentibus

- tibus. fo. 186. pa. 1.
- ¶ Eucharistia adunat Christo digne summentibus. fo. 186. pa. 1.
- ¶ Eucharistia adauget gratiam digne summentibus. fo. 186. p. 1. & 187. p. 1. & 2.
- ¶ Eucharistia fuit nobis relicta à Christo in memoriam sue passionis. fo. 186. pa. 1.
- ¶ Eucharistia confert quā plurimos fructus digne summentibus. fo. 186. pa. 2.
- ¶ Eucharistiæ effectus peculiaris est nutritio spiritualis per gratiam datam à Christo Domino. fo. 187, pa. 1.
- ¶ Eucharistiam summens vnitur illi, & incorporatur, & per gratiam transit in ipsam. fo. 187. pa. 1.
- ¶ Per Eucharistiā restauratur deperditus feruor Charitatis, & augetur gratia. fol. 188. pa. 1.
- ¶ Eucharistia omnibus infirmis est administranda. fo. 188. pa. 1.
- ¶ Eucharistia est danda damnatis ad mortem pridie mortis fo. 188. pa. 2.
- ¶ Eucharistia facit resistere mortalibus & venialibus admortē disponentibus. f. 188. p. 2.
- ¶ Eu

¶ Eucharistia præservat à morte spirituali ,
& liberat à tentationibus Demonem . fol .
189 . pag . 1 .

¶ Eucharistia comparatur Agno Paschali , &
coelesti Mannæ . fol . 189 . pag . 2 .

¶ Eucharistia remittit peccata venialia , &
excitat hominem ad Charitatem , & eius
feruorem . fol . 189 . pag . 2 .

¶ Eucharistia tantum delet illa peccata mor-
talia , quorum non habet affectum , qui ad
illam accedit . fol . 190 . pag . 1 .

¶ Eucharistia secundum .D. Ambrosium po-
test conferre primam gratiam , per quam pec-
cata mortalia delentur . fol . 190 . pag . 1 .

¶ Eucharistia in quantum est sacrificium , ha-
bet remittere penas debitas pro peccatis .
fol . 190 . pag . & 2 .

¶ Eucharistia consideratur vt Sacramentum ,
& vt sacrificium . fo . 190 . pag . 1 .

¶ Eucharistia & si sit sufficiens ad satisfaci-
endum pro omni pena , tamen de facto satisfac-
cit pro illis , pro quibus offertur . f . 190 . p . 2 .

¶ Eucharistia dat ius ad gloriam consequen-
dam . fol . 190 . pa . 2 .

¶ Eu

48
¶ Eucharistia dicitur Viaticum , quia confert
virtutem perveniendi ad gloriam . f . 191 . p . 1 .

¶ Eucharistia sustentat , auget , reparat , &
delectat . fol . 191 . pag . 2 .

¶ Eucharistia mouet effectiue deuotam , &
attentam voluntatem in actum suauem . fo .
192 . pag . 1 .

¶ Eucharistia præstat agilitatem , & facit ,
quod caro obediat spiritui . fo . 194 . pag . 1 .

¶ Eucharistia præstat vitam māducantibus . fo .
194 . pagina . 1 .

¶ Eucharistiam possunt ministrare Fratres om-
nibus fidelibus , præterquam in die Resur-
rectionis Domini Nostri . fol . 289 . pa . 2 .
& fol . 290 . pag . 2 .

¶ Eucharistiam per Leonem . 10 . possunt fide-
libus ministrare Fratres sine Parochi licen-
tia , etiam in die Resurrectionis Domini .
fo . 290 . pag . 1 .

¶ Eucharistiam possunt ministrare Fratres , &
facere ministrari Sacramenta iter facienti-
bus , & reliquis personis . fol . 290 . pag . 1 .

¶ Eucharistiam summens in aliena Diœcesi ,
si ibi se repererit etiam per modicū tempus
Pas

Paschatis satisfacit præcepto Ecclesię. fo.

290. pa. 2.

¶ Eucharistiā possunt summere omnes fideles toto anni tempore à Fratribus Mendicantibus (Parochorum non requisita licentia) præterquàm in die Resurrectionis, nisi necessitas urgeat, modo postea communicet in propria Parochia, vt satisfaciāt præcepto Ecclesię. fo. 292. pa. 2.

¶ Eucharistiā possunt summere fideles per Bullam Cruciatę tempore interdicti in alijs Ecclesijs, vel priuatis Oratorijs, præterquàm in die Paschatis. fo. 293. pa. 1.

¶ Eucharistiā suscipiens vel administrans extra propriā Parochiam prima die Resurrectionis absque licentia expressa vel tacita, aut priuilegio speciali, peccat mortaliter, siue fiat ex deuotione, siue ad præceptum implendum. fo. 293. pa. 2.

¶ Eucharistiā summentes in Hebdomada Sancta, vel Paschali adimplēt præceptum Cõmunionis Paschalis. fo. 293. pa. 2.

¶ Eucharistiā summens à prima die Cinerum vsque ad octauam Paschæ ad implet præceptum

tum Ecclesię,

49
fo. 294. pa. 1.

¶ Eucharistiā possunt Fratres ministrare In dis in die Resurrectionis in nostris locis, etiā in populis Hispanorum. fo. 294. pa. 1.

¶ Eucharistiā possunt Fratres administrare omnibus fidelibus in suis domibus (excepto die Resurrectionis) tamen sollemniter deferre in domos infirmorum prohibentur, stando in iure communi. fo. 294. pa. 1. & 2.

¶ Eucharistiā (absente Parocho) potest Religiosus deferre Indo, vel Hispano, quando necessitas urget. fo. 294. pa. 2. & fol. 295.

pa. 1.

¶ Eucharistia potest ministrari omnibus fidelibus in Monasterio Beatę Marię de Guadalupe in die Paschatis, sine licentia Dięcesanorum, & sine timore excommunicationis. fo. 295. pa. 1. nu. 18. & sequentibus.

¶ Quo priuilegio gaudent Monasteria Mendicantium: atque ita sine timore alicuius peccati, & ex communicationis possunt ministrare Sacramentum Eucharistię omnibus fidelibus in die Paschatis in suis Ecclesijs. folio. 296 pagina. 1. & sequentibus.

G

¶ Eucha-

- ¶ Eucharistiam sumens in die Paschatis in Monasterio Beatæ Mariæ de Guadalupe satisfacit precepto Ecclesiæ. fol. 295. pag. 2.
- ¶ Eucharistiam ministrare non possunt Religiosi in alienis Ecclesijs in die Paschatis, bene tamen in alijs Communionibus non obligatorijs. fol. 296 pag. 1. & 2.
- ¶ Eucharistiam in die Paschatis Clerici seculares de licentia Sacristæ possunt ministrare fidelibus (etiam in tempore interdicti) si ad illam recipiendam habeant fideles licentiâ tali tempore. fol. 297. pag. 2.
- ¶ Eucharistiæ administratio committitur Sacerdotibus simplicibus habentibus ad id licentiam à Sede Apostolica, vel à Parocho. fol. 298. pag. 1.
- ¶ Eucharistiam possunt administrare Diaconi in necessitate, ex iussu presbyteri interueniente causa iusta. fol. 298. pag. 2.
- ¶ Eucharistiam ex iussu Prælati ipsius subdito, & famulis conuentus potest ministrare Diaconus Regularis. fol. 299. pag. 1.
- ¶ Eucharistiam, ex malitiâ presbytero contradicente, potest Diaconus ministrare in fir

- firmo in necessitate cõstituto. fol. 299. pag. 2.
- ¶ Eucharistiam ministrare potest Sacerdos secularis fidelibus in Conuentibus Sanctæ Claræ, ex licentia Capellani, vel confessoris Monialium. fol. 300. pa. 1.
- ¶ Excommunicationes duplicis generis solet sibi Papa reservare. fol. 121. pag. 1. & 2.
- ¶ Excommunicatio, suspensio, & interdictum, non sunt censure cõnexæ inter se. fol. 122. p. 1.
- ¶ Excommunicatio incurritur per percussione Clerici, etiam si nesciatur ipsum esse Clericum. fol. 184. pag. 1.
- ¶ Excommunicationis per accidens occulte absolutio potest concedi ab Episcopo in foro conscientie tantum, non tamen prodest pro foro exteriori. fol. 243. pa. 2.
- ¶ Excommunicationis publicæ (propter percussione Clerici) absolutio, potest concedi ab Episcopo, si est impedimentum ad recurrendum ad Papam. fol. 244. pag. 1.
- ¶ Excommunicatio & alia quæcunque censura est absolubilis à quocunque Sacerdote in articulo mortis. fol. 244. pa. 2.
- ¶ Excommunicatus absolvere potest ex comuni

municatum instante necessitate . fo . 154 . &

fo . 155 .

- ¶ Excommunicatus in vrgentissima necessitate (ad evitandum maius scandalum) cum contritione potest communicare, & celebrare .

fo . 272 . pag . 2 .

- ¶ Excommunicatus quando scandalum est paruum, non potest accedere ad Communionem, & celebrationem . folio . 272 . pagina . 2 .

- ¶ Excommunicatus occultus non potest celebrare ad præceptum Ecclesiæ implendum, & obligationem annexam suo officio, quando ex omissione non sequitur scandalum magnum, nec infamia . fol . 273 . pag . 2 .

- ¶ Exemptio ratione loci, & ratione personæ . folio . 425 . p . 1 .

- ¶ Exemptus non potest renunciare exemptionem, sine licentia Papæ . fo . 417 . pag . 1 .

- ¶ Exemptio, quando datur ratione Ecclesiæ, vel Monasterij, extra talem locum vel Monasterium virtute eius non potest vti tali exemptione . fol . 425 . pag . 1 .

- ¶ Exemptio, quando datur ratione personæ, ubicunque fuerit talis persona potest vti tali exemp

exemptione .

fol . 425 . pag . 1 .

- ¶ Extremerunctionis Sacramentum fuit institutum à Christo Domino, & promulgatum à Diuo Iacobo . fol . 196 . pagina . 1 .

- ¶ Extremerunctionis forma sunt quædam verba, tamen materia est Oleum benedictum ab Episcopo . fol . 196 . pag . 1 .

- ¶ Extremerunctionis modus est obseruandus circa nonnullas corporis partes . fo . 196 . pa . 1 .

- ¶ Circa partes Oleo sancto invngendas est aduertendum quòd Manuale Mexicanum præcipit mulieribus in vmbilico vnctionem fieri: viris autem in lumbis, his verbis: Ponga el Olio al hombre en los lomos, y ala muger en el ombligo . fol . 81 . Manuale vero Salmanticæ excussum per Foquel . anno de . 1585 . tam viris quàm mulieribus in lumbis vnctionem fieri debere, statuit his verbis . Lumbi etiam vnguntur, tam in viro, quàm in femina, veluti voluptatis, & libidinis sedes .

- ¶ Extremerunctionis effectus est, conferre gratiam, & alleviationem & alia . fol . 196 . pag . 2 .

- ¶ Extremerunctionis sacramentum non tantū

remittit venialia, sed etiam aliquando mortalia. fo. 196. pa. 2.

¶ Extrema vñctio semper debet administrari in firmis mortis propinquis. fol. 196. pa. 2.

¶ Extrema vñctionis peculiaris effectus, est auxilium contra tētationes à Demonibus oblatas in hora mortis. fo. 197. pa. 1.

¶ Extrema vñctio adhibenda est infirmo, quando Medici de eius salute desperant. folio.

197. pa. 2.

¶ Extrema vñctio nō est conferenda suspendendis, aut patibulo tradendis. fol. 197. pag. 1.

¶ Extrema vñctio est conferenda per Parochū, vel eius habentem auctoritatem, vel alium Sacerdotem simplicem in necessitate. folio.

197. pag. 2.

P

Festa vñius Ordinis, in quibus conceditur Indulgentia plenaria, habent correspondentiam ad illa, quę sunt aliorum Ordinum Mendicantium. fol. 137. p. 2. & 311. p. 2.

¶ Forma presentandi cōfessores secundum Clementinam, & Decretalem Concilij Vienen-

sis, non fuit reuocata à Concilio Tridentino.

fo. 400. pa. 2. & 401. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes debent vti priuilegijs secundum utilitatem Ecclesię. fo. 118. p. 2.

¶ Fratres Mēdicantes missi à Regibus ad has Indiarum partes, sunt veri Ministri huius Ecclesię. fo. 118. p. 2.

¶ Fratres Mendicantes possunt absolui à suis Prælati ab omni censura Ecclesiastica. fol.

120. pa. 1.

¶ Frater, cui commissus fuit vsus priuilegij Clementis. 7. etiam missus in Hispaniam, gaudet eo, quandiu est Prouincię Indiarum.

fo. 126. pa. 2.

¶ Frater, nondum habens triennium in ordine in extrema necessitate habet votem actiuam in electione Prælati.

folio. 134. pag.

2. & 135. pag. 1.

¶ Fratres duo, mortuo suo Prælati, debent recurrere pro licentia vtēdi priuilegijs ad Prælatum in Prouincię vel Custodię, sub qua reposita sunt loca, vbi sunt. fo. 136. pa. 1.

¶ Fratres duo, mortuo suo Prælati, debent recurrere

- recurrere pro licentia vtendi priuilegijs
ad Pręlatū Prouincię, vel Custodię propin-
quioris. fol. 136. pa. 1.
- ¶ Fratres duo, mortuo suo Pręlato, si multum
distant ab aliqua Prouincia vel Custodia,
possunt ambo vti priuilegijs. fol. 136 p. 2.
- ¶ Fratres Ordinum Mendicantium in his In-
diarum partibus (secundum sua priuilegia) li-
bere possunt administrare Sacramenta abs-
que vlla limitatione. fol. 140. pag. 1.
- ¶ Fratres Societatis Iesu possunt absoluere
Christianos ab omnibus peccatis & cęsuris
(etiā de Cęna Domini) in terris Infidelium,
vbi non potest adiri Sedes Apostolica. fol.
150. pag. 1 & 2.
- ¶ Fratres duo docti inquolibet conuentu pos-
sunt eligi, qui habeant auctoritatem absol-
uendi a casibus de Cęna Dñi. fo. 151. pag. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes in his Indiarum parti-
bus possunt absoluere omnes seculares ab
omnibus peccatis, & casibus. folio.
151. pag. 2.
- ¶ Fratres possunt absoluere seculares, & In-
dos ab omni ex communicatione, quando ta-
lis

- lis non est notoria. folio. 152. pag. 1
- ¶ Fratres non absoluant seculares & Indos a
notoria excommunicatione, sed remittant ad
Episcopum pro absolutione. folio. 152.
pagina. 2
- ¶ Fratres tres vel quatuor inquolibet conuētū
possunt eligi, qui possint soluere ab omni-
bus & singulis peccatis. fol. 153. pagina. 2. &
253. pag. 1. & 2.
- ¶ Fratres, quibus visum fuerit Prouinciali cō-
municare auctoritatem, possunt absoluere a
casibus papalibus, etiam Cęne Domini. fo.
154. pagina. 1.
- ¶ Fratres se inuicē percutiētes, possūt se inui-
cē ab ex cōmunicatione soluere, dū modo
nō sit in cōuētū aliquis qui eos possit ab-
soluere. fol. 154. p. 2. & 155. pa. 1.
- ¶ Fratres & Nouitij (habentes propositū pro-
fitendi) possunt absolui semel in vita, & in ar-
ticulo mortis ab omnibus peccatis, & ca-
sibus. folio. 155. pag. 1. & 2
- ¶ Fratres & Sorores sanctę Clarę, & Tertia-
rij, & eorum seruitores, semel in vita pos-
sunt absolui ab omnibus peccatis, & ca-
sibus

- libus. fo. 155. pa. 2.
- ¶ Fratres in articulo mortis, & si antea de-
venerint in dementiam, letargiam, &c. pos-
sunt absolui generaliter a confessoribus. Re-
gularibus, vel secularibus. fo. 156. pa. 12.
- ¶ Fratres quater in anno possunt absolui ab
omnibus peccatis, & dispensari in votis ab
ipsis factis. fo. 156. pa. 2.
- ¶ Fratres Carthusienses possunt absolui gene-
raliter ab omnibus peccatis, & censuris, in
sollemnitate Natiuitatis Virginis Mariæ.
fo. 158. pa. 1.
- ¶ Fratres pro lucrandis Indulgentijs, & abso-
lutionibus a censuris secundum Emanuelem,
possunt uti concessionibus contentis in priui-
legijs in foro conscientie sine licentia suo-
rum Prelatorum: non tamen quo ad absolu-
tionem a casibus reservatis ipsis Prelatis.
fo. 158. pa. 2.
- ¶ Fratres in hoc nouo Orbe possunt adminis-
trare omnia Sacramenta nouiter conuersis.
fo. 174. pa. 1. & 2. & 175. pa. 1.
- ¶ Fratres de licetia suorum Prouincialium pos-
sunt confessiones audire, & predicare in-
dis,

- dis, non requisita licentia Ordinariorum.
fo. 175. pa. 2.
- ¶ Fratres in his Indijs ex mera obligatione te-
nentur Sacramenta administrare, in popu-
lis sibi assignatis. fol. 177. pag. 2.
- ¶ Fratres exercentes officium Parochi possunt
sepelire Indos cum Cruce alta, etiam tran-
seundo per terminos Parochiæ Clericorum.
fo. 210. pa. 1.
- ¶ Fratres non possunt cognoscere de causis Ma-
rimonialibus in foro contentioso, bene
autem virtute Omnimode Adriani 6. pos-
sunt cognoscere, quia Prouinciali habuerint
auctoritatem, fo. 214. pa. 2.
- ¶ Fratres possunt exercere officium Parochi in
suis locis, vbi sunt eorum Monasteria, &
de sua visita, non tamen extra. folio.
215. pa. 1. & 2.
- ¶ Fratres in Indijs cum sola suorum Superio-
rum licentia, in Capitulis Prouincialibus
obtentâ, sine Episcoporum copia possunt
exercere officium Parochi. folio. 215.
pagina. 2.
- ¶ Fratres possunt administrare sancta Sacra-
men-

- menta in locis & Ciuitatibus Hispanorum
vbi habent Monasteria . fol . 219 . pag . 2 .
- ¶ Fratres in locis vbi habent Monasteria , &
extra, in locis sibi deputatis, possunt bapti-
zare . folio . 220 . pagina . 1 .
- ¶ Fratres in locis Clericorum , & alterius Or-
dinis possunt baptizare, urgente necessitate .
fol . 220 . pag . 2 .
- ¶ Fratres possunt baptizare Mestizos , Mu-
latos , & Nigros in locis sibi assignatis .
fol . 220 . pag . 2 . & 221 . p . 1 .
- ¶ Fratres possunt baptizare filios Hispano-
rum in suis populis, vbi non est proprius Pa-
rochus . fol . 221 . pagina . 2 .
- ¶ Fratres Mendicantes possunt absolui (se-
cundum nonnullos per Bullam Cruciatæ)
à casibus reservatis suis Superioribus . fol .
248 . pagina . 1 .
- ¶ Fratres Societatis Iesu non possunt absol-
ui per Bullam Cruciatę à casibus reserva-
tis suis Superioribus . folio . 248 . pagina . 2 .
& folio 279 , pagina . 2 .
- ¶ Fratres non tenentur soluere quartam par-
tem funeralium . folio . 250 . pag . 1 . & 2
& fo

- 33
& fol . 321 . pag . 2 . & 364 . pag . 1 .
- ¶ Fratres tenentur soluere quartam partem
funeralium, vbi est consuetudo: nō tamen ad
id sunt compellendi . folio . 253 . pagina . 1 .
- ¶ Fratres possunt consequi dispensationem in
homicidio voluntario , & ad officia , & dig-
nitates Ordinis promoueri . fol . 253 . p . 2 .
- ¶ Fratres tres vel quatuor possunt eligi in Ca-
pitulis Prouincialibus in confessores Penitē-
tarios cum potestate absoluēdi ab omnibus
censuris , & vota Episcopo reservata commu-
tandi . folio . 253 . pag . 1 . & 2 .
- ¶ Fratres alterius Prouinciæ non possunt mi-
nistrare Sacramenta , nisi de licentia Prę-
lati eiusdem Prouinciæ . fo . 256 . pa . 1 . & 2 .
- ¶ Fratres ex iustitia in populis Indorum si-
bi assignatis debēt administrare Sacramēta .
folio . 257 . pagina . 1 .
- ¶ Fratres Societatis Iesu (sine expressa suorum
Superiorum licentia) non possunt vti facul-
tatibus contentis in Iubilęis & in Bullis
Cruciatę . fol . 279 . pagina . 2 .
- ¶ Fratres Societatis (Iesu sine expressa suo-
rum Superiorum licentia) non possunt vti fa-
cultatibus

- cultatibus contentis in Iubilæis, & in Bullis
Cruciatæ. fo. 279. pa. 2.
- ¶ Fratres Societatis habentes facultatem, vt
absoluantur à reſernatis, tantum in eadem
Societate debent confiteri cum deputatis
ad confessiones audiendas. folio 279. pa. 2.
& 280. pag. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes in Indijs commoran-
tes habent amplissimam priuilegiorum cō-
municationem: tam in concessis, quàm in
concedendis domibus, Monasterijs Hospi-
talibus. &c. fol. 169. num. 5.
- ¶ Fratres in partes Indiarum (à Regibus iux-
ta preceptum Alexandri sexti, missi) ita
se habent, ac si per Summum Pontificem
mittantur. fo. 307. pag. 1.
- ¶ Fratres (ex priuilegio Pauli quarti) possunt
supplere omnes & singulos iuris & facti
defectus, si qui interuenerint in eisdem.
fol. 315. pag. 2.
- ¶ Fratres (ex priuilegio Pauli quarti) sunt im-
munes à decimis, & quarta, & quinta
funeralium, & ab omnibus alijs grauami-
nibus. fol. 316. pa. 2.
- ¶ Fra

- 56
- ¶ Fratres in fruitione suorum priuilegiorum
non sunt molestadi, sed potius contradic-
tores censuris compellendi, etiam ad hoc in-
vocato brachio ſeculari. fol. 317. pag. 1.
- ¶ Fratres sunt exempti à quarta, & quinta
funeralium, & habent à Paulo quarto, in
suam protectionem duos Episcopos ne mo-
lestentur. fol. 321. pag. 2.
- ¶ Fratribus per Clementinam Dudū de Sepul-
turiſ prohibetur predicare & confessiones
audire, sine licentia Parochi. fo. 322. p. 1. & 2.
- ¶ Fratres sine licentia Curati (ex Paulo quar-
to) in hac Noua Hispania possunt predica-
re, & ministrare Sacramenta Neophytis.
fol. 323. pag. 1.
- ¶ Fratres Minores possunt per Syndicos com-
mutare, vel vendere sibi superflua, & ex
pecunia alia sibi necessaria emere. fo. 346.
pag. 1. & 2.
- ¶ Fratres (ex licetia suorum Prouincialium)
in bonis male acquisitis possunt componere
nouiter conuersos: dummodo ad pia opera,
& non ad vsum proprium bona applicentur.
fol. 347. pag. 1.

- ¶ Fratres possunt uti suis privilegijs circa Indos absque vlla limitatione fol. 359. pag. 1.
- ¶ Fratres de licentia suorum Superiorum possunt cognoscere de causis Matrimonialibus & dispensare in gradibus non prohibitis iure diuino, & naturali. fol. 359. pagina. 2.
- ¶ Fratres de licentia suorum Superiorum in Noua Hispania possunt dispensare, & absolvere ab omnibus, à quibus possunt Episcopi. fo. 363. pag. 2.
- ¶ Fratres missi ad has Indiarum partes à Rege, sunt veri Indorū Ministri. fol. 375. p. 2. & 391. pag. 2. & 392. pag. 2.
- ¶ Fratres possunt uti Apostolicis Privilegijs exercendo officium Parochi ad ministranda Sacramenta. fo. 376. p. 1.
- ¶ Fratres ex eo quod curam animarum acceptarunt, tenentur Sacramenta administrare; non ex Charitate tantū, sed ex iustitia. folio. 383. pa. 1. 384. pa. 2. & 385. pa. 1. & 2.
- ¶ Fratres, ex eo quod curam animarum acceptarunt, ad quam plurima tenentur, ad debite officium Parochi exequendum. folio. 383. pag. 1. & 2.

¶ Fra

- ¶ Fratres curati debent suos Parochianos in quam plurimis ad salutem pertinentibus instruere. fo. 383. pag. 2.
- ¶ Fratres curam Indorum habentes, debent habere scientiam, & peritiam linguarum ipsorum. fo. 384. pag. 2.
- ¶ Fratres, ex eo quod se obtulerunt ad ministranda Sacramenta Indis, sunt eorum veri & proprij Curati. fo. 386. pa. 2.
- ¶ Fratres administrantes tantum ex Charitate Indis, nihilominus tenentur in suis populis facere sicut veri Curati. fo. 387. pa. 1.
- ¶ Fratres non possunt petere à Rege vel Episcopo aliquem populum, cuius linguam sciebat aliquis Clericus, vel alius, nisi prius assignent aliquem ex ipsis, callentem linguam illius populi. fo. 387. pa. 2.
- ¶ Fratres à suis Prælatiis possunt amoueri de loco in locum, absque Episcoporum assensu. folio. 388. pag. 2. & 389. pag. 1. & 2.
- ¶ Fratres hucusque ex Charitate Indis Sacramenta administrarunt. fo. 391. pa. 2.
- ¶ Fratres nunquam ad has Indiarum partes adveissent, si intelligerent se Episcopis esse sub-

H

subi

subijciendos.

fo. 351 pag. 2.

- ¶ Fratribus Minoribus & Prædicatoribus (secundum Clemēt. Dudum) competit confessiones audire virtute delegationis, & cōmissionis Sanctę Romanę Ecclesię. fo. 400. p. 2.
- ¶ Fratres Minores, & Prædicatores à Sede Apostolica cōstituuntur coadiutores Parochorum. fo. 403 pag. 2.
- ¶ Fratres Minores, & Prædicatores habēt à Sede Apostolica commissionem concessā ad audiēdas fidelīū confessiones. fol. 403. pag. 2.
- ¶ Fratres non possunt seclarium audire confessiones (non seruata forma presentandi) pro vt in Clemēt. cōtinetur. fol. 404. pag. 2.
- ¶ Fratres possunt seclarium audire cōfessiones, si (debitē facta presentatione) idoneis Episcopi nolint licentiā cōcedere. fo. 404. p. 2.
- ¶ Fratres (debitē presentati & approbati) habent ex iure potestatem absoluendi ab omni peccato, & excommunicatione maiori à iure lata. fol. 405. pag. 1.
- ¶ Fratres Minores Prouincię Conceptionis non possunt molestari ab Episcopis (sub pena excommunicationis) circa prædicationes, & seclariū

& seclarium confessiones audiēdas, & circa mortuorum associationes. &c. fo. 408. p. 1.

& 2. & 409. pag. 1.

- ¶ Fratres (de suorum Superiorū licētia in Capitulis Prouincialibus obtēta) possūt in his Indiarum partibus Sacramenta ministrare Neophytis & insularis, Ordinariorum licētia non requisita. fo. 418. p. 2. & 419. pag. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes debitē presentati possunt seclarium audire confessiones vndeque venientium, in Diœcesi, in qua sūt expositi. fo. 419. pa. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes (debitē presentati & acceptati ab Ordinarijs) possūt audire cōfessiones omniū seclarium (etiā aliarum Diœcesim) & eos absoluere à casibus, in quibus possunt Diœcesani locorū. fol. 420. nu. 6. &c.
- ¶ Fratres Mendicantes ab Ordinarijs in confessores acceptati, possunt extra Diœcesim subditos illorū audire, sicut de iure possūt Curati. fol. 419. pa. 2.
- ¶ Fratres Mēdicantes in Diœcesi, vbi sunt approbati ab Ordinario, possunt quoruncūque fidelium ad eos recurrentium confessiones audire,

- audire, & absolvere a reservatis exceptis casibus cōtētis in Bulla Cēnē Dñi. fol. 419. p. 2.
- ¶ Fratres Mendicantes debite presentati possunt secularium confessiones audire, & eos absolvere ab omnibus casibus, pręterquā Sedi Apostolicę reservatis. fol. 420. pag. 2.
- ¶ Fratres Mendicantes debite presentati possunt vota omnia permutare, & in omnibus & singulis casibus Ordinarijs reservatis dispensare, pręter ea, de quibus Sedes Apostolica esset consulenda. fol. 423. pag. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes debite presentati possunt seculares absolvere ab omni censura excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & a penis latis a iure. l. ab homine. f. 420 p. 2.
- ¶ Fratres Mendicantes possunt Sacramentum Eucharistię ministrare omnibus, ad eos ob deuotionem recurrentibus. fol. 423. pag. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes possunt commutare vota extraneorum ad se pro confessione recurrentium. fol. 423. pag. 2.
- ¶ Fratres Societatis licet possint dispensare in votis (nonnullis exceptis) non tamē hoc possunt cum his, qui ad se recurrunt ex alijs Di-

- 39
js Dięcesibus, vbi non sunt presentati. fol. 421. pa. 1. & 2. & 422. pa. 2.
- ¶ Fratres Societatis (ex Paulo. 3.) possunt omnium fidelium audire confessiones, & eos absolvere ab omnibus peccatis etiam Sedi Apostolicę reservatis, exceptis contentis in Bulla Cēnē Domini. fol. 421. pag. 1.
- ¶ Fratres Societatis possunt dispensare in votis (non nullis exceptis,) & in iuramentis, non tamen si id cedat in pręiudicium tertij. fol. 421. pag. 2.
- ¶ Fratres Minimi habent a Sixto. 4. auctoritatem absoluedi a casibus excommunicationis, suspensionis, interdicti, & super quacunque irregularitate Ordinario reservata. fol. 424. pag. 1.
- ¶ Fratres Minimi habent a Sixto. 4. auctoritatem dispensandi, & quęcunque vota permutandi, & relaxandi, sicut potest Dięcesanus. fol. 424. pa. 1.
- ¶ Fratres Minimi possunt dispensare cum secularibus in eorum votis. fol. 424. p. 1.
- ¶ Fratres Mendicantes & Nouitij cum proposito profitendi possunt eligere semel in vita, & in

& in articulo mortis confessorum, qui dispensent cum eis, in omnibus irregularitatibus, exceptis homicidio voluntario, & membri mutilatione. fol. 429. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes in hoc Nouo Orbe gaudent prorsus eisdem facultatibus, & indultis absque ullis limitationibus, dummodo ad id habeant auctoritatem à suis Superioribus Prelatis. fol. 436. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes gaudet omnibus privilegijs & indultis concessis Fratribus Predicatoribus, & confessorijs Societatis Iesu. fol.

437. pagina. 2.

¶ Fratres Minores (per Eugenium. 3.) quando sunt in itinere, vel alibi distantes ab Episcopo, ita quod se non possint ei presentare, & petere casus Episcopales, possunt plenarie uti auctoritate Episcopali. fol. 437. pa. 2.

¶ Fratres Mendicantes in foro conscientie possunt modo uti omnibus privilegijs, etiam si per Concilium Tridentinum sunt sublata.

fol. 439. pag. 2.

¶ Fratres Mendicantes (secundum Patrem Noroniam, & Magistrum à Verecruce) possunt audire

audire confessiones omnium fidelium de sola suorum Prelatorum licentia in foro conscientie, non interueniente Episcopi licentia. fol. 440. p. 1. ¶ Sed vide quæ tandem dixit Pater à Veracruc. fol. 441. nu. 21.

¶ Funeralium quartam partem non tenentur Fratres soluere. fol. 250. pa. 2. & 364. pa. 1.

¶ Funeralium quartam partem non tenentur soluere Monasteria huius Noui Orbis. fol. 251. pa. 1. & 2. & 252. pa. 2. ¶ Vide infra ver. Quarta funeralis.

G

Generales Ministri, & eorum vices habentes possunt absolvere suos subditos ab omnibus & singulis casibus, & censuris. fol.

157. pag. 1.

¶ Gregorius. 13. ad instantiam Patris Christophori de Capitefontium confirmavit omnia & singula privilegijs, & indulta spiritualia & temporalia trium Ordinum sancti Francisci: etiam per modum communicationis & extensionis inter se, & cum alijs Ordinibus Mendicantibus. & non

H 4

Mendican

- Mendicantibus: quatenus (videlicet) sunt in
 usu, & sacris Canonibus, & Decretis Con-
 cilij Tridentini non aduersantur. fol. 324.
 num. 35.
- ¶ Idem Gregorius multa concessit Fratribus
 Societatis, vt patet verbo Absoluere, Alta-
 re. &c.
- ¶ Gregorij. 13. Constitutio (qua reduxit priuile-
 gia Mendicantium ad Ius commune, & ad
 Concilium Tridentinum) non exiuit, neque
 publicata est. fol. 354. nu. 9. & 10.
- ¶ Neque voluit per eam Mendicantium pri-
 uilegijs efficaciter derogari. fol. 354. num. 9.
- ¶ Gregorij predicta Constitutio, non reuocant
 Vineuocis Oracula, ibidem num. 10.
- ¶ Guardianus, vel Prior vnius Conuentus, vbi
 nondum est Prouincia, neque Custodia ha-
 bet auctoritatem committendi Fratribus vsu
 priuilegiorum. fol. 133. pag. 1.
- ¶ Guardianus vel Prior nesciens linguam In-
 dorum, neque habens Fratres eorum lingua
 scientes, non est absolnendus. fol. 313. pag. 2.
- ¶ Guardiani, & Priores sunt eligendi dignio-
 res, sub pena peccati mortalis. fol. 261. pag. 2.
- ¶ Guar

- 61
- ¶ Guardiani & sui Vicarij in eorum absentia
 habent auctoritatem absoluendi a casibus
 reservatis. fol. 267. pag. 1. & 2.
- ¶ Guardiani nihil aliud habent auctoritatis,
 quam quod continetur in literis sui Guardi-
 anatus. fol. 267. pa. 2.
- ¶ Guardiani acriue habent auctoritatem alios
 absoluendi, non autem passiuie, nisi peculia-
 riter fuerit ipsis concessum. fol. 268. pa. 1.
- ¶ Guardiani possunt committere alicui potesta-
 tem absoluendi, & dispensandi specialiter,
 non tamen generaliter possunt illam conce-
 dere. fol. 269. p. 1. & 2.
- ¶ Guardiani, & Priores Conuenticuales ha-
 bent auctoritatem absolucadi a casibus oc-
 cultis. &c. fol. 279. pag. 1.

¶ Hereticus in vtroque foro potest absolut
 ab Inquisitoribus. fol. 241. pag. 2.

¶ Hereticus occultus remittendus est ad Epis-
 copum pro absolutione, si vero publicus, ad
 Papam, vel ad Inquisitores. fol. 242. pag. 1.

¶ Here

- ¶ Hereticus paratus corrigi, & consulens Doctorem, ut eum à Fidei dubitatione liberet, non incurrit excommunicationē. f. 242. p. 1.
- ¶ Hereticus moriens (si Episcopus & Inquisitores desint) potest absolui à quocunque Sacerdote in articulo mortis. fo. 244. pa. 2.
- ¶ Hereticus occultus egrotus si lōge distet, vel Monialis inclusa, possunt per Episcopū absolui, etiam si sint absentes. fo. 245. p. 2.
- ¶ Heresis casus remitti debet ad sanctę Inquisitionis officiū, nō obstantibus quibuscunque privilegijs, etiā Regulariū. f. 130. p. 2. & f.
- ¶ Heresis alia mentalis, alia mixta, & alia completa cum signo exteriori expressiuo. folio. 239. pa. 2.
- ¶ Heresis completa non est absolubilis per Episcopum, nisi talis casus fuerit occultus. folio. 240. pa. 1.
- ¶ Heresis absolutio non cōtinetur in Bulla Cruciate, neque in aliqua concessione, nisi id clare exprimat. fo. 240. pa. 1. & 2.
- ¶ Heresis (etiā occultę) non possunt confessores absolutionem concedere per Bullā Cruciate. folio. 241. pa. 1.
- ¶ Indi vero bene possunt

- 62
- ¶ possunt absolui (ab Heresi & à quocunque alio casu. fo. 442. nu. 23.
 - ¶ Heresis purē mentalis non inducit excommunicationem, & ab ea potest absolvere quilibet idoneus confessor. fo. 242. pa. 1. & 2.
 - ¶ Heresis merē exterior (absque consensu tamen & pertinatia) non inducit excommunicationem. fo. 242. pa. 2.
 - ¶ Heresis expressa signo exteriori, si fuerit occulta, ita quod non possit in iudicium deferri, est absolubilis ab Episcopo in foro conscientię. fo. 242. pa. 2.
 - ¶ Absolutio Heresis aliquibus notorię non potest cōcedi ab Episcopo, nisi eis, qui fuerint, impediti adire Papam. fo. 243. pa. 2.
 - ¶ Heresis occultę absolutio ex iure communi potest concedi ab Episcopo. folio. 244. pa. 2. & 245. pa. 1. & 2.
 - ¶ Homicidium casuale est illud, quod ex proposito non est factum. fo. 2430. pa. 1.
 - ¶ Hospitalia, (in quibus provideatur infirmis) debent erigi in singulis populis. folio. 384. pagina. 1.
 - ¶ Morientes in Hospitalibus cōsequuntur Indulgentiam

gentiam plenariam. folio. 384, pag. 1.
¶ Ex concessione Clemētis. 7. & Ioannis Pog
gij Legati Apostolici Iulij. 3. Pont. Maxi.

I

IDonei ad vtendum Breuibz, censetur illi,
qui habent potestatem, & peritiam. fol.
138. pa. 1. & 2.

¶ Impedimentum (ex illicita copula contrac-
tum) in tertio vel quarto gradu ad contra-
henda Matrimonia, fuit sublatum à Concilio
Tridentino. fol. 426. pa. 2.

¶ Impedimētum (ex illicita copula habita cum
consanguineo, vel consanguinea alterius cō-
jugis in primo, & secundo gradu) requirit
dispensationem ad petendum debitum. fol.
427. pag. 1.

¶ In impedimentis quibuscunque (iure diuino
aut naturali non prohibitis) possunt dispen-
sare Mendicantes cum Neophytis in foro
conscientiæ perpetuo, & in foro exteriori cū
Ordinario ad viginti ānos. f. 345. nu. 15. &c.

¶ Matrimonia nulla propter impedimenta di-
rimētis

63
rimētia possunt ratificari per Mendican-
tes. fol. 436. nu. 16. &c.

¶ Impediti (in secundo gradu consanguinitatis
& affinitatis) possunt dispensari, & quomodo.
fol. 357. pa. 2.

¶ Indi (& comitantes ad eorum conuersionem)
possunt absolui ab omni censura, etiā de Ce-
na Domini. fol. 130. p. 2. & 131. p. 1.

¶ Indorum Curatus non potest esse, qui nescit
eorum linguam. fol. 207. pag. 1.

¶ Indorum cura cōmittitur fratribz in Capi-
tulo Generali. fol. 261. pag. 1.

¶ Indi per aliquot ānos in rebus inventis, vel
furtim sublati, possunt cōponi. fol. 347. pa. 1.

¶ Indi nouiter conuersi possunt retinere vxor-
es, quas habebant antequam cōuerterētur,
etiā in gradibus prohibitis, dum modo non
sit contra Ius diuinum, & Naturale. fol.

358. pag. 1.

¶ Indi vel Æthiopes nouiter conuersi, possunt
retinere vxores, cum quibus sunt baptizati
etiā non premonitis prioribus vxoribus
longe distantibus. Ex Pio. 5. & Gregorio,
13. Vide in Elencho. 1. par. 3er. Matri-
monio

monio sub finem. Vide ibi.

- ¶ Indi possunt audire Missam, & Iubilum lucrari in tempore interdicti. fo. 307. pa. 2.
- ¶ Indi in administratione Sacramentorum, & possunt, & debet recurrere ad Religiosos tanquam ad veros suos Patres spirituales. folio. 368. pag. 2.
- ¶ Indi possunt absolui ab Episcopo vel eius habente auctoritatem, a crimine heresis, & Idololatrię. fo. 443. pa. 1.
- ¶ Indulgentia plenaria cõceditur Fratribus in articulo mortis, etiam si antea deuenerint in demerentiam. fe. 156. pag. 1.
- ¶ Indulgentia plenaria conceditur Fratribus Mendicantibus in die Sanctę Catherine Virginitis & Martyris. fol. 152. pag. 1.
- ¶ Indulgentia plenaria conceditur illis, qui generaliter confitentur alicui ex Mendicantibus idoneo confessori. fo. 170. pag. 2.
- ¶ Indulgentiam plenariam per octo dies consequuntur Religiosi in Capitulo Prouinciali assistentes. fo. 262. pag. 1.
- ¶ Indulgentiam plenariam consequuntur per octo dies Capituli generalis, omnes visitantes

ces Ec

tes Ecclesias, & Eleemosinas porrigentes.

fo. 262. pag. 1.

- ¶ Indulgentijs, & gratijs concessis Fratribus, & Monialibus Sancti Augustini, possunt gaudere viri, & mulieres, dummodo ad hoc habeant facultatem a Prelato eiusdem Ordinis. fol. 327. pag. 2.
- ¶ Indulgentię, & gratię concessę aliorum Ordinum domibus, & locis conceduntur similiter domibus, & locis Fratrum Societatis: dummodo non aduersentur voluntati Prepositi Generalis. fo. 334. pag. 1.
- ¶ Indulgentia de Portiuncula communicatur omnibus Monasterijs vtriusque sexus Ordinis Sancti Francisci. fol. 339. pag. 2.
- ¶ Indulgentia de Portiuncula communicatur Fratribus aliorum Ordinum in suis Monasterijs. fo. 339. pag. 2.
- ¶ Indulgentiam plenariam consequuntur Fratres Minores celebrantes, vel audientes Missam Cõceptionis Virginis, & similiter Moniales Sanctę Clare. fol. 347. pag. 2.
- ¶ Indulgentiam & remissionem peccatorum consequuntur omnes vtriusque sexus fideles audien-

- audientes Missam, & assistentes officio Conceptionis Virginis. fo. 347. pa. 2.
- ¶ Indulgentiam consequuntur omnes audientes Missam, & assistentes officio Corporis Christi Domini nostri. f. 348. pa. 1.
- ¶ Indulgentiæ secundum aliquem dierum numerum conceduntur, his, qui interfuerint singulis Horis Canonicis officij Corporis Christi Domini nostri, & Conceptionis Beate Virginis. fo. 348. pa. 1.
- ¶ Indulgentiam & remissionem omnium peccatorum consequuntur in die eiusdem festi omnes visitantes Ecclesiam Conceptionis Virginis, & Eucharistiam sumentes, ac pro tranquillitate Ecclesiæ deprecantes. fo. 348. pag. 2.
- ¶ Indulgentias non possunt lucrari seculares nisi habeant Bullam Cruciatæ. fo. 348. p. 2.
- ¶ Indulgentiam Plenariam consequuntur, omnes imaginem, vel scapularium Conceptionis Virginis portantes, qui vere penitentes confessi fuerint. fo. 349. pa. 1.
- ¶ Indulgentiam decem millium annorum consequuntur omnes, decies dicentes salutationē
Angeli

- Angelicam. fo. 349. pa. 1.
- ¶ Indulgentiam eandem consequuntur portantes Scapularium, & Imaginem Conceptionis Virginis, sicut portantes Chordam Fratrum Minorum, & Corrigiam Sancti Augustini. fo. 349. pa. 1. & 2.
- ¶ Indulgentiam à Sixto. 5. concessam Confratribus Chordæ, nō lucratur, nisi, qui sunt prædictæ Confraternitati ascripti. fol. 349. p. 2.
- ¶ Indulgentiæ & gratiæ in genere vel specie concessæ, vel concedendæ, Fratribus communicantur à Paulo. 3. fo. 362. pag. 2.
- ¶ Indulgentiam plenariam orationum suorum peccatorum consequuntur omnes morientes in Hospitalibus. fol. 384. pa. 1.
- ¶ Indulgentiam plenariam consequuntur omnes Christi fideles, qui confitentes peccata sua cum contritione alicui presbytero Societatis, preces effuderint in honorem Passionis Christi. fo. 442. pa. 1.
- ¶ Indulgentiæ concessæ Fratribus per sua privilegia non derogantur in anno Iubilæi, etiam centessimi, nec per Bullas Cruciatæ. fo. 442. pag. 2.
- ¶ Indul-

- ¶ Indulta concessa vni Monasterio vnius Ordinis, fiunt communia reliquis Monasterijs cuiuscunque Ordinis. fol. 339. pa. 2.
- ¶ Informationes publicę nec secretę possunt fieri contra Religiosos à iusticijs secularibus. fol. 367. pag. 1.
- ¶ Inobedientia contumax est quando trina monitione facta, perseverat aliquis in ea per diem naturalem. fol. 164. pag. 2.
- ¶ Inquisitores Hęreticę prauitatis, habent iurisdictionem secundum sua priuilegia super Religiosos delinquentes fol. 321. pag. 2.
- ¶ Vide etiam verbo Absoluere, & verbo Hęresis & Hęreticus.
- ¶ Interdicti tempore in omnib9 Ecclesijs diei festi Conceptionis Beate Virginis Marię, & per totam eius Octauam possunt Missę, & Officia apertis ianuis, & campanis pulsatis sollempniter celebrari, dummodo non intersint excommunicati. fol. 350. pa. 1.
- ¶ Irregularitas contracta per executionem Ordinis Symoniacę suscepti est dispensabilis cum Fratribus Infidelium doctrine Deputatis per suos Superiores per Omnimodam A

dam Adriani. 6.

fol. 162. pag. 1.

- ¶ Irregularitas incurritur à scienter rebaptizantibus, & rebaptizatis. fol. 183. pag. 2.
- ¶ Irregularitas etiam incurritur ab ignorantibus penam Canonicam, quę imponitur propter factum Iure diuino prohibitum. fol. 184. pagina 1.
- ¶ Irregularitas incurritur in occisione hominis, etiam si nesciatur Canon puniens homicidam tali pena. fol. 184. pag. 1.
- ¶ Irregularitas (etiam per homicidium voluntarium contracta) potest habere dispensationem. fol. 253. pag. 1.
- ¶ Irregularitatem non incurrunt Sacerdotes exortando milites in bello ad fortiter dimicandum cum hostibus Infidelibus dummodo ipsi arma non ferant. fol. 282. pag. 1.
- ¶ Irregularis potest celebrare ad evitandum magnum periculum, & scandalum. f. 273. p. 1.
- ¶ Irritatio nullam aliam causam expostulat, quam voluntatem illius, qui ad irritandum habet facultatem. fol. 422. pag. 1.
- ¶ Iubileum possunt lucrari Indi, etiam si non communicent, vel non confiteantur in dicto tem

to tempore, dum modo proponant confiteri
intra vnum mensem. fo. 367. p. 2.

¶ Iudicium de similibus est idem, quemodo
debeat intelligi. fo. 393. p. 2.

¶ Iuramentum (per suum Confessorem) potest
relaxari Confratribus Rosarij, in nonnullis
festiuitatibus. fo. 434. pa. 1.

¶ Iurisdictio super seculares ex Omnimoda A
driani. 6. conceditur Prelatis Ordinum in
partibus Infidelium. fo. 116. pa. 2.

¶ Iurisdictio super seculares concessa Prelatis
Ordinum in Indijs, potest ab eis communica
ri suis Fratribus. fo. 116. pa. 2.

¶ Iurisditionis potestatem super omnes Chris
tianos habet Papa, & Episcopus super suam
Diocesim, & Parochus super suam Parochiam.
folio. 397. pagina. 2.

L

Lectores graduati Religionum (preter Re
ligiones Predicatorum & Minorum) te
nentur coram Ordinarijs se presentare, &
ab ipsis approbationem obtinere ad audien
das con

das confessiones. fo. 417. pa. 2.

¶ Legati & Commissarij Papæ, constituuntur
Religionum Prelati à Paulo. 3. f. 363. p. 1.

¶ Legis promulgatio non fit sufficiens in instā
ti, aut paruo tempore, sed vsque dum veni
at ad notitiam omnium. fo. 163. p. 1.

¶ Lex pontificia non valet in aliqua Diocesi,
vel Parochia, vsque dum promulgetur illic.
folio. 163. pa. 1.

¶ Lex ad hoc quod aliquem obliget, debet si
bi venire in notitiā, etiam si alibi sit pro
mulgata. fo. 163. pa. 2.

¶ Licentia vtendi Breui Clementis. 7. & Adri
ani. 6. semel à Prouinciali concessa, semper
durat. fo. 117. pa. 1.

¶ Licentia talis concessa alicui ab vno Pro
uinciali, potest ei ab alio tolli. folio. 117.
pagina. 2.

¶ Licentia talis non potest Fratri tolli à Pro
uinciali sine peccato, nisi iusta de causa. fo.
118. pa. 1.

¶ Licentia vtendi Breuibus, non est conceden
da, nisi idoneis, & peritiam Canonum ha
bentibus. fo. 137. pa. 2. & 138. p. 1. 2.

- ¶ Licentia audiendi confessiones legitime petita à Prelato, si iniuste negetur ab Episcopo, censetur ipso iure concessa. fo. 399. p. 2.
- ¶ Limitatio, quæ in Breui Adriani. 6. ponitur pro duabus dietis, intelligitur tantum in foro exteriori, & in rebus gradibus. folio. 361. pa. 2.

M

- M** Aremagnum est compilatio privilegiorum facta à Summis Pontificibus. folio. 129. pa. 2. & 130. pa. 1.
- ¶ Matrimonij causæ, non sunt committendæ, nisi, idoneis ad eas pertractandas. f. 138. p. 1.
 - ¶ Matrimonium contrahentes in peccato mortali sine contritione, de nouo peccant mortaliter. fo. 180. pa. 1.
 - ¶ Matrimonij denunciationes, ter debent fieri in diebus festiuis. fo. 197. pa. 2.
 - ¶ Matrimonium contrahitur per quedam verba, mutuo vtriusque contrahentis consensu patefacto. fo. 198. pa. 1.
 - ¶ Matrimonium, celebrari potest, sine denunciationibus

68

ciationibus præhabitis : quando Parochius visum fuerit conuenire.

- ¶ Matrimonij denunciationes possunt relinqui si ad hoc adsit causa probabilis. f. 198. p. 2.
- ¶ Matrimonij denunciationes iam celebrati possunt remitti ante ipsius consummationem ad Iudicium Ordinarij. fo. 199. pa. 1.
- ¶ Matrimonij denunciationes post ipsum contractum, possunt remitti ex aliqua causa iusta. fo. 199. pa. 1. & 2.
- ¶ Matrimonij denunciationes non possunt relinqui sine peccato, nisi adsit causa iusta, quamuis illud valeat. fo. 199. p. 2.
- ¶ Matrimonium contrahentes, sunt sibi inuicem ministri huius Sacramenti. f. 200. p. 2.
- ¶ Matrimonij materia sunt verba, quæ prius proferuntur: forma autem, sunt quæ superueniunt. fo. 201. pa. 1.
- ¶ Matrimonij verba, ego vos coniungo. &c. non sunt forma huius Sacramenti : sunt tamen de necessitate præcepti. fo. 201. pa. 1.
- ¶ Matrimonij verba, ego vos coniungo, omitteus, peccat mortaliter: tamen illud est validum ex prola

ex prolato contrahentium consensu. fol. 201.

pagina. 1. & 2.

¶ Matrimonium non est validum (quantum ad validitatem cōtractus) nisi pręsente proprio Parocho, vel alio de eius licentia. f. 201. p. 2.

¶ Matrimonium contrahentes debent prius confiteri omnia peccata sua, vel saltem pœnitere. fol. 202. pagina. 1.

¶ Matrimonium impediētia, & dirimentia impedimēta debet scire Curatus. f. 202. p. 1.

¶ Matrimonij benedictiones nuptiales, non possunt dari ab Aduentu, vsque ad Octauā Epiphanię, & à die Cinerum vsque ad Octauam Paschatis inclusiue. fol. 202. pa. 1.

¶ Matrimonij impedimentum (respectu affinitatis) cōtractū ex fornicatione simplici contrahitur in primo, & 2. gradu. fol. 202. pa. 1.

¶ Matrimonij benedictiones nuptiales prohibentur dari, quando vterq; ē illas recepit. fol. 202. pa. 1.

¶ Matrimonium de pręsenti, vel sponsalia contrahere quocunque tempore, non est prohibitum. fol. 203. pa. 2.

¶ Matrimonium est validum in pręsentia Parocho fę-

rochi fęmine & econuerso, & coram testibus requisitis. fol. 203. pag. 2.

¶ Matrimonij sollempnitates (si possunt adhiberi) si omittantur est peccatum. fo. 206. p. 2.

¶ Matrimonium para Españoles Mestizos, Negros, y Mulatos potest celebrari à Fratribus in populis sibi assignatis sine licentia Dięcesani, iuxta sentētiā Patris Magistri à Veracruce. folio. 219. pa. 1. & 221. p. 1. Sed re vera Rex Catholicus pręcipit Fratres administrare Sacramenta Neophytis quidē, suorum priuilegiorum virtute: antiquis vero Christianis Episcoporum commissione & auctoritate: vt patet in peculiari de hoc Cedula. fo. 380. pa. 2.

¶ Matrimonij dispensatio potest fieri à Fratribus in gradibus solo humano iure prohibitis, in foro conscientię perpetuo. folio. 372. pag. 2.

¶ Matrimonij dispensatio (à Fratribus habentibus licentiam suorum Pręlatorum) potest fieri in foro exteriori circa Indos in gradibus non prohibitis lege diuina & naturali, cum assensu Ordinarij. fol. 373. pa. 1.

- ¶ Matrimonium contrahens post votum simplex castitatis, non potest ab uxore sua debitum petere, licet possit reddere. folio. 427. pa. 2.
- ¶ Mestizi possunt baptizari à Fratribus in suis Monasterijs, etiam in ciuitatibus Hispanorum. fol. 220. pa. 2.
- ¶ Ministri Indorum debent habere scientiam lingue eorum. fo. 219. pa. 1.
- ¶ Ministri Indorum Infidelium nescientes eorum idioma, possunt per interpretem eorum curam exercere. folio. 219. pa. 2.
- ¶ Ministri meliores ad Sacramentorum administrationem sunt prouidendi. folio. 392. pa. 1. & 2.
- ¶ Ministerium simplex absoluendi potest delegari à Delegato Ordinarij, & à Subdelegato delegati Papę. fo. 269. pa. 2.
- ¶ Missarum sollemnia possunt celebrari à Fratribus in Oratorijs. fo. 165. pa. 2.
- ¶ Missę possunt celebrari à Fratribus in quouis loco congruenti, & benedicto, super Altari portatili. fo. 165. pa. 2.
- ¶ Missę possunt dici à Fratribus in Cameris seculariũ,

- 70
- secularium, vel in plateis, dato quod non videantur loca honesta. folio. 165. pagina. 2. & 166. pa. 1.
 - ¶ Missę possunt celebrari in itinere, vel intorij, super Altari portatili. folio. 166. pagina. 1.
 - ¶ Missę possunt celebrari à Fratribus (secundum ius cõmune) in Altari portatili absque licentia Episcopi. fo. 166. pa. 2.
 - ¶ Missę possunt celebrari à Fratribus extra Ecclesiam non contradicentibus Episcopis. fo. 166. pa. 2.
 - ¶ Missę non possunt licitè celebrari in cameris vbi dormiunt Seculares, nisi imminente vrgentissima necessitate. folio. 167. pagina. 1. & 2.
 - ¶ Missa pro defunctis in Altaribus assignatis à Prelatis. folio. 168. pagina. 1.
 - ¶ Missa pro defunctis dicta à quocunque Sacerdote in Altari maiori aliquorum conuentuum sancti Dominici educit vnā animā de existentibus in Purgatorio. folio. 168. pagina. 1. & 2.
 - ¶ Missam celebrans vel faciens celebrari (pro anima

(pro anima in Purgatorio existente) in Collegio de sancto Iuan de Letran, liberat animam a pena Purgatorij. fo. 171. pa. 1. ¶ Qua Indulgentia gaudent Ecclesie Mendicantium, in his partibus. fo. 169. nu. 5. &c.

¶ Missa non potest celebrari ab habente copiam confessoris, priusquam confiteatur peccatum suum mortale. fo. 179. pa. 2.

¶ Missam tenetur celebrare Curatus, in diebus, quibus Parochiani tenentur illam audire. fo. 210. pa. 1.

¶ Missam, quam tenetur populus audire in die Dominica, potest Parochus applicare pro alijs. fo. 210. pa. 1.

¶ Missam celebrans scienter in Ecclesia polluta, peccat mortaliter: non tamen fit irregularis. fo. 237. pa. 2.

¶ Missa potest celebrari in Ecclesia, etiam si adsint Heretici, vel schismatici interris Infidelium, quando ex prohibitionem esset maius scandalum. fo. 248. pa. 2.

¶ Monasteria possunt edificare Religiosi ex beneplacito Proregis, etiam non obtenta licentia Diocesani. fo. 364. pa. 2.

¶ Moniales

¶ Moniales sancte Clare & earum ancille, quater in anno possunt absolui generaliter ab omnibus peccatis & casibus. fo. 156. pa. 2.

¶ Moniales sancte Clare possunt absolui generaliter in festis Domini Sabbaoth, & Beate Marie, & omnium sanctorum, & sancti Francisci, & sancte Clare. fo. 157. pa. 2.

¶ Moniales sancte Clare gaudet omnibus privilegijs, que concessa sunt Fratribus Minoribus. fo. 299. pa. 2.

¶ Moniales sancte Clare (sub obedientia Fratrum Minorum existentes) gaudent privilegijs concessis sororibus reformatis, sororis Colledge. fo. 310. pa. 2.

¶ Moniales sancte Clare (& relique commisse gubernationi Fratrum Minorum) gaudent eorum Privilegijs concessis, & concedendis fo. 344. pa. 1.

¶ Moniales sancte Clare gaudent Privilegijs concessis & concedendis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus. f. 344. p. 1. 2.

¶ Moniales Conceptionis Beate Marie Virginis (subdite regimini Fratrum Minorum) gaudent eorum privilegijs & prerogatiuis. folio.

folio. 344. pagina. 2.

- ¶ Moniales Ordinis Prædicatorum, & Sancti Augustini gaudent omnibus priuilegijs concessis, & concedendis reliquis Ordinibus.

fol. 345. pag. 1.

- ¶ Moniales Conceptionis Beate Virginis Eucharistiam in die eiusdem Conceptionis, & pro tranquillitate Ecclesie precantes, consequuntur Indulgentiam plenariam, & remissionem omnium peccatorum. fol. 348. pa. 2.

- ¶ Mortaliter peccat, qui non discit ea, que necessario scire tenetur ratione beneficii, vel officij, neque vult illud renunciare. fol. 386. pag. 1.

N

Nouitij gaudent priuilegijs, gratijs, & Indulgentijs concessis Fratribus eiusdem Ordinis. fol. 335. pag. 2.

- ¶ Nuptie. Vide Benedictiones Nuptiales.

- ¶ Nuptie secundæ dicuntur, quando vterque contrahentium iam est benedictus. fol. 202. pag. 1. & 203. pag. 2.

¶ Nuptia-

- ¶ Nuptiales benedictiones non possunt dari ab Aduentu, vsque ad Octauam Epiphaniæ, & a die Cinerum vsque ad Octauam Paschatis inclusue. fol. 202. pag. 1.

- ¶ Nuptiales benedictiones prohibentur dari, quando vterque iam illas recepit. f. 202. p. 1.

O

OFFICIALES Episcoporum sunt eorum Vicarij Generales, videlicet Prouisores. fol. 144. & 200. pa. 1. & 2. & 357. pag. 1.

- ¶ Olei vnctio debet poni in pedore baptizandorum, & est necessaria, necessitate præcepti, quando non vrget necessitas. fol. 222. pag. 2.

- ¶ Olei vnctio est etiam ponenda inter scapulas baptizandi. fol. 223. pag. 1.

- ¶ Omnimoda. Vide Auctoritas omnimoda, atque etiam, Potestas omnimoda.

- ¶ Omnimoda potestas ab Adriano .6. concessa se extendit ad dispensationem cum Bigamo, & cum eo qui sibi virilia amputauit, cum ad opus cōuersionis multū inuaret. f. 319. p. 2.

- ¶ Omnimoda Adriani sexti, virtualiter continetur

- 73
 ¶ tinetur in Bulla cōcessa ab Innocentio. 4. fo.
 358. pag. 1.
 ¶ Ordines Mendicantes antiqui, sunt quatuor.
 fo. 113. pag. 1.
 ¶ Ordines Mendicantes recentiores, sunt qua-
 tuor. fol. 113. pa. 1.
 ¶ Ordines Mendicantes communicant in pri-
 uilegijs concessis, & cōcedendis. fol. 113.
 pag. 1. & 2.
 ¶ Ordines Mendicantes communicant in priui-
 legijs, etiam cum non Mendicantibus. fol.
 113. pa. 2.
 ¶ Ordines Mendicantes communicant in fa-
 cultatibus concessis Societati Iesu. fo. 113. p.
 2. & fo. 115. pag. 1. & 2.
 ¶ Ordo Fratrum Minorum in partibus India-
 rum communicat in omnibus indultis cō-
 cassis & concedendis. fo. 114. pag. 1. & 2.
 ¶ Ordo Fratrum Prædicatorum in partibus
 Indiarum, communicat in priuilegijs, cum
 reliquis Ordinibus. fol. 114. pag. 2.
 ¶ Ordo Cisterciensis communicat in priuilegi-
 js, cum Ordine Societatis Iesu. fol. 114. pag. 2.
 ¶ Ordo Crucigerorum cōmunicat in priuile-
 gijs & in

- gijs & indultis cum Societate Iesu. folio.
 115. pagina. 1.
 ¶ Ordo Fratrum de la Merced cōmunicat in
 priuilegijs, cum Ordinibus Mendicantibus
 & non Mendicantibus. fo. 115. pa. 2.
 ¶ Ordo Minimorum communicat in priuile-
 gijs (per Pium. 5.) cum ceteris Ordinibus
 Mendicantibus, & non Mendicantibus, fo.
 329. pa. 1. & 2.
 ¶ Ordo Seruorum Beate Marię cōmunicat in
 priuilegijs (per Pium. 5.) cum ceteris Ordini-
 bus Mendicantibus, & non Mendicantibus.
 fo. 330. p. 1.
 ¶ Ordo sancti Hieronymi Iesuatorum nō fuit
 ab eo institutus, sed potius in protectorem
 & patronum fuit electus. fo. 330. pa. 2.
 ¶ Ordo sancti Hieronymi communicat in pri-
 uilegijs (per Pium. 5.) cum ceteris Ordini-
 bus Mendicantibus, & non Mendicantibus.
 folio. 330. pagina. 2. & 331. pa. 1.
 ¶ Ordo sancti Hieronymi in Hispania habet
 amplissimam cōmunicationem priuilegiōrū
 cum alijs Ordinibus: qua etiā gaudent Men-
 dicantes. fo. 336. nu. 58. & sequent.
 K ¶ Ordo

- ¶ Ordo Societatis Iesu connumeratur à Pio. 9. inter Ordines Mendicantes. fo. 331. pa. 1.
- ¶ Ordines Mendicantes habent inter se amplissimam communicationem. fo. 336. p. 1.
- ¶ Ordinis potestas diuiditur in clauem potestatis, & in clauem scientie. fo. 397. pa. 1.
- ¶ Ordinarius dicitur Episcopus, vel eius Officialis, vel Vicarius generalis, qui dicitur Provisor. fo. 200. pa. 1. & 2.
- ¶ Oratoria cum Altari portatili possunt Fratres habere, in quibus sollempnia Missarum celebrètur. fo. 165. pa. 2.

P

- P**ape per Bullā de Cera Domini nolunt de rogare priuilegia cōcedētia Ordinibus absolutionē à casib9 ibi reservatis. f. 124. p. 2.
- ¶ Papa potest absolvere à casibus reservatis Episcopo, non tamen Episcopus potest absolvere à casib9 reservatis Pape. fo. 127. p. 2.
 - ¶ Papa (communitè) non solet dispensare sine rationabili causa. fo. 141. pa. 2.
 - ¶ Papa prohibito potest Religiosis concedere exem-

te exemptionem & priuilegium ministrandi Sacramenta. fo. 289. pa. 1.

- ¶ Papa huiusmodi exemptionem, & priuilegium potest auferre, limitare, & coardare. fo. 289. pa. 1.
- ¶ Papa dispensans in lege alicuius grauis Concilij, debet exprimere specialiter se derogare Decreto talis Concilij. fo. 342. pa. 2.
- ¶ Papa potest conferre iurisdictionis auctoritatem absoluedi, cuicumque voluerit in toto orbe, inuitis Episcopis, & Parochis. fo. 398. pa. 1.
- ¶ Papa potest sibi reservare aliquos casus, à quibus Episcopi non possint absolvere etiam suos subditos. fo. 398. pa. 1.
- ¶ Papa, & Concilium Generale concedit Fratribus Minoribus, & Predicatoribus iurisdictionem audiendi confessiones, quando (sine causa) petita licentia eis negatur ab Episcopo. fo. 399. pa. 2. & 400. pa. 1.
- ¶ Papa in facultate per Clementinam concessa Fratribus confessoribus, non habet respectum ad constitutiones Episcoporum, quæ pro temporū, & locorum varietate inveniuntur, & reuocantur.

& reuocantur.

fol. 410. pag. 2.

¶ Papa potest moderare restitutionē Deo debitā, non tamen debitam homini. fol. 421. pa. 2.

¶ Parochus. Vide, Curatus.

¶ Parochus tenetur de iure administrare suis omni bus Sacramenta Ecclesiastica Baptismi. &c. fol. 179. num 14 &c.

¶ Parochus quid debeat scire circa Baptismi Sacramentum. fol. 180. num 15 per totum.

¶ Parochus debet instituere plebē sibi cōmissam in his, quę ad Eucharistiā sumendam sunt necessaria. fol. 194. pag. 2.

¶ Parochus debet scire Extreme vñctionis formā, materiam, & loca vñctiois. fol. 195. pa. 2.

¶ Parochus tenetur scire omnia necessaria ad Sacramentum Extreme vñctionis conferendum. fol. 196. pag. 2.

¶ Parochus necessario debet scire Decretum Concilij Tridentini circa Matrimonij Sacramentum. fol. 197. pag. 2.

¶ Parochus conferens benedictiones secundarum Nuptiarum, potest per suum Diocesānum absolui a suspensione. fol. 204. pag. 2.

¶ Parochus tenetur docere pueros fidei rudimenta,

78
menta, & obedientiam erga Deum, & parentes. fol. 211. pag. 1.

¶ Parochus non potest cognoscere de aliquo diuortio, nec punire delicta, neque aliquem excommunicare. fol. 214. pag. 2.

¶ Parochi officium in populis assignatis, & assignandis possunt exercere Fratres (etiam intra duas dietas) sine licentia Diocesani. fol. 369. pag. 1.

¶ Parochi officium admittens, tenetur omni exacta diligentia illud adimplere. folio. 385. pagina. 2.

¶ Parochiani (habita Parochi licentia) possunt recipere Eucharistię Sacramentum a quocunque Sacerdote. fol. 388. pag. 2.

¶ Pastor. Vide Episcopus.

¶ Pastor tenetur pascere suas oues exemplo bonę vitę, & doctrina, & Sacramentorum ministerio, vsquē ad mortem. fol. 394. pag. 1.

¶ Pastor ouem suam alteri dare non potest pro sua voluntate, renunciando ius, quod habet super eam. fol. 394. pag. 1.

¶ Pastor nulla occasione potest suam ouem perdere. fol. 394. pag. 2.

- ¶ Pastor ouem suam perditam (per peccatum mortale vel ex sua negligēcia notabili) nullo modo potest recuperare. fo. 392. pa. 2.
- ¶ Patrini non plures quam vnus vel duo debet admitti ad tenendum puerum baptizandū. fo. 180. pa. 2.
- ¶ Patrini nō sunt admittendi, nisi qui fuerint baptizati, & sciuerint Pater noster, & Credo & alia necessaria. fo. 181. pa. 2.
- ¶ Peccata oblita, confessione facta, per assumptionē Eucharistię remittuntur. f. 183. p. 1.
- ¶ Peccatorum numerum, & eorum species debet dicere penitens, eo modo quo scierit & quiuerit. fo. 195. pa. 1.
- ¶ Penitentię Sacramenti partes sunt Contritio, Confessio, & Satisfactio. folio. 195. pagina. 1.
- ¶ Penitentię Sacramenti effectus, est reconciliatio cum Deo, pax & serenitas conscientię. fo. 195. pa. 1.
- ¶ Penitentiarij Papę non diuidunt confessionē, cum tantum absoluunt a censuris Papę reseruatis. fo. 276. pa. 1.
- ¶ Petro Apostolo solum fuit commissa potestas super

- gas super omnes Domini Iesu Christi oues. fol. 412. pag. 2. & 413. pag. 1.
- ¶ Potestas, vide Auctoritas omnimoda.
- ¶ Potestas omnimoda super Indos semper manet in suo robore, etiam post eorum conversionem. fol. 140. pag. 1. & 2.
- ¶ Potestas absoluendi duplex est in Sacerdote: altera ordinis, & altera iurisdictionis. fol. 397. pag. 1.
- ¶ Potestas ordinis diuiditur in clauem potestatis, & in clauem scientię. fol. 397. pag. 1.
- ¶ Potestas iurisdictionis ad absoluendum a peccatis, potest haberi dupliciter: vel ex officio, vel ex commissione illius, qui potest committere. fol. 397. pag. 2.
- ¶ Predicare nemo potest (etiam de licentia Patrochi ex Concilio Tridēino) nisi sit approbatus ab Episcopo. fol. 209. pag. 1.
- ¶ Predicatorum secularium institutio, pertinet ad Ministrum Generalem, & ad Provinciales in suis Capitalis Provincialibus. fol. 262. pag. 1.
- ¶ Predicator Regularis semel admissus per Episcopum in vna Diocesi ad predican-

- cādum, semper habetur pro admissio in illa.
fo. 406. pa. 2.
- ¶ Predicatores Mendicantes ex Gregorio 13.
vbique terrarum possunt Predicare verbum
Dei, ipsis tamen Parochialium Ecclesiarū
Curatis non contradicentibus. folio. 437.
pagina. 1. & 2.
- ¶ Inter Missarum sollemnia frequenter debet
Sacramenti Eucharistię Mysterium declara-
ri. fo. 185 pa. 2.
- ¶ Predicatio verbi Dei debet fieri ab Episco-
pis vel Curatis, diebus festiuis, & tēpore
Quadragesimę, & Aduētus, per se ipsos, vel
per alios, si legitime fuerint impediti. folio.
208 pag. 2.
- ¶ Prelati Ordinum Mendicantium gaudent
priuilegijs secundum singulorum similem
dignitatem. fo. 116. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinum habent ordinariam com-
missionem, dispensandi cum suis Fratribus.
fo. 116. pag. 2.
- ¶ Prelati Ordinū in Indijs habēt iurisdictionē
super seculares virtute Omnimodę Adri. 6.
vbi non est creatus Episcopatus. f. 116. pa. 2.
- ¶ Prelati

- ¶ Prelati Ordinum in Indijs possunt commu-
nicare suis Fratribus iurisdictionem, quam
habent super seculares. fo. 116. pa. 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absoluerē Fratres
suos ab omni censura Ecclesiastica. folio.
120. pa. 1. & 121. pa. 1. & 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absoluerē Fratres
suos ab excommunicatione de Cena Domi-
ni. fo. 120. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt absoluerē Fra-
tres suos a quinque casibus enormibus. fo.
120. pa. 2.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt absoluerē su-
os Subditos, sed nec alios a crimine Heresis.
fo. 120.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absolui (sicut &
subditi) ab aliquibus casibus reservatis in
Cena Domini. fo. 120. pa. 2.
- ¶ Prelatorum vicēs habentes possunt absolue-
re Fratres a casibus, sicut & ipsi Prelati. fo.
120. pa. 2.
- ¶ Prelati, Guardiani, & Priores possunt absol-
uerē Fratres suos ab omni excommunicatio-
ne, etiam de Cena Domini. fo. 121. pa. 1. & 2.
- K 3 ¶ Prelati

- ¶ Prelati, Coardiani, & Priores possunt dispensare cum suis Fratribus super omni irregularitate. fo. 121. pa. 1. & fo. 429. nu. 10. per totū.
- ¶ Prelati, Guardiani, & Priores possunt dispensare cū suis Fratribus in casibus reservatis Pape, dummodo non sit publicum. fo. 121. p. 1.
- ¶ Prelati Societatis Iesu possunt absolvere Fratres suos, & eorum Ordinem integrantes, ab omnibus peccatis & censuris. folio. 129. pagina. 1.
- ¶ Prelati Societatis Iesu possunt dispensare cū suis Fratribus in irregularitate proveniente ex eo quod suspensi, aut interdicti, aut excommunicati celebrarunt. fol. 129. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum Mendicantium possunt absolui, & absolvere Fratres suos ab omnibus peccatis & censuris. fol. 130. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum debēt eligere confessores idoneos ad audiendas confessiones secularium. fol. 132. pag. 1.
- ¶ Prelatus Ordinis in extrema necessitate potest eligi Bastardus, Laicus, vel iuuenis, quando non est alius magis idoneus. folio. 135. pagina. 2.

¶ Prelati

- ¶ Prelati non possunt indifferentiter concedere suis subditis licentiam vtendi privilegijs, maxime in administratione Sacramento-
rum. folio. 137. pag. 2.
- ¶ Prelati non possunt concedere suis subditis licentiam vtendi Breuibz, nisi idoneis. fol. 137. pag. 2. & 138. pag. 1. & 2.
- ¶ Prelati Superiores Ordinum Mendicantium possunt vti Omnimoda auctoritate, non solum quando est necessarium, sed etiam quando est expediens. fol. 141. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum possunt dispensare cum Indis, & in eorum conuersione se occupantibus, in voto Castitatis, & impedimentis iure humano Matrimonium dirimentibus. fol. 143. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt dispensare cum Indis, neque cum ceteris Christianis, nisi dissent ab Episcopis, & eorum Officialibus per duas dietas. fol. 143. pag. 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt vti auctoritate omnimoda (exera duas dietas) sine assensu Episcoporum, etiam eis contradicentibus. folio. 145. pag. 1.
- ¶ Prelati

- ¶ Prelati Ordinum intra duas dietas non possunt vti auctoritate Omnimoda circa Indos, bene autem circa suos Fratres. folio. 145. pagina. 1.
- ¶ Prelati Ordinū possunt vti auctoritate Omnimoda circa suos Fratres, & etiam alterius Ordinis, quando necessitas vrget. folio. 145. pa. 2. & 146. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinū possunt vti auctoritate Omnimoda in presentia Episcopi, quando eius non derogatur dignitati. fo. 146. pa. 1.
- ¶ Prelati Ordinum, (vbi non est Episcopatus creatus) possunt Sacramentum Confirmationis, & alia Sacramenta conferre, ac benedicere Ecclesias. fo. 147. pa. 2.
- ¶ Prelati Ordinum possunt absolvere Fratres suos ab excommunicatione incurſa propter manuum violētarum iniectionem in Clericum. fo. 154. pa. 2.
- ¶ Prelatus, qui manus violētas iniecit in subditum, potest ab excommunicatione absolui à subdito sibi electo in Confessorem. folio. 154. pa. 2.
- ¶ Prelati Regulares (secundum Emanuelem) non possunt

- 79
- non possunt absolvere, nec dispensare cum suis subditis simoniace ordinatis. folio. 161. pagina. 1.
- ¶ Prelati Superiores Ordinum virtute Omnimode, possunt absolvere suos subditos Infidelium doctrine deputatos, ab excommunicatione, & suspensione, & à simonia per suspensionem Ordinis, vel Beneficij. folio. 162. pagina. 1.
- ¶ Prelati Superiores Ordinum possunt dispensare (cum suis subditis Infidelium & Neophytorum doctrine deputatis) in irregularitate contracta per executionem Ordinis simoniace suscepti. fo. 162. pa. 1.
- ¶ Prelati Superiores Ordinum possunt assignare aliqua Altaria pro liberandis animabus à Purgatorio. fo. 169. pa. 1. & 2.
- ¶ Prelati (Ordinum secundum Emanuelem) possunt absolvere suos Subditos à casibus de Cēna Domini. fo. 247. pa. 1. & 2.
- ¶ Prelati Ordinum non possunt assignare populos ad ministranda Sacramenta, nisi de licentia Episcopi, vel Proregis. folio. 254. pa. 2. & 255. pa. 1.
- ¶ Prelati

- ¶ Prelati Superiores Ordinum possunt absol-
uere omnes Fratres ab omnibus casibus &
censuris. fol. 263. pag. 2.
- ¶ Prelati Generales Ordinum, & similiter
curatorum habent auctoritatem possunt ab-
soluere omnes Fratres totius Ordinis a pec-
catis reservatis. fol. 266. pag. 2.
- ¶ Prelati Regulares tenentur concedere licen-
tiam suis subditis illam petentibus, ut pos-
sint absolui a casibus reservatis. folio 272.
pag. 2.
- ¶ Prelati Regulares negantes alicui Fratrem
sine causa auctoritatem absolendi a re-
servatis, peccant mortaliter. fol. 272. p. 1.
- ¶ Prelatus Regularis tenetur audire subdi-
tum in confessione de reservatis, & non re-
servatis. fol. 276. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum tantum concedunt licen-
tiam absolendi a reservatis ad putandas
consciencias. fol. 279. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum in terris nouiter conquisi-
tis absente Episcopo a sua Diocesi possunt
Ara consecrare, & Calices benedicere &
Ordines Minores facere. fol. 360. pag. 1.
- ¶ Prelati

- ¶ Prelati Ordinum in his Indiarum partibus
a Paulo 3. constituuntur Legati, & Commis-
sarii Pape. fol. 363. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinum debent ab Episcopis pe-
tere gratiam semper sibi concedi in nomi-
ne dignitatis, & usque ad beneplacitum
Sedis Apostolicę, quia talis gratia taliter
concessa, est de iure perpetua. folio. 420.
pagina. 1. & 2.
- ¶ Prelatus Regularis potest applicare vni
Monasterio aliquid, quod promittitur dari
alteri. fol. 421. pagina. 2.
- ¶ Prelatus Fratrum Minorum, & qui co-
municat cum illo potest perse ipsum absol-
uere suos vel externos, ab occultis casibus,
& cum eis dispensare in irregularitate si-
cut potest Episcopus circa Clericos, & Lai-
cos sibi subiectos. folio. 424. pagina. 2.
- ¶ Prelati Regulares erga suos subditos ma-
iorem habent auctoritatem, quam Epis-
copi circa suos. fol. 431. pag. 1.
- ¶ Prelati Ordinū Generales (perse vel per ali-
os Confessores sui Ordinis) possunt dispesare,
cum suis subditis in irregularitate contracta
ex eo quod

ex eo quod excommunicati, vel suspensi,
vel interdicti, vel in loco interdicto diuina
celebrarunt, vel Ordines susceperunt, nisi ex
cessus sit adeo grauis quod remittendus sit
ad Sedem Apostolicam. folio. 431. pa-

gina. 1.

- ¶ Presentandi forma (circa Regulares confes-
sores) quomodo debet fieri. fo. 404. pa. 1. & 2.
- ¶ Presentatio & approbatio perpetua (secun-
dum Emanuelem concessa Religiosis (alijs &
Minoribus & Predicatoribus) est priuilegi-
um: respectu autem eorundem Fratrum Pre-
dicatorum, & Minorum, est de ius commune.
fol. 415. pag. 2.
- ¶ Vide Communicare, & Communicatio.
- ¶ Priuilegiorum communicatio circa Ordi-
nes Mendicantes. fol. 113. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia Ordinum Mendicantium sunt ap-
probata a Summis Pontificibus. folio. 114.
pag. 1. & 173. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia Societatis Iesu sunt communica-
ta Ordinibus Mendicantibus. fol. 114. p. 1.
- ¶ Priuilegium Adriani. 6. concessum Fratri-
bus Minoribus in partibus Indiarum. fol.
114. pag.

114. pagina. 1. & 2.

- ¶ Priuilegiorum omnium communicatio con-
cessa Ordini Predicatorum. fo. 114. pa. 2.
- ¶ Priuilegiorum omnium communicatio con-
ceditur Prelatis Ordinum, respectiue. fol.
115. pa. 2. 116. pa. 1. & 311. pa. 1.
- ¶ Priuilegium concessum vni propter aliquam
causam, non conceditur alteri cessante illa
causa. fo. 116. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum & Indultorum vsus, debet esse
secundum vtilitatem Ecclesie. f. 118. p. 2.
- ¶ Priuilegia Fratrum in Indijs, potius dicuntur
priuilegia Regum Hispaniarum, quam ipsorum
Fratrum. fo. 119. pa. 1. & 375. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiorum vsus impediens in his In-
diarum partibus, offendit Regem Hispania-
rum. fo. 119. pa. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus in his parti-
bus, debent defendi a Viceregibus earum.
fo. 119. pa. 1. & 375.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus ad instantiam
Caroli. 5. & Philippi secundi, non sunt de-
rogata. fo. 119. pa. 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus Minoribus
sunt

Sunt reuvalidata in foro conscientie tantum.

fol. 119. pag. 2.

¶ Priuilegia omnia concessa Fratribus, sunt de nouo concessa & ampliata. fol. 120. pa. 1.

¶ Priuilegium Adriani. 6. (circa Fratrum absolutionem) excedit priuilegium Martini. 5.

fol. 123. pag. 1.

¶ Priuilegio Adriani sexti (circa absolutionem Fratrum) solum gaudent Prouinciales in partibus Indiarum, & non alij, nisi, quibus ipsi commiserint.

fol. 123. Pag. 1.

¶ Priuilegia concessa Ordinibus Mendicantibus, non derogantur per annualem promulgationem Bullę de Coena Domini. fol. 124.

pag. 1. & 2.

¶ Priuilegia concedentia Ordinibus absolutionem a casibus in Coena Domini, nolunt Summi Pontifices derogare. fol. 124. pag. 2.

¶ Priuilegium Adriani. 6. quo ad vtrunque forum non est reuocatum. fol. 125. pag. 1.

¶ Priuilegia omnia concessa huic Nouo Orbi sunt in suo robore & firmitate. fol. 125. pa. 1.

¶ Priuilegium Clementis septimi, sequitur personam, vt vbiunque fuerit, possit eouocari. folio.

ti.

fol. 126. pag. 2.

¶ Priuilegio simili gaudet Frater, cui fuerit commissum (etiam missus in Hispaniam) quādiu est Prouincię Indiarum. fol. 126. pag. 2.

¶ Priuilegio simili non gaudet Frater, qui totaliter recedit a Prouinciali, qui huiusmodi auctoritatem ei commissit. fol. 126. pag. 2.

¶ Priuilegio Clementis septimi, se compescant Fratres vti, quando redundat in Episcoporum scandalum. fol. 127. pag. 2.

¶ Priuilegia nostra sunt interpretanda iuxta illorum fauorabiliorem interpretationem. folio. 144. pag. 2. 174. pa. 2. 308. pa. 1. & 2. 313. pa. 2. 314. pa. 1. 319. pa. 1. & 2. 320. pag. 1. & 2. 321. pa. 1. 364. pa. 1. & 367. pag. 1.

¶ Priuilegium Adriani. 6. cum reliquis alijs, non est reuocatum per Bullam de Coena Domini. fol. 162. pag. 2.

¶ Priuilegia non reuocantur, vsque dum promulgata sit lex, contrarium decernens. fol. 163. pag. 1.

¶ Priuilegia Adriani. 6. & aliorum (pro conuersione & manutentione Indorum) in vtroque foro permanent intacta. fol. 163. pag. 2.

L 2

¶ Priuilegium

- ¶ Priuilegium Pij .s. ad administrandū Sacra-
menta Neophytis, nō tam est Fratrum, quā
Regis Catholici priuilegium. fo. 177. p. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessorum Ordinibus non
prohibetur vsus, per restrictionem Ca-
pitulorum aliorum Ordinum. folio. 234.
pa. 2. & 235. pa. 1.
- ¶ Priuilegia & exemptiones factę Religiosis
(ante Clementem .s.) ad Sacramenta
administranda, non reuocantur per Clemen-
tinam. fo. 285. pa. 2.
- ¶ Priuilegia Religiosis cōuersioni intēdenti-
bus concessa, non solū non sunt reuocata, sed
cōfirmata per Clementem .s. f. 286. p. 1. & 2.
- ¶ Priuilegium (de non incurrendo excommuni-
cationem) non suffragatur Religiosis ad hoc,
quod non incurrant, si sine priuilegio Sacra-
menta ministrent. fo. 288.
- ¶ Priuilegia Fratribus Minoribus concessa,
sunt confirmata per Gregoriū. 13. & Sixtū. 5.
fo. 289. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegium communicandi in die Paschatis
in Ecclesijs Religiosorum, etiam si non sit
in vsu, habet tamen modo suam vim. fol.
297. pa.

- 297. pa. 1.
- ¶ Priuilegia quę sunt in vsu, & a Summis Pō-
tificibus confirmata, non inferunt esse reuo-
cata illa, quę non sunt in vsu. folio. 296.
pagina. 2.
- ¶ Priuilegia a Summis Pontificibus concessa
sunt confirmata, etiam si non sint in vsu. fo.
297. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiorum notabilis communicatio fac-
ta fuit a Sixto. 4. Ordinibus Fratrum Prę-
dicatorum, & Minorum. fo. 300. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiorum, & gratiarum concessio fac-
ta fuit Ordinibus, & eorum domibus, Pręla-
tis, Fratribus, & Sororibus, ac Monialibus.
fo. 301. pa. 2. & 302. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum, & gratiarum concessio a Pau-
lo. 3. facta fuit Fratribus Ordinis Prędica-
torum. fo. 302. pa. 2.
- ¶ Priuilegiorum, & gratiarum concessio (fac-
ta Fratribus Regularibus) durat perpetuo.
fo. 303. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum & gratiarum concessio a Pau-
lo. 3. facta fuit Fratribus in Noua Hispa-
nia, & in la China existentibus. f. 303. p. 2.

- ¶ Priuilegia omnia per Summos Pontifices concessa Fratribus Prædicatoribus à Paulo .4. sunt confirmata. fol. 304. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegijs omnibus, (tàm ingenere, quàm in specie concessis) possunt & debent Religiosi uti. fol. 304. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegiorum restrictio siue reuocatio omnino tollitur per Paulum. 4. fol. 306. pag. 1. 309. pag. 1. & 323. pa. 2.
- ¶ Priuilegia quomodocunque concessa Fratribus Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, & eorum domibus & locis sunt de nouo confirmata per Paulum. 4. fol. 306. pag. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia per alios Summos Pontifices concessa, de nouo conceduntur & confirmantur à Paulo .4. fol. 308. pag. 1.
- ¶ Priuilegia concessa in his Indiarum partibus, minimè cessauerunt. fol. 308. pag. 2.
- ¶ Contradicentes priuilegijs Fratrum, sunt per censuras compellendi, & si opus fuerit, contra eos est invocandum brachium seculare. fol. 309. pag. 1.
- ¶ Priuilegia, Indulta, Gratia, & Indulgentiæ, ac reliqua

- 84
- ac reliqua omnia concessa Fratribus Prædicatoribus, à Pio quinto auctoritate Apostolica sunt confirmata & approbata. fo. 309. pag. 2.
 - ¶ Priuilegia concessa Fratribus Prædicatoribus & eorum domibus & locis à Iulio. 2. communicantur Fratribus Minoribus. f. 310. p. 2.
 - ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus communicatur eorum Prælati, Fratribus, Congregationibus, & festiuitatibus respectiue secundum singulorum similem statum & dignitatem. fol. 311. pag. 1.
 - ¶ Priuilegiorum concessio facta Monialibus S. Clare à Leone. 10. communicatur Fratribus Minoribus. fol. 312. pag. 1.
 - ¶ Priuilegiorum communicatio facta familiæ ultra montanæ & Cis montanæ Ordinis Franciscani. fol. 312. pag. 2.
 - ¶ Priuilegia concessa Fratribus Minoribus, Monialibus. S. Clare, Tertiarijs, & ipsorum domibus & Ecclesijs, à Clemente. 7. sunt in nouata & confirmata. fol. 313. pag. 1.
 - ¶ Priuilegia concessa alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, communicantur Fratribus Minoribus dumodo non
- L 4 Oduerfen

aduersentur eorum professione. folio. 313.
pa. 2. & 325. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia à Summis Pontificibus concessa
tribus Ordinibus sancti Francisci, (omni res-
trictione sublata) sub fauorabiliiori interpre-
tatione à Paulo. 4. sunt confirmata. folio.

313. pa. 2. & 314. pa. 1.

¶ Priuilegia, indulta spiritualia & tempora-
lia, & reliqua omnia à Summis Pontifici-
bus concessa tribus Ordinibus sancti Frācis-
ci, & eorum domibus, & Ecclesijs à Paulo. 4.
sunt comprobata. f. 314. p. 2. & 315. p. 1. & 2.

¶ Priuilegia à Summis Pontificibus concessa
tribus Ordinibus sancti Francisci sunt cōfir-
mata. fo. 317. pa. 2. & 318. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia omnia ad petitionem Imperato-
rum, Regum & Principum concessa Fratri-
bus Minoribus, sunt roborata per Paulum. 4.
fo. 318. pa. 2.

¶ Priuilegia omnia sunt fauores & non odia,
& iuxta fauorabiliorem partem sunt inter-
pretanda. fo. 319. pa. 1.

¶ Priuilegia omnia sunt interpretanda iuxta
ampliorem & extensorem partem. folio.

319. pa.

319. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegia (secundum mentem Pontificis) in
hac Noua Hispania (ad huc hoc ipso, eodem
que tempore) sunt in suo robore. folio.

320. pa. 1.

¶ Priuilegia concessa (iuxta fauorabiliorem
interpretationem) non solum veniunt intelli-
genda de concessis, sed etiam de conceden-
dis. fo. 320. pa. 1. & 2. & 321. pa. 1.

¶ Priuilegiorum derogatio (ex Clementina Re-
ligiosi, & Dudum de Sepulturis) tollitur per
Paulum. 4. fo. 322. pa. 1.

¶ Priuilegia derogata (per Clementinā Dudū
de sepulturis) iterum sunt cōfirmata per Pau-
lum. 4. fo. 323. pa. 1.

¶ Priuilegiorum restrictio vel cassatio (si ali-
qua fuit facta per Summos Pontifices) tolli-
tur per Paulum. 4. fo. 323. pa. 2.

¶ Priuilegia omnia concessa tribus Ordinibus
sancti Francisci, sunt confirmata à Gregorio.
13. & Sixto. 5. & per modum communicatio-
nis, & extensionis inter se, & cum alijs Ordini-
bus Mendicantibus, & non Mendicanti-
bus. fo. 324. nu. 35 & 36.

L 5

¶ Priuile

- ¶ Priuilegia, indulta & reliqua omnia concessa Fratribus. S. Augustini, & eorū domibus ab Alexādro. 6. sunt confirmata. fo. 326. p. 2.
- ¶ Priuilegijs concessis alijs Ordinibus possūt gaudere Fratres. S. August. per Iuliu. 2. etiā Viue vocis Oraculo impetratis. fo. 326. p. 2.
- ¶ Priuilegiorum communicatio cum alijs Ordinibus à Iulio. 2. conceditur Fratribus. S. Augustini. fol. 327. pag. 2.
- ¶ Priuilegijs, & Indulgentijs per Leonem. 10. possunt gaudere Fratres Moniales, & Mantellati. S. Augustini. fo. 328. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus Mendicantibus per Sixtum. 4. communicatur Fratribus Carmelitis. fol. 328. pag. 2.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus Mendicantibus per Pium. 5. communicatur Ordini Minimorum. fol. 329. pag. 1.
- ¶ Priuilegiorum concessio facta Ordinibus Mendicantibus & non Mendicantibus, per Pium. 5. communicatur Ordini. S. Hieronymi. fo. 330. pa. 2. & 331. pag. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Ordini. S. Hieronymi cōfirmantur à Gregorio. 13. fol. 331. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegio-

- ¶ Priuilegiorum concessio facta ceteris Ordinibus, per Pium. 5. communicatur Ordini Societatis Iesu, & eius domibus, & Collegijs. fo. 332. p. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus Societatis Iesu, per Pium. 5. nullo vnquam tempore possunt renouari, vel derogari. fol. 333. pag. 1.
- ¶ Priuilegijs, & Indulgentijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mendicantibus & non Mendicantibus, gaudent Fratres Societatis, dummodo suę professioni non aduersentur. fol. 333. pag. 2.
- ¶ Priuilegiorum, Gratiarum, & Indulgentiarum concessio, facta ceteris Ordinibus, per Gregorium. 13. communicatur Ordini Societatis. fo. 334. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia concessa Capitulis, Congregationibus, & Conuentibus aliorum Ordinum, si militer conceduntur Capitulis, Congregationibus, & Conuentibus Societatis. f. 335. p. 1. 2.
- ¶ Priuilegijs & gratijs concessis Fratribus Societatis, possunt gaudere Nouitij eiusdem Ordinis. fo. 335. pa. 2.
- ¶ Priuilegiorum cōmunicatio, quam Societas Iesu

Iesu habet cum ceteris Ordinibus, se etiam extendit ad Viue vocis Oracula. fo. 336. p. 1.

¶ Priuilegiōrū & gratiarum cōcessio à Pio. 4. facta fuit Fratribus D. Hieronymi, & eorū Monasterijs. fol. 337. pag. 1. & 2.

¶ Priuilegiōrum, Indultorū, & gratiarum (etiam per modum cōmunicationis, & extēsiōnis) cōcessio facta Fratribus. S. Hieronymi & eorum domibus, à Sixto. 4. fuit approbata. folio. 337. pagina. 2. & 338. pagina. 1.

¶ Priuilegia & omnia indulta concessa omnibus Ordinibus & eorum Prælatis, Capitulis domibus & locis, à Sixto. 5. cōmunicātur fratribus. S. Hieronymi, & eorum Prælatis, Capitulis, domibus & locis. fol. 338. pa. 1. & 2.

¶ Priuilegiū concessum vni vel alteri Monasterio Ordinis. D. Hieronymi, communicatur similiter omnibus Monasterijs eiusdem Ordinis. fol. 339. pa. 1.

¶ Priuilegia concessa Fratribus particularib9 vnus Ordinis ob aliquam causam particularem, non communicantur omnibus alijs in particulari. fol. 339. pag. 2.

¶ Priuilegia omnia concessa Ordini Cisterciensi, & eius

Prælatis, Capitulis, & domibus cōfirmātur à Greg. 13. f. 340. p. 1. & 2. & 341. p. 2.

¶ Priuilegia omnia concessa Ordini. S. Bernardi, & eius Prælatis, Capitulis & domibus (etiam per modum cōmunicationis) approbatur à Gregorio. 14. f. 341. p. 1. & 2. & 342. p. 2.

¶ Priuilegia Ordinis Cisterciensis cōfirmātur quatenus sunt in vsu, & non aduersantur Decretis Concilij Trident. fol. 342. pag. 2.

¶ Priuilegiōrum cōmunicatio facta Ordinib9 Mendicantibus, & nō Mendicantibus, se extēdit ad Fratres Crucigeros, & Clericos in firmis ministrantes. fo. 343. pag. 1. & 2.

¶ Priuilegio concessō vni Religioni (propter peculiarem rationem) non possunt gaudere Fratres aliarum Religionum. fol. 344. pa. 1.

¶ Priuilegia concessa Fratribus Mendicantibus existentibus in Indiarum partibus, vel eō euntibus, sunt confirmata à Leone. 10. & Adriano. 6. fol. 345. pag. 1. & 2.

¶ Priuilegia aliqua à Concilio Tridentino sunt omnino sublata, aliqua restricta, & aliqua modificata. fol. 350. pag. 1.

¶ Priuilegia, quę non contrariantur Decreto Concilij

- Concilij Tridentini ab ipso sunt approbata.
fo. 350. pa. 2. & 351. pa. 2.
- ¶ Priuilegia Ordinū aduersantia Decretis Cōcilij Tridentini, à Pio. 4. sunt cassata, & ad eiusdē Concilij terminos redacta. f. 350. n. 2.
- ¶ Priuilegia, quę expresse non contrariantur decretis Concilij Tridentini à Pio. 5. sunt confirmata. fo. 352. pa. 1.
- ¶ Priuilegia Fratrum Prędicatōrū nullis obstantibus in contrarium controuersijs) sunt à Pio. 5. confirmata. fo. 353. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia Ordinum anno Domini. 1572. à Gregorio. 13. sunt reuocata, & ad terminos iuris, & Cōcilij Tridentini redacta. f. 354. p. 1.
- ¶ Priuilegia Ordinum in foro exteriori sunt reuocata à Gregorio. 13. non tamen in foro interiori. fo. 355. pa. 2.
- ¶ Priuilegia Ordinum concessa ab Innocentio. 4. & Nicolao. 4. sunt confirmata à Sixto. 4. fo. 359. pa. 2.
- ¶ Priuilegijs concessis Pręlatis Ordinum in terris Regno Castellę subiectis, possunt uti Pręlati, & qui habuerint eorum auctoritatem. fo. 359. pa. 2.
- ¶ Priuile

- ¶ Priuilegia & Gratię & omnia alia concessa Pręlatis Ordinum confirmantur ab Adriano 6. in his Indiarum partibus. fo. 360. pa. 2.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus pro Infidelium conuersione à Clemente. 7. sunt confirmata. fo. 262. pa. 1.
- ¶ Priuilegia Ordinum (tām in concessis, quām etiam in concedendis) communicantur Fratribus, & confirmantur à Iulio. 2. folio. 363. pag. 2.
- ¶ Priuilegia Ordinibus concessa à Paulo. 4. sunt confirmata, restaurata, & de nouo concessa. fo. 364. pa. 1. & 2.
- ¶ Priuilegia iuxta fauorabiliorem & ampliorē partem sunt interpretanda, etiam omni restrictione sublata. folio. 364. pagina. 1. & 367. pagi 1.
- ¶ Priuilegia Ordinum Mendicantium à Paulo. 4. sunt confirmata post Conciliū Tridentinum. fo. 367. & 365. nu. 18.
- ¶ Priuilegiorum reuocatio posita in Cōcilio Tridentino, facta fuit ante eorundem confirmationem. fo. 366. pa. 1.
- ¶ Priuilegiorum cōmunicatio à Summis Pontificibus

- efficibus conceditur Ordinibus Mendican-
tibus. fol. 366. pag. 1. & 2.
- ¶ Privilegia Ordinum confirmantur à Pio. 5.
sublatis Concilij Tridētini grauaminibus,
quibus etiam eximūtur à iurisdictione Epif-
copali. fol. 366. nu. 21.
- ¶ Privilegia Ordinum à Pio. 5. sunt con-
firmata sublatis (in foro cōscientiæ) quibus
reſtrictionibus. fo. 366. nu. 22.
- ¶ Privilegiorum reuocatio facta per Grego-
rium. 13. non fuit recepta, neque notificata,
& ſic non habet vim legis fol. 370. num. 28.
- ¶ Privilegia à Gregorio. 13. reuocata, poſtea ab
ipſo (in foro cōſcientiæ) ſunt confirmata. fol.
379. num. 29.
- ¶ Privilegia (quibus vtuntur Fratres in hoc
Nouo Orbe) ſemper fuerunt, & ſunt in vſu.
fol. 371. pag. 1.
- ¶ Privilegiorum reſtrictio (ſi aliqua fuit) ne
Fratres miniſtrent Sacramenta, tollitur per
Gregorium. 13. fol. 371. pag. 2. & 441. pag. 2.
- ¶ Privilegia Ordinum non ſolum ſunt confir-
mata & approbata à Gregorio. 13. ſed etiam
de nouo conceſſa. fol. 372. pag. 1.
- ¶ Privilegia

- ¶ Privilegia Ordinum conceſſa Fratribus in
hoc Nouo Orbe, communicantur Fratribus
Societatis. fo. 372. pa. 1.
- ¶ Privilegia ad inſtantiam Regum Hispania
rum conceſſa Fratribus, magis dicuntur Re-
gum priuilegia, quàm Fratrum. folio. 373
pa. 2. fo. 118. & 119.
- ¶ Privilegia Imperatoribus, & Regibus con-
ceſſa non derogātur, niſi de eis ſpecificè &
nominatim fiat mentio. fo. 376. pa. 1.
- ¶ Privilegia priuata quorundam, quę ſunt ex-
tra corpus Iuris, derogātur à Concilio Tri-
dentino, non tamen quę ſunt inſerta in ipſo
Iure. fo. 400. pa. 2. & 401. pa. 1. & 2.
- ¶ Privilegia conceſſa Fratribus, vt ſunt inſer-
ta corpori Iuris, non continentur ſub nomine
priuilegij. fo. 401. pa. 1. & 2.
- ¶ Privilegia poſita in corpore Iuris, non dero-
gātur per aliquam legem de nouo inſtitutā,
niſi ſpecialiter de ipſis fiat mentio. folio.
402. pa. 2.
- ¶ Privilegia poſita in corpore Iuris non ſolum
ſunt leges priuatę, ſed etiam communes &
generales. fo. 402. pa. 2.

M

¶ Priuile

- ¶ Priuilegiū Camilli Nuntij Apostolici, quo sub excommunicatione maiori præcipit ne perturbetur. I. molestetur Fratres Minores Prouincię Cõceptionis circa Prædicationes, & secularium confessiones audiendas, & circa funeralia. fol. 407. p. 2. & 408. p. 1. & 2.
- ¶ Priuilegium Pij. 5. ad petitionem Regis Philippi. 2. concessum Fratribus in his Indiarum partibus, pro Sacramentis administrandis Neophytis, & Insularis: est in suo robore. fol. 419. pag. 1.
- ¶ Priuilegio Eugenij. 4. non possunt uti Fratres, nisi in commodum & salutem animarū, & non in dissolutionem & scandalum proximorum, & Episcoporum. fol. 423. pag. 2.
- ¶ Priuilegium concessum personis ratione loci, non extenditur extra locum, quia censetur potius reale, quàm personale. fol. 425. p. 1.
- ¶ Priuilegia concessa Fratribus ad celebrandum tempore interdicti, non habent locum, nisi in suis Monasterijs. fol. 425. pag. 2.
- ¶ Priuilegijs omnibus (in foro cõscientie) possunt modo frui Fratres Mendicantes, etiam, si per Concilium Tridentinum sint sublata vel reuo.

- 90
vel reuocata. fol. 439. pag. 2.
- ¶ Priuilegia, quibus poterant Fratres secularium audire confessiones sine approbatione Episcopi, sunt derogata in foro exteriori, non tamen in foro interiori, per Pium. quintum. fol. 440. pag. 2.
- ¶ Priuilegia Mendicantium, non derogantur in anno iubilæi, etiam centessimi, nec per Bullas Cruciatę. fol. 442. pag. 2.
- ¶ Professores Ordinum Militarium, possunt ducere vxores, & testari de bonis suis patrimonialibus, & de redditibus Ecclesiasticis in certa quantitate. fol. 325. pag. 2.
- ¶ Prouinciales, (& eorum vices, & licentiam habentes) possunt absoluerе suos Fratres, & eorū Ordinem volentes intrare, ab omnibus peccatis & censuris. fol. 122. pag. 1. & 2.
- ¶ Prouinciales (virtute Omnimodę Adriani. 6.) possunt absoluerе suos Fratres Indorum conuersioni, & instructioni deputatos in his Indiarum partibus, ab omni censure, & de Cena Domini, etiam in foro exteriori. fol. 123 pag. 1. & 142. pag. 2.
- ¶ Prouinciales omnes, atque eorum Vicarij, M 2 & Commis

& Commissarij gaudent priuilegio Clemen-
tis. 7. concedentis potestatem audiendi, con-
fessiones quarumcunque personarum, & ab-
soluendi eas à quibuscunque casibus, excep-
tis contentis in Bulla de Cena Domini. fo.

125. pa. 2. & 126. pa. 1.

¶ Prouinciales debent committere Guardianis
& Prioribus facultatem vtendi omnibus
priuilegijs. fo 126. pa. 1. & 132. pa. 1.

¶ Prouinciales in partibus Indiarum, (& Fra-
tres quibus ipsi commisserint,) possunt ab-
soluere Indos, & alios ad ipsorum conuersio-
nem comitantes ab omni censura, etiam de
Cena Domini. fo. 130. pa. 2.

¶ Prouinciales & Commissarij Generales Or-
dinum Mendicantium habent auctoritatem
committēdi Fratribus vsum priuilegiorum.
fo. 132. pa. 2.

¶ Prouinciales Ordinum Mendicantium pos-
sunt absolvere suos subditos à suspensione
à diuinis, in foro conscientie, & exteriori:
quando in tali foro pena non est perpetua.
fo. 165. pa. 1.

¶ Prouinciales possunt absolvere suos subditos
à suspen

à suspensione à Iure, vel ab homine genera-
liter promulgata in foro conscientie, si proce-
dit ex delicto occulto, & non deducto in iudi-
cium. fo. 165. pa. 1.

¶ Prouinciales extra capitula Prouincialia pos-
sunt suis Fratribus (vrgente necessitate) con-
cedere licentiam administrandi Sacramenta
Neophytis. fo. 216. pa. 1. & 2.

¶ Prouinciales (vrgente necessitate) possunt in
irregularitatibus dispensare cum suis Fratri-
bus, ad Sacramenta administranda. fol.
216. pa. 2.

¶ Prouinciales extra Capitula Prouincialia
(ex commissione Diffinitorij) possunt insti-
tuere Confessores, & Predicadores Indorum.
fo. 217. pa. 1. & 2.

¶ Prouinciales (& Fratres quibus ipsi commis-
serint) possunt baptizare filios Hispanorum,
& aliorum in suis populis, vbi non est pro-
prius Parochus. fo. 221. pa. 2.

¶ Prouinciales in suis Capitulis (per Pium. 5.)
possunt eligere Fratres ad officium Parochi
exercendum, absque vlllo alio examine vel
licentia Episcopi. fo. 255. pa. 1. & 2.

- ¶ Prouinciales .S. Dominici .S. Francisci , & .S. Augustini acceptarunt curam earum Ecclesiarum, quibus præfident. fo. 258. pa. 1. & 2.
- ¶ Prouinciales (secundum statuta Ordinis Minorum) possunt sibi reservare aliquos casus, à quibus nullus alius potest absolvere. fol. 262. pag. 2.
- ¶ Prouinciales à casibus reservatis, possunt absolvere Fratres eiusdem Prouinciæ, & hospites ad eam declinantes, & similiter qui ad id, eorum habent auctoritatem folio. 266. pag. 2.
- ¶ Prouinciales debent committere Custodibus, & Guardianis suam auctoritatem absolendi à casibus reservatis. fol. 267. pag. 1.
- ¶ Prouincialis Ordinis Minorum est ex numero Discretorum, etiam si Commissarius Generalis actualiter visitet eius Prouinciā. fol. 282. pag. 1. & 2.
- ¶ Prouincialis potest applicare vsum rei vnius Conuentus, ad vsum alterius Conuentus. fol. 346. pag. 1.
- ¶ Prouinciales possunt committere viris doctis (in foro conscientie) auctoritatem dispensandi cum

- 92
- sandi cum in cestuosis peccantibus cum con sanguineis alterius coniugis ad petendum debitum. fol. 365. pag. 2.
 - ¶ Prouincialis per seipsum (vel per alium) debetrogare Episcopum, vt admittat tot confessores, ad secularium confessiones audiendas, quot ipse determinatos habet in sua intentione. fol. 404. pag. 1.
 - ¶ Prouincialis nullus potest renunciare iuri omnibus confessarijs sui Ordinis concessio, videlicet, vt non habeant iurisdictionem immediatam à Papa, & quod semel approbati velint vt possint postea ab eodem Episcopo approbari. fol. 417. pag. 1.
 - ¶ Prouincialis potest suis subditis approbatis (iuxta formam Concilij Tridentini) committere auctoritatem dispensandi in foro conscientie tantū, cum his, qui ante Matrimonium contractum vouerūt simpliciter castitatem, vt licite possint petere debitū. fo. 427. pa. 2.
 - ¶ Prouinciales (per Clementem. 7.) possunt committere suis Fratribus, vt omnes fideles pro confessionibus ad eos recurrētes possint absolvere ab omnibus peccatis, & censuris, etiam
- M 4 Sedi Apof-

Sedi Apostolicę reseruatis, exceptis de Cē-
na Domini . fol. 440. pag. 1. & excepta Hę
refi. fol. 130. pag. 2.

- ¶ Prouincialium Responsio ad Regem Ca-
tholicum, qua obligantur Indorum curam
habere non tantum ex Charitate, sed ex ius-
titia & obligatione. fo. 258. & sequentibus.
- ¶ Prouincialium Responsio ad Dominos Epis-
copos offerentes auctoritatem Fratribus, ad
administranda Sacramenta. fol. 374.
- ¶ Puerorum Scholas, vbi de rudimentis Fi-
dei, & obedientia erga Deum doceantur,
tenetur Parochus habere. fol. 210. pag. 2.
- ¶ Pueri, in quorum forma baptizandi, fuit er-
ror, pervenientes, & non pervenientes ad
vsum discretionis, si è vita decesserint, pos-
sunt saluari. fol. 224. pag. 2.

Q

QUARTA funeralis non debetur à Pa-
rochis, & Curatis. fol. 210. num. 28.

¶ Quartę funeralis institutio. fo. 250.

¶ Quarta funeralis non debetur à Mendi-
cantibus

93
cantibus, per privilegia Apostolica illis
concessa. fol. 250. & 251.

¶ Quartam funeralem non debere solui à
Fratribus Mendicantibus, declaravit sacra
Cardinalium congregatio. fo. 251. pa. 1. & 2.

¶ Quarta funeralis non de omnibus relictis,
Fratribus non priuilegiatis soluenda est, sed
eis tantum quę cum corpore defuncti conti-
gerit deferri &c. fol. 252. pag. 1.

¶ Pena Curatorum cogentium Fratres .i. Tes-
tamentarios ad soluendam quartam funera-
lem. fol. 250. num. 3.

R

Rebaptizantes, & rebaptizati scienter, pu-
niuntur pena irregularitatis. fol. 185. p. 2.

¶ Regularis, .i. Religiosus. Vide Fratres Mē-
dicantes, & Confessores Regulares.

¶ Religiosus in articulo mortis potest absol-
ui à confessore, etiam seculari ab omnibus
casibus reseruatis nullo dempto. fo. 155. p. 2.

¶ Religiosus in articulo mortis, etiam si antea
devenit in dementiam potest absolui ge-
neraliter

M 5

neraliter à confessoribus Regularibus, vel
secularibus. fo. 156. pa. 1. & 2.

¶ Religiosi possunt absolui à casibus, et ex
communicationibus reseruatis Pape, & hoc
quater in anno. fo. 159. pa. 1.

¶ Religiosis est interdictum fieri compadres
virorum vel mulierum, quo ad eleuationē
puerorum de fonte Baptismatis. f. 175. p. 1.

¶ Religiosi in extrema necessitate possunt esse
susceptores puerorum, quando baptizantur. f.
172. pa. 1.

¶ Religiosi Mendicantes (ex concessione Sum-
morum Pontificum) possunt administrare
omnia Sacramenta Infidelibus, ac nouiter
conuersis, in his Indiarum partibus. fol.
172. pag. 2.

¶ Religiosi omnium Ordinum in his partibus
in suis Monasterijs possunt administrare om-
nia Sacramenta. fo. 175. pa. 2.

¶ Religiosi omnium Ordinum in his partibus
Indiarum possunt exercere officium Parochi.
fo. 175. pa. 2. & 177. pa. 1.

¶ Religiosi in his Indijs commorantes, possunt
uiui omnibus priuilegijs pro Indorum con-
uersione,

uersione, & eorum profectu & manutentione.
94
fol. 307. pa. 1.

¶ Religiosi de la Merced possunt exercere
officium Parochi in his Indiarum partibus.
fo. 177. pa. 2.

¶ Religiosi non habentes Prouinciam, nec Pro-
uincialem in hac Noua Hispania, non pos-
sunt exercere officium Parochi. fo. 177. p. 2.

¶ Religiosus acceptans officium Curati, tene-
tur ad omnia illa, ad quæ tenetur Curatus
secularis. fo. 211. pag. 2.

¶ Religiosi non acceptantes Ecclesiam Paro-
chiam, tantum tenentur scire, quæ sunt ne-
cessaria ad suum munus exercendum. fol.
212 pag. 1.

¶ Religiosi non acceptantes Ecclesiam Paro-
chiam, possunt prefici Indorum populis
licet nesciant eorum linguam. &c. fo. 212. pa. 2.

¶ Religiosi huiusmodi non possunt petere nec
recipere integrum salariū, quod solet dari Pa-
rocho, sed illud, quod sibi fuerit necessariū
considerata populi possibilitate. fo. 213. p. 1.

¶ Religiosi commorantes in terris, ubi sunt fi-
deles & infideles commixti, sunt Commissarij,
& Legati

- & legati constituti à Paulo. 3. fo. 221. pa. 2.
- ¶ Religiosi(per Bullam Cruciatę)possunt sibi eligere confessorem, qui eos absoluat à casibus reservatis suis Superioribus. fol. 248. pa. 1. & 2. & 249. pa. 1. & 2.
- ¶ Religiosi possunt vti Bulla Cruciatę, non eis intimata aliqua reuocatione per suos Superiores. fo. 248. pa. 2.
- ¶ Religiosi(per Bullā Cruciatę) possunt eligere confessorem, qui eos absoluat à casibus & censuris reservatis. fo. 249. pa. 1. & 2.
- ¶ Religiosi(secundum aliquos viros doctos)non possunt per Bullā Cruciatę absolui à casibus reservatis, sine licentia suorum Superiorum. fo. 249. pa. 2. & 250. pa. 1.
- ¶ Religiosus se inueniens extra Monasteriū, & habens reservata, neque habens licentiā sui Pręlati vt ab eis absoluator: potest accedere ad celebrationem & communicationē sine confessione, cum sola contritione, si sine scandalo nō potest non celebrare. f. 271. p. 1.
- ¶ Religiosus habens peccata graua, nō potest ea confiteri extra Religionem, præsertim confessori seculari. fo. 271. pa. 2.
- ¶ Religio

- ¶ Religiosus, cui Superior negauit licentiam vt absolueretur à reservatis, (nullo alio præseente confessore) præuia contritione potest licite celebrare. fo. 272. pa. 1.
- ¶ Religiosus, cui Superior negauit licentiam prædictam (præseente alio confessore,) tenetur ei confiteri alia peccata mortalia, & ipse illum directe ab omnibus absolvere, à reservatis autem indirecte, dummodo non habeant annexam excommunicationem. fol. 272. pag. 1.
- ¶ Religiosus, cui Superior negauit licentiam: vt absolueretur ab excommunicatione reservata, non efficitur irregularis, si celebrat in necessitate urgente. fol. 273. pag. 1.
- ¶ Religiosus habēs reservata, tenetur ea cum alijs peccatis confiteri, etiam nō habenti potestatem ab eis ipsum absoluēdi. f. 274. p. 2.
- ¶ Religiosi itinerantes, & extra Monasteriū existentes(secundum Syluestrum)ex præsumpta licentia Pręlati possunt confiteri extra suum Ordinem. fol. 280. pag. 2.
- ¶ Religiosi Clericis vel Laicis administrantes Sacramenta sine licentia Parochi, excommunican-

- municantur per Clementinam fol. 285. pa. 1.
- ¶ Religiosi absoluentes excommunicatos a Canone vel a sententijs promulgatis (secundum Clementinam Religiosi) ipso facto per Sedem Apostolicam incurrunt excommunicationis penam. fol. 285. pag. 1.
- ¶ Religiosi sine privilegio administrantes Sacramenta, etiam si habeant privilegium, ut non excommunicentur nihilominus illud eis non suffragabitur ad hoc, quod non incurrant, si ministrant. fol. 287. pag. 1. & 2.
- ¶ Religiosi libere possunt ministrare Sacramenta in terris illorum, qui denuo ad Christum conuertuntur. fol. 289. pag. 1.
- ¶ Religiosi pro usu suorum privilegiorum non sunt molestandi, sed pacifice debent eis frui & gaudere. fol. 309. pag. 1.
- ¶ Religiosi per sua Privilegia eodem modo, quo Curati, possunt ministrare Sacramenta, non obstante derogatione Clementine Religiosi. fol. 309. pag. 1.
- ¶ Religiosus petens licentiam transeundi ad Regulam strictiorem, negata ea sibi sine iusta causa, secundum Ius Canonicum habetur pro

- tur pro licentia donato. fol. 399. pag. 2.
- ¶ Religiosus semel admissus per Episcopum in una Diocesi ad audiendum confessiones, & predicandum, semper habetur pro admissio. fol. 406. pag. 2.
- ¶ Religiosi aliorum Ordinum (a Minoribus, & Predicatoribus) non admissi ab Episcopis, etiam sine causa (secundum Emanuelem) non habentur pro presentatis, & approbatis ad audiendas secularium confessiones. f. 414. p. 2.
- ¶ Religiosis omnibus (secundum Henricum) est communis & generalis presentationis, & approbationis perpetuitas. fol. 414. pag. 2.
- ¶ Religiosi omnium Ordinum (secundum Henricum) idonei, & docti, si ab Episcopo ex malevolentia, & sine causa fuerint reiecti, ipso iure habent a Clementina Dudum approbationem, & iurisdictionem ad audiendas confessiones. fol. 415. pa. 1. & 2.
- ¶ Religiosus omnis (secundum Henricum) habet a Papa iurisdictionem, & confirmationem approbationis per Episcopum factę ad audiendas confessiones in foro conscientię. fol. 416. pag. 1.
- ¶ Religiosus

¶ Religiosus Sacerdos (modo semel sit ab Episcopo approbatus, secundum Henricum) non potest ab eo restringi circa confessiones audiendas. fol. 416. pag. 1.

¶ Religiosis aliorum Ordinum (à Predicatoribus, & Minoribus) ex privilegio secundum Emanuelem communicatur facultas Clementine Dudum. fol. 417. pag. 2.

¶ Religiosi habent specialia privilegia, ut in foro conscientie possint omnia illa, quæ potest Episcopus. fol. 443. pag. 1. & 2.

¶ Religiosi sicut Episcopi in hoc Nouo Orbe (secundum Pium. 5.) possunt dispensare cum omnibus fidelibus in omni irregularitate, excepta illa, quæ procedit ex homicidio voluntario extra bellum, & ex simonia. fol. 443. pag. 2.

¶ Reseruatum peccatorum cessat reseruatio, quando sunt cognita, & reuelata ipsi Prelato. fol. 277. pa. 1.

¶ Reseruatum volunt Prelati tollere reseruationem, quando in confessione eis facta, penitens tacuit, vel oblitus fuit vnius, vel duorum illorum, secundum Syl. fol. 277. pa. 1.

¶ Reseruato-

97
¶ Reseruatum in tempore Iubilei obliuiscens in confessione, postea finito, potest ea confiteri, & virtute eiusdem Iubilei ab eisdem absolui. fo. 277. pa. 1. & 2.

¶ Rex in his Indiarum partibus speciali indulto Alexandri. 6. & aliorum Pontificum, est Legatus Apostolicus. fo. 177. pa. 1.

¶ Rex Hispaniarum (ad exonerandam suam conscientiam) procurauit, ad has partes mitti Ministros, prebendo eis ad victum necessaria. fo. 391. pa. 1. & 2.

¶ Regis Catholici Cedula qua precipit Fratres Mendicantes permitti, & defendi in vsu Motus proprii. Et si Mendicantium &c. fo. 352.

¶ Regis Epistola (ad Archiepiscopum Mexicanum & ad alios Episcopos Mexici in Concilio congregatos) qua reuocat priorem Cedula de remouendis Fratribus ab officiis Parochorum, & statuit de nouo, illos eiusmodi officium debere exercere. fo. 376.

¶ Regis Epistola ad Prouinciales & Diffinitores Ordinum, qua precipit eos animarum curam ex officio & iustitia, & non ex Charitate tantum.

N

tate tantum

tate tantum exercere debere. fol. 380. pag. 1.
 ¶ Regis mandatum ne Episcopi visitent Fratres per alios, quàm per se ipsos, aut per Fratres eiusdem Ordinis. folio. 396.

S

- S**acerdos non habens licentiam in periculo mortis potest eligi ad audiendum confessionem. fol. 134. pa. 2. & 135. pa. 1.
- ¶ Sacerdos non habens licentiam confitendi, in periculo mortis, non potest eligi in confessorum, presente alio Sacerdote. fol. 135. pag. 1.
- ¶ Sacerdos Regularis, vel secularis celebrans pro defunctis in Altari maiori aliquorum conventuum Sancti Dominici, potest educere unam animam de existentibus in Purgatorio. fol. 168. pag. 1. & 2.
- ¶ Sacerdos in conferendo Baptismo debet præferri Diacono, & Diaconus Subdiacono, & hic Laico, & Laicus femine. fol. 181. pag. 1.
- ¶ Sacerdos timens ex confessione aliquod periculum, potest sine illa (etiam presente confessorum) celebrare. fol. 278. pag. 1.
- ¶ Sacerdos

- ¶ Sacerdos excommunicatus non efficitur irregularis, si celebrat in urgente necessitate. fol. 273. pag. 1.
- ¶ Sacerdos subditus timens, quod petendo licentiã a Prælato per interpositam personam ad casum reservatum, cognoscetur ab ipso: etiam si sit excommunicatus cum contritione (urgente maxima necessitate) ad evitandum scandalum, potest sine confessione celebrare. folio. 274. pag. 1. & 2.
- ¶ Sacerdos excommunicatus timens revelationem complicitatis, & eius infamiam, vel impedimentum bonorum spiritualium, vel temporalium si confiteatur (urgente necessitate) ad evitandum scandalum potest cum contritione, non confitendo, celebrare. fol. 274. pag. 1. & 2.
- ¶ Sacerdos simplex habet potestatem absolvendi à venialibus, & mortalibus, semel iam legitime confessis. fol. 275. pag. 2.
- ¶ Sacerdos (quatenus est sacrificus) tenetur scire legere, cantare, & construere. fo. 386. pag. 1.
- ¶ Sacerdos (ut Minister Sacramenti) tenetur scire formam, & materiam cuiuscunque Sacramenti,

- menti, atque etiam modum debitum administrandi. fo. 386. pa. 1.
- ¶ Sacerdos (vt confessarius & iudex fori conscientie) debet scire necessaria ad debite hoc munus exequendum. fo. 386. pa. 1.
- ¶ Sacerdos etiam si sit regularis (secundū Concilium Tridentinum) non potest secularium, etiam sacerdotum, confessiones audire, nisi ab Episcopo per examen sit approbatus, vel ab eius Vicario Generali. fo. 398. p. 1. & 2.
- ¶ Sacerdos secularis non habet iurisdictionem extra Villam, vel oppidum sibi expresse ab Episcopo designatum. fo. 416. pa. 1.
- ¶ Sacerdos Regularis modo semel sit ab Episcopo approbatus (secundum Henricum) non potest ab eo restringi circa confessiones audiendas. fo. 416. pa. 1.
- ¶ Sacramēta omnia in his Indiarum partibus (virtute suorum priuilegiorum) possunt administrare Fratres Ordinum Mendicantium. fo. 140. pa. 1.
- ¶ Sacramentorum administratio Fratribus Ordinum Mendicantium, non est ad certum tempus limitata. fo. 140. pa. 1.
- ¶ Sacra
- ¶ Sacramenta Eucharistię, Matrimonij, & Extreme unctionis conferens Regularis, & nō habens licentiam, aut ex priuilegijs, in currit excommunicationem. fo. 171. pa. 2.
- ¶ Sacramenta omnia Infidelib9 (etiam nouiter conuersis) in partibus Indiarum, possunt administrari a Fratribus ibi commorantibus. fo. 172. pa. 2.
- ¶ Sacramenta omnia in his Indijs possunt a Fratribus omnium Ordinum administrari in suis Monasterijs. fo. 175. pa. 2.
- ¶ Sacramenta omnia in his partibus possunt a Fratribus omnium Ordinum administrari extra Monasteria, scilicet in locis eisdem Fratribus assignatis, & assignandis. f. 175. p. 2.
- ¶ Sacramenta in his Indijs (per Pium. 5. & alios Pontifices) possunt Fratres Ordinum Mendicantium administrare Sacramenta, &c. folio. 176. pa. 2. fo. 222. pa. 1.
- ¶ Sacramenta in his Indiarū partibus ex obligatione tenentur Fratres Ordinum Mendicantium, administrare. fo. 177. pa. 2. & 258.
- ¶ Sacramēta non possunt administrari (sine peccato mortali) a non habente contritionem, vel saltim

vel saltim credente eam habere de peccatis suis.

fo. 179. pa. 1. & 2.

¶ Sacramentum aliquod sine peccato mortali non potest conferre Sacerdos non contritis, vel verisimiliter non contritis. f. 180. p. 1.

¶ Sacramentū Cōfirmationis recipiens in peccato mortali, peccat mortaliter. f. 180. p. 1.

¶ Illud administrans, tenetur sub peccato mortali monere, ne recipiatur in peccato mortali.

fo. 180. pa. 2.

¶ Sacramenta (absque peccato mortali) non potest administrare, qui ignorat necessaria ad eorum administrationē. fo. 212. pa. 2.

¶ Sacramēta possunt Fratres administrare Neophytis, etiam Ordinariolorum licentia nō requisita.

fo. 254. pa. 1.

¶ Sacramenta possunt Fratres Mendicantes administrare omnibus Indis. fo. 294. pa. 1.

¶ Sacramenta (excepta Confirmatione) ex licentia Superiorum possunt ministrare Fratres, nō requisita copia Episcoporum, etiam si ibi adsint.

fo. 358. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta possunt administrare Fratres libere, & similiter quidquid aliud expediens honori

honori & glorię nominis Dei, & augmento fidei & Ecclesię, viderint convenire. fol.

360. pa. 1. & 368. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta ministrare, & cōcubenarios punire virtute Omnimode, possunt Fratres sine Episcopi assensu: tamen alia gravia non possunt facere.

fo. 361. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta absque vlllo impedimento & nouitate possunt Religiosi administrare. fol. 364. pa. 2. 365. pa. 1. & 2. & 368. pag. 2.

¶ Sacramenta libere possunt ministrare Clerici, & Religiosi, in suis singulis ipsorū districtis.

fo. 367. pa. 1.

¶ Sacramenta possunt ministrare Fratres, sicut ministrabant ante Concilium Tridentinum

fo. 369. pa. 1.

¶ Sacramenta possunt ministrare Fratres etiā antiquis Christianis, qui habitant in suis populis.

fo. 369. pa. 1. & 2.

¶ Sacramenta sine vlla licentia (Episcopi vel Prouisoris) possunt Fratres in suis populis vbi nō est Parochus, ministrare Hispanis, Mestizis, & Mulatis, secundum opinionem Magistri à Veracruce. Sed Rex Catholicus precipit

- precipit eiusmodi facultatem petendam esse ab Episcopis pro Hispanis, & ab illis concedendam. fo. 379. pa. 2. & sequentibus.
- ¶ Sacramenta possunt Fratres administrare Indis, & Hispanis, in suis populis commorantibus. fo. 379. pa. 2.
- ¶ Sacramentum Eucharistię possunt Fratres administrare omnibus Christi Fidelibus. fo. 424. pa. 2. & 425. pa. 2.
- ¶ Sacramentum Eucharistię possunt Mendicantes administrare, etiam extra sua Monasteria. fo. 425. pa. 2.
- ¶ Salua sufficit apponi duobus vel tribus, quando est multitudo baptizandorum Indorum. folio. 230. pa. 1.
- ¶ Sanguis Christi Domini nostri (inter sanguinem omnium Martyrum) obtinet principatū fo. 192. pa. 2.
- ¶ Sanguis Christi Domini nostri quam plurimos causat effectus in homine. folio. 193. pa. 1.
- ¶ Sanguis Christi Domini nostri prodest animę recipientis, & eius corpori, ac potentijs. fo. 193. pa. 2.

¶ Scientia

- ¶ Scientia sufficiens (ut Parochus debite administret Sacramenta) dicitur illa, quę requiritur ad debite exercendum suum officium. fol. 178. pa. 1. & 2.
- ¶ Seculares, & Religiosi possunt per Fratres absolui ab omnibus sententijs, & censuris, exceptis contentis in Cena Domini. fo. 125. pa. 2. & excepta Heresi. fol. 130. pagina. 2.
- ¶ Simonie casus est absolubilis, & dispensabilis (cum Fratribus Infidelium doctrinę, instructioni, & manutentioni deputatis) per ipsorum Prelatos Superiores. folio. 162. pag. 1.
- ¶ Simoniacus realis incurrit penam excommunicationis & c. & fit irregularis in executione actuum Ordinum. folio. 160. pagina. 1.
- ¶ Simoniacus est, qui scit se simoniace ordinari, aut sibi simoniace beneficium conferri. fol. 160. pag. 1.
- ¶ Simoniaci, & Mediatores, & Procuratores incurrunt excommunicationem latę sententię reservatam Papę. fol. 160. pag. 1.
- ¶ Simoniaci celebrantes fiunt irregulares, & inhabiles

N 5

inhabiles ad quęcūque beneficia obtinēda.
fo. 160. pa. 1. & 2.

¶ Simoniaci Religiosi (vltra pēnas Iure pos-
tas) carent perpetuo voce actiua & passiua.
fo. 160. pa. 2.

¶ Simoniaci (secundū Extrauagantem Sixti. 5.)
à nullo alio pręterquā à Summo Pontifice
possunt absolui, nisi in articulo mortis. fol.
160. pa. 2.

¶ Simoniacus in beneficij susceptione à confes-
sore idoneo potest absolui semel in vita, &
in mortis articulo intra tempus publicatio-
nis Cruciatę. fo. 164. pa. 2.

¶ Syndicos & actores bonorum, & eleemosyna-
rum Monasteriorū possunt Fratres constitue-
re. fo. 315. pa. 2. & 316. pa. 1.

¶ Subditus vnus Prouincialis censetur ille,
qui nondum est incorporatus in alia Prouin-
cia. fo. 127. pa. 1.

¶ Subditus tenetur obedire suo Prelato in om-
nibus pertinentibus ad suam salutem. folio.
394. pa. 1.

¶ Subditus est obligatus ad sustentationē cor-
poralē sui Pastoris. fo. 394. pa. 1.

¶ Triden

T

TRidentinum Concilium approbavit pri-
uilegia Ordinum, quę eius decretis non cō-
trariātur. fo. 330. pa. 2.

¶ Tridentinum Concilium tantū derogat pri-
uilegia priuata quorundam, non autem quę
sunt inserta corpori Iuris. fo. 400. pa. 2.

¶ Tridentinum Concilium vocat priuilegia,
omnia indulta contra Clementinam obten-
ta, supponens ipsam esse legem communē.
fo. 402. pa. 1. & 403. pa. 1.

¶ Tridentinum Concilium non derogat Cle-
mentinam Dudum, circa confessorum Regu-
larium pręsentationem. folio. 403. pagina.
1. & 2.

¶ Tridentinum Concilium prohibet Regula-
ribus, ne audiant confessiones seclarium,
(etiā presbyterorū) nisi ab Episcopo sint exa-
minati & approbati. folio. 406. pagina. 1.
& 413. pagina. 2.

¶ Tridentinum Concilium non pręcipit cōfes-
sores Regulares examinari ab Episcopo to-
ties, quoties ipse voluerit. fo. 406. pa. 1.

¶ Verba

VERBA, quibus Prouinciales possunt communicare Fratribus auctoritatem omnimodam. fo. 233. pa. 2.

¶ Verba in rebus moralibus sunt interpretanda secundum communem, & moralem modum loquendi. fo. 401. pa. 1.

¶ Vicarij Generales Episcoporum non possunt Fratribus prestare assensum vtēdi auctoritate omnimoda, existente illic Episcopo, neque etiam absente, nisi ad hoc habeant ab ipso auctoritatem. fo. 146. pa. 2.

¶ Vicarij Regulares in absentia Guardianorū, vel Priorū, possunt vti illa auctoritate, quę ipsis committitur ratione sui officij. folio. 269. pa. 1.

¶ Vicarij Regulares Guardianorum nihil possunt, præter id, quod continetur in literis datis Guardiano. fo. 168. pa. 1.

¶ Vinum quā plurimas habet proprietates humano corpori conducentes. folio. 192. pagina. 2.

¶ Vota commutare, dispensare, & absolucere possunt

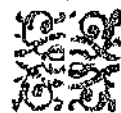
103
possunt Fratres a casibus, a quibus possunt Episcopi. fol. 253. nu. 2. & fol. 363. pag. 2.

¶ Votum in melius debet commutari, quando sine aliqua causa, sed solum ex mera voluntate fit commutatio. fol. 422. pag. 1.

¶ Votorum dispensatio non potest fieri ab Episcopis cum externis, qui ad suas Dioceses accedunt. fol. 421. pag. 1.

¶ Votum relaxandi concedens potestatem, concedit etiam dispensandi. fol. 434. pag. 1.

* FINIS *

ERRATA

FOL. 114. pa. 1. lin. 1. lege. ad id. fol. 114.
 pa. 1. lin. 6. Respondetur. fol. 116. pag. 1. li.
 15. concessum. fol. 124. pag. 1. lin. 1. ha-
 bent. fol. 124. pag. 2. lin. 2. arti. 4. fol.
 130. pag. 1. lin. 13. Compilationes. fol. 135.
 pag. 1. lin. 23. scilicet. fol. 136. pag. 1. lin.
 10. alicuius. fol. 144. pag. 2. lin. 17. iux-
 ta. fol. 153. pag. 1. lin. 1. Clementina. fol.
 154. pag. 1. lin. 19. aliorum. fol. 163. pag.
 1. lin. 11. Dioeceses. fol. 178. pag. 1. lin.
 4. sciendum. fol. 178. pag. 1. lin. ult. expē-
 dere. fol. 184. pag. 2. lin. 23. licet. fol. 190.
 pag. 1. lin. 11. Sacramentum. fol. 198. lin. 1.
 intellecto. fol. 199. pag. 2. lin. 16. proba-
 bilis. fol. 201. pag. 1. lin. 12. recipiunt. fol.
 204. pag. 1. lin. 2. mandato. fol. 204.
 pag. 1. lin. 17. non debent. fol. 206. pag.
 2. lin. 2. omittantur. fol. 217. pa. 1. lin.
 2. defuncto. fol. 224. pa. 2. lin. penult.
 essent. fol. 226. pa. 1. lin. 21. non medio-
 critet dectus & probatę. fol. 228. pa. 1. li.
 4. Diaconi. fol. 230. pa. 1. lin. 12. popu-
 lo. fol.

104

lo. fo. 232. pa. 2. lin. vltima. subsequentes.
 fol. 237. pag. 1. lin. 18. efficere. fol. 239.
 pa. 1. lin. 22. Collegijs. fol. 245. pa. 2. lin. 5.
 tollit. fol. 250. pa. 2. lin. 10. partem. fol.
 252. pa. 1. lin. 22. mandantes. fol. 252. pa. 2.
 lin. 23. ex patre. fol. 253. pa. 1. lin. 1. dicit.
 fol. 258. pa. 1. lin. 25. los Prouinciales. fol.
 264. pa. 2. lin. 25. trina. fol. 282. pa. 2. lin.
 1. rependat. fol. 294. pa. 1. lin. 21. in populis.
 fol. 294. pa. 1. lin. 13. casu. fol. 304. pa. 1. lin.
 25. singulis. fol. 304. pa. 2. lin. 9. prefatos.
 fol. 306. pa. 2. lin. 16. antiqua. fol. 307. pa.
 1. lin. 6. destinati. fol. 308. pa. 2. lin. 8. olim.
 fol. 325. pa. 2. lin. 4. militiarum. fol. 327.
 pa. 1. lin. 15. in posterum. fol. 350. pa. 2. lin.
 7. Pius. 4. fol. 362. pa. 1. lin. 24. etiam. fol.
 390. pa. 2. lin. 25. prouocauerint. fol. 391. p.
 1. lin. 2. hodiernum. fol. 391. pa. 1. lin. 15. Re-
 ligiosis. fol. 391. pa. 1. lin. 24. dicuntur. fol.
 390. pa. 2. lin. 20. remanere. fol. 395. pa. 1.
 lin. 4. vtique. fol. 405. pa. 1. lin. 4. posset.
 fol. 406. pa. 1. lin. 4. Dioecesi. fol. 416. pa.
 2. lin. 5. possunt. fol. 422. pa. 2. lin. 19. ac-
 cedentium. fol. 427. pa. 2. lin. 2. indubita-
 ta. folio.

¶ IN DVLT A LIQVA

Apostolica concessa ordinibus mendican-
tibus, pro conversione infidelium
& mantentione in fide or-
thodoxa

*

¶ De communicatione privilegiorum Ordinum Mendicantium.

¶ ADVERTENDVM est primo quod Ordines mēdicantes dicantur, Ordo fratrum prædicatorum, Ordo fratrum minorum, Ordo Eremitarum Sancti Augustini, & Ordo fratrum Carmelitarum. Pater per capitulum Constitutionē de regularibus in. 6. Et ex glossa. ca. Quorundam de electione. in. 6. Sūt & alij quatuor Ordines mendicantes recensores quidem, sed non minus vtilēs Ecclesie Dei. Ordo seruorum Beatę Marię, Ordo Minimorum, Ordo cōgregationis Sancti Hieronymi Iesuatorum, Ordo societatis Iesu de quibus sigillatim pertractat frater Emanuel Rodericus, 10. 1. qq. Regu. & Canonici. q. 2. art. 6. 7. 8. & 9. & q. 55. §. art. 2. 3. 4. & 5.

¶ 2. Aduertendum q̄ fratres omnes mendicantes habent inter se privilegiorum commu-

Q

nica

communicationem, ita q̄ nullum est priuilegium concessum, vel in posterum concedendū vni alicui ordinum mendicantium, quo non gaudeant & alij ordines mendicantes : quo ad communicationem enim priuilegiorum recipiuntur. Ita declarauit Pius Quintus & ante eum Sixtus Quartus, Alexand. 6. & Leo 10. & Iulius 2. & Iulius 3. & Paulus 4. in suis Bullis, quę Bullę habentur in collectione priuilegiorum ordinis Prædicatorū facta a patre Stephano Vfus maris. Et non solum communicant in priuilegiis concessis, sed in priuilegiis concedendis, non solum ordinibus mendicantibus, sed etiam non mendicantibus. Ita frater Emanuel Rodericus in Explicatione Bullę fo. 190. & prima. p. Summæ capitulo. 85. & Tom. 1 qq. Reg. & Cano. q. 55. art. 1. Et art. 17. eiusdē. q. ex professo discutit quæstionem, vtrum mendicantes & qui eorum gaudēt priuilegiis possint frui priuilegiis religioni SOCIETATIS IESV concessis? & respondet affirmatiue [sicut & supra] ordines mendicantes, & q̄ communicant in priuilegiis suis, concessis & concedendis, posse vti omnibus facultatibus concessis SOCIETATI IESV.

Et

Et ad id quod obiicitur Clementem Septimū solum fuisse locutum de priuilegiis cōcedendis ordinibus suo tempore a Sede Apostolica approbatis, & religionem SOCIETATIS IESV multo post, fuisse a Sede Apostolica approbatam : respondet, quod post Clementem Septimū, Paulus Quartus, Pius Quartus, & Pius Quintus, & Gregorius Decimus tertius, & Sixtus Quintus priuilegia Mendicantium approbantes, ea omnia de nouo concesserunt : ac si tenor ipsorum priuilegiorum in eorum literis Apostolicis apponeretur, & sic priuilegium Clementis Septimi tempore & ætate horum Summorum Pontificum fuisse concessum, quo tempore, & ætate, religio SOCIETATIS IESV nō solum erat ab Ecclesia approbata, sed etiam per orbem dispersa. Verum hoc est certum & indubitatum Adrianum Sextum Pontificē maximum ad instantiam Caroli maximi Romanorum Imperatoris & Hispaniarum Regis concessisse fratribus minoribus de obseruantia existentibus, aut ire procurantibus, in diæcesibus, & ad diæces Indiarum partes, vt prælati fratrum pro tempore existētes, & quibus ipsi

Q. 2 de

de suis fratribus duxerint concedendum omnibus prædictis indultis in genere, aut in specie hactenus concessis & in posterum concedendis uti, potiri, & gaudere, libere, & licite possint & valeant: quod breue Apostolicum originale asseruatur Mexici in Conuentu S. Francisci. Et Paulus. 3. anno. 1542. concessit fratribus Prædicatoribus de Mexico communicationem omnium priuilegiorum quæ a suis prædecessoribus concessa fuerunt quibuscunque ordinibus, & quæ in posterum cõcedentur, ut perpetuò, liberè & licitè eis gaudere possint, quod breue seruatur in conuentu S. Dominici de Mexico. Ex quibus manifestum apparet fratres ònes mendicantes frui omnibus priuilegijs concessis & concedendis presbyteris Societatis Iesu, & presertim pro hoc Nouo orbe. ¶ Et frater Emanuel Rodericus in cõfirmationem huius sententiæ adducit communicationem priuilegiorum factam a Gregorio. 14. anno. 1591. Ordini Cisterciensi, in qua definit. Pontifex dictum ordinè frui etiam priuilegijs Societatis, cū ipsi concedat communicationem omnium ordinum. Adducit etiam confirmationem & cõmunicationem priuilegiorum factam ab eodem

eodem Gregorio. 14. congregationi fratrum Crucigerorum anno etiam. 1591. cuius tenorem refert, art. 11. q. citatę. In qua cõcessione specialiter eis concedit, ut possint frui priuilegijs, & indultis factis religioni presbyterorum collegialium Societatis Iesu.

¶ Sed maius dubium est, an priuilegia concessa a sede Apostolica religiosi Societatis, ita ut alijs religiosi aliorum ordinum minime communicentur [de quibus Collector priuilegiorum Societatis] communicentur modo, per nouas concessiones posteriores Summorum Pontificum: in quibus conceditur ipsis religiosi, ut possint gaudere priuilegijs, dictę Societatis? Ad hoc ita respondet frater Emanuel ubi supra art. 17. Hoc dubium aliquibus, & mihi etiam difficile apparet.

Et certe vellem, ut mēs Sedis Apostolicę circa hoc expressè postularetur. Modo tamē mētem ipsius ex priuilegijs datis indagando dico, quòd Gregorius. 14. in duabus concessionibus superius adductis absolute, & sine aliqua limitatione concedit, quòd Cistercienses & Crucigeri fruuntur omnibus priuilegijs cõcessis alijs ordinibus, etiam Societatis Iesu. Et à concessione generali non est recedendum

dam, nisi ubi constat de voluntate concedentis : præcipue cum hoc sit beneficium principis, & per consequens latè interpretandum. Vnde etiam si à Sede Apostolica sit aliquod priuilegium concessum Societati, ita ut aliis religiosis aliorum Ordinum minime communicetur, cum successores Summi Pontifices, ea priuilegia sine aliqua limitatione aliquibus ordinibus communicauerint, cum quibus communicant mendicantes : clarum est ipsos mendicantes priuilegiis Societatis I E § V modo sine aliqua limitatione uti posse. Hæc ille.

¶ Religiosi etiam de la Merced, licet nō sint mendicantes, gaudent tamen priuilegiis concessis & concedendis Ordinibus mendicantibus, & aliis non mendicantibus, ut patet per Leonem. 10. Clem. 7. & Sixtum. 5. De quo frater Emanuel art. 12.

¶ 3. est aduertendum, quod hæc communicatio priuilegiorum quam ad inuicem habent ordines mendicantium intelligitur respectiue, scilicet applicatio singula singulis, hoc est, ut priuilegiis concessis Magistro ordinis predicatorum gaudeant Magistri & Generales, aliorum mendicantium : & priuilegiis concessis pro

concessis Prouinciali predicatorum, gaudeant prouinciales aliorum mendicantium : & priuilegiis concessis prioribus predicatorum gaudeant Priores, vel Guardiani aliorum mendicantium : vel illi qui indistinctis ordinibus respondent prioribus conuentualibus, & priuilegiis concessis fratribus predicatorum gaudeant fratres aliorum ordinum mendicantium. Et sic videtur declarasse Iul. 2. ut patet in Cōpēdio priuilegiorum, verbo, Cōmunicatio priuilegiorum concessis. 15. Immo amplius dico quod non statim quod scimus prouinciam conuentum vel fratrem habere priuilegium, debemus vel possumus uti illo, quia sicut cessante causa propter quam est concessum priuilegium, ipsum priuilegium cessat, ut habetur. 16. q. 1. generaliter, & glo. ibi, & ca. Abbare, de verbo, signi. Panor. 17. 18. nu. Ita non concurrente causa in hac prouincia, vel in hoc conuentu, prelati vel fratre propter quā alibi fuit concessum non possumus illo priuilegio uti, quia non concurrat hic ratio propter quam priuilegium alibi fuit concessum. Magister a Veracruce.

¶ 4. est aduertendum quod commissio quam habent prelati ordinum mendicantium tan ad

tam ad absoluendum fratres suos, & ad dispensandum cum eis auctoritate suorum priuilegi-
orum est ordinaria, quia iurisdictio emanans
ex commissione perpetua facta à Papa vel
à non recognoscente superiorem, est ordinaria
quando est facta dicta commissio dignitati,
vel officio, ut hic & in alijs similibus priuile-
gijs, hoc tenent gloss. ca. fina, de officio ordi-
narij Nauarro c. 27. n. 42. Baldus lege vni-
ca. ff. de officio cōsulis. Cuius verba hæc sūt
Si est commissio perpetua facit ordinariū cui
commititur, & Panor. c. qm. de officio dele-
gati. §. cæterum, nu. 1. ¶ Idem dicendum de
iurisditione quam habet prælati superiores
Mendicantium ordinum in his Indijs quo ad
seculares, quia Adrianus. 6. concessit provin-
cialibus Indiarum Mendicantium ordinum
omnia priuilegia per suos antecessores con-
cessa, & in posterum cōcedenda fratribus In-
diarum, q̃ ea possint communicare suis fra-
tribus. Ex quo inferitur q̃ priuilegia que cō-
cedit aliquid prælati super laicos, vel super
fratres, vel quæ in posterum concedentur, q̃
provinciales possunt communicare suis fratri-
bus quod est valde notandum, & alta mente
reponendum. Ex Veracruce in Compendio.

¶ 5. est

¶ 5. est aduertendum, q̃ auctoritas concessa
fratribus mendicantibus à suis superioribus
vtendi priuilegijs & alijs facultatibus non
spirat, neq; extinguitur per mortem cōceden-
tium. Quia ut dicit Siluester verbo, Gratia,
& verbo, Indulgentia. §. 5. parti. 7. Gratia
concessa auctoritate Papæ durat mortuo Papæ,
& mortuo prælato, eam concedente vel à suo
officio amoto. Idem habet Panor. c. Cū ad
hoc de Cler. non resi. nu. 9. Ratiō est, quia præ-
fati prælati non committunt dictam potesta-
tem sed Papæ: quia auctoritate eius commit-
tunt. Dicit enim Panor. cap. Cum in iure de
officio de lega. n. 2. Not. 3. q̃ quando delega-
tus Papæ præcepit aliquid, præcepit illud au-
toritate Papæ. Ex quo habes q̃ si provincia-
lis tibi commiserit vel commissit particula-
riter & expresse, auctoritatem breuiss. Clemē.
7. vel Adriani. 6; vel aliorum priuilegiatorū
quod non est opus ab alio provinciali petere
prædictam auctoritatem: dato quod q̃ tibi cō-
missit talem auctoritatem mortuus fuerit, vel
eius officium finierit: quia tu habes illud pri-
uilegium, non auctoritate eius, sed Papæ, qui
concessit ei, ut tibi committere possit.

¶ At vero non ex hoc inferas q̃ provincia-

lis

lis qui tibi commissit dictam, aut aliam simi-
lem auctoritatem, vel alius qui ei successit q̃
non possit tibi tollere potestatem dictam. Ab-
s. qm̃ ex literis principis, nō debemus intel-
ligere per ipsas velle inferre alicui præiudi-
cium, vel tollere ius, nisi exprimat clare & ex-
presse. c. 2. de filiis presbyterorum in. 6. &
Silu. verbo. priuilegium. §. 3. & Panor. ca.
Cum ad hac. de Cleri. non residen. quia in di-
hio non præsumere debemus de principe q̃
vellit aliquid concedere cū graui alterius dis-
pendio. Et quia est graue dispendium, quod
obseruantie regulari infertur, dum subditus
habeat velle & nolle, cōtra voluntatem suā præ-
lati: & quia Papa de hac lesione & dispendio
nullam mentionem fecit, ideo potest provin-
cialis tollere illam licentiam datā, & hoc pro-
batur quia Iulius. 2. anno. 1510. cōcessit ma-
gistro Ordinis prædicatorum Caietano & suc-
cessoribus eius, vt quando aliqua ambiguitas
emerferit circa priuilegia Apostolica concessa
vel concedenda dicto Ordini, q̃ tūc generalis
auctoritate apostolica possit declarare quo ad
ferenitatem cōscientiarum, quę ei subditæ fu-
erint. Et postea Paulus. 3. ann. 1542. con-
cessit provinciali provincie de Mexico eius-
dem

eiusdem Ordinis prædicatorum omnia priui-
legia concessa, à Sede Apostolica generalibus
tam sui ordinis, quam aliorum. Ergo poterit
provincialis declarare q̃ non valet ap̃lius illi
fratri suo potestas concessa & cōmissa. Item
probat quia per Breue Adriani. 6. habet Pro-
vincialis omnimodam Papæ auctoritatem in
vtroq; foro, ergo auctoritate Papæ tam mag-
na poterit tollere. Et hæc priuilegia sunt cō-
munia omnibus ordinibus mēdicantium, per
communicationem priuilegiorum. Constat
ergo provinciales harum Indiarum plenariā
habere auctoritatem ad tollendam licentiam
comissionem, & auctoritatem vtendi priuile-
giis sibi concessis, vbi & quando iuste eam
tollere debere, existimauerint. Dixi iuste, nā sine
iusta causa, peccabunt eam tollendo: cum talis
facultas sit a Papa: at tenebit factum: quod
debent notare fratres, ne aliquid temere atten-
tent. Hæc, ex doctissimo patre Illephonso de
Noreña ordinis patris nostri sancti Domini-
ci. q. 6. de Priuilegiis in communi, & ex ma-
gistro Alphonso à Veracrucē, in Compendio
Indico, verbo, Absolutio. Idem prorsus doc-
tissimus frater Emanuel Rodericus To. 1 qq.
regu. & canon. q. 17. art. 11.

¶ Fratres mendicantes eatenus suis utantur indultis, quatenus eorum usus est Ecclesie utilis, & commodior, quia sic expresserunt mul- ti Summi Pontifices in suis indultis. Vbi au- tem viderint quod eorum vel aliquorum in ip- sis concessorum usus non expedit huic Eccle- sie, sed plus nocet, quam prodest, desinant il- lis uti: quandoquidem hæc potestas eis per Summos pontifices collata, in suis expressa indultis data est, non in destructionem [sci- licet fidei & bonorum morum] sed in ædifica- tionem, ut clare concedentes in suis ex- pre- munt indultis. Hæc Focher.

¶ Fratres mendicantes ad has partes missi vel designati à Rege Hispaniarum, sunt huius Ecclesie veri ministri, ut patet per Bullam Alexandri. 6. qui has Indias dedit Regibus Hispaniarum mandans eis, quod provideant in ipsis Indis, de ministris. Quod ipsi faciunt quando provident de ministris, scilicet de Episcopis, de curatis, & de fratribus, quos om- nes, ut huius Ecclesie ministros auctoritate Papæ ad has destinant partes, & animarum præ- ficiunt curæ, immo sic fratres designati, me- rito huius Ecclesie ministri dicuntur, iuxta dictum Alexandri. 6. Hæc Focher.

¶ Indul

¶ Indulta fratribus mendicantibus concessa prout Occidentales concernunt Indianas par- tes, magis & rectius debent dici privilegia Regum Hispaniarum, quam privilegia fra- trum mendicantium, quia cum Reges Hispa- niarum teneantur providere de doctrina Chri- stiana his Indis, & ut hoc melius fiat, visum est Summis Pontificibus bonum, nonnulla con- cedere privilegia, per quorum usum Reges Hispaniarum melius suæ satisfacerent obliga- tioni, ideo potius dicuntur eorum privilegia, ad exonerandam melius eorum conscientiam concessa, quam privilegia mendicantium, quæ nullam talem habent obligationem, qualem habent Reges Hispaniarum, & si communiter dicuntur privilegia fratrum mendicantium, ideo sic nominantur quia per eos dispensan- tur. Ex hoc tria infero. Primo quod qui impe- diunt fratres, ne ipsis utantur indultis in par- tibus subiectis Regi Hispaniarum, offendunt Regem, & spernunt. 2. quod tenetur Vicerex harum orarum defendere ipsa privilegia. Neque obstat, si aliqui fratres eis forte abutun- tur, quia per hoc Rex Hispaniarum non debet privari beneficio Papæ, sibi per hæc privile- gia concessio. 3. infero, quod etiam si in foro cons- cien

conscientiæ nostra priuilegia concessa ordinibus mendicantibus essent reuocata per Gregorium. 13. ea tamen quæ concessa sunt ad instantiam Caroli Quinti, & Philippi Secundi Hispaniarum Regis, non sunt derogata, quia non nostra priuilegia dicenda sunt, sed potius Regis Hispaniarum, & eius successorum, quod est maxime notandum.

¶ Leo Decimus, concessit quod fratres minores regularis obseruantie [& per consequens alij mendicantes] securam conscientiam possint uti omnibus eis concessis a Sede Apostolica & Romanis Pontificibus : siue per Bullas, vel Breuia, aut viue vocis oracula [prout in libris ordinis reperiuntur] ac si omnia fuissent presentite præfato Summo Pontifici expressa, & promaiori conscientiarum securitate omnia præfata priuilegia de nouo concessit. Voluit etiam quod non sint minoris efficacitæ & valoris viue vocis oracula : quam si per Bullam aut Breue ad perpetuam rei memoriam essent concessa. Sed hoc in foro conscientiæ tantum. Hoc priuilegium habetur in Compendio priuilegiorum mendicantium, verbo, Priuilegia fratrum, in concessione. 22.

¶ Tan

¶ Tandem Pius Quintus in fine Bullæ confirmationis priuilegiorum mendicantium, post quæ denouo concessit fratribus mendicantibus sua omnia priuilegia, addit, etiam si priuilegia, & aliarum gratiarum præfatorum auctoritica originalia, propter temporis antiquitatem vel varias Viribus ruinas deperdita existant dummodo de eis legitime alias constet, denouo concedimus, extendimus, & ampliamus. Hæc velut præludia sunt ad cætera.

*

✱ Absoluere & Absolutio. ✱

¶ MINISTRI Generales & Provinciales ordinum mendicantium, prioresque continentiales, atque Guardiani possunt fratres suos absolueri ab omni censura Ecclesiastica scilicet ex cõmunicatione, suspensione, & interdicto à iure vel à iudice generaliter promulgata, etiam si essent excõmunicationes de cõna Domini. Hoc concessit Clemens. 4. & postea Iulius. 2. confirmauit eandem concessionem ad petitionem reuerendissimi Caietani, anno. 1510. Et decreuit quod perpetuo dura-

ret

duraret, neq; per procellum de cena Domini derogaretur. Excepit tamen aliquos casus à quibus non voluit predictos prelatos fratres suos absolueret, sicut si fuissent Hæretici relapsi, scismatici, falsificatores literarum Papæ. 1. si ad infideles prohibita detulissent, vel si in Pontificem conspirassent. A reliquis omnibus de cena Domini, concessit dictis prælati potestatem absoluedi fratres suos. Immo fratres etiam hospites sui ordinis, vndeunq; ad suas provincias vel conuentus declinare contigerit. Et q̃ predicti prælati possint absolui à supradictis casibus, sicut possunt sui fratres. Magister à Veracrue & frater Emanuel To. 1. qq. regul. & canon. q. 20. art. 1.

¶ Non solum supradicti prælati possunt absolueret, sicut dictum est, sed etiam eorum vires tenentes possunt & valent absolueret fratres suos vel hospites, sicut Generalis Provincialis, Priores, conuentuales, & Guardiani. Ego vidi & legi hanc concessionem ibi supra in marimagno concess. 546. fo. 236. & in Compendio verbo, absolutio ordinis quo ad fratres, nu. 7. Et Magister a Veracrue in Compendio Indico verbo absolutio. 1. concl. 2. Quem sequitur fr. Emanuel, q. 20. ar. 3. 4.

Guar

¶ G V A R D I A N I, Prioresq; conuentuales ordinum mendicantium possunt absolueret fratres suos ab omni Excommunicatione, etiam de Cena Domini, nulla dempta. Hoc concessit Martinus. 5. Priori Vallisoleti. Vt ipse in foro conscientie possit absolueret monachos ab omni Excommunicationis sententia, etiam si talis esset, quam ipse Summus Pontifex reservare consuevit, & cum eis super omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem reservat [in morte videlicet & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione] valeat dispensare; dñs tamen aliquod horum trium nō sit notorium. Et hoc propter scandalum. Collector priuilegiorum ver. Absolutio ordin. quo ad fratres Concessio. 40. dicit se hanc concessionem vidisse sub sigillo autentico, qui & existimat eius modi concessione fratres non posse absolui à censuris & casibus in Bulla de cena Domini contentis. Verum magister à Veracrue & alij credunt per illud verbum, ab omni excommunicatione, intelligi etiam censuras & casus de Cena Domini. Pro cuius probatione aduertit quod Papa duplicis generis excommunicationes sibi reservare solet. scilicet

R que

quæ in corpore iuris habentur : & illas quæ
in die Cœnæ Domini promulgantur. Sed Pō
tiffex concedit dicto Priori poteſtatem abſol-
uendi ab Excomunicatione, quam ipſe refer-
uare ſibi ſolet: ergo cum dixit, ab omni, nullā
proſus Excommunicationem excludit. Ar-
gumentū ex capite. Solite, de Majorit. & obe.
2. quia vt dicit Panormit. cap. Ex iniuncto
de hare. nu. 5. priuilegium ſariſſime eſt in-
terpretandum in præiudicium ipſius concedē-
tis, hoc autem non fit, ſi dicamus quod prædi-
ctum priuilegium extenditur ad abſoluendū
ab Excomunicatione iuris, & non ab Excom-
municatione de Cœnā Domini, ergo &c.

¶ Et quod Priores & Guardiani ordinū Mē-
dicantium gaudeant per communicationem
hoc priuilegio, iam dictum eſt ſupra. Quo-
niam ſic conceſſit Leo. 10. Caietano, & Pau-
lus. 3. Et huiusmodi conceſſione Leonis.
10. & Pauli. 3. conſtat, quod Prouinciales &
Generales ordinum Mendicantium poſſunt
abſolvere fratres ſuos, ſicut Priores Conuen-
tuales, & Guardiani. Et Iulius. 2. idem con-
ceſſit. Et frater Emanuel. Tom. 1. q. 20. ar.
2. dicit, quæ quidē nimis magna conceſſio
eſt. In quacūq; enim diſpenſandi conceſſio

ne

conceſſione ſupra dicta tria excepta intelligi-
tur, niſi expreſſe concedantur. Vbi aduertit
ex magiſtro à Veracruce in Compendio Indi-
co, verbo, Abſolutio, notab. 1. q. dato q. in pri-
uilegiis, vel alibi concedatur alicui abſolutio
ab Excommunicatione, non inde inferitur ab-
ſolutionem à Suspensione, vel Interdicto con-
cedi. Et ſimiliter dato concedatur, abſolutio
à Suspensione, non ſtatim eſt inferendum con-
cedi, abſolutionem ab Excommunicatione. 1.
Interdicto: nam non ſunt iſtæ cenſuræ conne-
xæ, neq; habent eundem effectum. At vero ſi
in litteris Apoſtolicis detur facultas abſolue-
di a quacūque cenſura Eccleſiaſtica, tunc op-
time ſequitur, concedi abſolutionem & ab Ex-
communicatione & à Suspensione & ab Inter-
dicto, quia nomine cenſuræ quando in litte-
ris Papæ habetur, veniſit omnes tres dictæ, ſci-
licet, Excommunicatio, Suspendio, & Interdi-
ctum. Sic habetur expreſſe. c. querēti de Ver-
borum. ſig. quod nota quoniam quā ſape
in noſtris priuilegiis conceditur poteſtas ab-
ſoluendi à quacūq; cenſura Eccleſiaſtica.

¶ PROVINCIALES Mendicantium [ac-
ipſis abſentibus] Vicarij Prouinciarum, ac
illi quibus ſpecialiter & expreſſe commiſſe-

R 2 runt

commisserunt, possunt absolvere omnes Religiosos, & volentes suum Ordinem intrare ab omnibus Excommunicationibus, Sententijs, Censuris, & peccatis, etiam à casibus reservatis, exceptis de Cœna Dñi. &c. quando ad eos pro cōfessionibus audiēdis recurrerint. &c. Hoc priuilegium cōcessit Clem. 7. anno. 1530 Prouinciali Ordinis Predicatorum Prouincie Sanctę Crucis de la Española. Et hoc Priuilegio gaudent omnes Prouinciales, ac Vicarij Prouinciarum absentibus Prouincialibus, & quibus ipsi specialiter, & expresse commiserint, & in quocunq; loco, quaruncunq; Prouinciarum Ordinum Mendicantiū, in toto orbe existentes vii possunt, quia in dicto priuilegio nulla expressatur ratio particularis, quę mouit Papā ad hoc concedendum, & sic ubiq; militat eadē ratio & causa. Hoc est singulare priuilegium pro Nouitijs, vel pro illis qui irretiuntur Excommunicatione, vel Suspensione a iudice particulariter in eos promulgata, & Ordinem intrant, & virtute huius priuilegij possint absolui, quia concessis casibus & censuris Papę reservatis conceduntur alię censurę inferiores. Et aduerte quod absoluti virtute huius concessionis, nō reincident, dato ordi-

ordinem non intrent, vel à Nouiciatu retrocedāt, quia absolute cōceditur absolutio in oēs fideles pro confessionibus recurrētes ad Prouinciales, & ad ceteros nominatos.

¶ Prouinciales Indiarum Ordinum Mendicantium possunt absolvere fratres suos deputatos conuersioni Indorū ab omni censura Ecclesiastica, etiā si sit de Cœna Dñi, & etiam in foro exteriori. Hoc priuilegiū concessit Adrianus. 6. anno. 1522. ad petitionem Imperatoris Caroli. 5. Cæsaraugustę. Concessit etenim dictis Prouincialibus quo ad fratres suos deputatos conuersioni Indorum, omnimodam eius auctoritatem in veroq; foro.

¶ Aduerte quod hoc priuilegium Adriani. 6. excedit priuilegiū Martini. 5. suprapositū fol. 121. in hoc q. concedit absolutionem à casibus de Cœna Dñi, etiā in foro exteriori: illud enim à Martino. 5. solum in foro conscientię concedit Item illud Martini. 5. Prioribus etiā Conuentualibus totius Orbis: istud Adriani. 6. solum Prouincialibus Indiarum, & non Hispanię, nec Italię, &c. quia ibi non currit ratio & causa quare hoc concessit Adrianus. 6. scilicet conuersio Indorū & fundatio fidei in hoc Nouo Orbe.

¶ Est advertendū q̄ quotiescunq; in aliqua Bulla, & privilegio conceditur facultas absol- uendi a quacūq; cēsurā [sicut cōceditur prāla- tis religionū in facultate ipsis cōmissa à Cle- m. 4.] & etiā si addatur, q̄ id ipsi possunt facere in foro cōscientiæ [sicut additur in privilegio Martini quinto, concessio Priori Sancti Be- nedicti Valli Solet, de quo supra egimus.] talem facultatem extendi, ut extra forū sacra- mentale, possit talis absolutio dari, prout re- net Henriquez lib. 3. de indulg. c. 13. dicens, hanc opinionem tenuisse Victoriā, Peñam, & Medinā, doctissimos patres Dominicane fa- milia. Et affirmat, q̄ Cōmissarius generalis Cruciatæ hoc modo, similem clausulam Bullæ Cruciatæ explicavit. Neq; obstat quod indic- tis privilegiis dicatur, quod possint absolue- re, à peccatis & à censuris, & peccatorum ab- solutio nō possit dari nisi in Sacramento pe- nitentiæ. Nam respondetur id debere intelli- ge secundum dispositionem iuris, videlicet, quod à peccatis fiat absolutio in Sacramento penitentiæ, & à censuris extra Sacramentum, iuxta ea que notantur in iure, & tradunt Ar- milla, Ledesma, & Soto. Frater Emanuel art. 7. q. 20, iam citatæ. Et q. 61. art. 7. docet con-

confesores virtute Bullæ Cruciatæ quā habet penitentes, & virtute suorum privilegiorum Apostolicorū posse absolvere penitentes à cen- suris extra Sacramentū Penitentiæ. Et in Ex- plicatione Bullæ. §. 9.

¶ Sed est dubium, An per Bullā de Cena Dñi renocentur nostra privilegia, quæ concedunt absolui, & posse absolvere à casibus indic- tæ Bullæ cōtentis: Cū quolibet anno ille proces- sus cēsurarum de nouo promulgetur cū noua reservatione prædictorū casuū, & cū maximis censuris contra absoluentes ponendo ibi ex- presse nō obstantibus privilegiis &c. etiā or- dinibus Medicaribus cōcessis, & aliis suffici- entibus derogatoriis. P. a Vera. in Cōpen. in- dico absolutio. 3. Dubio. 6. respōdet q̄ licet sit verū q̄ per dictū processum de Cena Dñi tollatur nra privilegia & alia quæcūq; quibus posset fieri absolutio à casibus ibi reservatis, at vero quia ille processus non est nobis authē- tice intimatus nec publicatus cū illa solēnita- te que requiritur ad tollēda privilegia nra que possidemus cū sigillo, & robore authentico: ideo quo vsq; sit nobis publicatus, manent nra privilegia firma quia publicatio ipsius in vno quocq; Episcopatu requiritur ad renocationem

privilegiolorum, vt doctē ait Soto lib. i. de iust. & iure. q. i. art. 3. & non solum in his Indijs & earum Episcoparibus nō publicatur processus Bullæ Cœnæ Dñi, sed neq; in Episcopatibus Hispaniarum. Hæc Magister Ildefonsus, cui & applaudit Frater Emanuel. q. 20. art. 9. in fine. Et in corpore articuli dicit q̄ [salua semper correptione Sanctæ Matris Ecclesiæ] putat q̄ nolunt Summi Pontifices derogare privilegia concedentia dictos casus. Quod pbat ex Bulla Cœnæ Dñi publicata per Dñm Sixtum. 5. anno Dñi. 1586 primo anno sui Pontificatus, vbi prohibet absolutionē à dictis casibus quacunq; auctoritate & privilegio quorūvis Ordinum, & etiam Mendicantium, & aliorū Episcopali, vel alia maiori dignitate præditis, & concludit dicens Nisi in eis etiam casus præsentibus litteris expressē comprehendantur. Quam eandem clausulam apponit Dñs Papa Clemens. 8. in eodem processu Bullæ Cœnæ publicato ab ipso, anno Dñi. 1593. Ex quibus verbis exceptiuis expressē colligitur, nolle supradictos Summos Pontifices in dicta publicatione derogare, aut reuocare privilegia dictos casus concedentia: ac proinde nra Privilegia non solum non derogari, aut reuocari per dicta

dicta Bullā, sed etiam de nouo cōfirmari. Quia q̄ licet prædicta verba non exprimerentur [siccut neq; expressē reliqui anteriores Pontifices] debent semper cēseri expressa. Ex his infert dictus Pater, privilegiū prædictum Adriani. 6. nō esse reuocatum, quantum ad forū cōscientiæ, per Bullam Cœnæ Dñi. Verū ego existimo, q̄ sicut quam plurima privilegia concessa Ordinibus Mendicantibus adhuc manent in suo robore & firmitate, quantum ad vtrūq; forum, sic etiam & prædictū privilegiū Adriani. 6. perdurat in suo robore & firmitate quantum ad vtrumq; forum, cum non sit reuocatum per Breue Cœnæ Dñi: immo magis confirmatum, sicut & ipse Frater Emmanuel dixerat: & cum sit Cæsareum & Regale, & Regibus Hispaniarum concessum pro debita harum partium infidelium conuersione, & in fide manutentione. Et idem prorsus dicendum est de reliquis privilegiis huic Nouo Orbi concessis, ad instantiam prædictorum Regum. Videatur Titulus de Auctoritate Apostolica Dominis Episcopis concessa in fauorem, & Indorum beneficium. num. 7.

¶ Paulus. 3. anno Dñi. 1545. Pontificatus sui anno. 2. concessit, vt Religiosi Confessores Societatis

foeietatis Iesu possint absoluere omnes vtri
usq; sexus fideles, ad eos vndeūq; accedētes
ab omibus & singulis eorū peccatis, criminib;
us, excessibus, & delictis, quantūcūq; gra-
uibus & enormibus, etiam Sedi Apostolicę re-
seruatis, & à quibusuis ex ipsis casibus resul-
tantibus sententiis, censuris, & pœnis Ecclesi-
asticis [exceptis cōtētis in Bulla Cœnæ Dñi]
potestatem absoluendi, atq; eis procōmissis
pœnitentiā salutarē iniungendi. Quo prius
Regio gaudent ōnes Mendicantes, sicut & cete-
ris. De quo fr. Emanuel in Explicatione Bullæ
f. 193. & 194. & Tom. 1. qq. regular. & ca-
nonica. q. 61. art. 5.

¶ Clemens. 7. in Bulla quę incipit, Dilecte fi-
li, Romę apud S. Petri sub ānulo piscatoris
die. 30. Augusti anno. 1530. Pontificatus sui
anno septimo, concessit fratribus Prædicato-
ribus; qđ ōnes fideles, tam religiosos, qđ; secula-
res procōfessionibus eorū audiendis ad ipsos
fratres recurrētes, ab ōnibus & singulis Excō-
municationibus; & aliis sententiis & cēsuris
Ecclesiasticis, & peccatis per eos cōmissis pos-
sint absoluere, & etiā à casibus qbusuis Sedi
Apostolicę reseruatīs: exceptis cōtētis in li-
tera Cœnæ Dñi legi consuevis, & eis p. com-
mis

missis possint pœnitentiā salutarē iniungere
nō obstantibus quibusuis Apostolicis ac pro-
uincialibus, & synodalibus conciliis editis,
generalibus. l. specialibus cōstitutionibus, cog-
nerisq; contrariis quibuscūq;.

¶ Circa hanc concessionē aduerte primo qđ 9
fuit concessa Prouinciali S. Crucis de la Isla
Española ordinis Prædicatorū & eius Vicariis;
& dictis fratribus: verūtamen ea gaudēt ōnes
Prouinciales, & Vicarij Prouinciales & Cōmis-
sarij Prouinciales ordinis Mendicantū, quantū-
cūq; Prouinciarū Europę, Asię, Africę. &c.
¶ 2. Aduerte qđ Priores, conuentuales Guardie 10
ani, nec præsidentes gaudent hoc priuilegio;
nisi particulariter & expresse per Prouincialē
Vicariū, l. Cōmissariū facultas & vsus cōm-
ittatur, quia hoc priuilegiū Prouinciali, & eius
Vicario cōceditur: non autem Priori, Vicario
Guardiano, aut Præsidenti. Quia propter [ve-
ditū pater Focher, & Magister à Veracruce]
deberent Prouinciales [quando confirmant
fratres electos in Priores, vel Guardianos, &
quando instituit Vicarios, & Præsidentes cō-
uentuum] specialiter & expresse eis faculta-
tem cōmittere vtendi hoc priuilegio, & cete-
ris quę, ordinantur in cōsolationem proximorū.
¶ 3. ad

Tertio aduerte q̄ hoc priuilegium est personale, utpote personis cōcessum, & sic sequitur personam ubicunq; fuerit: secundum regulam communē. Et licet finito officio Prouincialis, vel Vicarij, aut Commissarij Prouincialis, non possint ipsi amplius hoc priuilegio vti, quia officio, & dignitati fuit concessum: at vero nō cessabit in fratre, cui auctoritate Apostolica hoc cōcesserunt, vsupra dictū est, fol. 117. An autem cesset si frater iste Indiarum, cui facta est dicta commissio vadat in Hispaniam? Respondet pater a Veracrucē, q̄ quandiu est Prouinciæ Indiarum, vnde missus fuit, q̄ gaudeat dicto priuilegio: quia illud est priuilegium personale. An vero si idē sit, si hinc recesserit abiurus totaliter in Hispaniā? Respondet idē Magister q̄ non, sed q̄ tunc cessabit, quia hoc priuilegium cōcessum fuit Prouincialibus Indiarum & fratribus suis, & cum ille non sit Indiarum, non gaudebit prædicta auctoritate, & priuilegio: nisi de nouo sibi concedatur à Māistro Prouinciali cui subijcitur. Itaque, quādiu fuerint isti fratres quibus cōmissa est potestas vtendi hoc Breui Clemēis. 7. subditi Prouincialibus qui eis hanc auctoritatem cōmiserunt, gaudēre vtiq; poterunt dicta auctoritate

ritate ubicunq; se receperint. Et notandum q̄ semper isti fratres dicuntur subditi Prouincialibus, quādiu in alia Prouincia non incorporantur, quia officio Prouincialis cōmissi Clemens. 7. hanc potestatem, & non fratritatis officium autem Prouincialis idē est, licet electi in Prouinciales plures fuerint.

¶ 4. Aduertenda est expositio huius breuis a fratre Focher quæ sic habet. Bene nota hanc concessiōem: quia tenore huius Breuis fratres præfati possunt absoluerē ab omnibus casibus, Excommunicationibus, & etiam ab omnibus casibus siue Papæ, siue Episcopo reservatis, siue sint eis de iure reservati, siue per suas constitutiones synodales. Neq; valet quicquid Episcopus in oppositum huius constitutionis ordinauerit, nempe ipse Papa concedēdo casus sibi reservatos: per consequens concedit eos qui reservantur Episcopis: quia dicitur in. c. Cui licet, de re in. Cui licet quod est plus: licet vtiq; quod est minus. Et qui concedit, id quod est maius: cōcedit & illud quod est minus, quando scilicet in illo maiori concluditur quod est minus. Sic in proposito in casibus Papæ reservatis, includuntur casus Episcopo reservati: & non ē conuerso: q̄ patet quia

quia Papa potest absolvere à casibus Episcopo
 reservatis : alias nō haberet plenariam & om-
 nimodam auctoritatem : ergo Papa concedē-
 do casus sibi reservados, per consequens etiā
 concedit casus Episcopo reservados : quia ta-
 les casus, sic sunt Episcopo reservati, q̄ etiam
 à talibus [inuito Episcopo] ipse Papa potest
 absolvere, siue tales casus sint reservati ipsi E-
 piscopo de iure, siue per sua statuta synodalia.
 Hoc valde notent confessores ordinum Præd-
 icatorum. Et hæc concessio intelligitur pro
 omnibus locis siue infra duas dietas : siue ul-
 tra, siue super Indos, siue super ceteros Christi-
 colas, siue in Indiis fuerint, siue alibi in Euro-
 pa, excipiuntur solum casus, qui solent legi in
 Bulla Ccenæ Domini. ¶ Circa hoc exortos
 peruellim præfatos fratres, ut sic hac utantur
 concessione, q̄ non cedat in scandalum Epif-
 coporū: quod si Episcopus aliquos sibi reser-
 uauerit casus: fratres in Confessione à talibus
 absoluant, non tamē dicāt Episcopo, quod eo
 inuito omnes eius subditos à talibus absoluet
 indicētes fortē q̄ eos nō possūt ligare, sed taceāt
 & dicant Episcopo : q̄ facient in omnibus ut
 Deus non offendatur. Si tamen viderint q̄ E-
 piscopus, aliquos casus sibi de nouo reservante

maxime peccatorum publicorum, ad ea sic me-
 lius extirpanda, si viderint præfati fratres bo-
 num & Christianæ reipublicæ vtile, talibus
 innodatos ad Episcopum remittere, ut sic pec-
 cata publica melius puniantur & corrigantur
 poterunt eos remittere dicendo eis, q̄ Episco-
 pus reservauit sibi illum casum, quia sic forte
 peccata publica melius corrigentur: quia ode-
 runt peccare boni virtutis amore, oderunt pec-
 care mali formidine pœne. Si vero præfati fra-
 tres viderint non expedire q̄ tales inuolui
 peccatis ab Episcopo reservatis, ad Episcopū
 remittantur, ipsi eos absoluant, siue etiam de
 iure, siue alio quouis modo tales casus essent
 Episcopo reservati. Hæc pater Focher in Ex-
 positione prædicti indulti. Qualiter autem
 Papa possit concedere facultatem aliquibus
 confessoribus absoluedi à casibus reservatis E-
 piscopis, ipsis Episcopis inuitis : disputat Fr.
 Emanuel Rodericus, 1. To. qq. regularium &
 canonicarum, q. 61. art. 1. & art. 13. cōcludit
 Clemētī. Dudum, de Sepul, & privilegio cō-
 cessa ordinibus Mendicantibus absoluedi à cas-
 bus reservatis Ep̄o. nō esse renocata per Cōc.
 Trid. quicquid Catechesis Neapolitana fo-
 287 Persuadere conetur. Et ad declarationem
 factam

ne factam à sacra cōgregatione Cardinalium
[qui propofiti funt decretis Concilii Tridenti-
ni interpretandis] quæ vna cum Sanctiffi-
mo Ecclesiæ Capite Sūmo [in quam] Pontifi-
ce declaravit Romæ die decima Septembris
anno Domini. 1577. per Maremagnum, alia-
ve privilegia regularibus concessa & facta;
mentem non esse, potestatem concedere absol-
uendi à casibus ab Episcopo reservatis. Res-
pōdeo, quod Gregorius. 13. decima die Maij,
anno Domini millesimo quingentesimo oc-
tuagesimo tercio, declaravit, non esse inten-
tionis suæ, quod per talem revocationem deroga-
ta sit Societatis facultas, eamque [quatenus
opus sit] de nouo cōfirmavit. Ita refert Collec-
tor Compendij Soceratis I E S V, verbo, Abs-
olutio. § 1. Ex qua colligitur, confessores So-
cietatis posse absolueret virtute suorum priui-
legiorum, etiam hodie à casibus Episcopis re-
servatis. Vnde cum Mendicantes fratres gau-
deant privilegijs religionis societatis I E S V
concessis, prout probatū est. fo. 114. 115. Seq-
uitur euidenter etiam confessores Mendicantes
virtute dicti privilegij [per communicatio-
nem] posse modo à casibus reservatis Episco-
pis absolueret. Quod ex dictis in allegato lo-
co

loco clarius patebit, & in subsequētibz etiā
erit manifestum.

¶ Paulus. 3. Romæ apud Sanctum Marcum, 12
anno Incarnationis Dominicæ. 1549. 15. Ka-
leñ. Nouemb. Pontificatus sui anno. 15. Con-
cessit Ignatio bonæ memorię Societatis insti-
tutori, & alijs generalibus Præpositis pro-
tempore existentibus, vt per se, vel alios ad-
id per eos, pro tempore deputatos, omnesq;
& singulos eiusdem Societatis socios, & per-
sonas sub eorum obedientia disciplina, & cor-
rectione, pro tempore degentes, ab omnibus
& singulis eorum peccatis, ante, vel post in-
gressum, indictam Societatem, per eos comis-
sis, nec non à quibusvis Excōmunicationis,
Suspensionis, & Interdicti, alijsq; ecclesiasti-
cis, & secularibus sententijs, censuris, & pe-
nis à iure, vel ab homine quomodolibet latis
& promulgatis, & huius modi sententijs in-
nodatis, aut in locis suppositis ecclesiastico in-
terdicto, diuina officia celebrantes, & suscipi-
entes ordines, sic ligatos, & propterea irregu-
laritatem incurrentes, absolueret, ac cum eis,
[cū dispensatione egerint,] dispensare possint
nisi excessus absoluendorum, & dispensando-
rum huiusmodi adeo graues, & enormes fue-
rint

riat, quod sint ad Sedem Apostolicam merito remittendi, & ne sapê indubium reuocetur, qui sint ad sedem prædictam destinandi, declarationem in ea parte per sêl. rec. Sixtum Papam. 4. in Bulla quam Maremagnum vocant, faciam confirmat. Hæc Bulla habetur authentica apud patres Iesuitas.

¶ Circa hanc concessionem & alias eiusmodi duo aduertenda sunt. Primū q̃ Maremagnum dicitur, & est vna Compilatio multorū privilegiorum ibi mixtim, confusèq; contentorum. quod Maremagnum seu compilatio nem privilegiorum fecerunt diuersi Summi Pontifices, pro diuersis religionibus, & pro diuersis temporibus, colligendo privilegia prædecessorum, & addendo sua. Vnde Sixtus 4. Pōtifex maximus pro sua in Ordines Mendicantes maxima deuotione, & benignitate Apostolica fecit Maremagnum Ordinis Prædicatorum, quod incipit, In nomine Dñi. & habetur in libro cui titulus, Monumenta Ordinis in. 2. impressione fo. 135. & in alia. fo. 235 & in Supplemento fo. 131. Idem fecit Maremagnum Augustiniensiu, quod habetur in dicto lib. Monum. Ord. 131. fo. 132. & in alia impressione fo. 243. & incipit. Dum fructus

fructus vberes. Et Maremagnum fratru Minorum quod habetur in libro Monumenta Ordinis & incipit. Regimini vniuersalis Ecclesiæ. &c. Et tandem fecit Maremagnum fratrum Minimorum, vt habetur in Supplemento: & post eum Iulius secundus, aliud fecit Maremagnum eisdem Minimis. Aduertendum est, q̃ prædictus Pontifex in singulis privilegiorum compilationibus [quæ Maremagnum vocantur] declarauit, qui sunt casus, & excessus, propter quos fratres merito essent destinandi ad sedem Apostolicam, & vt alias dī mittamus ordinum Mendicantium compilationes, nostrum Maremagnum sic habet. Præterea quia idem Clemens prædecessor indicis suis literis Generali, & Prouincialibus ministris, & eorum Vicariis, ac Custodibus, absoluendi fratres eiusdem Ordinis, nec nō fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Ministri, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in cōfessores absoluendi ipsos Ministros Vicarios & Custodes ab excessibus & cēsuris [nisi talia perpotrassent propter quæ essent merito ad Sedem Apostolicam destinandi] ac cū eis desuper dispensandi, facultatem concedit: & propterea qui sint destinandi, per se reuo-

ceretur in dubium: vt absoluentium & absolutorum: dispensantium & dispensandorum pro tempore puritati conscientie consulamus, declaramus hereticos relapsos, scismaticos: & qui literas Apostolicas falsificassent: aut ad Infideles prohibita detulissent: dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam merito destinandos. Hac Pontifex in nostro Marimagno, & in ceteris. Ex quibus patet Pauli. 3. indultum. Verum ne forte quis decipiat, aduertat hereticum [etiam nondum relapsum] remitti modo ad sanctæ Inquisitionis officium: & ab eo puniri, per privilegia Apostolica quæ ad hoc habet: non obstantibus quibuscumque privilegiis in contrarium &c. Et hoc valde noceat pro his quæ inferius dicenda sunt.

- 14 ¶ Prouinciales Indiarum ordinum Mendicantium, & fratres, quibus ipsi specialiter, & expresse commiserint, possunt omnes Indos, & omnes Christicolas fratres comitantes ad opus conuersionis absolvere in utroque foro ab omni censura etiam de Cæna Domini. Hæc Conclusio est doctissimi patris Magistri Alphonsi à Veracrucis in Compendio Indico, Absolutio. 3. Concl. 6. Et doctissimi fratris Ioannis Foher in suo Compendio, concessio. 4.

com

Et Concl. patet per Breue Adriani. 6. ad petitionem Imperatoris Caroli. 5. anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo secundo Pontificatus sui Anno. 1. Cæsaraugustæ vbi dicitur. Et insuper vt melius præfacta conuersio infidelium fieri valeat, & saluti animarum omnium in præfatis terris Indorum pro tempore degentium prouideatur, volumus, & senore præsentium de plenitudine potestatis concedimus; vt præfati prælati fratrum, & alij quibus ipsi de fratribus suis indigetis Indiis commorantibus duxerint committendum, in partibus, in quibus nondum fuerint Episcopatus creati, vel si fuerint, tamen infra duarum dietarum spacium, ipsi, vel Officiales eorum inueniri minime possint, tam quo ad fratres suos, & alios cuiuscumque ordinis, qui ibidem fuerint ad hoc opus deputati, ac super Indos ad fidem Christi conuersos, quam etiam ad alios Christicolas ad dictum opus eosdem committentes, Omnimodam auctoritatem nostram in utroque foro habeant tantam, quantam ipsi, & per eos deputati de fratribus suis, [vt dictum est] iudicauerint opportunam, & expedientem pro conuersione dictorum Indorum & manuentione, ac profectu illorum, & alio

S

3

rum

rum, & aliorum prefatorum in fide Catholica, & obedientia Sanctę Romanę Ecclesię. Et quod prefata auctoritas extendatur etiam quo ad omnes actus Episcopales exercendos, qui non requirunt ordinem Episcopalem, donec per Sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Hęc ibi.

¶ Pro declaratione huius literę Apostolicę, in qua includuntur multa concessa fratribus Mendicantibus, aliqua sunt animaduertenda.

15 ¶ Primo aduertendum est, quod prelati, quibus conceditur ista potestas in Breui Adriani. 6. non sunt Priores conuentuales, nec Guardiani, nec Vicarij Prouinciales, sed solum Prouinciales, vel Vicarius prouincię, mortuo Prouinciali, vel Vicarij Generales ordinis.

Quia dicitur in litera, quod debent permanere sub obedientia Ministri Generalis ordinis isti prelati, quod non potest intelligi, nisi de Prouincialibus, vel Vicario prouincię, sed de vacante, alij autē sunt sub obedientia Prouincialis. Item quia sequeretur absurdum, quod Priores, vel Guardiani quatuor fratrum haberent in suo conuentu omnem auctoritatem, quam habet Generalis per totum Ordinem.

nem, & ultra hoc omnimodam Papę auctoritatem in utroq; foro super Indos. &c. Ergo si clarę non conceditur, non debemus talia subinferre ex commissione generali. Sed Prouinciales, quando confirmant Priores, vel Guardianos, & Presidentes conuentuum [qui sunt velut Guardiani] deberent hoc illis concedere, vel si non omnibus, saltem istis, qui ad id idonei videntur. Hęc Pater a Vera cruce in Compendio Indico, Verbo Abolitionis. 3. conclusionē. 6. Et Pater Frater Ioānes Focher in Postilla huius breuis dicit, quod etiam si Guardianus sit Prelatus, non potest vti priuilegiis, hic concessis: nisi sibi sit commissum à Prouinciali, vel Custode. Quia illud verbum Prefati, refert Prelatos, qui per electionem assumuntur, cuiusmodi non sunt Guardiani, & hoc nisi oppositum consuetudo interpreteretur per tacitum consensum Prouincialium, & Custodum. Et reuera, per illud verbum [& alij fratres, quibus ipsi de fratribus suis duxerint committendum] manent exclusi Guardiani, quia ipsi non possunt Commissarios instituere, neq; maiorem habent auctoritatem ordinariam erga fratres sibi subditos, quàm Parochi in suos Parochianos.

nos. Et idem pater Focher in Expositione
cuiusdā indulti Pauli. 3. anno Domini. 1542.
die. 20. Decembris, quod indultum seruetur
authenticū in Conuentu Sancti Dominici de
Mexico, dubio. 2. ait, Commissarios Genera-
les & Prouinciales habere auctoritatem com-
mittendi fratribus vsum priuilegiorum: non
autem Guardianos, cuius verba hæc sunt. Du-
bitatur quis est ille prælatus cui committit
Papa, vt det suis subditis licentiam vti gra-
tiis indultorum? Res. ipse est Commissarius
Generalis Indiarum, vel Minister Prouincia-
lis, vel eius Cōmissarius, & in locis vbi est
custodia perse, non habens super se prouinciā
neq; Ministrum Prouincialem, sicut à prin-
cipio erat ista prouincia Sancti Euangelij,
quando tantum erat custodia, ibi custos ha-
bet hanc auctoritatem concedendi suis sub-
ditis hanc licentiam, vti prædictis gratiis.
Idem de Cōmissariis, vbi non est custos, neq;
Prouincialis Minister, quibus sunt subditi,
sed immediate subsunt Cōmissario Generali
Indiarum. Idem dicendum de aliis Mendica-
tibus, respectiue. Hoc probatur insimili & fer-
me in eadem materia. Cle. Dudum, de Sepul.
Vbi dicitur, q̄ tales Prælati nūc præfati, sunt
illi

illi qui debent eligere ex suis fratribus eos,
qui sunt idonei ad audiendas confessiones se-
cularium. Nam quando Papa dicit, q̄ Præla-
ti assumant suos subditos ad aliqua ministe-
ria, secularibus dispensanda, vt sunt Sacramē-
ta Cōfessionis, Matrimonij & huiusmodi, hoc
debet intelligi de præfatis superioribus, sci-
licet, Ministro Generali, vel Commissario
Generali, vel Prouincialibus, & deceteris
de quibus supra in principio huius dubij est
dictum. Et nunquam solet intelligi de Guar-
dianis, licet sint prælati ex priuilegio Euge-
nij Papæ, neq; de cæteris inferioribus, nisi al-
liud in nonnullis ordinibus Mendicantium
habeat eorum consuetudo, q̄ scilicet hoc pos-
sint Priores, vel nisi essent loca, in quibus no-
dum esset creata prouincia, i. custodia, & ibi
esset vnus solus conuentus sub nulla Prouin-
cia, vel Custodia constitutus. Hæc ille.

¶ Sed quid de Prælato, aut Cōmissario eorū 16
Mendicantium, qui de nouo veniunt ad Indi-
as, vel ad alia loca infidelium, in quibus nullus
est prælatus superior sui ordinis, à quo reci-
piet facultatem vti Breuibz, & Aposto-
licis indultis? Respōdeo quod eiusmodi Præ-
latus Commissarius aut prior, qui secum alios
quos

quos duxit fratres ad Indias, & ad loca infidelium. Vel venit ad loca, vbi iam est prouincia, vel custodia creata: vel venit ad locum, vbi neq; est prouincia, nec custodia, & vbi nullum sui ordinis Prælatum inuenit. Si venit ad locum, vbi iam est prouincia creata, ut est Mexici, Prouincia pro ordinibus Sæcti Dominici, Sæcti Augustini, & Sæcti Francisci &c. tunc talis frater, qui est possit Prælatum à Generali pro via, super eos, quos tecum trahit, ut moris est, statim quando appulerit ad prouinciā, ad quam mittitur, siue ad custodiam, cessat suum officium: & sua auctoritas super fratres, quos tecum adduxit, quia tantum erat Prælatum pro via. Et ipse neq; potest uti præfatis gratis indultorum præfatorum, neq; potest dare licentiam, ut illis quos tecum duxit, sed omnes debent eam recipere à Ministro illius loci, ad quem venerint. Si vero veniat ad locum, vbi nullus sui ordinis superior moratur, ut sunt nonnulla loca in his Indiis, in quibus non est prouincia creata, neq; custodia, neq; ibi est aliquis Ministri, aut Custodis Commissarius: sed forè nonnulli fratres ibi habitant, sicut oues errantes, sine pastore, vel forè vbi nulli habi-

rant sui ordinis fratres, sicut in terris Noni Mexici, & Californiarum. Tunc ille prælatum qui ad illas partes missus est cum his quos secum duxit, per Papam licentiam habet utendi præfatis gratis: & tanquam idoneus ad hoc approbatus apparet virtute indultorum pontifici. s. Leonis, Adriani, & Pauli. 3. Et hanc committere, & dare talis potest ijs, quos tecum duxit. Dñmodo ad hoc sint idonei, ut dictum est. Et hoc clare patet, maximè in fine Bullæ Adriani vbi hoc expressè dicit, cū sic ait. Volumus ut præfati Prælati fratrum pro tempore existentes, & quibus ipsi duxerint concedendum, omnibus prædictis indultis in genere. 1. in specie hactenus concessis, & in posterum concedendis, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè possint, & valeant &c.

¶ Adhuc dubitatur quid si inter eos qui vadūt ad insulas. 1. ad terras infidelium nullus est prælatum, quia forte obiit in via ille, qui eorū erat prælatum ceteri [quādo appulerint ad ipsas Indias si ibi nullus est sui ordinis religiosus à quo recipiant præfata facultatē utendi Breuiibus, quid facient circa hoc? Res. Aut sunt in sufficienti numero ad eligendum prælatum, vel non. Si sunt insufficienti numero, putā quia,

quia sunt plures duobus, tunc virtute indultorum, eligant ex se vnum pro praelato. Et in tali casu, quando scilicet solum essent tres, si unus eorum esset Laicus, vel Iuuenis, qui nondum cōpleret trienium in religione: & ideo per statuta religionis diui Francisci [si illius esset religionis-] non habet vocem actiuam: puto q̄ in tali casu, necessitas dat sibi vocem actiuam, quia sic expedit, & virtute indultorum talis potest eligere. Quinimo plus dico, q̄ etiam sine indultorum virtute, in tali necessitate potest talis eligere: hoc probatur in simili. Nam secundū omnes doctores, quādo quis est in extrema necessitate periculi, mortis, potest eum absoluerē quilibet Sacerdos, etiam religiosus Sacerdos, qui non habet potestatem a suo praelato, neq; ab Episcopo audiendi confessiones. Igitur si ad administrandum Sacramentum Penitentiae, dat auctoritatem suprema necessitas, ei, qui eam de iure nō habet, immo cui non licet, sine extrema necessitate ea vti, alias absolutio nulla esset.

Quare potestatem eligendi eadem suprema necessitas ei non dabit, qui eam non habet. Ibi enim datur, ne quis sine confessione moriatur, hic autem, ne oves sint errantes sine pastore

pastore. Vtrobique periculum, vt quis sine cōfessione moriatur, & q̄ aliquid sine pastore maneant. Necessitas vero extrema [quae nulli subiecta est legi Cle. Exiui de verbo, signi] in vtriusq; periculo subuenit vt postposita humane legis dispositione, circa ea quae necessaria sit alio subueniat medio prot̄c possibili. Quod est vt illum faciat idoneum Penitentiae Sacramentalis ministrum, & hunc idoneū praelati electorem. Quia aliter ille infirmus sine confessione, & forte sine penitentia moreretur, & isti sine pastore manerēt. Neq; hoc est contra illud quod supra dixi in expositione Bullae Adriani indubio incidenti quia hoc ibidem intelligitur quod ipsi fratres sunt in sufficienti numero ad eligendum actiuē & passiuē, quia tunc inhabilis non habilitatur, sicut in simili quando est praesens Sacerdos idoneus, tunc ille qui non habet potestatem, nō potest audire confessiones. Hic autem intelligitur quando non essent insufficienti numero ad eligendum. Et quod dixi de voce actiuā, vt scilicet in tali necessitate aliquis habeatur idoneus: qui alias per statuta sui ordinis esset inhabilis ad eligendum. Idem dicendum de voce passiuā, vt scilicet in tali necessitate

sua

ficare possit eligi ille, qui etiam per ius Canonicum esset inhabilis, ut bastardus, Laicus, aut iuuenis, si nullus esset magis idoneus. Hoc probatur per. B. Paulum, 2. Cor. 10. qui dicit de Ecclesia ordinationibus, quod non erat si ibi data potestas in destructionem, sed in adificationem. Vnde dicebat. B. Bernardus, quae introducta sunt pro charitate, non debent militare contra charitatem. Quod tamen esset si in praefata necessitate, hi qui sunt per statuta humana inhabiles ad eligendum actiue, & passiue, non possent eligere, neque eligi existente tali necessitate. Aut praedicti fratres non sunt in sufficienti numero ad eligendum. Puta, si sunt tantum duo, inter quos non cadit electio, quia forte eorum praelatus obiit, & nullum praefecit inter eos: quia si vnum ex ipsis duobus praefecisset, ille inter eos esset praelatus, & alter subditus: & tunc posset ambo uti praefatis indultis, quia [ut dictum est in secundo dubio] ille qui esset praelatus, praesumitur ad hoc esse a Papa licentatus, & approbatus, & ipse alteri tanquam suo subdito posset dare praefatam licentiam utendi indultis, sine qua aliter ipsi subdito non liceret eis uti. Si tamen [ut dictum est] neu-

ter eorum esset praelatus. Puta forte erant tantum tres, & alter eorum erat praelatus, qui obiit, & neutrum ex eis qui superstitibus remanserunt, praefecit alteri, & sunt in loco, ubi nullus est frater sui ordinis, quia non est ibi prouincia, neque custodia, tunc si ibi esset aliquis conuentus sui Ordinis, ubi esset praelatus, puta Guardianus, quem fratres ibi existentes elegerunt, siue virtute indultorum, siue auctoritate alicuius praelati, sub quo etiam forte remoti a gente militant, tunc illi duo fratres debent se illis fratribus iungere, & a praelato illius conuentus licentiam utendi praefatis gratis, recipere. Si vero ibi nullus sit conuentus, vel praelatus sui Ordinis, tunc si illa loca sint iam per ordinem suum reposita sub aliqua prouincia, aut custodia, praedicti fratres habeant a tali ministro vel custode praedictam licentiam. Si autem loca nondum sub aliqua prouincia vel custodia sunt redacta, si Prouincia aut Custodia parum distent, tutius est quod a praefato Ministro, aut Custode praedictam licentiam recipiant. Si vero multum distent prouin-

inicia vel custodia: tunc puto q̄ ipsi abo pos-
sunt vii præfatis gratis, ac si specialem alio
prælato haberent ad hoc licentiam. Hoc fun-
datur in cap. Intelligētia, de verbo, signi, vbi
sic dicitur. Intelligētia dictorum [secundū
glo. verborum quę prolata sunt] ex causis est
summanda dicendi, vbi dicit glo. Non sta-
tim debemus intelligere verba, sicut prima
facie vidētur sonare, maxime si ambigua sunt.
Sed debemus recurrere ad intentionem loquē-
tis. Nam dicitur in. d. c. Non sermoni res,
sed rei, sermo est subiectus. Quasi dicat. Ver-
ba sunt subiecta intentioni, & intellectui lo-
quentis, vt verba secundum eius intentionē
intelligātur, & e conuerso. Vbi addit glo. q̄
verba etiam ad extraneum sensum sunt trahē-
da, vbi res aliter salua esse non potest. c. Cū
quidam, de verborum Signi. Et propterea in
proposito nostro, quamuis verba indultorum
præmissorum non possent in proposito salua-
ri, vt scilicet virtute eorum præfati duo fra-
tres possint vii gratis prædictis. Tamē quia
constat de intentione Papæ qui prædicta in-
dulta concessit venientibus ad Indias, quia
[vt patet] intendi per tales gratias, augere
cultum diuinum, & fidem, si modus quē Pa-
pa

Papa præfixit in indultis ipsis [tanquam me-
dium ad illum finem] non potest seruari in
aliquo casu: quandoq; cōtrarium oportet fa-
cere ad consequendum finem per ipsum Pa-
pam intentum, licet talis modus negligitur
secundum ea quę notat Panor in. c. Vniuersi-
tatis, de sen. excōi. licet etiam verba indulti
oppositum sonent, quia tunc sunt sumenda
in sensum contrarium, vt dicit glo. Nam nō
est curandum de verbis, quando de intentio-
ne legislatoris constat. lege, Scire leges. ff.
de legi, & in d. c. intelligētia. Et ideo præ-
fati duo fratres, sine alia licentia vtendi in-
dultis, possunt eis vii, in quantum viderint
esse vtile profidei augmento. Et in hoc tam
securi sunt incōscientia, sicut illi qui eis vti-
tur de licentia suorum prælatorū. Hoc dico,
quia iste casus non nunquam, Sic contigit,
& quotidie contingere potest his, quos sui
prælati ad remota mittunt: præficientes eis
vnum ex eis in prælatum, qui poterit mori,
& tunc tales ex his quę hic dixi, sciant per di-
uisionem hic positam quid tunc agere pos-
sint, & debeant.

¶ Circa illa verba Bullæ, & quibus ipsi de 18
fratribus suis, indiētis Indiis commoranti-

T

bus

bus duxerint committendum, superest examinandum, an Prælati præfatorum fratrum Mendicantium possint suis subditis indifferenter cōcedere licētiā utendi gratiis præfatis: maxime in administratione Sacramentorum. Putā, Baptismi, Matrimonij, & cæterorū? Res. q̄ non. Sed oportet q̄ subditi ipsi sint idonei ad administranda Sacramēta, quæ sibi cōmittuntur: & in hoc Papa onerat præfatorū Prælatorum conscientias, ar. Cle. Dudum de Sepul. Vbi habet q̄ quādo Papa dat licentiā Mendicantibus audiendi cōfessiones secularium, declarat se Papa q̄ non indifferenter omnibus Sacerdotibus prædictorum ordinū dat licentiā: sed ad hoc, solos idoneos eligant. Sic enim insimili, Prælati Mendicantium has Indias incolentium, nō nisi idoneis hanc licētiā utēdi Breuibz incasibus ibi concessis cōmittere debent, q̄ sic intelligit Papa. Nā clarum est, q̄ nullus prædictorum ordinū subditus [quantūcūq; peritus] prædictis gratiis uti potest, nisi à suo Prælato specialem ad hoc habeat facultatem. Ex quo patet q̄ præfatorū ordinū Prælati habent à Summo Pontifice cōmissionem, ut dēt suis subditis præfatā licentiā, & circa hoc Summus

mus Pontifex eorum onerat conscientias, cū non nisi idoneis soleat hanc auctoritatē cōcedere, siue immediate alicui eam concedat, putā, concedendo alicui particulari personæ siue mediate concedat eam, putā, concedēdo illis religiosis, quos ad hoc sui promouerint Prælati. Hoc patet clare, in. c. 1. de consang. & affinit. Vbi dicit Papa Alexander. 3. Abba Celsien. cui concesserat q̄ ipse, & sui monachi tractarent causas Matrimoniales, quod tamen de omnibus monachis præfati Abbatis intelligat ostendit, cū ibidē sic ait. Ceterum tuā prudentiam volumus non latere, q̄ non sunt causæ Matrimonij tractandæ per quoslibet, sed per iudices discretos, qui potestāte habeant iudicandi; & statuta canonum non ignorēt. Hec ille. Ex his verbis patet q̄ quādo Papa aliquid mediate. l. immediate concedit, intelligitur cōcedere idoneis, ad tale officium, ut clara est. d. c. 1. supra allegati littera. Vbi declarat præfato Abbati, q̄ facultas tractandi causas Matrimoniales [quā sibi, & suis monachis cōcessit] nō debet cōmitti, nisi idoneis. Et qui sint in talibus idonei, ipse declarat dicens. Quod habeāt duo, scilicet potestatem, & peritiā canonum. Ipse vero

monachis præfatis potestatem dabat, sed quibus hanc potestatem der, declarat, cum subiungit. Qui peritiam canonum habent, quasi dicat Papa ipsi Abbati. Onero tuam conscientiam, ut hanc potestatem non nisi peritis in iure canonum cōmittas. Circa hoc igitur sint discreti prælati Mendicantium, ut nō nisi talibus concedant licentiam vtendi prædictis gratis, de quibus intelligit cōcedēs, scilicet Summus Pontifex, alias Ecclesiæ, & Summo Pontifici infideles erunt, & tot animarum rei inuenientur coram Deo, quot nō idonei per ipsos promoti sua deceperint ignorantia. Hoc patet Ro. 1. dicente B. Paulo. Non solum qui talia agunt, digni sunt morte, sed & qui consentiunt facientibus. Ad hoc accedit illud, quod ponitur in. c. Quid enim prodest. di. 83. vbi sic dicitur. Quid enim prodest illi, suo errore non pollui: qui consensum præstat erranti? Si ita est de eo qui præstat consensum erranti: quid dicendum de eo; qui errantem promouet? Nam dicitur in. c. si, de iniuri, & dam. dato. sanē [inquit] Qui occasionem damni dat, damnum dedisse, videtur. Hoc notent, quorum interest prædictam facultatem aliis concedere, ut
non

non nisi idoneis eam committant. Ut clarè pater per d. c. 1. de consang. & affinit. & in simili per Cle. dudum de sepul. Si enim gestit quis, quas condiciones debet habere quis ad hoc q̄ dicatur idoneus, cui hæc potestas vtendi gratis prædictis concedatur? Audiat Clementem Papam in. d. Cle. dudum de Sepul. Vbi monens prælatos Mendicantium eligere fratres ad Confessiones sæcularium audiendas, sic ait. Præfatorum fratrum prælati studeant eligere personas sufficientes, idoneas, vita probatas, discretas, modestas, atq; peritas ad tale salubre ministerium & officium exequendum. Hoc textus. Cuperem hoc a candido lectore eo animi sui candore legi, quo à scribente est exaratum, quandoquidem sincerè, nulliq; detractans, dixi.

¶ Secundo aduertendum est circa illa verba omnimodam auctoritatē nostram, q̄ per illa non venit intelligendum totū, quod aliās Papa potest, quia iam Prouincialis, aut Cōmissarius Generalis &c. Posset creare novos Episcopatus, deponere Reges, & alia &c. Sed illa intelligit, quæ communiter Papa suis legatis commendat, & alia quæ non semper, sed aliquando, & perquam raro committit, quæ vi

virī cordati iudicabunt in particulari, ut po-
re absoluerē ab excommunicationibus Cœne
Domini, dispensare in voto castitatis, & in
impedimentis Matrimonij de iure humano.
Hęc, & similia absq; dubio conceduntur, quia
hęc committi solent legatis, & sepe indiget
hec Ecclesia huiusmodi potestatem ad manū
habere. Et exsequentibus verbis Papa se ma-
gis declarat, dum dicit, tantam quantam ipsi
iudicauerint opportunam, & expediētem pro
conuersione Indorum, & manutentione, ac
profectu illorum &c.

20 ¶ 3. Aduertendum ex patre Magistro Alfō
so à Veracrucē, hanc concessione magnam
esse, neq; vnquā similem factam fuisse, neq;
talibus verbis ab aliquo Pontifice. Nam li-
cet alij, ut Gregorius. 9. Innocencius. 4. Six-
tus. 4. & Leo. 10. multa concesserint Reli-
giosis qui ad terras Infidelium proficiscun-
tur, scilicet ut omnia Sacramēta, quę simplex
Sacerdos potest administrare, ipsi religiosi
etiam possint. &c. Sed hanc omnimodam
potestatem in utroq; foro nullus predecesso-
rum dedit. In qua concessione innumera-
sunt inclusa. Et quidem limitatio potesta-
tis in arbitrio ipsorum prælatorum posita
est.

posita est. Cum enim ad edificationem, & p-
fectum Indorum, & manutentionem ipso-
rum sit, non habet limites constitutos. Hęc
ille. ¶ Ex hac eadem litera, & clausula ma-
nifeste deducitur, primo, quod possunt fra-
tres libere administrare Sacramēta ipsis Neo-
phitis, scilicet Baptismi, Penitentię, Extrema
vñtionis, & Matrimonij, quia id expediens
est, ut constat, immo & necessarium. 2. quod
administratio hęc, non sit ad certum tempus
limitata, quandiu ipsi ad fidem conuertuntur,
sed quandiu opus fuerit. Ex quo. 3. sequi-
tur qd hęc potestas manet etiam post con-
uersionem ipsorum: quia ibi dicitur dari il-
lam omnimodam potestatem super Indos ad
fidem conuersos, & postquam dicitur quan-
tam iudicauerint opportunam, & expedientē
[subditur] pro conuersione Indorum, & ma-
nutentione eorum. &c. Sequitur ergo, quod
semper durat potestas omnimoda quādiu ad
manutentionem expedit, sed manutentio post
conuersionem etiam perfectam Indorum se-
per est necessaria, non ergo cessat perfecta cō-
uersione, cum post illam manutentio sit desi-
deranda: Sequitur tandem toto cœlo [ut
aiunt] ab errare qui dicunt hoc privilegiū,
&c

legiū, & cetera eiusmodi expirasse, eo quod infidelium conuersio [pro qua cōcessa sunt] iam est peracta. Cum claris & apertis verbis in privilegio concedatur, hanc omnimodam potestatem tantam concedi : quantam ipsi prælati viderint expedientem, non tantū ad conuersionem Indorum, sed etiam ad manutentionem & ad profectum illorum infide Catholica, & obedientia S. Romanę Ecclesię. Sed profectus infide intelligitur post fidem susceptam, & non habet finem in ipsa conuersione, sed est cōtinuus progressus: manet ergo hoc privilegium in sua vi & robore, vsq; dum per Sedem Apostolicam fuerit renovatum.

- 21 ¶ 4. Aduertendum est, quod iudicare de omnimoda auctoritate, quanta sit, & quā expediens, & opportuna pro cōuersione, manutentione, & profectu nouiter conuersorum, non relinquatur Episcoporum, aut Archiepiscoporum iudicio & examini : nedum aliorum censure, sed solum iudicio ipsorum prælatorum superiorū ordinum Mendicantium, ut illa possint vi auctoritate omnimoda, quantam ipsi iudicauerint, & non dicūt iudicauerint necessariam, sed expedientem [addit] & oppor

opportunitatem : quę verba omnia merito veniunt sigillatim considerata : eo quod iuxta illa superiores ordinum Mendicantium possunt vi tali potestate, non solum quando necessarium est pro bono cōmuni & fide Indorum : sed quando necessarium non est, cum tamen expediat, vel sit opportunum, ut quādo in particulari vtile esset alicui ut euitet peccata, & ut plus diligat ministros Euangelij & ut quiescius vitam agat cum coniuge. Quę causę non sufficerent ad vtendum hac omnimoda potestate cum fratribus, vel alijs, quā ultra causam rationabile quę debet semper interuenire indispensationibus, requiritur, quod cedat in bonum Indorum directē vel indirectē. Quod est maxime notandum propter multos Hispanos, qui cū sint ingradibus ab Ecclesia prohibitis coniuncti, & vitam ducant inter huius terre incolas, qui pacificē amplexantur Euangelium ad contrahendum dispensationem à prælatis Ordinum extorquere conātur. Cum quibus nullo modo dispensandum est, nisi in Ordine ad bonum Indorum directē, vel indirectē. Cum Indis vero non ita difficile dispēsat, nam presentī anno. 1599. dispēsatum est cum quodam Indo

Clemēte nomine Tulucano, vt Matrimoniu duceret, & de facto duxit, cum quadam muliere, quam in confirmatione tenuerat. Neq; alia dispensandi causa interfuit, quā q̄ illa pauper, hic vero aliquantulum esset diues qui poterat eam honeste sustentare. Sed aduerto, quod talis dispensatio non fuit facta per superiores nostri Ordinis, sed per alios. Vnde pater Focher satis scrupulose loquitur, in Expositione huius Bullę interpretando illa verba, pro conuersione infidelium, & maintenance, & profectu illorum. &c. vsq; Romanę Ecclesię, vbi dicit. Ex his verbis sciunt præfati fratres, q̄ non licet eis vti illa auctoritate Papali, maxime quo ad dispensationes, nisi subsit causa legitima, & rationabilis ad dispensandum, aliās non dispensarent sed dissiparent, abutētes prædicta auctoritate. Quod nota, quia nonnulli putant, sibi licere pro voto vti illa auctoritate, etiam nulla ad hoc existente rationabili causa, quod est falsum. Cum etiam Papa communiter non dispenset sine rationabili causa. Vt patet in cap. Veniens, qui Cleri. vel Vouen. Et in multis aliis casibus iuris, in quibus Papa solet rationem reddere quando dispensat in cōmuni

communi Ecclesię constitutione. Vbi aduerte, q̄ illa posset dici rationabilis causa dispensandi, propter quā Doctores dicunt posse dispensari, scilicet, pro bono vnius Regni, vt dicunt Richar. & Petrus de Palu. in. 4. vel propter quam Papa solet dispensare, & verisimile est q̄ si esset præsens dispenseret. Et hoc relinquit Papa recto iudicio Prælatorum fratrum, qui ait, tantam quantam iudicauerint, quasi dicat. Iudicent quæ est causa legitima dispensandi. Tunc vero recte iudicabunt dispensandum esse, quando occurrat talis casus, in quo Doctores dicunt bonū esse dispensare. Puta, pro bono pacis, vel vnius Regni, vt supra dictum est, vel in quo Papa solet dispensare, vel quando verissimile est, q̄ Papa dispenseret, si esset præsens. Quod cognoscēt præfati fratres, per hoc scilicet, si videant, q̄ si nō dispenseretur, erit Ecclesię huius magna iactura, & detrimentum & scādalum, & periculum fidei, & animarum, tunc enim rite dispensare poterunt præfati fratres. c. quia circa. cum glo. de consang. & affinit.

¶ 5. Aduertendum ex dicta litera Bullę, quod 29 personæ super quas hæc auctoritas omnimoda datur

datur, & cōceditur superioribus Mēdicātiā in vtroq; foro, sunt in multiplici differentia. ¶ Primo sunt fratres eiusdē Ordinis. ¶ Secundo alterius Ordinis de licētia sui prēlati deputati tamen conuersioni Indorum. Qui nō solum sunt, qui callent Indorum linguam & Idioma, sed etiam alij, qui eos associant ad hoc, vel domum seruando, pueros docendo, & instruendo in doctrina Christiana, vel in arte scribendi, pulsandi, aut psallendi: quā sine his non possent primi exercere cōuersionem Indorum, aut illi continuō intendere. Item quia priuilegiū concessum scholaribus extenditur ad commorātes in studio cum eis quia largē possunt dici scholares: quod tenet glossa cap. 1. de locato & Panor. ibid. nu. 9. Deinde quia hæc facultas & potestas conceditur super fratres, & super omnes Christicolas fratres committantes ad opus conuersionis: ergo ad fratres subditos, qui committantur ceteros in tā præclaro & præcellenti Ministerio. ¶ Et 3. super Indos. Et adhuc sufficit, quod expediat Indorum conuersioni, ut possint præfati prēlati vti potestate dicta, 1. quod similiter expediat manutētionem, & profectui eorum infide & obedientia Ecclesiæ

Roma

Romanę. Et sic possunt dispensare cum eis in voto castitatis perpetuæ, vel super impedimentis dirimētibus Matrimonium de iure humano. Et absoluerē ab excommunicatione Cēnæ Domini, si expediret salutem animę uentis, vel contrahentis Matrimonium, de quo infra verbo, Dispensatio, & Dispensare, vel si alia occurrerint causę pię, sicut in præcedenti. §. 20. in principio diximus ¶ 4. Et super Christicolas, ad opus conuersionis Indorum fratres committantes; & quanq; hæc verba concomittantes fratres & cetera, videantur quādam particularitatem & spontaneam oblationem ad dictum opus conuersionis, quam de se ipsis sūt facturi illi Christicolæ, cum quibus est dispēsandum: at vero ut dicit pater a Veracrucē, extenduntur etiam ad christicolas, q̄ exēplo bonæ vitæ, odore sanctæ famæ, vitam agunt inter has gentes nouiter conuersas. Quid enim amplius facturi essent, si concomittarentur fratres? Item quia sequitur idem effectus qui pretendit in dicta cōmittatione, & sic vidi fieri à viris doctis: quia inquirunt currit, verbum dictum, & dilataratur in cordibus Indorum per huiusmodi personarum exempla, adiuvaturq; prædicatio

catio Euangelij, & conuersio Indorum. Hac ille. Verum id puro intelligi in locis, vbi pauci sunt Christicolæ, & multi infideles, aut nouiter conuersi, non autem in hac Mexicana gubernatione, de qua intelligendum existimo id quod in præcedenti. §. transcripsi ex Patre Focher.

23 ¶ 6. Notanda est causa finalis quæ mouit Papam ad cōcedendum hoc priuilegium, & omnimodam auctoritatem, nam ea fuit ut melius conuersio Indorum fieri valeat, & salutem animarum omnium, in Indiis pro tempore de gentium provideatur, & sic dicitur in littera. Et sic iste est scopus cōcessionis huius, & ad hoc debent respicere vtētes hac potestate omnimoda Papæ, ne errent, quoniā nō valet dispensatio illius, qui dispensat in iure communi citra Papā, sine causa rationabili, vt tenet Panor. cap. Quia secundum de præben- dis, nu. 3. & Siluest. verbo Dispensatio. §. 3.

24 ¶ 7. Est aduertendum quod Summus Pontifex hanc omnimodam potestatem tripliciter limitauit. Prima limitatio est, vt vbi sunt Episcopatus creati, Prælati dispensaturi distent ab Episcopis, vel ab eorum Officialibus per duas dietas. Nam dicit, in quibus nondum fue-
runt

fuerint Episcopatus creati, vel si fuerint tamen intra duarum dietarum spatium, ipsi, vel Officiales eorum inueniri minime possint. Et infra Procius litteræ clariori interpretatione notandum est primo, quod dieta est iter vnius diei, significat enim Hispanice Jornada vnius diei. Cōmuniter autem sumit pro spacio septem leucarum, atque ita duę dię tē faciunt, aut cōtinent quatuor decim leucas cōmunes, & secundum alios duo decim tantum. Verum vt dicit Angelus verbo, Dies, in hoc si admodum est arbitrio boni viri, quæ tamen acōmuni cōsuetudine in hoc nō debet recedere, cū consuetudo sit optima legum interpreter. c. Cū dilectus de cōsuet. Bonus enim vir intali, nō aspiciet quāvis potest ambulare vno die, ille qui ad ambulandum est velox, vt cōmuniter sunt hi naturales, neque etiam aspiciet, quantū potest ābulare ille qui est tardus ad ambulādū, sed ad illum aspiciere debet, qui in hoc tenet medium, qui neque velox est ad ābulādū, neque etiam tardus, sed qui rationabiliter ambulat. Puto quod in hoc possunt assumi pro regula religiosi, qui cōmuniter humano modo, & decenti ambulant, ita vt dicatur dieta, tantū spaciū, quantum vno die religiosus
senio

senio, vel alia quauis occasione non prae-
ditus, communiter potest ambulare. Secun-
do est notandum q̃ officiales Episcoporum
in presenti sunt Vicarij Generales Episco-
patus [como los Prouisores] nō enim dicit
Breue Officiales Episcopi, quia tunc omnes
Vicarij multorū locorum, qui habent ibi ius,
essent cōtenti in hoc priuilegio nomine offi-
cialium, sed dicit Officiales Episcoporum, vt
intelligantur officiales Generales, cuiuscun-
q; Episcopatus. Item quia nos habemus pri-
uilegium Pauli. 4. in quo conceditur nobis
nostra priuilegia iuxta fauorabiliorem illo-
rum interpretationem in ōnibus & per om-
nia esse interpretanda. Ergo quando est da-
bium de aliqua concessione nobis facta, de-
bemus interpretari iuxta fauorabiliorem in-
terpretationem nostram. ¶ Tertio est aduer-
tendum, quod Papa ponit triplicem differē-
tiam locorum, scilicet vbi nondum creatus
est Episcopatus. Et vbi est iam creatus, sed
ealis locus differt vltra duas dietas, à loco v-
bi Episcopus, vel eius Officialis potest inue-
niri. Et. 3. vbi residet sedes episcopalis vbi
scilicet Episcopus vel eius officialis intra-
spacium duarum dietarum potest inueniri.

Et

Et circa tria illa loca sic ordinat Pontifex;
quod in locis vbi nō est creatus Episcopus,
vel in locis vltra duas dietas distantibus à
loco vbi inueniri potest Episcopus, vel eius
Officialis, prae-fati fratres Mendicantes om-
nimodam habeant auctoritatem in foro exte-
riori, & interiori, tantam quantam indica-
rint esse opportunam, & expedientem pro cō-
uersione Indorum, & manutentione & pro-
fectu illorum, & aliorum praefatorum infra
de Catholica, & obedientia sanctae Romanae
Ecclesiae. Et hoc quidem sine assensu Episco-
pi, immo etiam illo contradicente. Sed in lo-
cis vbi est Episcopus residens, vel eius Of-
ficialis, & in locis adiacentibus, distantibus
tamen per solas duas dietas à praedicto loco,
vbi inueniri potest ipse Episcopus, vel eius
Officialis, prae-fati fratres superiores ordi-
num Mendicantium hac concessione hic ex-
pressa [in textu de omnimoda potestate] non
possint vti. Ratio huius limitationis fuit, vt
debitus deferretur honor Episcopis circa
suos subditos: atq; ita eiusmodi limitatio de-
bet intelligi quantum ad Indos, & ceteros
seculares, qui subsunt Episcopo, & non res-
pectu fratrum, siue sui ordinis, siue alterius,

V

quia

quia etiam infra duas dietas, Prælati Mendicantium, vel per eos deputati, possunt ista cōcessione, & hac ōnimoda potestate vti in suos subditos, l. in fratres alterius ordinis: quādo necessitas in Bulla expressa euenerit. Quia ubicunq; hæc necessitas acciderit, siue ultra prædictas duas dietas, siue infra, siue etiam in loco vbi residet Episcopus, Prælati Mendicantium hac auctoritate in sui Ordinis, aut cuiusvis alterius Ordinis fratres vti possunt, sine assensu Episcopi, etiam infra duas dietas existentis. Hoc probatur. cap. Intelligentia, de verbo signi, vbi dicitur: quod verba non sunt intelligenda secundum quod sonant: sed secundum mentem proferentis. Modo constat ex verbis Bullæ, quod Papa voluit providere fratribus, vt sua possint vti prædicta auctoritate in se, & in alios alterius religionis fratres, quando fuerit necessitas. Item voluit providere Episcopis, maxime quando expressit de duabus dietis, ne infra eas prædicta auctoritate vterentur fratres, ne pastoralis dignitas vilesceret, si in Episcopi præsentia, l. quādo infra duas dietas eius præsentia haberi potest, præfati fratres prædicta vterent auctoritate, ac per hoc Episcopali de
rogare

rogare dignitati. Vbi ergo hæc ratio cessat, fratres possunt vti hac cōcessione, in loco etiam vbi residet Episcopus, quod fit, si in suos vel alterius ordinis fratres hac vtiantur papali auctoritate, cū per hoc nil deroget dignitati Episcopi, cū ab eo sint per privilegia sua excepti: sic distinguendū ostēdit intentio Papæ, factis in Bulla præmissa expressa. Et si verba aliter videantur sonare, de quibus non est curandū, quādo de intentione legis latoris constat, l. Scire leges. ff. de legi. aliās Episcopus ponens Officiales circa loca fratrum, l. in ipsis locis fratrum, posset in totū euacuare hanc cōcessionē, si nolleret qd fratres hac Bulla infra duas dietas vterent, nā sic neq; in seculares, neq; in suos fratres vti possent hac auctoritate papali in necessitate, cum tamē oppositum sit dicendum. Nempe Principis beneficium amplissimē est interpretandum, maximē cū in nullius præiudicium cedit. sicut in proposito, quia qd infra duas dietas præfati religiosi in se, & in suos, vel in alterius ordinis fratres, hac vtiuntur auctoritate, in nullius cedit præiudicium. Quod si in alicuius esset præiudicium, maxime esset Episcopi, quod nō est dicendum, quia in hoc suæ dignitati in-

nullo derogatur, cum fratres ab eius potestate sint exempti. ¶ 3. Notandum est, quod Paulus. 3. ampliavit, & extendit hoc Breue Adriani. 6. ad loca ubi sunt Episcopatus creati, vel in futurum creabuntur, etiam infra duas dietas: dum tamen interueniat Episcopi assensus. De quo infra. tit. Infidelium conuersio in concessionibus Pauli. 3.

¶ Et Episcopo existente in Episcopatu, non posset generalis Vicarius totius diocesis dare hunc assensum: secus si non existeret: argu. c. Nullus de temporibus ordinand. in. 6. & Clement. Dudum, de Sepulturis: ubi in presentatione Confessorum Episcopus debet dare suum assensum, sicut hic. Et tamen si Episcopus est in ciuitate, non potest Vicarius generalis dare. Siluest. verbo, Confessor. 2. §. 8. Ex quo patet, quod alij inferiores Vicarij non poterunt dare huiusmodi assensum: quia non possunt cedere honori, qui debetur in hoc casu Episcopis. At vero Episcopi bene poterunt concedere eis facultatem prestandi hunc assensum: quia possunt cedere honori suo, cui defertur in limitatione dicta, de duabus dietis. Sed debet interuenire clausula particularis in hoc, quia Episcopi possunt ex com-

missi

missione particulari Pauli. 3. iuxta ea quae habentur in cap. Qui ad agenda, de procura. in. 6. Et obiter notandum, quod postquam Episcopi dederint assensum dictis Praelatis vten di hoc privilegio infra duas dietas: non poterunt sine causa rationabili tollere, aut reuocare. Quia Episcopi subdantur Iuri canonico dicenti. Quod semel placuit, amplius displicere non potest [sine causa scilicet rationabili] de Regu. lu. in. 6. Regu. 21. & regu. 16. Decet. Vbi glosa dicit, quod imponit necessitatem, quantum ad subditum, & quantum ad Principem potentem, quia potest privilegium moderari. Et causa rationabilis vocatur, si post licentiam viuerent scandalose aut ea scandalose vterentur: vel mentecapti essent, secundum Siluest. Confessor. 2. §. 11. Nec cessabit hic assensus per mortem Episcopi, qui dedit, quia ipse non dedit ex proprio iure, sed Papa ei commisit, ut posset prestare: & sic auctoritate Pauli. 3. dant assensum: qui ante non poterant: de quo videatur Titulus, de Auctoritate Apostolica Dominis Episcopis concessa in fauorem & beneficium Indorum. nu. 11.

¶ Quarto est notandum, quod ubi non sunt E-

V

3

pif-

Episcopatus creati vt in Nouo Mexico, Californiis, Ciana, China, Cochinchina, & Insulis Mindanao, Burnei, & quas vocant de Solumon &c. Possunt prædicti Prælati ordinem Mendicantium vbi ibi appulerint, vel etiam ibi cōmorantes vti hac omnimoda potestate, sine eo q̃ Episcopi circumuicini suum præstent assensum. Quia ibi non extenduntur termini suorum Episcopatus. Et postquam ibi prædicti Prælati suam exercent auctoritatem, nil possunt inuētare Episcopi vicini, q̃ illa loca sunt commissa dictis Prælati per Papam, & sic sunt eius delegati, & ab eo habent auctoritatem, & potestatem administrandi Sacramenta Baptismi, Pœnitentię, Vnctio nis extreme, & Matrimonij. Immo ibi possunt Religiosi Ecclesias benedicere, Sacramentum Confirmationis conferre, Ecclesiis de ministris providere, per Breue Leonis. 10. de licentia suorum Prælatorum. Sed vbi sunt Episcopatus iam creati, oportet sequi quę Adrianus. 6. præcipit, si illo priuilegio sit vtendum, secus si clausula & concessione Gregorij 9. Inno. 4. Nicolai. 4. Sixti. 4. Leonis. 10. & Pau. 4. vt parebit ver. Infidelium conuersio, in Expositione literarum Apostolicarum, præ

prædictorum sanctorum Pontificum.

24 ¶ Secūda limitatio est, q̃ hæc auctoritas omnimoda solum se extendat ad actus Episcopales, qui non requirunt ordinem Episcopalem, vt absolvere à casibus de Cæna Domini dispensare in votis, & in irregularitatibus, & in impedimentis Matrimonij iure diuino, aut naturali non prohibitis, de quo verbo Dispensatio. Et verbo. Infidelium conuersio.

25 ¶ Tertia limitatio, q̃ tandiu duret, vsq; dū aliud per Sedem Apostolicam fuerit ordinatum. Sed re vera eiusmodi verba & similia perpetuitatem quandam important, vt patet. cap. si gratiosè, de Rescrip. in. 6. de quo verbo Episcopus nu. 7. Et confirmatur per nō obstantias quas ponit prædictus Pōtifex his verbis. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, præsertim Sixti 4. incipienti, & si dominici gregis. &c. ac Bulla Cęnę Domini, ceterisq; in contrariū facientibus quibuscunq;. Et quod hæc facultas omnimodę potestatis non reuocetur per Bullam Cęnę Domini manifestum est per ea quę supra diximus, fo. 124. & docet pater frater Emanuel in Expositione Bullę.

Bullæ. §. 9. nu. 69. & 70. & in additionibus ad. §. 9. nu. 62. fo. 117. & sequentibus ubi refert notabilem illam clausulam [Nisi etiam hi casus in eis præsentibus literis expressi, comprehendantur] quam Bullæ Cæne Domini addiderunt Sixtus. 5. & Clemens. 3. De qua videatur idem egregius auctor in eisdem Additionibus. fo. 119.

¶ Sed cum crimen Hæresis sit primus casus contentus in Bulla Cæne Domini, merito dubitatur. An Prælati superiores ordinum Mendicantium qui possunt absolvere suos subditos à quibusvis casibus [etiam cõtensis in Bulla Cæne Dñi] possint etiam eos absolvere à crimine Hæresis? Nā Cõfessores idonei possunt absolvere suos penitētes habentes Bullā Cruciatę ab omnibus casibus contentis in Cæna Domini, excepta Hæresi, ut patet in Bulla originali promulgata anno Domini. 1584. fr. Emanuel To. 1. qq. regularium. q. 20. art. 10. dicit, quod licet videatur, quod dicti Prælati possunt absolvere in foro cõscientiæ suos subditos à crimine Hæresis, dummodo non sint hæretici relapsi, iuxta declarationem Sixti. 4. Clementis. 4. & Iulij. 2. de quo supra verbo Absolvere, & Absolutio. §. 1. fo. 120.

Nil

Nihilominus ipsos Prælatos regulares per supradicta minime hanc habere auctoritatē. Neque his obstat, quod regulares nō sunt peioris conditionis, quàm seculares. Vnde cū ipsi seculares possint absolui ab Hæresi occulta à suis Episcopis, videtur dicendum, quod regulares possint absolui ab eodem crimine occulto ab eorum Prælati, iurisdictionē quasi Episcopalem habentibus. Nam respondetur, non esse peioris conditionis in hoc regulares quàm seculares, cum ipsi regulares possint submitti iurisdictioni Episcoporum renunciando privilegium exemptionis, quo ad hoc, & sic absolui ab eisdem, iuxta doctrinā Federici Senensis, quam sequitur doctissimus Nauarrus. lib. 1. Consil. tit. de Officio Ordinarij. Consil. 8. Hæc dicta sunt secluso quocunq; privilegio. Verba sunt prædicti patris, & maxime considerata, nam forsam scripsit propter ea quæ habentur in Compendiis Societatis Iesu, tam Indico, quam manuscripto, verbo, Absolutio. Et in Compendio Indico doctissimi patris Magistri Alphonsi à Veracrucce, verbo, Absolutio. 3. circa finem.

¶ Frater Alphonsus de Casarrubios Hispanus, in suo Compendio, verbo, Absolutio quod

ad

ad fratres nu. 14. Et Collector Compendij secundę impressionis, verbo, Absolutio ordinaria quo ad fratres, nu. 18. referunt concessionem quandā Alexandri. 6. factam Generali, & Prouincialibus, & Custodibus Ordinis Minorum Obseruantię ultra Montanis, quę eis concessit plenarię facultatem & auctoritatem: vt quęcumq; subditos suos [fratres videlicet, & moniales sanctę Clare: ac vtriusq; sexus terciarios, de pœnitētia nūcupatos] inuenerint in aliquo Hęresis, vel Apostasię crimine lapsos, etiam si sint relapsi, possint eos absoluerē, & cum eis dispensare, nec nō prefatorum relapsorum pēnas à inre institutas cōmutare, pensatis qualitate & quantitate, aliisq; debitis circumstantiis, augēdo, aggrauando, vel diminuendo, toties, quoties opus fuerit, & prout secūdum Deum viderint expedire: dummodo talium relapsorum crimina publica, & notoria apud seculares nō sint, vt ex hoc scandalum oriri possit. Verū aduertant prædicti priuilegiarū Collectores quod cū isti casus sint de contentis in Bulla Cęnę Dñi, quę Bulla quolibet āno renouat, quod prædicta concessio iam est reuocata. Et idē dicēdū de similibus cōcessionibus, quibus
con

conceditur absolui à casibus de Cęna Dñi.
27 ¶ Paulus. 3. Romę apud sanctū Marcū, āni incarnationis Dominicę millesimi quingētesimi quadagesimi noni, quinto decimo Kalēdas Nonēb. Pontificatus sui anno quinto decimo, concessit Prępositio generali Societatis Iesu, vt cū aliquos ex fratribus, seu sociis Societatis huiusmodi in Sarracenorū, & Paganorū, aliorūq; infidelium terras, & prouincias remotissimas a quibus nō potest adiri Sedes Apostolica, misserit, possit eis, auctoritate Apostolica facultatē concedere, vt Christianos ibidē cōmorantes, confessione peccatorum suorum audita, & penitentia salutarī iniūcta, eos, & eorum quęlibet ab ōnibus, & singulis eorū peccatis, etiam in Bulla Cęnę Dñi reseruatis, & à cōsequētibus cēsuris, & pēnis absoluere. Habetur hoc Breue authenticū Mexici apud Iesuitas. Hanc facultatē à Paulo. 3. in perpetuum concessam, & à Iulio. 3. confirmatam Romę apud sanctū Petrū die. 22. Octobris āno Dñi. 1552. pontificatus sui anno tertio, declarauit, eodemq; tenore confirmauit, & pro potiori cautela denū concessit Gregorius. 13. āno. 1573. die octauo Septembriis, eāq; insuper extēdit ad ōnes p̄sbyteros Societatis

cieratis comeantes tam ad Orientalem, quā ad Occidentalem Indiam, omnesq; Regiones, & Insulas transmarinas, ad quas Lusitani & ceteri Hispani penetrant, & in eisdē partibus pro tempore existentes. Fuit autem hac extensio facta primum quidem ad decennium, deinde per eundem ad aliud decennium: sed tandem per eundem facta est perpetua, dum per aliquam Bullam Cane Domini futurorum Pontificum, nō reuocabitur. Quę omnia patent ex literis Apostolicis impressis pag. 42. & 66. & ex manuscriptis. Circa quę Collector Compendij Indici Societatis, verbo, Absolutio. §. 1. & 2. aduertit duo. Primum, hac facultate uti posse Prouinciales, & eos, quibus ipsi eam commiserint. Secundum, quod illa non vtiatur in ijs locis, in quibus Officium Sanctę Inquisitionis residet nisi cū solis Neophitis, & ea moderatione, ut Inquisitores nulla ratione offendantur: quin potius sedulam operam nauabunt, ut penitentes, in ijs, quę in foro exteriori reuelare tenentur, officio suo nō desint. Quod valde considerandum esse dicit pater Magister Alphonfus à Veracruee. Gregorius 14. die. 21. Septembris, anni Domini. 1501. Pontif

Pontificatus sui anno. 1. hanc eandem facultatem [absoluēdi quoslibet ab omnibus peccatis, & censuris. etiam in Bulla Cane Domini contentis, & reseruatis] à Paulo. 3. concessam pro terris, & prouinciis Sarracenorum & aliorum Infidelium ampliavit, & exēdit ad alios viginti annos computandos à data prædicta. Sed aduerte, eiusmodi concessionem, & nouā confirmationem privilegij Pauli. 3. à Gregorio. 14. factā, non tollere nec infirmare huius concessionis perpetuitatem à Gregorio. 13. concessā de qua supradictum est: quia illa firma, valida, & perpetua manet, quo ad vsq; per Sedem Apostolicam reuocetur.

28 ¶ Pius. 5. die. 12. Maij anni Domini. 1568. ad instantiam Reuerendi Patris Fratris Ioannis de Aguilera ordinis Minorum Commissarii incuria Romana, concessit [vix vocis oraculo] omnibus Prouincialibus, in partibus Indiarum commorantibus, ut eligant in quolibet conuentu duos fratres doctos, qui habeant auctoritatem absoluendi in casibus, in Cane Domini contentis. Hoc Oraculum authenticum habetur in Collegio diui Pauli de Mexico, & apud patres Augustinenses in

in Conuentu Sancti Augustini eiusdem ciuitatis. Religiosissimus pater Magister Alpho-
sus à Veracrux in suo Cõpendio Indico, ver-
bo, Absolutio, infine, refert hanc cõcessionẽ
videatur ibi, & præcipue in Compendio In-
dico, quod asseruatur in Archiuo Conuentus
Sancti Augustini.

- 29 ¶ Doctissimus P. F. Ioannes Focher in suo
Cõpendio priuilegiorum cõcessorum fratri-
bus Mẽdicatibus cõcesso. 4. sic dicit. Fratres
Mendicantes possunt absoluerẽ õnes secula-
res cuiuscunq; conditionis, aut status extite-
rint hic habitãtes ab õnibus peccatis, etiam
Episcopis, aut Papę reseruatis, & etiam à ca-
sibus Bullę Cene Dñi, Quod colligit ex cõ-
cessis ab Adriano. 6. Clemen. 7. & Paulo. 4.
Pont. max. Et notat Clemen. Dudum, & super
Cathedrã, de Sepulturis reuocatã esse per Pau-
lum. 4. Sed & Gregorius. 13. die. 21. Maij an-
no Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3.
denuo confirmat omnia priuilegia con-
cessa fratribus Minoribus de Obseruantia, &
Monialibus Sanctę Clarę, ac fratribus de
tertio Ordine; non obstantibus constitutio-
nibus, Super cathedram Boni facij & Dudum
Vienensis Concilij, ac Clementinę Religio-
nis

giossi, de priuilegijs, & Dudum de sepul-
ris, ac etiam Exfrequentibus, de sententia ex-
cõmunicationis, ac extranagante, Ad condi-
torem Ioannis. 22. &c.

- 30 ¶ Idem pater Focher concessio. 5. eiusdem
Compendij ita scribit. Fratres Mendican-
tes possunt absoluerẽ siue Indos, siue ceteros
Christicolas hic habitantes ab omni Exco-
municatione, siue sit lata à iure, siue ab ho-
mine, dummodo ipsi Excommunicati satis fa-
ciant damna passis, & hoc tam in foro inte-
riori; quàm exteriori. Circa quod nota, qd no-
minatim excommunicatos ab homine non ab-
soluant, sed neq; eos, quos notoriẽ constat
incidisse in sententiam Excommunicationis,
siue ab homine, siue à iure latę, & præfer-
tim quando ex absolutione posset oriri scan-
dalum apud Episcopum, à cuius scādalo quã-
tum fieri potest, cauere debent omnes, ne tan-
ta vilescat dignitas, ar. c. 1. de Priuilegijs, &
c. Accedentibus, de Excess. Prælatorũ: alias
cessante probabili scandalo, eos absoluerẽ
possunt, & maximẽ Indos. Hoc nota pro In-
dis contrahentibus in gradibus consanguini-
tatis, & affinitatis prohibitis. Quoniam
ex hoc incidunt in sententiam Excommunicatio-
nis

nis, Cle. vnica, de Confan. & affinit, quos fratres absoluant tam in foro interiori, quam exteriori. Quantum vero ad ceteros Christi-
colas in foro interiori, quando factum est se-
cretum, eos absoluant à sententiis Excom-
municationis, siue à iure, siue ab homine la-
is. Si autem factum est notorium, remittat
eos ad Episcopum, pro absolutione in foro
exteriori, in locis in quibus est Episcopus.
Sed etiam bonum erit, quandoq; mittere ad
Episcopum Indos pro absolutione excommu-
nicationum, quas notoriè, & palam incurre-
rint: quando ex hoc presumetur, qd ceteri ti-
mebunt talia perpetrare delicta, quæ sub pe-
na Excommunicationis iuris, aut hominis
prohibentur. Nempe vt dicitur Prouerb.
19. Pestilente flagellato, stultus sapientior e-
rit, & Prouerbiorum. 21. Mulcato pestilen-
te, sapientior erit paruulus. Quoniam vt di-
cit Ysaï. 28. Tantummodo sola vexatio in-
tellectum dabit auditui. Hoc autem cognos-
cetur esse salubre, & conueniens, quando vi-
derint fratres, qd facilitas veniæ [puta quan-
do à fratribus leniter absoluantur, & puni-
untur] incentiuum præbet delinquendi, se-
cundum B. Ambro. 23. q. 4. Est iniusta.

Ex

Ex his patet, qd Cler. Religiosi, de Priuile-
giis & excessibus priuilegiatorum, quæ vi-
detur contrarium prohibere, est reuocata per
Paulum. 4. Pium. 5. & tandem per Gregorium
13. & Sixtum. 5.

31 ¶ Sed circa hæc est dubium. An nominatim
excōmunicatus, & denunciatus, siue à Papa,
siue ab alio, possit absolui à Confessore Mē-
dicante virtute priuilegiorū Apostolicorum
vel virtute iubilæi concedentis cuiusq; Cō-
fessori idoneo facultatem absoluen-
di à peccatis, & censuris Sedi Apostolicæ reseruatiss.
Collector priuilegiarum Mendicantium, &
Collector Compendij priuilegiarum Socie-
tatis tenent, Confessores Mendicantes id nō
posse, neq; in foro exteriori, sed neq; in inte-
riori. Sed Magister Medina in sua instruc-
tione Cōfessorum. c. 12. & Doctissimus Na-
uarro lib. 5. consiliorum. tit. de Sententia Ex-
cōmunicationis, Consilio. 26. & noster Ema-
nuel to. 1. qq. Regularium. q. 61. art. 6. & in
Additionibus ad Explicationem Cruciatæ. §.
9. num. 49. & sequentibus, tenent Confesso-
res regulares virtute Bullæ Cruciatæ, & per
consequens virtute priuilegiarum Apostoli-
corum id ipsum concedentium, posse absol-

X

uere

uere ab Excomunicacione nominatim Excomunicatos satisfacta parte, aut prestita sufficiente cautione, in foro etiā exteriori. Quod probat pater Emanuel verbis lubilei cōcessi à Pio. 5. quæ refert in prædicta questione, & in Explicatione Bullæ. §. 9. nu. 55. & alio lubileo cōcesso à Gregorio. 13. año Dñi. 1574. de quo in additionibus ad Cruciatā, fo. 107. ¶ Ioānes presbyter Cardinalis Poggius nūcupatus Iulij. 3. in Regnis Hispaniarum de latere legatus Vallisoleti, Kalendis Septembris anni Incarnationis Dominicæ. 1553. Pontificatus prædicti Papæ, anno. 4. auctoritate Apostolica perpetuo concessit, & indulgit, ut in quolibet trium Ordinum, videlicet Sancti Augustini, Sancti Dominici, & Sancti Francisci, Prouinciæ Nouæ Hispaniæ in his Indiis, tres vel quatuor dictorum Ordinū professores idonei Confessores possint eligi, qui omnes & singulos vtrinque sexus fideles ad eos accedentes possint absolvere ab omnibus & singulis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, à quibus locorū Ordinarij absolvere possunt, & super casibus eisdem Ordinarijs reseruatis dispensare, & pro commissis penitentiam saluare in

iniungere: ac vota quæ ipsi Ordinarij commutare possunt, commutare, liberè & licitè, valeant perpetuò concessit, & indulgit. Hoc indultū originale asseruatur in Archivo Sæcni Francisci de Mexico. ¶ Circa hæc concessionem aduertit pater Magister à Veracrucæ, quod hæc largius concessa sunt per Summos Pontifices, ut cōstat in præcedētibus, ubi hæc auctoritas conceditur non solum tribus, aut quatuor, sed omnibus, quibus fuerit visum Prælati communicare, qui non solum possunt absolvere in illis, in quibus Episcopus, sed etiam in omnibus casibus Papalibus, etiā Censæ Domini. ¶ Frater Emanuel. Tom. 1. qq. Regul. q. 41. art. 5. aduertit, q̄ quando Capitula Prouincialia hoc faciunt, Prouincialis dictis Confessoribus sic nominatis omnimodam auctoritatem concedat Adriani. 6. & auctoritatē Clementis. 7. & aliorū etiā Summorū Pontificū, q̄ concesserunt indulta Apostolica p̄ his & similibus partibus. Et sic nominati Cōfessores maiorē habebūt potestatem illa, quam concedit Cardinalis supradictus. 33 ¶ Non est dubiū [secundū concessionē Clementis. 4. de qua supra, verbo Absolvere, & Absolutio. §. 1.] Prælatos Generales, Prouin

les, Custodes, Priores, & Guardianos conuentuales, & eorum Vicarios posse beneficiū absolutionis impartiri suis Fratribus, & omnibus fratribus suorum Ordinum ad eos declinantibus, cuiuscunq; sententiæ Excommunicationis à iure vel ab homine, excepta Excommunicatione lata contra Hæreticos relapsos, vel Chismaticos, & literas Apostolicas falsificantes, aut ad Infideles prohibita deferentes, iuxta declarationem Sixti. 4. Ex quo possunt sine dubio prædicti absolvere suos fratres ab Excommunicatione propter iniectionem manuum violentarum in Clericum, etiam si sit Sedi Apostolicæ reservata. Nam cui conceditur maius, conceditur etiam quod est minus: sed ipsis Prælati conceditur absolutio à cæteris casibus in Cena Dñi, ergo à fortiori, potestas absoluendi ab hac Excommunicatione, quæ est minor respectu aliarum in Bulla Cænæ Domini contentarum, conceditur, & indulgetur. Et aduertendum, quod si superior aliquis percusserit suum subditum, potest ipse secundum priuilegia absolui ab alio subdito suo electo ab ipso in Confessore & si subditus, & Prælati se ad inuicem percusserint, & in conuentu non sit aliquis, qui

eos

eos possit absolvere, possunt ad inuicem se absolvere, prout tenet Iohannes Fabian. in ver. absolutio. 2. §. 6. Licet enim secundum ius ordinarium excommunicatus maiori Excommunicatione non possit alium Excommunicatum eadem Excommunicatione maiori absolvere, prout est notatum in sacris Canonibus. c. audiuius. 4. q. 1. in casu tamen necessitatis, ubi non est alius frater, qui eos possit absolvere, potest Excommunicatum absolvere, & ratio est: quia necessitas non habet legem, & probat hoc dictum Iohannes Fabian, à maiori. Quia si Excommunicatus in casu necessitatis potest absolvere à peccatis, à fortiori poterit ab Excommunicatione. Hæc ex patre Emanuele, Tom. 1. qq. regul. q. 20. art. 13.

34 ¶ Sixtus. 4. concessit omnibus fratribus Minoribus de Observantia, præsentibus & futuris, tam professis, quàm nouitiis: qui tamē habent propositum profitendi: nec non sororibus sanctę Clarę, & tertiarijs vtriusq; sexus, & famulis, & seruatoribus prædictorum omnium: vt quilibet eorum possit semel eligere Confessorem de huiusmodi Observantia: qui audita eius confessione, pœnitentiam salutarē iniungendo, absoluat eos ab omnibus

X

3

crimi

criminibus, excessibus, & censuris Ecclesiasticis, & dispēset cum eis in omnibus irregularitatibus: si quas fortē contraxerint, [homicidio voluntario: & mutilatione membri semper exceptis] & ei remissionem generalem & plenariam omnium peccatorū impartiri valeat. Et q̄ hoc idem possit in mortis articulo. Ex Compendio privilegiorum fratrum Minorum secundę impressionis verbo, Absolutio ordinaria quo ad fratres, nu. 5. & frater Emanuel Tom. 1. q. 20. art. 22. Et. q. 62. art. 6. Vbi aliam concessionē eiusdem Sixti. 4. Prędicatoribus factam refert: qua concedit pro articulo mortis, vt quicūq; Confessor quemlibet ordinis Mendicantis, & eorum, qui gaudent eorum privilegiis religiosum in articulo mortis ab omnibus casibus, nullo excepto, cum omnimoda auctoritate ac si in illo actu esset Summus Pontifex absolvere possit, & eadem auctoritate ei Indulgentiam plenariam concedere. In qua concessione duo sunt aduertenda. Primum, q̄ hoc indultum cōmittitur cuilibet Cōfessori sine restrictione q̄ sit ordinis. Vnde in articulo mortis possunt fratres plenariē absolui à quocunq; Confessore, etiam seculari, dummodo

modo sit ab Ordinario approbatus. Secundo notandum, q̄ hæc est magna concessio propter illa verba; ac si in illo actu esset Summus Pontifex: nam non potest amplius concedi sed neq; desiderari pro consolatione morientis fratris. &c.

¶ Nicolaus. 5. Nonis Augusti, anno quinto sui Pontificatus cōcessit, q̄ cum aliquis fratrum, vel aliorum supradictorum [in prædicta concessione Sixti. 4.] incurrerit in demeritiam, letargiam, vel amisserit expressio nem loquēte propter infirmitatem, vel aliās anteq̄ absoluator, & illi fiat plenaria remissio, vel quia non fuit copia Confessoris, cum talis casus, seu similis euenerit, in dicto mortis articulo quicūque presbyteri seculares, vel regulares eum, vel eos absolvere, & huiusmodi omnium peccatorum suorum plenariam remissionē auctoritate Apostolica possint & valeāt, illi, vel illis impedere. Quod si talis infirmus supervixerit, nihilominus dicta plenaria remissio quoties sibi facta fuerit, perinde valeat, ac si de huiusmodi infirmitate decederet. Ex Cōpendio Hieronimiano. Vbi aduertendū, quod vltima verba concedunt prædictam indulgentiam reservari

reseruati in verum mortis articulum, licet in præsumpto, concessa iam indulgentia suū sortita fuerit effectum. Quæ concessio magna est, & aduertenda pro opinione illa, de qua Aduertencia. 19.

- 36 ¶ Leo, 10. concessit licentiam & facultatē omnibus monialibus Sanctæ Clare [& per consequens omnibus fratribus Mendicantibus] & Ancillis Beatæ Virginis, vt quater in anno possint se à suis Superioribus, siue Confessoribus, aut aliis fratribus de Ordine fratrum Minorū [per superiores deputatis] facere absolui ab omnibus peccatis suis qualitercunque commissis. Ac similiter absolui, vel potius dispensari ab omnibus & singulis votis [exceptis substantialibus emissis in earum professione] quæ solēt feminea leuitate pro qualibet minima necessitate emitti. Ita tamen, q̃ nulli ipsarum hac gratia suffragetur, si confisē de ipsa aliquid attētarent committere, quod oculos diuinę maiestatis [earum violando professionem] offenderet. Et insuper placuit suę sanctitati debennitate Apostolicę pietatis, cōcedere facultatē earū Confessoribus : de licentia Prælatorum eadem audiētibz, q̃ ea plenitudine eas absol-
uant

absoluant, & illi statui innocentię restituāt qua sanctitas sua faceret : si ipsamet in confessione auscultaret peccata. Et quod post hac eadem auctoritate Apostolica omnibus & singulis sanctam benedictionem impartiantur nomine Sanctitatis suę. Ita habetur in Supplemento. Forma autem benedictionis est huiusmodi. Auctoritate tibi concessa, & mihi commissa, Ego te absoluo : & sic plenariē illi statui innocentię restituo, quomodo Sanctitas Domini nostri Papæ faceret, si ipsemet in Confessione tua peccata auscultaret, eadem auctoritate Apostolica tibi sanctā benedictionem Papalem impartior, in nomine Patris, & Filij &c. Ex fratre Emanuele, & ex Compendio, vbi supra.

- 37 ¶ Leo, 10. post Concilium Lateranēse [vbi multa priuilegia fuerant restricta,] concessit Generalibus, & eorum vices gerentibus, & quibus ipsi specialiter commisserint, vt possint soluere sibi subditos ab omnibus, & singulis casibus, & censuris, secundum declarationes Sixti. 4. & Iulij. 2. & aliorum Romanorum Pontificum. Non obstantibus reuocationibus, & restrictionibus factis, & faciendis in posterum, ex Compendio verbo, Absolutio

lutio ordinar. quo ad fratres nu. 38. Quam concessionem magnam esse, dicit pater à Veracruce in suo Compendio Indico, Absolutio. 2. maximè post confirmationem priuilegiorum factam post Concilium Tridentinũ, vbi nonnulla priuilegia fuerunt restricta.

38 ¶ Idem Leo. 10. concessit Monialibus Sanctę Clarę, [& per cõsequens omnibus aliis Mēdicantibus,] vt in omnibus sollempnitatibus Domini Sabbaoth, & Virginis Marię, ac omnium Sanctorum, & Beati Patris Nostri Francisci, & Sanctę Clarę, possint Confessores earum in suis cõfessionibus eas plenariè absoluerè, & Pœnitentiam salutarem iniungere. Ex Compendio verb. Absolutio extra ord. quo ad fratres. nu. 8. Pater Magister Alphonsus à Veracruce in suo Compendio vbi supra, dicit, quod Fratres Prædicatores vti possunt hac cõcessione in festo Beati Dominici, & Sanctę Catherine de Sena, & in reliquis hic expressis: excepto festo Beati Francisci, & Sanctę Clarę, quibus responder festum Beati Dominici, & Beatę Catherine. Et sic gaudent Augustinienses hac facultate [ratione cõmunicationis] in suis festiuitatibus.

¶ Idem

39 ¶ Idem Leo. 10. concessit fratribus Minoribus regularibus Obseruantię, [& per consequēs ōnibus aliis Mēdicantibus] quod semel in quolibet āno [vitra alias Indulgētias quas à Sede Apostolica habent] possint plenariè Absolui, & Indulgentiam plenariā consequi in festo Sanctę Catherine Virginis & Martiris. Ex Compendio vbi supra, num. 10.

40 ¶ Sixtus. 4. concessit fratribus Carthusiensibus, quod possint per Confessorem Ordinis semel in āno in festo Natiuitatis V. Marię, ab omnibus peccatis [etiam Sedi Apostolicę reseruatis] plenariè in perpetuum absolui. Ex Compen. vbi supra, nu. 12. Hoc priuilegio gaudemus ōnes fratres Mendicantes per cõmunicationem. ¶ Doctissimus pater Magister Alphonsus notat pro omnibus supra dictis priuilegiis, & aliis similibus, q̃ quando in eis dicitur, quod Fratres possint plenariè absolui a peccatis: dato q̃ in illo mētio, non fiat de Absolutione à cēsuris, nihilominus hoc debere intelligi. Nam virtualiter, & generaliter concedit Papa, quia nullus potest à peccatis absolui, nisi prius ab Excommunicatione absoluator. Quod probatur per cap. Præterea, & cap. Suspensionis de offi

de officio deleg. Vbi dicitur, q̄ quādo committitur aliquid expediendum: reliqua cuncta sine quibus illud expediri nequit, videntur concessa. Hæc verbo Absolutio. 2. ante dubia.

¶ Ex his omnibus concessionibus colligitur, fratres Minores, [& per consequens omnes Mendicantes] Montales Sanctę Clarę, ac Tertiarios posse absolui plenarię ab omnibus peccatis, & censuris semel in vita, & in articulo mortis. Item quater in anno diebus quibus maluerint, & in festis Domini Sabbaoth, & B. Virginis Marię, omniumq; Sanctorum, & Apostolorum Petri & Pauli, ac Sancti Francisci, Sanctę Clarę, Sanctę Catherine, & per totam maiorem hebdomadam, de consensu tamę suorum prelatorum.

¶ Frater Emanuel. tom. 1. qq. regularium q. 62. art. 11. aduertit ex Collectore, & Corduba, q̄ quo ad lucrandum indulgentias, & similiter quo ad absolutiones à censuris, secundum quod conceditur in ipsis privilegiis quo ad hoc, saltem in foro conscientię bene possunt fratres vti prefatis concessionibus, sine licentia suorum Prelatorum, non autem quo ad absolutionem à casibus reser-

uatis

uatis Prouincialibus in ordine Minorum, quia sic declarauit Reuerendissimus pater frater Franciscus de Angelis Minister Generalis in Capitulo prouinciali prouincię Castellę Tolerę celebrato, anno Domini. 1524. Et confirmat eiusdem Leonis declaratione. Sed art. 12. dicit, q̄ virtute primę concessionis Leonis. 10. quatuor absolutiones plenarias concedentis, credit, cōfessores predictos posse absolvere religiosos à casibus Papę reseruatis, & per consequens ab excommunicationibus, ipsi reseruatis: cum in ea concedat, q̄ ea plenitudine eos possint absolvere, & illi statui innocentię restituere, qua sanctitas sua faceret, si ipsamet in Confessione eorum auscultaret peccata. Quę verba maximam habent emphasim, & efficaciam raram, vt credat predictus auctor, vt dictarum absolutionum virtute religiosos contritos, & debitę confessos non solum liberari ab omni culpa: sed etiam ab omni pœna peccatis debita. Hoc enim significat status innocentię, cui per absolutionem ipsi restituntur. Si autem inquiras, vtrum virtute predictarum concessionum possint Confessores dispensare cum religiosis in irregularitatibus? Respon-

pon

ponderetur negatiuè cum in eis nulla fiat mē-
tio de dispensatione, neq; de censuris: & sic
opīnio doctīssimorum virorum, q̄ etiam si
concedatur absolutio, & dispensatio a censu-
ris in aliquibus Bullis, aut privilegiis, non
censetur concessa dispensatio ab Irregulari-
tate contracta ratione alicuius peccati, cum
Irregularitas non sit censura. Verum est ta-
men, q̄ aliorum privilegiorum virtute de
quibus verbo. Dispensatio. num. pos-
sunt Fratres absolui ab aliquibus irregulari-
tātibus.

42 ¶ Sed est dubium, An Prælati Ordinum
Mendicantium possint absolvere suos sub-
ditos ab Excommunicatione, & Suspensione,
quæ incurritur ratione Simonie veræ, &
realis, in Ordinis, vel Beneficii susceptio-
nē?

¶ Prodecissione huius dubij est aduertendū
primo, q̄ presupponit ea, quæ certa & indu-
bitata sunt, deinde inquirat de Prælatorum
potestate circa absolutionem & dispensatio-
nem a censura, & pœnis, quibus se inuoluit,
& illaqueatur Simoniacus. Circa primum
hoc est certum, Simoniacum realem & sci-
entem se Simoniacè ordinari, aut sibi Simo-
niace

Simoniacè beneficium conferri, incurrere
ipso facto in Ordinis, vel Beneficii suscep-
tione Excommunicationem Papalem latē sen-
tentię soli Summo Pontifici reservatā & in-
habilitatem quādam, & irregularitatem ad
susceptionem & executionem actuum ordi-
num. Quæ omnia patent ex Scoto, in. 4.
dist. 25. q. 1. lit. D. Et cōfirmatur per Pij. 5. Ex-
trauagantem, quæ incipit: Cum primum; ubi
Excommunicat Excommunicatione Papali latē
sententię nō solū Simoniacos in Ordine, & Be-
nificio, sed etiā mediatores, & procuratores
palam vel occultè tā dantes, q̄; recipientes, &
cōfirmat in hoc Extrauagantē. Pau. 2. Ipsi vero
aliqui Beneficia, sunt etiam ipso Iure illis
priuati, & insuper inhabiles ad ea, & ad om-
nia alia obtinenda absq; aliqua declaratione
non autē mediatores. Easdē pœnas confirma-
uit Sixtus. 5. in Extrauagan. quam edidit cō-
tra malè promotos tā clericos seculares, quā
regulares, declarans eos perpetuo suspen-
sos esse ab executione & exercitio eorūdem
ordinum susceptoriū, & ab ōni spe, & faculta-
te ascendendi ad alios superiores. Et si in eis
celebrare presūpserint, illos, sic Irregulares
effectos ōnibus & quibuscūq; obiētis, & obti-
nēdis dig

dignitatibus, officiis, & beneficiis priuatos esse: & ad alia inhabiles, & incapaces, & si religiosi fuerint, ultra predictas censuras, & pœnas, perpetuo voce actiua & passiua careant. Addit insuper, quod nemo pretextu cuiuscunq; privilegi [etiam Marenmagnum nuncupati] concessi quibuscunq; ordinibus, cōgregationibus, & personis regularibus, aut Episcopis [per decreta Cōc. Tridēti,] aut officio sacre penitentię Apostolicę, vel minoribus, aut etiam maioribus penitentiariis nostris, & Romani Pōtificis pro tempore existentis, vel alijs quomolibet pro tēpote cōcessis, personę sic ut pręfertur delinquentes, tam scilicet Antistites, quā Abbates promouētes, quā Clerici malē insigniti, seu ordinati, à reatibus, & excessibus pręfatis absolui, pręter quā in mortis articulo possint, aut debeat, neq; cum his super irregularitate pręmissa contracta etiam si crimen penitus occultū fuerit, quouis modo valeat dispensare. Hęc Sixtus. 5. Ex quibus verbis colligit̃ iuxta superius citata, quod simoniacos in mala ordinum promotione nullus pręter Papam potest absoluerē, etiam pretextu privilegiorum regularium, quę sufficienter dero

dērogat Summus Pontifex. Secundo est aduertendum, quod nomine Beneficij intelligatur etiam officiū pastorale, ut prioratus, guardianatus, prouincialatus, &c. quę inter beneficia Ecclesiastica computantur.

¶ His suppositis ad dubium responderet frater Emanuel. 1. Tom. qq. regularium. art. 13. quod Pręlati regulares [etiam habentes iurisdictionem Episcopalem] non possunt absoluerē, neq; dispensare cū suis subditis Simoniacis in Ordine, cum privilegijs quibus id facere poterant per Sixtum. 5. sint iam abrogata. Neq; etiam possunt absoluerē eos, & cū eis dispensare, quando ipsorum delictū est occultū virtute Concilij Tridentini: cum etiam decretū Concilij Tridentini, quod ad hoc sit per Sixtum. 5. abrogatum, & per Clementem. 8. respectu eorum, quę pertinent ad predictos Simoniacos, nihil sit immutatum, ut constat, ex literis Clementis. 8. quibus anno Incarnationis Dominicę. 15. 95. pridie Kalend. Martij, Pontificatus sui anno. 5. Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicę sedis plenitudine, sua perpetua valitura constitutione supradictas literas Sixti. 5. ad terminos sacrorū Canonum, ac Constitutionum

nem Pij Papę. 2. fui predecefforis, quę in-
cipit: Cum ex facrorum ordinum, & ad difpo-
fitionem decretorum facri Concili Triden-
tini reftinxerit, & redukerit: nec non cen-
furas, & pęnas in eifdem Sixti literis con-
tra quofcūq;. Addit tamen verba fequentia:
Pręterquam contra Simoniacę ordinantes;
& ordinatos Inftitutas. Has enim voluit in fuo
robore permanere.

43 ¶ Verum hæc fententia rigurofa fatis videt
& præcipue in his Indiarum partibus, vbi
difficilis admodum eft accessus ad Nuntium
Apostolicum, & impoffibilis [moraliter lo-
quendo] ad Sedem Apostolicam. Proquo in
memoriã relinquare oportet ea, quę Anglus
& Siluefter dicunt, verbo. Difpenfatio. q̃ E-
pifcopus poteft difpenfare in gradibus pro-
hibitis in Matrimonio, quando impedimen-
tum eft occultum, & ad Papã non poteft habe-
ri recursus, & feparatio fine fcãdato fieri nõ
poteft: ficut fepe cõtingit in mulieribus cog-
nitis à confanguineis virorum fuorum ante
quã Matrimonium contraherent. Quia non
eft veriffimile, q̃ Papa vellent in laqueis hu-
iusmodi animas remanere, quę Romã adire
nõ poffunt, neq; mittere. Quę verba notãda
sunt

sunt, pro præfentis difficultatis abfolutione.
Nam fi confideremus continuam miniftrorũ
in his Indiarũ partibus in adminiftrãdis Sa-
cramentis occupationem: quis nõ videt paf-
fim innumeris illaqueari peccatis Simonia-
cum qui abfolutionem à cenfuris, & difpenfa-
tionem ab irregularitate ab alio nõ poffet ob-
tinere, quam à Sũmo Pontifice, vel eius Nun-
tio? Quare dicẽdum eft, q̃ Superiores Prę-
lati ordinum Mendicantium poffunt abfolue-
re fuos fubditos, verẽ, & realiter Simonia-
cos, & maximẽ deputatos Infidelium conuer-
fionis, & Neophitorum manutentioni, & illo-
rum inftitutioni, ab Excommunicatione, &
Suspensione, quę incurritur ratione Simo-
nię in Ordinis vel Beneficij fufceptione, &
difpenfare in irregularitate contracta, ratio-
ne executionis ordinis in prædicta Excom-
municatione. Et cõfirmatur ex Bulla iam cõ-
memorata Adriani. 6. qui de plenitudine po-
teftatis Apostolicę conceffit vt Pręlati Fra-
trum ordinum Mendicantium, & alij quibus
ipfi de Fratribus fuis indicatis Indiis commo-
rantibus, duxerint committendum tam quo
ad Fratres fuos, & alios cuiuscūq; Ordinis q̃
fuerint ad cõuerfionis opus deputati, ac fuper
Y 2 Indos

Indos ad fidem Christi conuersos: quā etiam ad alios christicolos ad dictum opus eisdem conconmitantes omnimodam auctoritatem Apostolicam, tantā quantā ipsi [& per eos depurati de fratribus suis] iudicauerint oportunam, & expedientem pro conuersione dictorum Indorum & mantentione, ac profectu illorum infide Catholica, & obediētia Romanę Ecclesię. Ex quibus verbis deducitur Prouinciales Indiarum Ordinum Mendicantium posse absoluerē fratres suos deputatos conuersioni Indorum, mantentioni, & instructioni, ab omni censura Ecclesiastica, etiam si sit de Cœna Domini. Quod priuilegium quantum ad forum conscientię, per Bullam de Cœna Domini minimē reuocatum esse cēset doctissimus frater Emanuel. Tom. 1. qq. regul. art. 9. Tum, quia Bulla Cœnę Domini nō reuocat priuilegia iam semel concessa, & ea precipuē, quę concedunt aliqua, non obstante prædicta Bulla de Cœna Domini: cuiusmodi est priuilegium Adriani. 6. concessum ad instantiam Imperatoris Caroli 5. Tum etiam, quia processus Bullę Cœnę Domini minimē publicatur in Episcopatibus Indiarum, quę publicatio in vnoquoque E-

pif

Episcopatu requiritur ad reuocationem Priuilegiorum, vt docet Soto lib. 1. de Iustitia & Iure. q. 1. art. 4. vbi dicit pro certissimo habendum, qđ leges priuilegiorum reuocatorię vim non habent, quo ad vsq; promulgata sint, nō solum in Prouincia, verū etiam in Diœcesi. Hoc confirmat doctissimus Magister frater Bartholomeus de Medina. 1. secūda. q. 90. art. 4. dicens: In lege vero Pōrificia necessariam videtur, quod proponatur per vniuersas Diœcesis: & si lex fuerit multum necessaria, & irritans contractus qui in Republica solent celebrari, maior adhibenda est diligentia. Quod consultissimē fecerunt Patres in Concilio Triden. in lege irritante matrimonia clandestina: præceptum nāque est, quod hæc lex nō solum per Diœceses vniuersas, sed etiam per Parochias vniuersas pponeretur, & quod non valeret nisi post triginta dies à promulgatione. ¶ Ex his sequitur quædam documenta maxime obseruanda. Primo sequitur, promulgationem legis sufficientem non fieri in instanti, aut in paruo tempore, sed in temporis spatio quo possit ad noticiam omnium deuenire. Secundo sequitur, posse accidere, quod lex sit sufficie

Y

3

109

ter promulgata respectu quorūdā, & respectu aliorū nō sit satis proposita. Tertio sequit̃ posse accidere, quod lex sit sufficienter promulgata, & quod aliquis ignoret eam, vel quā non adhibuit diligentiam, s. ex ignorantia in culpabili. Sequit̃ vltimo, quod licet ego sciā euidenter sanctiones Regias esse Matriti promulgatas, nō reneor, donec fiat promulgatio per ciuitates & oppida, sicut habet consuetudo. Et idē iudicium est de lege, quę reuocat priuilegia. Et adducit exemplum, dicēs, Nā si ego scio Matriti esse legem promulgatam, vel Bullam, quę reuocet priuilegium de ouis comedendis, & de Confessore eligēdo, si ego Salmanicę habito, possum vti antiquis priuilegiis, donec sit promulgata mihi per Ciuitates, aut oppida, etiam parua, sicut habet cōsuetudo. Hęc ille. Quę verba maximē notanda sunt, nam ex eis deducitur primo, priuilegium Adriani. 6. & alia in fauorem conuersionis Infidelium, Indorum & manutentionis in fide, non esse abrogata [quando de eorum abrogatione non constat, quę non extat] sed etiam in vtroq; foro permanere intacta, vt patet, verbo, Baptizare. verbo, Infidelium conuersio, & verbo, Priuilegia. Et

con

Et confirmo quia Religiosi nostri ordinis seraphici designati ab Illustrissimo Domino Comite de Monterey Gaspare de Cunaiga & Azenedo, huius Nom̃ orbis Prorege, & missi pro cōuersione Infidelium Californias, & Nouum Mexicum in colentium, vsū omni modę potestatis Adriani, acceptum à R. P. N. Fratre Petro de Pila Commissario Generali secum detulere, & adhuc in Nouo Mexico retinent, & omnimoda auctoritate funguntur & vtuntur in vtroq; foro, contra dicente etiā Episcopo Compostelle, tunc Domino Domino Francisco Sanctos Garcia. Cui Dominus Prorex tamq; Vicarius Hispaniarum Regis, atq; delegati Apostolici pro conuersione Infidelium in his partibus inuentorum, & inueniendorum, silentium impossuit, & prohibuit ne à titulo de cercania, ad illam nouam cōuersionem Clericos mitteret. Qui & si mitterent, tantā auctoritatem non haberent, quam habent Religiosi ex indultis, & priuilegiis Apostolicis sibi cōcessis, & Regibus catholicis. Immo prædicti Clerici esset tñc subditi Religiosis ibi existētibz, quā sūt delegati Sedis Apostolicę, vt patet, verbo, Infidelium conuersio. ¶ Secundo inferitur ex sententia

Y

4

Magistri

Magiſtri Medine, q̄ cum adhuc non ſit an-
 thenticè promulgata, & intimata præallega-
 ta Sixti. 5. conſtitutio cōtra Simoniacos, ne-
 que eius confirmatio per Clementem. 8. nō
 obligat in conſcientia, atq; ita privilegia or-
 dinum Mendicantium & Maremagſi, [quo-
 eis conceditur per Sixtum. 4. Eugenium. 4.
 & Celeſtinum. 5. q̄ ſemel in vita poſſint Ge-
 nerales & Prouinciales & quibus ipſi com-
 miſſerint, abſoluere ſuos ſubditos ab omni-
 bus, etiam Simonie prauitate qualitercūq;
 irretitos, & diſpenſationis beneficium, &
 gratiam impartiri] manere in ſuo robore.
 Hęc dicta ſufficiant pro abſolutione dubij de
 Simoniaci in ordinis ſuſceptione.

44 ¶ Quantum vero ad Simoniacum in Bene-
 ficij ſuſceptione, frater Emanuel in Explica-
 tione Bulle. 5. 13. num. 3. & in Additioni-
 bus, fo. 198. docet, Commiſſarium Generalē
 Cruciatę non poſſe diſpenſare in irregulari-
 tate contracta ratione huius delicti, & q̄ li-
 cet Simoniacus in Beneficij ſuſceptione in-
 currat Excōmunicationis ſententiam, poſſe
 nihilominus ſemel in vita à Confefſore ido-
 neo abſolui, & iterum in mortis articulo in-
 tra tempus publicationis Cruciatę.

¶ Pro

45 ¶ Prouinciales ordinis Mendicantium [ſuo-
 rum Priuilegiolorum virtute] poſſunt abſolue-
 re ſuos ſubditos à ſuſpenſione à diuinis in fo-
 ro cōſcientię, & in foro etiam exteriori, quā-
 do illa pena non eſt perpetua in foro exteriori.
 Hęc Concluſio eſt patris Emanuelis. 2.
 Parte Summę, verbo Prelatos. c. 29. 3. Cō-
 cluſio & 1. Tōm qq. regul. q. 20. art. 14. &
 probatur per Priuilegium Clementis. 4. in
 principio allegati ubi cōcedit, Prælatos ſu-
 periores poſſe abſoluere ſuos ſubditos à qua-
 cūq; ſuſpenſione à lure vel ab homine gene-
 raliter promulgata. Quid? Quod Prælati
 Regulares habentes iuriſdictionem quaſi E-
 piſcopalē [cuiusmodi ſunt Prouinciales] poſ-
 ſunt ab ea abſoluere in foro conſcientię, ſi
 procedat à delicto occulto, non deducto in
 iudicium, iuxta Indultum conſeſſum Epiſco-
 pis à Concilio Tridentino Sēſſione. 23. c. 6.
 de reformatione, quod indultum ipſis Præ-
 latis etiam communicatur, vt dicit pater E-
 manuel ubi ſupra.

* ALTARE *

¶ Circa Altaris benedictionem vide ea, quę
 dicuntur, verbo, Infidelium conuerſio.

¶ Cle

1. ¶ Clemens. 4. concessit, q̄ in locis ubi fratres degunt, possint habere oratoria, in quibus cum Altari portatili possint Missarum solemnias, & alia diuina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere Sacramenta. Ex Compendio.
2. ¶ Sixtus. 4. concessit, vt non solum in oratorijs, & locis quibus ipsi Fratres degūt, sed etiam in quouis alio loco congruenti, & honesto Missas liberè, & licitè super Altari portatili celebrare possint. Ex nostro Cōpendio.
3. ¶ Alexander. 6. concessit Fratribus Minoribus, vt possint celebrare Missas in cameris secularium, vel in plateis, dato, q̄ non videantur loca honesta, quia in cameris dormiunt coniugari, & in plateis sūt multa profana. In Compendio nostro, verbo, Missa. l. §. 7. Magnæ sunt & notabiles hę duę concessiones, vt notat pater frater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 43. art. 4. si quidem nobis conceditur, vt in quocunq; loco congruenti liceat sacrum facere : & magis se explicans Alexander id ipsum licere [ait] in cameris secularium, vel in plateis: ac deniq; per dicta indulta conceditur regularibus

regularibus, vt possint extra Ecclesiam celebrare.

4. ¶ Gregorius. 13. 8. Septembris, anni Domini. 1573. patribus Iesuitis hoc idem cōcessit, primo ad decennium, deinde ad aliud decennium, quod fuit finitum die. 11. Augusti anni. 1593. Et Sixtus. 5. die. 14. Martij anni Domini. 1587. Pontificatus sui, anno. 2. ad aliud decennium extendit prædictam gratiã [sicut & alias. Societati Iesu concessas] Et tandem Gregorius. 14. die. 21. Septembris anni Domini. 1591. Pontificatus sui anno. 1. eandem gratiam extendit ad alios. 20. annos, à data suarum literarum. Verum superiores concessiones Clementis. 4. & Sixti. 4. fauorabiliores sunt, quia perpetuę & sine limitatione vlla. Quid? q̄ etiam iure communi concessum est, in Missę sacrificio posse vti Altari portatili. Dicitur enim in Concilio Tiburtino. In itinere vero positis, si Ecclesia defuerit, subditu, seu intendorijs: itē si tabula Altaris cōsecrata, ceteraq; Sacra mysteria ad id officium pertinentia ibi affuerint, Missarum solemnias celebrare concedimus. c. Cōcedimus, de Consecratione. d. 1. Fratres etiam Prædicatores, & Minores habent priuilegium

gium à lure communi, vt in altari portatili absq; Episcopi licentia celebrare possint. c. In his quæ de privilegiis. Et hoc idem concessit Sixtus. 4. in privilegio allegato: de quo pater Emanuel vbi supra.

- § Sed est dubium, si prædictæ cōcesiones celebrandi extra Ecclesiam, & aliæ similes quo ad tempus sint per concilium Triden. abrogatæ? Ad hoc dubium respondet pater Emanuel cum consilio doctissimorum virorum, quod modo possumus vti prædictis gratiis, & privilegiis, non contradicentibus Episcopis. Atq; ita relatis verbis Concilij Triden. Sessione. 22. in Decreto de Obseruandis, & evitandis in celebratione Missæ, Tom. 1. qq. regul. q. 43. art. 4. ait. Ex quorum verborum tenore colligitur, Concilium nō reuocare Privilegia, sed tantum præcipere ordinariis, vt non obstantibus dictis privilegiis, compellant Regulares in foro exteriori censuris & aliis remediis opportunis, ne facultatibus [in ipsis privilegiis concessis] utantur. Et sic non impediuntibus Episcopis non est cur religiosi scrupulis agitentur. Immo addo, quod iuxta resoluta in articulis superioribus, multa in dictis privilegiis conceduntur

ceduntur religiosis, quæ lure communi conceduntur. Quas concessiones cum sint luis communis, non puto velle Concilium Triden. ab Episcopis impediri, cum ad ipsorum derogationem expressa mentio eorum fieri debuerit, prout à communiter scribentibus tradidit. Aduertat tamen Religiosi, ne utantur privilegiis concedentibus, vt Missæ possint celebrari in cameris secularium, vbi ipsi dormiunt, & foeminis non solum suis, sed etiam fortè alienis coniunguntur. In quibus copulis [etiam licitis] aliqua aliquando obscena interueniunt. Indecentissimum enim est, vti talibus privilegiis, & licentis, similibus locis, nisi aliqua urgentissima necessitate instante. Nam dicit doctissimus nec non piissimus Magister Sotus in. 4. d. 13. q. 3. art. 13. pag. 572. colum. 2. magis velle, quem non audire Missam, etiam si non possit ad Ecclesiam ad eam audiendam ire, quàm permittere, vt in dictis cameris dicatur, nisi esset persona ad modum illustris, cum qua facilius dispensatur. Ex his inferatur quod modo possumus vti dictis privilegiis, non contradicentibus Episcopis. Hec ille. Quæ verba maxime notet Fratres illi pre

precipue, qui in populis Indorum, vbi com-
morantur Hispani, inhabitant. Nam nullus
ferè est Hispanus, qui non credat, & se iac-
et, talem esse, apud quem debeat sacrum op-
rimo iure, celebrari. Idem pater Enianuel
videatur etiam circa propositum dubium. 1.
p. Summe. cap. 1245. concl. 1. Et in Addi-
tionibus ad Cruciatam. §. 13. num. 18. fol.
104. &c. vbi melius loquitur, quàm in Ex-
positione Bullæ.

✱ Altaria privilegiata. ✱

1. ¶ Gregorius. 13. die. 8. Septembris, anni Do-
mini. 1573. ad decennium concessit singula
Altaria privilegiata in singulis Ecclesiis So-
cietatis in partibus Indiarum, nominanda per
Superiores eorundem locorum. Quam gra-
tiam, idem postea extendit ad aliud decenni-
um: quod fuit finitum die. 11. Augusti anni
1593. ita habetur in Compèdio Indico Socie-
tatis. §. 2. Sed hæc gratia fuit prorogata pri-
mum à Sixto. 5. ad aliud decennium dein-
de à Gregorio. 14. ad alios. 20. annos, com-
putandos à die. 21. Septembris, anni Domi-
ni. 1591. iuxta quam computationem, finiet
nisi

- [nisi de nouo confirmetur] die. 21. Septem-
bris, anni Domini. 1611.
2. ¶ Circa hanc concessione aduerte, Primo q
ratione cõmunicationis [vt dicit pater Magi-
ster à Veractilce] ceteri Mendicantes vti pos-
sunt hac concessione, & gratia: & eam sibi
accõmodare. Secundo, q Priores, & Guardia-
ni, quibus respondet Prepositi seu Rectores
possunt prædicta privilegiata Altaria in suis
Ecclesiis nominare, l. designare. Et. 3. q Cle-
rici ibi celebrantes non gaudet hac gratia &
concessione, quia pro Religiosis tantum est
concessa. Vltimo aduerte, q Missa debet dici
pdefectis, vt illis prosit, per modum suffragij.
3. ¶ Pius. 5. Romæ, apud Sanctum Petrum sub
anulo Piscatoris, die. 22. Augusti, anni Do-
mini. 1571. Pontificatus sui anno. 6. ad ins-
tantiam fratris Ferdinandi de Paz Procura-
toris Prouinciæ Mexicanæ, Ordinis Sancti
Dominici, concessit, q Altare maius S. Do-
minici de Mexico, Sancti Dominici de Hua-
xacac, Sancti Dominici Civitatis Angelorũ,
Sancti Dominici Yancuítlan, Sancti Pauli
de Tepuzcollula, Sancti Ioannis Baptistæ
de Coyohuacan, Sancti Dominici de Atla-
cuihuayan, Sancti Dominici de Itzyucan,
San

Sancti Dominici de Cuillapan, privilegiati
exstat, ut in eo animabus in Purgatorio exi-
stentibus per modum suffragii, subueniri pos-
sit: ita q[uod] quicunq[ue] cuiusvis ordinis Regulari-
ris, sine Secularis sacerdos, qui pro tempore
in perpetuum, ac quomodocunq[ue], & quoties-
cunq[ue] in huiusmodi Altaribus, seu ipsorum
aliquo Missam pro requie defunctorum cele-
braverit, seu celebrari fecerit, & humiles ac
deuotas ad Deum preces effuderit pro anima-
bus in Purgatorio existentibus secundum di-
uinam iustitiam retentis, quoties id fecerit,
ynam ex dictis animabus in Purgatorio exi-
stentibus [quantum diuine bonitati placuerit]
a penis Purgatorii pre[ter]fati per modum suffra-
gii [diuina acceptante clementia] liberare
promereatur, & promereri possit. Hæc Bul-
la habetur originalis in Cōuentu Sancti Do-
minici de Mexico.

- 4 ¶ Circa hoc aduerte, primo q[uod] hæc cōcessio
amplior & extensior est, quā pre[ter]cedens, quia
conceditur etiam Clericis secularibus, & q[ui]
huicunq[ue] religiosis in pre[ter]dictis Altaribus pri-
uilegiatis celebrantibus. Secundo, quod Pro-
uinciales ordinum Mendicantium, & Custo-
des [non recognoscentes aliquem superio-
rem

rem Prouincialem] possunt ratione comuni-
cationis privilegiorum totidem Altaria pri-
uilegiata pro Animabus à Purgatorio libera-
dis designare in suis Prouinciis, & Custo-
dis prout doctissimi viri consulti respon-
derunt. Et confirmatur responsio, primo
per ea quæ Adrianus, 6. in Bulla omnimo-
dæ potestatis concessit, dicens. Et quia ut
accepimus per pre[ter]fatos predecesores no-
stros Romanos Pontifices aliqua indulgentia cō-
cessa fuerunt fratribus existentibus, enni-
bus, aut ire procuratibus in dictis, & ad dic-
tas Indiarum partes: nos omnia illa confir-
mando, ac quatenus opus esset, denouo cōce-
dendo, volumus, ut pre[ter]fati Prelati Fratrum
pro tempore existentes, [& quibus ipsi defunctis
Fratribus duxerint concedendum] omnibus
pre[ter]dictis indultis, in genere, aut in specie
hactenus concessis: & in posterum conceden-
dis uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè pos-
sint, & valeant habentes omnia pro sufficien-
ter expressis, tamq[ua]m si de verbo ad verbum
infererentur. Non obstantibus. &c. Ecce
qualiter Summus Pontifex cōcedit Superio-
ribus Ordinum Mendicantium, & quibus ip-
si duxerint cōmittendum, ut possint gaudere
eund[em] omni

omnibus gratiis, & privilegiis concessis, & concedendis: atq; ita cū ratio quę mouit S^{an}ctissimum Pontificem P^{ap}m. 5. ad concedendum prædicta Altaria privilegiata [videlicet: ut prædictę Ecclesię à Christi fidelibus hæc partium frequententur honoribus, & in maiori ueneratione habeantur] maneat eadem: non est q^{uo}d dubitemus prædictos Superiores posse totidem nominare Altaria privilegiata pro liberandis, & eruiendis Animabus in Purgatorio detentis. Quę concessio, & gratia extenditur etiam ad Nouū Mexicū, Californias, & ad Insulas Philippinas, & alias quas cūq; Insulas, & terras Infidelium, tam inuētas, quam inueniendas, ut ex litera Adriani patet.

¶ Secundo confirmatur, quia Paulus. 3. Romę, die. 30. Decembris, anni Domini. 1542. Pontificatus sui anno. 9. ad instantiam Religiosi viri Fratris Hieronymi de Sancto Jacobo Ordinis Predicatorum, Viue vocis Oraculo [ut testatur Ioannes à Tolero tituli sancti Sixti Sanctę Romanę Ecclesię Presbyter Cardinalis Buxensis nuncius] concessit vniversis, & singulis Ordinis Predicatorum Religiosis [& per consequens omni-
bus

omnibus Medicis in Noua Hispania habitantibus] largissimam, & plenissimā omnium privilegiorum communicationem, ut ipsi omnes, qui sunt sub gubernatione Domini Antonij de Mendoza, gaudeant omnibus gratiis, privilegiis, & indultis, quę à te fuerunt concessa quomodocūq; in particulari vel in generali, Domibus, Monasteriis, Hospitalibus, & hoc tam de concessis, quàm de concedendis, facit communicationem his v^{er}bis. Ac insuper vniversis, & singulis d^e Ordinis Predicatorum Religiosis, & Fratribus per Prouinciam, dominium, & gubernationem prædictā Illustris Domini Antonij de Mendoza Vice-regis Nouę Hispanię, nunc, & pro tempore constitutis, omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, concessionibus, immunitatibus, libertatibus, exēptionibus, indulgentiis, fauoribus, & indultis tam spiritalibus, quàm temporalibus etiam per viam extensionis, & cōmunicationis, aut alias quibuscūq; Ordinibus, Prouinciis, Domibus, Monasteriis, Generalibus, Prouincialibus, Prioribus, Abbatibus, & aliis Pręlatis, ac Fratribus, Monachis, & v^{er}iusq; sexus Religiosis personis, respectiue ita prædicti Predicatorum
Z 2 quam

quam omnium, & singulorum aliorum etiam Mendicantium, ac Monachorum Ordinum, & illorum singulis per Sedem Apostolicam, vel alias quomodolibet, tam in genere, quam in specie, concessis, & concedendis, ut libere & licite uti, potiri, & gaudere possint, & valeant. Hoc Oraculum habetur authenticum in Conuentu Sancti Dominici de Mexico, & in Conuentu Sancti Augustini.

¶ Pater Magister à Veracrucē aduertit circa hæc, quod virtute huius concessionis habent Religiosi in ista gubernatione ut in qualibet Missa, quam quis facit celebrare, vna anima extrahatur de Purgatorio, in quocumque Conuentu Mendicantium celebretur. Quæ indulgentia est concessa Hospitali seu Collegio Puërorum, quod est institutum in Ciuitate Mexicana propè Cenobium nostrum Sancti Francisci. Et quod omnes aliæ Indulgentiæ ibi concessæ, sunt etiam concessæ, & communicatæ Religiosis Mendicantibus: ac si ipsis expresse esset datum priuilegium. Deinde dicit, quod etiam virtute huius concessionis, omnes qui confitentur generaliter alicui ex Mendicantibus idoneo Confessori, consequuntur plenariam Indulgentiam suorum peccatorum.

Quod

Quod priuilegium habent [ut fertur] Patres Iesuitæ. Et tandem dicit, quod nulla alibi facta est concessio, vel Indulgentia, quæ non sit Religiosis in Noua Hispania commorantibus communicata. Et per hanc [si alia non esset facta concessio] datum illis, quod habuerunt per Innocentium, & Sixtum, Gregorium, & Nicolaum, qui ad Partes Orientis Infidelium sunt profecti: & quod per Leonem. 10. & Adrianum etiam est communicatum, immo amplius habent, & quod perpetuo illa concessit sine temporis limitatione. Hæc ille. Quæ valde consideranda sunt; & per ea Philosophandum est in ceteris priuilegiis, gratiis, & indultis Apostolicis, aliis concessis.

¶ Aduerte, quod illam Indulgentiam pro liberandis animabus in Purgatorio detentis concessit Paulus. 3. anno Domini. 1549. & postea confirmauit Pius. 4. ut patet in tabula impressa quæ asseruatur in prædicto Collegio de Sancto Ioan de Letran, vbi dicitur. Prime ramente que qualquier Sacerdote que è este Collegio dixere Missa, o qualquiera otro q en el la mãdare dezir, saca cada vez vna anima de las penas de Purgatorio. &c.

Z

3

Bap

✱ BAPTIZARE. ✱

¶ Doctissimus Pater Ildephonus de Noreña Ordinis Predicatorum, & Magister Alphonsus à Veracruce in suo Còpendio Indico verbo Baptizare, notat. 1. q̄ dato, sit peccatum mortale Baptizare extra necessitatem alienum parochianum [vt dicit Soto in. 4. dist. 4. q. unica, art. 3. concl. 2. & est communis opinio] propter iniuriam quæ inferitur Presbyteris parochialibus, quia Sacramenta à suis Presbyteris parochialibus sunt recipienda, iuxta ea quæ dicuntur in Sacris Canonibus. c. Interdicimus. 16. q. 1. & tradit Silesius verbo Baptismus. 3. in prin. ac nulla incurritur Excommunicatio, vel Irregularitas, si oppositum fiat à Fratribus Mendicantibus, quia nullibi talis pena reperitur inflicta, nisi in administrando Eucharistiam, Matrimonium & Extremam unctionem, vt patet in Clementi Religiosi, de privilegiis.

¶ Secundo, notat q̄ per Conc. Trid. nulli privilegio nro derogat, quo adhuc materia, vt patet per omnia eius decreta. Appaudit P. Emanuel, Tom. 1. qq. regul. q. 43. art. 4. Ex quo inferet, q̄ si nra privilegia [circa hæc] nō sūt derogata per Conc. Trid. sunt per illud de nouo

coa

confirmata, vt verbo, Privilegium dicetur.

¶ Tertio notadū est, q̄ Religiosis aut Monachis doctis, & Presbyteris honore insignitis, nō est interdictū baptizare, & predicare. c. Doctos. 16. q. 1. Et licet Eugē. c. Placuit. 16. q. 1. prohibuerit Monachos baptizare, hoc est intelligēdū, si faciūt sine licētia Ordinarii, iuxta ea quæ in Clemē. 7. de Privileg. notantur. Est autem Monachis & Religiosis [canonicis etiam regularibus] iunctis Sacris Canonibus interdictum, ne compadres fiant virorum, vel mulierum, vt dicitur in Concilio Antisiodorēsi c. Monachi. de Consecra. dist. 4. Et in eodem Concilio dicitur Non licet Abbati vel Monacho de Baptismo suscipere filios, nec commatres habere. Ex quo inferitur q̄ in Regula Patris Nostri Francisci solum prohibet q̄ Fratres fiant compadres quo ad eleuationē de fonte Baptismi, ne inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur, forte propter aliquarum Prouinciarum consuetudinem quibus comune fuit compadres osculari commatres vt rangit glosa prædicti cap. Monachi. Inferitur etiam in Baptismo priuato minime Monachos, & præcipue fratres Minores posse esse susceptores, nisi in euidēti periculo, &

Z

4

nec

necesitate, quæ caret lege.

¶ His suppositis dico, q̄ Fratres Mendicantes Indiani possunt omnia Sacramēta Infidelibus & noniter conuersis administrare. Hęc cōclusio probatur. 1. per priuilegia & indulgētia Apostolica concessa à Gregorio. 9. Innocētio. 4. Nicolao. 4. Innocētio. 8. quæ indulta confirmarunt postea, & denouo concesserunt Leo. 10. Adrian. 6. quorum Bullæ authenticę asseruantur in Monasteriis Sancti Domini, Sancti Augustini, & Sancti Francisci de Mexico, Et Paulus. 3. omnia illa priuilegia confirmauit, ac de nouo concessit, ut patet supra, verbo, Altaria priuilegiata. nu. 5.

5 ¶ Secūdo, probatur per priuilegiū Clemē. 7. expeditū Bononiæ sub anulo piscatoris die, 8. Martij, anni Domini. 1533. Pontificatus sui, anno. 10. in quo Papa plurimum in Domino commendat piū Fratrum Predicatorum & Minorum desiderium, & gratū quod exhibēt altissimo famulatum circa prædicationem uerbi Dei, & Infidelium conuersionē, ac eorum studium in animarum salutem, & fidei augmentum, quapropter ut tam pio, quam per liberior, & efficacius intendere possint, & salus animarum per amplius eorum cura, et præ

& prædicatione propagetur, & ad id se accingant, eos Apostolicis fauoribus, & Gratiis prosequitur: ac illis ad terras Sarracenorum, & aliorum Infidelium peregrinantibus à felicis recordationis Innocētio. 6. Nicolao. 4. & quæ nobis à Leone. 10. Adriano. 6. & quibusuis aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus suis per eorū literas [quas & earum tenores pro expressis habens] concessa approbauit, & omnibus illis quæ de iure & consuetudine prædicti Fratres utuntur, potuntur, & gaudēt quomodolibet in futurum uti, potiri, & gaudere posse auctoritate Apostolica concessit, & indulgit. Hoc Breue habetur originale in Archivo Sancti Domini de Mexico, & authenticum in Collegio Diui Pauli, & in Conuentu Diui Augustini.

6 ¶ Tertio, Michael Ghislerius tituli Sanctę Marię supra Mineruā Sanctę Romanę Ecclesię presbyter Cardinalis Alexandrinus uulgariter nūcupatus, qui postea fuit alius Papa Pius. 5. attestatur, & fidem facit, q̄ Sanctissimus in Christo pater & Dominus Paulus diuina prouidentia Papa. 14. die 7. Iulij anni Domini. 1537. Pontificatus sui huiusmodi. 3. Mōm proprio per se Minę vobis oraculum

him prædicto Cardinali factum Apostolicam auctoritate de nouo roborauit, concessit, & confirmauit omnia, & singula priuilegia eisdem Fratribus per quoscumque Summos Romanos Pontifices eiusdem prædecessores quomodolibet concessa, & confirmata: & præsertim quod possint omnia Sacramenta Infidelibus, & noniter conuersis administrare. Non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque, &c. Oraculum hoc habetur authenticum in Conuentu Sancti Dominici de Guadalupe, ut testatur, & fidem facit se transcripsisse doctissimus Pater Frater Alphonsus à Nostra Ordinis Predicatorum.

7. ¶ Circa hanc concessionem aduerte. 1. quod fuit impetrata, & concessa ad instantiam, & petitionem prædicti Cardinalis Alexandrini: quam, & libenti animo concessit Summus Pontifex Paulus. 4. ut Cardinalis attestatur, animaduertens quot quantosque labores Fratres Ordinis Predicatorum pro Religione nostræ dilatanda in prouincijs Sanctæ Crucis de la Isla Española, & Sancti Iacobi Nouæ Hispaniæ, & Sancti Vincentij de Chiappa, Sancti Ioannis Baptiste del Rio, ac Sancti Antonini de Novo Regno Granatensi, omnibusque

omnibusque alijs prouincijs Insularibus, & locis maris Oceani, & Australis, eorumque districtis nunc inuentis, susceperint, quosque fructus tum prædicatione Euangelij, tum administratione Sacramentorum Infideles ad fidem orthodoxam conuertendo hæcæntis seminauerint: & in posterum tam inuentis quam pro tempore inueniendis in credibili ardore ac solertia seminare procurent, ac sperent. Secundo aduertendum, quod causa quæ mouit Pontificem ad concedendum hoc indultum ea fuit, considerare nempe quæ sit equum huiusmodi fidei nostræ propagatores debita charitate [prout Pastoralis officio incumbit] prosequi, & adamare, quo eorum animi merito ad exaltationem diuini cultus indes magis accendatur, & ut orthodoxa fides [quæ ceperat in his terris, per prædicationem nostram, & Sacramentorum administrationem] cresceret magis, ipsis Fratribus prædicationibus, Sacramentaque administrantibus ipsis Infidelibus, & noniter conuersis. ¶ 3. est aduertendum, quod hec causa, & ratio modo etiam militat in illis, qui per Fratres Mendicantes sunt Baptizati, & in illis etiam, qui ex his descendunt nepotibus, i. pronepotibus, dato

paruuli Baptizati sint. Nā certē huius fidei dilatio, propagatio & augmentum [rebus vt nunc] commodē fieri nequit, nisi Fratres Mendicantes predicent, Sacramenta q; admi- nistrent nouiter conuersis, & ab eis descen- dentibus. Quia licet in particulari nouiter conuersi dicātur, qui Aduli sunt baptizati ni- hilominus in generali cōsiderantibus huius Noui Orbis Ecclesiam in Deo adunatam, om- nes, & singuli, nouiter conuersi apparebunt. Et sic solemus dicere, q̄ Ecclesia huius No- ui orbis est nouiter cōuersa. Et q̄ posimus sic facere, probatur. Quia idem Paulus. 4. cōcessit nobis nostra priuilegia de nouo iux- ta fauorabiliorem illorum interpretationem ergo debemus interpretari per nouiter con- uersos, etiam paruulos baptizatos, cum no- men hoc ferat hanc interpretationem; alias stricte interpretatemur, ita docet pater Ilde- phonsus à Noreña in suo Compendio Indico verbo. Baptizare, conc. 1. quem sequitur pa- ter Magister à Veracrucē in Compēdio, ver- bo, Baptizare. | concl. 1. & 2. à quibus exce- pit frater Emanuel, quē Tom. 1. qq. regul. q. 31. scripsit.

8 ¶ Pater Magister à Veracrucē circa hoc in-
dul

dictum dicit. In hoc priuilegio duo conce- duntur. Primum, omnia priuilegia cōcessa à Summis Pōtificibus suis p̄decessoribus in par- tibus Indiarum p̄sertim, & vbiq; loco r̄m, confirmat, & q̄ sit p̄inde ac si ab eodē Paulo. 4. essent concessa, & ob id confirmatū est priuilegium Gregorij. 9. Nicolai. 4. Six- ti. 4. Leonis. 10. Adriani. 6. Pauli. 3. & lu- lii. 3. ¶ Secundo dat, vt Religiosi in Nouo Orbe possint nouiter conuersis ministrare omnia Sacramenta, sicut ante fuerat conce- sum per Leonem. 10. & Adrianum. 6. Et per eundem Cardinalem Alexandrinum, qui te- stimonium perhibuit, post creatus Summus Pontifex Pius. 5. fuit concessum ad instan- tiam Philippi Regis Hispaniarum, vt Religio- si in Nouo Orbe administrent omnia Sacra- menta nouiter conuersis, prout hactenus fe- cernat, etiam sine licētia Diocesani, vt patet in priuilegio.

9 ¶ Et tandem his nostris temporibus Pius Quintus Romæ apud Sanctum Petrum sub anno Piscatoris, die 24. Martij, anni Domi- ni. 1567. Pontificatus sui anno. 2. ad instan- tiam Philippi Secundi Regis Hispaniarum cōcessit licentiam, & facultatem auctoritate Aposto

Apostolica, omnibus, & singulis Religiosis, quorumcunque, [etiam Mendicantium] Ordinum, & possint in Indiarum partibus officium Pastori exercere, Matrimonia celebrando, & Ecclesiastica Sacramenta ministrando, prout hactenus consueverunt: dummodo ipsi in reliquis solemnitatibus circa Matrimonium preceptis in Conc. Trid. dicti Concilii formam obseruent. Et hoc in Monasteriis dictorum ordinum. Et extra dicta Monasteria in locis eisdem in Fratibus assignatis, & assignandis. Et quod similiter prefati Fratres libere, & licite valeant, & possint predicare [quatenus ipsi Indorum harum partium idioma intelligant, ac confessiones audire, de superiorum licentia, & facultate in Capitulis Provincialibus obtenta, Ordinariorum locorum, vel aliorum quorumvis licentia minime requirita. Et post concessionem dicant. Et insuper, ne in locis illarum partium, in quibus sunt Monasteria Religiosorum, & animarum curam exercent: aliquid perpresbiteros, Episcopos, inuenerit eadem auctoritate, & tenore statuimus, & ordinamus. Sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quavis auctoritate surgentes, [sublata eis, & eorum

eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate] iudicari & diffiniri debere. Ac quicquid secus super his, in quocunque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit: irritum et inane Decernimus. Eadem auctoritate Apostolica dat conservatores dicendo. Mandantes nihilominus dilectis filiis curiae causarum camerae Apostolicae Generali auditori, & B. M. de Mercede, ac del Carmen, extra & intra muros Hispalensis monasteriorum per Priores, gubernari solitos, Prioribus, quatenus ipsi, l. duo, aut unus eorum, perse, l. alibi, seu alios i. eisdem Religiosis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes: faciant eis & eorum quemlibet, concessionem, indulto, statuto, & ordinatione, ac aliis praetermissis, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos per locorum Ordinationes, & alios quoscunque, contra praescriptum tenorem quomodolibet molestari, perturbari, inquietari: contradictores quoslibet, & rebelles, per Censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias poenas, eorum arbitrio moderandas, & applicandas [appellatione postposita]

compescendo. Ac censuras ipsas, etiam literarum vicibus aggravando: interdictionem ponendo, imprecato ad hoc [si opus fuerit] auxilio brachii secularis. Tandem fortissimas non obstantes apponit. Non obstantibus [inquit] quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus ac Synodalibus Conciliis, editis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, ordinationibus, & consuetudinibus iuramento, vel quavis firmitate alia roboratis. &c. Hoc Breve habeat authenticum in Monasteriis trium Ordinum, Sancti Dominici, Sancti Augustini, & patris nostri Francisci.

10 ¶ Circa hanc concessionem multa sunt ad advertenda. Primo, quod Philippus Secundus Hispaniarum Rex, Catholicus hoc indultum procuravit, & impetravit a Sede Apostolica, ut Fratres Mendicantes non obstante Concilii Tridentini prohibitione possint sine Episcopi prohibitionis verbum Dei predicare, ac secularium personarum Confessiones audire, & alia sacramenta administrare, ut patet in supplicanti Pontificis ex parte Philippi proposita. Et quoniam non modicos, sed maximos fructus ad dei Catholicam propagationem fecerunt, & illi ad uberiores fructus in dicta conversione

ne

in Indorum reportandum incitentur. Hec ibi. Quod indultum peculiari precepto Regis solemniter fuit promulgatum in hac Nova Hispania, & in omnibus aliis locis in quibus Fratres Mendicantes Infidelium conversioni, & Neophitorum instructioni auctoritate Apostolica intendunt. Vnde hoc privilegium & indultum non tam ad ipsos Mendicantes pertinet, quam ad Regem Catholicum qui speciali indulto Alexandri. 6. & aliorum Pontificum legatum Apostolicum in his terris agit ad quem pertinet, de idoneis ministris quos voluerit, & sibi visum fuerit providere.

¶ Secundo advertendum est, quod persone, quibus conceditur supradicta potestas exercendi officium Parochi, sunt Religiosi cuiuscunque ordinis, licet in petitione Regis solum peti tum fuerit pro Fratribus Mendicantibus. Ex quo patet, quod hanc potestatem [officium Parochi exercendi] conceditur aliis Religiosis in his Indiis existentibus, licet non sint de ordine Mendicantium. Quia litera Brevis dicit, omnibus Religiosis quorumcunque Ordinum, ergo etiam si non sint de Ordine Mendicantium eis conceditur supra dicta potestas: &

aa

sic

sic fratres de la Merced, qui sunt in Quatimala, & in Piru, & in hac Noua Hispania gaudent hoc privilegio, quia sunt Religiosi alicuius ordinis in Indiis maris Oceani, cōmorantes sub Prouinciali, & aliis Prælatiis degentes. Pro hac materia videatur glossa in cap. Quia quorundam de electione lib. 6. & Panor. in cap. Nimis praua de Excessibus Prælatorum. nu. 1. & in Rubrica de vita & honest. Cle. Vbi tractat quid nomine regularis & Religiosi veniat intelligendū. Quare Religiosi qui non habent prouinciam Prouincialem, & capitulum Prouinciale in his Indiarum partibus, nō gaudent hoc Breui, & concessione exercendi officium Parochi, quia ipse Breuis litera dicit, quod hæc dicta potestas debet concedi, & communicari Religiosis à suis Prælatiis in capitulis Prouincialibus.

12. ¶ Tercio aduertant fratres [quibus auctoritate Apostolica & Regia cōmissum est Sacramenta Infidelibus, & nouiter conuersis administrare : Dei q; verbum illis proponere non tantum ex charitate vt hætenus cōsueuerunt dicere sed ex mera obligatione, in terim q; cōmissos sibi populos non relinquāt
Epis

Episcoporum ordinationi] vt debite suum officium exequantur, quæ sunt illa, ad quæ tenetur Parochus. Pro cuius maiori explicatione scientiā, quod Curatus tenetur habere scientiam, & non aliam, nisi quæ requiritur ad suum officium exercendum. Et illa dicitur sufficiens scientia, quando per eam poterit explicare illa, ad quæ tenetur ex officio suo. Et quando Curatus, vel Parochus non habuerit talem scientiam, dicitur insufficientis, & non idoneus Curatus, quia nescit, & quia non potest exercere illa, ad quæ eum ius diuinum, & Canonicum obligat. Sic notat Panor. c. Cum incunctis de Elect. num. 4. & Innocen. & ob hoc dicit Sancto Thomas. 1. 2. q. 76. art. 2. quod ignorantia illorum, quæ ad officium vniuscuiusq; pertinent, est culpabilis, nec à peccato excusare potest, quia habens talem ignorantiam, non potest debitum actum exercere, & sic nec facere, ad quæ tenetur ex præcepto. Quod quidem notat Caietanus verbo Ignorantia. Siluester ibi. §. 3. Nauarrus cap. 4. nume. 2. Sed quæres. Quæ est ista scientia, quam debet habere Curatus, & ad quæ se debet extendere? Pro declaratione huius. q. est sci-

huius. q. est sciendum, q. ista scientia, quam perimus, & dicimus esse necessariam in Parocho, ordinatur ad opus, & ad sciendum ministrare illa, quæ sunt officij Parochi. Nam vt hæc ritè administret, dicimus, q. Parochus debet habere scientiam, sicut Medicus dicitur habere scientiam ad curandum Infirmum. Quapropter debet Parochus scire, quæ sunt illa, quæ suis Parochianis tenetur administrare, & quomodo illa administraturus est. Si hoc sciuerit, dicemus habere sufficientem scientiam ad exercendum suum officium.

Quapropter has accipe veritates expenetrabilibus sacrorum Canonum & Conciliorum.

- 14 ¶ Prima veritas, Curatus seu Parochus tenetur propriè & de iure administrare suis ouibus Sacramenta Ecclesiastica Baptismi, Penitentia, Eucharistia, Extremæ unctionis, & Matrimonij. Quia subditè tenentur illa recipere. Quod probatur per. c. Officium de Officio Archiepiscopi, & Panor. ibi. nu. vltimo. Sil. Baptismus. 3. in principio. Et verbo Sacramentum. Et Clemen. Dudum. de Sepul. §. Verum ne Parochiales Ecclesie. Ex his sequitur, q. tenetur Curatus scire formas dictorum Sacramentorum, & materiam eorū & qua

& qualitatem illarum personarum, quibus hæc Sacramenta debet administrare scilicet, quæ sint suæ iurisdictionis, & Parochia, vt notatur à Panor. c. Omnis vtriusq. de Peni. num. 6. & Nauarr. c. 4. nu. 1. Sil. vbi supra. Et quomodo non nisi ipse contritus, vel verisimiliter contritus Sacramenta administrare potest. Et similiter q. non nisi contritis, vel verisimiliter contritis debet Sacramenta exhibere, sub peccato mortali. Primum probatur ex. c. vlt. de tempo. ord. vbi dicitur: sibi adquirere damnationem. Et probatur ex. S. Tho. 3. p. q. 64. art. 6. & Victor. Caie. ibi. Sil. verbo Sacerdos. §. 1. par. 6. citat. c. vlt. 15. q. 8. Quod quidem videas rogo. Vide eundem Sil. Ordo. 4. §. 2. & Baptismus. 3. §. 4. vbi tractat hæc. Sed videndum est Dominus Caie. in Opus. q. de vsu spiritualium fo. 90. maximè in fine quæsti. vbi dicit, q. verè contritus, vel credens, se contritum, quia diligenter, & si non sufficere discussit se ipsum, non peccat administrando Sacramenta, quia talis nō censendus est, esse in peccato mortali, aliàs poneret se in periculo pec. mor. cum ad administrandum, l. recipiendum Sacramenta accedit, cum nemo

ſciat, vtrum odio vel amore dignus ſit. Et hoc expreſſe ſentit Sancto Thom. in. 4. diſt. 9. Hæc Cai. vide Palu. in. 4. diſt. 5. q. 2. num. 21. Soto in. 4. diſt. 1. q. 5. art. 6. & diſt. 5. q. 1. art. 4. in fine. Ex quo ſequitur q̃ peccat qui credens vel credere debens ſe reū mortaliſ culpæ, miniſtrat [ſaltem ſollemniter] aliquod Sacramentum, vel ſuſcipit, niſi ita ſe credat attritum q̃ adiuncto calore Sacramenti, fiat contritus. Et cū generalis doctor & cōtritio de peccatis ſufficiens ſit [quæ ſamē puncto temporis præſtari poteſt] Sacerdos adminiſtraturus Sacramentum aliquod quantum libet imparatus inueniatur, debitā de omnibus ſuis peccatis mortalibus cōtritionem habere poteſt, vel attritionem qua ſe probabiliter contritum eſſe credat. Atq; ita actum eliciat quā potuerit ſeruentiorē amoris Dei, & intenſiorem contritionis, vt nō in peccato adminiſtret Sacramenta. Enquāuis ad alia Sacramenta hoc ſatis ſit, ad celebrationem tamen, aut communionem præter cōtritionem Confefſio actualis peccati mortaliſ requiritur. Etiam ſi veram de eis omnibus contritionem habeat, ſi tamen habet copiam Confefſoris, vt docet Diuus Thom.

9. p. q. 86. art. 4. & Scotus in. 4. deſt. 9. Et Concilium Tridentinum, hoc idem præcipit contra Caietanum Sefſio. 13. cap. 7. & can. 11. de quo Navarro in Enchiridio. ſeu Manuali. Confefſariorum cap. 21. num. 49. & c. 22. num. 3. Quod autem Sacerdos peccet mortaliter conferendo Sacramētum aliquod non contritis, vel verifiſimiliter nō contritis probatur ex dictis ſupra. Et etiam quia peccatoribus Sacramenta non ſunt adminiſtranda. c. illud, Diſt. 95. Eruditiffimus Silueſter, verbo, Sacerdos. verbo, Sacramenta. part. 2. Magiſter Soto in. 4. d. 5. q. vnica, ar. 4. in fine, Sapientiſſimus Magiſter Viſto in. 4. q. 64. art. 6. Ex quo conſtat eſſe peccatum mortale nō monere contrahentes Matrimonium, q̃ habeāt, & procurent habere Contritionem ad recipiendum Sacramentum. Et quia contrahentes in peccato mortali, nec excuſantur ignorantia ſecundum Viſto. in. 4. q. 64. Qui dicit, q̃ contrarium dicere eſt luxuriam ſcilicet dicere, q̃ non eſt peccatum mortale contrahere Matrimonium in peccato mortali. Et hoc idem eſt dicendū de Adultis recipientibus Sacramentum Confirmatio- nis in peccato mortali, q̃ peccant mortaliter

Et minister de hoc [recipientes] non monēdo, vt docet Nauarro in Manu. ca. 22. de Sacramen. Confir.

85 ¶ Circa Baptismum debet scire Parochus, q̄ tantū aqua naturalis est eius essentialis materia, & forma, illa, qua vtitur Sācta Romana Ecclesia, videlicet. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sācti, Amē. Quāquam illa verba Ego, & Amen, non sunt de essentia Sacramenti, sed de necessitate pręcepti. Nauarro vbi supra de Sacramento Baptismi.

¶ Debet etiam scire Parochus, q̄ plures Patrini admitti non debent ad tenendum puerum baptizandum. Nam in Synodo Tridentina Sess. 24. cap. 2. definitum extat, vt vnus tantum siue vir, siue mulier, vel ad summum vnus, & vna, baptizatum de fonte suscipiāt. Quapropter antequam ad baptizandum accedat: diligenter scisciterur ab ijs, ad quos spectabit: quem, vel quos elegerint Paternos & eum, vel eos tantum admittat: & in libro baptizati & eorum nomina describat: doceat que eos, quam cognationem contrahunt, ne ignorantia vlla excusari valeant. Instruatq; q̄ si alij vltra designatos, baptizatum teneant

rint, cognationem spiritualement nullo pacto contrahent. Item q̄ Patrinus, aut Matrina, aut ambo simul, cognationem spiritualement in Baptismo contrahunt, si Baptizatum ad baptismum, cum effusione, vel aspersione perficitur, tenent: Cum vero immersione, qui immediate de Sacro Fonte, ē manibus Sacerdotis leuant: alias nullam cognationem spiritualement contrahunt, De qua re, à Parocho admoneantur. Item debet docere populum si bi cōmissum, q̄ quoties infans, aut catechumenus versatur in vitę periculo, potest sine sollempnitate baptizari à quocunq; siue Clerico, siue laico, viro, aut femina, seruata tamē forma & intentione Ecclesię. Sed si adsit Sacerdos pręferatur Diacono, Diaconus Subdiacono, Clericus laico, & vir fœminę: nisi si pudoris gratia deceat fœminā, potius quā virum baptizare Infantem non omnino edictum, vel nisi melius fœmina sciret formam baptizandi. Et q̄ pater, aut mater nō debet baptizare filium, pręterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur, qui baptizet. cap. Si vir. de Cogn. spir. Item quod pater aut mater proprium filium ad Baptismum nō teneat, etiam si immincat filio mortis periculum

riculum, quia tunc non est opus Patrino, de Consecra. dist. 4. Can. Vos ante omnia. Item. Qui ignorauerint Orationem Domini cam, & Symbolum fidei, & qui nō sunt baptizati, & illi qui non possunt respondere pro baptizato, ceteraque prestare quæ ad Patrimi munus spectant, non admittantur ut sint Patrimi. Item sciat Parochus quod Baptismus fieri potest per effusionem, aut immersionē, aut asperisionem, iuxta consuetudinem vniuersiusque Ecclesiæ. Et q̄ Sacerdos, & quilibet Baptizans, cum profert verba. Ego te Baptizo, &c. simul & eodem tempore eum, qui Baptizatur, vel semel, aut ter mergat, vel aquam super eius caput effundat, vel aspergat. Item. Scire debet q̄ Baptismus quouis tempore conferri potest, etiam Interdicti, & Cessationis, non solum parulis. de Spons. cap. Non est vobis, sed etiam adultis. De Sent. excō. in 6. c. Quoniam, exclusis Excommunicatis, & interdictis, similiter de Cathisimo, & Exorcismis dicendum. Item. Sacerdos nō debet extra necessitatem, aliquos in domibus priuatis Baptizare, sed in Ecclesiis, in quibus sunt Baptismi fontes, ad id deputati, nisi sint Regum, aut Principum Liberi

liberi. Clemen. 1. de Baptis. Si de vitā infātis, vel catechumeni timeatur, tunc Baptismus minus sollemnis, ita per agitur. Sacerdos siue alius Baptizans, prætermittis alijs ōnibus, baptizat eum, proferens verba, Ego te Baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Fundens simul parum aquæ super caput Baptizandi. Dum fœtus est in vtero inclusus, non potest Baptizari. De cons. dist. 4. can. Qui in maternis. Si vero caput emergat, & timeatur periculū mortis Baptizetur, etiam non cognito sexu, & postea natus non rebaptizabitur, etiam sub conditione. Secus tamen si pedem, aut manū emisserit extra vterum matris, quia tunc membrum illud Baptizabitur, & postea natus puer Baptizetur sub conditione, ut infra. Sic docet Diuus. Thom. 3. p. q. 68. art. 11. ad 4. Item si mater mortua fuerit, viuentē adhuc prole in vtero, extrahatur fœtus, & Baptizetur. Sanct. Thom. vbi supra ad 3. Vnde in oppidulo quodam cui nomē Sancta Cruz, Ciuitatis de Xuchimilco [ante annos quatuor] insigne quoddā diuinæ prædestinationis inditiū & exēplum visum est. Nam cum quidam Religiosus ex nostris fide dignus eo appu

appulisset, defunctam quandam inuenit iam iam humandam, quā cum pregnantem emortuam fuisse cognosceret, conquisito [non sine difficultate] cultelo, eam iussit adaperiri, ex qua extractus fœtus uiuus est inuentus, quem & Baptizauit: nomēq; indidit Elisabethæ, erat quippe dies Visitationis Immaculatę V. Marię, anno Domini. 1596. Quæ Paulo post ad cęlos euolauit. O altitudo sapientię, & scientię Dei, quam incomprehensibilia sūt iudicia eius, & inuestigabiles vię eius. Quis cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? Cum infans vel adultus baptizatus fuerit extra Ecclesiam, ob mortis periculum, postea cum conualuerit, vel cū primum licuerit, deferatur ad Ecclesiam, & sollemni ritu fiant omnia præscripta in Manuali, ut sit in aliis, videlicet Catechismus, & Exorcismi. &c. hoc vno excepto, quod nō adhibeatur aqua, neq; forma verborū proferatur, quibus Baptismus conficitur, quia iam erat baptizatus. Si aliquis baptizauerit paruulum, antequam ad Ecclesiam ducatur, tenetur Curatus inquirere, sub qua forma, & intentione baptizatus sit, & si ritē baptizatum inuenierit, iterum etiam sub conditione, baptizās
irre

irregularis efficietur. Constat ex cap. De quibus. extra de Baptismo, & eius effectu. vbi definitum est, solū licere sub conditione baptizare, quando dubium fuerit, sit ne paruulus, an non baptizatus. Ex quo colligitur in eptissimē facere Curatos, paruulos rebaptizantes, quādo de priori Baptismo non est dubium. Si vero re diligenter perquisita, fuerit dubium, utrū sit baptizatus, sub conditione baptizetur [aliās non] dicendo, si non es baptizatus. Ego te baptizo in nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. cap. De quibus. De Bap. & eius effectu, vbi dicitur. De quibus dubium est, an baptizati fuerint baptizentur his verbis præmissis. Si baptizatus es, non te rebaptizo, sed si nondum baptizatus es, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Scotus in. 4. dist. 3. q. 2. infra. K.
¶ Et aduertat Indorsū Parochus id, quod docet Scotus in. 4. d. 6. q. 5. ad secundum, argum. qd est discrimin. inter ebriosum, & ebrium. Ebriosus dicitur, qui est assuetus ad ebrietatem, & iste non semper est ebrius, quia non semper impeditur est ab actu rationis, ebrius vero dicitur, quādo totaliter impeditur eius
ratio

ratio : atq; ita dicit Auguftinus. Non timeo ebriofum in actu Baptizandi : id eft affuetum generaliter ad ebrietatem, quia illa cōfuetudo mala non prohibet quin Baptifmus ab eo collatus fit bonus, non tamen quando eft ebrius, hoc eft quādo totaliter impeditur rationis vfus, fecus quādo nō impedit. Vnde ebrius perfecte ebrius nullo modo Baptizat quā nō intēdit facere quod Ecclefia facit, fed ebriofus qui ſæpe inebriatur, ex quo aliquādo habet lucida intervalia, bene poteft Baptizare, quia poteft intendere id quod Ecclefia intendit. Quapropter diligenter inquirat Parochus, ſi ille qui domi paruulum Baptizauit erat ebrius, aut ebriofus : q̄ ſi re diligenter diſcuſſa non ſatis conſtiterit Baptizantem fuiſſe liberum ab ebrietate, minus inconueniens eſt talem paruulum ſub conditione Baptizare, quam ipſum ſine Baptifmo relinquere. Nec ex hoc incurreret irregularitatis pœnam rebaptizantibus inflictā : quia illa ſolū modo imponitur contra rebaptizantes ſcienter & temerē : non autem contra rationabilem habentes dubitationem. ¶ Debet etiam ſcire Parochus q̄ ſcienter rebaptizati, & rebaptizantes pœna irregularitatis

ritatis puniuntur : vt ex Can. Eos quos. de Conſe. d. 4. conſtat. Etiam ſi vterq; ius Canonicum ignoret : quia quando irregularitas, ſ. aliqua pœna Canonica imponitur propter factum iure diuino prohibitū, etiam ab ignorantibus incurritur, vt optime docet Scotus in. 4. d. 6. q. 8. Et exemplificat in Clerici percuffore, qui & ſi nſcīret Excommunicationem latam à Canone ſuper tali facto, tamen incurreret eam : cum faciat contra præceptum diuinum de charitate fraterna. Et occidens hominem licet nſcīret Canonem punientem homicidam pœna irregularitatis tamen irregularis eſſet, quia talis dat operā rei illicitę, de qua re debet ſcīre q̄ ſit illicita, & ſi nſcīat, nullo modo debet illam exequi, quo vſq; conſulat peritos, per quos poſſet ſcīre illā eſſe illicitam. Hæc ille. Ex quo ſcienter iterans tā ſuſcipiēs quā cōferens eſt irregularis, ex c. ex literarū, de Apoſtatis. Et inferius. Si enim propter aliquod dubium verifimile : non trifatice vtatur quis circa aliam formā capituli. De quibus eſt. &c. non eſt irregularis. Quod notent ſacrorum miniſtri. Cetera ad hanc materiam de Baptifmo ſpectantia vide. §. 46. & 48.

¶ Et

16 ¶ Et circa Eucharistiā Parochus debet scire formam huius Sacramenti, locum, tempus, & vestes requisitas ad conficiendum hoc Sacramentum. Item qualitatem recipientis, & administrantis tam in corpore, scilicet q̄ sit ieiunus ieiunio nature, nisi quādo hoc Sacramentū datur infirmis, q̄; etiam in anima vnde de omni peccato mortali contritus sit. Et si adest copia Confessoris, q̄ necessario sub peccato mortali debet illud confiteri. Vnde dicit Scotus in. 4. d. 9. ante. B. & lit. C. q̄ recipientis istud Sacramentum tenetur se examinare secundum diligentiam nostre fragilitati possibilem, antequam communice, quia si est negligentia affectata vel crassa propter quam non recolit peccatum scilicet mortale non excusatur à peccato, iuxta illud. 1. Co. 11. Probet autem se ipsum homo. &c. Si autem non sit negligentia crassa, putā quia precessit examinatio sufficiens, & nullum occurrit peccatum, de quo non fuerit, vel sit cōtritus & confessus prius: non peccat communicādo, icet fortē aliquid lateat, vel traditū fuerit obliuioni. Et infra, Diligenti inquisitione facta secundum possibilitatem nostre fragilitatis, & premissa Contritione, & confes-

sione

sione quantum videtur homini sufficere, si tunc communice, non peccat: immo si quę alia peccata lateant, per istud Sacramentum etiam remittuntur. Quod autem suscipiens istud Sacramentum, teneatur prius confiteri, quā communicare, probat Scotus, quia nō tantum debet reconciliari Deo, sed Ecclesie ad hoc q̄ dignē recipiat Sacramētum Ecclesiasticę unitatis. Si autem non occurrat oportunitas confitendi: si potest sine scandalo vitare, ne tunc cōmunice, tenetur non communicare, sed expectare Cōfessionem propter eandem rationem, quę dicta est nunc. Si vero occurrit scandalum, nisi statim cōmunice, vt potē si est indutus, & postquam indutus est, occurrit sibi cōscientia de peccato mortali, de quo non fuit confessus, & nō habet in promptu idoneum Confessorē, tunc cū contritione, & voluntate confitendi tempore opportuno potest celebrare, vt scandalum euitetur. &c. Hęc omnia probata manent ex his, quę dixi requiri ad Baptismum. Nam omnia cadunt sub peccato, vt tradunt Summistę, verbo Missa. §. 2. & S. Thom. 3. p. q. 60. & ibi Thomistę, Soto in. 4. dist. 12. q. 1. Nanarr. c. 25. num. 82. ¶ Item quomodo

Bb

non

non est publicè dandum hoc Sacramentum illis qui sunt in peccato mortali publico, licet sint per Confessorem absoluti ab eo, quo usq; tollatur scandalum. Pro quo vide Caie. verbo, Confessor. §. 3. Soto. in. 4. &c.

¶ Similiter debet scire, quomodo in Eucharistia non est substantia panis, & vini, sed verus Deus, & homo Christus. Quia hoc debet scire eius ministri, & qui recepturi sunt hoc Sacramentum, ut ipsos doceat, ut credant hoc mysterium, ut exhibeant ei reuerentiam, quando recipiunt, siue alias. Pro quo vide Concil. Triden. Sess. 22. c. 8. in fine, ubi præcipit Curatis hoc docere populum, dicens. Mandat sancta Synodus Pastoribus & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios, ex ijs, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cetera Sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Domini cis, & festis. Hæc ibi.

¶ Et quia innumerabiles & prorsus inexplicabiles sunt huius diuini Sacramenti fructus, & utilitates, quas debitè sumētibus impartitur, diligens Parochus non cesset suum

instrue

instruere populum ut ardētius, & deuotius ad huius Sacramēti perceptionem, & frequentationem accendatur, & inflāmetur. In primis docebit per hoc Sacramentum conferri gratiam [sicut & per cetera à Christo Domino instituta] ut docet Concilium Floren. in Bulla vnionis, ubi sic dicit. Effectus huius Sacramenti quem in anima operatur dignè sumētis est adunatio hominis ad Christum. Et quia per gratiā homo Christo incorporatur, & membris eius vnī: consequens est, quod per hoc Sacramentū in dignè sumētibus gratia augeatur. Et in Conc. Trid. Sess. 13. ca. 2. dicitur. Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum, & in illius sumptione colere nos sui memoriā præcepit, suæque annunciare mortē, donec ipse ad iudicandū mundū veniat. Sani autē voluit Sacramentū hoc tanquā Spirituālē animarum cibum, quo alātur, & confortentur vinētes vita illius, qui dixit. Qui manducat me, & ipse viuet propter me, & tanquā antidotū, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus

preſeruemur. Pignus præterea id eſſe voluit futurę noſtrę glorię, & perpetuę felicitatis, adeoquę Symbolũ vnus illius corporis, cuius ipſe caput exiſtit, cuique nos tanquã mēbra, arctiſſima fidei, ſpei, & charitatis con- nexione aſtrictos eſſe voluit, vt id ipſum om- nes diceremus. Nec eſſent in nobis ſchiſma- ta. In quo varios huius diuini Sacramenti ef- fectus commemorat ſigillatim explicandos. Similiter idem determinat in Canon. 5. ei- ſdem Seſſionis. Et vtrunq; Concilium hanc etiam determinat veritatem, cum abſolutę de omnibus nouę legis Sacramentis pronun- ciat gratiam conferre. Et oſtenditur hæc veri- tas ex dictis Chriſti Ioannis. 6. vbi fructus huius Sacramenti edifferit dicens. Panis quę ego dabo caro mea eſt promundi vita. Et rursus. Qui manducat meam carnē, & bibit meum ſanguinem in me manet, & ego in illo. Quę loca etiam intelliguntur de man- ducatione reali Eucharistię. De qua re vide at Parochus Diuum Thomam. 3. p. q. 79. ar- 1. cuius aliqua verba tranſcripſit Conc. Flo- ren. loco citato.

¶ Secūdo debet docere Parochus, peculiare & proprium huius diuini Sacramenti effec-

uum

tum eſſe nutritionem ſpiritualem per gratiã datam à Chriſto Domino. Sic docet Doctor Angelicus Thom. 3. p. q. 79. & Scotus in. 4. d. 8. q. 3. ante B. pro cuius explicatione ad- nertat, q̃ ſicut in nutritione naturali ſunt plu- ra, ita etiam in ſpirituale nutritione, quę per hoc Sacroſanctum Sacramentum fit. In pri- mis ſuprio alimenti, quo nutritur viuens, om- ne enim animal quãdiu viuit, neceſſe eſt, vt nutriatur, quo nutrimento calor naturalis re- ficitur, & ipſum nutrimentum viuenti vnitur & incorporatur. Item ſi viuens eſt in debita etate, nō ſolum nutritur, verum etiam auge- tur. Sic ſimiliter in vita ſpirituale, quę fit per gratiam, in qua per Baptiſmum regene- ramur, oportet vt fiat, vnde vita iſta indigeat nutritione, qua calor ſupernaturalis Chari- tatis augeatur, quę nutritio fit per ſumptionē huius Sacramenti Eucharistię, ad hoc enim principaliter fuit inſtitutum. Vnde prouenit vt ſumens hoc Sacramentum, ipſi Sacramen- to vnatur, & incorporetur, & in ipſum tran- ſeat per gratiam. Item quia ſemper dum ſu- mus viatores, ſumus in debita etate ad cre- ſcendum in gratia, perinde in hoc Sacramen- to cauſatur ſemper augmentum gratiæ, & cū

Bb

3

om

omnia ista vnā perfectam compleant nutritionem, perinde est quod alij doctores dicunt, quod effectus huius Sacramenti est augmentum gratiæ. Alij vnio, & incorporatio cum Christo. Alij sicut Scotus, quod est nutritio Spiritalis per gratiam. Sed omnia ista idem prorsus sunt. Hoc autem probet Parochus, in primis ex Concilio Florent. vbi dicitur. Effectus huius Sacramenti quē in anima operatur digne susipientis est adunatio hominis ad Christum, & quia per gratiā homo Christo incorporatur, & vt membrum eius vnitur, consequens est, quod per hoc Sacramentum in summentibus dignē gratia augeatur. Omnemq; effectum quem materialis cibus & potus quo ad vitam agunt corporalem, substētando, augendo, reparando, delectādo. Sacramentum hoc quo ad vitam operatur spirituale. Idem etiam dicitur in Concilio Tridentino Sess. 18. cap. 2. cuius verba supra retulimus in principio. Estq; pro hac veritate ratio manifesta. Hoc Sacramentū sumitur per viam alimenti: ergo qualem effectum præstat alimentum corporale corpori, præstat proportionabiliter hoc Sacramentum animæ debite susipientis: sed per alimentum

tum corporale restauratur de perditum, nutritur, & augetur corpus, ergo per hoc Sacramentum restauratur deperditus feruor Charitatis, & deuotionis, atq; augetur, & nutritur vita Spiritualis gratiæ. Ex quo inferitur, Primo, quod ad rescipiēdum effectum istum proprium Sacramenti huius, non sufficit tantum votum, & desiderium eius, sed oportet omnino vt verē suscipiatur. Est enim vniuersalis regula in omnibus Sacramentis vna, q̄ effectus proprius singularis qui cuiuslibet Sacramento correspondet non datur, nisi illud Sacramentum in re sumatur, & applicetur. Vnde patet, quam malē faciunt Parochi, siue alij Sacerdotes qui ex quacunq; leui causa priuāt infirmos tali sumptione huius Sacramenti, & putant tunc temporis sufficere. Si infirmus adoret illud: priuāt enim illos effectū proprio huius Sacramenti. Et similiter alio effectū, quem habet hoc Sacramentum, vt supra diximus ex Scoto, & infra dicemus ex Sācto Thom. Potest enim casus contingere, in quo Sac̄ hoc primā gratiā infirmis cōferat putāsi non est contritus verē, sed tantum attritus vel ignorat aliquod peccatum suum. Secūdo sequitur, quā sit irrationabilis illorum Cū

tatum consuetudo, qua damnatis ad mortem negatur Sacramentum Eucharistia. Poteſt. n. adhibita cautela illis administrari ſine Sacramenti irreuerentia, puta, ſi pridē anteq; morte afficiantur, hoc ſalutifero Sacramēto reficiantur. Vnde dicitur in Manuali Salmātica impreſſo. Dānatis ad mortem debet dari Eucharistia, & curet Parochus, vt id fiat ante diem ſuppliriij. Nam ſic ſtatuit Pius. 5. motu proprio. Et lex Regni nona Tit. 2. lib. 1. recopilationis.

¶ Terrio ſcire debet Parochus, q̄ ſecūduſ effectus ex priori conſequēſ eſt præſeruare hominē à peccatis, tã mortalibus quã venialibus. Quia ſicut natura corporalis roborata per alimentum debitē ſumptū reſiſtit melius no ciuiſ, non ſolum mortem inferentibus, verū etiam ad mortem diſponentibus. Sic anima per hoc Sacramentum debitē roborata non tãtum reſiſtit peccatis mortalibus, mortem Spiritualem culpę inferētib; verum etiam venialibus ad mortem diſponentibus, vt patet Pſal. 22. vbi dicitur. Paraſti in conſpectu meo meſam aduerſus eos qui tribulāt nos id eſt aduerſus incurſus Demonis, & carnis, quibus impelor ad peccandum. Et Ioan. 6.

Hic

Hic eſt panis, qui de cœlo deſcēdit, vt ſi quis ex ipſo manducet, non moriatur. Quod quidem manifeſtum eſt, non intelligi de morte corporali, ergo intelligitur, quod hoc Sacramentum præſeruet à morte ſpūali, quæ eſt peccatum. Et Pſal. 103. Panis cor hominis confirmat. Et Chryſoſtomus Hom. 45. in Ioannem. Vt Leones flammam ſpirantes, ſic ab illa menſa diſcedam; terribiles effecti Diabolo. S. Thom. 3. p. q. 79. art. 6. Depellit enim Chriſtus, & ſua præſentia fugat tentationes Demonum, qui fugiunt Chriſtum præſentem, & Angelorum ſocietatem, qui Chriſtum hic cōmittāt; & arcet Demones, ne temptatione incitent ad peccati mortem. Et experimēto patet, eos qui frequenter, ac deuotē communicāt, facilē pro Dei benignitate perſeuerare in vita, & ſanitate animæ. Ob id enim Eucharistię Sacramentum dicitur. Panis vitę quia de ſe conſeruat vitam, & perſeuerantem ſanitatē animæ, & reparat vires quas calor noxi; fomitis debilitat. Vt Helias 3. Reg. 19. virtute typici panis perſeuerauit in longa via, vſq; ad montem Dei, & lignum vitę præſeruabat à corruptione. Hoc idem cōfirmabit Parochus duabus potiffimum figuris

ris, quæ in vereri testamento præcesserunt. Nam sicut esus Agni Paschalis Dei populum illesum, & incolumen ab Angelo exterminatore seruauit: & Manna ab infirmitate, quæ ut dicitur. Psal. 104. Non erat in tribubus eorum infirmus. Sic istud Sacramentum liberat à morte culpe mortalis, & ab infirmitate venialis.

¶ Quarto doceat Parochus, quod ex primario effectu huius Sacramenti [hoc est gratiam conferre] sequitur tertius effectus, scilicet, quod remittit peccata; venialia quidem duplici via. Prima, quia sicut per nutrimentum corporale acquirit homo calorem deperditum: sic per huiusmodi Sacramentum quod est Spirituale nutrimentum resumat homo quicquid feruoris, Charitatis, per peccata venialia est imminutum, & sic ipsa venialia remittuntur. Secunda via est, quia Sacramentum istud dignè sumptum excitat feruorem Charitatis, qui delet peccata venialia, quando non est eorum complacentia. Vnde si quis suscipiens hoc Sacramentum habet septem peccata venialia, & in vno tantum complacet omnia alia remittuntur per Eucharistiam, & vnum solum manet: non enim sunt simul in remissione hæc peccata sicut mortalia, quia

. nos

non opponuntur gratiæ. Mortalia quidem peccata delet, sed non omnia, sed illa tantum quorum qui ad hoc Sacramentum accedit, conscientiam, & affectum non habet. Nam qui fortè antea non fuit sufficienter contritus, deuotè, & reuerenter accedens, consequetur per hoc Sacramentum gratiam, quæ contritionem perficiet, & remissionem peccati ut docet Sanctus Thomas. 3. p. q. 79. art. 3. Et Scotus vbi supra. Et Diuus Ambrosius in lib. de Sacramen. dicit, quod hoc Sacramentum mortuos viuificat, & sic secundum eum potest conferre primam gratiam, per quam peccata mortalia delentur.

¶ Doceat Quarto Parochus plebem sibi commissam alium effectum huius diuini Sacramenti, quod est remissio poenarum debitarum peccatis. Verum hunc effectum directè non habet quatenus est Sacramentum, sed quatenus est Sacrificium. Pro quo aduertat, quod hoc Sacramentum simul est Sacrificium, & Sacramentum. Si consideretur ut Sacramentum, id est respectu illud sumentis, directè non habet remittere poenā, quia non directè est institutum ad satisfaciendum pro poenā, sed ad spiritualiter nutriendum per unionem ad Christum

stum

Itum, & ad membra eius : quamuis indirectè etiam remittat peccata in quantum Sacramè tum excitando charitatis feruorem, quo etià pene remittuntur : sed tunc non fit remissio omnis pene, sed gradus remissionis corespò det gradu charitatis. Si autem consideretur vt est Sacrificium, idest, in quantum offertur ab offerente pro se, vel pro quibus illud offert, sic vim habet satisfactiuam ad satisfaciè dum pro pena. Sed quia in satisfactione ma gis attenditur affectus offerentis, quàm quan titas oblationis, vt patet in vidua. Lucæ. 1. quamuis hæc oblatio ex sui quantitate suffi ciat ad satisfaciendum pro omni pena, tamè de facto satis facit pro illis, pro quibus of fertur, vel etiam pro offerentibus, secundum quantitatem suæ deuotionis, & non pro tota pena.

¶ Doceat sexto Parochus, effectum etiam hu ius diuini Saramenti esse dare ius ad gloriã & beatitudinem eternam. Et hoc duplici via. Prima est, quia per Baptismum aperitur ia nua Regni cœlestis, & tamen Baptismus in cludit in se votum Eucharistię. Secundo quia gratiam per Baptismum datam, per quam ha bemus ius ad gloriam, hoc Sacramentum nu

trit, & sonet. Et quia Christus hic conten tus realiter per suã passionem hic re presen tatam aperuit nobis aditum vitę æternę, iux ta illud ad Hæbr. 9. Vt morte sua intercedē te, qui vocati sunt, accipiāt repromissionem eternæ hereditatis. In cuius gratiam informa huius Sacramenti dicitur, Hic est calix sangui nis mei, noui, & eterni testamenti. Deinde, quia refectio spiritualis, & vnitas, quam sig nant species Sacramentales, habetur in præ senti imperfectè: per se autem in statu glo riæ, iuxta illud Diui Augustini loquentis de cibo isto, super illud Ioannis. 6. vbi ait, quod cibus & potus iste eos, à quibus sumi tur immortales & incorruptibiles facit in societate sanctorum. Ideoquē viaticum dici tur, quia licet non statim nos in gloriam in troducat : tamen confert nobis virtutem per ueniendi ad gloriam. In cuius figuram. He lias in fortitudine cibi illius à se sumpti dicitur, ambulasse. 40. diebus &. 40. nocti bus, vsq; ad montem Dei Oreb. Nequē obstat quod multi accipiunt hoc Sacramentum, qui nunquam perueniēt ad gloriam. Quia sicut passio Christi non habet suum effectum in his, qui se ad eam non habent, vt debent, ita per

per hoc Sacramentum non adipiscuntur gloriam, qui indecenter illud suscipiunt. Præterea nihil inconuenit, quod causa instrumentalitatis producat potiore effectum. Vnde nihil prohibet, quod Sacramentum hoc, quod instrumentaliter operatur, producat potiorē effectum, qualis est, videre Christum in gloria in propria specie, quàm videre eum hic in Sacramento sub aliena specie, ut est in hoc Sacramento. Ac deniq; doceat omnes effectus, quoscibus corporalis præstat circa corpus, hoc Sacramentum proportionabiliter præstare in anima, ut expressè docet Concilium Florentinum. Vnde sustentat, auget, reparat, & delectat. Primo, quia sicut cibus corpori communicare solet suas aut sibi similes qualitates, & reali tactu, & coniunctione cū gustu refectionem, & delectationem, ut Manna habebat omnem saporis suauitatem, ut dicitur Sapientiæ. 16. & Ioannis. 6. Secundo quod sapit, nutrit, & cibus nutriendo sustentat & reparat, quod nociuo calore absumptū fuerat. Tercio auget usq; ad debitum statum incrementi. Similes effectus proportionem quadam præstat vitalis cibus Eucharistiæ. Nam dum traiecitur reficiendo gustum corporis,

præ

præbet animæ non solum habitum actum, sed esse & iuē excitat, & impellit in actum deuotionis delectabilis. Vt enim Spiritus Sanctus qui animam iusti inhabitat spirituali impulsu, & auxilio excitat voluntatem salua hominis vitali, & libera cooperatione, & mouet actum ad exercitium actus, & feruentem dilectionem: ita verbum per corpus suum, & per species, sub quibus totus Christus continetur, tanquam per instrumentum coniunctum sacramentaliter, & eleuatum; mouet effectum deuotam, & attentam voluntatem in actum suauem. Denotio enim est promptitudo voluntatis in his, quæ pertinent ad seruitium Dei, & est præcipuus actus religionis. Quid? quod & Christus Dominus dum in vltima Cena Sacramentum suscepit non materialiter aut sacramentaliter tantum: sed habuit ex illo vitali cibo actum spiritualis refectionis, & deuotionis. Et qui dignatus est circumcidi, & abluui Baptismo Ioannis, nullum Sacramentum suum recepit, præter Eucharistiā. Cum tamē sit absq; charactere Baptismi, caput Christianorum homogeneū: sine charactere Ordinis verus Sacerdos: sine Matrimonio, sponsus Ecclesie. De quo S. Tho. 3. p. 2. q. 81. ar. 1. ad 3. Similiter

liter, & Vinum omnes effectus, & utilitates quas corpori humano prestat, eas omnes, & multo maiores, & prastantiores prebet consecratum, & transubstantiatum in sanguinẽ Domini nostri Iesu Christi. Vinum enim [secundum Philosophos] inter omnes succos arborum, & herbarum obtinet principatũ, virtutem enim corporis roborat, & augmentat: corpus nutrit: puros humores generat, & impuros deputat, mentem valde lætificat, intellectum clarificat, interiora mundificat, hominem facit lætum, liberalem, & audacem, & dolorem, & tristitiam facit obliuisci, calorem augmentat, corpus siccum humectat, humidũ quandoq; desiccatur: & vt breuius concludatur vinum moderatẽ sumptum, corporis, & animæ est medicina, & ideo õnibus etatibus cõuenit, & maxime senibus, quia humorem, & calorem perditum reparat, & restaurat. Talis est per omnia sanguis Christi, qui de racemo i. de corpore quando fuit fractum per mortẽ extitit eliquatus, & iste pro certo inter omnes succos herbarum, idest, inter sanguinem omnium Martyrũ obtinet principatum. Iste enim nutrit, & humectat per gratiam, & deuotionem: roborat, & firmat per constantiam:

for

Fortitudinem & perfectionem: puros humores generat interius, idest patientiam & bonam affectionem; interiora, idest, conscientiam mundificat: & eam à vitiis depurat per Confessionem: mentem etiam lætificat per Spem, & consolationẽ: hominem facit audacem, scilicet ad pugnandum contra vitia per bonam operationem: lætum & liberalem per pietatem, eleemosynam, & compassionem: dolorem tribulationum facit nõ sentiri, per patientiam & lõganimitatẽ, tristitiam etiam idest omnem desperationem tollit per Spem, & contemplationem: augmentat etiam calorem, & humorem, idest gratiam pietatem, & dilectionem, & ideo senibus, idest inneteratis peccatoribus cõuenit, quia humores deperditos, scilicet gratiã, & virtutes quẽ deperditẽ fuerant per peccatum, restituit, & restaurat. Præterea, quemadmodum Iustitia Originalis extendebat effectũ suum ad vires corporales, habitusq; illarum, vt ad cogitaciũ, & appetitum, & ad ipsum corpus, quod per esum ligni vitæ præseruaretur à fatigatione, & corruptione, vt dicit. S. Tho. 1. p. q. 97. ar. 4. cum Augustino. 13. de Cinitate Dei, cap. 23. præter effectum spirituale quo

1 Cc

cos

conferebat gratiæ, & virtutibus cum quadam
 extensione vigorem, vt homo vitaret omne
 peccatum, & facile perseueraret, si vellet. Ita
 in Eucharistia verbum, & Anima eius spiri-
 tualis adest, & corpus ac sanguis prodest non
 tantum Animæ manducantis, sed corpori, &
 potētis illius; [quales sunt cogitativa & ap-
 petitus sensitivus virtutis capax] & vtriusq;
 patris munditiam requirit, vt fiat totus homo
 concorporalis, contingueusquē Christi, &
 vnum corpus, vnusq; panis, vt dicit. 1 Cor.
 10. fiat cum ceteris membris Ecclesiæ. Vt cō-
 fert animæ ex refluencia gratiæ, in ipsis vir-
 tutibus, & donis cum gratia infusis specia-
 lem vigorem, ita corpori vigorem ad ieiunia,
 & labores, vteo nouo titulo vnionis cuius-
 dam corporis nostri cū corpore Christi dig-
 nius præparentur corpora communicantium
 ad dores corporales in resurrectione futuras
 in communicatione quadam, & quasi in semina-
 re. Et tandem Parochus populum sibi cōmis-
 sum Animas videlicet pretioso sanguine Chri-
 sti redemptas instruat, & doceat q̄ quemad-
 modum Christus redemptor noster in vita mor-
 tali assumpsit interdum aliquid simile doti-
 bus per modum transeuntis [vt claritatem
 Matth.

Matth. 17. in transfiguratione, agilitatem, dñi
 ambulauit super aquas, subtilitatem dum de
 intacto virginis vtero exiuit] id enim ex cō-
 iunctione verbi corpori debebatur. Ita ob-
 coniunctionem digne communicantis cum
 corpore Christi, datur iustis agilitas quadam
 & vigor ad studiosa opera ex assistentia diu-
 ni auxiliij, & aliud quid simile dotibus, per
 quod caro, diminuto in dies fomite, promp-
 tius obediat spiritui, atque dicatur spiritua-
 lis. Vt. 1. Corin. 15. corpus dicitur fore spī-
 rituale ab effectu, quia perfecte obediet spī-
 ritui. Propter quod Concil. Florent. effectū
 Eucharistiæ docet & augere gratiā, & in cor-
 porare nos Christo. Quæ similitudo ex prē-
 mitur Ioan. 6. dicente Christo, Sicut ego vī-
 uo propter Patrem qui misit me, accepta ab-
 illo substantia mea, ita qui manducat me, ac-
 cepta corporis mei substantia, viuet propter
 me, & de Manna in figura Eucharistiæ dicitur
 Sap. 16. Substantiam tuam, & dulcedinē, quā
 in filios habes, ostendebas. Quæ omnia sa-
 tis explicat de adibus, quos iustus habet per
 potentias etiā corporales, vt dictū est. Qua-
 re Parochi patres erūt, fideles crebro adhorta-
 ti, vt quemadmodū corpori in singulos dies a
 Cc lumen

mentum subministrare necessarium putant: ita etiam quotidie hoc Sacramento alende, & nutriendæ Animæ curâ non abiciant, neque enim minus spiritali cibo animam, quàm naturali corpus, indigere perspicuum est. Hęc omnia diligenter meditetur Parochus, & in defesse opportune & importune plebi sibi subdię proponat, prout spiritus Dei dederit ei, credens non vulgares fructus, & utilitates Dei populum ex eis sumpturum si in Deo optimo qui omnium bonorum est largitor fiduciam suam, & spem collocarit.

71 ¶ Circa Penitentiaę Sacramentum debet scire ea quæ annotavi supra initio primæ veritatis, ibi. Ex his sequitur. &c. vsq; in finem: quæ applicanda sunt in hoc loco ut necessaria. Item qd peccat qui absq; proposito abstinendi à peccatis, aut restituendi debita, confitetur. ¶ Debet etiam scire id qd docet Concilium Triden. Sess. 14. cap. 3. Sacramenti Penitentiaę formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis possitam esse. Ego te absolvo. &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more præces quedam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius

ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius penitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio. Qui quatenus in penitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamquæ, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requirantur, hac ratione Penitentiaę partes dicuntur: Et qd effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quâ interdum in viris pijs, & cum devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiaę pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Et ultra hæc debet scire curatus conditiones necessarias ad Confessionem scilicet illas quæ annullant Confessionem sacramentalem. De quibus Caie. verbo Confessio, &c. §. Confessio iteranda. Et Nauarro cap. 9. num. 1. 2. Frater Emanuel. 1. p. Summæ. ca. 38. & de conditionibus Confessionis, cap. 51. & Nauarro cap. 2. ¶ Item, qd debet penitens dicere numerum peccatorum mortalium, eo modo quo sciuerit, & quiverit, & species peccatorum mortalium communes. Pro quo vide Conc. Triden. Sess. 14. cap. 5.

vbi mandatur, q̄ omnia peccata mortalia & singula etiam cogitationis, & species eorum debet Curatus scire, & cōmunes excommunicationes, quæ sunt notæ, vt percussio clerici, heresis, & contra clandestine contrahentes, & species peccatorum mortalium cōmunes, vt adulterium, incestus, raptus, &c. Et simi-
lites casus reservatos communes. Et q̄ debet prius absoluerē ab excommunicatione, quam à peccatis. Hęc & similia tenetur scire Curatus sub pœna peccati mortalis. Probat ex regula supraposita ex S. Tho. Quia hæc pertinent ad officium suum, quorum ignorantia non excusat, quia sine scientia eorum nō potest recte exercere officium suum, vt supradictum est. Vide Caie. verbo confessori necessaria. Nauarr. cap. 4. num. 2. Sil. Confessor. 3. per totum. ¶ Tandem debet interrogare pœnitentem vbi, & quando videris probabiliter pœnitentem indigere interrogari. S. Thom. in. 4. dist. 19. in expositione literæ. Vide Sil. supra. §. 14. Caie. verb. Interrogationes.

18 ¶ Circa Extreme vñctionis Sacramentum debet scire Parochus formam materiam, & loca in quibus super infirmum debet vñctio-

nes

nes facere. Et q̄ istud Sacramentum sicut & cetera alia est à Christo Domino institutum licet à Diuo Iacobo illis verbis promulgatū. Infirmatur quis in vobis inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum & a leuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit dimittentur ei. Iacobi cap. 5. Quibus verbis Apostolica traditione docet Ecclesiæ materiam, formam proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. Materia est oleum infirmorum ab Episcopo benedictum. Forma vero iuxta Conciliū Florentinum, & Tridentinū Sess. 14. cap. 1. de institutione huius Sacramenti illa verba sunt. ¶ Quando oculi infirmo vnguntur. Per istam sanctam Vñctionem, & tuam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid deliquisti per visum. Quando aures, per auditum, quando nares, per odoratum, quando os, per linguam, vel per oris virium, quando manus, per tactum, quando pedes, per incessum, quando renes, per ardorem libidinis. ¶ Porro effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur. Et oratio fidei salu-

cc

4

bis

saluabit, &c. Primo conferre salutem corporis quādo spūali infirmī salutē expedit. Secūdo gratiam qua delicta si quę sint ad huc expianda, ac peccati reliquias abstergit. Et tertio, egroti animam alleviat & confirmat, magnam in eo diuinę, misericordię fiduciam excitando : qua infirmus subleuatus & morbi incommoda, ac labores leuius fert & tentationibus Demonis calcaneo insidiantis facilius resistit. Et quia verba Dni Iacobi nō satis exprimunt quę peccata dimittit hoc Sacramentum an venialia tantū, an etiam mortalia, debet scire Parochus ea omnia per hoc Sacramentum condonari si reliqua ad id necessaria concurrant, vt suos possit Parochia nos admonere ad diligentē feruentiorem & auidiorem huius Sacramēti conquisitionem & susceptionem. Vnde licet secundum cōmunem principaliter institutum fuerit contra venialia, tamen etiam mortalia remittit. Quia fieri potest, vt aliquis moriēs absque hoc Sacramento damnetur, & vnctus eo, saluaret, fieri enim potest, vt aliquis sua peccata confiteri non possit, aut quauis posset non censet illud necessarium ei, quia est iam confessus, sine tamen Cōtritione, vel

Attri

Attritione ad remissionem sufficienti, & postea tāta Attritio ei superueniat, quę licet de se non sufficiat ad remissionem, Sacramenti tamen calore adiuncto sufficeret, iuxta opinionem S. Tho. 3. par. q. 79. ar. 1. communiter receptam, scilicet per virtutem Sacramenti aliquem ex attrito contritum fieri, iuxta dicta supra. Quare magne curę nobis huius Sacramenti susceptio esse debet, vt morientes beati semper viuamus. Sed peculiaris effectus gratię, quę per hoc Sacramentum cōfertur, est auxilium contra tentationes quas homo tempore mortis patitur, quia sic morientis iudicium, & constantia valde turbatur corporis, & sensuum omnium imbecillitate. Quin & Demon acrius eum illa hora, quā quauis alia omnium peccatorum representatione, & spectris horrendis affligit. Quod vsu venire ijs non solet, quibus vita violenter eripitur, quia moriuntur integro iudicio & firmo, neque eiusmodi representationibus affliguntur, ideo non ita necessaria est illis, ac huic, ista vnctio. Vnde scire debet effectus hanc Vnctionē infirmis solum adhibendam, illis vero presertim, qui tam periculose desumbunt, vt in exitu vitę constituti videantur

tur

tur, unde & Sacramentum exeuntium annu-
ciatur. Nauarro, cap. 22. num. 12. Si uel
verbo, Vnctio, & Episcopus Angles dicit, ad
veritatem huius Sacramenti requiritur, ut me-
dici de infirmi salute desperent, non autem
ut sit omni spe destitutus, quod docet usus
communis Ecclesie & Concilium Florenti-
num & Trident. ex quibus constat hoc Sacra-
mentum non esse administrandum suspende-
dis, aut patibulo tradendis. Tandem sciat Pa-
rochus proprium huius Sacramenti ministrum
esse presbyterum rite ordinatum, & ad id ha-
bentem auctoritatem, nisi in casu necessita-
tis quia tunc & simplex Sacerdos poterit ad-
ministrare.

- 19 ¶ Circa Matrimonij Sacramentum Parochus
necessario scire debet decretum Concilij Tri-
dent. Sess. 24. de reformatione cap. 1. ubi præ-
cipitur q̃ antequam Matrimonium contraha-
tur tribus continuis diebus festiuis in Ec-
clesia inter Missarum sollemnia publicè de-
nuntietur inter quos Matrimonium sit cōtra-
hendum, quibus denunciationibus factis, si
nullum legitimum opponatur impedimentum
ad celebrationem Matrimonij in facie Eccle-
siæ procedatur. atq; interrogatis prius viro

& muliere

& muliere, & eorum mutuo consensu intellec-
tu, dicat. Ego vos in Matrimonium coniungo
in nomine Patris, & Filij, & Spiritus San-
cti, vel aliis utatur verbis iuxta receptum v-
niuers cuiusq; Prouinciæ ritum.

- 20 ¶ Debet etiam scire Parochus q̃ quando Ma-
trimonium malitiosè impediri potest [si tot
precesserint denunciationes] dispensat Cōci-
lium Trid. ut tunc vel vna tantum denūcia-
tio fiat, vel saltem Parocho, & duobus, i. tri-
bus testibus præsentibus Matrimonium cele-
bret, sed Parochus non potest dispensare ni-
si ad hoc peculiare habeat priuilegium, i. au-
thoritatem Episcopi, ut tale Matrimonium cō-
sumatur antequam denunciationes fiât, ut pa-
ter loco allegato, ubi dicit Conc. Deinde autem
illius cōsumationem denunciationes in Eccle-
sia fiât, ut, si aliqua subsunt impedimēta faci-
lius detegant, nisi Ordinarius ipse expedire
iudicauerit, ut prædictæ denūciationes remit-
tant, quod illius prudētiæ, & iudicio S. Sy-
nodus relinquit. De quo Fr. Emanuel. 1. p. 2.
Sñ. c. 212. Cōcl. 4. Pater M. à Veracrucē in
Appēdice ad Spec. cōiug. dub. 1. ppositiōne.
6. docet ac pbat ad arbitrium Ordinarij posse pu-
blicationes inter missarū sollemnia relinqui,

siue

siue sic aliqua suspitio vel non, vt patet in decreto Concilij: nam postquam dixerat huiusmodi denunciationes per Parochum faciendas ante cōsummationem Matrimonij, additur: Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ & iudicio Sācta Synodus relinquit: nam exceptio vtrūq; casum comprehendit. Et Doctor Ioannes Guierres lib.1. Canoniarum. qq. ca.19. nu.6. dicit. Requiri aliquam causam rationabilem arbitrio Ordinarij, ad hoc vt ipse has denunciationes remittere possit, siue ante coniunctionem, siue ante cōsummationem Matrimonij, nec solum illa, quæ à Concilio exprimitur, nempê probabilis suspitio, quod si tot denunciationes præcessissent, Matrimonium malitiose impediretur, necessaria est, & requiritur ad hoc, vt Ordinarius eas remittere possit, sed sufficere, vt alia quauis causa probabilis arbitrio Ordinarij intercedat, vt probatur in ipso Concilio in verbis supra relatis: nam & si prius indi&. versic. quod si probabilis, eam solum causam expresseit profufficienti, nempê probabilis suspicionis, quod si tot denunciationes præcederent, Matrimonium

aium malitiose impediretur, postea tamē generalius loquitur, dicens: Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ & iudicio Sancta Synodus relinquit: nam vt supra probauimus, clausula hæc ad vtrumque casum refertur: quia si Ordinarij prudentiæ & iudicio remittitur, quod plus est, nempê remittere in totum prædictas denunciationes siue banna, à fortiori videtur eidem concessum quod minus est, nempê differre prædictas monitiones ad tempus celebrationis Matrimonij, ante ipsius tamen consummationem. Quo loco attestatur prædictam resolutionem approbatam esse hodie per declarationem Reuerendissimorum Cardinalium ad interpretationem dubiorum Sacro Sancti Concilij Triden. deputatorum, qui propriis terminis declarauerunt præfati Concilij decretum in hunc modum. Episcopus potest, etiam post contractum Matrimonium, ante illius consummationem, si ita expedire iudicauerit, secundum eius prudentiam & iudicium, ex aliqua causa arbitrio suo, remittere denunciationes, & si nō sit suspitio quod Matrimonium malitiose impediatur. Ex qua poterit

petierit Episcopos ex aliqua ratione iuſta, ſibi ſc̃tum cognita, prædictas denunciations remittere, & ita ſit ſepiſſime. Caueat tamen omnino [dicit Gutierrez] ne ſine aliqua iuſta cauſa id faciat, etiam ſi ſuo arbitrio id ſit commiſſum, quando quidem de arbitrio boni viri intelligitur, atque ideo iure, ratione, & equitate hac in re vti debeat, & hoc ſignificent verba illa. Niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit. Alias enim ſi ad libitum abſolute, & ſine cauſa id facere poſſet, non eſſet arbitrium, nec iudicium iuris ratione regulatum, ſed potius libera voluntas, & fruſtra diceret concilium, Niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit. Præterea non eſſet bona prudentia, nec iudicium ratione regulatum remittere abſq; vlla cauſa prædictas monitiones, cum tamen Concilium prudentiæ, & iudicio Ordinarij hoc relinquat, ſignificent præſcripto verba hæc, atque aperte inſinuant ratione vti debere in hoc Ordinarium, alias non eſſet opus eius prudentia, ſed tantum liberæ voluntati relinquere ſufficeret; cauſa igitur, rationabilis mouere debet Ordinarium, vt hoc faciat, alias peccabit, quanuis Matrimonium teneat. Deinde docet & be-

bene quid per Ordinarium debeat intelligi his verbis. Ordinarius autem in propoſito intelligitur Episcopos, ſive eius Officialis, vel Vicarius Generalis, quem Proviſorem appellamus, quia vnum & idem tribunal & auditorium cenſetur Episcopos, & Vicarij generalis ipſius, & quod facit Vicarius dicitur Episcopos facere, ex textu in cap. 2. de conſuetudine, lib. 6. capit. Romana. in princip. de appellat. eodem lib. 6. & in terminis ita tenet pater Magiſter Alphoſus à Veracruce in appendic. ad Specul. coniug. in. 1. diſt. 6. propoſitio. 6. ad fin. & Doct̃or Segura. Et licet aliquibus videatur hanc potestatem diſpenſandi in denunciationibus, non concedi in generali commiſſione Vicario ab Episcopos conceſſa, niſi in ſpecie concedatur, nihilominus, verior eſt ſententia Patris Magiſtri Alphoſi à Veracruce, quem ſequitur Doct̃iſſimus Doct̃or Ioannes Gutierrez cap. præallegato num. 15. nempe quod Proviſor ſeu Vicarius generalis Episcopos, ſive ſpeciale mandatum ad id habeat ab Episcopos, ſive tantum generale, poſſit pro ſuo arbitrio atque iudicio, & prudentia remittere prædictas denunciations. Primo, quoniam di-

quoniam dictus textus Cōcilij in verbis sepe relatis, Ordinario nuncupatim concedit hanc facultatem, nec nominatim loquitur tñm in Episcopo, sed in Ordinario, quod nomen generalius est, comprehenditque tam ipsum Episcopum, quam Prouisorem, seu Vicarium generalem, quia hic Ordinarius est, Ordinariamque habet iurisdictionem, vt in titul. de offic. ordinar. estque de se notissimū & praterea probatur in quā pluribus eiusdem Cōcilij decretis loquentibus de Ordinariis locorum, & præcipue. Sess. 6. in cap. de Reformat. & alibi sepiissime, quibus plura facienda committuntur, ac mandantur: & tamen certissimum est, id non tantum ad Episcopos, sed & ad eorū Prouisores, seu Officiales generales spectare: nam si aliud diceremus, esset ineptissimū. De qua re videat Parochus fratrem Emanuelem. 1. p. Summę cap. 212. per totum. ¶ Aduertat etiam Parochus ex Soto in. 4. dist. 26. lit. M. q̄ cōtrahentes sunt sibi inuicem Ministri Sacramenti Matrimonij, & ita communiter tenēt Doctores. At circa materiam & formam huius Sacramenti aduertat id quod docet Doctissimus Episcopus Ioseph Angles in suis floribus

ribus Theolo. qq. lib. 4. q. 1. de Sacramento Matrimonij art. 4. difficultate. 2. videlicet q̄ verba quę prius proferuntur, materie rationem habent, quę autem superueniunt, formę rationem induunt. Et ratio est, quia verba quę posterius ab altero coniugum proferuntur, verbis præcedentibus dant esse Sacramentale: proprium namq; formę est dare rei esse. Vel vt dicit Pater Soto in. 4. dist. 26. q. 2. ar. 1. verba viriusq; coniugis sunt sibi inuicem materia & forma. Quia sibi inuicem præstant, recipiuntq; Sacramentale esse. Ex hoc inferitur quod verba illa, Ego vos in Matrimonium coniungo. &c. non sunt forma huius Sacramenti, licet sint denecessitate præcepti, ita vt omittens peccet, vt docet doctissimus pater Magister à Veracruce in Appendice ad suum Speculum dubio. 4. quem sequitur Salzedo in Practica criminali Canonica, cap. 73. fo. 235. colu. 1. & addit nō excusari Clericum prædicta verba omittentem à mortali crimine, & à pœna à suo Ordinario imponenda, si dictis verbis in Matrimonij contrahendis non vtatur. Et concl. 4. eiusdem dubij dicit, q̄ si Parochus cognito consensu vtriusq; in Matrimonio, nulla

Dd pro

proferat verba, dum modo sint testes, & peccet non proferendo verba in Concilio expressa, vel alia secundum ritum Prouinciæ, Matrimonium tamē est validum. Quia Matrimonium erat validum ante Concilium, dū modo esset inter personas alias legitimas, & alia seruarentur, ergo & modo post Concilium Tridentinum. Et quando Concilium Tridentinum, Sess. 24. cap. 1. de Reformatione dicit. Nullum esse Matrimonium nisi pręsente Parocho, vel alio Sacerdote de eius licentia celebretur, intelligitur quantum ad validitatem cōtractus Matrimonij: nam ante diffinitionem Concilij, Matrimonium clandestinum, nullo Sacerdote pręsente erat verum Sacramentum: modo autem Concilium illegitimauit contrahentes nisi in pręsentia Parocho, aut alterius Sacerdotis, de eius licentia & coram duobus, aut tribus testibus contrahant,

21 ¶ Et quia Sancta Synodus ibidem coniuges hortatur, vt ante quā contrahant, vel saltem triduo ante Matrimonij consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant, debet Parochus contrahentes admo-

admonere, vt confiteantur, vel saltem Matrimonium cum contritione vel attritione [est timata contritione] contrahant. ¶ Item debet scire impedimenta, quę impediunt contrahendum, & quę dirimunt contractum.

Quia alias non recte exequeretur suum officium, & Sacramēto Matrimonij injuria derogaretur, dū inualide celebratur. Circa hæc omnia videat Curatus Concilium Tridentinum, Sess. 24. vbi supra c. 2. 3. 4. vbi restringuntur impedimēta, &c. Quoniam hæc omnia pertinent ad officium suum. Et sciat qd impedimentum quod propter affinitatem ex fornicatione contractum, inducitur, ad eos tantum qui primo, & secundo gradu cōiunguntur, se extendit, vt Pius. 5. declarauit.

22 ¶ Debet etiam scire, qd benedictiones nuptiales dari non possunt ab Adventu Domini nostri Iesu Christi, vsq; in diem Epiphanię, & à feria quarta Cinerum, vsq; in Octauam Paschæ inclusiue, in aliis vero tēporibus nuptias sollempniter celebrari permittit, Concilium Tridentinum, vbi supra, cap. vltimo. de Reformatione Matrimonij. ¶ Et similiter scire debet qd istę benedictiones nuptiales dari prohibentur quando vterq; illas recepit, cap. Capella

De 2 nus

aus, defer. Ex quo ad eundem Parochum pertinet in templo benedicere eos qui iam contraxerunt: unde Concilium Triden. cap. 1. iam citato dicit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur ut coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, statuitq; benedictionem à proprio Parocho fieri, neq; à quoq; nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij Sacerdoti concedi posse, quacunq; consuetudine vel privilegio non obstante. Quod si quis Parochus. l. alius Sacerdos siue regularis, siue secularis sit, alterius Parochie sponso sine illorum Parochi licentia Matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui Matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluitur. Hæc ibi. Circa quæ docet Nauarro cap. 22. de Benedictione Nuptiarum primo, peccare illi qui benedixit secundas nuptias sollemni benedictione Sacerdotali, quæ intra Missam fit, vel qui suscipit illam credens, vel credere debens non debere benedici. Secundo, nuptias pri-

mas

mas benedicendas ex consilio Synodi Triden. quæ hortatur contrahentes Matrimonium ad benedictionem accipiendam, ante consummationem eius. Vbi ponderandum est verbum illud qd hortatur [& non præcipit] quod significat id esse de consilio, & ita non esse peccatum ante illam consummare, etiam prima vice, nec exigendo, nec reddendo, nec ubi est, consuetudo benedicendi, nec ubi non est. Quid? quod neque peccatum veniale esse dicit, dummodo id fiat sine contemptu. Et tertio, per consuetudinem induci posse, ut non solum cum virgo nubit viduo, sed etiam cum virgo ducit viduam, vel cum vidua nubit viduo benedicatur, vel reiteretur benedictio, licet rationabilior sit consuetudo in primo membro, quàm in secundo, & in secundo, quàm in tertio: quia hæc prohibitio iuris humani est, & sicut per legem, ita per consuetudinem contrariam tolli potest. Quem sequuntur frater Emanuel. 1. p. Sum. cap. 237. Et Henriquez To. 2. lib. 11. de Matrim. cap. 2. num. 3. Et quarto docet Nauarro prædic. cap. 22. num. 71. peccare mortaliter qui temporibus ab Ecclesia prohibitis benedictionem nuptiarum accipit, aut in domum suam sollem-

Dd 3 niter

niter sponsam traducit, vt dicitur in cap. Capellanus, de feriis, & cap. Non oportet, cum tribus sequentibus. 33. q. 4. Sed non peccat si solum sponsalia vel Matrimonium de presenti contrahit. Quia sola benedictio, & traductio sollemnis prohibetur, iuxta mentem S. Thomæ & Paludani in 4. dist. 32. de quo Caie. in Sum. ver. Nuptiarum peccata. Et libro quarto consiliorum, tit. de Sponsalibus consilio, 1. dicit quod ad hoc vt Matrimonium valeat, sufficit, quod interueniat Parochus habitationis feminae, quando contrahitur in Parochia habitationis eius: & sufficit Parochus viri quando contrahitur in Parochia habitationis viri, vt declarauit Congregatio Illustrissim. Cardinalium ad dubia Concilij Triden. declaranda; deputatorum, Videatur Frater Emanuel. 1. p. Sum. cap. 213.

¶ Sed est dubium quæ nuptiæ dicuntur secundæ vt non benedicantur, nam certum est quod quando vterq; contrahens est iam benedictus nõ debet tunc benedicere Sed dubium est, An quando alter contrahentium est iam benedictus, possit alterius nõ benedicti causa benedici. Manuale impressum Salmanticæ, apud Guillelmum Foquel, anno Dñi. 1585.

quo

quo, & visitur Parochi Archiepiscopus Mexicani demãdato Dñi Petri de Contreras Archiepiscopi sic dicit. Secundæ nuptiæ, non sunt benedicendæ. Illæ vero censentur secundæ [vt non benedicantur] quæ sunt secundæ ex parte feminae, quamuis sint primæ ex parte viri. nec refert, an ipsa vidua secundo nubens, sit virgo, vel non: sed an sit semel benedicta: vnde, quæ semel nupsit, sed ante benedictiones receptas vidua facta est, cū postea iterum nubit, benedicenda est, & quæ semel est benedicta, non est iterum benedicenda. Ex quo manifesto apparet qd si solutus ducat relictam, quæ iam semel receperit benedictiones nuptiales, aut virginem quæ licet eas suscepit ante Matrimonij cõsumationem vidua effecta est, tales nõ debet benedici nuptiæ: nã sunt secundæ, deinde, si virgo, aut soluta quæ nõq; fuit nupta nubat viduo, huiusmodi nuptiæ sunt benedicendæ quia primæ, & non secundæ censi debent. Sed his obstat Manuale Mexicanum iussu, & auctoritate Domini Alphonsi de Montufar Archiepiscopi quõdam Mexicani excussum, vbi præcipitur. Que si qualquiera de los nouos marido, o muger no ouiere rescibido las bendiciones,

que merezca auer las dichas bendiciones el vno por el otro. Por que la decretal Capellani, de Secundis nuptiis esta derogada por vna extrauagante del Papa Ioan. 22. Y la extrauagante es esta. que se sigue.

✱ ¶ La extrauagante del Papa Ioan. 22. ✱

¶ Deseando poner fin a vna antigua contienda y question, por el presente decreto y mandamiento declaramos, que aunque el hombre, o la muger que casaren dos vezes, no deuen rescibir las bendiciones. Empero el varon, o la muger que con este, o cõ esta se casare, deue las rescibir. E si por vñtura alguno dellos, o ambos que assi casan la segunda vez, en la primera vez no rescibieron estas bendiciones, deuen serlas dar en la segunda. E queriendo templar el rigor antiguo: otorgamos, que los Sacerdotes que asabien das dieren bendiciones a los que casarẽ dos vezes, no sean obligados por esto a venir a la Sede Apostolica, mas que puedan ser absueltos por sus Diocesanos de la pena de suspension establecida en este caso. Hæc ibi.

Propter quod Dominus Dominus Didacus Romanus Episcopus. Tlaxcallensis, præcipit hoc obseruari in suo Episcopatu. Et merito qui

quidem & cõsultissimè nam Manuale illud Salmantice impressum non habet auctorem nec approbationem, sed neq, licentiam, quorum quodlibet sufficeret, vt evitaretur iuxta sanctorum Patrum & Conciliorum sanctiones interdicentes similium librorum lectionem. Et Doctissimus Magister à Veracrucẽ 1. p. Speculi, art. 13. dicit, q̃ quãdo alter cõtrahentium solum est benedictus, siue vir, siue femina, vterq; de nouo benedicant, propter præallegatam Extrauagantem, quæ conce dit seu determinat, sic fieri, & reuocat dictũ capit. Capellanum citatum in Manuali Salmanticensi. Refert etiam Episcopum Segouiensem asserentem, quod cum ex iure antiquo esset suspensus presbyter qui secundas nuptias scienter benediceret, & ad Papam mittendus: per Extrauagantem Ioannis. 22. ablatum est quod sit ad Papam mittendus, & dicit, suspensionem non fuisse illatam ipso iure, sed inferendam. Cum patre Magistro tenet Doctor Salzedo in sua practica criminali, cap. 74. Et pater Focher lib. cui titulus. Instructio simplicium. 2. p. art. 4. idem omnino tenet, & addit constitutionem prædictã Ioannis. 22. non esse Ecclesię Hispalensis pri uile

privilegium sed ius commune. Quod si ita est, non video quare benedictiones nuptiales debeant denegari, quando alter eorum qui contraxerunt, nōdum eas recepit. Hinc est q̄ multi Parochi, & Ministri mandatum Domini Archiepiscopi Petri de Cōtreras rel puerunt, admittentes prædictam Extrauagantem Ioannis. 22. & ea vientes, sicut ab initio huius Ecclesiæ Indianæ, vñ sunt. Obiter aduertat Parochus ea quæ tertio notabili prædicti. arr. 4. notat idem Pater Frater Focher. Primo, quod quando benedicuntur sponsus, & sponsa, iam suo contracto Matrimonio, sponsæ caput veletur, & illud velamen quo velatur, extendatur super viri humerum, & non super eius caput. Secundo, q̄ tunc veletur mulieris caput cum in Missa dicat Sanctus, & non tollatur ab eius capite, & ab humeris mariti, donec finiatur Missa. Tertio, q̄ si fieri potest velamen sit duorum colorum, partim album, & partim rubeum; hoc est per mixtum sit colore albo, & purpureo, seu rubeo: vt ponitur in cap. Feria. 30. q. 5. & hoc si fieri potest cōmode, quod si nō est per mixtum tale velamē colore candido, & purpureo parū refert. Immo si alicubi neq; in Ecclesia
est

est velamen, neq; mulier propter paupertatē, habet velamen, non ob id omittantur benedictiones. Et quarto, q̄ benedictiones dentur in loco designato à Missali. Quod si Sacerdos in prædicto Missæ loco dare oblitus fuerit, tunc finita Missa, eas det, stans ante altare, indutus Superpelliceo. vel Alba, cum Stola, pro honestate, & satius erit, si alius superest Sacerdos celebraturus, sponso ei benedicendos committere: nam summo Ecclesiæ cōsilio statutum esse credo, q̄ benedictiones nuptiales in præsentia Sanctissimi Sacramenti, ante illius fractionem, & sacrificij cōsumationem conferantur. Quinto, q̄ omittere ceremoniam illam arrarum, & anuli, nullum est peccatum, vt dicitur. 30. q. 5. cap. Noltrates. vbi Papa Nicolaus enumeratis aliquibus Romanorum consuetudinibus, in celebrandis nuptiis, in quibus sponsus sponsam arris despondet, per digitum fidei anulo insignitam, & recensitis quibusdam aliis ritibus concludit sic. Item sunt præter hoc, alia quæ ad memoriam non occurrunt pacta coniungiorum sollemnia, peccatum autem esse, si hæc cuncta in nuptiali sadere nō interueniant, non dicimus. Vbi glo. duo
dicis

duo dicit. Primum q̄ si omittantur leuia & modica, non est peccatum. Secundum si omittantur sollēnitates ipsius Matrimonij, est peccatum, si possunt adhiberi. Quapropter in nuptiis Indorum arrarum & anuli sollempnitas omittitur à Religiosis Parochi officium agentibus, & ab aliis etiam Curatis ex causis rationabilibus, & quidē sine peccato, ut patet. Ex pat. Föcher ubi supra & inf., ar. 4. 2. p. Infra verb. Matrim. inuenies modū quē Parochus debet obseruare, tum in examinandis Matrimonij, tum etiam in celebrandis.

- 25 ¶ Secunda veritas. Curatus quicumq; ille sit debet habere [ad debitē exercendum prædicta] linguæ vel linguarum outum suarum sufficientem saltim notitiā, peritiā, & vsum in qua videlicet lingua Sacramentorum effectum & virtutem manifestare, & verbū Dei suis ouibus valeat prædicare, & non sufficit per interpretem hæc præstare. Probat ex Concilio Triden. Sess. 7. cap. 3. ubi mandatur q̄ Ecclesiastica beneficia præsertim curā animarum habentia personis dignis, & habitibus, & quę in loco resideant debēt cōmitti & q̄ per se ipsos curam ipsam exercere valeant, iuxta cōstitutionem Alexandri. 3. in Late

Lateranēsi Concil, alias q̄ prouissio vel collatio facta omnino irritet. Vbi notandū illud verbum per se ipsos, ut non sufficiat Curator suum officium per alium exercere: si autem non habet scientiā aut sufficientem peritiā linguarum, non potest per se officium Parochi exercere: puta prædicare, Sacramenta administrare, & eorum virtutem propalare. Vide cap. Licet. de Electi. in. 6. & ca. Quia nonnulli. de Clericis non resid. Ex quo patet, q̄ qui nescit Indorum linguam, non potest esse Curatus, quia nō potest per se ipsum curam istā exercere. Item cap. Quoniam de Officio Ordina, Inno. 3. præcipit q̄ quādo per mixti sunt populi diuersarum linguarū. Pontifices prouideāt de viris idoneis, qui secundum diuersitatem rituum, & linguarum debite illis diuina officia celebrent, & Ecclesiastica Sacramenta ministrent: instruendo eos verbo pariter & exemplo. Et regula cancellarię Rotę Romanę in regula de idiomate statuit [ut habes apud Ludonicum Gomes. pag. 230] q̄ is, qui Ecclesię parochiali prouidetur, nisi intelligat, & intelligenter loquatur idioma loci, ubi Ecclesia huiusmodi consistit, prouissio, seu mandatum, & gratia

tia quo ad Parochialem Ecclesiam, nullius sit roboris. Super hanc regulam dicit iste Doctor famosus, quod ista regula habet fundamentum tam in iure humano, quam diuino, & naturali, secundum quod Curatus tenetur suis predicare, & Sacramenta administrare. Vide Extrauag. Ioan. 22. de Concessione præben. quæ incipit. Sedes Apostolica. Et addit idem Doctor, dictam regulam habere locum etiam in Ecclesia cõmẽdata, & quod liget etiam extra curiam, quia ratio huius regulæ respicit utilitatẽ Animarũ, quæ ubiq; terrarum militat. Pro quo vide Fel. c. 2. de rescriptis. Hec Ludouic. q. 6. Circa quæ dicit Pater M. à Veracruce. Aduertant Prouinciales, ut ignarum lingue non constituent Prælatus: alias eligens & electus si non recusat, tutus nõ est. De hac materia vide veritatem sequentem, & Conc. Triden. Sess. 24. cap. 7.

26 ¶ Tertia veritas. Tenetur etiam Curatus ex officio suo, predicare suis Parochianis, verbumq; salutis proponere. Ita docent Iuriste Clem. Dudum. de Sepul. & glo. Cle. 1. de Regularibus. verbo. Officia. Panor. c. Excommunicamus. §. Quia vero. num. 12. de hæreticis S. Thom. in. 4. dist. 19. Colib. 12. & 3. p.

9. p. q. 71. ar. fin. ad. 3. vbi dicit, qd instructio, qua eruditur de fidei rudimentis, & qua liter se debet habere populus in sumptione Sacramentorum, pertinet principaliter ad Curatum. Instructio autem de profundis misterijs fidei, & de perfectione fidei Xpianæ pertinet principaliter ad Episcopũ. Circa quod dicit Sũma Tabie. qd officium prædicandi principaliter conuenit Papæ, Episcopis, & Prælati habentibus auctoritatẽ Episcopalem. Secundario autem competit omnibus Sacerdotibus habentibus curam Animarum. Modo autẽ Conc. Trid. Sess. 5. cap. 2. mandat, ut Curati, & quicũq; alij curam Animarum habentes, & qui Ecclesias quomodoq; obtinent, per se, vel per alios idoneos, si legitime impediri fuerint, saltem Dominicis diebus, & festis sollempnibus plebes sibi commissas pro sua, earũq; capacitate, pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuncians, & eis cum breuitate, & facilitate sermonis, vitia, quæ eos declinare, & virtutes quas sectari oportet, ut peccata æternam euadere, & cœlestem gloriam consequi valeant. Vbi etiam præcipitur negligentes hac in re, etiam

etiam quaſis ratione exemptos monēdos ab
Episcopis, & etiam per cenſuras Eccleſiaſti-
cas cogendos eſſe ab illis. Et Seſſ. 24. de Re-
for, cap. 4. præcipit Episcopis, & Parochis,
vt in Eccleſiis ſuis ipſi per ſe, aut ſi legitime
impediti fuerint, per eos, quos ad prædica-
tionis munus aſſumēt, in aliis autem Eccle-
ſiis per Parochos, ſiue ipſi impeditis, per alios
ab Episcopo impenſis eorū, qui eas præſtare
vel tenent, vel ſolent, deputādos in ciuitate,
aut in quacunq̃ parte Diœceſis, cenſebunt ex-
pedire, ſaltem omnibus dominicis, & ſollēni-
bus diebus. feſtis, Tēpore autē leiuniorum,
Quadrageſimæ, & Aduē. Dñi quotidie, ſ. ſal-
tem tribus in hebdomada diebus, ſi ita opor-
tere duxerint, ſacras Scripturas, diuinamq;
legem annuncient, & alias, quotieſcumque
id opportune fieri poſſe iudicauerint. Et ca.
7. Vt fidelis populus ad ſuſcipienda Sacra-
menta maiori cum reuerentia atq; animi de-
uotione accedat: præcipit ſancta Synodus E-
piscopis omnibus, vt non ſolum, cum hæc
per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, pri-
us illorum vim, & uſum pro ſuſcipientium
capitū explicent, ſed etiam idem à ſingulis Pa-
rochis piē, prudenterq; etiam lingua vernacula

ſcula, ſi opus ſit, & cōmode fieri poterit, ſer-
uari ſtudeant, iuxta formam, à ſancta Syno-
do in Catecheſi ſingulis Sacramentis præſ-
tribendam: quam Episcopi in vniuerſis ling-
uis fideliter verti, atque à Parochis omni-
bus populo exponi curabunt, nec non vt in-
ter Miſſarum ſollēnnia, aut diuinorum cele-
brationem ſacra eloquia, & ſalutis monita ea-
dem vernacula lingua ſingulis diebus feſtis
vel ſollēnibus explanent: eademq; in om-
nium cordibus, poſt poſitis inuitibus qua-
ſitionibus inferere, atque eos in lege Domi-
ni erudire ſtudeant. Hæc ibi. Quæ omnia
conſiderari & perpendi debent, & maxime
verbum illud eadem vernacula lingua, ſin-
gulis diebus feſtis, vt videant Miniſtri ne-
gligentes oratio & tomus d. dñi, qualiter illud
exequantur officium, ſtrictam reddunt ratio-
nem coram æquiſſimo iudice de omnibus ſibi
non tantum commiſſis, ſed [quod doctū
eſt] procuratis, & cōquiſitis. S. to etiam de
iur. lib. 10. q. 1. art. 3. dicit q̃ docere Arti-
culos ſancti, & Decalogum, & Orationē Do-
minicam debent Parochi, quia hæc debent
ſcire omnes Chriſtiani. & hæc docere eſt of-
ficij Curati, Episcopi autem altiora. Et ſi ſint
Ec
Cura

Curati sunt scientifici, poterunt quoque sacra Scripturam, virtutes moresque bonos, & alia aliorum plebem suam docere. Dato hoc non sit proprie eorum officium, sed [ut dixi] articulos, precepta &c. ¶ Ecce quæ tenetur Curatus docere plebem suam. Et Episcopus non potest prohibere dictis Curatis, ne prædicent articulos, & præcepta Dei, & Ecclesiæ Sacramenta, & quomodo sunt percipienda, quia hæc pertinent ad officium eorum. Et hæc possunt facere auctoritate superioris, scilicet Iuris Canonici, & Concilij Tridentini. Vide Soto in. 4. dist. 18. q. 2. art. 5. Vbi tractat quæ possint Episcopi prohibere Curatis. Non tamen poterit Curatus dare licentiam Sacerdoti prædicandi, nisi aliàs sit approbatus ab Episcopo loci, ubi prædicaturus est, quia Concilium reservat hoc solis Episcopis. Sess. 6. cap. 2. §. Regulares vero. Et Magister Gallo. 2. 2. q. 187. dicit esse peccatum mortale contra hoc facere. Poterit tamen Curatus Parocho alterius populi [eiusdem tamen Episcopatus] committere, ut prædicet quia approbatus ab Episcopo est. Ex his vides, quomodo necessario debet Curatus scire linguam Indorum, quia aliàs non potest

potest eis dare ea, quæ tenentur, & ad quæ est obligatus Iure diuino. Ut dixi supra in fine primæ veritatis

27 ¶ Quarta veritas. Tenetur etiam Curatus Missam celebrare, diebus quibus Parochiani eius tenentur Missam audire. Quia aliàs iniusta esset obligatio ad audiendam Missam, si non esset aliquis obligatus ad illam celebrandam. Sic dicimus, quod tenetur Parochus populo illa Sacramenta administrare, quæ populus ipse tenetur recipere. Ex Soto in. 4. dist. 13. q. 2. art. 2.

¶ An autem tenetur Parochus illam Missam pro populo offerre sic, quod pitantiæ, seu mercedem recipere non possit ab alio: bene potest ignorari hoc inculpabiliter à Parocho, quia sunt diuersæ opiniones. Soto enim ubi supra dicit, quod pro suis Parochianis debet, & non pro aliis celebrare. Victoria. 3. p. q. 83. in principio tenet contrarium, quia nihil in Iure de hoc tractatur. Unde si in Synodalibus nihil statuitur, potest Parochus etiam in die Dominica Missam aliis applicare.

28 ¶ Quinta veritas. In officio Parochi includitur sepelire mortuos Parochianos suos.

Ecce 2 De quo

De quo vide Clem. Dudum de Sepul. §. Verum ne, & Panor. cap. 1. de Sepul. & cap. Fraternitatem. Vide in Rub. nu. 1. & 2. de Parochiis. Atq; ita poterūt fratres qui Parochi officium exercent sepelire Indos, & associare eorum corpora cum Cruce alta, etiam transferendo per terminos Parochiæ Clericorum: quia alij Curari possunt, ergo qui exercēt officium Parochi. Immo non tenentur quantā soluere funeralem stando in solo iure posituo, quia Parochi non tenentur soluere, et g. nec Religiosi de illorum oblationibus, & oblationibus circa quos exercēt dictum officium.

- 29 ¶ Sexta veritas. Tenetur Parochus scholam puerorum habere, pueros fidei rudimenta & obedientiam erga Deum, & parentes docere. Vide cap. Ut quisquis. de vita & hon. Cler. vbi præcipitur qd Clericus qui plebem regit, Clericum habeat secum qui cāter Epistolam, & Lectionem legat, & qui possit tenere scholas, & admonere suos Parochianos, vt filios suos mittant ad fidem discendam, quos ipse cum omni callitate erudiat. Et Sess. 24. de Reformat. cap. 4. dicitur, & præcipitur Episcopis, & Parochis. Idem etiam saltem Dominicis

nicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiā erga Deum, & parentes diligenter ab eis, ad quos spectabit, doceri curabunt. Vide Panor. sup. dictum. cap. Quisquis. nu. 1. vbi dicit qd etiam, tenet Parochus docere pueros, prima literarum rudimenta. Pro hac re vide ea que dicuntur in Conc. Trident. Sess. 22. cap. 8. & Sess. 24. cap. 11. & Sess. 25. de Reformatione cap. 12. & Sess. 24. de Reformatione cap. 12. Vbi nādatur quod iuret Curatus. Et quod veniat ad Synodum, habetur in Sess. 24. cap. 2. in Sess. 7. cap. 4. Præcipitur ne plura habeat beneficia Curata aut aliās incompatibilia. Tandem includitur etiam in hoc officio Parochi, quod continetur in quodam Canone Gregorij. 7. Vbi dicitur, quod, Omnis Christianus procuret ad Missarum sollemniam aliquid Deo offerre, & ducere ad memoriam, quod Deus per Moysen dixit: Non apparebis in conspectu meo vacuus. De quo arguit Panormitanus in cap. Suam, de Symonia, & Soto de Iust. & Iu. q. 3. art. 1.

¶ Ecce quæ tenetur Parochus administrare Parochianis suis tam ratione Officii sui, quā iuris Canonici. Et quia ista tenetur exhibere

tenebitur habere illam scientiam, quæ ad horum expeditionem est necessaria, alias in sufficiens iudicandus est Curatus, qui his caret, cum unusquisq; de iure teneatur illa scire, quæ pertinent ad officium suum, & sine quorum scientia recte expedire, quæ officij sunt, non potest, ut dictum est, & per consequens abtoluti non poterit à Confessore, quia est in malo statu.

¶ Quæres forsam, Tāgant ne ea quæ dicta sunt Regulares Parochi officij exercētes in populis Indorū? Ad hoc resp. per sequētes verit.
 10 ¶ Septima veritas. Si Regularis acceptavit Ecclesiam Parochialem populorum Indorum ut Curatus absq; dubio tenetur in omnibus ac per omnia ad quæ Curatus Sacerdos secularis tenetur, quia idem officium est utriusq; & nulla apparet exceptio. Item quia obligatio Curati ad ea, quæ dicta sunt est de iure naturali, quia est ratio officij, in quo formalis, vel virtualis obligatio, & promissio ad ea facienda interuenit, dum dictum officium Parochi acceptat ut Curatus, & ad illa, quæ diximus tenetur ratione iuris Canonici, hoc præcipientis Curato, & ad ista Curatus etiam Regularis obligatur, cap. Cognoscentes.

Cognoscentes. De consti. Pro quo vide cap. 1. de Privilegiis, & Concil. Triden. Sess. 25. cap. 11. de Reformatione, & Sil. Religiosi. 7. §. 14.

21 ¶ Octava veritas. Si autem Regularis non acceptavit dictam Ecclesiam Parochialem ut Curatus, sicut in effectu provincia Yucatanaensis sancti Ioseph, & aliqua Fratrum Minorum provinciarum non acceptarunt animarum curam, tunc tenentur facere, & scire facere ea, quæ pertinent ad officium, quod exercent. Videlicet si Baptizent debent scire ea, quæ pertinent ad hoc Sacramentum. Idem si confessiones Indorum audiunt. &c. De quibus supra in Prima veritate, quia hæc exigit horum Sacramentorum debita ad ministratio. Et ideo vel supra dicta Regularis non exerceat, vel seruet in eorum exercitio scire necessaria. Quia obedientia non liberat à peccato illum Confessarium, qui cognoscens se non intelligere quod opus est ad audiendum Confessiones, eas audit. Solum. n. excusat illum, qui dubitat, an ipse sciat, an non, ut docet Nauarr. in Manuali. c. 4. n. 9. Et unusquisq; nosse debet id, quod illi necessarium est ad suum munus, & officium recte exercendum.

etiam lege naturali, ita Dignus Thom. lib. 4. dist. 17. in expositione lit. Mag.

- 32 ¶ Forte dices. Nunquid si Curatus vel Regularis in imprædictis deficiat, non poterit aliquando excusari à peccato mortali? Respon. Quod quedam sunt, quæ nullo modo absque peccato mortali omitti possunt, ut quod in peccato mortali Sacramentorum administratio fiat, vel quod Sacramenta scienter indignis cõterat, vel quod necessaria ad Sacramentorum collationem non seruet, ut quod formis Sacramentorum Minister non utatur, vel his similia faciat, vel ignoret necessaria ad Sacramentorum administrationem. Tunc nulla potest esse excusatio, quia committit sacrilegium, & notabilis irreuerentia rebus sacris exhibetur, quod de se est malum, à quoquæ fiat.
- ¶ Alia autem sunt, quæ possunt fieri aliquando, ut si non inuenitur Curatus sciens linguam Indorum, vel alias doctus, qualiter petat hoc officium: potest quis præfici populis Indorum, ubi exerceat, quæ poterit, & sciverit, licet nesciat Indorum linguam, dummodo ex eius residentia proveniat proximo utilis, Missas celebrando, Baptizando Infantes, pueros docendo prima litterarum rudimentis

mentra, fidei Symbolum, Decalogi præcepta, & Ecclesiæ: sepeliendo mortuos, visitando infirmos, Indos protegendos ab innumeris vexationibus, quibus ab alienigenis affliguntur, impediendo plura peccata mortalia quæ in his, & similibus committuntur. Tunc si nullus alius impediatur ad ingrediendum populos Indorum, absque dolo nec peccat Episcopus talem providendo, nec qui tale officium [ut dictum est] accipiat. At vero iste talis, qui exercet supradicta, non poterit petere, nec recipere integrum salariam, vel stipendium quod solet dari. & exhiberi integro Parocho inscientia, & pericia linguarum populorum instructo. Hoc non indiget probatione, quia non tantum valet labor illius sicut istius. Dabitur tamen illi debitum stipendium considerata qualitate personæ, & positivitate populi.

- 33 ¶ Nona veritas. Si Curatus secularis, vel Regularis nescit idioma, & linguam populorum Indorum, & impedit intrare in dictos populos Curatum secularem, vel Regularẽ sciẽtem Indorum linguam peccat mortaliter nec ullo modo est absolvendus. Probatum quia tunc ipse nõ dicatur sufficiens Minister: & ultra hoc

hoc infert damnum Animabus, quibus nec Dei verbum prædicatur, nec Sacramenta conferant, ut convenit. Ex quo infert, quod non est absoluendus Prior Dñicanus, l. Augustinia. l. Guardia. Frāciscanus, qui in populis Indorū sibi cōmissis non habet fratres scientiam officij sui, & peritiam linguarum Indorum habentes, & cum hoc impediens alios fratres vel Clericos scientiam officij, & linguarum Indorum habentes, quia maximum dānum inferunt Animabus proximorum, dum eos priuant necessariis ad suam salutem. Nec auctoritas Episcopi, nec Pape potest excusare, nec dispensare super hoc, quia pertinet ad ius divinum, & naturale in dānum Animarum. Vnde de Sil. verbo. Dispenfatio. §. 3. S. Tho. 2. 2. q. 88. art. fin. ad secundum.

94 ¶ Scito tamen, quod si beneficium curatum habet indignus, non tenetur renūtiare, sed procurare, ut bene regatur, nam dato commissum sit peccatum mortale in tali distributione, tamen quia iam non periclitatur distributio beneficii curati, sed res distributa, scilicet ipsum beneficium, puta Episcopatus, vel cura Animarum, & potest providere de adiutore, ideo dicit Viñto. 2. 2. q. 185. quod non

tenetur relinquere tale beneficium, sed procurare debitum regimen illi. Quod etiam tenet Caie. verbo. Beneficium infine ubi est notandum, quod quando dicit non teneri minus dignum ad renunciandum beneficio curato, etiam si sit Episcopatus, sed ad bene regendum: dicit tamen Viñto. ubi supra, quod si esset casus, in quo nec per alios possunt illi regere Episcopatum, quod tenetur relinquere, quod tenet Caie. in eo, qui habet plura beneficia curata quibus non posset respondere sine notabili dāno Animarum, esset peccatum mortale, nec absoluendus ille talis. Nota hoc pro Parochis populorum Indorum nescientibus Indorum linguam, possunt tamen per alium providere scientiam, & peritiam linguarum Indorum habentem. Et tunc non tenetur relinquere Parochiale beneficium. Secus quando nec per alium supplere possunt. Appone tamen hic Doctrinam supra positā. 7. veri. Forte illo modo poterit retinere. Vide in Conc. Trid. Sess. 7. c. 3. ubi mandatur, quod collatio beneficii curati fiat a personis non habilibus, & quæ in loco non resident, nec per se ipsos curam exercere valent, omnino irritetur.

95 ¶ Quarto notādū ex Patre Noreña & ex Pat. Magi

Magistro, quod Parochus licet possit Matrimonia inter suos celebrare, non potest tantē cognoscere de causis Matrimonij, puta de celebratione diuorij, quia hoc pertinet ad dignitatem Episcopalem, vt habetur in cap. Accedentibus, de Excessibus Prælat. & sic quo ad hoc potest Episcopus fratribus causas Matrimoniales in hibernere quia virtute huius Breuis Pij. 5. non possunt de hac re cognoscere: Verum est tamen, quod virtute concessionis Adriani. 6. possunt de hac re cognoscere: cum in ea Prouincialibus, & fratribus ab ipsis deputatis concedatur omnimoda potestas. Et similiter Parochus non potest punire delicta, vel ferre Excommunicationem quia non habet iurisdictionem cōtinentiosam. Et per consequens huiusmodi fratres non poterunt id efficere, nisi virtute indulti Adriani. 6. in quo ipse conceditur, vt dictum est, omnimoda facultas cū certis limitationibus. Sed sūt alia priuilegia etiam ante Adrianum vt dicit Pater à Veracrucce in suo Compendio Indico, verbo Capitula Prouincialia virtute quorum possunt fratres etiā incontentiosis cognoscere: & patebit verbo Infidelium conuersio. vbi variæ Pontificum

con

Concessiones referuntur. Et verbo. Prouinciales. &c.

26 ¶ Quinto notandum, ex eisdem, q̄ loca in quibus potestas huius concessionis datur, exercenda per fratres, sunt monasteria sui ordinis, modo sint sita in oppidis Hispanorum modo in populis Indorum: quia omnia sunt Monasteria ordinis, & similiter extra, puta, in populis de su visita. Habetur enim in litera sicut hactenus consueuerunt, in Monasterijs sui ordinis, in locis ipsarum partium assignatis, & assignandis, officium Parochi exercere possunt, de licentia suorum Prælatorum, in capitulis prouincialibus obtenta, si ne licentia Episcoporum. Extra tamen hæc loca non possunt fratres officium Parochi exercere: quia non conceditur absolute, hæc potestas, sed limitatiue. At vero in dictis populis possumus audire cōfessiones ōnium Indorum, etiam si non sint de nostra iurisdictione, eosque Baptizare, Eucharistiā, & Extremam vñtionem conferre, & facis bānis, & informatione suorum Matrimoniorū eos Matrimonio cōiungere, etiam modo post Cōcilium per priuilegia Leonis. 10. & Pauli. 4. & aliorum Pontificum, supra citata, & sic est

usus

¶ Us in tota hac Noua Hispania. Sed in hoc Breui Pij. 5. cōcedit, ut in dictis populis possint Religiosi officium Parochi exercere Matrimonium celebrando, Sacramenta ministrando: prout hactenus consueuerunt, non obstante Concilio Tridentino, & aliis quibuscunq; ergo, &c. Et Pater Focher in Expositione huius indulti tria dicit. Primum est q̄ in Indiis fratres possunt Matrimonia celebrare, & Sacramēta ministrare prout hactenus fecerunt: per hæc nāq; verba ipse Papa confirmat omnia indulta Summorum Pōtificum concessa fratribus Infidelium conversioni, & eorum profectui intendentibus. Secundum est, q̄ fratres à suis solis Superioribus licentiam prædictam exercendi habere debent, & non est ad hoc necessaria Episcoporum vel aliorum licentia. Idem Ordinatur de prædicatione & de Confessione. Ex quo patet q̄ fratres qui promouerentur ad prædicandum, vel ad audiendas confessiones in Indiis, nō sunt Episcopis præsentādi, neq; debent ab eis examinari: Per hoc autem abrogatur Clemen. Dudum de Sepul, & Concil. Trident. Sess. 23. cap. 15. Tertium est, q̄ talis licentia obtineatur à Superioribus in
capl

capitulis Provincialibus. Hanc clausulam [ut puto me audisse] procurauit apponi Magister Frater Iudephonsus à Veracrucē, bono ductus zelo. Verumtamen extra capitula Provincialia, R. P. Provinciales possunt talem in prædictis exercendi licentiam concedere, existente ad hoc urgēte necessitate & euidentē utilitate, cap. Non debet. de Consang. & Affinit. de quibus iuxta indultum Adriani. 6. habēt indicare. Quia ut dicit in cap. Quod non est licitū de re. iur. Quod non est licitū in lege: necessitas facit licitum; dat exēplū de Machabeis qui die Sabbati sine culpa pugnaverūt. Clarius exemplum habetur Matth. 12. de discipulis spicas Sabbato vellentibus, & manducantibus propter famē: quos Christus defendit à culpa: allegans illud quod fecit David in necessitate constitutus comedens panes propositionis, quos solis licebat edere Sacerdotibus. Videant igitur. R. P. Provinciales, si quandoq; necessitas, & euidentis utilitas [quæ duo ad paria iudicantur] ut patet in dist. cap. Non debet] requirit q̄ extra capitula hæc suis committant subditis ut putā, quia alicubi is, qui curam gerebat Indorum est mortuus, vel alicubi necessari-

alicubi necessarius est minister, vel propter personę promouendę eminentiam. Et quoniam hac concessio Papę est data in fauorem animarum, est largissimę interpretanda. ca. Olim, de verbo, signi. cap. Odiā. de reg. iu. lñ. 6. Et in casu posito dispensare possunt R. P. Prouinciales secundū id, quod ponit Cōcilium Trid. Sess. 25. de Reformatione cap. 18. Et cum dicat B. Paul. 1. Cor. 13. Nam & si amplius aliquid glorians uero de potestate uostra, quam dedit nobis Dominus in ēdificationem, & non in destructionem uestram non erubescam. Ex qua quippe auctoritate B. Bernardus Doctor mellissimus in lib. de Precepto & dispensatione intulit. Qua [inquit] introducta sunt pro charitate, non debent militare contra charitatem. Cum enim omnia Summorum Pontificum decreta sint introducta ad ēdificandum, & pro charitate Dei, & proximi, non debent charitatem destruere: neq; contra eā militare, quod tamen posset quandoq; contingere, si solum in capitulis Prouincialibus R. P. Prouinciales possent suis subditis concedere licentiam exercendi prefata. Ponatur, q̄ in aliquo loco extra capitulū Prouinciale post multos dies

cele

celebrandū, mortuus est ille q̄ curā gerit in dorsi. & nullus ex his, qui iam promoti sunt ad predicta exercenda, ibi potest poni, sine aliorum locorum grandi detrimento, & est aliquis nondū ad prefata promouens idoneus, ut de sancto sufficiatur, quis dicere auderet illum populum forsam per annū sine Ministro dimitendum propter ordinationem Papę, quia scilicet nondum venit capitulum Prouinciale? Hęc opinionem accepi ab Angelo, verbo. Inobedientia, & à Sil. in eodē verbo, & à Cale. in verbo Preceptum, & à Nauarro: & fundatur in S. Tho. 2. 2. q. 120. Vide Sil. in verbo AEquitas, siquidem secundum Sco. in. 4. minus uinculum cedit maiori, idest lex humana cedit legi naturali & diuinę. Panor. in cap. De cetero. de testi.

37 ¶ Deinde postq̄, Papa dixit, q̄ Fratres Matrimonia celebrent, & Sacramenta ministrent prout hactenus consueuerunt, quę uerba sunt valde notanda, ponit vnā limitationem dicens. Dñ modo ipsi in reliquis sollempnitatibus Conc. Triden. Formam obseruent. Rogabit forsam quis: quę sunt illę reliquę sollempnitates Conc. Tridenti? Quas debent Fratres obseruare? Dico q̄ sunt illę

f f que

que posite sunt, Sess. 24. puta qd vnus, vel vnus & vna teneant Baptizatum, vt dicitur cap. 2. & qd Matrimonia ter denuntientur. Et omnia alia que de nouo circa Sacramentorum administrationem ordinauit Conc. Triden. que habentur in ipso Conc. ibi potes videre. Hec Pater Foher. Circa que Doctissimus Pater Magister a Veracruce ita scribit. Premeditanda hec, que in expositione indulti Pij. 5. Doctissimus Pater Frater Ioan. Foher na non est indicio meo q non extensis manibus amplectatur: iuuant multum ad claram privilegij intelligentiam & lumen Ministris prestant. Et addit etiam per commissionem factam Prouinciali a Discretis in capitulo Prouinciali, etiam fieri posse, vt Prouinciales extra capitulum instituunt Confessores, & Predicatores scilicet Indorum. Que omnia notanda sunt.

38 ¶ Sed est dubium, vtum Domini Episcopi post intimationem Breuis Pij. 5. Pont. Maximi possint auferre a fratribus populos aliquos Indorum? Pater Ildephonsus de Noreña, & Pater a Veracruce in suis Compendijs, verbo, Capitula Prouincialia. Respondent. Quod si Episcopi modo post plenam

nam intimationem, dicti Breuis, vellent auferre populos aliquos Indorum a Fratribus, qui tempore date Breuis erant eis assignati, nihilominus Fratres poterunt ibidem officium Parochi exercere, & matrimonia celebrare: quia auctoritate Papae faciunt, q mandata Episcopis in hoc Breui, ne vbi Fratres incumbunt confessioni seu conuersioni Indorum, aliquid innouent, & privilegium superioris non potest diminui per inferiorem, secundum Panormitanum. in c. Nisi specialis, de Offic. deleg. Et sic non possunt Episcopi aliquid innouare in populis assignatis dictis Religiosis tempore date Breuis, vel qui postea assignabuntur, & si illos eis auferrent, nihil facerent, & Fratres possent ibi officium Parochi exercere, contra Episcoporum voluntatem: quia sic concedit Breue, dum dicit ordinariorum voluntate, minime requisita. Immo si Episcopus tolleret Religiosis populos Indorum ipsis assignatos tempore date huius Breuis, nihil faceret, dato ignoraret, vel ei non intimatum fuisset Breue hoc: quia ligat a tempore date, vt tenet Panormitanus in. cap. Cognoscetes, de cost., in margi, litera. C. Et constat in Praxi, nam

eum Episcopus Quauhquemalensis aⁿo. Do-
mini. 1567. die 16. Aprilis. Quosdam po-
pulos Xilopanco. & Tonacatepec. &c. ab-
stulisset a Fratribus Predicatoribus quos
habebant tempore date huius Brevis, scili-
cet die. 24. Martij dicti anni. 1567. Senatus
Regius Quauhquemalensis per sententiam
definitivam fecit dictos populos reddi pre-
dictis Fratribus, contra voluntatem Episco-
pi: quia tempore date huius Brevis, Fratres
Predicatores possidebant eos, & illorum ma-
nutionem, & profectum in fide per predica-
tionem, & Sacramentorum administrationem
intendebant, & illis erant iam assignati. Et
Alexander quartus decrevit, irritas omnes
sententias, quas Archiepiscopi, & Episcopi,
Prelati, & Rectores ferre presumpserint co-
tra indulta Apostolica concessa ordini Pre-
dicatorum, vel in posterum concedenda,
pro ut habetur in supplemento fol. 115.
conces. 509. Et quedam glossa innotat
in cap. Ex parte de verb. sign. decrevit,
quod sententia lata contra privilegium
Pape non valet. Quod ipsum clarius tenet
Panormitanus in cap. Auditu, de rest. spo-
liat. nu. 14. Quibus omnino applaudit no-

ster Emanuel To. 1. qq. q. 35. art. 6. & Pater à
Veracrucce prædictis propria manu addit, Ex
istis constat quod aliàs diximus, q̃ ad mi-
nistrandum Matrimonium antiquis Chri-
stianis Mellizos, Negros, y Mulatos, in po-
pulis signatis, Religiosi non indigent licē-
tia Dioxcesani, quia à Papa habent, & hactē-
nus vsi sunt. Hæc ille. Quæ notanda verba
multoties reperit in prædic. Compen.

§ 9 ¶ Sexto notādū verbū illud Pij. 5. & verbū
Dei, quatenus ipsi Religiosi Indorū illarum
partū idiomata intelligāt de suorum Superio-
rū licētia, in eorū capitulis Prouincialibus
obscūta prædicare: ac confessiones audire Or-
dinariorū locorū, & aliorū quorūcūq; li-
cētia minime requisita, libere & licite valeāt:
licētiā & facultatē auctoritate Apostolica
tenore præsentū cōcedim⁹. & indulgem⁹,
Quæ verba satis aperte linguæ sufficien-
tiam, & peritiā ad audiēdas Confessiones,
& ad prædicandum in Ministro eligendo
designant, & veluti exiungunt, iuxta ea quæ su-
pra de Ministrorum idoneitate & scientiā
diximus. §, 13. 14. & sequentibus. Hoc in-
tellige, quando ministrorum idoneorū nu-
merus suppetat: nam in Nouis conuersioni-

bus

bus, vbi non est Ministrorum copia, non prohibet Pontifex quin Fratres qui Infidelium vel Neophitorum idioma non intelligunt, eorum curam possint exercere per interpretem, sicut & Episcopus: immo & a fortiori, hoc potius possunt, quam Episcopi: quando ex Charitate sola, & non ex officio proprio sicut Episcopi hoc faciunt, vt dicit Pater Focher.

40 ¶ Tandem aduertendum q̄ loca in quibus potestas huius concessionis datur exercenda per Fratres, sunt Monasteria sui ordinis in quibus habitant, etiam in ciuitatibus, seu oppidis Hispanorum, vt sit Mexici in Sacello Sancti Ioseph, & in hoc Conuentu Sancti Iacobi de Tlatilulco, & Sancta Maria la Redonda, in Collegio diui Pauli, & in Conuentu Sancti Sebastiani de los Carmelitas, & in locis, & populis Indorum, & alijs oppidulis quæ habent de Visita [vt vocat.] Nam indecens esset, quod Sacramentum, quod tantas caeremonias, & sollemnitates publicas petit, administraretur in aliena Parochia, sine licentia proprii Parochi, quia sic confunderetur Ecclesiasticus ordo cōtra sacros Canones, cap. Peruenit. ii. q. i. Quod
¶ Papa

¶ Papa particulariter non exprimit in concessionem, nullo modo debet intelligi, vel deduci ex cōcessione generali, vt est cōcessio Pauli. 4. & Pij. 5. nunquam enim Papa in generali concessionem visus est alicui præiudicare. Et non est dubium, quod in Ecclesijs Fratrum supra dictis, possit fieri Baptismus, aliàs concessio Pauli. 4. & Pij. 5. suum effectum non consequeretur. Et sic de nouo concessit Pius. 5. vt in omnibus Monasterijs ordinis, vel extra illa in locis ipsarum partium ipsis deputatis, possint Religiosi Baptizare. Quo privilegio vtuntur omnes Prouinciæ Indiarum, vt scilicet in Monasterijs Ordinum, vel extra in locis ipsarum partium, ipsis deputatis, possint Baptizare. De Indis aliorum populorū puta, Clericorum, vel alterius Ordinis idem dico, quod scilicet, possunt Baptizari per Fratres in locis supra dictis: quia sic fuit factum à principio in his Prouincijs. Postea anno supra dicto millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Pius. 5. concessit Fratribus Mendicantibus Indiarum, vt in locis vbi supra, possint de licentia suorum Prælatorum in Capitulo Prouinciali obtemperata, administrare

Indis omnia Sacramenta prope hactenus consueuerunt. Et quia Pius. 5. dicit in locis signatis, & signandis, videtur securius, quod solum in locis signatis & signandis possit Religiosus Baptizare, secus in necessitate. Ita docent Doctissimi viri, Pater Alphonsus à Noreña, & Pater Magister à Veracrucce verbo. Baptizare concl. 2. Quibus contentis Frater Emanuel Tom. 1. qq. q. 31. ar. 3.

41. ¶ Sed de filiis Indiarum, & Hispanorum qui vocantur Mestizos, est maior dubium. An possint virtute huius Breuis Pauli. 4. & Pij. 5. per nos Baptizari? Ego teneo quod possunt quia in materia larga sub simplici veniunt mixta, ut tenet Panor. cap. Fi. de Simo. Bar. Silues, verbo, Dispensatio §. 5. ut si datur alicui potestas legitimandi filium adulterinum: item incestuosum poterit legitimare filium adulterinum, & incestuosum simul: item datur alicui potestas dispensandi cum adulterino, & incestuoso separatim, poterit dispensare cum eo qui simul est uterque; quia dato ex rigore iuris sub simplicibus mixta non contineantur: secus ex benignitate, sic ergo cum hoc privilegium Pauli. 4. sit beneficium Principum in remu-

nera-

nerationem laborum Fratrum, & in fauorem fidei ampliande, interpretatio latissima est facienda, & confirmatur, quia Paulus. 4. concessit nobis de nouo nostra privilegia concessa, & concedenda iuxta fauorabiliorum illorum interpretationem. Hæc prædicti Patres ubi supra, & Pater Emanuel art. 4. His addit Pater Magister propria manu. Et quod illi qui nati sunt ex mixtione Hispanorum & Indorum que son Mestizos, y los Mulattos, y Negros, possint Baptizari a Religiosis in populis signatis, sed etiam filij Hispanorum ibi commorantium, non solum ex privilegijs adductis, sed ex illis que per Nicolaum. 4. Inno. 4. Sixtum. 4. Inno. 8. Ioan. 22. Immo etiam Sacramentum Matrimonij eis ministrare possunt, sine alia licetia Diocesani ut dictum est, & inferius erit dicendum. Hæc ille.

42. ¶ Adhuc dubium est de filiis Hispanorum Aethiopum & Mulatos. An possint Baptizari per prædictos Fratres in locis sibi assignatis vel assignandis? Pater Noreña verbo Baptizare. concl. 3. dicit, quod nusquam vidit privilegium quo possimus Baptizare filios Hispanorum, vel Aethiopum: nihilominus tamen quod per Breue Adriani. 6. Pro-

F f

§

vinci-

provincialis vel Frater cui potestatem, & vltim
illius Brevis commississet, bene potest filios
Hispanorum, & aliorum Baptizare citra ne-
cessitatem: cum limitationibus tamen supra
positis, verbo, Absolutio. §. 14. 24. &c.
hoc est in populis vbi non est proprius Pa-
rochus. Idem tenet Pat Emanuel arr. 4. iam
citato. Pat Magister à Veracrucce, verbo, Bap-
tizare, conc. 3. asserit, apparere priuilegium
quo Religiosi possunt Baptizare filios His-
panorum, vel Aethiopum, y Mulatos: illud
autem esse iam citatū Adriani. 6. atq; ita id
fieri posse, per Prouincialem, vel per Fratrem
cui illius Brevis auctoritatem & potestatem
commississet Prouincialis, & propria manu
addit. Immo sine Adriani Omnia potes-
tate, sunt priuilegia Nicolai. 4. Innocentij.
4. & Sixti. 4. & Ioan. 22. ad terras vbi sunt
Fideles & Infideles commixti: & hæc sunt
communicata in nouo Orbe per Clemētem
7. & Paulum. 3. specialiter. Et idem Paulus.
3. ad omnes mundi partes, Religiosos suos
facit Commissarios, & legatos: & ob id po-
terunt circa Hispanos commorantes in po-
pulis Indorum Sacramenta ministrare: &
substantes benedicere, & Extremē vngere, si-
ne li-

ne licentia Diocesani. Item quia tales His-
pani ibi habitantes ratione proprii domi-
cilij, habent ius ad recipiendum Sacramenta,
quæ solent per Parochum ministrari. Et ad
hoc facit Eugenii. 4. concessum, q̃ peregrin-
antes & hospites tempore Paschatis pos-
sunt confiteri, & communicare sicut haben-
tes proprium incolatū, de quo alibi latius.
Hec ille. Per Synodales autē Concilii Pro-
uincialis de Mexico. cap. 62. datur licentia
per hæc verba. Concedemos que qualquiera
Sacerdote yendo de camino, o pasando por
algún lugar, pueda Baptizar los niños y cō-
fessar teniendo nuestra licencia para oyr
Confessiones. Ex qua licentia patet q̃ si Fra-
ter trāsit per aliquem populum Indorum, &
non est ibi Parochus, q̃ poterit Baptizare
paruos, & Indorum filios, & Hispanorum
sine licentia alia. Quia hanc licentiam cō-
cessere Episcopi de Mexico, Huaxyacac.
Quauhtemalla, & omnes alij qui in illo
Concilio interfuerunt. Dixi q̃ poterit Bap-
tizare filios Hispanorum: quia licentia nul-
lum excipit: & ratio quare concessa fuit,
militat in filiis Hispanorum, scilicet ob pe-
riculū decedendi sine Baptismo, propter eorū
teneram

teneram aetatem, & a fortiori poterit Baptizare Frater ibi existens, quia licentia non datur, quia Frater transiit per illa loca, sed propter paruulos, & ad obuiandum periculis tenelle etatis.

- 43 ¶ Paulus 3. Romæ apud Sanctum Petrum Kalen. Iunii Pontificatus sui, añ. 3. in Bulla quæ incipit. Altitudo diuini consilii &c. Concessit, quod Sacerdotes Ministri Baptismi, etiam seculares in Nouo Orbe extra necessitatem extremam Baptizantes Indios, hæc quatuor seruent. Primum, Aqua sacris actionibus sanctificetur. Secundum, Vt Catechismus, & Exorcismus fiat singulis. Tertium, Quod Sal, Salina, Candela, & Capellum detur duobus, vel tribus, pro omnibus tunc Baptizandis, siue sint viri usque, vel vnius sexus. Quartum, Quod tunc Baptizandis omnibus Chrisma ponatur in vertice capitis, & Oleum Catechumenorum ponatur super cor viri adultipuerorum, ac puellarum, adultis vero mulieribus ponatur in illa parte quam ratio pudicitie demonstrabit. De quo verbo Indi. §. 9.
- 44 ¶ Circa hanc concessionem aduerte Primo, quod Olei unctio in pectore est necessaria necessitate præcepti, quando non urget necessitas.

cessitas. Vnde prorsus ignoro quæ fuerit causa obquam noster Emanuel, hæc quatuor refert. [Tom. 1. q. 31. ar. 5] Olei unctionis in pectore non meminerit. ¶ Secundo est notandum, quod licet aliqui in dubium vocauerint, an Baptizando incolarum Noui Orbis filios Neophytorum, vtendo concessionem hæc Pauli. 3. sit necessarium apponere Oleum inter scapulas, eo quod Breue solum dicit in pectore, tamen certo est tenendum, apponendum esse Oleum inter scapulas Baptizati, vt docet Pater Magister a Veracrucis in Cõpen. verbo Baptizare, sub finem. Quia hæc est Ecclesiæ vniuersalis consuetudo, & vniuersaliter seruata, & dicit Pontifex, omnia seruanda exceptis illis expressis, & cum non excipiat scapulas, oportet quod ibi Oleum Sanctum apponatur. Et non obstat, quod ibi non fuerit facta mentio de scapulis, sed de pectore, quia de pectore fuit specialis mentio, vt imponeretur super cor viri ob honestatem faminarum adultarum. De quo vide ver. Indi. nu. 9. & seq. ¶ Tertio aduertat Pastor, siue Sacerdos Baptizans, quod non ungat frontem Baptizati Chrismate, sed tantum summitatem, seu verticem capitis, frontem

fontem enim solus Episcopus vngit in Confirmatione. De consecra. dis. 5. Can. Nouissimè.

45 ¶ Sed est dubium. An Aqua, qua quis Baptizat, debeat esse sanctificata, nec ne? Ad hoc resp. S. Bonau. in. 4. d. 3. Et Angelus in ver. Baptis. 4. Et Sil. in verbo, Bap. 2. q. si occurrit necessitas, non peccat Sacerdos Baptizans aqua non sanctificata, si autem absq; necessitate Sacerdos Baptizet Aqua non sanctificata, peccat mortaliter. Si autem quæ ratur, quæ sanctificatio sit ipsa quæ requirit? Sil. vñ dicere, q. debet sanctificari per orationem Sacerdotis, & Chrisma nouum, hoc est, illius anni, dicit loquitur: Angelus tamè dicit, q. per orationem Sacerdotis sufficit, q. sanctificetur aqua, ad hoc, vt non peccet mortaliter sic Baptizans absq; necessitate. Idem dicit. S. Bonau. Securius tamen est nō occurrente necessitate Baptizare cum aqua sanctificata per Sacerdotis orationem, & Chrisma nouum. Nec prætermittat aliquis infundere Chrisma in vas non aded conueniens, sicut ipse veller. Hæc dixerim, eo q. audiui ab aliquibus prætermitti Chrismatis infusionē, propter huiusmodi irreuerentiā.

Timent

Timent enim vbi nullus est timor. Hæc quæ diximus vera sunt, si Minister sit Sacerdos, ¶ Laico vero vel non Sacerdoti non licet Baptizare cum aqua sanctificata, secundum Ricar. in. 4. d. 5. ar. 6. q. 1. & Angelum in ver. Baptis. 5. Si autem sic Baptizet, peccat mortaliter, nisi in necessitate quando aliam habere non potest, secundum Angelum. Hoc autè intelligo si laicus habet ex officio Baptizare, sicuti est obstetrix, quæ tenetur scire ritū Baptizandi, nō autè verificatur de alijs, quibus ex officio non incumbit Baptizare, quare non tenentur scire huiusmodi ritum. Posset tamen sibi paruulus offeri in necessitate graui constitutus, & ipse credens, q. debeat Baptizare per aquam sanctificatam, credo quod mereretur sic Baptizans præsertim si a nullo pro illo tunc possint informari. Non est autè opus quoties Baptismus conferendus est, toties aquam consecrare, licebit enim aquam semel consecratam, aliquandin conferuare, modo singulis, vt minimum, quindecim diebus, noua consecretur aqua, ne verus corrumpatur, serueturque non in alio vase, sed intra ipsum fontem Baptismalem.

46 ¶ Ia

46. ¶ Indorum Parochus in populis quos vocant in Visita designet aliquos Indos, & eos instruat, vt possint Baptizare tempore necessitatis, ne forte paruuli abortiu, vel infirmi sine Sacramento Baptismi discedat. Et illi sint acutiores ingenio, & qui nunquam inebriantur, quos sepe requirat demodo quo Baptizant, & si defectum nullum inueniunt in Baptismo commississe, non curent eos denuo Baptizare. Faciant etiam, vt eliciant actum coram ipsis volendi semper facere qd facit Ecclesia quonies eos Baptizare continger, quia hac intentio sufficit, vt dicunt Doctores. Dato etiam, quod Indus sic instructus non verè Baptizasset, si paruulus ad annos postea deueniret discretionis, optime posset saluari, quia pro Baptizato habere, vt patet ca. Apostolicam de Presbytero non Baptiza. Si etiam decederet ante annos discretionis, non damnaretur secundum Alexandrum Halen. & Sanctum Thomam, vt pie creditur. Namq, si sic Baptizati deberent iterum Baptizari sub conditione sequeretur, qd Baptizari, ab obstetricibus, essent sub conditione Baptizandi, cum sint illiterati & facilius possunt errare in forma, quam

quam isti Indi, quod tamè fieri non arbitror. Et tandem consulo omnibus Animarum curam gerentibus, vt si sint in populo aliqui Indi callentes linguam Latinam, eis credat tale officium, & faciant eos in scriptis seruare modum, quem debent inter Baptizandum habere. Atq, ita omnia adhabita diligentia ex parte vtriusq, si aliquis defectus aliquando contingat, Summus Sacerdos Christus Dominus, qui est caput Ecclesie supplebit. Admoneant etiam ipsos ne Baptizent nisi magna necessitas urgeat, vt docet Doctissimus Pater Frater Michael de Gornales in Commentarijs Magistri Nicolai de Orbellis, lib. 4. dist. 6. q. 6. Modum autem instruendi huiusmodi Indos inuenies in Confessionario lingue Mexicanę, & vulgaris, fol. 63. & 64.quare ibi.

DE BAPTISMO ADULTI.

47. ¶ Quando Adultus petierit Baptismum, debet prius instrui in fide, quę est in Christo Iesu, competentis dierum spatio, ita vt sufficienter, iudicio prudentium, antequam Baptizetur, sit in fide instructus. Debet enim scire Symbolum fidei, quia sic precipit Ecclesia

clesia in cap. Baptizandos, de Consecra. dif. 4. Et Sancti, Thomas. ita docet. 22. q. 2. ar. 8. & Thomistæ, ibidē dicunt, q̄ quilibet Christianus tenetur sub peccato mortali scire articulos fidei, qui publicē sollemnizantur ab Ecclesia, vt est Incarnatio, Nauitas, Mors, Resurrectio, & Ascensio Domini. Et Caie. verbo Ignorantia. Et hoc idem requiritur ad recipiendum quodcūq; Sacramentum, quia est præceptum, q̄ fidelis sciat ista mysteria fidei. Vnde debet Parochus scire effectū huius Sacramēti Baptismi, vt doceat Baptizandos adultos de hoc, quia ad eius officium pertinet Baptizare, & docere Baptizandos de his, quæ sunt necessaria scitu, ad eius debitam receptionem. Ratio enim naturalis dicit, q̄ Minister consecratus medicus animarum sciat effectum medicinarū, quas infirmo applicat. Si tamen Adultus esset morti proximus, habita tunc periculi ratione, instruatur, & Baptizetur. Sic factū fuit die tertia Octobris in Vigilia Seraphici Patris nostri Francisci, anni præteriti. 1598. cum quodam Indo del Nuevo Mexico, ex oppido Sanctæ Claræ, qui cum præparandis cibis ligna ex propinquo monte asportaret,

rarer, immensę magnitudinis versus in eum irruit, & dentibus, ac vnguibus cœpit dilacerare. Sed diuino adiutorio effectum fuit, vt Indus non sine magno vitę discrimine, eum occideret: a quo amputatam manum secum detulit, eamq; ad Christianorum exercitum, non multum distantem transmissit, obnixę petens vt aliquis ad illum properaret Sacerdos, qui cum Sacri Fontis aqua ablueret, in remissionē peccatorum. Neq; vllō modo permisit [interim quōd accedebat Sacerdos] vt aliquod sibi remedium adhiberetur, aut vulnera mortifera [quibus erat dilaceratus] ligarentur. Qui cum Sacerdotem Baptizaturum videret, proprium tangens caput, & oculos in cœlū leuās, nil aliud dicebat quam, *agua Dios, agua Dios, agua Dios;* petens hoc signo Baptizari, & se in Deū omnipotētem q̄ fecit Cælū, & Terrā credere. Hunc Baptizauit charissim⁹ Discipulus me⁹ Frā Christophorus de Salazar nō mediocriter & doctus probatę virtutis, & singularis sanctitatis lumen, & cui Deus optim⁹ nō multo post vñ. præfēti año. 1599. die. 3. april insignē suorū laborū coronā præstitit, vt piē credim⁹. Nost igit Frāciscus [sic enī appellatus fuit]

statim vt Baptizatus fuit, animam exalauit Deo creatori suo, qui eum illuminauit, & a morte violenta eripuit vt caracthere Christiano insignitum, ad celestia regna vocaret: vt constet Deum optimum maximumq; velle omnes homines saluos fieri & ad agnitionem veritatis venire, idest ex òni gente & natione quæ sub cœlo est. Hunc casum mihi retulit obseruantissimus mihi condiscipulus meus Pater Frater Ildephonsus Martinez Commissarius Apostolicus del Nuevo Mexico, ac testis ocularis, & fide dignus.

48 ¶ Deinde aduertat Parochus [in Adultorum Baptismo] quæ sequuntur. Catechumenus instructus in rebus fidei, Baptizetur in Ecclesia, Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus debet respondere ad interrogata, si quidem ætatem haber. de Conf. d. 4. can. Cum pro parulis. Admonendus est Catechumenus, vt dolorem habeat veteris vitæ, sed nulla ei iniungatur penitentia, in satisfactionem: quantumuis graua, & enormia peccata commiserit. de Conf. d. 4. can. Omnis qui iam, & Conc. Trid. Sess. 14. c. 1. Amentes & furiosi, qui cum aliquando compotes mētis essent, inciderunt in insaniam,

non

non sunt Baptizandi, nisi vitæ periculum immineat. Cum autem imminet, si ætequam furere, aut insanire cœperint, suscipiendi Baptismum significationem dederunt, Baptizandi sunt: sin minus, ab administratione Baptismi abstinendum est. Idem sentiendum est de dormientibus. Ex Catechis. & de Baptis. c. Maiores. §. fin. Quod si fuerint perperuo amentes, & ratio nis expertes Baptizandi sunt, in fide Ecclesie, non secus ac infantes. Suadeat Parochus, vt nomen alicuius Sancti semper imponatur Baptizato ex Catechismo: vt excellentis virtutis, & Sanctitatis imitatione, ad Christi pietatem animus eius excites. Spectetque sibi eum Patronum fore, ad omnes animæ, & corporis molestias superandas.

50 ¶ Sed est dubium. Si in Insulis, & nouis conuersionibus, vbi paucitas est Sacerdotū, Diaconi possint excōmissione Episcopi aut presbyteri sollemniter Baptizare? Iamenim contigit in Insulis Philipinis Clericum Diaconum Fratrem nostrum propter Sacerdotum penuriam præfectum fuisse Insulæ cui nomen Mindoro, & id sæpe contingere posse, non est dubium: qua propter merito pro-

G E 3

positur

ponitur dubium. Si talis possit sollemniter Baptizare. Doctissimus Pater Magister Soto lib. 4. sen. dist. 4. q. unica, art. 1. ate solutione primi argumenti, docet q̄ quamvis iniure non sit expressum illos sollemniter Baptizare posse, ex commissione Episcopi, tamen non tenuem, aut leuem ex eorum ordinatione summi coniecturam, plus quidpiam pre Laicis habere. Forte enim in primitiva Ecclesia ubi raritas erat Sacerdotum, & multitudo Baptizandorum: committebant Episcopi, aut etiam presbyteri Diaconibus, vt sollemniter Baptizent: quod Laici non possunt. Iam vero in tanta Sacerdotum copia, vsus ille aboleuit. Quamvis forsam in Insulis, ubi rarissimi essent Sacerdotes: non esset absurdum id ipsum fieri. Magister Ludouicus Lopez, 2. p. sui Instructori con- scientie cap. 62. fol. 113. col. 1. sine vlla dubitatione id ipsu asserit, dicens: quamvis in regionibus Indiarum, ubi penuria esset Sacerdotum non esset absurdum id Diaconibus committere. Et Doctissimus Pater Magister a Veracrucis in Expositione priuilegij Leonis. 10. q. 1. concl. 5. id ipsum docet, & ex eo confirmat, quod potest dari Diacono

Diacono in necessitate, vt sollemniter ministrat Sacramentum Eucharistie, cum tamen ex officio conueniat Sacerdoti: poterit ergo, etiam concedi vt sollemniter Baptizet, quando esset necessitas, licet non extrema. Hec ille. Et infert. Ex istis sequit, q̄ in Nouo Orbe ubi Baptizandoru innumera, erat multitudo, & Sacerdotu erat exiguus numerus. Si affuissent Diaconos, poterat eis committi sollemniter Baptizare, vt docet Soto: etiam si Ledesma in suo. 4. q. 8. art. 1. id neget fieri posse, sicut & Beatus Laurentium Baptizasse fertur per commissionem a superiore factam, ob urgentem necessitatem. Episcopus Ioseph Angles in suis floribus. 4. Se. q. 3. de Ministro Baptismi, ait. 1. conc. 2. dicit, q̄ Diaconibus conuenit sollemniter Baptizare, vel in absentia presbyteri, necessitate imminente: vel ex eiusdem presbyteri commissione, vt definitur a Gelasio Papa, Canone, Diacones. 93. dist. ubi glosa id expresse docet. Ex quibus patet dubij resolutio. ¶ Et obiter aduertatur ex predicto Magistro ubi supra, q̄ sicut ex officio non incubit Diacono Baptizare, ita neq; incubit predicare seu Euangelizare, id est, exponere aut interpretari Euangelium: Aliud autem quod in

consecratione eius dicitur, *q* possit *pr*ed-
icare, seu Euangelizare, intelligitur, id est, pu-
blice & sollemniter Euangelium pronun-
ciare: vel sic potest Euangelizare, id est, Ca-
techumenos docere fidei articulos, & alia
quę necessaria sunt ad Christianismum. Ve-
runtamen [auctore Caietano] si Diaconus sit
egregia *pr*æditus doctrina & auctoritate,
poterit ex commissione, non solum ista com-
munia docere, sed etiam sollemniter Euan-
gelizare exponendo, & interpretando in *pr*e-
dicatione Euangelium, vt Episcopus, & alij
faciant, sicut legitur Vincentio Illustrissimo
Martyri a Sancto Valerio Episcopo, hoc
munus fuisse commissum. Videatur Sanctus
Thomas. 3. p. q. 67. art. 1. ad. pri.

§o ¶ Adhuc dubium est, Vtrum liceat per
asperersionem plures simul Baptizare? Hoc
dubium alijs verbis proponitur à Doctori-
bus. Si Sacerdos possit simul plures Baptiza-
re dicendo: Ego Baptizo vos. Scotus in. 4.
dist. 6. q. 2. art. 3. lit. F. dicit, *q* ille qui plures
simul aspergens vel fundens, & simul *profe-*
rens formam in plurali, dicendo: Ego Ba-
ptizo vos in nomine Patris &c. Baptizat si-
mul omnes, tamen peccat mortaliter quia
non

non seruat formam impositam sibi ab Ec-
clesia, nisi forte tanta esset necessitas *q* im-
mineret mors omnium. Vt si quando singu-
los sigillatim Baptizaret, aliquis eorum fo-
ret mortuus, atequàm alios Baptizasset. Qui
casus necessitatis excusaret Ministrũ vt *et*
illa forma, Baptizo vos &c. à peccato mor-
tali, quia non videtur, *q* Ecclesia voluerit
Ministram arctare ita *pr*æcisse ad illam for-
mam, Ego te Baptizo, &c. vt per hoc a licui
*pr*æcluderetur via salutis. Nunc autem in
casu *pr*ædicto alicui illorum *pr*æcluditur sa-
lus, si non posset aliquis sine peccato mor-
tali vti ista forma, Baptizo vos, nam si in
quocunq; casu esset peccatum mortale, nul-
lus deberet eos sic Baptizare, nullus enim
debet salutem alterius procurare, peccando
in se mortaliter. Ex quo patet nullo modo
Baptizari debere per asperersionem, vltra *pr*e-
dictam aut consimilem vrgentissimam ne-
cessitatem.

§i ¶ Hic obiter aduertendum est *q* falso
ab aliquibus fuit impositum primis illis
Catholicę fidei *pr*edicatoribus, & Apostolis
huius Noui Orbis cum Hisopo Baptizasse,
vt testatur vnus ex illis duodecim sanctita

te insignis Frater Thoribius Motolinia, lib. 2. de Ritibus, & conuersione Indorum cap. 12. ubi refert quendam Ministrum doctum & varia [vt sibi videbat] scientiarum suppellectile ornatum, tantum id fecisse, & alium nullum. Modus autem quem Fratres Minores primi portitores Euangelij in administrando Baptismi Sacramento obseruauerunt, is fuit. Primo enim docebant adultos, & infide Catholica instruebant, iuxta Dominicum preceptum: Euntis docete omnes gentes Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, docentes eos seruare omnia quaecumque mandauit vobis. Deinde constitutis per ordinem Baptizandis, in primo ordine erant pueri ex quibus super duos, vel tres consueta Ecclesiastica Ceremonie conficiebantur: nam Crucis salutiferæ signo tam in fronte quàm in corde muniebantur & in sufflabantur: mox, sal, salina, capillum, & candela duobus vel tribus pro omnibus utriusque sexus Baptizandis apponebatur, quibus suo ordine, & loco peractis omnes sigillatim Baptizabant, non tamen simul neque; Hisopo, super eos aquam aspergendo, Oleo vero sancto pectus, & scapulas &

las & Chrismate verticem omnium Baptizandorum tandiu inunxerunt quâdiu eis fuit per Breue Leonis. 10. permissum & concessum, quem Baptizandi modum postea Dominus Paulus Papa. 3. approbavit, & Apostolica auctoritate confirmavit, vt patet infra verbo Indinum. 9. Quomodo enim fieri poterat in tanta Baptizandorum multitudine vt vnus Sacerdos salinam innumeris Baptizandis apponere posset. In ameno enim, & florido Quauhquechule populi contigit, vt intra quinque tantum dierum spacium Frater Thoribius & eius socius Baptizarent quatuordecim millia hominum, & eo amplius, elonginquis locis, aduenientium ad petendum Baptismum, vt ipse refert capit. 16. Vbi etiam Baptizata fuerunt ultra centum millia Indorum. Et capit. 11. eiusdem libri, asserit ab anno. 1523. vsq; ad annum. 1540. fuisse a Fratribus Minoribus Baptizata sex decies centum millia Indorum, in Dei laudem & gloriam. Et longum esset ea omnia recensere quæ, vt vberes in vinea Domini fructus producerent sunt perpesti, vsq; ad sanguinis effusionem.

¶ Vltimo

52 ¶ Ultimo aduerte, q̃ Pius. 5. die. 4. Ianuarij, anni Domini. 1569. concessit Fratribus de Societate impartibus Indiarum, q̃ possint Baptizare extra Ecclesias, & sine consuetis Ceremonijs, cum Ministri iudicauerint id oportere ad maius Dei obsequium, propter paucitatem Ministrorum, & incommoditates, quæ se offerunt. Quod Gregorius. 13. postea extendit ad aliud decennium, vt patet ex Viuæ vocis oraculis Societati factis. Quam facultatē possunt Superiores communicare, ijs quibus expedire iudicabunt. Ex Compendio Indico Societatis, verbo, Baptismus, & partim refert Pater Emanuel Tom. 1. qq. q. 31. ar. 6. Pater Magister à Veracrucē in Compen, verbo, Baptizare, in fine dicit hoc priuilegio etiam vti posse Ordines Mendicantes ob communicationem, quando eadem occurrat necessitas.

B E N E D I C E R E.

x ¶ Leo decimus concessit Generalibus Prouincialibus, & Custodibus, nec non & Guardianis Fratrum Minorum de obseruantijs pro tempore existentibus, vt omnia & singula eiusdem Ordinis de obseruantia Eccle-

Ecclesias, & cetera, capitula & oratoria vbicunque existentia, tam recepta quam recipienda, ac paramenta & ornamenta, & alia quęcunque ad diuinum cultum, & vsum Fratrum necessaria, in quibus Chrisma non interuenit, pro eorundem Fratrum vsu tantum solemnī benedictione valeant benedicere. Et voluit, quod hoc idem possint alij Fratres eiusdem ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus deputati fuerint. Ex Con. priuileg. nu. 14. Hoc idem de nouo concessit & confirmavit Fratribus Predicatoribus & Minoribus vt referunt Pater Noreña, & Pater Magister à Veracrucē ver. Benedicere. ¶ Circa hanc concessionem aduerte ex ea manifeste probari Guardianos, & Priores Conuentuales posse benedicere corporalia, quia conceduntur specialia, scilicet Ecclesias & oratoria benedicere, & postea addit. Ac omnia alia quęcunque ad diuinū cultum necessaria cum exceptione eorum in quibus interuenit Chrisma. Et certum est in benedictione Corporalium minime Chrisma interuenire. Ita tenent prædicti Patres, & Pater Emanuel. Tom. 1. qq. Regularium. q. 19. art. 2.

¶ Frater

¶ Frater Alphonfus de Caffarrubius Capucinus, & Collector priuilegijs Ordinis Cistercij referunt Innocentium 8. concessisse Prioribus Ordinis Sancti Hieronymi & Vicarijs in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscunq; Monasterij, posse benedicere corporalia, vestimenta, ceteraq; ornamenta Ecclesiastica ad cultum diuinum pertinentia, tam sui Monasterij, quam enā vndecunq; sint. Ex hoc magno, & amplo priuilegio tria colligit Pater Emanuel vbi supra. Primo Guardianos, & Priores Conuentuales posse benedicere corporalia licet aliquando capitulum Generale Meclinenfe determinauerit & praeceperit, q̄ solum Prouinciales habeant benedicere corporalia: nam post dictum capitulum habemus supra dictas concessiones, quæ nobis per communicationem conceduntur. Et in lib. Cereimonialium nostræ religionis recepto & approbato in congregatione Generali Toletana fol. 313. aduertitur, q̄ Guardiani habent istam facultatem, & ea vti possunt. Secundo colligitur, q̄ Vicarij in absentia Guardianorum & Priorum possunt etiam benedicere corporalia.

corporalia. Sed aduertendum, quod non quicumque Vicarij hanc habent potestatem in Ordine Prædicatorum, sed solum illi qui propter absentiam, & carentiam Prioris eliguntur seu instituuntur ad præsidendum, velut Priores, vt Vicarij de Azcapuzalco, Atlacuihuayan, & Teperlaozotoc &c. Similiter intelligendum est quoad nos Fratres Minores de illis Vicarijs dumtaxat, qui apud nos vocantur Præsidentes, quia abest, vel deest Guardianus, vt sunt Præsidentes Conuentus Sancti Andree de Chiauhitla, Sancti Andree de Chollullan, & Sancti Ioannis de Tlaxcallan &c. Et hoc voluit dicere Innocentius 8. concedens præfatam auctoritatem Vicarijs. Ait enim eam concedere Vicariis in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscunq; Monasterij. Nam non est credendum Summum Pontificem dictam auctoritatem concedere cuiuscunq; Præsidenti in absentia Guardiani, cum sepe sepius contingat Hebdomadariū, & Chori Vicarium in absentia Guardianorum, & Vicariorum Conuentuum residere, secundum consuetudinem nostræ

Reli-

Religionis quibus non videntur esse concessam eiusmodi benedicendi corporalia facultatem, sed illi solum qui propter absentiam, vel carentiam Prioris, vel Guardiani eliguntur, seu instituuntur, ad presidendam, & ad habendum principale regimen, prout in simili casu tenet Collector in Comp. verbo Vicarij. Tertio, quod colligitur est, quod non solum possunt benedicere supradicta, & corporalia pro suis Monasterijs, sed etiam pro omnibus vndecunq; sint. Et sic per participationem possunt, & alij participantes prout aduertit per Gracia Collector privilegiorum ordinis Dni Hieronymi, & dictus Alphonsus de Cassarrubius. Hoc autem magnum privilegium est. In nostro enim ordine in cap. Meclinenfi declaratur, quod Prouinciales, Custodes, & Guardiani, possint benedicere Ecclesiastica solum pro Fratribus, Monialibus, & Tertiarijs, & nullo modo pro alijs extra Ordinem, ait enim, sic enim fuit concessum per Summum Pontificem prout habetur in lib. Monumenta Ordinum in. 1. impressione fol. 227. & in. 2. fol. 246. tra&ata. 2. & per predictam concessionem, & alias subsequens poterunt Guardiani

diani, & Presidentes predicti tam pro vsu proprio, quam alieno, Corporalia benedicere: Ex Fratre Emanuele vbi supra.

¶ Ex privilegio Adriani Sexti, possunt Prouinciales Indiarum ordinum Mendicantium, & Fratres eorum habentes auctoritatem Omnimodam dicti privilegij, benedicere omnia predicta: etiam pro vsu alieno, si distent ab Episcopis, vel eorum Officialibus per duas dietas [causa iusta interueniente] pro bono Indorum, puta, quia deferenda sunt ornamenta apud Episcopum distantem viginti leucis.

¶ Et ultra hæc possunt Prouinciales extra duas dietas dictas, & intra, super dicta omnia facere, & benedicere pro vsu proprio, vel alieno, in casu necessitatis, Episcopis in Prouincia non existentibus. Immo benedicere Calices, & Sacramentum Confirmationis fidelibus ministrare. Hoc enim concessit Leo. 10. Fratribus Ioanni Clapioni, Franciscoq; de los Angeles, Ordinis minorum. anno. 1521. venientibus ad has Indias Occidentales, & ad alias sub ditione Regis Hispaniarum existentes, & ad alias eis propinquas. Et postea Adrianus. 6. anno. 1522. concessit

de nouo hoc priuilegium Prouincialibus. Et q̄ possint communicare suis Fratribus auctoritatem suam &c. Et aduerte, q̄ potestas quæ datur per hoc priuilegium Leonis 10. non habet tantas limitationes sicut priuilegium Adriani. 6. Priuilegium enim Leonis. 10. solum perit, q̄ Episcopi non sint in Prouincia, ad hoc ut supra dicta possint benedicere. Et sic Sedevacante dicitur, q̄n Episcopi non sunt in Prouincia. ¶ Et nota q̄ hæc supra dicta omnia possunt facere Fratres, & benedicere, si eis Prouinciales communicant, scilicet dicendo. Auctoritate Apostolica committo tibi Fratri. N. auctoritatē Breuis Adriani. 6. scilicet Omnimodam super has, & has personas, sicut mihi conceditur: nec non communico tibi Breue Leonis 10. & alia priuilegia Fratribus Indiarum concessa, & concedenda. Ex Patre Idephonso à Noreña, in suo Compendio verb. Benedicere: & etiam ex Patre Magistro à Vera-crucē, quem refert Frater Emanuel. art. 3. citatē. q. Vbi etiam adducit pro partibus Vlttramontanis, & Cismontanis aliud priuilegium Innocentij. 8. expeditum anno Incarnationis Dominicæ. 1489. ad petitionem 10 annis

annis Abbatis Cistercij, quo concessit ipsi Abbati, & quatuor primis Coabbatibus eius, tunc, & pro tempore existentibus, ut de cetero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunq; alia vestimenta, ac Ornamenta Ecclesiastica, Corporalibus, Vasculis quæ ad reponendam sacram Eucharistiam, ac imaginibus quibuscunq; comprehensis in locis, & Domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices consecrare: tam de dicto Ordine, quam si ad eos aliunde nonnunquam deferantur. Hac Innocentius.

¶ Summa Rosela refert Sixtum. 4. concessisse simplicibus Sacerdotibus Ordinis Minorum, ut benedicere possint omnia Ecclesie, vel Altaris ornamenta, vel vestes Sacerdotales, ut potē Amictum, Cingulum, Manipulū, Stola, Albā, & Casulā, exceptis Corporalibus: & hoc pro vſu proprio. Et cōsequēter ait Siluester ver. Benedictionu. 4. q̄ idē possunt per cōmunicationē Sacerdotes Ordinis Predicatorum. Et Collegior Cōpendij eandem refert concessionē per Sixtū. 4. Fratribus Minoribus Sacerdotibus factā. Et Gregori. 9. concessit, q̄ Fratres Minores presbyteri interris infidelium existentes possint

H h a vestes

vestes Sacerdotales, Altaris Palla, & Corporalia cum necesse eis fuerit, benedicere: vbi Catholicorum Episcoporum copia non habetur. ¶ Circa hanc concessionem quam etiam adducit Pater Emanuel, art. 1. q. citate, aduertunt [& bene] Doctissimi Patres Ildephonsus de Noreña, & Magister à Vera-cruce in suis Compēdijs, & licet Capitulum Generale Meclinese restrinxerit hanc facultatem ad solos Guardianos, & ad alios Ordinis Superiores: ita q̄, qui non sunt Prelati non possint talia benedicere: nihilominus Fratres Prædicatores Sacerdotes non propterea prohibeantur hæc benedicere: & consequenter Augustinienses, & Patres Societatis, quia dictum Capitulum Generale Fratrum Minorum non potest aliorum priuilegia restringere: quoniam illa quę nobis conceduntur, statim sua sunt, ac si illis specialiter concederentur, vt Patet verb. Communicatio priuilegiorum, in principio huius tractatus, & infra eo titulo. Ad eundem modum facultas Pauli. 3. concessa presbyteris Societatis Iesu absoluendi à reseruatis, etiam sedi Apostolicę, exceptis casibus Bullę Cęne Domini: de quo supra verb. Absoluere

soluere fo. restringitur à Collectore Compendij Societatis, respectu excommunicatorum generaliter ab homine, à quibus Superiores tantum, & hi, qui ab eis specialem licentiam obtinuerint, poterunt absoluere. Que Collectoris declaratio, est iuxta constitutiones Societatis Iesu, secundum quas, auctoritate Apostolica Præpositus Generalis potest restringere vsum priuilegiorum ipsi Societati concessorum: minime vero nocet alijs Regularibus, quominus vti possint tali priuilegio, pro vt in eo continetur, ob rationem proximè adductam. Atq; ita Confessores Ordinum Mendicantium poterunt absoluere excommunicatos generaliter ab homine, cum verba Pauli. 3. sint generalia, & generaliter concedant absolutionem quarumcunq; censurarum resultantium ex criminibus, etiam Sedi Apostolicę reseruatis, præterquam in Bulla Cęne Domini, vt docet Pater Emanuel. 1. Tom. qq. Regul. q. 61. art. 5.

¶ Ex Compendio Indico Societatis. Possunt ij. qui mittuntur a Præposito Generali in partes, ac loca remotissima, Pallas, Corporalia, Calices, Altaria, Cameteria, [si Episcopus Catholicus, qui id faciat, ibi non

H h 3 ad si.]

ad filij in eis partibus benedicere. Concessio
hoc in perpetuum, Paulus. 3. anno Domini
1540. vt patet in literis Apostolicis pag. 4.
Quod per Gregorium. 13. extensum est ad
omnes ibi existentes: vt patet ex verbo.
Gratiarum communicatio, & extensio. §. 2.
¶ Aduerte quod hæc Concessio est perpe-
tua, & ea gaudent etiam Fratres Mendican-
tes, vt dicit Pater Magister à Veracruce. Et
Collector Compendij Societatis dicit, Pro-
uinciales hac facultate vti poterunt, quo ad
Altaria, & Calices Societatis: quo ad Pal-
las vero Corporalia, & Cameteria eiusdem
Societatis vti poterunt reliqui Superiores
de Prouincialium licentia. Hęc tamen om-
nia, si sint externorum, non benedicantur, nĩ
si instanto aliqua graui necessitate, aut alia
causa magni momenti. Sed tu aduerte quid
quid limitet Collector. q̃ etiam pro exter-
nis & alienis vsibus, possunt Mendicantes
prædicta benedicere.

7 ¶ Pius. 5. Romæ die. 21. Augusti, an-
ni Domini. 1571. Pontificatus sui anno
6. ad instantiam Patris Ferdinandi de
Paz Ordinis Prædicatorum Procuratoris
Prouincię Sancti Iacobi in hac Nova His-
pania

pania misericorditer perpetuo concessit, &
indulxit, vt in his remotissimis partibus deu-
tio ad Beatam Virginem Mariam, & ad præ-
fatum Ordinem haberetur, q̃ Priores & Vi-
carij ordinis Prædicatorum possint benedi-
cere Candelas, & qui eas accensas, seu earum
aliquam in mortis articulo tenuerint, & cor-
de [si voce non potuerint] se eidem gloriose
Matri deuotè & piè commendauerint, si eos
mori contigerit pariter plenariam omnium
peccatorum suorum indulgentiam & remis-
sionem consequantur: prout & quemadmo-
dum aliàs per felicis recordationis Adriani
6. Conuentui Sancti Dominici de Victoria
in Hispaniarũ partibus concessum fuit. Ha-
betur originale in Conuentu Sancti Domi-
nici de Mexico. ¶ Circa hæc concessionem
aduertit Pater Magister à Veracruce, quod
ratione communicationis priuilegiorum eo
modo quo in Nouo Orbe, tam Priores, quàm
Vicarij Ordinis Prædicatorum possunt bene-
dicere huiusmodi Candelas ad consequendam
hanc Indulgentiam, possunt etiam & simi-
liter Guardiani apud Minores, & Priores
apud Agustinenses.

8 ¶ Idem Magister propria manu in fine
H h 4 ver.

ver. Benedicere scripsit. Possunt & nūptias benedicere, & Sacramentum Matrimonij ministrare Religiosi in Nouo Orbe in populis signatis, vbi exercent officium Parochi, non solum Neophitis, sed antiquis Christianis ibidem habitantibus, y à Mestizos, Negros, y Mularos, sine alia licentia Diocesani: & hoc per multa priuilegia [vt dictum est] antiqua quidem Nicolai, Innocentij, Sixti, Leonis, Adriani, Pauli. 3. & Pij. 5. Quia dicit vt hactenus consueuerunt &c. Et Gregorij. 13. qui omnia suorum confirmat, & omnem tollit restrictionem etiam per eum positam. Et hoc non est contra Concilium Tridentinū, vt infra in propria questione probatum est. Hæc ille.

¶ Leo. 10. concessit Fratribus Minoribus, vt quilibet Catholicus Episcopus possit consecrare Ecclesias eorum, & Altaria, Calices, & Ornamenta, & omnes alios actus Episcopales exercere, in locis & personis Fratrum prædictorum obseruantia, Diocesani loci, vel cuiusuis alterius licentia minime requisita. Ex Compendio, ver. Benedicere. nu. 15. Hoc priuilegium est reuocatum per Concilium Trid. Sess. 6. de Refor. cap. 5. vbi dicitur,

dicatur, q̃ nulli Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius Diocesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia. Verum est tamen quod vbi Ordinarius requisitus ter, à dictis Fratribus cum debita reuerentia & instantia, recusarit supradicta benedicere, & consecrare, sine legitima causa, possunt Fratres dicto priuilegio vt, prout in dicto Concilio Lateranensi fuit ipsis ab eodem Leone. 10. concessum, & habetur in eodem Supplemento. fol. 26. Conces. 69. Quod quidem non intelligo esse reuocatum per Concilium Triden. Licet enim in ipso Concilio Trid. dicatur, nullum Episcopum posse exercere Pontificalia in aliena Diocesi, prætextu cuiusq̃ priuilegij, non tamen negat Concilium Episcopos ea efficere posse, prætextu iuris communis. Ex iure autem. c. i. de Suplen. neglig. Prælat. constat Alexandrum tertium statuisse, vt si Episcopus tertio cum humilitate, & deuotione. [sicut conuenit] requisitus substitutos Abbates benedicere, reuerit, eisdem Abbatibus liceat proprios monachos benedicere, & alia quæ ad officium huiusmodi pertinent, exercere, donec

Ipsi Episcopi suam duritiem recogitent, & Abbates benedicere non recusent. Si autem Episcopi Diocesani ter requisiti à Fratribus Mendicantibus, iuxta formam capituli. 1. de Supplenda negligenz. Prælato noluerint gratis consecrare eorum Ecclesias, & Altaria, & alia Pontificalia exercere: tunc possunt ab alio Episcopo hæc fieri, etiam ipsis Diocesanis.

80 ¶ Idem Leo. 10. concessit Generalibus Prouincialibus, & Custodibus, nec non, & Guardianis Fratrum Minorum obseruantie, pro tẽpore existentibus, q̃ possint reconciliare Ecclesias, &c. quę quomodolibet sanguinis, vel seminis effusione pollutz fuerint: sed hoc faciant cum aqua per prædictos Prælatos benediãa, præsertim in locis remotis, vbi Episcopus aquam benedicẽtem per duas dietas adire non potuerint. Ex Compẽ. vbi supra nu. 14. ¶ Circa hanc concessionem aduerte primo, q̃ Ecclesiam pollui nil aliud est, quam interdici, & prohiberi in ea celebrari Missas, & alia Officia diuina. Secundo aduerte, q̃ qui scienter in Ecclesia polluta celebrat, peccat mortaliter, non tamen fit irregularis. cap. Is qui de sententia Excom. lib.

lib. 6. Tertio aduerte, q̃ Ecclesia consecrata polluta, difficiliore modo reconciliabitur, videlicet per solum Episcopum loci proprium, vel per alium, de eius licentia, vt docet Nauarr. cap. 27. nu. 251. Silu. & Armila. Deinde reconciliari debet, & aspergi Aqua benediãa ab aliquo Episcopo, quę habeat cõmixtionem, & vim cinerum, cap. Preposuisti de Consecra. Eccl. & cum verbis quę exprimantur in Pontificali, vel Manuali Romano. At Papa Ecclesie consecrate reconciliacionem simplici Sacerdoti committere potest. Sed cum Aqua per Episcopum benediãa, prout concessit Leo Fratribus Minoribus. Hoc idem concessit Iulius. 2. Minimis, pro vt habetur in Supplemento fol. 8. concessione. 30. vide ibi. Hoc intellige, dũ modo Episcopus intra duas dietas inueniatur, q̃ si distauerit vltra duas dietas, potest Superior Monasterij sollempniter benedicere Ecclesiam propriam, Cemeterium, & Oratoria, & reconciliare si polluta fuerint Aqua benediãa ab alio, quàm ab Episcopo. Quarto aduerte, q̃ dieta continet vincti milliaria, seu septem Leucas Capitul. Nonnulli de Rescriptis, & nos

& nos etiam supra diximus. Vide Fratrem Emanuele[m]. q. citata, art. 4. 5. & 6. Et in p. Sum. cap. 28.

BULLA COENAE.

¶ Bulla quę hac noſtræ tate appellatur Cęnę Domini, eſt Bulla continens proceſſum Papę, quo die Iouis ſancta excommu- nicat varium genus peccantium, dicta ſic, eo q[uod] illa dies appellatur Cęnę Domini propter Cęnam illam ter maximam Domini noſtri quam vltimā fecit Hieroſolimis cum Diſcipulis ſuis. Doct[or] Nanarrus in Ma- gnali cap. 27. nu. 52, in quo capite exponit Bullam Cęnæ Domini. De qua & Diuus An- tonius 3. p. tit. 2. cap. 72. Et Doct[or] Marti- nus de Viualdo in ſuo Candelabro aureo. p. 2. fol. 55, refert & exponit Bullam Cęnę Do- mini promulgatam à Sixto 5. anno Domini, 1586. & etiam. 87.

¶ Pius. 5. conceſſit preſbyteris Sociera- tis, q[uod] non tenerentur habere, ſingulatim a- pud ſe tranſumptum Bullę Cęnæ Domini, ſed ſatis eſſe, ſi habeatur vnum publicè in ſin- gulis Collegiis, vel Domibus, vt ab omni- bus

his legi poſſit. In Viuæ vocis Oraculis So- cietatis. ¶ Circa hanc Conceſſionem aduer- te, q[uod] Pius. 5. anno Domini. 1568. quarto idus Aprilis, Pontificatus ſui anno. 3. in proceſſu Cęnæ Domini præcepit in virtute Sanctę Obedientię ac ſub præna indignationis omni- potentis Dei, ac Beatorum Apoſtolorum Pe- tri & Pauli, vniuerſis, & ſingulis Archiepiſ- copis, & Episcopis, cæterisq[ue] locorum Ord[ini] nariis, nec non quibuſuis aliis curam Ani- marum exercentibus, & aliis preſbyteris ſæcularibus, ſeu quorumvis Ordinum Regu- laribus, ad audiendam confeſſionem [qua- uis auctoritate] expoſitis, ſiue deputatis, ne de huiusmodi reſeruatione prætere- dere va- lerent ignorantiam, vt tranſumptum harum literarum Apoſtolicarum penes ſe habere, eaſq[ue] legere diligenter, & attente ſtuderent. Ea propter conceſſit prædictis Ieſuitis [& per conſequens omnibus aliis Mendicanti- bus] vt vnum ſufficeret tranſumptum pro ſingulis Domibus, Collegiis, &c. Frater E- manuel in Additionibus ad Explicationem Cruciatę. §. 5. nu. 61. dicit, videndum eſſe proceſſum Bullę Cęnæ Domini, nam ex eo facile patebit vtrum Confeſſarii teneantur penes

penes se habere dictam Bullā: nam Gregorius. 13. hortatur, ut confessores prædictam Bullam habeant: Sixtus vero. 5. simpliciter dicit q̄ habeant: atq; ita non erit peccatum illam non habere, si in ea non est præceptum.

¶ Est dubium, utrum per clausulam Bullæ Sanctissimæ Trinitatis, quam ponit Nauarro capit. 27. nu. 263. vel per Bullam Societatis corrigiæ Sancti Augustini, confirmatam per Gregorium. 13. vel per Bullam confraternitatis Sanctissimi Sacramenti, vel quamlibet aliam, quibus habetur quod Confessor possit absolvere semel in vita, ab omnibus casibus etiam contentis in Bulla Cænæ Domini, possit talis Confessor absolvere ab Hæresi, quæ est primus casus Bullæ Cænæ Domini.

¶ Aduerte Hæresim esse triplicem. Prima dicitur pure mentalis. Secunda Mixta, scilicet quando aliquod signum ostendit exterius. Tertia dicitur Hæresis completa [quæ est assensus pertinax cum signo exterius expressiuo. Modo dico primò, q̄ ab Hæresi completa, quæ est assensus pertinax cum signo exterius expressiuo, poterat Olim absol-

uere

uere Episcopus de iure communi, ut docet Simancas, de Catholicis institutionibus ca. 3. Caeteranus in Summa verbo, Excommunicatio cap. 1. Maxime quia Episcopus ex officio est Inquisitor Ordinarius contra Hæreticos, ut probat Didacus Perez lege. 3. tit. 4. lib. 8. Ordinamē, pag. 85. in fine, & 86. y 99. & Doctor Vivaldus in suo Candelabro aureo, pag. 2. tit. de Absolutione Sacramentali. nu. 12. Cæterum iam nunc id non potest Episcopus, nisi dū casus Hæresis esset occultus, per Concilium, Triden. Sess. 24. cap. 6. in fine.

¶ Secundo dico, q̄ per Bullam vllam [etiam Cruciatam,] vel privilegium aliud nunquam Papa concedit, nec censetur concedere casum Hæresis completæ & exterioris: nisi clare id exprimat. Ita Covarr. inc. Alma, supra. nu. 15. Simancas. in Inchirid. c. 51. nu. 4. & in addit. de Catholic. Institution. c. 3. in principio. Felinus in. cap. Postulasti. de Rescrip. D. Ioann. Rojas de Hæretic. 2. p. assert. 39. ubi dicit ita declaratum fuisse per motum proprium Pij. 5. anno 1572. die 30. Iunij. idem repetit in tractatu de Privilegijs Inquisitorum. §. 416. Significant. Mandosius in praxi. titulo Absolu-

Absolutio ab Hæresi. fol. 58. & Didacus Perez. l. 3. tit. 4. lib. 8. Ordin. pagina. 85. innuit Caiet. Excommunicatio. c. primo, & tradit strictius illud ponderando. Nauar. c. 27. nu. 260. & ita respõsum fuit año. 1576. à Greg. 11. ityllum esse, & praxim Curia Romanæ, & suam intentionem, quod per Bullæ, vel Inbilçi clausulam generalem, nunquam censetur concessa Absolutio ab Hæresi. Et confirmatur primo, ex Concilio Trid. Sess. & cap. citatis, vbi postquam Episcopo concesserat omnes casus Papæ, expressè postea concedit casum Hæresis Episcopo, & non Vicario, his verbis. Liceat Episcopis &c. & in quibuscunq; casibus occultis [etiam sedi Apostolicę reservatis] delinquentes quoscunq; sibi subditos, in Diocesi sua perse ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandũ, in foro conscientię gratis absoluere imposita pēnitentia salutari. Idem, & in Hæresis crimine, in eodem foro conscientię, eis tantum non eorũ Vicariis sit permissum. Ecce qualiter sub generali concessione absolutio nis à casibus Sedi Apostolicę reservatis, nō intelligitur, neq; cadit absolutio ab Hæresis crimine, propter peculiarem atrocitatem, & inma

immanitatem delicti: nam si sub tali generalitate comprehenderetur, non erat cur Concilium Trid. illa adderet verba. [Idem & in Hæresis crimine] Dequo Frater Emanuel in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 70. ante primam dubitationem, &c. 1. To. qq. Regul. q. 20. art. 9. & 1. p. Sum. cap. 128. ¶ Secundo confirmatur per Gregorium. 13. qui anno 1576. per suas parentes literas Motu proprio, & ex certa sciētia declarauit non fuisse suę intentionis, neq; sui prædecessoris Pij. 5. per Bullam Cruciatę dedisse facultatem Confessoribus per eam electis, absoluendi à crimine Hæresis, etiam si sit occultum: quia speciale crimen speciali indiget mandato: & iniungit Commissarijs Cruciatæ, vt lingua vulgari id declarent. Vide doctissimi Magistri à Vera cruce Compēdium Indicum, quod asseruatur in Archivo Sancti Augustini de Mexico, propria manu illustratum, verbo. Bulla Cœna.

¶ Terio dico, q̃ licet Simancas in In-chiridione violatę Religionis, c. 51. dicat Inquisitorem vnum absq; sociorum suorum consensu, & licentia, non posse absoluere ab Hæresi completa: nihilominus praxis est
I i in con-

In contrarium, ut tenet Simancas de Catholicis institutionibus, Cap. 3. Couar. in regula Peccatum. 1. p. nu. 7. in fine. Et in cap. Alma 1. p. §. 11. nu. 13. VillaDiego de Hæresi. q. 20. & Doctor Vivaldus ubi supra. num. 16. Hic etiam nota ex Magistro Ludouico Lopez. p. 2. sui Instructorijs conscientiæ. cap. 8. de Bulla. fo. § 25. Col. 2. q. Inquisitores etiam tam in foro interiori, quam exteriori possunt absolvere à crimine Hæresis ex priuilegio. Tamen nolunt huiusmodi crimen audire, nisi cum testimonio tabellionis. Veruntamen postquam pronunciarunt sententiam reconciliandi aliquem Hæreticum, absoluunt illum ab excommunicatione, vel Cōcedunt facultatem absoluedi, cuilibet confessorio. Neque hoc priuilegium est reuocatum per Bullam Cene, quæ solum reuocat priuilegia concessa Hæreticis pœnitentibus. At illud priuilegiū concessum Inquisitoribus, non est priuilegium concessum ipsis Hæreticis in fauorem suum: sed indultum est Ministris S. a. a. i. Officij in fauorem fidei. Quo circa sine dubio non est illis reuocata hæc facultas. Igitur licet omnis Hæreticus si sit pertinax, & exteriori signo se pro-

se prodens, si sit occultus pro absolutione opus habeat recurrere saltem ad Episcopum: si tamen sit iam publicus per infamiam, ad Papam, vel Inquisitores pro ea absolutione recurrere necesse habet. Ceterum in casu quo Hæreticus consulens Doctorem aliquem ad sequendum veritatem ei explicaret verbis suam infide dubitationem paratus corrigi, & veritati assentire non incurreret excommunicationem, ut cōmuniter docent Doctores, tam Theologi, quam Iurisperiti.

7 ¶ Quarto dico q. si Hæresis sit pure mentalis, scilicet non expressa signo, verbo, scriptura, vel opere, quod de se illam significet: nemini reseruatur eius absolutio, quoniam hæc mentalis Hæresis non est punibilis ab Ecclesia, ac proinde non habet excommunicationem annexam, & ideo poterit, ab ea absolvere quilibet Confessorius expositus, & approbatus. Dñs. Caiet. nus. 2. 2. q. 11. art. 3. noster Castro. lib. 2. de luxa Hære, punitioe, cap. 13. & lib. 1. de Põrest, legis pœn. cap. final. Driedon. lib. 3. de Liber. Xpiana. Simancas. cap. 24. de Catholicis institutionibus

Doctor Nauarro cap. 27. nu. 56. Couar. in regul. Peccatum. 2. p. nu. 7. Sædus Antoninus, Ioannes Maior, Almain, Paludanus in 4. dist. 17. q. 2. & Pater Emanuel in Expositione Bullæ. §. 9. nu. 70. dubitatione. 1. & 1. p. Sæd. cap. 128. nu. 1. in lib. 1. qq. etiam vbi supra, Ioannes Gutierrez. qq. Canonic. cap. 13. nu. 28. & Vinaldus 1. p. tit. de Absolutione Sacramentali. nu. 10. & nu. 11. dicit, q̄ quando Hæresis est mere exterior, sed absq; consensu interno, & pertinacia: non incurritur excommunicatio, vt docet Silue. ver. Hæresis. q. 9. Tabiena. Directorium Inquisitorum, & Nauarro vbi supra, ac deniquè Magistri Salmanticenses contra Caieranum, 2. 2. q. 94. art. 1.

¶ Q̄into dico, q̄ Episcopi in foro conscientie, possunt absolvere à crimine Hæresis propter quam incurritur sententia excommunicationis: hoc est quando Hæresis exterius prodit signo aliquo exteriori talis Hæresis expressiuo & manifestatiuo, dummodo tale opus sit occultum, ita vt non possit in iudicium deferri. Pater ex præallegato Concilio Trid. loco, vbi id manifeste dicitur. Ita tenet Episcopus Angles in suis floribus.

ribus. q. de Confessione. art. 5. difficul. 6. quem sequitur Doctissimus Gutierrez in. qq. Canonic. cap. 13. nu. 26. & 27. Et Pater Emanuel in Explicatione Bullæ. §. 9. nu. 70. & refert Quirogam Archiepiscopum Toleranum generalemq; Inquisitorem facta consultatione cum Episcopis in Concilio Tolet. anni 1583. ita dixisse. Pro huius rei intelligentia aduertendum est excommuni Doctorem sententia, q̄ crimen tripliciter dicitur occultum. Vno modo omnino occultum, scilicet quod non est probabile suapte natura, qualia sunt sola mentalia. Secundo dicitur occultum per accidens, quod est probabile suapte natura, quia exterius perpetratum, sed probari non potest nisi per solam confessionem delinquentis, quia nemine presentiale delictum vel facinus fuit commissum, pronunciatum vè exterius. Tertio dicitur occultum quod probari quidē potest, sed adeò paucis, quod nulla inde fama orta est, nec est in iudicium deductum, quod Doctores pene occultum, vel fere occultum appellant: de quo Nauar. in Manu. Lat. cap. 27 nu. 255. & Ioannes Gutierrez. qq. Canonicis lib. 1. cap. 13. nu. 27. & 28. Dicunt se-

quando excommunicationem occultam per accidens [que quamvis exterius pronuntiata fuerit probari non potest, nisi per solam delinquentis confessionem] habere excommunicationem reservatam, ab eaq; Episcopum absolvere posse, in foro conscientie tantum, hoc est qd ea absolutio non prodest pro foro exteriori, vt dicit Couarr. cap. Alma. §. 11. nu. 16. Henricus Tom. 1. lib. 6. de Penitent Sacra. lib. 3. cap. 14. num. 7. & noster Emanuel in Sum. 1. p. cap. 128. nu. 4. atq; ita quodcumq; fuerit deducta in iudicium eiusmodi Hæresis nihil proderit absolutum fuisse ab ea, quo minus puniatur, & iterum ab Inquisitoribus publice absoluantur. Sed dubium est an ab alio crimine Hæresis fere occulto quod vni vel paucis rebus notum est, possit Episcopus vigore dicti decreti absolvere. Doctor Vivaldus in suo Candelabro aureo, Tir. de Absolutione nu. 14. Conc. 2. dicit, qd si Hæresis esset aliquibus notoria, & tamen Episcopo non dicitur, nisi in foro penitentis, qd posset absolvere eos qui impediti sunt, vt non recurrant ad Papam ratione morbi, senij, pueritiæ &c. Et refert Nauarro cap. 27. nu. 89. & Couarr.

uar. id innuentem in cap. Alma mater. 1. p. §. 11. nu. 15. prope finem. Quia licet caput. Eos qui de Sent. excommuni. in 6. tantum exprimat concedi Episcopo casum etiam publicum percipientis Clericum, quando est impedimentum, ita quod talis non possit iudicio probi viri recurrere ad Papam: ratio tamen illius textus militat in omni casu Summo Pontifici reservato. Nihilominus concludi rem esse dubiam, atque ita Cordubam in Sum. q. 18. negare sic impeditum posse absolui ab Episcopo, nisi in periculo mortis. Idem tenet Innocentius, Ancarr. Cardinal. Abbas, & alij quos citat Magister Canonistarum Nauarro vbi supra, Siluest. Absolutio. 4. q. 4. & Absolutio. 1. nu. 8. Et eruditissimus Doctor Ioannes Gutierrez, loco citato. num. 27. cum Concilium loquatur in occultis, & in foro conscientie duntaxat. Qui cap. 1. num. 58. & 59. docet excommunicatum absoluumdum esse in mortis articulo à quolibet Sacerdote, iuxta id quod diffinitur in Concilio Tridentino Sess. 14. cap. 7. in hac verba. Veruntamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia

Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis, atque ideo omnes Sacerdotes, quoslibet penitentes à quibuscumque peccatis & censuris absolvere possint. Quod adeo verum esse dicit, vt etiam Hæreticus moriens, si Episcopus, & Inquisitores desint, absolui possint à quolibet Sacerdote, vt in Concilio Arausicano cap. 2. probatur, & in cap. His qui tempore cum se quæst. 26. quæst. 6 & præterea in dicto decreto Concilij Trident. vt interminis, ex his aduertit D. Siman. de instit. Catholic. tit. 3. num. 3.

- ¶ Dico sexto, qd sicut Bulla Cœne Domini non derogat facultati quam habent Inquisitores iure communi quo minus possint in foro interiori & exteriori absolvere à crimine Hæresis. cap. Vt officium de Hæreticis lib. 6. ita nec facultati quam Episcopus habet iure communi absoluendi à crimine Hæresis modo supra dicto: ita tenet Nauarrus lib. 5. Consil. tit. de Sent. excommuni Con. 5. Et in æditioni Manualis anni. 1584. cap. 27. nu. 260. & 265. Hoc idem tenent Ioannes Guriertes lib. 1. Canoniarum. qq. cap. 13. nu. 29. & Doctor Henricus Tom. 1. lib. 3. de Pæ-

de Penitentia, cap. 14. nu. 7. lit. M. pag. 439. & cap. 16. nu. 1. pag. 444. & Frater Emanuel in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 70. & 1. p. Sum. cap. 128. nu. 3. & nouissimè, Tom. 1. qq. regul. q. 20. art. 10. Qui omnes Doctores affirmât, qd Episcopi modo in foro conscientie possunt absolvere ab Hæresi occulta, & Candelabrum aur. 1. p. tit. de Absolutione nu. 13. & Enriquez vbi supra dicunt multos Iuris peritos Salmanticenses consultos, videlicet Doctorem Moyam, & Doctorem Solis, alterum Iuris Pontificij, alterum Iuris Ciuilis moderatores primarios, ita respondisse, & Theologos videlicet Peñam, Medinam, & Gallum de familia Predicatorum hanc tenuisse, & docuisse sententiam, & Doctissimum etiam Sanctium Episcopum Segorbiensem, & Dominum Guerrerum Archiepiscopum Granatensem, & Dominum Blācum Archiepiscopum Compostellanum, huius etiam fuisse opinionis affirmât. Qui Reuerendissimi Præsules magnam habent in hoc auctoritatem, tum propter eorum singularem doctrinam, & Sanctitatem, tum quia vt Patres Ecclesiæ interfuerunt Concilio Trident. Refert etiam Henricus, qd illustrissimus

I i 5 finis

ſumus Cardinalis Garrafa nomine congregationis Cardinalium, ita reſcripſit ad Dominum Chriſtophorum Vela Archiepiſcopum Burgenſem. Quia lex generalis etiam poſterior non tollit ius ſpeciale, vt dictum eſt: & quia Bulla Cœnæ ſolum aufert priuilegia, ſed Epicoſcopus non ex priuilegio ſed ex poteſtate iuris communis etiam antiqui, id habet ſublata reſeruatione: ſed ea abſolutio non prodeſt pro foro exteriori, vt dictum eſt. Et vltimo confirmatur ex Bulla Cœnæ quam promulgauit Sixtus. 5. vbi dicit. Niſi ij caſus in illis litteris expreſſè comprehendantur. &c. Concilium enim Trident. reſtituit Epicoſcopis ſublataſſe Olim iuriſdictionem, quam habebant iure communi aut diuino, ſed ſub ordinatam, & reſtringibilem à Papa, quare hæc poteſtas & iuriſdictione non abrogatur per proceſſum Cœnæ Domini. Vnde ſi reus in caſum Cœnæ occultum incidiffet, & cum longe diſtaret egrotus, aut Monialis incluſa non poſſet Epicoſcopum adire: poſſet Epicoſcopus cauſa & qualitate perſonæ cognita abſentem ſoluere ab excommunicatione, ſeu reſeruatione: aut pleniorẽ cauſæ cognitionem com-

mittere prudenti Vicario ſpecialiter delegato: quia in his Epicoſcopus habet ordinariam iuriſdictionem ſpeciali iure, poſt indultum Concilij Tridentini, ſicut & habebat Olim ante quam Papa ſibi reſeruaret. Neque obſtat Concilium Tridentinũ, Seſſione 24. capit. 6. de Reformatione, vbi dicitur in foro conſcientiæ tantum licere Epicoſcopis delinquentes quoscuq; ſibi ſubditos in ſua Dioceſi abſoluere ab Hæreſis crimine, hoc autem eorum Vicarijs non eſſe permiſſum dicitur enim. Non eorum Vicarijs ſit permiſſum. Nam reſpondeo cum Doctiſſimo Corduba in Summa de Caſibus cõſcientiæ. q. 8. q̃ in Cõcil. Trid. non diffinitur, quod Epicoſcopi non poſſunt committere alicui ſpecialiter talem facultatem, ſed quod eorum Vicarijs non licet abſoluere à prædicta cẽſura & culpa. Quod docet eſſe intelligẽdũ virtute generalis cõmiſſionis, quæ dari ſolet Vicarijs Epicoſcoporum ad abſoluendũ à quibuscunq; caſibus ſibi reſeruatis. Et ſic tenet quod Epicoſcopi poſſunt committere ſuam auctoritatem alicui Commiſſario particulari ad effectum prædictæ abſolutionis.

Et

Et ratio huius est, quia Commissarius ex privilegio perpetuo, potest alteri suas vices committere, prout cum communi tenet Sil. ver. Absolutio. 4. q. 6. dub. 2. & ver. Commissar. Cū ergo Episcopi sint ad hunc effectū ex privilegio iuris in Concilio concessio, Commissarii, & non prohibeantur in eodem Concilio suam committere auctoritatem in prædicto casu, sequitur, quod id possunt. Et hanc opinionem tenet Angles, Olim Episcopus Bosensis in. 4. q. de Conf. ar. 5. difficul. 6. Et Pater Emanuel hoc idē tenet in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 79. 1. p. Sum. cap. 128. nu. 5. id ipsum affirmat contra Ioannem Gutierrez contrarium opinantem, & Tom. 1. qq. regu. q. 20. art. 11. vbi dicit, qd licet nō possit creari aliquis Vicarius de nouo cum speciali auctoritate ad absoluendum omnes generaliter ab Hæresi occulta, at non negare Concilium, Episcopū posse creare Commissarium ad aliquē casum particulare concurrentibus causis ad id urgentibus, verbi gratia, ad absoluendum Monialem, quē propter vorum, aut præceptum clausuræ, ad præsentiam Episcopi minimè ire potest, neque Episcopus ad eam recurrere commode potest, vt

test, vt eam absoluat, quo casu, si ipsa necessario per Episcopū esset absoluenda in maximis angustiis constitueretur, & eius anima inprobabili periculo collocaretur. Quam sententiam aliquibus rationibus Theologicis, & Iuridicis sufficienter probat & confirmat. Et idem tenet Doctor Enriquez vbi supra. Videatur omnino Frater Emanuel in Summa, loco allegato, per totum caput.

¶ Et idem in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 69. docet per processum Bullæ Cene Domini, non reuocari facultatē Confessoribus concessam absoluendi pœnitentes habentes Bullam Cruciatæ, ab omnibus casibus & cœsuris reseruatis Summo Pontifici, excepta Hæresi. Vide ibi. Et in additionibus ad Explicationem Cruciatæ. §. 9. nu. 65. sub finem.

10 ¶ Idem nobilis auctor prædicto. §. 9. nu. 68. Docet Prælatos Ordinum Mendicantium non posse absolvere suos subditos à casibus Cene Domini. Sed Tom. 1. qq. regul. q. 20. art. 9. contrarium docet ex sententia prestantissimi Doctoris Morgoviejo, Cathedralici primarij Sacrorum Canonum in Vniuersitate Conimbricensi, & Canonici Doctor-

Doſtoralis Cathedralis Salmanticensis in
inclita Salmantica Academia publice Sa-
cros Canones interpretantis: & hoc idem
refert in additionibus ad Cruciatam. §. 9.
nu. 62. videatur ibi.

II ¶ Concessit Pius. 5. quarta die Ianuarij
anni Domini. 1569. ad decennium, ne Chri-
stiani in India incurrerent in excommunica-
tionem Bullæ Cœnæ Domini, propter com-
mercium cum Infidelibus tam de alijs mer-
cibus, quam de armis: quando non esset in
præiudicium Christianitatis, ut si hostem
non notabiliter armarent. Quam conces-
sionem extendit Gregorius. 13. ad aliud de-
cennium hac declaratione, ut ij, qui, mer-
catorum more, exposita habent huiusmodi
prohibita, ut illa Infidelibus vendant, præ-
saram excommunicationem incurrant,
etiam si eos, quibus illa vendunt, non ar-
ment notabiliter: non tamen illam in-
currant, qui priuatim, & sine probabili
periculo aliquid parui momenti venderent,
ut pugionem, aut gladiū. Sunt hæc in vine
vocis oraculis. pag. 59. & 86.

12 ¶ Possunt nostri interris Infidelium,
Hære-

Hæreticorum, & Schismaticorum, vel ubi
magnus est talium numerus, quando neces-
sitas urgeret, & periculum esset maioris
scandali, conuersari cum huiusmodi homi-
nibus, & Missas celebrare, etiam si illi
præsentés adsint in Ecclesia, dummodo
prohiberi nequeant sine maiori scandalo.
Pius. 5. in Viuæ vocis oraculis. pag. 32.
Hac facultate uti possunt omnes nostri,
vnusquisq; in suo gradu, & officio. Hæc
duo vitima sunt extracta ex Compendio la-
dico Societatis.

BYLLA CRUCIATAE.

¶ Dubium est, si Religiosi possunt ab-
solui à casibus reservatis virtute Bullæ Cru-
ciatae? Pater Emanuel Rodericus in Expli-
catione Cruciatæ. §. 9. numer 23. & sequen-
tibus, docet Fratres Medicantes posse vir-
tute Cruciatæ absolui à casibus suis Su-
perioribus reservatis, atq; ita illos [qui
sic absoluntur non debere inquietari aut
perturbari] sed relinquendos in sua opi-
nionē, qua putarunt potuisse absolui. Idem
docet Tom. 1. qq. regul. q. 21. art. 10.
¶ Doc-

¶ Doctor Enriquez Tom.1.lib.3. de Penitencia, cap. 16. nu. 7. dicit in glosa, q̄ praxis ostendit videntibus & tacentibus Prelatis omnes fere ex Ordinibus Mendicantibus renunciaſſe ſtriſtis priuilegijs, quæ prohibebant Fratres virtute Cruciatę absolui à caſibus reſeruatis : modo autem gaudere virtute Cruciatę, atq; ita poſſe absolui: Fratres vero Societatis ex peculiari Bulla Gregorij. 13. Societati conceſſa non poſſe virtute Cruciatę gaudere, quo ad abſolutionem à caſibus reſeruatis, quia paucos habet alumnos & feruet zelo perfectionis. ¶ Magiſter Ludouicus Lopez. p. 2. ſui Inſtructorij conſcientię. cap. 8. de Bulla. fol. 822. & 823. docet in Pretorio Cruciatę ita practicari, ſcilicet, quod virtute Cruciatę Religioſi etiam Mendicantes poſſint ſibi confeſſorem eligere, & per ſic electum à reſeruatis caſibus, & cenſuris absolui. Secundo dicit, q̄ interim dum per ſuos Praelatos Religioſis etiam Mendicantibus non intimatur aliqua reuocatio, aut declaratio Papalis, aut auctoritate Papali expedita in contra, non debent inquietari prædicti Religioſi ſumentes Bullam, neque impediri à facultate ſibi conceſſa in Bulla eligendi

eligendi Confeſſorem, &c. Probat autem ſuam ſententiã, primo auctoritate Magiſtri Soto in 4. diſt. 18. q. 4. art. 3. in ſolutione ad prim. argum. vbi ſic ait, q̄ licet frequentia horum priuilegiorum aliquid detrimenti Religionis [vt Prelati aiunt] ſolita ſit afferre [nam videtur, q̄ libera facultas inſcio Prelato, conſtituendi alteri, non nihil incommodi regimini ſoleat inferre] nihilominus poſtquam Papæ placet, parendum eſt: vel aliter ſi hoc iactura Religionis eſt, per eius auctoritatem huic iacturę prouidendum eſt. Secundo probat, quoniam poſtquam multi viri docti huic parti affirmatiuę ſuffragantur, non eſt ſic condemnanda & improbanda. Tercio probatur, quoniam ſatis aperte Bulla Cruciatę exprimit ſe concedere omnibus Religioſis, etiam ordinum Mendicantium eos hoc nomine nominando, quod ſi illam ſumpſerint contribuētes pro ea prædictam inſcripſam in Bulla eleemoſynam poſſint ſibi eligere Confeſſorem, qui etiam à caſibus & cenſuris reſeruatis poſſit eos abſolvere, prout ibi diſponitur. Nam poſtquam ipſa met Bulla expreſſerat ſic in forma, ſcilicet, quod Capitula Eccleſiarum, & Monaf-

teriorum Religiosorū, & Religiosarū, etiam si sint ex Mendicantibus, si iuxta ordinē ibi prædictum miserint militem contra infideles, consequantur Indulgentiam &. Ecco quomodo nominatim hic exprimit Religiosos suo nomine, etiam Mendicantium. Et subdit infra, quod concedit sua Sanctitas omnibus supra dictis, etiam si non ipsi perrexerint ad bellum, ut si contribuerint infra scriptam eleemosynā, ut purius possint fundere præces & orationes ad Deum pro victoria supra dicta, & unione Principū Christianorum, quod possint eligere Confessore. &. Si ergo, ait tenor Bullæ, se hoc concedere omnibus supra dictis, inter quos etiam nominatim expresse rat Religiosos, quomodo consequens sit, ut Religiosis per hanc Bullam licentia eligendi Confessorem, non concedatur?

¶ Doctissimus Pater Frater Ildephonsus de Noreña Ordinis Prædicatorū in suo Compendio, verbo, Cruciata, dicit: q̃ Fratres Mendicantes non possunt accipere Bullam Cruciatæ, nec illa uti [postquam acceperint] sine licentia suorum Prælatorum, ut dicitur in Compen. Absolutio ordinaria quo ad fratres

res, an. 12. & sequentibus, & verbo Cruciata. Si vero de licentia legitimi Prælati Fratres Bullam acceperint, secus dicendum est. Quibus verbis addit Pater à Veracrnee, si datur licentia quo ad reservata. Et addit. Modo per Gregorium. 13. Datum est Fratribus Societatis ut nullus à cassibus reservatis per Bullam possit absolvi sine licentiā sui Prælati, & deferuit Mendicantibus per communicationem, & hoc non intelligas odiosum sed favorabile, quia ad bonum Religionis in communi est, & hanc quæstionē proponit auctor Compendij in verbo Cruciata, & concludit non esse securum in conscientia Religioso, uti Bulla pro reservatis, & adducit Pontificum declarationes. Quæ notent Fratres, pro securitate, & serenitate conscienciarum suarum.

CANONICA PORTIO.

¶ Bonifacius. 8. in Extrāganante Super cathedram, de Sepulturis. §. Verum ne Parochiales Ecclesiæ, & Clemens. 5. in Concilio Vienenfi, Clementina. Dudum de Sepulturis, eodem. §. Verum ne, statuerunt

KK

2

vs

ut Fratres Ordinum Prædicatorum, & Minorum, de obventionibus omnibus tam funeralibus, quàm quibuscunque, & quomodo cunque relictis, ad quoscunque de terminatos usus, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte seu mortis articulo, in infirmitate donantis, vel dantis, de qua decesserint quomodocunque directe vel indirecte Fratribus ipsis vel alijs pro eisdem: quartam partam Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integre teneantur. Postea vero Fratres Prædicatorum & Minores, & omnes alij Mendicantes, & ex non Mendicantibus etiam habuere quàm plurima priuilegia Apostolica ad illam non soluendam, ut patet in Compendio verb. Canonica portio. Et Frater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 39. art. 2. egregiam refert Nicolai. 5. concessionem Fratribus Carmelitæ factam, quod non solum non teneantur Fratres soluere quartam, vel Canonicam portionem, de omnibus in alijs concessionibus contentis, sed neque etiam de funeralibus, oblationibus, neque de his, quæ eis absolute quomodocunque legantur, vel largiantur, non obstante Clementina Dudum de Sepulchris

sepulchris, & alijs quibuscunque in contrarium facientibus, & cum decreto irritante, quod ponitur in fine Bullæ. Quod Priuilegium Alexander. 6. confirmauit, & alij Pontifices de nouo aliquibus Ordinibus concessere. Deinde in Conc. Trid. Sess. 25. c. 13. alterata fuerunt hæc priuilegia, ut ibi videbis. Et Pius. 5. anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, prout refert Gu-tierrez, de Iuramento, confirma. 2. p. c. 4. nu. 3. motu proprio declarauit Concilium loquũ tantum de Monasterijs ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam soluere consueverunt. Et sic licet fundata fuissent Monasteria ab annis quadraginta, si non soluebant quartam, modo non tenentur soluere. Et etiam concedit, quod Monasteria, quæ fuerunt à quadraginta annis citra fundata, non soluant dictam quartam: cuiusmodi fere sunt omnia Monasteria huius Noui Orbis, ut dicunt Pater Noreña, & Pater Magister à Veracrucẽ, quos sequitur Pater Emanuel ubi supra. Et tandem ad omnem tollendam ambiguitatem refert Pater Emanuel declarationẽ Illustrissimorum Cardinalium asserentem Concilium Trid. non reuocare de

KK

a

clara

elationem infauorem Regularium à Pio. 5.
factam, quæ est huiusmodi. Congregatio
Concilij censuit non comprehendere Mo-
nasteria edificata à quadraginta annis
citra, aut quæ indies edificantur, vel infutu-
rum edificabuntur; præsupposito quod hu-
iusmodi Monasteria sint eius Religionis,
cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quar-
tā funeralē non debeant soluere Episcopo.
Garrafa. Et refert Pfr. Noreña in suo Cōpen-
dio qd̄ cum controversia fuisset inter Fra-
tres Predicatores & Episcopum de Quali-
tate, data fuit sententia executorialis per
Reuerendissimum Archiepiscopum Mexi-
canum in fauorem Fratrum, vt non solue-
rent dictam quartam. Et ratio, quæ mouere
potuit Pium. 5. & hos Illustrissimos Patres
ad declarandum, quod Monasteria, quæ fue-
runt à quadraginta annis citra, idest [de
quaranta años aca] fundata, non soluerent
dictam quartam, siue soluerint illā, siue non,
fuit, quia non præscribitur consuetudine cō-
tra Ecclesiam, nisi per annos quadraginta,
etiam contra Ecclesiam Parochialem, vt te-
net Panormitanus in cap. si. de Consuetud.
num. 11. communiter receptus. Et Mona-
steria

steria fundata ante quadraginta annos, quæ
soluebant quartam, tenentur modo sol-
uere, quia non eximuntur à Concilio, nisi
non haberent consuetudinem soluendi: tunc
enim iam est præscriptum. Nec volunt. tol-
lere Pius. 5. & Illustrissimi Cardinales ius
præscriptum, sicut etiam facit Concilium
Tridentinum. Dicit etiam Pius. 5. qd̄ non te-
neantur soluere ronc de omnibus relictis,
Fratribus: sed tantum de his quæ cum cor-
pore defuncti contigerit deferri: non au-
tem de Missis vel alijs quomodo libet fue-
rint donata. De quo maxima solet esse inter
Clericos & Fratres concertatio, vt dicitur
indicta Clementi. Dudum. de. Sepulturis.

¶ Est etiam notandum esse corrupte-
lam & tyrannidem deferre iura duplicia à
Curatis quando deferant corpus defuncti,
in Monasteria Religiosorum: quia est contra
iura concedentia liberam sepulturam apud
Fratres. Puniant enim Curati sepelire se-
mandantes apud Religiosos, vt dicit Pa-
ter Noreña.

¶ Sed queres, in quam penam incurrant
prelati, vel Curati cogentes Fratres, vel

testamentarios, vel hæredes defuncti ad sol-
uendam quartam. Respondeo dicendo, quod
in lib. Monum. ord. 1. impres. fol. 61. & in. 2.
fol. 145. concess. 356. Hæc q̄ Sixtus. 4. anno Dñi
millesimo quadringentesimo, septuagesimo,
quarto, tulit pœnam interdicti ingressus
Ecclesiæ in locorum Ordinarios, & in alios
sententiam excommunicationis ipso facto
si directe, aut indirecte ad solutionem quar-
tæ alicuius Parochialis, vel Canonice, vel
alterius portionis, seu oneris, dum apud Fra-
tres fideles tumultantur: coguat quoquo-
modo Fratres, vel testamentarios, vel defuncti
hæredes. Vide in Marimagno Predicatorū
fol. 242. Concess. 587. Et per hoc responde-
tur ad Glosam. Clement. Dudum de Sepult.
& ad S. Antoninum. 3. p. Tit. 10. cap. 5.
qu. 15. dicentes, posse Curatos compellere
supradictos ad soluendam quartam funera-
lem, nam loquuntur secundum ius commu-
ne. Ex quibus pater quod sunt omnes præ-
dicti Fratres excepti à prædictorum solutio-
ne. Ex Patre Noreña, & ex Patre à Veracru-
ce, vbi supra, quibus & applaudit Frater E-
manuel. q. citat. art. 9. Vbi dicit in Concilio
Trid. nil aliud inueniri quàm q̄ quarta sol-
uatur

uatur vbi est consuetudo, sed non dici vt Re-
ligiosi ad id ab Ordinarijs compellantur.
Et sic contra eos per excommunicationem
& alias censuras Ecclesiasticas minime pro-
cedere posse, cum excommunicare sit iuris-
dictionis actus.

CAPITVLA PROVINCIALIA.

¶ Ioannes Cardinalis Legatus à latere
in Regnis Hispaniarum auctoritate Aposto-
lica concessit, & indulgit Capitulis, & con-
gregationibus Fratrum Minorum, Sancti
Dominici, ac Sancti Augustini Prouinciæ,
Noûe Hispaniæ in Indijs Maris Oceani, vt
quoscunque dictos Ordines intrantes, &
profiteres à quibusvis excommunicationis,
& alijs Ecclesiasticis sententijs, censuris, &
pœnis: quas eo q̄ bellis in ipsis Indijs, vel
alibi gestis interfuerint, incutrerint, absol-
uere, & pro commissis penitentiam salua-
rem iniungere, & cum eis, qui in capitulis
idonei ad iudicabuntur super irregularita-
te per eos occasione præmissorum, vel alias
etiam ratione homicidij voluntarij quomo-
dolibet contracta, quodq; ea, & alijs præ-
missis

missis; non obstantibus ad omnes etiam sacros, & presbyteratus Ordines promoueri, & in illis postmodum etiam in Altaris ministerio ministrare, ac ad quæcunq; dictorum Ordinum officia, & in dignitates eligi, & assumi libere, & licite valeant dispensare: Hoc breue Originale habetur, & asseruatur in Conuentu Sancti Francisci de Mexico.

¶ Circa hoc indultum dicit Pater Magister à Veracruce. Hęc est noranda concessio, etiam si Prelati aliàs per illam Omnimodam potestatem datam ab Adriano. 6. possint cum sibi subditis, & cum alijs, si expediat, dispensare.

¶ Idem in eadem Bulla concessit Capitulis & Cõgregationibus prædictorum trium Ordinum Nostræ Hispaniæ, ut in quolibet Capitulo ex dictis Ordinibus possint eligere, & nominare ex dictis Ordinibus tres, vel quatuor dictorum Ordinum professores idoneos in Confessores penitentiarios, qui omnes & singulos vtriusq; sexus ad eos accedentes ab omnibus peccatis, a quibus locorum Ordinarij absolueri possunt & super casibus eisdem Ordinarijs reservatis dispensare: ac vota quę ipsi Ordinarij possunt commu-

mutare, possint ipsi commutare libere & licite: hoc perpetuo atque autoritate Apostolica ad perpetuam rei memoriam concessit & indulgit: & multa alia de quibus suis locis: modo vide ea quę dicta sunt supra verbo. Absoluere, nu. 32, Duabus his concessionibus gaudent ceteri Medicantes, & alij quibus eorum privilegijs gaudere concessum fuerit.

¶ Pius. 5. año. Dñi. 1567. die. 23. Martij ad instantiam Philippi secundi, Regis Hispaniarum, concessit Capitulis Provincialibus Indiarum quocunq; Ordinis, etiã non Medicantium, ut possint dare licentiã suis Fratribus, ut in Monasterijs sui Ordinis, vel extra cõmoriatibus in locis assignatis, & assignandis officium Parochi exerceant, Sacramenta ministrando, prout hactenus cõsueverunt Ordinarij licentiam nime requisita, & quod ibi, vbi dicti Religiosi curam animarum exercēt, nihil innouēt Episcopi auctoritate Apostolica statuit. Ex authenticis quę habent in archivis Sancti Dominici Sancti. Augustini, & S. Frãcisci de Mexico.

¶ Pater Ildephonsus de Noreña, & Pater Magister à Veracruce multa aduertunt circa hoc Breue Pij. 5. de quibus supra verbo. Baptizare, in explicatione huius indulti. §.

& sequentibus, quæ omnia refert hoster Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 35. art. 1. Modo autem animaduertendum est primo, qd Capitula Prouincialia sine alia licentia non possunt signare populos, quos voluerint suis Fratribus ad prædictam potestatem exercendam, puta, assignamus Fratrem N. pro populo N. in differenter. Absurdum est enim hoc: neq; concessum in Breui, confusioq; iurisdictionis, & hierarchiæ Ecclesiasticæ: & esset commune iurgium inter pastores ouium Christi, & sic non possumus illud inferre ex commissione generali, cum non clare concedatur. Quare verba huius Breuis, ibi, in locis tibi assignatis, vel assignandis intelligatur, quod Episcopi, vel Prorex, vel Gubernator, qd vices gerit Regis cōcedit Fratribus tales populos, & tunc Prouincialis siue Prior aut Guardianus cōmēdat Fratri curam illarū. Quod sic dicit Breue. Aut enim, quod in huiusmodi populis, qui tempore datæ Breuis sic erant Fratribus assignati, vel post assignantur, quod possint dicti Fratres officium Parochi exercere, habita licentia suorum Superiorum in Capitulis Prouincialibus: quia cum non possint Capitula Prouincialia assignare

nare Fratribus ad Prædictum officium exercendum, populos clericorum, nisi de licentia Ordinarii, sequitur quod cum in hoc Breui Pii. 5. concedatur Capitulis Prouincialibus, vt possint licentiam dare suis Fratribus, officium Parochi exercendi in populis assignatis, & assignandis, necessario debet intelligi de assignatione facta per Episcopum, vel Proregem de tali & tali populo conuentui talis Monasterii, vt dixi, vel facta per Regē Philippum, vel eius Gubernatorem, quia est Patronus Indiarum, vt declarabitur verbo Reges Catholici.

¶ Aduertunt secundo, qd Prædicta licentia ad exercendum officium Parochi, quæ mandatur à Fratribus obtineri in Breui Pii. 5. in Capitulis Prouincialibus, debet necessario Fratribus ibi committi. Sic enim dicitur in Breui: non tamen necessarium erit, quod Fratres ibi se personaliter præsentent: quia Breue solum dicit, quod in Capitulis Prouincialibus obtineatur illa licentia, & posset tunc definitorium dicere, quod omnes Fratres, quos nominauerit Prouincialis, vel Priores, vel Vicarii, aut Guardiani domorum in Sacramentorum administratione circa Indos, habet

habet ipsū Diffinitoriū pro nominatis, & ex tunc & pro tunc ipsum Diffinitoriū eos nominat, conceditq; licentiam officii Parochi exercendi in populis Indorum nunc assignatis, & pro tempore assignandis, quia hoc tantum est, ac si in ipso Capitulo Prouinciali daretur licentia: quoniam ibi cōfertur. Et hoc probatur argumēto eorū, quæ quotidie versāt in praxi. s. quādo delegato cōcedit, ut quos ipse in Prælatos, vel in Procuratores nominauerit, delegās ipse, scilicet, Episcopus, vel Ordinarius ex nunc, pro tunc habet pro nominatis, & ipse eos nominat. Tunc enim non delegatus, sed delegans nominat, prout tenet Glosa cōmuniter recepta, in cap. Iscui. de Offic. deleg. lib. 6. & cap. 1. de Procurat. quam sequitur Silvester, 2. de legat. §. 8. pag. 6. Et sic dato, quod non sit ordinaria, nec delegabilis hæc potestas huius Breuis, potest tamen hoc modo committi. Et quia Breue non mandat, q̄ Fratres, qui obtinere debent hanc licentiam sint personaliter præsentes in Capitulis Prouincialibus, neq; quod ibi examinentur, sed solum quod ibi obtineatur, si quomodocunq; verificetur, quod in Capitulis Prouincialibus

libus, licentia obtineatur, sufficit: quia tunc verum est, q̄ in Capitulis Prouincialibus obtineatur. Et dato eligeretur industria personæ in hoc Breui, sufficeret taliter committendo: quia ipsa persona quæ eligitur committitur, & facit: quoniam non requiritur cognitio causæ nec examen personæ cui committenda est dicta licentia, sed solum q̄ ibi committatur.

¶ Aduertunt tertio q̄ Fratribus alterius prouinciæ licet eiusdem Ordinis sint, non potest capitulum Prouinciale committere hanc potestatem, quia Breue concedit Fratribus subditis, & habentibus ibi suos Prælatos, isti vero non sunt subditi, nec Capitulum Prouinciale similiter est superior. Non enim isti Fratres vocant Prouincialem, huius nostræ Prouinciæ Prouincialem, sed Prouincialem suæ Prouinciæ, nec Prouincialis huius Prouinciæ poterit irritare vota facta horum Fratrum. Et sic non posset Capitulum Prouinciale committere istis Fratribus hanc potestatem, & quia non seruatur forma rescripti, nihil fieret iuxta Sacros Canones. capitulum. Cum dilectis de rescripto. & ibi Panormitanus, num. 4. ubi

vbi notat Panormitanus. Nihilominus, licet virtute dicti Breuis hanc minime habeant potestatem, virtute tamen Breuis Pauli. 4. poterunt dicti Fratres Sacramenta omnia Indis in illis populis de consensu Prouincialis, vel Prioris, aut Vicarii, administrare. Dequo supra verb. Baptizare. §. 6.

¶ Aduertunt quarto, q̄ Religiosi Indiarum, nec per Breue Pii. 5. nec per Capitula Prouincialia sunt Curati Indorum, quia vñ quodq; recipitur per modum recipientis. Modus autem hic recipiendi in Indorum populis officium Parochi, nunquam fuit receptus à Fratribus per modum Curatorum, & vt Curati: semper enim fugerunt Fratres hoc graue onus suis humeris imponere. Itē quia ante hoc Breue Pii. 5. certissimum erat, quod Fratres non erant Curati: hoc enim perebant Episcopi ab eis, & ipsi reuebantur ergo neq; postquam venit dictum Breue, cōsequētia patet, quia in Breui nihil Religiosis iniungitur, vt Curatis, quia illa verba dicti Breuis, ibi, valeant officium Parochi exercere: non hoc probant. Nam statim Papa subdit, vt hactenus cōsueuerūt, sed antea nō erat hoc in consuetudine, ergo nec modo.

Item

Item, quia Papa per prædicta verba non creauit Fratres Curatos, sed dat licentiam eis, officium Parochi exercendi, sicut ante faciebant voluntate Ordinariorum non requisita. At vero tenentur Religiosi de iustitia facere in dictis populis Indorum nō totū quodd Curaus tenetur de officio facere: quia non sunt Curati, sed totū, quod alias fecissent ibi Clerici, vel Religiosi, inde amoti, vel impediti, ne ibi intrent & Sacramenta administrent: quia ratio naturalis dicitur, vt vnusquisq; soluat damnum quod sua causa fuit illatum: sed causa aliquorum Religiosorum, & præcibus coram Rege factum est, quod in populis illis assignatis non resideant Clerici Curati, vel alij Religiosi, qui Indis Sacramenta administrent, mortuos sepeliant, Missas diebus festiuis agant. Ergo tenentur de iustitia hæc omnia resarcire sua causa populis Indorum sublata, licet ex Charitate administrent eis Sacramenta. Hoc exemplo declaratur. Qui enim incipit audire Confessionem alicuius: cepit ex Charitate: at vero postquam cepit tenetur de iustitia perficere propter iniuriam, quæ penitenti faceret, si non perficeret, prout tenet Soto in 4. dist. 18. q. 4. cum

L I

com-

communi. Sic in præsentiarum Fratres in hæc perunt ex Charitate hæc facere, sed accepta hac prouincia, tenentur de iustitia omnia su prædicta executioni mandare. Vnde infertur, q̃ Episcopus manet verus Pastor populorum ipsius Religiosis assignatorum, & assignandorum, & potest Confessiones illorum audire, Sacramenta administrare diuortia celebrare, & punire delicta. Tum quia per hæc non impeditur, quin Fratres ibidem Parochi officium exercent, tum etiam, quia per Breue Pij. 5 non tollitur Episcopis iurisdicção, quam super illos populos habent iure ordinario. Nihilominus sic debent hæc ab Episcopis fieri, vt non perturbentur Fratres in conuersione, & manutenentia Indorum: quia priuilegium Pape nec etiam indireccte frangi debet, nec contra ipsum aliquid intentari, iuxta quandam Decretalem Capit. Quanto, de Priuileg. Quod mente tenendum est. Prædictis Doctissimis Patribus subscribit noster Emanuel, art. 5. q. citat.

8 ¶ Verum iam Prouinciales trium Ordinum videlicet, Sancti Dominici, Sancti Francisci, & Sancti Augustini, Prouincię de Mexico, earum Ecclesiarum, quibus præsidebāt, curam

cursam acceptarunt. Vt patet ex rescripto ad Catholicum Regē Philippum secundum, ab eis transmissio, die 28. Nouembris. añi. Dñi. 1585. quod rescriptum sic habet:

La necesidad destos naturales, y el Christianissimo deseo de su remedio q̃ en V. M. conoscemos, nos daua ciertas esperanças del q̃ V. M. les prouee por su Real Cedula de Barcelona, en 25. de Mayo, deste presente año. de 85. en lo tocante a las Doctrinas de Indios, sobre q̃ se ha litigado por los Prelados desta Prouincia, contra las Ordenes Mendicantes, en cuya administraciõ estã. Reconoscemos la merced q̃ V. M. nos haze fiando de nosotros Ministerio tan importãre, y amparãdo a estos naturales en la Xpiandad, y Doctrina q̃ de las Ordenes tienẽ, y a las Ordenes en tã buẽ acomodamiẽto y asierõ, por q̃ besãdo a V. M. sus Reales manos, rendimos las gracias que deuemos, como vasallos muy fauorecidos.

¶ En cumplimiento de lo que V. M. nos manda, encomẽdãdo siempre este negocio a Dios que lo guie al fin Sancto que V. M. pretende, y nosotros deseamos: Nos juntamos las Prouinciales de las tres Ordenes Sancto Domingo, Sancto Francisco, y Sancto Augustin,

ria, con nuestros Diffinidores, de cuyo zelo letras, y experiencia, tenemos cumplida satisfacion, y auiedo conferido sobre ello, por ser tan vniforme la administracion de-
stos Indios, y la disposicion destas tres Pro-
vincias en este Reyno, lo fue tambien nue-
stro parecer comun, en esta Relacion, remi-
tiendo ala de cada Orden lo que fuere sin-
gular fuyo.

¶ En todas estas Doctrinas deseando el bien destas Almas conuertidas y conserua-
das en sana Doctrina por la gracia de Dios,
que las redimio, y por el ministerio de nue-
stros antecessores y nuestro. Temiendo su
muy cierto daño si alçásemos mano dellos,
seruiremos a V.M. acudiendo a todo lo que
se nos ha encomendado, y mandado, non
ex voto Charitatis, sino cō obligaciō de iusti-
cia, como ya todos entendemos, y antes mu-
chos entendiamos. Mandando V.M. se dis-
pense por nuestros Prelados Generales en
la prohibicion que por nuestras constitucio-
nes tenemos. Hæc tres prædicti Provincia-
les. At vero Minister Provincialis & Diffi-
nitorium huius Prouinciæ Sancti Euangelij
in hunc modum rescripsit ad Regem Catho-
licum,

licum, die. 25. Maij. añi Dom. 1587.

¶ Cerca de la singular merced, y confi-
anza que V.M. nueuamente nos ha hecho en
el Ministerio de Doctrina Euangelica y
Sanctos Sacramentos, que esta Orden de S.
Francisco, por mandado del Emperador nue-
stro señor de gloriosa memoria, y de V.M.
tenemos a cargo, escriuimos las tres Ordenes
Medicantes de comun acuerdo y confor-
midad en el Nauio primero de auiso, que sa-
lio de los Reynos por Deziembre del año
passado de 85. besando las manos de V.M.
y acceptado esta Administracion de iure, &
Iusticia, para mayor descargo de V. real conf-
ciencia: a quien con grande y entrañable
amor deseamos ayudar y ayudamos, así en
esto, como en nuestros continuos Sacrificios
y Oraciones. Pero por que en negocio tan
arduo, es muy justo se guarde el orden conte-
nido en V. real Cedula, fecha en Barcelo-
na, en 25. de Mayo, del año passado, encomen-
dandolo muy de veras a Dios, para que con
su Diuino fauor se determине lo q̃ mas con-
uenga, juntando para ello los Religiosos
mas a prouados en vida, Doctrina, edad y ex-
periencia. Auiedo hecho esto, esta Pronincia

del Santo Evangelio de Mexico, y conferidos los medios que para ello son necesarios, assi para el descargo de V. Real conciencia, como para perpetuo asiento y bien espiritual destos naturales, y puridad y observancia de lo que a Dios prometimos, nos parece.

¶ Que los Indios que estan derramados en diuersas caserías, montes, y collados, viniendo fuera de pueblos formados, que estos tales sean constreñidos a viuir y hazer sus casillas, en las cabeçeras, o sujetos que tienen orden y pulciã: para que puedan ser administrados, y conocidos de los que les quieren a cargo. Mandando que para el edificar destas nuevas moradas, se les de ayuda a costa de las Republicas, y reseruados, para a quel tiempo de los seruicios personales, y para que se haga con mas amor señalandoles tierras para sus sementeras, y exidos para sus ganados, sin que sean molestados de los Españoles. Y faltando esto, ningun temeroso de Dios se atreuera a tomar el cargo de sus Almas en rigor de justicia, ni se le deue dar, aunque lo pretêda. Y desta manera dispuestos, y preuenidos seruiremos a V. Mag.

V. Mag. siêdo le grato nuestro seruicio, como se nos mãda, sin tener respecto a los estipêdidos, salarios, intereses tẽporales, y otras cosas anejas, a Curatos, y Curas: porque desto totalmẽte somos y nos hazemos incapaces, pues solo buscamos el bien de esta Yglesia, cõtengamos con pobre pafadia, en vestuario, y comida, a exemplo de los sagrados Apostoles.

¶ Y por q̃ V. Mag. desea que juntamẽte cõ acudir a esto, no salgamos de la obediẽcia de nros Superiores: Suplicamos humilmẽte a V. Mag. mande se de noticia dello en el Ca. General q̃ nuestra Ordẽ celebra el año q̃ viene de 87. para que de allí emane la resolucion de lo que auemos de tẽner, y guardar.

¶ Quanto a la visita de los Ordinarios que en la dicha Real Cedula se contiene de nuestras Yglesias y personas [considerado con madura consideracion] hallamos siempre el inconueniente de nuestra inquietud y relaxacion, que a la Silla Apostolica mouio a hazer nos exemptos de su visita: y muchos mas y mayores serian los inconuenientes en esta tierra, si para ello se les diessẽ abierta la puerta. No rehusamos la reuerencia, respecto, y subiection que a los

L 1 4 Señores

Señores Obispos como à Prelados y Pastores de la Yglesia de Dios se deue, [y a nos otros obliga mas que a nadie] y así los respectaremos, y recibiremos en nuestros Conuentos, con la reuerencia deuida, [como siempre lo auemos hecho] y por obedescer a lo que V. M. nos manda, holgaremos q̃ en nuestras Yglesias visiten el Sanctissimo Sacramento, y la Pila de Baptismo, y lo à ello conerniente. Y en lo de mas fuera desto, suplicamos, V. M. no permitase les de mano, ni entrada: que seria para perpetua inquietud, y ruyna de nuestra Religion. Y teniendo este officio de obligacion nosotros pondremos en cada Conuento los Ministros de Fiscal y Alguaziles necesarios, por que si hasta a qui hauemos acudido a ello con fidelidad, y con cuydado; muy mayor sera, el que de aqui adelante tendremos, &c.

¶ Ex quibus verbis manifeste constat Fratres prædictos esse iam Curatos, neq; vlla ratione excusari posse ab obligationibus, quæ Parochi Officium consequuntur: de quibus supra, verb. Baptizare, num. 12. & sequentibus, ubi la è de hoc egimus. Et Capitulum Generale Romæ celebratum die 17. Maij, annis

anni Domini. 1587. Circa hanc materiam statuit.

CLAVSVLA CAPITVLI Generalis Romani circa Doctrinas seu Ministeria Indorum.

Quia vero de Doctrinis à Fratribus retinendis sine reiiciendis saepe controuersum fuit, nec id Regia Magestas, eiusq; Conclio inconsultis, cõmodè diffiniri potest: Quia etiam Indi de nouo ad fidem conuersi Ministriis qui sibi in spiritualibus opportunè adsint, summopere egent, statuitur & decernitur, vt nostri Fratres huiusmodi Doctrinas retineant, illisq; inuigilent: idq; iuxta decretum à Catholica Magestas circa hoc vltimò datum, q̃ si secus à præfata Regia Magestas te determinatum fuerit, vt videlicet præfata Doctrinæ Episcopis & secularibus Sacerdotibus committendæ, reliquantur, præfenti statuto [idq; in sanctæ obedientiæ virtute, ac sub excommunicationis Latæ sententiæ pœna] omnibus Religiosis apud Indos à gentibus præcipitur, vt viso Regio huiusmodi decreto, præfatis Doctrinis vlla absq; contradictione, ex tempore cedant. Hæc ibi. Ex quo apparet capitulum Generale

fale Fratribus dediffe licentiam ad exercendum, & obtinendum Parochi officium, interim q Regiæ & Catholicæ Mageftati aliud vifum non fuerit. Alique vero Prouinciæ Frarrum Minorum, hanc curam penitus renuerunt, qui videant, & notent ea quæ fupradiximus, verbo, Baptizare. §.30.31.

- 9 ¶ Docet quinto Pater Magifter à Veracruce dignum effe confideratione, q cum in Capitulo Prouinciali Diffinitorium eligere debeat Guardianos, & Priores: femper oportet eligere digniorē, [fub mortali peccato:] ficut docet fanctus Thomas, 2. 2. q. 63. art. 1. & q. 185. & Quod libeto. 6. q. 9. Et licet non dicat exprefse, mortaliter: fic intelligit Soto. lib. 3. de Iuftitia & Iure. q. 6. art. 2. & Caietanus in Summa, verb. Beneficium. De quo egregiè Nauarro in fuo de Oratione Latino Miscellaneo. 43. & putat verum non folum vbi Cura animarum eft, fed etiam in fimplici Beneficio, cōtra Soto & Caietanum, qui folum id volūt vbi cura Animarum eft. Ob id aduertant Diffinitores & Prouinciales, vt in Ordine omnia fiant ordinatè feclufa humana affectione, & paffione.
- ¶ Sexto

- 10 ¶ Sexto docet effe confiderandum, q cum in Diffinitorio fit electio Priorum, & Prouincialis eft, qui proponit eligendum, oportere duos aut tres nominare, & non vnum folum, vt videatur electio, vt fatis prudenter confideratum eft ab illo quiglofam edidit Constitutionum Prædicatorum, dift. 2. cap. 2. fo. 78.
- 11 ¶ Prædicatorum & Confeflorum Secularium inftitutio ad Minift rum Generalem pertinet & ad Miniftros Prouinciales & Diffinitores in Capitulo Prouinciali: patet ex noftis constitutionibus Toleti reformatis cap. 5. Tit. de Prædicatoribus & de Confefloribus Secularium. Extrauagan. Exiit de verborum fignificatione in, 6.
- 12 ¶ Tandem aduerte effe concessionem datam à Bonifacio. 8. q omnes Religiofi qui interfuerint Capitulo Prouinciali per octo dies fequentes confequantur Indulgentiam Plenariam concessam, Sanctæ Mariæ de Angelis, quæ dicitur Porciunculæ: Et eandem confequantur, omnes vifitantes Ecclefias vbi Capitulum Prouinciale celebratur & manus adiutrices porrigunt, modo fint contriti & confefsi à primis Vefperis, vſq; ad octo dies fequentes.
- Sine

Sine Eleemofyna fit pro sustentatione, sine conseruatione loci. Hoc concessit Fratribus Predicatoribus: sed per communicationem omnibus Mendicantibus est etiam concessum.

CASVS RESERVATI.

¶ Alexander 6. declarauit & decreuit qd Generales & Prouinciales possunt casus reservare, hoc extendens ad Guardianos dicens. Et qd Guardiani possunt reservare casus de occultis inter Religiosos, & quod absoluentes à talibus post huiusmodi reservationem, nullam faciunt absolutionem, & incidunt in penam absoluentium à casibus non concessis: Ex lib. Monumenta Ordinum. 2. impr. fol. 56. concess. 66. & in Suppl. fol. 3. Verum in Capitulo Generali Assisij celebrato, año Domini. 1526. Statutum est, qd Guardiani nullo modo casum aliquem sibi reseruent, his verbis. Ordinatur, & mandatur auctoritate Apostolica, & totius Capituli Generalis, qd nullus Guardianus possit sibi reservare casum aliquem, sed solus Minister Prouincialis id poterit. Et merito quidem hoc

hoc est ordinatum. Reservatio enim ad habentes jurisdictionem Episcopalem pertinet, secundum ius, & non ad Guardianos, qd Curatis comparatur, quibus ius Canonicum reservationem minime commisit.

2. ¶ Clemens. 8. año Domini. 1593. mense Maij, cunctis Regularibus per publicum Breue infra scriptos casus reservados fore præscripsit.

¶ Primum est, veneficia, in cantationes, sortilegia.

¶ Secundum est, Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eo peruenit, vt extra septa Monasterij seu Conuentus fit transgressio.

¶ Tertium est, nocturna ac furtiva à Monasterio, seu Conuentu egressio, etiam non animo apostatandi, facta.

¶ Quartum est, proprietates contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.

¶ Quintus est, lapsus carnis voluntarius opere consummatus.

¶ Sextus est, occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio alicuius personæ.

¶ Septimus est, malitiosum impedimētum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superiori-

rioribus ad inferiores, & è contra.

¶ Octauus est, iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo.

¶ Nonus est, auxilium seu consilium, seu procuratio ad abortum faciendum post animatum foetum, etiam effectui non subsecuto.

¶ Decimus est, falsificatio manus, aut sigilli officialis Monasterii, aut Conuentus.

¶ Undecimus est, furtum de rebus Monasterii, seu Conuentus in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. Hoc fuit à Pontifice declaratum debere intelligi etiam de rebus particularibus ad alicuius Fratris particularis usum concessis.

¶ Addit autem Summus Pontifex, quod si aliud peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientie puritate seruandum videbitur, id non aliter fiat quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia, matura discussione & Consilio. Ex qua dispositione videtur remanere dispositionem supra dictam Alexandri Sexti restrictam, & moderatam: vt, scilicet, Prouinciales & Generales perse solos iam non possint reseruare casus, nisi in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, cum

eum consensu patrum vocalium ibi pro electione facienda conuenientium. Indicis enim Capitulis poterunt reseruari alij casus à supra dictis [etiam eiusdem materie supra dictorum casuum], vt puta in materia Lapsus carnis: possunt reseruari etiam tactus impudici: Supra dictis tamen casibus semper firmiter manentibus, & in nullo mutatis. Hec refert Frater Emanuel Tom. I. Questionum regularium questio. 21. art. 2. vbi etiam dicit prædictam Clementis constitutionem non esse receptam in nostra Religione, cum sæpe contingat casus euenire particulares, qui propter bonum regimen statim ante Capitulum, aut Generale, aut Prouinciale necessario sunt reseruandi, nam si non statim reseruarentur, in magnum vergeret Religionis incommodum. Et cum multi sint Prælati Conuentuales quin etiam & Prouinciales, qui propter defectum ætatis, & experientie in Religionibus non habent eam maturam prudentiam, & Consilium, scientiam, & zelum, quæ ad huiusmodi reseruationem requiruntur, vt cedat in ædificationem & augmentum Religionis: ideo Sanctissimus Do-

Dominus noster Clemens. 8. hanc auctoritatem ipsis restrinxit, ut ita ligati minime alijs essent in scandalis & ruinam. Hec ille. Quę verba notentur.

¶ Fratrum Minorum statuta Generalia Barchinonensia, Toleti reformata año Dñi. 1585. Cap. 6. de Corre& delinquen. §. de Casibus reservatis, & casus reservados, & penas quas incurrunt ab illis absoluentes, his verbis referunt. Cum casuum reservatio pena sit delinquentium, ordinamus, quod nullus Frater Prouinciali Ministro interior nisi exspeciali Generalis vel Prouincialis Ministri licentia, possit aliquem Fratrem absolvere. ¶ A peccato Inobedientię contumacię. ¶ Proprietarię rerum detentionis. ¶ Lapsus carnis. ¶ Furti notabilis, seu frequenter iterati. ¶ Inie&tionis manus violentę. ¶ Falsi testimonij in iudicio facti. ¶ Compositionis vel projectionis, aut publicationis libelli famosi. ¶ Falsificationis sigilli cuiuscunq; personę notabilis. ¶ Et falsi criminis in infamiam cuiuscunque. ¶ Dicimus autem Inobedientiã contumacem, quando quis trina monitione premissa, factis congruis intervallis, per diem naturalem inobediens

obediens perseverat. ¶ Quare presenti ordinatione statuimus, qđ si qui fratrum diuina permittente iustitia, & antiqui Hostis fallacia procurante [quod ab sit] prememoratis criminibus, aut aliquo ipsorum fuerint irreuerti, pro absolutionis beneficio ad præfatos Ministros, vel eorum Commissarios recurrere debant sine mora. ¶ Nullus Confessor possit absolvere de tactibus impudicis & enormibus, nisi qui de Lapsu carnis habet licentiam absoluedi. ¶ Et de sollicitantibus ex certa scientia ad peccatum carnis, idem iudicium habeatur. ¶ Item, Custodes non possint absolvere à prædictis, & in priuato commissis, nisi per Ministrum specialiter committatur eisdem. ¶ Item, si aliquis Prælatus, committat alicui subditorum suorum auctoritatem suam super illis casibus, qui Superioribus Prælatis reservantur: si contingat Prædictos Prælatos mori, vel ab officijs suis amoueri, talis commissio penes illum cui facta fuerit, remaneat, donec alius similis Prælatus habeatur. ¶ Et quicunq; Confessor, ex certa scientia, præsumpserit absolvere à prædictis, suspensus sit ipso facto à Confessionibus audiendis: nec restitui possit nisi per

M n

Pro-

Prouincialē Ministrū. ¶ Et quicūq; in hoc viciosus legitime fuerit deprehensus, pena carceris puniatur. ¶ Si quis autem ausus fuerit affirmare, quod quilibet Sacerdos possit absolvere à peccato, super quo non habet commissam auctoritatem & maxime expressis, & correctus palinodiam recantare noluerit, tanquam errans & subuersor carceri mancipetur. Et eodem capitu. Tit. de Absolutione dicit. Clemens Papa. 4. Generalis & singuli Prouinciales Ministri, & eorum Vicarij, ac etiam Custodes in Prouincijs & Custodijs sibi commissis Fratribus constitutis ibidem, nec non & Fratribus alijs eiusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus vndecunq; absolutione & dispensatione indigentibus, siue priusquam intraverint Ordinem, siue post, in casibus exceßerint, pro quibus excommunicationis, interdicti, vel suspensionis incurrerint sententias, à iure, vel a iudice generaliter promulgatas: & huiusmodi sententijs innodati, aut in locis interdicto Ecclesiastico suppositis diuina officia celebrantes, vel suscipientes Ordines ligati, notam irregularitatis incurrerint, absolutionis & dispensationis beneficium valeant

leant impartiri, nisi adeò grandes & enormes excessus fuerint q̃ sint ad eandem Sedē merito destinandi. ¶ Fratres etiam, quos pro tempore vos Generalis & Prouincialis Ministri, nec non & vices vestras gerentes, ac etiam vos Custodes in proprios Confessores habueritis, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis [cum expedierit] valeant impartiri, iuxta formam concessionis super absolutione, & dispensatione Fratrum eiusdem Ordinis vestri superius factę. ¶ Et infra. Insuper inhibem⁹ vniuersis Fratrib⁹ vestri Ordinis, ne aliquis eorū, nisi in necessitatis articulo alijs, quā Prelatis sui peccata sua cōfiteri pręsumāt: vel alijs Sacerdotibus eiusdē Ordinis, secundū regulā, & eiusdē instituta.

¶ Capitulum Generale. Ab excommunicatione pro iniectione manuum violēta possit Custos absolvere, vel Guardianus, si Prouincialis pręsentia infra diem naturalem non possit haberi: aut Vicarius Guardiani, si Prouincialis vel Guardiani pręsentia infra triduum minime possit haberi. ¶ Hoc autē tam priuilegium, quā statutum, non intelligitur de iniectione atroci: vel subditi in Prelatum.

¶ Circa hæc statuta aliqua sunt aduertenda. Primo, quod Prælati Generales habent auctoritatem ad absoluendum Fratres totius Ordinis à peccatis reservatis: Prouinciales autem possunt absolvere omnes Fratres totius Prouinciæ, & hospites ad suam prouinciam declinantes. Vnde si quis habet auctoritatem absoluendi à peccatis reservatis active, si hanc habet à Generali, potest ea uti cum omnibus Fratribus totius ordinis: cum omnes sint sui subditi, & si à Prouinciali, cū Fratribus tantum illius Prouinciæ, & etiam cum hospitibus ad eam venientibus. Et si Frater habeat auctoritatem passiuā, vt possit ipse absolui à dictis casibus, poterit confiteri cum quouis Ordinis Confessore, siue sit ei auctoritas ista concessa à Generali, siue à Prouinciali, cum multi Summi Pontifices nostræ Religionis cōcesserint, vt Fratres possint de materia peccati mortalis confiteri cū quouis ordinis Sacerdote Confessore: etiam si a suis Prælati licentiā non petant. Prouinciales habens auctoritatem hanc passiuam poterit sine dubio à quouis Ordinis Sacerdote absolui, cum omnes Sacerdotes Ordinis approbati a suis Superioribus ad audiendas

Com

Confessiones Fratrum sint idonei: pro omnibus Fratribus Ordinis: prout concesserunt Summi Pontifices, & in Comitijis nostræ Sacre Religionis generalibus est ordinatū. De quo vide Fratrem Emanuelem in Explicatione Cruciatæ. §. 9. nu. 22. & 1. Tom. qq. regul. q. 21. art. 3. Vide etiam Patrem Antonium Corduensem in Expositione regulæ Fratrum Minorum cap. 7. per omnes questiones.

¶ Secundo notandum est ex Doctissimo Patre Antonio Corduensi. q. 2. super caput septimum Regulæ Fratrum Minorū, quod nunc iam est in Ordine consuetum quod Ministri Prouinciales suam cōmittant auctoritatem absoluendi a casibus reservatis, Custodibus, & Guardianis: iuxta diffinitionem Capituli Generalis Albienſis vbi habetur. Instituitur, quod vnuerſi Confessores monialium familie nostræ, habeant presenti decreto semper active auctoritatem Prælatorum super moniales in foro cōscientiæ, quoad casus & sententias. Habeant similiter Guardiani, & eorum Vicarij in absentia ipsorum Guardianorum. Hæc ibi. Et hoc est amplius declaratum in subsequenti tabula Capituli Generalis La

M m

3

uolū

uali, año Domini, 1505. celebrati, vbi sic habetur. Declaratur, q̄ illa clausula in tabula Capituli Generalis Albienſis præcedentis inserta, scilicet, q̄ Guardiani & eorum Vicarij habeant auctoritatem Prælatorum in foro conscientie. &c. sic debet intelligi quod, scilicet, auctoritas per Patrem Provincialeſem concessa guardianis remaneat semper Penes eorum Vicarios, seu Vicariorũ Vicarios, ipsis guardianis extraneum Conuentũ pro suis negotijs exeuntibus. Hec ibi. Circa quas constitutiones notat primo, q̄ iam cõmuniter in literis guardianatus ponitur prædicta Cõmissio, seu auctoritas concessa guardianis per Provinciales. Ideo ibi videatur quid eis committitur ex vi sui officij guardianatus, & quomodo: quia nihil aliud neq; alio modo possunt ex vi sui officij, nisi quod & quomodo eis sic in literis guardianatus committitur super casibus reservatis, & alijs pertinentibus ad officium Ministri Provincialis. Dico ex vi sui officij guardianatus nihil aliud possunt. &c. quia tanquàm personæ particulari potest eis aliud, seu aliter committi particulariter à Prædictis Ministris, tamen ex vi guardianatus nihil aliud habent.

com-

communiter guardiani quàm in eorum literis habetur, vt dictum est. Et hoc scire est necessarium, vt sciant Vicarii eorum quid ipsi possunt in absentia suorum Guardianorum: quia nihil aliud nes aliter nisi quod, & quomodo suis guardianis ex vi officij guardianatus per Ministrum Provincialeſem Commissum est, vt in literis guardianatus communiter solet haberi.

¶ Secundo notat, quod vt patet ex dictis in tabula. 20. committitur guardianis ex vi sui officij potestas Provincialium super reservatis, & alijs. & hoc solum active, id est, ipsi absoluat alios subditos suos, seu vt dispensent, vel vt dent licentiam illis ad aliquam ibi contenta in literis guardianatus. Non autem passive, id est, non vt ipsi guardiani absolui possint, aut dispensari. &c. Ideo si volunt habere auctoritatem passive pro se, vt ipsi etiam possint absolui. &c. oportet quod particulariter ipsis, vt personis particularibus concedatur. Et quàmuis ipsi guardiani habeant hanc auctoritatem passive sibi concessam, eorum tamen Vicarij non habent, nisi solum active in absentia Guardianorum: quia ex vi officij

M m

4

Guar-

Guardianatus solum conceditur eis actiue; vt dictum est, & eorum Vicarij solum habent q̄ eorum Guardianis ex officij Guardianatus concessum est, & quomodo concessum est. s. actiue tantum: Prouinciæ autem possunt in suis Capitulis statuere q̄ etiam passiue committatur prædicta auctoritas Guardianis tantum, non autem eorum Vicarijs vt videtur consuetum in Prouinciæ Castellæ.

¶ Tertio notat, q̄ Guardiani & multo minus eorum Vicarij prædictam auctoritatem ipsis ex vi sui officij commissam per Ministros Prouinciales nō possunt committere alijs Fratribus, vt absoluant, vel dispensent &c. nisi eis specialiter concedatur. Ratio, quia Commissarius particularis non potest alijs committere secundum ius: vt potest videri apud Summistas, tit. Confessio. tit. Vicarius. tit. Commissarius. tit. Delegatus: q̄ si eis conceditur quod possint committere: possunt & similiter eorum Vicarii committere alijs, sicut & sui guardiani, & hoc si ipsi à guardianis prædicta auctoritas committendi alijs erat concessa, etiam ex vi sui officij guardianatus. Nam si solum particulariter, vt persone particulari est eis concessum

q̄m q̄ possint alijs committere, tunc licet ipsi Guardiani possint committere: non tamē eorum Vicarii, quia solum possunt Vicarii in absentia Guardianorum quid, & quomodo suis Guardianis ex vi Guardianatus concessum est, vt patet ex dictis. Nunc autem communiter conceditur guardianis ex vi sui Officii auctoritas Ministri Prouincialis actiue; & aliquando passiuē, cum facultate etiam committendi alijs actiue, vt patet in literis guardianatus, & ideo eodem modo possunt eorum Vicarii committere alijs.

¶ Sed Pater Emanuel art. 8. q. citat. dicit, q̄ si guardiani habent potestatem ad absoluendum suos subditos à casibus reservatis potest Confessor per ipsos electus, eos ab eisdem absolvere, secundum regulam, quam tradit Doctissimus Caietanus. 2. 2. q. 96. art. 5. scilicet, quod ille, qui habet potestatem ad dispensandum cum suis subditis, habet eandem potestatem ad dispensandum secum. Et art. 9. docet, ipsos guardianos posse committere suam auctoritatem in casibus particularibus, quando ab ipsis particulariter fuerit petita. Non tamen eam generaliter alicui committere possunt, vt quotiescunq; occasio se-

obtulit, illa viatur. Probat autem suam sententiam ex Doctissimo Navarro in Manuali. Cap. 27. num. 45. vbi dicit, q̄ simplex ministerium absolueri potest delegari etiam a delegato Ordinarii, & a subdelegato delegari Papę : quamvis non possint delegare suas iurisdictiones, ratione quarum id eis comperit, neque etiam aliquem articulum iurisdictionalē. Et ad hoc allegat, aliqua iura, & Felinum. Secundo probatur hoc idem ex Corduna vbi supra, qui dicit se credere q̄ virtute prefate Cōmissionis non potest guardianus, & multominus eius Vicarius, committere generaliter alicui subdito, vel subditus suis prefatam auctoritatem, vt possit absolueri, seu etiam absolui quotienscunq; & quomodocunq; seu a quocunq; etiā subdito suo, sed solum in particularibus occurrentibus possunt id committere alicui, vel aliquibus, seu etiam omnibus suis subditis, vt pro hac vice seu pro tali vice absoluant & absoluantur a reservatis sibi concessis. Et ratio est, quia Commissarius particularis habens, facultatem committendi solum potest in casu particulari, & non vniuersaliter quotienscunq; & ad quemcunq; committere, quia

quia talis est intentio Ministrorum Prouincialium concedentium, seu committentium vltra quam se non potest extendere guardianus, seu eius Commissarius quicunq; ab eo habens facultatem committendi.

9 ¶ Tercio notandum est, q̄ Custodes qui prohibentur absolueri a casibus Ministro Prouinciali reservatis sunt illi, qui immediate subsunt Ministro Prouinciali : non autem illi qui immediate Generali Ministro subiiciuntur. Nam ij omnimodam habent auctoritatem a Ministro generali in vtroq; foro, vt patet ex eorum patentibus literis : de quo verbo Custos. §.

10 ¶ Quarto advertendum, q̄ licet pradicum Capitulum Generale dicat, quod si contingat Ministrum Prouincialem, vel generalem mori, vel ab officio amoueri commissio, aut auctoritas ab illis tradita penes illum cui facta fuerat, remaneat donec alius similis Prelatus habeatur : non intelligitur ita restricte, quod statim quod cesset, eo ipso q̄ sit alius Superior. Nam vt supra dixi auctoritas a Ministro Prouinciali concessa non expirat interim quod ab alio specialiter reuocatur. Et Capitulum Gene-

generale non tam intendit limitare aut coarctare concessam à Prouincialibus auctoritatē, quàm providere de idoneis Ministris habentibus auctoritatem propter superuenientes Fratrum scrupulos, & hoc credo ita esse, si aliud non est in contrarium.

¶ Quinto notandum est, ex Cordua ubi supra. q. 3. q̃ literis Apostolicis cauum est in ordine Minorum ne absolutio referatorum Confessariis extra Ordinē committatur. Et ita ordinavit Bonifacius 8. prout continetur in capite sexto Ordinationum generalium Barchinonensium Fratrum Minorum. Et idem prohibuit Clemens quartus, prout refertur in prædictis statutis generalibus Tolensium reformatis, & habetur in Monumentis Ordinum, præcipue quo ad Carmelitas, & quo ad Fratres Predicatores. De quo Frater Emanuel. 1. Tom. qq. regul. q. 62. art. 5. ubi dicit, q̃ credit q̃ nullus est Prælatus, qui cōcedat auctoritatem ad reservata, præsertim Clericis secularibus. Et consuetudo bona & recepta ab omnibus, vim habet legis, cum ipsam approbat Prælatus tacite, aut expresse, prout tradunt Sotus, lib. 1. de iust. q. 7. ar. 2. Et Medina. 1. 2. q. 97. art. 7. Et hæc cōsuetudo optimè

¶ prima est, & necessaria, si quidem est de rebus honestis, & necessariis decori Religionis, non enim peccata graua conuenit aliis extra Ordinem propalare. Neq; prædictis obstat, q̃ dicti Fratres itinerantes sint Sacerdotes, & necessario debeant celebrare, & per consequens ante celebrationem debeant præmittere Confessiones suorum peccatorum iuxta diffinita in Concilio Tridentino Sess. 13. cap. 7. Et sic præsumere debemus in dicta generali licentia fuisse concessam facultatē pro casibus in Religione reservatis, ne contra diffinitionem Concilii talis Religiosus ad celebrandum, aut communicandum accederet. Nam huic obiectioni responderetur, quod quando Religiosus se inuenerit extra Monasterium sine licentia sui Prælati, vt absoluator à quocunq; à reservatis, & sine scandalo non potest non celebrare, aut communicare, bene potest accedere ad celebrationē, aut communionem sine Confessione, cum sola Cōtritione, prout tenet Angles in Florib. 9. 4. in. q. de Confessione, art. 8. difficult. 2. dub. 4. pag. 9. Concilium enim Tridentinum licet diffiniat ante dictum accessum, Confessionem Sacramentalem esse præmittendam, addit

addit tamen, modo non desit illi copia Confessoris, dicens, quod sine necessitate urgente Sacerdos absq; prauia Confessione celebraverit: post celebrationem tamen, quam primum confiteatur necesse est. Et in hoc casu deest copia Confessoris iuste a Superioribus negata, ne peccata grauiora extra Religionem reuelentur. ¶ Neque his obstat indultum Innocentij septimi Prædicatoribus concessum relatum a Collectore Compendij Cistercij, vbi dicitur. Monachos extra Monasterium Ordinis existentes de licentia Superiorum cuiusq; Regulari, seu seculari Sacerdoti confiteri posse, cum eo casu a quocunque crimine quomodocunque reservato, sicut Confessores Ordinis eos absolueret, & cum eisdem dispensare possunt. Nam respondetur, qd hæc obiectio facit pro nostra sententia. Quia enim in licentia generali concessa a Prælati Fratribus itinerantibus, aut extra Monasteria existentibus non cõserur cõcessa eisdẽ facultas, vt possint absolui extra Ordinẽ, præsertim presbytero seculari a casibus reservatis. Ideo Innocentius. cõcessit, vt tales Confessores a quocũque casu reservato possint ipsos Religiosos

giosos absolueret, & qd Prælati possẽt dare licentiã nõ obstatibus quibuscũq; literis Apostolicis, vt extra Ordinẽ possint ab eisdẽ absolui

12 ¶ Sexto notandum est, qd Minister Provincialis huius Prorincia Sancti Euangelij concedit omnimodam suam auctoritatẽ tam actiue quam passiue omnibus Fratrum Confessoribus huius Prorincia In festo Natiuitatis Domini, Resurrectionis, Corporis Christi, Assumptionis Beate Mariæ, & in festo Seraphici Patris nostri Francisci, & hoc semel pro quolibet dictorum festorum, tam ad absoluen-
dum quam ad dispensandum.

13 ¶ Pius Quintus die 21. Iulij, aũo Dñi. 1572 Pontificatus sui aũo. 6. in quodã Breui, quod incipit Romani Pontificis circumspecta benignitas, prohibẽs, ne Fratres Ordinis Prædicatorum possinteligere Cõfessorem, & absolui a reservatis virtute Bullę Cruciatę sine licentia suorum Prælatorum: & addit. Eisdem tamen Prælatis in usu huiusmodi potestatis se cum subditis benignos & faciles exhibeant præcipiẽtes mandãtes, & insuper, quia Sacrum ecumenicum Concilium generale Tridẽrinũ cõcessit Episcopis, vt absolueret possint in foro animę seu cõscientie ab

Aduertencias parā

omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus prout Sess. 24. c. 6. habetur, ne Prior Conuentualis & Superiores Prælati dicti Ordinis, tam in dicta Provincia, quam extra eam, ubi libet in hac parte deterioris conditionis, quam Clerici, aut Seculares, existant eisdem Priori Conuentuali, & Superioribus Prælati, ut ipsi perse ipsos idē omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis, sibi subditos tam quoad absoluedi & dispensandi huiusmodi, quam alias quascunq; facultates, eisdem auctoritatē & tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, atq; etiam declaramus: decernentes præsentēs litteras perpetuo durare & valere. &c. Hoc Breue refertur à Fratre Emanuele in Explicatione Cruciatę, fol. 192. & 1. Tom. qq. regul. q. 21. art. 4.

- 13 ¶ Circa quam concessionem aliqua aduertenda sunt. Primo aduertendum est, qd Prælati regulares tenentur concedere facultatem suis subditis petentibus illam ut possint absolui a casibus reservatis. Quod pater ex verbis illis, præcipimus, &c. quę præceptum important, & obligationem inducunt, ut docet noster Emanuel. 1. Tom. q. 6. art. 12.

los Confessores.

272

cap. 13. Et cum res sit gravis, videntur peccare mortaliter Prælati, dictam auctoritatem sine causa negantes, intelligentes, quod ex huiusmodi negatione animę suorum subditorum dispendium patiantur. Vnde Religiosus penitens cui oportet non reuelare in Confessione Sacramentali sua peccata reservata Superiori præsentī, propter maximum periculum, quod ex tali reuelatione resultat, nolente ipso concedere licentiam, ut cum alio confiteatur, potest cum contritione licite celebrare ad euitandum scandalum, prout tenet Victoria in Sum. fol. 146. cum in hoc casu careat copia Confessoris. Quod est intelligendum nullo alio Confessore præsentē. Nam si est præsens Confessor, tenetur confiteri de alijs peccatis mortalibus antequam ad celebrationem accedat, iuxta decretum Concilij Tridentini Sess. 14. cap. 7. qui Confessor directe absoluat eum à peccatis mortalibus & indirecte à reservatis, ratione quorum solū non habet copiam Confessoris & iudicatur ac si esset abies à Superiore. Quod intelligitur, quando peccata reservata non habent annexam excommunicationem. Si enim habet annexam excommunicationem, N n minime

minime potest absolui etiam à non reservatis. Nullus enim potest absolui à quocunque peccato, nisi prius ab excommunicatione absoluitur, à qua inferior, si est reservata, minime potest absolueret. Verumtamen est, quod instante maxima necessitate communicandi, aut celebrandi ad evitandum magnum scandalum, potest iste talis cum contritione accedere ad hoc altissimum Sacramentum, prout tenet Sotus, in 4. distinctione. 18. questione. 2. art. 5. §. Hoc autem dubium. Couarr. in capit. Alma mat. 1. p. §. 2. numer. 11. Medin. in Sum. 1. lib. capit. 11. §. 5. Ledesm. 2. 4. question. 23. art. 1. prope finem. Castro lib. 2. de Lege penali. cap. ult. Iuxta quam doctrinam est glossandus, idem Soto in 4. distin. 12. question. 5. art. 4. §. Quartus casus, dicens, quod in nullo casu neque ad evitandum scandalum licitum est excommunicato celebrare. Hoc enim intelligi debet, quando scandalum est paruum; non vero quando scandalum est magnum: preceptum enim de non scandalizando fratrem, est Divinum, & naturale: preceptum autem non communicandi cum excommunicatione, presupposita debita contritione.

tionem, est humanum. Et etiam erit, licitum dicto Religioso penitenti excommunicato ad Eucharistiam accedere cum debita contritione, quando Prelatus non vult ipsi concedere auctoritatem ad casus reservados. & timet maximam infamiam, aut maximum periculum, si non accedit, prout tenent Ledesma ubi supra Syluet. ver. Eucharist. 2. q. 7. §. quantum vero. Quod probatur: nam etiam presente Confessore, qui eum absolueret possit, potest sine Confessione celebrare, aut communicare, quando ex confessione timet periculum simile imminere sibi. Et confirmatur. Nam etiam concedit Doctissimus Nauarrus cap. 27. num. 279. quod irregularis ad evitandum simile scandalum, & periculum potest celebrare. Et quantum ad inhabilitatem celebrandi pari passu ambulant respectu peccati mortalis excommunicatus, & irregularis. Ex his inferitur, quod Religiosus accedens ad celebrandum cum ex communicatione reservata, ad cuius absolutionem sibi auctoritas a Superiore est negata, si hoc facit, necessitate compulsus non potest aliter scandalum evitare, aut pericula allegata fugere, minime incurrit irregularitatem, quam incurrit excommunicati communicatio.

excommunicatione celebrantes: cum minime peccent ministrando. Aduertendum est tamen, quod nulli occulto excommunicato licitum erit celebrare ad implendum preceptum Ecclesie, aut preceptum & obligationem suo officio annexam, quando ex omissione horum preceptorum nullum graue scandalum sequitur, aut infamia. In his enim casibus, nec lex diuina, nec humana permittit alii quem excommunicatum celebrare, vnde penam irregularitatis incurrit celebrando. Aduertendum insuper, quod semper dixi, quod propter vitandum magnum scandalum, & periculum licet dicto Religioso excommunicato celebrare, negata sibi auctoritate a suo Superiore. Adde notandum, quod neque ratione verecundie, aut malae famae, quam ex reuelatione sui peccati reservati apud suum Praelatum habere debet, erunt cause sufficientes, vt dictus Religiosus sine Confessione possit cum sola contritione ad celebrationem accedere. In hoc enim casu tenetur suo Superiori prius confiteri: nisi culpa reservata apud Praelatos Ordinis sit iam in iudicio exteriori castigata, aut timeat quod directe, aut indirecte ab ipso Praelato, reuelabitur.

Siquis. Ex quo inferitur, quod si subditus timent: quod petendo per interpositam personam licentiam Superioris ad casum reservatum, ipse Praelatus veniet in cognitionem ipsius, potest ad celebrandum accedere, etiam si sit excommunicatus, cum debita tamen contritione, necessitate maxima urgente, & scandalo magno id flagitante: prout tenet Victoria de Confess. num. 146 Soto in 4. dist. 12. q. 1. art. 4. prope finem. Ledes. 24 q. art. 7. dub. 3. vers. sed videatur. Qui omnes affirmant etiam causam esse sufficientem ad accedendum ad celebrandum, aut communicandum cum casibus reservatis, & excommunicatione, quando Praelatus non vult concedere suam auctoritatem, & scit penitens probabiliter, quod si ipsi confiteatur impediet ipse Praelatus maxima bona spiritualia, & etiam magna bona temporalia negando illi suffragium ad ipsorum consecutionem. Et sic non omnino probosententiam Nauarri in cap. Sacerdos de Penitent. d. 6. dicentis, posse Praelatum negare suffragium alicui in electione ratione criminis, quod solum scit in Confessione: cum timor talis negationis sit sufficiens causa vt ipse Religiosus possit accedere ad commu-

nificationem cum casu reservato, ad cuius absolutionem nullo modo a quo Prelato potest facultatem per interpositam personam penam adipisci. Ex his etiam inferitur, quod timor reuelandi complicitem, aut ipsum infamandi, aut impediendi ipsi aliqua graua beneficia spiritualia, aut temporalia, erit causa sufficiens, ut supradictus Religiosus excommunicatus cum contritione possit accedere ad celebrandum, precisa necessitate, & urgente id postulante, ut affirmant supra dicti Patres.

14 ¶ Sed est dubium, Si contingat Prelatum iniuste denegare suam auctoritatem Religioso petenti, utrum talis Religiosus sit obligatus confiteri alteri Confessario peccata reservata simul cum alijs : an potius illi sufficiat peccata non reservata confiteri & relictis reservatis, usque dum vel habeat auctoritatem à Superiore, vel ad hunc Confessarius habens auctoritatem absolventi à reservatis. Suppositis & ad memoriam redactis que modo diximus ex prefatis grauissimis auctoribus, respondeo, quod in omnibus casibus in quibus Religiosus habet casus reservatos potest confiteri inferiori non habenti potestatem ad eorum absolutionem, obligatur ad confitendum

etiam peccata etiam reservata. Ita docent Ciceranus in Summa ver. Confessio, conditione. 10. & Magister Soto in. 4. dist. 18 q. 2. art. 5. & Ledesma 2. p. 4. q. 8. art. 2. ex sancto Thoma, & alij communiter, ut dicit noster Emanuel. 1. Tom. qq. Regu. q. 21. art. 5. Nam penitens de iure Diuino tenetur, quando fieri potest, Confessionem integram facere. Nec obstat, quod postea tenetur iterum confiteri reservata habenti auctoritatem ad eorum remissionem. Hoc enim per accidens est. Per se autem est, quod tenetur confiteri peccata Confessario habenti auctoritatem ad eorum remissionem, & ut supponitur, dicta reservata Confessario non habenti tale facultatem sunt proposita. Vnde quando penitens Religiosus solum reservata Confessario inferiori reuelauerit, absolutio nulla erit ex defectu jurisdictionis, prout tenent Ledesma ubi supra, dub. 3. prop. 3. & Nauarrus. cap. 16. nu. 14. Aduertendum tamen, quod penitens absolutus à Confessario inferiori directe à mortuilibus, & indirecte à reservatis, recipit vnum verum Sacramentum. Et quando postea Superior aut alius eius habens potestatem, absoluit directe à reservatis, est aliud distinctum Sacra-

mentum à primo recipit, ut dicunt communiter Doctores. Aduertendū insuper, quod Sacerdos simplex in absentia Confessoris inferioris non potest absolvere dictum Religiosum poenitentem indirecte à reservatis, directe autem à venialibus. Licet enim habeat iurisdictionem ad absolvendum à venialibus, hoc tamen intelligitur quando solum illi venialia confitentur, non autem quando illi venialia simul cum mortalibus Sacramentaliter reuelantur: cuiusmodi sunt reservata, quæ ut supponitur dicto Sacerdoti simplici confitentur. Denique solum habet Sacerdos simplex potestatem ad absolvendum à venialibus, aut à mortalibus semel iam confessis legitime, ut communis consuetudo Ecclesiæ probat.

¶ Iterum dubitat, virum Superior teneatur audire peccata reservata simul cum non reservatis, ut subditum à reservatis absolvere possit? Caietanus ver. Confessio conditione. 1. Nauarro in cap. Sacerdos. §. Quartus, de Poenit. dist. 5. nu. 12. tenent, quod Superior potest audire peccata tantum reservata & ab eis poenitentem absolvere, & remittere ipsum ad Confessorem inferiorem, ut ipse audiat

auditis eius peccatis non reservatis, ab eis cum Sacramentaliter absoluat. Et consequenter dicunt, quod dictus poenitens duo recipit Sacramenta, vnum à Superiore alterum ab inferiori, & quod dictus Superior potest ipse optime hanc facere diuisionem, sicut faciunt Pape Penitentiarii. At Doctorissimus Pater Emanuel art. 6. q. citata, contrariam opinionem secundum Diuinam Theologiam veriorē excellimat. Scilicet, dictum Superiorem eam diuisionem facere minime posse, & sic necessario debere audire peccata reservata & non reservata, prout tenent Ledesma. 2. 4. q. art. 8. dub. 3. Conc. 5. Durand. in 4. dist. 17. q. 15. Siluest. ver. Confessio. 1. q. 19. Adria. q. 4. de Confessione §. 7. sed dubium. Vi& de Confes. nu. 162. Et fundamentum huius opinionis est: quia integritas Confessionis est de iure diuino, in quo dictus Superior minime potest dispensare, nulla præsertim existente necessitate, cum ipse Superior possit remittere suum subditum ad Confessorem inferiorem cum auctoritate, ut ipsum ab omnibus absolvere possit. Et dato quod Prelatus velit extra Confessionem scire peccata reservata ipsius poenitentis, remittendo ab-

Na

s

sola-

Solutionem ad inferiorem Confefſarium ſigillum Confefſionis ſeruare tenetur, cum reuelatio ipſi facta ad Confefſionem ordinetur: prout ait Ledelma. Qui cum Adriano & Durando affirmat, quod Penitentarij Papæ non diuidunt Confefſionem: ſed tantum abſoluunt à cenſuris Papæ reſeruatis, non potentes maximis negotijs implicari integras Confefſiones penitentiũ audire. Et ſub ſaris cẽſuris iam peccata non remanẽt reſeruata, Papa enim ſolum cenſuras reſeruat.

¶ Dubitatur tandem, vtrum Confefſio reſervatorum Superiõri, aut habenti poteſtatem facta ſine debita contritione, aut attritione valeat, vt penitens poſſit ea peccata conſiteri cuiuſq; alij Cõfeſſori inferiori approbato? Pater Emanu. art. 6. quæſtionis, citatæ, reſpondet dicendo, qd quando penitens Religioſus, fuit abſolutus Sacramentaliter à caſibus reſeruatis per Superiorem, aut per habentem eius ad id poteſtatem, exiſtente nulla abſolutione propter defectum contritionis, aut attritionis, non tenetur dictus penitens amplius dicta peccata reſeruata conſiteri Præſato, aut habenti eius auctoritatem. Sufficit enim quod ea conſiteatur cuiuſq; legitimo.

legitimo Confefſori: vt ait Caietanus. ver. Cateſ reſeruatus. Reſeruationem quid occluſum eſt. Vnde debemus Theologizare, ſufficere ipſum peccatum reſeruatum eſſe cognatum & reuelatum ipſi Præſato, aut alij eius poteſtate habenti, vt ſit eſſet ipſa reſeruatione. Et hanc opinionem, vt veriſſimã, tenet Silu. ver. Confef. q. 1. & tam reſeruat communiter Doctores: affirmantes idem eſſe dicendum, quando penitens aliquod peccatum mortale malicioſe tacuit, dum modo omnia peccata reſeruata reuelauerit. Et id ipſum etiam affirmant eſſe dicendum, quando penitens multa habet peccata reſeruata, & vnius, aut duorũ eſt obliuiſ: prout dicunt Adri. vbi ſup. §. Si peras. ver. ex hoc. & Led. vbi ſu. du. 7. In hoc enim caſu omniũ peccatorũ etiã obliuiſ voſit Præſati tollere reſeruationẽ, prout affirmat Nauar. cap. 26. nu. 13. Verum eſt tamen quod tenetur dictum peccatum conſiteri cum ipſius fuerit recordatus. Et id ipſum etiam ſentiunt dicendum, quando penitens tempore Iubilæi, aut Bullæ concedẽtis abſolutionem à reſeruatis propter ipſius culpam [quã verbi gratia, tacuit aliquod peccatum mortale, aut non habuit debitam attritionem]

sem] fuit inualide absolutus: omnia peccata
 reseruata confitendo. In hoc enim casu fini-
 to tempore Iubilæi, aut Bullæ, dicunt graui-
 simi Theologi, illam inualidam Confessionē,
 operari, vt reseruatō peccatorum tollatur.
 Quam opinionem vt verissimam amplec-
 tor, quando dicta peccata sunt reseruata ra-
 tione alicuius censuræ. Cum enim Confes-
 sor virtute Iubilæi & Bullæ possit absolvere
 à censuris & à peccatis, & absolutio censu-
 rarum præcedat absolutionem peccatorum,
 & cum absolutio censurarum non pendeat
 ab absolutione eorum, non requiritur dispo-
 sitio ex parte pœnitentis, vt à censuris solua-
 tur. Quod confirmatur. Potest enim dari
 casus, in quo quis absoluitur à censuris sine
 dispositione: & statim quando Sacerdos pro-
 fert formam absolutionis peccatorum, per
 internam Spiritus Sancti motionem debite
 disponatur. Quo casu, non videtur posse ne-
 gari, quod à peccatis & censuris remaneat
 pœnitens liberatus. Non ignoro tamen ali-
 quos viros Doctissimos contrariam tenere
 opinionem dicentes, quod absolutio censura-
 rum virtute alicuius Bullæ, aut Iubilæi con-
 ceditur in ordine ad absolutionem pecca-
 torum.

eorum, aded, vt Confessarius mortaliter pec-
 caret, si virtute dicti Iubilæi, aut Bullæ pœni-
 tentem sine dispositione à censuris absolue-
 ret. Quod non contrigeret in Superiore ab
 eis absolvente: ipse enim potestatem habet
 ad absolendum ab eis, nulla præuia dispo-
 sitione, cum pro vt dicitur in materia de ex-
 communicatione possit absolvere, ab ea etiam
 inuiti. At licet ista sint probabiliter dicta,
 enim reseruatō sit quid odiosum, & Confessa-
 rius virtute Bullæ, aut Iubilæi possit absolue-
 re à censuris extra Sacramentalem Confessio-
 nem, dicendum arbitror, quod absoluen-
 do ab eis in Confessione inualida ex defectu
 pœnitentis, remanebit pœnitens ab ipsis libe-
 ratus: cum absolutio à censuris, si non valet
 vt absolutio Sacramentalis, possit valere, vt
 absolutio extra Confessionem: ad cuius va-
 liditatem non requiritur tanta dispositio.
 Quod probatur ex regula iuris. Si non va-
 let quod ago, vt ago, valet vt valere potest.
 eap. vnico de Dispōsa. impub. lib. 6. Ex quibus
 deducitur, quod si tempore Iubilæi, aut Bullæ
 quis inualide absoluitur à peccatis reser-
 uatis non habentibus excommunicationem
 annexā, minime sublata fuit ipsa reseruatō.
 Cum

Cum enim Confessor virtute dicti Inhiberi & Bulle, possit tollerere reservationem in foro cōscientiæ, virtute absolutionis, existere nulla absolutione, cōsequit nullitas absolutionis ipsius reservationis, præcipue cōsulubili & Bulle concedant absolutionem à reservationis non penitentibus absoluit, sed vere penitentibus: illi autem qui scienter tacent peccata mortale, aut non habent debitam contritionem, aut attritionem vere penitentes minime possunt nuncupari. Ex quibus rursus inferitur, quod quando Prælati Religionum in aliquibus festiuitatibus concedunt suam auctoritatem, ut eorum subditi possint absolui a casibus reservatis, si ipsi intra tempus concessum omnia peccata reservata confiteantur sine debita contritione, aut scientes celato aliquo peccato mortali, minime rentant liberati a dicta reservatione, & sic transacto dicto tempore tenentur ea confiteri Cōfessario, non cuiusq; potenti absoluiere à mortalibus, sed potenti absoluiere ab eisdem reservatis. Et hoc probatur, nam Prælati, ut sit in nostra Sacra Religione, quādam similes concedunt auctoritatem, in hæc verba prout ponit. Ut Frater possit cum priori cōfessari

ne hanc festiuitatem celebrare, Pater noster Provincialis vobis omnibus suam auctoritatem impartitur. Quæ verba satis indicant eam auctoritatem concedi in ordine ad purificandas conscientias. Fraterum, ut cum maiori puritate Divina prædictis diebus possint ministrare, & Prælatos minime dictam auctoritatem velle concedere, qui purificandis suis conscientijs minime incumbunt, accedendo ad Sacramentum penitentis sine debita dispositione, aut celando aliquod peccatum mortale, divinæ gratiæ obicem ponendo. Hæc ille.

17 ¶ Secundo advertendū est circa prædictū Breve Pij. 5. q. facultas in eo concessa Provincialibus Conventibus absolvendis a casibus occultis iuxta ea quæ Episcopis concessit Conc. Trid. Sess. 24. cap. 6. de Reformatione, est generalis & universalis pro omnibus mundi partibus, ut patet in Bulla, quia dicit, tñ in dicta Provincia, quam extra eam, ubi liber.

18 ¶ Tertio notandū est, q. Guardiani & Priores Cōventuales aliorū Ordinis Medicani eadem habent facultatē, iuxta ea quæ ex Doct. Mag. & Veracrine supra diximus fo. 115. & 116. & dicemus etiā infra. ver. Cūm vito. Privilegi.

19 ¶ Gregorius. 13. Romæ apud Sanctum Petrum

rum sub anulo Piscatoris die. 3. Maij, An-
 Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3. de-
 clarauit non esse nec fore vquanq; sue inter-
 tionis aut Sedis Apostolicę, vt personę So-
 cietatis, absq; expressa Superiorum eiusdem
 Societatis licentia, vtiatur facultatibus que
 Iubilęis Bullis Cruciatę, Confessionalibus
 siue priuatis personis, siue pijs locis: aut quo
 modocunq; aliter hactenus concessę sunt
 aut in posterum concedentur: etiam si in il-
 lis expressę indulgeatur vt omnes Regulares
 etiam Mendicantes huiusmodi facultatibus
 vti possint. Itemq; auctoritate Apostolica in
 perpetuum declarauit statuit & ordinauit,
 vt quando a predictis Pręlatis conceditur
 facultas absoluedi a reservatis, solum Con-
 fessoribus eiusdem Ordinis, & non omni-
 bus sed deputatis ad audiendas Confessiones
 datur, nisi ratione itineris, aut alia de causa
 ab eisdę Superioribus alijs Cōfessarijs intra
 aut extra Societatem confitendi facultas ad
 id specialiter daretur: secusq; facta irrita &
 inania fore decreuit. ¶ Circa hanc concessio-
 nem tria declarat. Pater Magister a Veracence
 quę aperte continentur in hoc Breui. Primo
 qđ per Bullam Cruciatę, vel aliud Iubilem
 noq

non potest Religiosus Societatis absolui a re-
 seruatis, sine licentia Pręlati: etiam
 si sit in Bulla expressa licentia: & hoc tam
 in Bullis concessis, quā concedendis. Se-
 cundum & illud valde considerandum, qđ
 nullus potest confiteri extra Societatem, &
 ibi solum cū deputatis ad confessiones au-
 diendas. Et tertium, quod nullus Religiosus
 a reservatis potest absolui sine licentia Prę-
 lati. Quo indulto[ait] fruuntur omnes Or-
 dines, etiam si in Bulla dicatur, qđ Religio-
 sus possit absolui sine licentia Pręlati. Ita
 scripsit propria manu in suo Compendio In-
 dico quod asseruatur in Archino Sancti Au-
 gustini de Mexico. Sed quantum hoc vltimū
 habeat veritatem aliorum esto iudicium &
 censura. Mihi enim rigida & scrupulosa sa-
 tis hæc opinio videtur.

- 20 ¶ Frater Emanuel To. 1. qq. q. 62. art. 5.
 aduertit Siluestrum tenere esse necessariam
 licentiam expressam ipsorum Pręlatorum,
 vt Fratres extra Ordinem possint confiteri,
 & non sufficere pręsumptam, prout colligi-
 tur ex Concilio Lateranēsi diffiniente, quod
 vt aliquis confiteatur cum eo, qui secundum
 Q O ius,

ius, & consuetudinem toleratam non est legimus Confessor, quia super eum non habet iurisdictionem, necessarium est, quod prius quam ipsi confiteantur licentiam ad id à suo Prelato obtineant. Ita refert Angles. q. de Confessari. 8. diffi. 2. dub. 4. pag. 9. qui tenet contrariam opinionem, scilicet, quod sufficit præsumpta licentia. Et ego inuenio ipsum Silu. ver. Confes. 1. num. 6. ver. 8. Si Sacerdos, hanc ipsam tenere opinionem, quam libenter amplector in fratribus itinerantibus, & extra Monasterium existentibus, qui obligatione naturali licentiam à suis Prelatis non perierunt.

COMMISSARIJ GENERALES apud Indos residentes,

¶ Constitutiones generales Toletæ reformatæ, anno Domini, 1583. in peculiaribus statutis ad Indias pertinentibus, cap. 3. circa Commissarios Generales sic statuit.

¶ Et quia nimia illarum partium distantia, impedimentum præstat, ne occurrentis negotia possint à Generali Ministro, vel eius Commissario Generali in curia residente expediri,

pediri, vel absolui, statuitur, ut duo Commissarij Generales sæper resideant in illis partibus, vnus pro Prouincijs Nouæ Hispaniæ, alter vero in Prouincijs del Peru: isti vero Commissarij erunt constituendi per Ministrum Generalem. Præcipitur vero, ut prædicti duo Commissarij non possint ab illis partibus recedere, sine expressa licentia Generalis Ministri, aut suorum Commissarij Generalis Indiarum, sed teneantur expectare visitationem, inibi de suis officijs, & personis faciendam.

2. ¶ Statuitur præterea, ut prædicti Commissarij, non sæper hereant vni loco, & Prouinciæ: sed per omnes Prouincias sui districti circumeant, visitent, moncant, & corrigant, & pastorale officium [vultum pecorum inspiciendo] exerceant.
3. ¶ Si vero contigerit, quod Commissarij prædicti moriantur, interim quod provideatur, tenebit sigillum, & scripturas, Minister Prouinciæ, in qua mori contigerit: & prædictus Minister absoluet negotia occurrentia, & habebit plenitudinem potestatis: sed prædictus Minister tenebitur statim, cum primum opportunitas occurrerit, certiolem facere Ministrum Generalem, vel eius Commissarium in curia residentem, de obitu dicti Commissarij.

4 ¶ Si tamen illa Prouincia, in qua mori contigerit Commiſſarius Generalis, careat Miniſtro Prouinciali, Commiſſarius illius Prouinciæ exercebit Officiũ prædicti Cõmiſſarij Generalis

5 ¶ Circa prædicta ſtatuta, primo aduertendum eſt, q̃ Commiſſarij Generales Nouæ Hiſpaniæ, & del Peru, Miniſtri Generalis omni modum habent auctoritatem, & plenitudinẽ potestatis in vtroq; foro, vt ex eorum patenſibus eſt manifeſtum. Atq; ita poterunt Religioſos ad Infidelium terras mittere ſicut proximis his diebus Reuerendiſſimus Pater noſter Frater Petrus de Pila huius Nouæ Hiſpaniæ Commiſſarius Generalis ad inſtanciam Illuſtriſſimi, & prudentiſſimi Comit̃s de MonteRey, ad Californias, & ad Nonum Mexicum huius Prouinciæ Sancti Euangelij alumnos deſtinauit. Huius Patris Commiſſarij iuſſu, & obedientia nẽ dicam vrgentiſſimis præcibus & aſſiduis poſtulationib9 effectum eſt, vt hunc meum laborem, & loꝑulerem, & adaugerem: qua propter cui noſtrę Vigilię & continuus labor gratus exiſterit, Deo optimo qui dedit velle, & perficere: & tanto patri quia animum impulit, gratias

gratias referat, & reponat.

¶ Secundo eſt notandum q̃ Reuerendiſſimus Frater Franciſcus à Tholoſa totius Seraphicę Religionis quondam Generalis Miniſter [modo autem Epiſcopus Tulcenſis] ſciſcitatus de aliquibus ad auctoritatem Commiſſarij Generalis huius Nouę Hiſpanię ſpectantibus, ita reſpondit in cap. Generali Romę celebrato, anno Domini, 1587.

Dubia propoſita Miniſtro Generali ex parte Prouinciæ Sancti Euangelij.

¶ En los ſtatutos de la congregación General de Toledo, cap. 7. Tit. de los diſcretos, ſe declaran que diſcretos o Padres de las Prouincias, ſon perpetuamente [ipſo facto] todos los Religioſos que ouieren ſido Prouinciales. Dudãſe en las Indias, ſi eſtando el Commiſſario General viſitando vna Prouincia actualmente, y teniendo el gouerno ordinario della, ſi el Prouincial que actualmente eſt[no priuado ni ſuſpenſo] deue ſer excluydo del numero de los diſcretos, para los actos en que los demas diſcretos, ſon admitidos? Reſpondeſe, que el Padre Mini-

tro es del numero de los discretos.

¶ Item en el cap. 7. tit. de los Guardianes dize. Mas si fuera de cap. Vacare algun Guardian por qualquier razon que sea, en tal caso el Ministro Provincial [si le pareciere q conuiene] con los discretos de la Prouincia podra elegir Guardian, y si al Provincial por algun justo respetto le parece que no conuiene elegir al Guardian que ha vacado por la forma y manera sobre dicha, podra dar y cometer la tal election al Conuento, para q los moradores del elijan su Guardian. Duda se, si teniendo como dicho es la visita y gouerno dela Prouincia el Commissario de las Indias le incumbe y pertenece al Provincial de la Prouincia elegir con los discretos Guardian, o dar la election al Conuento, o si esto pertenesce al Commissario? Responde se que pertence al Padre Commissario.

¶ Item como en el cap. 8. tit. dela dispensacion destas constituciones se ordene, que en todas aquellas que nuestra Orden ha ordenado no puede ningun Prelado general dispensar, sino es por escripto, y con consejo de los discretos de alguna Prouincia, &c. Duda se, si el Commissario General que asiste en

ste en Indias, deve ser renido por Prelado general, para gozar desta facultad de dispensar con las sobre dichas condiciones? Responde se que el Padre Commissario, tiene au toridad.

4 ¶ Item en el cap. 6. tit. de las penas que se ponen a los Prelados y Padres calificados, se prohibe que los Provinciales ni Visitadores de las Prouincias impongan penitencia alguna graue, en especial a los Prelados y Padres principales sin el consentimiento de la mayor parte de los discretos de la Prouincia &c. Duda se, si los tales Prelados estan obligados en las sentencias a passar por el voto de la mayor parte de los discretos, y si sô luezes cõ voto decisiuo para aquellas cosas en que como discretos de la Prouincia se les cometen. Responde se que de la mayor parte de los vocales se ha de tener cuenta, y que los discretos tienen voto decisiuo.

¶ Item en la Prouincia del Santo Evangelio ay muchos Conuertos que no son guardianias, sino Presidencias, y los Presidentes del las se leen en tabla de Capitulo, y son inmediatos al Prouincial, como los de mas Guardianes: estos Presidentes y sus subditos [despues que la Prouincia se fundo] an acudido

a los Conuentos en cuyo distrito caen sus presidencias para la eleccion de discreto con voz actiua y passiua, como los demas moradores del dicho Conuento, y dello ay constitucion en ladicha Prouincia. Dudase si por no ser moradores de aquel Conuento y sujetos a aquel Guardian, tendrá la voz actiua, y passiua: como hasta aqui la an tenido? Respondefe que se guarde la costumbre antigua siempre. Frater Franciscus à Tholosa Minister Generalis & seruus.

¶ Gregorius. 14. Romę apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die. 25. Aprilis anni Domini. 1591. Pontificatus sui anno primo, ad instantiam prædicti Ministri Generalis Fratris Francisci de Tholosa ad futuram rei memoriam, auctoritate Apostolica perpetuò statuit, & decreuit Commissarium pro tempore in his partibus [videlicet in Indijs Occidentatibus, & Orientalibus] deputatorem à Generali Ministro superioriorem vsq; ad nouorum Commissariorum ad has partes aduentum perdurare, ipsarumq; partium Fratres, ac Religiosos dicti Ordinis, quoscunq; toto eo temporis spacio obedientiam, & reuerentiã consuetas exhibere debere:

debere: nec ab illa quocunq; pretextu exemptos esse, ipsosq; Commissarios illos visitare, corrigere, reformare atque ad obedientiam præstandã recusantes penis Ecclesiasticis, & alijs opportunis remedijs [iuxta Ordinis constitutiones] coercere posse, ac debere: sicq; per quoscunq; Ministros, & Superiores eiusdem Ordinis, aliosque iudices Ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere: irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus & Ordinationibus, Apostolicis, ac prædicti Ordinis statutis, & consuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis & literis Apostolicis eidem Ordini illiusque Superioribus, & personis in genere, vel in specie quomodolibet cõcessis, approbatis & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro expressis habens hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogat, cæteris

O o que

Que ceteris q; cōtrariis quibuscūq; nō obsta-
ribus &. Hoc Breue originale habetur in Ar-
chiuo s̄n̄ti Francisci de Mexico. Et illius
v̄sus permissus à Senatu Regio Indiarum, ve-
reſtarur Ioannes de Ledesma. ¶ Circa hoc
Breue animaduertendum est, q̄ per illud su-
blata est prorsus antiqua Ordinis consuetu-
do, secundum quam in Vigilia Pentecostes
eo tempore quo Ministri Generalis offici-
um cessabat, expirabant etiam omnes illius
Commissarii, modo autem illorum perdurat
officium vsq; ad aduentum noui Commissa-
rii. Vide Fratrem Emanuelem, l. p. Sum. ca.
74. num. 4. Conc. 4. vbi satis expresse hanc
defendit Prouinciam, & eam excusat.

COMMVNICATIO CVM IN fidelibus. &c.

¶ Possunt nostri in terris infidelium, He-
reticorum, & Schismaticorum, vel vbi mag-
nus est alium numerus, quando necessitas
vrgeret, & periculum esset maioris scandali,
conuersari cum huiusmodi hominibus, &
Missas celebrare, etiam si illi presentes ad-
sint in Ecclesia, dummodo prohiberi neque-
ant.

ant sine maiori scandalo. Pius Quintus in
vix vocis oraculis, pag. 32. Hac facultate
v̄ti possunt omnes nostri, vnusquisq; in suo gra-
du, & officio. Ex Cōpēdio Indico Societatis.

¶ Possunt Patres Societatis sine pericu-
lo irregularitatis, per varia Indiæ loca mi-
lites Lusitanos exhortari in bello cum Infide-
libus, ad fortiter cum hostibus confligen-
dum: dummodo Patres ipsi haud ferant ar-
ma. Concessit hoc Pius Quintus quatto die
Ianuarii anno Domini, 1569. ad decennium,
Quod postea Gregorius. 13. indulſit in per-
petuum, vt est in Vix vocis oraculis pag.
59. & 86. Hanc etiam possunt Superiores
communicare iis omnibus, quos ad huius-
modi officium depurabunt. Ex Compē. In-
dico Societatis. ver. Bellum.

COMMVNICARE.

¶ Scito q̄ in Clementina Religiosi, de
Priuilegiis, excommunicantur ipso facto qui-
cūq; Religiosi, qui Sacramentū Eucharistię
conferunt Clericis vel Laycis, nisi prius ha-
beant licentiam specialem Parochi, ibi enī
dicitur. Religiosi, qui Clericis, aut Lay-
cis Sacramentum vñctionis Extreme vel
Eucha-

Eucharistię ministrare, Matrimonia solemnizare, non habita super his Parochialis presbyteri licentia speciali, aut qui excommunicatos à Canone [pręterquàm in casibus à iure expressis, vel per priuilegia Sedis Apostolicę concessa eisdem] vel à sententijs per statuta Prouincialia, aut Synodalia promulgatis, seu vt verbis eorum vtamur à pena & à culpa absolueret quęquàm pręsumpserint excommunicationis incurrunt sententiam ipso facto per sedem Apostolicam dumtaxat absolueret. Quos etiam locorum Ordinarij, postquàm de hoc eis constiterit faciunt publicę nunciari excommunicatos, donec de absolutione ipsorum eis facta fuerit fides: nullo Religiosis eisdem super hoc exemptionis, vel alio priuilegio suffragante. Hęc ibi.

¶ Circa hanc Clementinam aduertet primò, qđ per illam non reuocantur priuilegia & exemptiones ante ipsum Clementem, s. factę Religiosis ad ministranda Sacramenta. Qua propter habentes priuilegium ante ipsum Clementem, s. ad ministranda Sacramenta, poterunt ea libere administrare, sine eo quod incident post huiusmodi constitutionem.

nem in excommunicationem. Ita docet Doctissimus Pater Magister à Veracrucē in egregia huius Clemēt. Expositione. l. p. q. 4. conc. 5. quem sequitur noster Emanuel. l. ro. qq. regul. q. 66. art. 2. Et probat primo, ex verbis citatis, ibi [pręterquàm in casibus a iure expressis, vel per priuilegia Sedis Apostolicę concessa eisdem. Probatur deinde ex. §. finali, dictę Clemētine. Vbi ait Clemēs. 5. Sanę Religiosis illis, quibus est ab Apostolica Sede concessum, vt familiaribus suis domesticis, aut pauperibus in Hospitalibus suis de gentibus Sacramenta possint Ecclesiastica ministrare, nullū ex pręmissis volumus quoad hoc pręiudicium generari. Hęc ibi. Sequitur ergo, qđ Clemens. 5. per suam constitutionem, priuilegia [si quę erant] prędecessorum non reuocauit, sed confirmauit. Sicut ergo priuilegium vt domesticis possint Sacramenta ministrare, per dictam Clementinam non est reuocatum, sed confirmatum: eadem ratione, si Religiosi haberent priuilegium ministrandi generaliter omnibus ista Sacramenta: non fuit ablatum per Clementem. Saltem ex verbis constitutionis hoc constare non potest. Quapropter, si modo Clemens.

mens. 8. qui nunc praeest Ecclesie Dei ver-
bis Clementine ad literam prohiberet Re-
ligiosis Sacramenta predicta ministrare, vel
modo confirmaret predictam Clementinam
expressè; non ob id diceretur abstulisse, aut
revocasse privilegia Sixti. 4. Nicolai. 5. Leo-
nis. 10. & Adriani. 6. quæ habent Religiosi;
qui incertis noviter convertorum habitant;
ad ministranda predicta Sacramenta. Et quod
hec sit intelligentia Clementine declarat in
lectione eiusdem Ioannes de Imola num. 15
quando dicit, constitutionem non habere lo-
cum, ubi ex consuetudine vel privilegio Sa-
cramenta predicta ministrantur. Et sic citat
Paulum dicentem [ut pater] extra de foro
competenti. capit. Cum contingat, de statu
Monachorum, Capi. Ne in agro. Sanè idem
Cardinalis Zabarella intelligit, & idem An-
thanasius.

¶ Nolo hic disputare. An consuetudo
quam in hac Nova gente habent Religiosi
ministrandi Sacramenta, eis privilegij sup-
pleat vices, quam prevalere circa illos qui
in Hospitalibus Religiosorum sunt, asserit
Ancharranus. Neq; vim facio in hoc, quod om-
nes Neophiti qui & fidei domestici vocandi
Reli-

Religiosis hucusq; sunt commissi, tanquam
familiares & domestici, qui velut Gallina
pullos, sic & ipsos sub alis habuerunt, & ha-
bent modo. Et tanquam Pedagogi Pedagoga-
miam circa eos exercuerunt, & exercent mo-
do, in omnibus ad ipsos Religiosos tanquam
ad vnicos defensores aduolando in miserijs
suis, & tribulationibus non paucis, quibus
Deus optimus, & diuinus agricola discunt,
& conerit, ut excusa palea [statim post mor-
tè] puriores in horreum introducat celeste.

4 ¶ Ad rem igitur redeuntis dictis maxime
obstare videtur verba eiusdem Clementine ibi.
Nullo Religiosis eiusdem super hoc exemptionis,
vel alio privilegio suffragare. Ex quibus ver-
bis videt colligi, Clementem Quintum revocasse
omnia privilegia in contrariu. Pater Magister à
Verac. ubi supra cōc. 6. ad hanc respondet diffi-
cultatē, quod verba Clementis intelligenda sunt, non
quo ad administrationē Sacramentorum: sed quo
ad penam ibi appositam. Hoc est dicere, quod
quando dicitur quod nulla exemptione, aut pri-
vilegio obstante, non debet intelligi de pri-
vilegio quo ad Sacramenta ministranda. Quia
per Clementinam non est facta privilegij re-
vocatio [ut modo diximus] quia alias Papa
esset

esset sibi contrarius: cum in fine dicat, eos qui habent privilegium excusari [ut ostensum est,] Sed debent verba intelligi quantum ad penam ibi appositam, ut sit sensus. Quod etiam si Religiosi habeant exemptionem, aut privilegium: quod non possint excommunicari: si prædicta Sacramenta eis interdicta ministrarent, incidant in penam ibi positam: & quo ad hoc fit reuocatio exemptionis, & privilegij, per Clementem. Ita quod si Religiosi habebant ante hanc exemptionem [ea non obstante] in Canonem incidebant, qui Sacramenta prædicta ministrarent. Si tamen esset privilegium de eis administrandis, poterat uti privilegio, quia in hoc non est facta reuocatio. Hanc intelligentiam tenet & sequitur Glossa, dictæ Clementine, ver, Suffragate, quando ait. Quin scilicet, penam incurrat, & denuncientur [ut dictum est] privilegia enim super his concessa tollere non interdictum. Hæc glossa. Et ut clarius pateat hic sensus, consideranda sunt verba posita in margine ad dictam Clementinam, super illa verba Clementine, ibi. Excommunicatos faciant publice nunciari. Colligit enim ex his Glossa marginalis. Ergo ad instantiam promotoris, vel

vel Parochi, citari possunt coram Officiario Diocesani, visuri has penas, & censuras incurrisse. Hæc dicta Glossa. Ex qua colligo, quod nullum privilegium, aut exemptio ipsis Religiosis suffragari potest, quominus ad instantiam promotoris, vel Parochi citari possint coram Officiario Diocesani, visuri has penas, & censuras incurrisse, si prædicta Sacramenta sine aliquo privilegio, aut legitima consuetudine id permittente, ministraverunt. Si enim ea [facultate Apostolica permittente] ministraverunt, in nullas penas incurrisse dicendum est, ut patet ex alijs verbis eiusdem Clementine superius relatis. Et hic intellectus est necessario admittendus: alioquin diceremus Clementem, 5. sibi statim contrariari. Videatur Pater Emmanuel art. 2. q. citat.

¶ Secundo notandum est, quod Clerici presbyteri qui prædicta Sacramenta ministrant absque licentia presbyteri Parochialis, licet graviter peccent: in excommunicationem tamen non incidunt. Patet prima pars. Quia cum administratio Sacramentorum requirat jurisdictionis potestatem, simul cum illa que est Ordinis, qui primum non habent, etiam

si secunda non careant, peccant in administratione, & cum res sit grauis, graue peccati erit. Secunda uero pars ex eo manifesta apparet, quod solum Religiosi pena excommunicationis in dicta Clementina comprehenduntur, non autem Sacerdotes seculares. Est Magistri à Veracruce ubi supra. q. 1. concl. 3.

¶ Verum quando Parochus dat licentiam suo subdito ut à quocumque Sacerdote possit recipere Eucharistiam; non est dubium quin eam à regulari Sacerdote valeat, & possit recipere. Vnde Eugenius. 4. declarauit, quod quando Sacerdos Parochialis dat licentiam suo subdito, ut à quocumque possit recipere Eucharistiam eo casu possit recipere eam à Religiosis ex Compendio, uel. Communicare. §. 3. & ex supradicto fol. 101. concess. 40. Quod nota quia per hanc declarationem respondendum est Siluestro Excom. 7. & 14. ubi multa scrupulosa dicuntur, & sic, si Frater Minor iter facit ex licentia sui Prelati, potest recipere communionem à Predicatore, & similiter ab eo Frater alterius Ordinis.

7 ¶ Tertio notandum est, quod cum Summus Pontifex sit supremus Parochus in Ecclesia Dei, potest pro libito [saluo Ordine Hierarchico] exem-

ptionem concedere, & priuilegium Religiosis, quo possint Sacramenta Eucharistię, & Extreme unctionis administrare: Matrimoniaque, solemnizare, sine licentia Curati: & quod predicti in penam huius Clementinę non incidant, sic administrantes. Potest etiam eiusmodi priuilegium & exemptionem iam concessam, uel omnino auferre, uel limitare, aut coardare: quicquid predecessores eius antea oritate Apostolica concesserint & indulerint. Vnde etiam si Clemens. 5. per hanc Clementinam reuocasset priuilegia Religiosis concessa [quod non est dicendum] potuerunt subsequentes Pontifices Sixtus. 4. Nicolaus. 4. Leo. 10. Adrianus. 6. Paulus. 4. & tandem Pius. 5. priuilegium concedere [sicut defuncto concessere] ut in terris illorum qui denuo ad Christum conuertuntur, possint Religiosi predicti Sacramenta liberè ministrare: & defuncto etiam indulerunt pro omnibus fidelibus, ut possint Fratres illis Sacramentum Eucharistię ministrare, ut nu. 18. & 19. dicemus.

¶ Et tandem Gregorius. 13. die. 21. Maij anni Domini. 1575. Pontificatus (in anno 3. omnia & singula priuilegia immunitates, prerogatiuas, & alia concessa in fauorẽ trium Ordinum

P p Sancti

Sancti Francisci de nouo confirmant; non obstante hac Clementina Religiosi, de priuilegijs, Super Cathedram Bonifacii, Dudum, Viennensis Concilij, & Dudum, de Sepultu. ¶ Et Sixtus. 5. die. 3. Octobris, anni Domini. 1587. anno etiam. 3. sui Pontificatus, ex certa scientia approbauit, confirmauit, & innouauit omnia priuilegia Fratrum Minorum quę decreueris Concilij Trident. non contrariantur, aut aduersantur.

8 ¶ Nicolaus. 5. concessit. Generalibus, & Provincialibus Ministris, & omnibus Confessoribus Ordinis Min. deputatis ad audiendas Confessiones secularium, vt possint omnibus [quarumcunque Diocesum] quorum Confessiones audierint, Sacramenti Corporis Domini communionem dare omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicę. Ex Cõpend. R. P. Christophori de Capne Fontem. ver. communicare. nu. 4.

¶ Sixtus. 4. promittit ibidem nu. 5. continetur fecit consimilem concessionem ad litteram, sicut Nicolai. 5.

9 ¶ Veruntamen Leo. 10. quodam Vinea vocis Oraculo authenticò, de quoin Ordinis Supplemento. fo. 58. con. 160. concessit de nouo, quod

quod Nicolaus. 5. & Sixtus. 4. concesserant. Et insuper declarauit, quod licet audire Confessiones secularium non possint, nisi in supradictis breuib; nominati, ministrare tamen Sacramentum Eucharistię [tempore concessor] possit quilibet Sacerdos. Religionis. Et in eo q̃ dicitur [vbi supra] de die Resurrectionis, declarauit, quod possint ministrare Sacramentum Eucharistię in die quo celebratur festum Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi dumtaxat, sine Rectoris parochialis, aut Diocesani licentia.

10 ¶ Iulius 2. concessit Fratribus Ordinis Minorum, vt in Ecclesijs suis quoties opus fuerit possint ministrare & ministrari facere Sacramentum Eucharistię curialibus, mercatoribus, peregrinis, & transeuntibus, ac alijs, quibuscunque personis. Ex Compen. nu. 12.

11 ¶ Eugenius. 4. declarauit optime iuri satisfactum esse, & Canoni seu decretali. Omnis viriusque sexus, si in Hebdomada sancta, vel infra octauam Paschę Resurrectionis Dominicę [secundum meliorem dispositionem conscientię, & aptiorem mentis deuotionem] fideles Sacro Sanctum Sacramentum Eucharistię accipiant. Et idē concessit Oraculo vineę vocis.

P p

¶ Idem

¶ Idem Eugenius concessit, q̄ quando quis tempore Paschali se repererit in aliena Diœcesi, semper ibi intelligatur adeptum in eolatum, vt ibi confiteri, & communicare valeat, quantuncunq; ibi paruo tempore steterit. Ex Compens. cap. Font. n. 1. & 2.

1) ¶ Pius. 5. mense Iulio anno Domini. 1567 Pontificatus sui anno. 2. in Motu proprio. Et si Mendicantium Ordines &c. concessit Fratribus Mendicantibus, q̄ Christi fideles possint Sacramentũ Eucharistię [Resurrectionis Dominicę festiuitate dumtaxat excepta] ibi illis sumere: illudq; per Fratres huiusmodi administrari valeat, Ordinariorum, vel Curatorum licentia non requisita: neq; ad aliud prædictos fideles cogi, aut compelli posse per Ordinarios, aut Curatos.

4) ¶ Laurentius Episcopus Prenestinus Cardinalis Sanctorum Quatuor Coronatorum nuncupatus, ac maior Penitentarius Romę die 13. mensis Februarij anni Domini. 1526. Pontificatus Clementis. Papę. 7. anno 3. testificatur q̄ cum felicitis recordationis Innocentius Papa. 3. in Cõcilio Generali stauerit, omnes vtriusque sexus Christi fideles postquam ad aũs discretionis peruenierint, saltem semel in año peccata

peccata sua proprio Sacerdoti confiteri, ac in iunãam sibi penitentia adimplere, & ad minus in Paschate Eucharistię Sacramentum suscipere debere, nisi forte de proprij Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione duceret abstinendũ, alioquin & viuentes ab ingressu Ecclesię arceri, & morietes Christiana sepultura carere debere. Tamen Sanctissimus in Christo Pater & Dominus noster Clemens diuina miseratione Papa. 7. sibi persuadens non fuisse intentionis legislatoris animas illaqueare fidelium, ad communicandum præcisse in die Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, dummodo semel in anno confiteantur, & ad minus in Paschate suscipiant Eucharistię Sacramentum in partibus Hispaniarum, in quibus propter numerum communicantium esset impossibile, vt in die Paschæ Eucharistię Sacramentũ suscipere possent Christi fideles, ipsos in Hispaniarũ Regnis huiusmodi, si a prima die Cinerũ vsque ad Octauã Resurrectionis Dñi. nostri Iesu Christi, proprio Sacerdoti peccata sua singulis annis Cõfessi fuerint, & intra die illũ tempus Eucharistię Sacramentũ se fidẽ eorũ meliorẽ conscientia dispositionẽ, & arctiorẽ

mentis deuotionem susceperint, Vniꝰ vocis
Oraculo desuper nobis facto, Canon huius-
modi satisfecisse declarauit. In quorum fidem
litteras testimoniales per Secretarium aucto-
ritas, & suo sigillo mun. ris exhibuit, & presti-
tit. Hoc refert Frater Emanuel in Explicatio-
ne Cruciatꝝ. fol. 291, & 292.

15. ¶ Circa predictas concessionis suboritur
dubium. Quid per diem Paschatis intelligat
Summi Pontifices? Doctissimus Xuares. 2. p.
disputatione. 82. Opinatur mentem Pontifi-
cum fuisse excipere communionem Pascha-
lem: non materialiter [vt ita dixerim] sed for-
maliter, seu prout precepta est lege, qua pre-
cipit semel in Paschate communicare. Nam ca-
pitulum, Omnis viriusq; sexus, in initio solꝝ
precepit semel cōmunicare in Paschate, quam-
uis postea ab Eugenio. 4. declaratum sit, illud
Pascha comprehendere omnes octo, vel quin-
decim dies à Dominica Palmarum vsq; ad
Dominicam in Albis inclusive. Et sic vniꝰ
communicatio qua impletur illud preceptum
intra dictos dies dicitur Paschalis, seu in Pa-
schate facta: exceptio autem que apponitur
indictis privilegijs sine dubio respicit hoc
preceptum, vt in sua vi maneat, & eodem mo-
do im-

do impletur, quod in eo statutum est, vt scili-
cet nemo possit tunc ad effectũ implendi dic-
tum preceptum communicare, nisi in propria
parochia, aut de licentia sui Parochi, etiam in
Ecclesijs Mendicantium. Eandem sequitur
sententiam Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul.
q. 56. art. 3. vbi docet in predictis privilegijs,
& indultis solam excipi communionem, qua
impletur hoc preceptum in Paschate, siue fiat
prima die, siue in quolibet alio sufficienter
intra dictos quindecim dies. Et è contrariꝰ,
si preceptum iam impletum est in Parochia
ante illum primum diem, vel postea imple-
ndum est, non censet esse per se exceptum pri-
mum diem Paschatis, quominus possint Re-
ligiosi vti suis privilegijs, & ministrare hoc
Sacramentum. Nec obstarẽ, q̃ indictis privi-
legijs dicatur. Preterquam in festo Pasche Re-
surrectionis Dominice, seu Preterquam in die
Resurrectionis Domini, dumtaxat. Quia nõ
est attendendus materialis sonus verborum,
sed sensus, & intentio Pontificis, qui, vt dixi,
communicationem qua impletur preceptum
vocat communionẽ in die Paschatis, seu quod
idem est, in die Resurrectionis Dominice.

¶ Deinde dicit interpretationem hanc non
esse

esse violentam, sed satis obuiam, & claram, ac literis Apostolicis accommodam, & consentaneam, supposito modo loquendi capituli. Omnis viri, quæ, sexus, & intelligentia totius Ecclesie, Quam explicationem admittunt Compendium, et Constitutiones Societatis, ubi dicitur. Omnes Christi fideles quouis anni tempore Rectorum Parochialium Ecclesiarum licentia minimè requisita posse à presbyteris Societatis sacram Eucharistiam accipere, præterquam in festo Pasche Resurrectionis Dominicæ, & in mortis articulo nisi necessitas urgeat: modo qui communicat prius aut postea sit communicaturus in propria Parochia, ut satis faciat præcepto capituli, Omnis viri, quæ, sexus, &c. His addit Enriquez. To. 2. lib. 8. de Eucharistia cap. 55. lit. G. q. aduenis, qui non habent proprium Parochum, licebit etiã ipso die Paschatis pro impletione præcepti dare communionem, ut tenet Soto 4. dist. 18. q. 4. art. 2. quia cessat totus finis: & ratio prohibitionis, ut in simili docet Nauarrus cap. 16. num. 36. Quæ ratio probat de aliis qui iam in Parochia satisfecerunt præcepto. Ex prædictis infero primo Pater Emanuel facultatem Bullæ Cruciatæ quæ conceditur licentia accipiendi Eucha-

Eucharistiã tempore interdicti in alijs Ecclesijs, vel priuatis oratorijs, præterquam in die Paschatis ad eundem modum debere intelligi: id est præterquam in ea communione qua impletur præceptum communionis in die Paschatis. Quia nisi sic exponamus sequitur illud absurdum quod possint implere hoc præceptum in priuato oratorio, & postea in die illo Pasche, nec ibi nequè in Parochia communicare.

¶ Secundo in festo q. ubi est consuetudo legitima, & præscripta satis faciendi huic præcepto comunicando quolibet die. Quadragesimæ qualis est in Cõimbrica, & in multis alijs locis, cum fideles possint se conformare dicte consuetudini, prout resoluit Naua, c. 21. num. 45. & communicare ad effectum adimplendi præceptum communionis Paschalis in prima die Cinerum, non poterunt dicti fideles communicare etiam in die Cineris, nisi in proprijs Parochiis, aut de licentia suorum Parochorum.

¶ Sed Doctissimus Nauarro in suo Manuali capit. 21. num. 52. explicans supra dicta privilegia Nicolai. 5. & Leonis. 10. per diem Resurrectionis non totam Hebdomadam Pasche esse intelligendam sed solum diem Domini-

Dominicū docet. Modo accipiat ad implendum præceptum, modo non. Vnde tam percipiens quā administrans hoc Sacramētū primo die Resurrectionis absq; licentia expressa, vel tacita, aut privilegio speciali, peccat mortaliter, siue fiat ex deuotione: siue ad implendum præceptum. Quod patet ex prædictis Pontificibus excipientibus diem Paschalis, his verbis: Præterquā in die Paschalis, seu in die Resurrectionis. Quem multi sequuntur Doctores, & præcipue Pater Ildelfonsus de Noreña, & Pater Magister à Veracrucē in suis Compendiis. ver. Communicare, notabili primo. Et quod sic declarari possit, dicunt probari per priuilegium Pauli. 4. qui nobis cōcessit ōnia priuilegia cōcessa vel concedēda, iuxta fauorabiliore illorū interpretatiōne intelligēda esse. Dicunt deinde quod fideles suscipientes Eucharistiā à Fratribus excepto die Dominico adimplēt præceptū cōmunionis Paschalis modo sit in Hebdomada Sāctā, modo in Hebdomada Paschæ, ut tenet Nauarrus. cap. citato. nu. 45, iuxta præallegatā Eugenii. 4. concessionem. Et hoc concessit Pius. 5. quando dixit, nec ad aliud faciendum per Ordinarios, vel Parochos posse fieri, decernit, & sic

Et excommunicatio esset nulla. Et re vera Pater Emanuel sequitur Doctorem Nauarrum in Explicatione Cruciatę. §. 5. dubitatione prima. num. 9. fol. 29. & l. p. Summę. cap. 64. cōc. 1. vbi etiam docet Ecclesię præceptum adimplēse, qui à prima die Cirenū, vsq; ad octauam Resurrectionis Dimini nostri Iesu Christi singulis annis Eucharistię Sacramentum [secundum eorum meliorem conscientię dispositionem, & arctiorem mentis deuotionem] susceperint: iuxta Clementis Papę. 7. concessionem iam relata. In eadem est sententia Pater Vega in sua Summa cap. 61. caso. 10.

16 ¶ Deinde notant Pater Noreña, & Pater Magister à Veracrucē, qd Paulus. 4. concessit nobis, vt possimus administrare omnia Sacramenta omnibus Indis: & quia non excipit diem Resurrectionis, & cōcessit vt omnibus Indis possemus administrare. Sequitur qd in nostris locis etiā die Dominico Resurrectionis possumus omnibus Indis dare Eucharistię Sacramentum, etiam in populus Hispanorum. Vide supra verb. Baptizare. §. 6. & sequentibus.

17 ¶ Notant etiam, qd vltimum possumus dare omnibus fidelibus in domibus nostris
excepto

excepto die Dominico Pasche; sed deferre so-
lemniter in domos infirmorum prohibetur;
& Silvester Excomu. 14. dub. 3. intelligitur
stando in iure communi. Imo si Parochus abesse
posset Religiosus deferre Eucharistiam id est
viaticum infirmo Indo, vel Hispano iuxta Do-
ctrinam Hostiensis Innocentii, & Ioannis An-
dree, & Angeli. Quia necessitas caret lege: &
sic non agit Religiosus contra Clementinam.
Quia non est presumendum in tali casu vo-
luisse piam matrem Ecclesiam impedire via-
ticum, immo nec vñtionē extremā: quicquid
dicat Doctissimus Silvester, vide infra, nu. 15.
& ver. Familiars. Et Pater Emanuel. q. cit.
art. 5. hoc idem docet dicens, q. quāvis attinet
ad periculum mortis, si Parochus nō ad sit, &
necessitas urgeat, nō est dubiū, quin possit sim-
plex Sacerdos licitē viaticū dare, siue sit Reli-
giosus, siue nō: quia cū iure cōmuni conceda-
tur simplici Sacerdoti, absente Parocho con-
ferri existentē in articulo mortis, censetur etiā
concessa cōmunio in eodē articulo, argumēto
eorum, quæ dicuntur, c. Ea. de Pō. & remis. in iu-
re, vel ex præsumpta rationabili voluntate Pa-
rochi vel certa Episcopi, vel Summi Pontificis,
si fortassis de Parochi iniqua voluntate
constet.

constet. Et ita Paulus. 3. in privilegio con-
cesso Societati excipiendo festum Resurrexi-
onis, & mortis articulum addit. Nisi neces-
sitas urgeat. Deniquē hoc est valde consen-
taneum ipsi iuri naturali, quo tenemur & te-
tur Ecclesia proximis subuenire, præsertim in
spiritualibus necessitatibus, necessitas autem
huius Sacramenti quāvis non sit Extrema,
est tamen valde grauis. Hoc idem tenet Enri-
quez. 10. 2. lib. 8. de Eucharist. c. 55. nu. 1. lit. H.
¶ Sed est dubiū, Vtrū sit aliquod privilegium
quo cōcedat Fratibus Medicantibus cōmunica-
re fideles etiā in cōmunionē Paschali, sine ri-
more excommunicationis maioris in capitulo,
Religiosi de privilegiis propositi? Respōdeo,
q. Nicolaus. 5. āno Dñi. Millesimo Quadringē-
tesimo Quinquagesimo Octavo, Pontificatus Iui-
āno quarto, quarto Calēdas Octobris, cōcessit
quod deputari, vel pro tēpore deputandi Con-
fessores in Monasterio B. Mariæ de Guadalupe
Sacramentum Eucharistiæ, quibuscunque per-
sonis ad prædictū Monasterium confluentibus
etiam in die Paschalis ministrare libere & li-
citē possint Diæcessanorum, aut cuiuslibet, al-
terius licētia minime requisita. Ita habetur, in
Cōpendio Ordinis Divi Hieron. §. 2. & 6.
¶ Et

18. ¶ Et in eodem Compendio refertur etiam
q. Antonius Cardinalis ac Penitentiarius Pau-
li. 3. anno primo sui Pontificatus. 13. Calendae
Februarii de eiusdem Pontificis speciali man-
dato Viuae vocis Oraculo super hoc ei facto
indulsi, & concessit, q. omnes Fratres presby-
teri Monasterii predicti. B. Mariae de Gua-
dalupe, tam intra, quam extra, in illius capel-
lis, oratoriis, grangels, & locis aliis eiusdem
Monasterii [non contradicente Priore, aut in
eius absentia aut sede vacante [Vicario] pos-
sint ministrare Sacramentum Eucharistiae, etiam
in die Paschatis, subditis eiusdem Monasterii,
vel ab eo dependentibus, & aliis illuc conflu-
entibus virisq; sexus, Diocesanorum loco-
rum Curatorum, aut Rectorum, ad hoc licentia
minime requisita, & sic praeceptis Ecclesiae sa-
tisfaciant: non obstantibus contrariis quibus-
cunque. Hac Antonius Cardinalis. Ex eodē.

19. ¶ Pater Emanuel. 1. Tom. qq. regu. q. 56. arr.
3. circa has concessiones advertit primo, q. li-
cet specialiter fuerint concessae Monasterio
Beatae Mariae de Guadalupe propter maximā
devotionem ad imaginē immaculatā Vir-
ginis ibi in altari maiori collocatam: per cō-
cessionem tamen. Pii. 4. per Pium. 5. expediā,
haz, &

haz, & similes concessiones factae particularibus
Monasterijs dicti Ordinis, factae sunt commu-
nes totius Ordinis Monasterijs, etiam si in
his non militent causae, propter quas fuerunt
indultae, de quo infra. ver. Communicatio pri-
vilegiorum. §. Quo supposito, cum hoc pri-
vilegium sit iam commune omnibus Mona-
sterijs dicti Ordinis, sequitur euidenter, quod
etiam possunt eo frui Monasteria Ordinum
Mendicantium, & aliorum, qui suorum Indul-
torum, & gratiarum plenissimam habent com-
municationem, & sic sine timore alicuius pec-
cati, & excommunicationis possunt Fratres
Mendicantes, & alij in privilegijs communi-
cantes ministrare Sacramentum Eucharistiae
omnibus fidelibus in die Paschatis. Vbi per-
pendēdū est verbum illud, in Ecclesijs suis. Nā in
alienis Ecclesijs id non poterunt efficere in
communione Paschali. In alijs autem commu-
nionibus non obligatorijs potestatem habēt,
ad in quacunq; Ecclesia fideles communican-
dum, ex concessionibus Nicolai. 5. & Sixti. 4.
& declaratione & extensione Leonis. 10. de
quibus in initio huius articuli fecimus men-
tionem. Et sic Iulius. 2. in privilegio concessio
presbyteris Ordinis Minorū Superius nu.

ro. allegato, indulgens ipsis generaliter, ut Sa-
 cramentum Eucharistie possint omnibus mi-
 nistrare, non excipiendo communionem dies
 Paschalis, hanc concessionem solum voluit, ut
 suum effectum in Ecclesijs ipsorum Fratrum
 sortiretur. Alibi enim id ipsis per diſtam fa-
 cultatem minime indulgetur. Per facultate
 Leonis 10. extra communionem Paschalem,
 id sibi indirecte per viam communicationis
 generaliter conceditur in omnibus comuni-
 onibus voluntarijs, ut scilicet, in quacunque
 Ecclesia possint fideles communicare.

21 ¶ Secundo aduertit predictis non obsta-
 re, quod in multis Religionibus abhinc multis
 annis feruatur Leonis 10. & aliorum Summo-
 rum Pontificum constitutio & privilegium,
 ut scilicet non ad ministraretur fidelibus in Ec-
 clesijs ipsorum Religionum communio Pas-
 chalis. Secundo non obstat quod per non usum
 concessio Iulij 2. & aliorum Pontificum vide-
 tur sublata. Preteritum enim privilegia Regu-
 larium a Summis Pontificibus confirmantur
 quatenus sunt in usu. Nam ad hec responde-
 tur primo, quod confirmando tantum privilegia,
 quae sunt in usu, non proinde visi sunt reuoca-
 re ea quae non sunt in usu: quia privilegia

sunt

sunt in usu iuris, & in illis argumentum a con-
 trario sensu locum minime habet [licet in iure
 communi valeat] & sic ea non confirmando
 relinquantur in robore, quod habent. Secundo
 respondentur, quod hoc privilegium licet non sit
 in usu, habet modo suam vim: quia privilegia
 Minorum [& per consequens aliorum Me-
 dicantium] fuerunt confirmata a Pio 4. & ab
 alijs Summis Pontificibus cum clausula ex cer-
 ta scientia, & de plenitudine potestatis, quae clau-
 sula ut optime docet Pater Emanuel To. 1. qq.
 9. 8. art. 1. & 3. confirmat etiam privilegia quae
 sunt per non usum abrogata. Quid? quod Six-
 tus 5. in noua confirmatione omnium privile-
 giorum concessorum nostrae Seraphicae Reli-
 gioni ex certa scientia, & de plenitudine po-
 testatis confirmavit dicta privilegia, subiectis
 illud verbum, quatenus sunt in usu. Et hoc co-
 firmatur: nam ipse Summus Pontifex non
 solum confirmavit dicta privilegia, sed etiam
 de nouo concessit: & per consequens de nouo co-
 cessit ipsis Minoribus per viam communicatio-
 nis privilegia Nicolai 5. & Antonij Cardina-
 lis concessum Monasterijs Ordinis Dni Hiero-
 nymi, & privilegium Iulij 2. concessum Fra-
 tribus Minoribus. Quae cum sunt tam recentia

Q 9

2

con.

concessa, non potest contra ea allegari non
usus, qui legitimam inducat prescriptionem.
Presertim cum non usus minime prejudicet ig-
norantibus: & talis non usus inditus Reli-
gionibus ex ignorantia privilegiorum fuerit
introducus.

22 ¶ Et quod amplius est, tandem aduertis
presbyteros seculares in Ecclesijs Mendican-
tium celebrantes posse de licentia Fratrum
Sacramentum Eucharistię vtriusq; sexus fide-
libus ministrare, etiam in communione Pas-
chali, vt manifeste patet ex preallegato Iulij.
2. indulto Fratribus Minimis facto. Et sic te-
net Medina in sua Confessorum instructione,
lib. 1. cap. 11. in fine. Et Enriquez. 2. To. de Eu-
charistia lib. 7. cap. 55. nu. 1. tit. cc. de licentia
Sacristę posse quemlibet Sacerdotem secula-
rem in Ecclesijs Mendicantium celebrantem,
Eucharistiā fidelibus ministrare. Quod adeo
est verum, vt celebrando tempore interdicti
id ipsum efficere possit, si seculares habeant
facultatem recipiendi hoc Sacramentum tali
tempore, vt adnotauit Cordua in Additioni-
bus ad Compendium, tit. Communicatio pri-
uilegiorum.

23 ¶ Circa hæc aduerte, qd aliqui viri non in-
dugi

do & i prout refert Doctor Xuarez. 3. p. dispu-
tatione 72. Sec. 2. pag. 1059. col. 2. in fine do-
cent Eucharistię administrationem Sacerdoti
non posse committi, nisi ab Episcopo illum ex-
ponente [iuxta formam Concilij Tridentini,
quę seruetur in instituendis Confessarijs] at
ipse Doctor Xuarez contrarium existimat: nā
licet Concilium non concedat iurisdictionē
ad administrandum Sacramentum Pēniten-
tię nisi Sacerdoti ab Episcopo exposito: non
tamen negat ipsam Sacerdotibus simplicibus
respectu Sacramenti Eucharistię habentibus
ad id licentiam à Sede Apostolica, aut à Paro-
cho. Quid? qd multo maior scientia & pru-
dentia, alięq; qualitates requiruntur in Mini-
stro Confessario, quàm in Ministro Sacramen-
ti Eucharistię, vt est manifestum. Quia ille
est iudex, & medicus spiritualis: hic autem
nihil aliud prestat quàm consecratum Sacra-
mentum ad usum applicare, & ei distribuere,
quem supponit à proprio pastore, esse appro-
batum, cum ab illo habeat dandi facultatem.
Neq; etiam aufert à Parocho licentiam, vt
possit licentiarē quemcunq; Sacerdotem secul-
larem, non impeditum ad hoc munus peragen-
dum. In eadem sententia est Pater Emanuel. r.

Tom. 9. 56. artic. 7. 101.
 24 ¶ Cum in Indorum populis & nouis con-
 uersionibus non semel contingat Sacerdotem
 unicuique & Diaconum simul cohabitare & co-
 existere, dubium est, An Diaconus Religiosus
 possit hoc Sacramentum ministrare Fratribus
 aut secularibus in aliqua necessitate?

¶ Sanctus Thomas. 1. p. q. 82. art. 3. & in 4.
 q. 12. q. 1. art. 3. & Richardus art. 1. q. 3. eisdem
 distinctis, & Durandus q. 4. & Irrefragabi-
 lis Doctor Alexander Halensis. 4. p. q. 50.
 membro tertio. & Summis, ver. Eucharistia &
 ver. Communicare, docent ex Conciliis Nice-
 no, Arelateno, & Carthaginensi, Diaconos in ne-
 cessitate, & iussu presbyteri hoc posse: na
 ad hoc est necessaria iusta causa, ultra mandatum
 presbyteri. Ex quo nulla causa interueniente
 iniquum, & contra ius esset tale mandatum,
 aut licentia, & nullo modo obligaret, nec obe-
 diri posset, quando certo constaret, nullam in-
 teruenire huiusmodi causam. Secus vero esset,
 quando hoc non constaret: nam tunc para-
 dum est Superiori, vel credendum Episcopo
 aut presbytero causam impedimentum, quod
 ius inferiori esset ignotum. Maxime quia non
 oportet hanc causam esse ex tunc, sed mo-
 ralem.

ralem. Aut quod Sacerdos sit debilis, aut infir-
 mus. Ex quibus colligitur responsio ad diffi-
 cultatem propositam, scilicet, si in aliquo Mo-
 nasterio contingat solum Prelatum adesse Sa-
 cerdotem, & ipsam nullo modo posse hoc Sa-
 cramentum Religioso ministrare. &c. Hoc enim
 casu potest ipse Prelatus hoc committere suo
 subdito Diacono Regulari, imo id potest op-
 timo iure precipere. Et idem est, si aliquis fa-
 mulus intra septa Monasterii necessitate in-
 firmitatis teneretur: ipsi enim Prelati possunt
 precipere in hoc casu suo Diacono regulari,
 ut ex Sacramentum ipsum communicet, siquidem
 habent privilegium, ut suis famulis possint
 hoc Sacramentum ministrare, prout infra di-
 cetur. Similiter poterit Prelatus, vel alius Sa-
 cerdos legitime impeditus precipere Diacono
 in casu proposito, ut deferat Corpus Christi.
 & illud fidelibus administret. Et quando dicit
 in dicto Concilio Niceno, quod Diaconi iussu
 presbyteri possunt hoc Sacramentum ministrare,
 debet intelligi de presbytero habere auctori-
 tatem, & iurisdictionem ad administrandum
 dictum Sacramentum siue iure communi, siue
 ratione alicuius privilegii. Verum est tamen, quod
 hac licentia raro debet concedi modo, nisi

aliqua gravissima necessitate interveniente, instante videlicet articulo mortis. Presertim iuxta presentem Ecclesie statum: in quo fere omnino in desuetudinem abiit, ut Diaconi hoc munere fungantur.

25. ¶ In casu vero quo tanta esset necessitas ut viaticum necessario sit egroto administrandum, & Sacerdos ex malitia Diacono administrandi facultatem denegaret: posset utique [presbytero contradicente] Diaconus infra anno Sacramenti administrare. Quia presentia Sacerdotis sua potestate abutentis, ac simul la esset, reputanda est, & recurrendum ad voluntatem interpretatiuam superioris Episcopi, aut Papæ, seu ad ius commune: vel certe si necesse sit ad Christi Domini voluntatem, qui in eo casu censetur dedisse huiusmodi facultatem. Ita docent contra Siluestrum Magister Soro & Doctor Xuarez, & noster Emanuel. 1. Tom. qq regul. q. 66. art. 8. vide supra. num. 17.

26. ¶ Cum autem Sixtus. 4. & Leo. 10. concesserint Monialibus Sanctæ Claræ, earumque Abbatissis, & Monasterijs, & Monialibus Conceptionis sub cura Fratrum Minorum viventibus omnia privilegia & indulta quæ concessa sunt Fratribus Minoribus, ac eorum præ-

latis.

tatis & Monasterijs. & hoc sit illis concessum. Sequitur quod sicut et licentia Sacriste potest in Monasterijs Mendicantium simplex Sacerdos secularis Sacramentum Eucharistie ministrare: ita etiam in Monasterijs Monialium potest Sacerdos secularis cum licentia Confessoris Monialium, aut Capellani id ipsum secularibus ministrare: in hoc enim vis communicandi privilegiorum consistit. Cetera ad hanc materiam pertinentia vide ver. Capsula Provincialia, nu. & ver. Reges Catholici. nu. & verb. Sacramenta, num. & verb. Vnctio Extrema. num.

COMMUNICATIO Privilegiorum.
De singulorum Ordinum Mendicantium Privilegiis quibus inter se communicant.

De mutua & expressa communicatione privilegiorum utriusque Ordinis Predicatorum scilicet & Minorum.

8. ¶ Ultra ea quæ dicta sunt in principio huius tractatus de numero Ordinum Mendicantium, & de mutua suorum privilegiorum communicatione, adverte, quod Sixtus. 4. notabilem fecit

Q q

notabilem fecit communicationem priuile-
giorum pro Fratribus Predicatoribus, & Mi-
noribus, & eis fubieftis. Quae communicatio
habetur in Compendio, nu. 12. & 3. & in lib.
Monumenta Ordinis primae impressionis. fo.
61. & fecunde. fol. 144. concess. 367.

¶ Sixtus ergo, 4. concessit professoribus
Ordinis Minorum, vt concessis Fratribus Pre-
dicatoribus, & eiusdem Praedicatorum Ordinis
Fratribus, vt concessis praedictis Fratribus
Minoribus priuilegiis, indulgentiis, gratiis,
favoribus & indulgiis, tam spiritualibus quam
temporalibus a Romanis Pontificibus pre-
decessoribus suis & aliis auctoritatem habentibus
[quae omnia ac si nominatim exprimerentur
haberi voluit pro expressis] potiri & gau-
dere possint & debeant perpetuis futuris tem-
poribus in omnibus & per omnia prorsus &
sine vlla differentia: perinde ac si quae vni ex
Ordinibus praedictis sunt concessa vtrique si-
mul nominatim concessa fuissent, aut concede-
rentur in posterum. Et voluit quod ea quae de
Magistro Generali, & Prouincialibus Priori-
bus dicti Ordinis Praedicatorum, ac Monaste-
riis Monialium sub eorundem Fratrum Prae-
dicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis
insti-

instituta videntium sunt statuta in Generali
& Prouincialibus Ministris & Vicariis dic-
ti Ordinis Minorum, & Monasteriis Monia-
lium Sanctae Clarae, & c. contra censeantur ef-
fe statuta.

¶ Idem Sixtus in Bulla Aurea, omnes &
singulas, gratias, concessiones, & peccatorum in-
missiones, immunitates, exemptiones, facultates,
priuilegia, & indulgia spiritualia, & tempo-
ralia quauicunque sint Eremitarum Sancti Au-
gustini, & Carmelitarum, & Seruorum Sanctae
Marie Fratrum Ordinibus, & eorum Ecclesiis,
& Oratoriis ac Domibus Prioribus, Frat-
ribus, & Sororibus coeuerfis & oblatiis, & vtrius-
que sexus personis de penitentia nuncupatis,
a Predecessoribus suis Romanis Pontificibus,
& ab eodem Sixto aut aliis auctoritate habenti-
bus [quae omnia ac si nominatim exprimerent ha-
beri voluit pro sufficenter expressis] concessim
vel diuim in genere vel in comuni concessa,
eisdem vel eorum cuiuslibet Praedicatorum, & Minorum
Fratrum Ordinibus, Domibus, Ecclesiis, Orato-
riis, Generali Magistro, Ministro, Prioribus,
& Ministris Prouincialibus Coequalibus, Prio-
ribus, & Guardianis Sororibus oblatiis coeuer-
fis & vtriusque sexus tertii Ordinis seu de
Peni-

Pœnitentia nuncupatis, & alijs eorundem Ordinum personis de nouo concessit, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem nominatim directè & expresse concessa fuissent.

¶ Modo singulorum Ordinum Mendicantium priuilegia proponamus.

IND V L T A A P O S T O L I C A Q V I
bus Sacer Ordo Prædicatorum Mendicantium
Ordinum gaudet priuilegijs.

¶ Leo. 10. Motu proprio communicauit, & de nouo concessit Ordini Prædicatorum omnes & singulas gratias, concessiones, indulgentias peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates priuilegia, & indulta tam spiritualia, quam temporalia, qualiacumq; illa fiat, quæ Minorum Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minimorum Fratrum Ordinibus, & eorum Ecclesijs, & oratorijs, ac Ecclesijs ipsas & oratoria visitantibus cuiuscumq; status, aut sexus existant, seu pro eorum manutatione, & ornatu contribuentibus, nec non domibus & præsidentibus, non solum Generalibus, sed etiam Provincialibus, & Con-

uentualibus, Fratribusquæ & sororibus, nec non Monialibus & conuersis & oblatis ac vtriusquæ sexus personis de pœnitentia, seu tertii habitus nuncupatis, à prædecessoribus ipsius Leonis, aut ab ipso eiusque successoribus, aut alijs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuissim, ingenere, vel in specie, concessa sunt, aut in posterum cōcedentur: ac si omnia & singula nominatim exprimerentur dicto Ordini Prædicatorum, & illius Ecclesijs, oratorijs, & Ecclesijs ipsas & oratoria visitantibus, seu pro earum manutatione, & ornatu contribuentibus, nec non domibus, Magistroquæ Generali, Provincialibus, & Conuentualibus Fratribus, etiam sororibus siue Monialibus: conuersis quoquæ, & oblatis, ac vtriusquæ sexus personis, de pœnitentia nominatis, & alijs eiusdem Ordinis personis, ex Compendio Cap. Font. num. 15.

¶ Collector priuilegiorum aduertit, quod Leo. 10. in fine huius cōcessionis latissimas, & fortissimas non obstantias ponit, ita quod in omnibus cōmunicationibus priuilegiorum non reperiatur alia melior concessio, nec adhuc æqualis ut patebit bene intuenti. Sed re vera venotat Pater Magister à Veracrucē alia cōmunicatio

alicario facta est Fratribus Predicatoribus a Paulo. 3. anno Domini. 1542. Quæ est amplissima super omnes quas videre contingit, maxime quia de concessis & concedendis est.

¶ Ioannes ergo a Tolero tituli Sancti Sixti Sacre Romanæ Ecclesiæ presbyter Cardinalis Burgensis nuncupatus, attestatur, & fidenter facit Rome ad Campum Agonum, anno a Nativitate Domini. 1542. die vero Vigesima mensis Decembris, q̃ Sanctissimus in Christo Pater & Dominus noster Dominus Paulus Papa. 3. Pontificatus sui anno nono ad instantiam Religiosi viri Fratris Hieronymi de Sancto Iacobo Ordinis Predicatorum, concessit universis & singulis dicti Ordinis Predicatorum Religiosis & Fratribus per Provinciam dominicam, & gubernationem Dñi Antonii de Mendoza tunc Proregis Mexicani, tunc & pro tempore constitutis: ut libere & licite vti, potiri, & gaudere possint, & valeat omnibus gratiis privilegiis, &c. prout supra, ver. Altare nu. 5. f. 169. p. 2. & f. 170. Et hoc per suum Vniuersæ vocis Oraculum predicto Cardinali factum de benignitate Apostolica misericorditer, & gratiose perpetuo concessit & indultit: idq; per Cardinalis nominati patres litteras attestari & testificari mandavit.

¶ Pater

¶ Pater Magister a Veracrucis quatuor circa hanc concessionem aduertit. Primum, q̃ omnibus Religiosis Mendicantibus in predicta gubernatione degentibus, vel qui post modum erunt perpetuo, dat & communicat omnia privilegia, & indulta, & gratias, & exceptiones, & immunitates, & fauores tam spirituales quam temporales etiam per viam extensionis & communicationis quæ hætenus fuerunt concessa, sive Monasteriis, sive priuatis personis, aut Domibus, aut Hospitalibus.

¶ Secundo dicit, q̃ omnes gratias exemptiones & indulta concessa: etiam si temporalia sint perpetuo ipse Pontifex dat, & concedit Religiosis habitantibus in Noua Hispania.

¶ Tercio aduertit, q̃ per hoc privilegium Summus Pontifex dat de plenitudine potestatis, & communicat Religiosis Noñe Hispaniæ omnia indulta, & privilegia a Sede Apostolica, & suis predecessoribus quomodolibet data. Et non solum data: concessa ante, sed omnia etiam in posterum concedenda impartit. ¶ Aduertit quarto, hoc esse magnū concessum, quia per illud privilegium datum post, per Iulium tertium, & Paulum quartum, generaliter omnibus:

Spe

ſpecialiter videtur conceſſum habitantibus in
 Nouo Orbe, & conceſſum illis qui ad terras
 de China, & Cochinchina, &c. proficiſcuntur.
 Quæ verba maxime notanda ſunt: nam per
 illa reſpondetur ad dubium illud. Si Fratres
 Mendicantes exiſtentes ſeu habitantes in In-
 ſulis Philippinis, & in Regno Chinae de Ci-
 an &c. gaudeant eisdem priuilegijs quibus vtun-
 tur, fruuntur, & gaudent exiſtentes & admini-
 ſtrantes in hoc Nouo Orbe. Nam reſponderetur
 quod ſine dubio communicant in omnibus
 priuilegijs. Quod etiam patet per ea quæ Leo
 10. Ioanni Clapioni, & Francisco de Aagelis,
 Fratribus Religioſis noſtri Ordinis conceſſit,
 & alijs Fratribus Mendicantibus euntibus
 ad indianas Inſulas, aliasque Prouincias Caro-
 li Hispaniarum & Romanorum Regis Catho-
 lici ditioni ſubjectas, & illis propinquas ter-
 ras, vbi homines veritatis fidei cognitione
 carent. ¶ Et Doctiſſimus Pater Frater Ioannes
 Focher huius, Nouæ Hispaniæ præclarum lu-
 men in huius indulti explicatione, dicit in
 hoc Breui Fratribus Prædicatoribus ampli-
 ſſimam concedi priuilegiorum alijs Reli-
 gioſis quorumvis Ordinum vtriusque ſexus
 conceſſorum, communicationem.

6 ¶ Pau-

¶ Paulus. 4. Romæ apud Sanctum Petrum
 ſub anulo Piſcatoris die nona Martij, anni
 Domini. 1556. ad inſtantiam Stephani Viſ-
 maris Generalis Maſtri Ordinis Fratrum
 Prædicatorum omnia & ſingula priuilegia im-
 munitates, exemptiones, libertates, prærogati-
 uas, fauores, conſervatorias, declarationes, fa-
 cultates, gratias, conceſſiones, indulgentias,
 indulta ſpiritualia, & temporalia etiam per modum
 communicationis & extenſionis inter ſe & cum
 alijs Ordinibus Mendicantibus tam per Bene-
 dictum. 11. Gregorium etiam. 11. Martinum. 5. Euge-
 nium. 4. Nicolaum. 5. Sixtum. 4. Leonem. 10.
 Clementem. 7. Paulum. 3. & Iulium etiam. 7.
 quam alios Romanos Pontifices prædeceſſo-
 res ſuos, & Sedem Apoſtolicam tribus Ordi-
 nibus. S. Dominici conceſſa. Illorumque vel ab
 eis dependentibus Monafterijs, domibus, Ec-
 cleſijs, & locis quibuſcunque, in genere vel in
 ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam ac Viuæ
 vocis Oraculo, aut alias tam per præfatos ac
 quoscumque prædeceſſores ſuos, ac illum, &
 Sedem prædictam, quam Imperatores, Reges,
 & alios Principes ſub quacunque forma, &
 expreſſione verborum conceſſa. Nec non cum
 omnibus & ſinguli in eis contentis clauſulis

R r

& do-

& decretis litteras huiusmodi ac deinde Tera-
sa quaecumq; auctoritate Apostolica tunc pre-
sentium approbavit, confirmavit & innovavit.
Nec non omnes & singulos iuris & facti de-
fectus [si qui fortam intervenierint] supplevit.
Illaq; omnia & singula perpetuis & valide fir-
mitatis robur obtinere & firmiter observari
debere decrevit. Et nihilominus pro potiori
cautela illa omnia quae per praefatos prede-
cessores suos, ac Imperatores Reges & Princi-
pes, ac illum, & Sedem eandem praefato Ordi-
ni concessa statuta, & ordinata fuerint: etiam
iuxta favorabiliorem illorum interpretationem.
Et praesertim ut pro tempore deputati
Confessores Fratres dicti Ordinis Predicatorum,
huiusmodi omnium quarumcunque Dice-
celum utriusq; sexus Christi fidelium ad eos
pro tempore recurrentium Confessiones au-
diant: eosque etiam in casibus quibus eis per
privilegia Sedis Apostolicae, etiam per modum
communicationis & extensionis quoruncunq;
que Ordinum hactenus concessum est, possint
absolvere: & singulorum Ordinum etiam Me-
norum Fratres quorum privilegia eidem Or-
dini Predicatorum sunt communicata & ex-
tensa absolvere consueverant, absolventes
penite-

penitentiam salutarem iniungendi. Omni tamen
tempore, praeterquam in die Resurrectionis Domi-
nici. Sacramenti Eucharistiae tam illis quam
aliis quibuscumque personis licite ministrandi
facultatem indulget, ac de nouo concessit im-
pensis & per omnia, ita qd praedictae perso-
nae, nec non Monasteria, domus, & loca huius-
modi illis tam in genere quam in specie con-
cessis, uti, potiri, & gaudere possint, & debeat
Arripis impositionibus, gravaminibus, oneribus,
decimis, quarta & quinta etiam funera-
rum, & aliorum quoruncunq; etiam legato-
rum & oblatorum & concessorum pro tempore,
nec non pedagibus, & gabellis ac omnibus & sin-
gulis aliis supra dictis libera penitus immu-
nitas & exempta sint, & esse censeantur conces-
si, ac statuit & Ordinavit. Sic quoque in premit-
tis omnibus & singulis per quoscunque quavis
auctoritate fungentes iudices & personas su-
bitata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudi-
candi, & interpretandi facultate, et auctoritate iudi-
cari, et interpretari debere. Irritum quoque &
inane, si secus super his a quoquam quavis auc-
toritate scienter vel ignoranter contigerit arbi-
trari, declaravit. Ac praemissa omnia & singula
modo & forma praemissis, ac sub censuris, &

penis Ecclesiasticis de nouo observari debere, mandauit, & inhibuit, ac sternit, & ordinat, nunc decernens quod literis prefatorum predecessorum & presentibus ac in eis contentis quibuscunque per quasque literas Apostolicas, & quasque clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaiores & insolitas ac irritantia decreta in se continentes, nullatenus derogari possint & si derogari existerit derogationes nemini suffragentur. Deinde in fine tollit omnem derogationem factam privilegiorum, & precipit Episcopis Abbatibus & aliis Prelatis, & Canonicis, & officialibus in spiritualibus Episcoporum, ut quoties fuerint requisiti ab aliquo quos concernunt privilegia solemniter publicent & faciant presentes literas plenum effectum sortiri: non permittentes quemquam quomodolibet indebite molestari. Et contradiceres, & rebelles per censuras, & alia iuris remedia compellere, etiam inuocato ad hoc [si opus fuerit] auxilio brachii secularis. Apponenda tandem fortissimas non obstantias. Non obstantibus [inquit] constitutionibus Super Cathedram Bonifacii. 8. & Clementina Religiosa de Privilegijs, et Dudum, de Sepulturis, ac Regulis.

gillis Cancellarie Apostolicæ editis, et editis, ac Bonifacii. 8. de vna &c. et aliis Apostolicis, ac Provincialibus, Capitularibus, Generalibus, specialibus constitutionibus, et ordinationibus, et in ultimo Generali Concilio Lateranensi celebrato, et aliis Concilijs editis &c. Et omnem tollit restrictionem si quæ facta est per alios Pontifices: et si alia quod privilegium reuocatum est, pristinae restituit dignitati. Hoc Breue habetur Authentice sum et impressum in lib. Privilegiorum Fratrum Predicatorum cura et diligentia Reverendissimi Patris Stephani Vfus maris Magistri Generalis excusso fol. 258.

7 ¶ Doctissimus Pater Magister Alphonsus à Veracruce in huius Brevis explicatione alia qua notanda esse dicit, quæ faciunt in favorem Religiosorum à Paulo. 4. concessa ad instantiam Magistri Generalis Predicatorum.

¶ Primo omnia privilegia hic posita et omnia alia et singula quæ habentur, ac si sufficienter essent expressa, et de verbo ad verbum posita confirmat approbat et innovat quomodocunque concessa, siue Ordinibus Mendicantium, siue non Mendicantium personis vel domibus seu locis, et perpetuam vult habere firmitatem.

per quoscunque antecessores suos, vel per eundem Apostolicam fuerint concessa. Vnde per huiusmodi indultum & per verbum innouamus, omnia priuilegia Religiosis in Nouo Orbe commorantibus ab aliis predecessoribus data, scilicet à Leone, Adriano, Paulo, Clemente, sunt nunc roborata. Et licet per verbum innouamus in priuilegio possum non datur nouum ius, vt est textus de Priuilegiis. cap. Ex parte, & cap. Quia, sed tamen per verbum innouamus, antiquum ius conseruatur. Cum ergo priuilegia memorata superius habuerunt ius & firmitatem suam, vt est illud Leonis, & Adriani &c. sequitur quod nunc per Paulum. 4. per innouationem, quod illud ius antiquum conseruatur, & non sunt antiquata, neque cessauerunt, vt aliqui putant, sed nunc illud antiquum ius conseruatum est.

¶ Secundo Paulus. 4. in hoc priuilegio approbat & confirmat ac de nouo concedit ipsis Religiosis quę per Imperatores, Reges & Principes fuerint illis concessa quomodocunque, & subquacunque forma, & expressione verborum ad eos pertineant: & dicit quod cum ius clausulis & decretis debent obseruari & vult habere perpetuam firmitatē. Ex quo mul-

ta con-

ta conceduntur Religiosis habitantibus in Nouo Orbe & Indorum conuersioni, manutentioni, & profectui intendentibus. Nans primo cum per literas Imperatoris Caroli. 5. Religiosi in partes has Indiarum fuerint destinati ad prædicandum verbum Dei, & ad instruendos in fide Neophytos, & manutenendos & confortandum in fide [iuxta præceptum Pontificis Alexandri 6.] sint missi perinde est, ac si per Pontificem Summum mitterentur.

¶ Et similiter quia Reges Catholici per suas literas Regias prouident, vt Religiosi libere suis vtantur priuilegijs à Pontificibus concessis: etiam idem est, ac si Pontifex ipse speciales de hoc dirigeret literas. ¶ Eadem ratione cum expresse per Reges Castellę sit præceptum, vt Religiosi possint edificare domos pro Religiosis vbicunque fuerit necessarium p instructione Neophytorum: vt patet in expressis literis ad triū Ordinum Prouinciales specialiter directis; Sequitur posse Prouinciales sine aliqua requisita licentia accedere ad loca vbi ipsi indicauerint expedire, & ibidem posse edificare domum ad habitandum, sicut si per Pontificem esset concessum.

R r

¶ Pars

¶ Pari etiam modo cum Rex Castellę pręmissum habeat, vt sine Diocesani licentia solum Proregis facta copia possint Religiosi habitare in populis et cęnobia constituere, Sequitur licite id posse fieri sine consensu Episcoporum imo et ipsis contradicentibus. Non obstante q̃ iniure sint aliqua capitula quę disponant debere fieri cum cōsensu Episcoporum. Quia cum Paulus. 4. literas omnes et indulta et fauores concessos per Imperatores, et Reges confirmat, et ibidem sit scriptū, vt sine licentia Diocesani possit fieri: non est necessaria eorum facultas, etiam perinde est sicut si à Papa emanassent tales literę.

¶ Item, quia per patentiē Schedulā Imperatoris qui Noui Orbis patronus est, Episcopis, et aliis Prelatis insinuat ne nouum aliquid fiat, sed consuetudo quę pręualuit hucusquę seruetur, ne in loco vbi habitant continue Religiosi, neq; in oppidulis subiectis ponantur Curati seculares, et suo regali consilio pręcepit sic obseruari, sequitur, q̃ Episcopi non debent ponere, ne sequatur turbatio, et pusillorum scandalum si ponantur: nam ob id tolli libera administratio Sacramentorum ipsis Religiosis, quam habent per sua priuilegia, et talis sic

lis sic

Ita sic positus contra voluntatem Regis est, ne si contra voluntatem Pontificis poneretur, neq; potest interdicere ipsis Religiosis, vsus ipsorum priuilegiorum suorum, imo talis incidit in pœnas positas contra illos qui contrahunt. ¶ Tertio non solum omnia hactenus concessa confirmat et innouat, sed etiam de nouo concedit, et vult habere perpetuam firmitatem, et sic videtur nunc concedere quę per Gregorium. 9. et Nicolaum. 4. Leonem. 10. Adrianum. 6. Clementem. 7. Paulum. 3. sunt data Religiosis qui Infidelium conuersione dant operam. ¶ Quarto vult Pontifex et concedit, q̃ omnia et singula priuilegia fauores et indulta quomodolibet concessa Religiosis intelligi et interpretari debeant in partem fauorabiliorem, et tollit ab omnibus cuiuscunq; sint dignitatis auctoritatem iudicandi vel interpretandi secus, et si quid fuerit attentatum irritum et inane dicit. Quę concessio est valde consideranda, quia cum priuilegia sint leges priuatae, et vt plurimum contra leges communes: et id quod est contra ius cōmune habeatur velut odiosum, et sic restringendum iuxta regulam iuris in 6. Odia sunt restringenda, et fauores, ampliandi: Summus

R r

3

Pou-

Pontifex in fauorem Religiosorum declarat
ut sua priuilegia intelligantur esse fauores;
& non odia: quandoquidem dicit: in partem
fauorabiliorem esse interpretanda. Haben-
dum est enim velut Principis priuilegium,
quod latissime venit interpretandum: ut est
textus expressus de Verborum significat. cap.
Omni. Ex hoc apparet, qd si esset dubium, an ad
vsum priuilegii Leonis. 10. de administratio-
ne Sacramentorum ab ipsis Religiosis sit necesse-
sarius consensu Episcopi aut Curati, an nō sit
requisitus: & sit pars odiosa qd sit requisitus, &
fauorabilis. & Religiosis ministrantibus, & ip-
sis ministratis qd non est necessarius: oportet
in partem fauorabilem vel fauorabiliorem in-
telligere & interpretari. Similiter si esset du-
bium, an priuilegia cessauerint eo qd iam fac-
ta sit Infidelium conuersio, & est pars odiosa
qd cessauerunt, & fauorabilis quod non cessa-
uit: oportet amplecti partem fauorabilem
alia relictā. Et est irritum & inane quodd secus
fuerit iudicatum, vel interpretatum, ut Papa
disponit apertissimis verbis.

¶ Quinto, Omnibus Prelatis Ecclesie &
aliis in dignitate constitutis quoties fuerint
requisiti ab illis quos tangit, mandatur vt den-
-

fauo- ..

fauorem, & defendant Religiosos, & non per-
mittant in aliquo molestari: sed pacifice fru-
antur & gaudeant priuilegiis indultis immu-
nitatibus exemptionibus &c. sibi concessis.
Et contradicentes per censuras, compellant:
& si necessarium est, inuocent brachia seculares.
¶ Sexto derogat Clementine Religiosi,
de Priuilegiis, & Dudum. de Sepulturis, &
Concilio Lateranensi, sub Leone. 10. sic vt his
non obstantibus videantur concessa priuile-
gia Religiosis, que data sunt contra illud ius
commune. Vt quod possint Baptizare vbī
sunt nouiter conuersi: & nubentes benedi-
cere, & Extremam unctionem ministrare. &
alia que solet Curatus, etiam si in Clementi-
na Religiosi, sit illis prohibitum, & inter-
dictum.
¶ Tandem, Omnem derogationem, restric-
tionē, aut anullationem factam per aliquem
predecessorem Pontificē tollit, etiam per Leo-
nem. 10. in Concilio Lateranensi, cui specia-
liter derogat. Et sic omnia & singula priui-
legia hactenus concessa reponit, & in pristi-
nam dignitatem, & firmitatem restituit. Et ea
ratione dicit, se ea non solum confirmare,
& innouare, sed de nouo concedere.

Ecce

Ecce qualiter Paulus. 4. communicationem priuilegiorum Fratribus Prædicatoribus ab alijs Pontificibus concessam, non solum approbat confirmat et innouat: sed etiam de nouo concedit et multa alia infauorem prædicatorum Religiosorum, et omnium aliorum Mendicantium.

14. ¶ Pius. 5. Romæ apud Sanctum Petrum sub a nulo Piscatoris die. 23. Septembris anni Domini. 1571. Pontificatus sui anno. 6. omnia et singula priuilegia indulta, cõcessiones, suppressiones, et extensiones, vniones, incorporaciones, applicationes, immunitates, exemptiones, libertates, prerogatiuas, fauores, communicationes, indulgentias, et alias quascunq; gratias Ordini Fratrum Prædicatorum, et eiusdem pro tempore existentibus Magistro Generali Fratribus, et Monialibus auctoritate Apostolica approbanit confirmauit, et innouauit illaq; omnia et singula efficacia existere, et perpetuam roboris firmitatem obtinere, et perpetuo inuiolabiliter obseruari debere, decreuit.

¶ De priuilegijs Fratrum Minorum quibus gaudent priuilegijs et indultis aliorum Ordinum Mendicantium.

¶ Alex-

15. ¶ Alexander 6. concessit Fratribus Minoribus regularis obseruantie, ut omnibus et singulis gratis, et priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, et indultis spiritualibus, et temporalibus tam Fratrum Prædicatorum quam Eremitarum sancti Augustini, et Beati Marie de Monte Carmeli, omnibq; alijs Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem, etiam per literas Apostolicas Magnæ Magni nuncupatas, hæcenus concessis [quorum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur, haberi voluit pro sufficienter expressis] uti, potiri, et gaudere libere, et licite possint, et debeant in omnibus et per omnia, perinde ac si prædictis Fratribus Minoribus specificè concessa fuissent. Ex Compenn. 2.

16. ¶ Clemens. 7. et Iulius. 2. concesserunt Fratribus Minoribus consimilem communicationem priuilegiorum, aliorum Ordinum Mendicantium, ad literam ponendo verba quæ Alexander. 6. posuerat in prædicta cõsessione communicationis.

17. ¶ Sixtus. 4. concessit seu communicauit Fratribus et Sororibus trium Ordinum Beati Francisci omnia priuilegia tam spiritualia, quam temporalia, quæque indulgentias

exce-

et ceteris Mendicantium Ordinibus concessis tam in communi quam in particulari eorumque Ecclesiis, & locis quibuscunque.

28. Idem Sixtus concessit, quod Sorores S. Clare sub obedientia Fratrum Minorum Obstantibus existentibus gaudeant omnibus privilegiis, exemptionibus, & gratiis concessis in generalibus Capitulis, reformationibus, Sororis Collectis.

29. Idem Iulius 2. concessit Fratribus Minoribus eorumque domibus omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, concessiones, indulgentias, & indulgentiam tam Viue vocis Oraculo, quam alias sub quibuscunque tenoribus, & formis Fratribus Ordinis Predicatorum regularis Observantiae Regnorum Castellae, & Legionis, ac illorum domibus per ipsum Iulium, & predecessores suos Romanos Pontifices aut Sedem Apostolicam concessa, ac si predictis Fratribus Ordinis Minorum, eorumque domibus concessa forent.

30. Idem Iulius postea declaravit & concessit, quod in predicta privilegiorum gratiarum, & indulgentiarum prefatorum communicatione, id universaliter per predecessores suos toti Ordini Minorum, quam etiam per ipsum particulare predictorum Regnorum prius facta,

VI 68,

ut ea, quae ad absolutionem & dispensationem, vel alias ad Priorem Generalem, seu Magistrum Ordinis prefatorum Fratrum, verbi gratia, Predicatorum spectant ad Magistrum, vel Vicarium Generalem Fratrum Minorum pertineant. Et ea quae ad Priores Conventuales id est, Praelectos singularem domorum Ordinis Predicatorum, & eorum Vicarios, similiter spectant ad Guardianos, & eorum Vicarios Ordinis Minorum similiter spectant. Et ea, quae ad Priores seu Vicarios, vel Supiores, Provinciales id est, Praelectos, qui medijs sunt quocunque nomine celebratur, & vocentur inter predictum Generalem vel Magistrum Ordinis, Priores Conventuales & eorum Vicarios, simili modo spectant ad Ministros, et Vicarios Provinciales, ac Custodes qui etiam medijs sunt inter Ministros & Vicarios Generalem, et Guardianos, eorumque Vicarios similiter pertineant. Et quod, sicut de potestate Praelectorum, scilicet, de Praelectis ad Praelectos dictum est, ita de congregationibus unius, ad congregationem alterius Ordinis, et de Fratribus privatis, id est, sine praetura, ad Fratres priuatos, et de festiuitatibus ad festiuitates, in his casibus, in quibus congregationibus, vel Fratribus privatis ac festiuitatibus alterius Ordinis aliquid concessum est, nunc et priore

pore

70

porē respōdēt concessa intelligantur. Ita q̄
ea quæ in honorem Sanctorū Dominici, Pe-
tri Martyris, Thomæ de Aquino, Catherinæ
de Senis, Fratribus, vel locis Prædicatorum
sunt concessa, omnia illa Fratribus Minoribus
pro fatis, eorumq; locis, ac festiuitatibus
Sanctorum Francisci, Antonij, Ludouici, Ber-
nardini, Bonauenturæ, Quinque Martyrum die-
bus Ordinis, qui apud Marrochium Martyrij
coronati adepti sunt, et Sanctæ Claræ, ac in a-
lijs festiuitatibus dicti Ordinis Minorum, si-
cut in diebus maiori numero, quam festa ipsorū
Fratrum Prædicatorum, sint et intelligantur
concessa. Ex Compendio Archiepiscopi Cesa-
riensis: ver. Communicatio priuilegiorum.
num. 210. &c. 11. Et in Compendio priuilegio-
rum. num. 13. Hoc idem indultum refert Frater
Enlantiel: Tom. 1. qq. q. 55. art. 20. Circa hanc
concessionem vide ea quæ dicuntur, ver. Fe-
sta. Ordinum, num.

COMMUNICATIO CVM
Monialibus.

21. 22. ¶ Leo. 10. concessit, q̄ essent Moniales San-
ctæ Claræ gaudēt priuilegijs Fratrum Minorum,

rum, ita & ipsi Fratres gaudeant, & vti possint
priuilegijs ipsarum Monialium quæ sub cura
ipsorum sunt dumtaxat, & in spiritualibus tā-
tum. Ex Compendio. num. 14.

FRATRV MINORVM PRIVI-
legia quibus vtraq; familia scilicet Cismontana
& Ultramontana communicat in priuilegijs.

22. ¶ Innocentius 8. concessit, q̄ omnia indul-
ta gratiæ ac priuilegia concessa & concedēda
Fratribus familiæ Cismontanæ cēstantur etiā
concessa Ultramontanis, & ē conuerso. Ex
Comp. num. 8.
23. ¶ Iulius. 2. concessit Fratribus Minoribus
obseruantie Ultramontanis, hoc est Hispanis,
Gallis, & Alemanis, q̄ omnibus Indultis &
priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus,
gratiis, indulgentiis, & libertatibus familiæ
Cismontanæ, concessis & in posterum conce-
dendis vti. potiri, & gaudere libere, & licite
prorsus & absq; vlla differentia in omnibus,
& per omnia valeant, perinde ac si illa omnib;
eidem familiæ Ultramontanæ nominatim ac
specialiter & expresse concessa fuissent. Ex
Compend. num. 11.

24. ¶ Idem Leo concessit, ut omnia & singula privilegia et indulta Ordini Fratrum Minorum, tam per ipsum Leonem quam per alios quoscunq; Romanos Pontifices concessa Fratribus Minoribus Observantie ac Conventualibus prædicti Ordinis inuicem perpetuo sint communicata, eisque suffragentur in quantum concordie per eundem Leonem facte non sunt contraria. Ex Compendio Archiepiscopi prædicti. num. 12. 13. & 14.

DE EXPRESSIS INDULTIS
quibus Fratres Minores omnium Ordinum Mendicantium et non Mendicantium gaudent privilegii sue professioni et regulari observantie non contrariis.

25. ¶ Sed amplior multo et extensior est communicatio privilegiorum pro tribus Ordinibus sanctissimi Patris nostri Francisci concessa à Clemente. 7. sub anulo Piscatoris, die 30. Maij, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo, Pontificatus sui anno. 24. De qua Collector hoc eodem titulo. §. 19. Cuius tenorem refert Pater noster Christophorus à Capite fontium nostre Minorum Observantie familie quondam Generalis, in Compendio.

péndio. fol. 213. quam etiam refert Frater Emanuel in Explicatione Cruciate fol. 193. & Tom. 1. qq. regul. q. 55. art. 1. Clemens igitur. 7. Monasterio proprio, & ex certa scientia omnia & singula privilegia, immunitates exemptiones, indulgentias, peccatorum remissiones & gratias, ac omnia & singula indulta Ordini Fratrum Minorum regularis Observantie, & Sanctæ Claræ, ac Terio de Penitentia nuncupato Ordinibus, illorumq; Fratribus, Monialibus, Sororibus, viriisque, sexus personis, ac Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, & locis quibuscunq; etiã per modum extensionis, seu communicationis, & alias quomodolibet per quoscunq; Romanos Pontifices prædecesores suos, ac per ipsum, & Sedem Apostolicam concessa, auctoritate Apostolica approbavit, & innovavit, ac perpetuę firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decrevit. Ipsosque Fratres Moniales, Sorores, personas, Monasteria, Domos, Ecclesias, & alia loca huiusmodi omnibus & singulis privilegijs, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, indultis, indulgentijs, peccatorum remissionibus, & gratiis quibusvis cõgregationibus dictorum Ordinum quomodolibet concessis & concedendis

nec non quibuscunq; facultatibus, & gratis [Fratrū professioni regularis Observantiae non contrariis] alijs Ordinibus quibuscunq; non Mendicantibus quomodolibet concessis & concedendis vti, frui, & gaudere posse atq; debere in omnibus et per omnia, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent. Hæc Clementis. 7.

26 ¶ Paulus. 4. Neapolitanus ex familia Carraffa fuit coronatus Romę. 7. Calendas Iulij anni Domini. 1555. & ibidem apud Sanctum Marcum sub anulo Piscatoris die prima sequentis mensis Iulij, Pontificatus sui anno primo, pro maxima quam habebat erga Ordinem nostrum deuotione, ad instantiam Fratris Clementis de Monelia tunc Generalis Ministri Ordinis Minorum regularis observantiae, vniuersa & singula priuilegia &c. tribus Ordinibus Sancti Francisci concessa à Gregorio. 9. Bonifacio. 8. Alexandro. 4. Nicolao. 5. Clemente. 4. Eugenio etiam 4. Leone. 10. Clemente. 7. Paulo. 3. et Iulio eius 3. ac alijs Romanis Pontificibus prædecessoribus suis, et Sede Apostolica approbavit, confirmavit, innouauit, & de nouo cōcessit: etiam per modum communicationis, & extensionis

cum .

eum alijs Ordinibus Medicantibus et non Medicantibus: et ea omnia in ampliorem, & favorabiliorem partem et omni sublata restrictione intelligi & interpretari debere. Patet in Bulla quæ Authentica asseruatur in Archivo Sancti Francisci, et Sancti Augustini de Mexico, & est impressa in Bullario, in Bullis ab ipso Paulo expeditis. nu. 4. Cuius fragmentum accipe: quia valde notandum.

¶ At ergo Paulus. 4. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, ea quæ sæpius Apostolica auctoritate præfata munita existit, maiorem obtineant roboris firmitatem, dictusq; Clemens Minister cupiat priuilegia, facultates, concessionis, indulta, dispensationes, et singulas alias gratias huiusmodi, etiam per nos approbari, innouari, & confirmari. Pro parte eiusdem Clementis Ministri, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eisdem priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus conseruatorijs, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, et indultis pro illorum observantia viridiores nostre approbationis robur adijcere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dig-

S i

nare-

naremur. Nos igitur qui omnium vobis preferimus illis quibus sub suavi Religionis iugo diuinis laudibus, & Christiane professionis augmento incubentium personarum tranquillitati commoditatibus, & honori consulitur, libenter annuimus, eaque fauoribus prosequimur opportunis, huiusmodi supplicationibus inclinati premissa, ac omnia & singula alia priuilegia immunitates, exemptiones etiam ab Inquisitoribus prefatis libertates, prerogativas, fauores, conseruatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessionem, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, eiusdem Fratrum Minorum regularis obseruantie, ac Sanctae Clarae, & de Penitentia Tertio Ordinibus, etiam in congregatione subtrium votorum substantialium professione, & eorundem Superiorem Ordinis Minorum regularis obseruantie huiusmodi obedientia degentibus, ipsorumque Superiorum Fratrum Monialibus Sororibus, ac vtriusque sexus, etiam singularibus personis, nec non Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis quibuscunque in genere & in specie, etiam per solam

fig.

signaturam, etiam Vine vocis Oraculo, ut prefertur, aut alias tam prefatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices predecessores nostros, ac nos & Sedem predictam, quam Imperatores, Reges, & alios Principes sub quacunque forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata. Nec non cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, singulas desuper confectas literas, & in eis contenta [etiam prout largius in aliquibus earum eis concessum est] interpretando, & inde secuta quaecunque illorum omnium tenores & formas, datas effectus, & decreta in illis apposita ac si de verbo ad verbum infereretur presentibus, per sufficiens expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica, tenore presentium ex certa scientia, ac de Apostolice potestatis plenitudine approbamus, & innouamus, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, & firmam obseruari, nec non Ordinibus Fratrum Minorum regularis obseruantie, & S. Clarae, ac Tertio de Penitentia nuncupato, etiam in congregationes sub obedientia Fratrum Minorum obseruantie huiusmodi degentibus Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Terriariis nuncupatis Sororibus personis monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis prefatis

S f

eriana

etiam per modum communicationis, et extensionis huiusmodi suffragari, illisque frui, vii, et gaudere quando, et quoties opus fuerit posse, et debere in iudicio, et extra, ac etiā in foro conscientię in omnibus et per omnia perinde, ac si specialiter & expresse eisdem Fratrum Minorum, ac Sanctę Clarę, et Tertio de penitentia nuncupato ordinibus, cōcessa fuissent, decernimus. Supplentes omnes et singulos iuris, et facti defectus, si qui forsan interuenierint in eisdem, et nihilominus pro potiori cautela, et ampliori dono gratię, illa omnia et singula, quę per prefatos predecessores nostros, ac Imperatores, Reges, et Principes, ac nos, et Sedem eandem, concessa, statuta, et ordinata fuerunt etiam iuxta ampliorem, et fauorabiliorem illorum intelligentiam, et interpretationem &c. Deinde concedit facultatem deputandi, Syndicos, Economos, et Actores bonorum Eleemosynarum Monasteriorum quando et quoties opus fuerit in singulis Conuentibus, et illis facultates assignat &c. Addit insuper, Nec propter premissa Fratres Minores huiusmodi contra regulam Sancti Francisci quam professi sunt, et profiteantur in futurum siue contra statuta regularia sui Ordinis huius-

huiusmodi in aliquo facere, nec fecisse, imo cum illius obseruatione quo ad hoc, et pura, et sana cōsciētia, sine alicuius cōsciētię scrupulo vixisse eatenus, et in posterū viuere. Et sic super quoscunq; iudices, sublata eis et eorū cuilibet quauis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate iudicari, et definituri debere. Irritum quoque, et inane si fecus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, et declaramus. Et insuper, vt pro tempore deputatos Confesores Fratres Ordinis Minorum obseruantię huiusmodi omnium quaruncunq; Diocesum vtriusq; sexus Christi fidelium ad eos pro tempore recurrerent Confessiones audire: eosque etiam incasibus, et censuris, quibus eis per privilegia Sedis Apostolicę, etiam per modum communicationis, et extensionis quoruncunq; Ordinis etiam Minorum hactenus concessum est, posse absolvere, et singuli Ordines etiam Minorum [quorū privilegia eidem Ordini Minorum sunt communicata, et extensa] absolvere consueuerunt, absoluedi ac penitentiam salutarem iniungendi, et omni tempore preterquam in die Resurrectionis Dominicę Sacramen-

cramentum Eucharistię tam illis quibuscumque
 personis licite ministrandi, Apostolica aucto-
 ritate predicta, indulgemus, ac de nouo con-
 cedimus in omnibus, & per omnia. Ita quod
 Ordinis Superiores Fratres, Moniales, Soro-
 res, personę, Monasteria, Domus, Ecclesię, &
 loca predicta, illis tam ingenere quàm in spe-
 cie, concessis, ut prefertur, uti potiri & gaude-
 re possint, & debeant. Ac ab ipsis Inquisitori-
 bus, impositionibus, gravaminibus, oneribus
 decimis, quarta, & quinta etiam funeralium,
 & aliorum quorumcumque eis legatorum, &
 oblatorum ac concessorum pro tempore, nec
 non pedagogis, & gabellis, ac omnibus, & sin-
 gulis aliis supra dictis, libera penitus, immu-
 nia, & exempta auctoritate Apostolica, & te-
 more predictis, etiam concedimus, & indulge-
 mus, ac statuimus, & ordinamus. Et nihilomi-
 nus Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo
 Rothomagensi, & Episcopo Conchenfi, ac di-
 lecto filio Curię causarum Camere Apostoli-
 cę Auditori, per presentes committimus, & mā-
 damus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum
 per se, vel alium seu alios faciant auctoritate
 nostra presentes literas, & in eis contenta que-
 cunque plenum effectum sortiri, illisque omnes
 quos

quos cōcernunt pacifice frui, & gaudere. Non
 permittentes quemquā deluper per quoscun-
 que quomodolibet indebite molestari. Contra-
 dictores quoslibet, & rebelles etiam per quas-
 cunque [de quibus eis videbitur] censuras, &
 penas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris
 remedia, appellatione postposita, compelen-
 do. Ac legitimis super his habendis, seruatis
 processibus, etiam iteratis vicibus aggrauan-
 do. Inuocato etiam ad hoc [si opus fuerit] au-
 xilio brachij secularis. Non obstantibus pre-
 missis, ac constitutionibus super Cathedrali,
 Bonifacij, et Dudum Vienenfis Conlij, ac Cle-
 mentinę, Religiosi de Priuilegijs, & Dudum
 de Sepulturis, ac etiam, Ex frequentibus de sen-
 tētia excommunicationis, ac extrauagante, ad Cō-
 ditore Ioānis. 21. cū alijs cōstitutionib9 ean-
 dē materiā predictę extrauagantis tāgētib9,
 seu cōcernētib9, ac regulis Cācellarię Aposto-
 licę, iā editis, & in futurū edēdis ac pię memo-
 rię Bonifacij Pp. 8. etiā predecessoris nostri de
 Vna, & in Cōcilio Generali de duabus dietis e-
 ditis [dūmodovltra tres dietas aliquis vigore
 prefertū ad iudiciū non trahetur, & alijs Apo-
 stolicis, ac Prouincialib9, Capitularib9 genera-
 lib9, & specialib9 cōstitutionib9 & ordinario-
 bus, etiam

etiam in ultimo Generali Concilio Lateranenſi celebrato, et aliis Conciliis editis, nec non ſtatutis, et conſuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Priuilegiis quoq; indultis et literis Apoſtolicis etiam in forma Breuis per Leonem. 10. Clementem. 7. Paulum 3. Iulium etiam. 3. præſatos, ac quoscuq; alios Romanos, Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem eandem, etiam motu proprio, ac ſcioria, et poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac cum quibuiſuis irritatiuiſ, annullatiuiſ, caſſatiuiſ, etiam priuilegiolorum eorundem, reuocatiuiſ, reſtrictiuiſ, præſeruariuiſ, exceptiuiſ, reſtitutiuiſ, declaratiuiſ, mentis atteſtatiuiſ, ac derogatorijs, derogatorijs, aliſque efficacioriſ, efficaciffimiſ, et inſolitiſ clauſuliſ quomodo libet etiam, pluries conceſſis, confirmatiſ, et innouatiſ, quibuiſuis perſoniſ, et ordinib; in contrarium forſan conceſſis, confirmatiſ, et innouatiſ, quib; omnib; etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenorib; ſpecialiſ, ſpecifica expreſſa, et indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas Generales idem importantes, mentio, ſeu quauis alia expreſſio habenda.

habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc ſeruanda foret. Et in eiſ caueatur expreſſe, quod illiſ nullatenus, aut non niſi ſub certis modo et forma, derogari poſſit. Tenores huiſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, et forma in illiſ tradita obſeruata, inſerri forent, præſentib; pro ſufficienter expreſſis, et inſerriſ habentib;, illiſ alias in ſuo robore permãſuriſ, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, et expreſſe derogamus. Aut ſi aliſ quib; communiter, vel diuiſim ab eadem ſede Sede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientib; plenam, et expreſſam de verbo ad verbum, de indulto huiſmodi mentionem. Cæteriſque contrariis quib; ſcunq; que. Hæc Paulus. 4.

27. ¶ Pater Magiſter à Veracruce in explicatione huiſ indulti dicit, multa eſſe in hoc priuilegio de nouo conceſſa, et omnia antiqua renouata et confirmata.

¶ Primo omnia et ſingula priuilegia ante ipſum Paulum. 4. quomodolibet conceſſa tam in genere, quàm in ſpecie domib; vel locis quib; ſcunq; et perſoniſ viriſque ſexuſ, tam Minorib; quàm aliſ Ordinib; : tam

Mendi-

Mendicantibus quàm non Mendicantibus etiam Minimis, & omnes exemptiones &c. siue per viam extensionis, siue communicatio nis approbat confirmat, innouat, communicat, & de nouo concedit. Ex quo omnia priuilegia Religiosorum hactenus concessa sunt nunc de nouo data, id est, perinde esse sicut si de nouo emanarent à Sede Apostolica. Nā licet per verbum innouamus non detur nouum ius sed antiquum confirmetur: per verbum de nouo concedimus datur: vt supra diximus in expositione indulti eiusdem Pauli 4. Prædicatoribus concessi.

28 ¶ Secundo omnia per Imperatores, Reges, aut alios Principes dat Religiosis concessa, approbat, confirmat, innouat, & de nouo concedit: & perpetuam firmitatem habere vult. Quæ concessio magna est & fauorabilissima, vt supra annotau ex eodem Paulo. 4. in priuilegio Magistro Generali Prædicatorum concessio. num.

¶ Tercio omnia & singula priuilegia quomodolibet concessa, siue per viā cōmunicatio nis, siue extēisionis, vel quomodocūq, alio modo, vult, q̄ debeāt in ampliōrē & fauorabiliōrē

rena

rem partē intelligi & interpretari: & q̄ nulli liceat secus iudicare, & si ab aliquo sit cōtra attentatū, irritū sit & inane. Vbi declarat priuilegia omnia esse fauores & non odia: & similiter quod debeant interpretari in ampliōrē & fauorabiliōrem partem. Pro quo est aduertendum, q̄ in hoc priuilegio particula vna est posita multum notanda, & quæ in nullo alio posita est priuilegio, & est illa. Iuxta ampliorem &c. Siquidē Iulius. 3. et idem Paulus. 4. in indulto cōcesso ad instātiā Prædicatorū anno sequēti videlicet. 1556. posuit vt priuilegia debeāt intelligi et interpretari in partē fauorabiliōrē. Quod quidē magnū est, cū per id declarēt priuilegia esse fauores & nō odia, et hic super addiderat iuxta ampliorem, & fauorabiliōrem illorum intelligentiam, et interpretationem. Sic vt non sufficiat priuilegiū intelligere in partē fauorabiliōrem: sed etiam oportet in ampliorem & extēsiōrem. Vt si sit dubium in priuilegio, & est fauorabile intelligere in vnā partē & in aliā similiter, sed in vna est āplior fauor quàm in alia, oportet intelligere, & interpretari, non solum in partem fauorabiliōrem, sed etiam in ampliōrem, vt detur facultas priuilegiū ampliandi quan-

quantum fieri potest. Verbi gratia. Est dubium. An facultas omnimoda concessa ab Adriano ipsi Religiosis tantam, quantum iudicaverint expedientem et opportunam ad conversionem, et manutentionem laborum, et aliorum qui concomitantur ad opus conversionis, an se extendit ad hoc, ut in Bigamia possit fieri dispensatio cum illo qui multum inuaret ad opus conversionis, vel cum illo qui sibi virilita amputauit? Quidam dicunt, quod non se extendat, eo quod Papa cum his non solet dispensare, sed tamen amplior pars est, quod se extendat talis omnimoda potestas, quia potest esse, quod expediat et sit opportunum cum tali persona dispensare virtute huius concessionis. Quia Papa dat, ut debeant privilegia in partem ampliore interpretari, ut extendantur quantum fieri potest, et sic in aliis similibus casibus. Quia propter considerata venit particula, ut intelligatur Pontificis intentio et privilegia existimentur esse fauores, non quomodocunque sed amplissimi, et ut tales vult ampliari et non restringi et coartari. ¶ Ex istis etiam est manifestum quod si aliquis dubitet. An in ista Nova Hispania [ubi iam fere omnes incolae conuersi sunt ad Christum Dominum] privilegia .?

legia concessa Religiosis qui ad Infidelium terras proficiuntur cessauerint, & eorum non possit esse usus: dubium debet definiri, secundum mentem Pontificis in ampliore parte: sed amplior est pars & fauorabilior, quod ipsa privilegia adhuc durent usque dum Pontifex contrarium declararet: sequitur ergo, quod hec pars sit tenenda et amplectenda: quia amplior, extensior et fauorabilior.

- 29 ¶ Hic notare oportet, quod Doctissimus Pater Magister à Veracrucis dicit in Compendio Indico, ver. Privilegium, notabili. 2. in expositione privilegij Pauli. 4. ubi docet, quod illa concessio qua Paulus. 4. concessit Fratribus Prædicatoribus omnia privilegia ab ipsomet & ab aliis Romanis Pontificibus suis prædecessoribus concessa dictis Fratribus, iuxta fauorabiliorē illorum interpretationē: non solum extenditur ad privilegia tunc concessa, sed etiam ad concedenda: per textum notabilem in capit. Quia circa de Privilegiis. Quia propositio indefinita equipollet vniuersali. Pro quo vide glossam. c. Ut circa de Elect. in. 6. Exemplum. Quidam Archiepiscopus concessit Monachis privilegium super decimis Episcopalibus retinendis quas debebant possessiones.
- T s Mona.

Monachorum dictorum ipsi Archiepiscopo. Dubitatum fuit postea à successore, an priuilegium dictum extendebatur ad possessiones quas postea acquisierunt dicti Monachi: an solum deberet intelligi de possessionibus tunc habitis. &c. Respondit Papa, quod de omnibus, quia ex quo indefinitè remissit decimas Episcopales dictis Monachis, nil excipiendo, [cū potuerit excepisse] intellexisse videtur de præteritis quæ tunc habebantur, & de futuris, quæ postea habitæ sunt. Quia in beneficijs plenissima debetur interpretatio adhiberi, & una & eadem res non debet diuerso iure censeri. Ex his probatur, quod dicta concessio Pauli. 4. Fratribus Prædicatoribus facta, & similiter hæc quæ nobis antea facta ab eodem fuerat debet extendi ad priuilegia futura cōcedenda per suos successores. Quod quidem est notandum, pro intelligendis priuilegijs. Et nescio, an in toto corpore iuris inueniatur textus similis isti, de quo facit magnū festū Panor. 1. p. snorū consiliorum, in consilio. 9. Hæc quo ad interpretationem: quia quo ad communicationē oportet de futuris fiat mentio: aliàs solum de præteritis. Idem Panor, super hoc nu. 3. notat, quod intelligitur priuilegium concessum cōtra iuris-

tra iurisdictionē debet cōtra concedēre largissime interpretari, et ad. c. 1. & 2. de Filiis presby, in. 6. ubi dicitur, quod priuilegiū cōtra ius est stricte interpretādū, quia ōnis recessus à iure est odiosus. Respondet quod debet intelligi nisi priuilegium tantum præiudicet concedenti, quia tunc censetur Principis beneficiū, quod debet largissime interpretari, de Ver. Signif. cap. Olim, ut hic in hoc. c. Quia circa: quia tantum præiudicat concedēti. Ex quo etiā probatur, quod dicta concessio. Pauli. 4. qua concedit priuilegia à suis prædecessoribus, & ab ipso cōcessa Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus iuxta fauorabiliore illorū interpretationē, quod debet extēdi ad priuilegia futura cōcedenda post eum. Quia hæc priuilegia tantū præiudicant concedēti, sicut remissio decimarū facta dictis Monachis per dictū Archiepiscopū. Et quia Papa potuit excipere ut solū de concessis loqueretur sua cōcessio, & nō de cōcedēdis, & nō excipit, ergo cōcessit. Atque ita hæc cōcessio extenditur etiam ad priuilegia concedenda.

30 ¶ Quarto in hoc priuilegio Paulus. 4. ōnē tollit facultatē aliter interpretādī quā in ampliore, & partem fauorabiliorem: Et non solum omnia & singula priuilegia confirmat

approbat & innouat, sed etiam de nouo concedit. Et exemptionem ab Inquisitoribus et ab omni ex actione, quarta & quinta funeralibus &c. Et dat in protectorem ad hoc qd libere fruantur et utantur Religiosi suis priuilegijs Episcopum Conchensem, & Archiepiscopum Rothomagensem &c. sic vt non sinant aut permittant aliquem Fratrem indebitè moleſtari: sed pacifice suis priuilegijs et gratijs frui atq; gaudere debere, inuocato ad hoc [ſi opus fuerit] brachij ſecularis auxilio. Sed quantum attinet ad Inquisitores per priuilegia Sanctę Inquisitionis Officio, poſt Paulum. 4. conſeſſa, eorum iurisdictioni & cenſurę omnes nos ſubiſcimus, vt ipſemet Pater docet in ſuo Compendio Indico. ver. Inquiſitores. §. vltimo. Abſque dubio enim ampliffima habent priuilegia, ſicut et nos ſupra docuimus, quibus in fide delinquētes vel ſuſpectos quoscuq; et iudicare, et punire poſſunt, & puniunt, ſicut in Hispania et in Nouo Orbe fieri videmus.

31 ¶ Quinto Paulus. 4. plures non obſtancias apponit eaſque ſingulares. Nam derogat Clementine Religioſi, de Priuilegijs, vt ea non obſtante Religioſi ſuis fruantur gratis & priuilegijs.

priuilegijs. Reuocat etiam Clemen. Dudum de Sepult, in qua inferitur ſuper Cathedram, & etiam Concilium Lateranenſe ſub Leone. 10. in quo multa Fratrum priuilegia ſunt reſtricta: et Paulus. 4. concedit, vt non obſtante illo Concilio intelligantur omnia approbata confirmata & de nouo conſeſſa. Quid? quod omnia Fratrum priuilegia in Lateranenſi Concilio anno 1516. per Leonem. 10. reſtricta; fuerunt poſtea per eundem Leonem reſtricta, & in ſuam priſtinam dignitatem reſtaurata: vt patet per Bullam in Marimagno. fol. 69.

32 ¶ Pro huius reuocationis & non obſtanciarum intelligentia exactiori primo in memoriam reuocari oportet ea quę ſupra diximus, ver. Communicare, in expoſitione Clementine Religioſi de Priuilegijs.

¶ Secundo, vt intelligatur in quo per hoc priuilegium derogatur iuri communi expreſſo in Clement. Dudum de Sepult. Vienenſis Concilij [de quo Conarruuias, in Rubrica de Teſtamentis, & Nauarro in cap. Si quando, de Reſcriptis] eſt aduertendum, qd in dicta Clementina Dudum, multa ordinantur precipiuntur et mandantur. ¶ Primo, qd in Eccleſijs parochialibus Fratres Prędicatores, & Minores

Nullatenus audeant, vel debeant prædicare, vel proponere verbū Dei: nisi Fratres prædicti à Parochialibus Sacerdotibus inuitati fuerint, vel vocati: & de ipsorum beneplacito & assensu, seu petita licentia fuerit, & obiecta. ¶ Secundo, q̃ Religiosi nullo modo sint Confesores, nisi prius Diocesano presententur, & ab eo audiendi Confessiones facultatē & approbationem obtinuerint: atque ita præcipitur, q̃ Magistri Generales, Priores Prouinciales Prædicatores, & Prouinciales Ministri, & Custodes Minorū Fratrum eligere studeant personas sufficētes idoneas, vita probatas, discretas, modestas, atq; peritas ad rā salubre ministeriū, & officium exequēdū: quas sic ab ipsis electas representēt vel faciāt presentari Prælati, vt de eorum licentia, gratia, & beneplacito in Ciuitatibus, & Diocessibus eorundē huiusmodi personę ac electę confessiones confiteri sibi volumus audiant, imponantq; penitentias salutaris & beneficiū absolutionis impendant. ¶ Tertio præcipitur, q̃ Confesores sic presentati, expositi, & admissi per huiusmodi admissionē non habent maiorem, ampliorem, aut extensorem auctoritatem in absoluendo à casibus reſeruatīs, seu censuris, quā habēt ceteri Parochi-

chiales Curati.

¶ Quarto dicitur in dicta Clementina, q̃ Curati ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta. ¶ Quinto dicit, q̃ Curatis de iure competit proponere verbum Dei, & prædicare. ¶ Sexto præcipitur, vt de obuentionibus tam funeralibus [hoc est quæ cum funere deferuntur] quā quibuscunq; et quomodo-
cunq; relictis, quarta siue Canonica portio detur Curatis ab ipsis Fratribus.

¶ His igitur omnibus derogatur per hoc priuilegium Pauli. 4. in quo confirmantur innouantur, & de nouo conceduntur priuilegia specialia Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus concessa ab Innocentio. 8. Gregorio. 9. Nicolao. 4. Leone. 10. Adriano. 6. & alijs Summis Pontificibus à quibus data est eis vbiq; prædicandi facultas. Ex quo necessaria non est Episcopi aut Curati licentia: imo eo contradicente non solum potest prædicare Religiosus, in Nouo Orbe, Infidelibus, & Neophitis, sed etiā Sacramenta ministrare contra Clementinā Religiosi iam allegatā: & etiam ex indulto Apostolico Pij. 5. ad instātiā Catholici Regis Philippi secundo cōcesso. De quo supra ver. Baptizare. & ver. Capitula Prouincialia.

& ver. Prædicare, num. 3. et sequentibus.

- 34 ¶ Sexto, si aliqua priuilegiorum restrictio fuerat facta per predecessores suos Leonem, 10. Clementem. 7. & Paulum, 3. & Iulium etiã 3. per hoc priuilegium Paulus. 4. eam tollit. Vel si quomodo alicuius priuilegius fuerit derogatum vel illud fuerit cassatum aut annullatum, mandat q̃ habeatur pro infecto, et sit nullius momenti talis restrictio derogatio vel annullatio Et vult Summus Pōtifex, quod nullo modo istius priuilegij possit fieri derogatio, aut per clausulas generales, nisi de verbo ad verbum huius priuilegij mentio facta fuerit. ¶ Hæc concessio est valde notanda quo ad illa verba: Ac cum quibusuis irritariis, annullariis, cassariis, etiam priuilegiis eorundem reuocariis, restrictiis præseruariis &c. Per quę, si quę priuilegia ante cōcessa ab aliquo fuerunt cassata, aut annullata, aut aliquo modo derogata sunt per Paulum 4. in pristinum statum & vigorem redacta et restituta, Illa vero quę aliquo modo fuerant restricta per prædicta verba eorum tollitur restrictio. Quia propter si esset verum quod aliqui perperam intelligant cōcessionem illam & omnimodam potestatem Adriani concessam.

nam ad instantiam Imperatoris Caroli Quinti, et ab eo deputatis Fratribus Mendicantibus fuisse restrictam per Paulum. 3. restrictio illa per verba huius indulti Pauli 4. esset omnino sublata, et literę Adriani. 6. essent restitute in illam primęuam dignitatem et virtutem, quam habuerunt quando emanarunt ab Adriano. 6. vel ab aliis Pontificibus qui eius modi auctoritatem sine vlla locorum differentia Fratribus Mendicantibus concesserunt. Atque ita Salmanicę disputatum esse, et conclusum per Doctores in iure famulos, attestatur Pater Magister à Veracrucce, & dicitur in. 3. Copillatione priuilegiorum. fol. Qui quidem iurisperiti constanter docuerunt, quod per huiusmodi clausulas in hac Bulla Pauli. 4. positas omnia restricta, cassata, et annullata in pristinam restituantur virtutem: vt intelligant qui dicunt restrictionem factam, si restrictio est per Paulum. 3. iam per Paulum. 4. omnino sublata.

- 35 ¶ Gregorius 13. Romę apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die. 21. Maij anni Domini. 1575. Pontificatus sui anno. 3. ad instantiam Reuerendissimi Patris Christophori de Capite fontium Generalis Ministri Ordinis

his Fratrum Minorum de obseruantia con-
firmant omnia & singula priuilegia concessa
tribus Ordinibus Sancti Francisci, & gratias
concessionem indulgentias, & indulta spiri-
talia, & temporalia etiam per modum commu-
nicationis & extensionis inter se & cum alijs
Ordinibus Mendicantibus, & non Mendican-
tibus. Et quidem eisdem clausulis utitur Gre-
gorius in nostrorum priuilegiorum confirma-
tione, quibus & Paulus. 4. usus est, omnem tol-
lendo priuilegiorum restrictionem. Hoc solū
excepto, q̃ Gregorius nostra confirmat priui-
legia quatenus sunt in usu, & Sacris Canonibus
& Decretis Sacri Concilij Tridentini nō
aduersantur. Paulus vero. 4. sine vlla pror-
sus restrictione.

36. ¶ Sixtus. 5. Romę apud Sāctū Marcum sub
anulo Piscatoris die. 3. Octobris āni Dñi. 1587
Pōtificatus sui āno. 3. ad instantiam Fratris Frā-
cisci à Tholosa Ministri Generalis, & Fratris
Thomę de Massa Commissarij Generalis Cis-
montani confirmauit omnia priuilegia tribus
Ordinibus Sancti Francisci concessa, ac con-
firmavit: etiā per modum cōmunicationis, &
extensionis inter se, & cū alijs Ordinibus Mē-
dicantibus, & non Mendicantibus. Ecce ergo
quā-

qualiter Fratres Minores omniū Ordinū sāmē-
dicatū, quā non Mēdicatū gaudēt priuilegijs.
Illud autē animaduertēdū est, q̃ priuilegijs Or-
dinibus Mendicantibus & nō Mēdicantibus cō-
cessis nō possunt Fratres aut alię Religiones
viri & gaudere, si earū puritati & obseruantie
regulari cōtrariantur & aduersantur, vt expre-
se declarauit Clemēs. 7. & vidim⁹ supra nu. 25
atq; ita apponitur clausula illa Fratrum profes-
sioni regularis obseruantie nō contraria, aut a-
lia similis in alijs priuilegijs, dūmodo eorum
quibus cōmunicantur obseruantie nō sint con-
traria. Quę limitatio sēper intelligitur appo-
sita, licet in ipsa Bulla non apponatur: aliās ta-
lis cōmunicatio cederet non in fauorē, sed in
odiū, nō in edificationē & stabilitatē, sed in dis-
sipationē & destructionē Religionū. Et q̃ in fa-
uorē introductū est, in odiū retorqueretur, cō-
tra id, q̃ dicitur ratio naturalis & Sacri Cano-
nes p̃clamāt. Ad hoc facit q̃ dicit Bernard. de
p̃cepto & dispensatione, quod est introductū
p̃ Charitate, nō debet [inquit] cōtra Charitatē
militare. Quod tamē esset si priuilegiū cōces-
sū Mēdicantibus Charitate & benignitate Pō-
tificia, retorqueretur in eorū damnū & destruc-
tionem regularis obseruantie. Multa enim
Sum-

Summi Pontifices Ordinibus militaribus concesserunt, quæ aliis Religionibus Mendicantibus, & Monachalibus minime gentium sunt applicanda. Professoribus enim militarium concessum est, ut possint ducere uxores, et vero Matrimonio copulari: et ut possint testari de bonis suis patrimonialibus, et etiam de redditibus Ecclesiasticis certa quantitate suis Monasteriis relinquendo, et alia similia, quæ si per consequens Ordinibus Mendicantibus, & Monachalibus censerentur communicata, totus eorum decor, et fortitudo periret, imo deficerent à veris Religionibus, cum status Matrimonialis verè Religionis essentiæ contradicat. Ita docet Frater Emanuel. Tom. 1. qq. q. 55. art. Vltimo. Et in penultimo docet ex Cordua in Additionibus ad Compendiũ Tit. Communicatio privilegiorum in fine, illi, quibus communicantur privilegia aliorum Ordinum, ac si illis specialiter concessa fuissent, quales sunt Mendicantes, et etiam alii Religiosi, de quibus supra, possunt aqualiter, & ex æquo gaudere prædictis omnibus privilegiis sibi communicatis, etiam contra illos, quibus concessa fuerunt, per quorum communicationem ipsi gaudent prædictis privilegiis.

legijs. Ratio est, quia iam facta sunt sibi propria, et non habent ea dependenter ab aliis, sed independenter, ac si ipsis specialiter concessa fuissent, quomodocunque illi se habeant circa illa privilegia utendo, vel non utendo eis, sicque in tali communicatione independenti, omnes qui dictis privilegiis possunt adæquantur ex æquo. Nec ex hoc, quod communicantes virtute cõmunicationis possint agere contra eos, quibus privilegium communicatum primo fuit concessum frangitur regula illa vulgaris, quod privilegiatus, non potest agere contra pariter privilegiatum. Nam illa regula non militat in hoc casu, ut supra. q. 9. late declarauimus, adducendo aliqua exempla manualia. Loquendo autem de illis, quibus non sic specialiter et independenter communicantur privilegia, ut sunt familiares et donati Fratres, et alii huiusmodi, secus dicendum est. Hi enim non possunt uti privilegiis Fratrum contra ipsos Fratres, quorum privilegia illis communicantur. Quia quod in fauorẽ ipsorum Fratrum principaliter cõcessum est [quod scilicet, eorum familiares utantur ipsorum privilegiis] non debet cõtra ipsos Fratres, seu in eorũ dispõditũ retorqueri.

PRO FRATRIBVS AVGVSTI-
nienſibus ſpecialiter.

- 37 ¶ Alexander. 6. Motu proprio conceſſit Fratribus Auguſtinienſibus, vt ōniū & ſingulorum Religioſorū cuiuſcunq; obſeruatię tue rint & domorum, locorum, & perſonarum in illis degentium, quibus, vt priuilegiis dicti Ordinis Auguſtinienſium vii poſſint, per eandem Sedem conceſſum eſt, poſſint & valeant huiusmodi Auguſtinienſes ipſorum locorum, domorum, & perſonarum in illis habitantiū priuilegijs, indultis, immunitatibus, conceſſionibus, exemptionibus indulgentiis & libertatibus eis in genere quacunq; Apoſtolica auctoritate conceſſis [quorum tenores haberi voluit pro expreſſis, & ſpecificatis] vti, potiri & gaudere perpetuis futuris temporibus libere & licite. Circa hanc conceſſionem aduerſum Collector priuilegiorum Mendicantium, hoc Tit. nu. 21. & Archiepiſcopus nu. 17. quod eſt magna, & cui nullibi aliā ſimilem reperiſſe ait. Virtute autem huius videtur, quod etiā Fratres Minores, & alii Mendicantes ratione communicationis priuilegiorum poſſunt vii priuilegijs illorum, quibus ſua priuilegia ſunt

- ſunt communicata, vſque ad datam prædictę conceſſionis Auguſtinienſium, ſed non de in poſterum conceſſis & concedendis, quia de illis non eſt facta mentio.
- 38 ¶ Sed amplior multo & extenſior eſt alia Iulij. 2. conceſſio per quam non ſolum gaudēt priuilegijs alijs Ordinibus conceſſis, ſed etiā in poſterum cōcedēdis. Deceuit ergo prædictus Pontifex communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum Mendicantium factam Fratribus Auguſtinienſibus ad ea etiam extendi, quæ Viuę vocis Oraculo ab eis impetrata, aut in genere donata ſunt. Et voluit, vt quicquid alicui eorundem hoc modo, aut quouis alio conceſſum eſt hætenus, aut in poſterum concedetur, ſiue Conuentualibus, ſiue obſervantibus nuncupatis, id omne proprio Motu, & ex certa ſciētia eiſdem Auguſtinienſibus ſit conceſſum. Ex Com. nu. 25. Et in Cō. Archiepiſcopi num. 20.
- 39 ¶ Et idem Iulius. 2. confirmavit communicationem priuilegiorum, quam Sixtus. 4. fecerat inter Fratres Auguſtinienſes, & alios Mēdicantes. Et in ſuper decreuit ac voluit, vt quicquid vſq; tunc Ordini Minorū, aut Prædicatoſū, aut Carmelitarum, aut Seruorum Beatę

Beatæ Mariæ concessum ab Apostolica Sede est, et quicquid in futurum concedatur eisdem Fratribus Augustinensibus concessum sit. Itaque Fratres huiusmodi eisdem concessionibus perpetuo uti possint, perinde ac si eis nominatim concessæ essent. Ita habetur in Supplemento. Or. fol. 67. concess. 212. et refert Archiepiscopus verbo, hoc nu. 21.

40 ¶ Idem Iulius statuit, ut quicquid Indulgentiarum et gratiæ Fratribus et Monialibus mantellatis et corrigiatis Ordinis Eremitarum Sancti Augustini concessum est, id omne virique sexui concessum intelligatur viris, scilicet atque mulieribus: dummodo à Generali, vel Priore, aut Rectore alicuius loci dicti Ordinis auctoritate gratiæ assequendæ facultatem obtinuerint. Ex Compen. Archiepiscopi. num. 19.

41 ¶ Idem Iulius in alio Breui prædictis Augustinensibus directo posuit sequentem clausulam. Communicationem quoque privilegiorum cum alijs Ordinibus omnibus firmamus et roboramus volentes privilegia nostra omnia integre et ad verbum ut sonant plenissime, atque inuiolabiliter ubique gentium observari. Ex Compen. Archiepiscopi. num. 21.

42 ¶ Leo

42 ¶ Leo. 10. declaravit & concessit, quod personæ trium Ordinum Sancti Augustini, videlicet Fratres Moniales & mantellati omnibus & singulis privilegijs, gratijs & indultis quæ in Marinaagno, seu in alijs concessionibus, tam per ipsum quàm per alios Romanos Pontifices predecessores suos Ordini antedicto concessis continentur plenè & largiter perfrui possint & debeant. Sed voluit, quod quartus gradus viriusque sexus personæ indulgentijs tantummodo gaudeant. Ita habetur in Supplemento. fol. 122. concess. 556.

43 ¶ Circa quam concessionem aduertunt Collector privilegiorum nu. 20. & Archiepiscopus. n. 23. quod istæ personæ quartus gradus videntur, quod sunt quæ in aliquibus literis Apostolicis vocantur Corrigiati, id est, quæ solum deferunt corrigiam Sancti Augustini, & quod hæ personæ solum gaudent indulgentijs post istam provisionem. Nam antea gaudebant alijs indultis, sicut Fratres, & admittebantur tempore interdicti ad diuina. Et Frater Emanuel To. 1. qq. regul. q. 55. art. 16. credit, quod Fratres Fratrum, & eos Hospitantes lucrantur omnes indulgentias & peccatorum remissiones Fratribus concessas, & quod ipsorum suffragiorum sunt

sunt participes. Sed non poterunt tempore interdicti, & cessationis sepeliri in Monasterijs ea pompa, et sollemnitate, quibus Fratres & Religiosi sepeliuntur. Hoc enim cedit in maximam perturbationem iurisdictionis quā ab Ecclesia vult amovere Concilium Tridentinum. Sess. 24. de Reformatione. cap. 11.

- 44 ¶ Idem Leo concessit Generali Priori Augustiniensium, ut quicquid Indulgentiarum & gratiarum Fratribus Monialibus & mantellatis ac Corrigiatis concessum est, id omne utriusque sexui concessum intelligatur, sicut supra nu. 40. dictum est. Ex Compens. Archiepiscopi. nu. 24.

PRO FRATRIBVS CARMELITIS.

- 45 ¶ Sixtus. 4. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, ut gaudere & potiri possint, & debeant privilegijs indulgentijs, gratijs, & favoribus indultis tam spiritualibus quam temporalibus concessis Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, ac Eremitanis Sancti Augustini velut si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut concederentur in futurum. Et circa huiusmodi communicationem facit copiosam specificationem de concessis

cessis respectu Prælatorum prædictorum Ordinum. Sic habetur in lib. Monumenta Ordinum in. 1. impressione. fol. 105. & in Supplemento fol. 118. Concessione. 483.

PRO FRATRIBVS MINIMIS.

- 46 ¶ Sanctissimus Ordo Minimorum ex privilegio Pij. 5. inter Mendicantes connumeratur. Qui Pius. 5. ait, quod omnia & singula privilegia immunitates exemptiones facultates, gratias libertates, indulgentias, & alias gratias, tam per eum nuper, quam per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores suos, & Sedem eandem quomodolibet Medicamentis Ordinibus concessa, ad præfatum Ordinem Minimorum de novo extendit & ampliavit, ipsosque vere Medicamentes esse, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendendi debere. Nec non omnia, & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorum huiusmodi declaravit & modificavit. Ita habetur in dicta Bulla, quæ originaliter continetur in libro Constitutionum Pontificalium, inter constitutiones Pij. 5. Quadragessima octava in ordine, pag. 1001.

¶ Circa hæc aduertit Pater Emanuel. 1. To. q. 55. art. 2. q̄ ante quàm hic Ordo inter Mendicantes locum haberet continebatur in eius Marimagno. Vt possint ipsi Fratres Minimi transumptare quęcunq; priuilegia, & Bullas concessas alijs Ordinibus, ac si illa [mutata in eis nominibus] sub nomine Minimorum specialiter, & principaliter pro eo Ordine emanassent. Vnde ex priuilegijs r̄a Mendicantium, quàm non Mēdicantiū multa extraxerūt, quę eis accomoda sētiebantur. Quę Stephanus Vlūs maris, et Gaspar Parassellus ambo Generales, in Collectionibus priuilegiorum ab ipsis factis inseruerunt. Et certe ex superioribus hæc omnia comprobantur. Nam cum Ordines Mendicantes gaudeant priuilegijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mēdicantibus, & non Mendicantibus, clare sequitur, q̄ cum prædictus Ordo Minimorum gaudeat priuilegijs Mendicantium ex constitutione Pij. 5. gaudet per consequens priuilegijs concessis & concedendis alijs Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus.

DE ORDINE SERVORVM BEATÆ
Marię & eorum priuilegijs.

47 ¶ Ordo

47 ¶ Ordo Servorum Beatæ Mariæ confirmatus fuit & inter Mendicantes connumeratus ab Alexandro. 4. anno salutis circiter millesimo ducentesimo quinquagesimo quinto, vt refert Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. art. 6. Et q. 55. art. 3. dicit Pium. 5. in constitutione iam citata inter Ordines Mendicantes, Ordinem Servorum Beatæ Mariæ constituisse: & similiter sicut Ordinem Minimorū ea constitutione declarasse esse Mendicantem, & omnia Mendicantibus concessa priuilegia & indulta Minimorum Religioni communicasse. Atq; ita id ipsum credendum esse Ordini Servorum Beatæ Mariæ concessisse, cum eam inter Mendicantes connumerauerit.

DE ORDINE SEV CONGREGA
tione Sancti Hieronymi Iesuatorum & eorum communicatione cum cæteris Mendicantibus.

48 ¶ Urbanus. 5. Summus Pontifex anno Domini millesimo trecentesimo sexagesimo septimo, hunc Ordinem confirmavit. Dicuntur autem huius Religionis professores Iesuitę ob frequentiam quam huius nominis Sanctissimi Iesu in ore gerebant: & dicuntur Dini

V V

Hic

Hieronymi, non quod ab eo is Ordo fuerit institutus [militat enim sub magni Augustini patrocinio] sed quia eius Religiosi non multo post Religionem huiusmodi unanimi consensu & voluntate Sanctum Doctorem sibi Patronum & protectorem singularem elegerunt cuius rei illud magno testimonio esse videtur, quod Monasteria & Ecclesias suas magna ex parte D. Hieronymo dedicarunt. Et Alexander. 6. anno Domini. 1492. concessit, ne in posterum simpliciter Iesuite, sed Fratres Iesuitæ, S. Hieronymi dicerentur.

¶ Et Pius. 5. apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris suarum Constitutionum Constitutione. 49. fo. 1002. die decima nona Novembris, Incarnationis Dominicæ, anno. 1567. Pontificatus sui anno secundo in ea Bulla quæ incipit. Romanus Pontifex. &c. inter Mendicantes hanc Religionem connumeravit. Unde Motu proprio, non ad ipsius congregationis vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulgentias,

aliquas, & alias gratias, tam per eum, quam per quoscunque Romanos Pontifices predecessores suos, & Sedem eandem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, eorum omnium ac desuper, & tam sub plumbis, quam sub forma Brevis confectatum literarum tenore, ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro expressis & insertis habeas, ad ipsam congregationem Iesuatorum, illius Fratres, Domos, Ecclesias, & loca quæcunque de nouo, quo ad ea, quæ eorum regulæ & modo viuendi non repugnant, tantum auctoritate Apostolica tenore presentium extendit. Et amplius ipsos verè Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendere debere. Nec non omnia & singula Concilij Tridentini decreta pro Mendicantibus huiusmodi declarata, & modificata etiam pro congregatione huiusmodi, eiusque Fratribus declaravit et modificavit. Ita habetur in libro Constitutionum Pontificalium, & refertur à Fratre Emanuele. Tom. 1. qq. 55. art. 4.

49. ¶ Et Gregorius. 13. apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris prima die Februarii anni Domini. 1578. Pontificatus sui anno 6. in

Bulla incipienti. Spectatus qui in castitate,
&c. Omnia huius Religionis priuilegia per
suos predecessores concessa confirmauit, &
de nouo concessit.

PRO FRATRIBVS SOCIETATIS.

59 ¶ Pius Papa. 5. Romę apud Sanctum Pe-
trum sub anulo Piscatoris, die 7. Iulij anni Do-
mini, 1571. Pontificatus sui anno sexto, in Bul-
la quę incipit. Dum indefesse cōsiderationis,
&c. Motu proprio nō ad Prępositi Generalis,
& Societatis vel alicuius eorum, aut alterius
pro eis Pontifici super hoc oblate petitionis
instantiam, sed ex mera liberalitate, & certa
scientia declarauit indulget & concessit Socie-
tatem & illius Prępositum, ac singulas perso-
nas Societatis verę, & non fictę Mendicantes
fuisse, esse, & fore, & inter aliorum Fratrum
Religiosorum Mendicantium Ordines, alios-
que Fratres & Religiosos Mendicantes com-
memorari, & connumerari debere, ac omnes
& singulas tam iuris, quam hominum disposi-
tiones, in fauorem Religiosorum, seu Fratrum
Mendicantium, nunc, & pro tempore eman-
tas, etiam in Societate, illiusque domibus,
Colle-

Collegiis, Pręposito, & alijs Religiosis locum
habere, nec non omnia, & singula quęcunque,
quocunque, & qualiacunque sint, etiam spe-
ciali nota digna priuilegia, immunitates, ex-
emptiones, facultates remissiones, & gratias
tam spirituales, quàm temporales, literalesque
Apostolicas, etiam iustitiam, siue mixtini con-
cernētia, & per quoscunq, alios Romanos Pon-
tifices tam predecessores, quàm successores,
& denique Sedē Apostolicam, & illius Lega-
tos de latere, siue Nuncios, & quascunque ali-
as personas, quauis auctoritate fungentes
etiam motu, et scientia similibus, ac de Apo-
stolicę potestatis plenitudine, etiam consilio-
rialiter tam ingenere, quàm inspecie, et tam
communiter, et coniunctim, quàm particulari-
ter, et diuissim, etiam per modum extensionis,
seu communicationis, et alijs quomodolibet,
quibuscunq, Ordinibus Fratrum, et Sororum
Mendicantium quocunque nomine nuncupē-
tur, illorumque congregationibus, Conuenti-
bus, et Capitulis, ac vtriusque sexus personis,
ac illorum monasteriis, domibus, Ecclesijs,
Hospitalibus, et alijs pijs locis hactenus con-
cessa, et in posterū concedenda: quorum om-
nium, et singulorum tenores, ac si de verbo ad

verbum inferri forent, presentibus pro expressis, et inferri haberi voluit, eisdem Preposito, ac Societati, et omnibus illius personis, Domibus, ac Collegiis ubiq; terrarum sitis, ita qd Societas, Domus, Collegia Præpositus, & personę huiusmodi omnibus, & singulis prædictis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & literis eisdem Fratrum, & Sororum Mendicantiū Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, personis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, Hospitalibus, et aliis pijs locis, vt præfertur concessis, et concedendis, antea potuerint, et nunc, ac in futurum dummodo Instituto Societatis, & Præpositi, seu deputatarum personarum huiusmodi voluntati, & beneplacito non refragentur, possint libere, et licite vti, frui, potiri, & gaudere in omnibus, et per omnia, non solum ad illorum instar, sed pariformiter, & æquę principaliter, absque vlla prorsus differentia, perinde ac si Societati, Præposito, personis, Domibus, & Collegiis prædictis nominatim, et specialiter ac generaliter concessa fuissent, Apostolica auctoritate tenore præsentis perpetuo sancit, voluit.

et declarauit, ac pariter cōcessit indulgit, & elargito est. Decernēs presentes literas nullo vnq; tēpore per illū aut Sedē prædictā reuocari, aut limitari, vel illis derogari posse, neque sub vllis similiq; vel dissimiliū gratiarū reuocationibus, alterationibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis cōtrariis dispositionibus, nūc, et p tēpore emanatis cōprehēdi, sed sēper ab illis excipi, et quoties reuocari, alterari, limitari, vel derogari cōtingat, toties in pristinū, et eū, in quo ante præmissa erāt, statutū restitutas, et de nouo etiā sub posteriori data per p tēpore existēre Societatis huiusmodi. Præpositi Generalē eligenda, cōcessas esse, et fore, ac ita, et nō aliter per quoscūq; iudices, tñ Ordinaria, quā delegata et mixta auctoritate fūgentes, etiā S. Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam Sedis Apostolicę Legatos de latere, et Nūcios, ac causarū Palatii Apostolici auditores, subla ta eis, et eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, ubiq; et in quauis instantia interpretari, censerī, iudicari, cognosci, et decidi debere. Irritum quoq; et inane quicquid secus super his aliquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari &c. assignat deinde conseruatores &

notabiles non obstantias apponit. Hęc Bulla habetur autentica in Archivo Sancti Augustini de Mexico.

¶ Collector priuilegiorum dictę Societatis ver. Communicatio gratiarum, ex hac Bulla docet primo, q̃ per gratias et facultates concessas Ordinibus Mendicantibus Religiosi dictę Societatis Ecclesię ac loca gaudent omnibus et singulis priuilegiis immunitaribus exemptionibus, concessionibus, indultis indulgentiis peccatorum remissionibus, et gratiis quibusuis congregationibus confraternitatibus, oratoriis, piis locis Ordinum Mendicantium quomodolibet: per priuilegium concessum Minoribus et Augustiniensibus per Clementem Septimum, qui amplissimam communicationem illis concessit priuilegiorum tam concessorum quàm concedendorum.

¶ Secundo dicit Collector prædictus, q̃ Religiosi Societatis gaudent quibusuis facultatibus, et gratiis [sue professioni regularis obseruantię non contrariis] talis Ordini- bus quibuscunque non Mendicantibus quomodolibet concessis et concedendis in omnibus et per omnia, perinde ac si ipsis concessa specialiter fuissent.

¶ Tercio

¶ Tercio ait Collector, q̃ pariter per facultatem Prædicatorum possunt dicti Religiosi, et eorum domus, et Ecclesię, et alia loca frui omnibus priuilegiis Mendicantium, et aliorum quoruncunque Ordinum, congregationum, et confraternitatum Fratribus et personis, Ecclesiis, et Monasteriis, domibus, et oratoriis, et aliis piis locis, per Iulium. 3. suosque prædecesores concessis. Ita concessit Iulius. 3. Ordini Prædicatorum, prout in eorum libro continetur. fol. 209. pag. 2. et sequen.

¶ Aduertit quarto, q̃ ut gratiis supra dictis et priuilegiis possit Societas Iesu uti, opus est, ne instituto Societatis, et voluntati ac beneplacito Præpositi Generalis, seu deputatorum personarum, refragentur.

¶ Gregorius. 13 Romę apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris die. 3. Maii annũ Domini. 1575. Pontificatus sui anno tertio, amplam etiam concessit priuilegiorum communicationem Euerardo tunc Præposito Generali Societatis, et pro tempore existenti Præposito Generali, quod illi et Societas huiusmodi omnibus, et singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis,

gratias, et literis Fratrum, et Sororum Mendicantium aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Personis, Monasteriis, Domibus, Confraternitatibus, Hospitalibus, & aliis piis locis hactenus concessis, et in futurum concedendis, ac Preposito, Societatisque predictis, nec non eius Domibus, Collegiis, et locis ubique terrarum constitutis, communiter vel diuissim Apostolica, seu delegata auctoritate, vel vigore quaruncunq; facultatum etiam ad instar, aut equè principaliter etiam per communicationem seu alias quomodolibet concessis: iuxta Societatis huiusmodi instituti rationem, constitutiones, ritus, vsus, mores, consuetudines, normas, observationes, et procedendi modum in predictis Societatis Domibus, Collegiis, congregationibus, concionibus, lectionibus, disputationibus, Ceremonijs, & alijs cuiusvis generis actibus publicis, et priuatis, ac denique ubique locorum vi, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quodque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessionem, indulta, indulgentie, remissiones, gratie, & literę huiusmodi Superioribus, & aliis personis aliarum Religionum,

gionũ, cõgregationũ, ac piorũ locorũ concessa, prædicto, & protẽpore existẽti Preposito Generali Societatis huiusmodi concessa esse intelligantur, qui illa per se ipsum, vel aliũ, seu alios ab eo, vel de eius commissione electos, seu eligendos, quibuscunq; personis dictę Societatis, sub eiusdẽ Societatis obedientia emissis tribus votis degentibus prout magis expediens fuerit communicare liberẽ, & licitẽ valeant, nec aliter ceterę Personę dictę Societatis predictis priuilegijs facultatibus, & aliis premis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Prepositum, & de eius beneplacito, aut per alium, seu alios de eius commissione electos, vt premissũ est, vi, aut gaudere posse. Et in super, quoniam omnia priuilegia, aliaque premissa aliarũ Religionũ Capitulis, siue Cõuentibus aut congregationibus tam in celebrandis quibuscunq; contractibus, quã in quibuscunq; aliis actibus, tã publicis, quã priuatis per eiusmodi Capitula, siue Cõuentũ, exerceri solitis hactenus cõcessa, & in posterũ cõcedenda congregationibus Societatis predictę eiusque Domorũ, Collegiorũ, & locorũ, cõgregatis, & interuenientibus illis duxat, qui more Societatis predictę, & secundum eius constitutiones, & statuta regi-

men, et administrationem domorum, et Collegiorum inuare, et promouere solent, cuiusmodi sunt in generalibus congregationibus, qui ex diuersis prouincijs conueniunt, in vniuersali autem totius Societatis administratione Generalis Præpositus cum suis Assistentibus, in rebus verò, et negocijs domorum, et Collegiorum tractandis, Præpositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, et Procuratores, seruato in eiusmodi congregationibus peculiari, ac proprio dicte Societatis procedendi modo, concessa esse intelligantur: ac eo modo per Præpositum, et Societatem huiusmodi in quibuscunque domibus, Collegiis, et locis vbique terrarum obseruari, et ad praxim, ac vsum plenè et perfectè, ac validè deduci, et deferri valeant. &c. Hoc Breue authenticum habetur in Archivo Sancti Augustini de Mexico.

¶ Hac concessio et communicatio notanda est, cui addit Collector privilegiorum Societatis vbi supra, qd Superiores poterunt hanc communicationem concedere Nouitijs sicut et ceteris. Et Doctor Enriquez. To. 1. lib. 7. de Indulgentiis cap. 19. num. 6. dicit Nouitios eisdem Indulgentiis frui posse quibus gaudet

pro-

professi propter communè vitam qua discunt statum perfectionis: cum tamen in odiosis non astringantur.

¶ Idem Collector secundo docet communicationem privilegiorum quam Societas habet cum ceteris Mendicantibus extendi etiam ad Viuè vocis Oracula: & quod quicquid hoc pacto aut alio, Societati concessum est, aut in posterum concedetur, id omne motu proprio & ex certa scientia concessum esse censeatur. Quod privilegium concessum est Fratribus Augustinienis à Iulio. 2. vi & nos supra. § 18. retulimus. Quæ concessio magna est, & cōsideranda. ¶ Ex his concessionibus manifestum apparet dictos Ordines Mendicantes habere inter se amplissimam privilegiorum communicationem: de quo videatur Collectio privilegiorum facta à Reuerendissimo Patre Stephano Vfus maris fol. 156. cum sequentibus, et in Elencho ver. privilegia communia.

¶ Secundo liquet non solum communicare in privilegijs ipsis usq; ad datam prædictorum privilegiorum concessis, sed in privilegijs concedendis: non solum Ordinibus Mendicantibus, sed etiam alijs non Mendicantibus. Quod probatur ex Bulla communicatio

X x

ais

his facta à Leone. 10. Fratribus Prædicatoribus à nobis iam relata. Et ex Bullis Clementis. 7. Fratribus Minoribus, & Auguſtiniensibus conceſſis. Quibus fecit ampliſſimam communicationem privilegiorum communicando privilegia et gratias conceſſas, & concedendas in futurum aliis Ordinibus non ſolum Mendicantibus, ſed etiam non Mendicantibus. Hoc etiam confirmatur per Bullam Pauli. 3. iam adductam.

DE NOTABILI COMMUNICATIONE
privilegiorum quam habet Ordo D. Hieronymi in
Hispania, communicata etiam Ordinibus
Mendicantibus.

58 ¶ Notanda eſt communicatio privilegiorum quam habet Religioſiſſimus Ordo D. Hieronymi in Hispania, prout Collector privilegiorum eiusdem Ordinis ver. Extenſio privilegiorum ponit, & colligit aliquas conceſſiones, quibus quod erat conceſſum aliquibus particularibus Monasteriis, aliis per modum extenſionis fuit à Summis Pontificibus communicatum. Sed, quia in confirmatione privilegiorum, quam iſta Sacra Religio à Pio

4. 86

4. & à Pio. 5. & à Sixto. 5. adepta eſt, diſt. conceſſiones, & alię multe ſunt ab his Summis Pontificibus, dicto Ordini condonata: ideo licuit tantum in præſentiarum conceſſiones horum Eccleſiæ Patrum referre.

53 ¶ Pius. 4 Pontificatus ſui anno 6. quarto Kalendas Auguſti, ad inſtantiam inuiſſimæ Regis Philippi Hiſpaniarum. 2. huius nominis, omnia & ſingula privilegia immunitates, exemptiones, & prærogativas, indulta temporalia, fauores & gratias Ordinis, & ſingularis, & cuius Monasterio, per quoscunq; Romanos Pontifices prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiſq; Legatos, & Nuntios in genere, vel in ſpecie conceſſa ad omnia & ſingula Monasteria Ordinis, tam virorum quam mulierum, quibus in ſpecie conceſſa non ſunt, & in quibus alię cauſę conceſſionis, & indultorum prædicorum alias, quam ut præſentur ſubſistant, ad id, ut ipſa Monasteria illis pariformiter uti, frui, & gaudere poſſint, & deberent, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliavit, illaque inter omnia

K x

tam

ram virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis in omnibus, & singulis communicant. ¶ Aduertit autem Collector vbi supra. § 16. q. literæ supra dictæ extensionis non fuerunt expedite à Pio 4. sed à Pio 5.

§ 4. ¶ Postea vero Sixtus. 5. sub anulo Piscatoris anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Pontificatus sui anno primo, die decimatercia Decembris. Omnia & singula privilegia, immunitates, libertates, prerogativas, indulta spiritualia, & temporalia, fauores & gratias, etiam per modum communicationis, & extensionis eidem Ordini Sancti Hieronymi, ac singulis eius Monasterijs, Domibus, locis, & congregationibus illorumque Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Ministris, & etiam vtriusque sexus personis, eiusque Capitulo per quoscunq; Romanos Pontifices predecessores suos, & per se, & per Sedem Apostolicam eiusque Legatos & Nuncios in genere, vel in specie sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum instantiam quomodolibet cõtella communicata, extensa, confirmata, & in-

nouata,

nouata, ac literas desuper concessas cum omnibus & singulis in eis contentis clausis & decretis [quatenus sint in vtu, & decretis Concilii Tridentini non aduersentur] Apostolica auctoritate approbavit, & confirmavit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monasterio ad aliud extendit, ac omnes & singulos tam iuris, quàm facti defectus [si qui forsitan interuenerint in eisdem] suppleuit. Et nihilominus pro portiori caute illa omnia eidem Ordini Sancti Hieronymi, ac singulis eius Monasterijs, Domibus, locis & congregationibus, ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunq; de vno eorum Monasterio ad aliud extendit.

¶ Et insuper omnes, & singulas gratias spirituales tam coniunctim, quàm diuisim, & alias quomodolibet, quibuscunque alijs Ordinibus, Religionibus, Congregationibus, ac tam virorum, quàm mulierum Monasterijs & Domibus ceterisque regularibus, vel pijs locis in quibuscunque mundi partibus constitutis, illorumque Superioribus, Officialibus, Ministris, eorumque Capitulis, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunque, per quoscun-

X 2 3 que

que Romanos Pontifices, etiam predecessores suos, & se, Sedemq; prædictam quomodolibet concessas [in Vltima tamen existentes, ac decretis Concilij prædicti non contrarias] quibus Ordines, Congregationes, Monasteria, domus, ceteraque regularia vel pia loca, illorumque Superiores, Officiales, Ministri, & persone huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel privilegio concessione Apostolica utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ad dictum Ordinem Sancti Hieronymi, ac singula eius tam virorum, quam mulierum Monasteria, domus loca, & congregationes, illorumque Superiores, Officiales, Ministros, ac alias etiam viri- usque sexus personas, & Capitula nunc & pro tempore existentia, ita quod præmissis omnibus et singulis eque ac pariformiter, & sine aliqua differentia, uti frui, potiri et gaudere libere & licite possint, perinde ac si ille omnes dicto Ordini Sancti Hieronymi illiusque Monasteriis, locis, & personis prædictis specialiter et expresse ac principaliter, nõ autem ad instar concessę fuissent, auctoritate & tempore prædictis extendit, illasque omnes & singulas Ordini Sancti Hieronymi, illiusque Monasteriis, locis et etiã utriusque, sexus personis præ-

prædictis communicavit. Hæc Sixtus. 5. pro dicto Ordine.

¶ Quę communicatio quàm magna sit patet intuenti. Per eam enim privilegia omnia concessa vni, aut quibusdam Monasteriis Ordinis Divi Hieronymi extendit ad omnia et singula Monasteria eiusdem Ordinis tam virorum quàm mulierum: quibus in specie concessa non sunt, et in quibus alię causę concessionis, et indultorum prædictorum, alias quam præfertur, suberant. Quę concessio est maxima. Ex qua colligitur, quod in isto Ordine sit communicatio privilegiorum non solum generaliter concessorum congregationibus, et personis et locis congregationum, sed etiam Monasteriis particularibus. Ita quod privilegium concessum cuidam particulari Monasterio alteri, & singulis, et omnibus eiusdem Ordinis Monasteriis fiat commune, quanvis ipsis in specie concessa non sint: et in quibus alię causę concessionum, et indultorum prædictorum alias suberant, Omnes igitur Ordines Mendicantes, & non Mendicantes, quibus ex indultis Apostolicis concessum est omnium aliorum Ordinum uti et gaudere privilegiis quibuscumque, hoc gaudere

indulto, ac si specialiter & specificè ipsis esset concessum. Ex quo indulta concessa vni Monasterio Dni Dominici, Augustini, aut Francisci omnibus alijs eiusdem Religionis vtriusque sexus Monasterijs, sunt communia. Vnde indultum Ecclesie Sancte Mariæ de Angelis de Porciuncula, à Domino nostro Iesu Christo concessum meritis, & intercessionem Sanctissime Virginis, et à Summo Pontifice Honorio. 1. de nouo concessum vt quicquid contritus & confessus, primo & secundo die mensis Augusti visitauerit Ecclesiam dicti Monasterij Indulgentiam plenariam consequatur, communicatur omnibus vtriusque sexus Monasterijs nostri Ordinis, & sit illis commune. Atque ita contriti & confessi visitantes Ecclesiam Monasteriorum nostri Ordinis tam virorum quàm mulierum hanc tandem Indulgentiam consequuntur prædictis diebus: etià si chordè confraternitati non sint ascripti. Priuilegia vero Fratribus particularibus vnius Religionis concessa, ob causam aliquam particularem, non communicantur alijs omnibus. Nam id in damnum maximum & Religionis detrimentum vergeret.

DE EXIMIA PRIVILEGIORVM COMMUNICATIONE quam habet Ordo Cisterciensis, quæ etiam gaudent Ordines Mendicantes.

36 ¶ Gregorius. 14. Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die vigesima octaua Iunii, anno Dni. 1591. Pontificatus sui anno, 1. priuilegia huius Religionis in hunc modum confirmat. Et insuper ob singularem reformationem, & obseruantiam dictæ congregationis in eisdem Monasterijs institutam, et conseruatam eisdem amplioribus fauoribus condecorare volentes, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, concessionem, antelationes, fauores, facultates, declarationes, absolutiones, relaxationes, dispensationes, stationes, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates præeminencias, & indulta cuiusvis generis existentia, ceteraque gratias spirituales, et temporales, tam eidem Cisterciensi, eiusque, Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibuscumque illorum Monasteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de firmitate Pontiniaco Claravalle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti,

de quibusuis aliis similium vel dissimilium Ordinibus, et Religionibus, sub quibusuis regulis, constitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, seu militantibus, et quibusuis illorum respectiue congregationibus, militijs, eorumq; professoribus, atque vtriusque sexus eorū Monasterijs Domibus Ecclesijs, nec non Collegijs, vniuersitatibus, confraternitatibus, pijs et charitatis locis, eorumque in quibusuis festiuitatum, ac alijs diebus Ecclesias visitantibus, ac eorūde Religionū Generalibus, presidentibus, et quibusuis Superioribus presidentibus, et quibusuis Superioribus Prelatis, ac Capitulis, etiam Generalibus, Provincialibus, seu intermedijs, eorūque Diffinitorijs Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, consiliarijs, et quibusuis Officialibus, Rectoribus, Ministris, Monachis, Nouitijs, Montalibus, Fratribus, Conuersis, Cōfratribus, Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum et earum vtriusque sexus, quibusuis Regularibus personis, tam in vrbe, quā in quibuscunq; mundi partibus consistentia seu cōsistentibus, etiam illorū intuitu, aut alijs quomodolibet concessa, quibus de iure vsu et consuetudine, vel privilegio, seu constitutione Apostolica, vel Imperiali,

riali, Archiepiscopali, Episcopali in genere, vel in specie ac tam coniunctim, quā diuisim, etiam per solam signaturam, vel Viue vocis Oraculo, aut per viam communicationis, et extensionis, aut proprio motu, aut alijs quomodolibet vtuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, frui, potiri, et gaudere quomodolibet possunt, quorum tenores haberi volumus pro expressis, ac si de verbo ad verbum infertis: etiam si talia essent vel forent, quę specialem et indiuiduam requirerent mentionem: & seu particularem insertionem ad primo dictam congregationem regularis obseruantię Sancti Bernardi, ac singulis illius tam virorum quā mulierum Monasteria, illorumque quoscunq; Superiores, Prelatos et vtriusque sexus quascunq; regulares et singulares personas. Ita quod dicta congregatio Sancti Bernardi, atque vtriusque sexus eius Monasteria, Prioratus, grangias, domos, Ecclesias, Collegia pia et Charitaria loca, Sanctorumque festiuitates, Conuentus, et Capitula etiam Generalia, particularia, vel intermedia, Generalisque Reformatores, Diffinitores, Consiliarij, Visitatores, Abbates, Abbatissę, Priores, & qui-

& quicunque alij Superiores Officiales, & Ministri, Monachi, Moniales, Nuntij, Fratres, conuersi, donati, oblari, commissi, familiares, Confratres, procuratores, ac negotiorum gestores, benefactores, & alię singulares vtriusque sexus regulares persone, ac eorum res, & bona sub eorum cura, et secundū eiusdē congregationis instituta, nunc & pro tempore viuentes et existentes, premissis omnibus & singulis equępari omniter respectu, et abique vlla penitus differentia singula singulis concernentia, perinde ac si ea omnia illis, et eorum singulis principaliter, & expresse, & non adinstar concessa fuissent, ac si in eis talis Ordo & congregatio Sancti Bernardi primo die illiusque Capitula Monasteria, Ecclesię, dictique Superiores Prelati, ac vtriusque sexus dictę persone, res et bona expressa et pre-nominata fuissent, et essent, ac si pro et in fauorem eorundem à Sede Apostolica à principio emanassent & fuissent immediatē concessa: in quantum dictę congregationi expediat, eiusque gubernio, constitutionibus, et diffinitionibus non aduersentur, vti frui, et gaudere, libere & licitē possint, et valeant, auctoritate et tenore prædictis concedimus, et indul-

gemus.

gemus. Illaque omnia et singula eis et eorum cuilibet iisdemque auctoritate et tenore similiter perpetuō extendimus, eisque communicamus, &c. Non obstantibus premissis, et de non expediendis literis super indulgentiis adinstar, ac pię memorię Bonifacij Papę, & etiam prædecessoris nostri de vna, et Concilij Generalis edita de duabus diebus, alijsq; Apostolicis, ac in Provincialibus et Synodalibus Concilijs editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac quorumvis Ordinum congregationibus, Monasteriorum, et regularium, locorum prælatorum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, declarationibus, et inhibitionibus, priuilegijs quoque, et literis Apostolicis etiam Legatis Nuntiis et Ordinarijs ac Ordinibus præfatis eorumque Superioribus et personis sub quibuscunque tenoribus et formis etiam in fundatione vel dotatione obtentis, &c.

§7 ¶ Hoc priuilegium authenticum se vidisse asserit Pater Emanuel. Fom. qq. q. 55. art. 7. et quia aliam similem non inuenit priuilegiorum communicationem eam suo operi

in

Interuit. Ex qua concessione aliqui confide-
rantes hanc non obstantiam generalem etiam
constitutionem in Concilijs Generalibus &
specialibus editarum, ibi. [Et Synodalibus
Concilijs editis, Generalibus, vel specialibus
cōstitutionibus, et ordinationibus. &c.] asseru-
erunt in dicta Bulla omnia prorsus Reli-
gionis Cisterciensis privilegia confirmari,
etiam si sint contra Generale Concilium Tri-
dent. Sed ad hoc responderet, q̄ in hac confir-
matione et innouatione Pontifex, Cisterci-
ensis Religionis privilegia cōfirmat et innouat
non absolute, sed cum expressione quatenus
sunt in vsu, et decretis Concilij Tridentini
non aduersantur, prout patet extenore ipsius
Bulle relatę. q. 8. art. 2. Verum cum in toto il-
lo articulo neq; in subsequentibus nihil tale
inuenerim aliter ad hanc objectionem respon-
dendum censeo ex Doctissimo Doctore M.
eino Alphonso de Vivaldo in 1. p. sui Cande-
labri aurei ver. Absolutio. nu. 13. vbi dicit, q̄
quando Papa dispensat in lege alicuius gra-
uis Concilij: oportet vt specialiter exprimat,
se derogare tali decreto Concilij. 1. presertim
dum Concilium recens est, vt est Tridenti-
num, atq; ita habet praxis, et facit quod dicit
Nauarro.

Nauarro. cap. 27. num. 260. §. 7. De Concilijs
vero antiquis, sufficit dicere: non obstante cu-
iuscunque Concilij determinatione. Ita doc-
et Doctissimus Episcopus Couarruias lib.
4. Variarum resolutionum cap. 16. num. 6. co-
lum. 4. vbi multos ad hoc allegat Doctores.
Et Frater Antonius à Corduna lib. 4. q. 9. pro-
positione. 3. Videatur etiam noster Emanuel.
Tom. 1. qq. q. 8. art. 2. vbi exacte, & striatius
hoc idem argumentum pertractat.

DE COMMUNICATIONE PRIVILE-
giorum quam habent Fratres Crucigeri & Cleri-
ci Ministrantes infirmis cum Ordinibus Mendica-
tibus & non Mendicantibus & specificę cum
presbyteris Collegialibus Societatis Iesu &c.
Qua communicatione gaudent Ordi-
nes Mendicantes.

52. ¶ Congregationi Fratrum Crucigerorū, ac
Religioni Clericorum Ministrantium infir-
mis à Gregorio. 14. anno Domini millesi-
mo quingentesimo primo, fuerunt commu-
nicata omnia privilegia, exemptiones, im-
munitates, indulgentię, facultates, liberta-
tes, indulgentia, concessionēs, et gratię quorumvis
etiam

etiam Cisterciensium, Cluniacensium, ac S^{an}c-
ti Benedi^{cti} Monachis, Clericis, regularibus,
et presbyteris Collegialibus Societatis Iesu,
& Canonicis congregationis Lateranensis,
ac quibuscunque aliis Clericis, regularibus,
et aliorum tam Mendicantium, quàm non Mé-
dicantium Ordinum, et congregationum Fra-
tribus, et personis, tam in spiritualibus, quàm
in temporalibus, in specie, vel ingenere, etiã
communicatiuè per quoscunque Romanos
Pontifices quomodolibet concessis, quę tan-
tum sunt in vfu, neque sub vllis reuocationi-
bus comprehensa nec decretis dicti Concilii
contraria: ac illorum omnium participes ef-
se possint et debeant pariformiter & equè
principaliter absque vlla prorsus differentia,
perinde ac si congregationi, Ecclesiis, & Do-
mibus ipsorum nominatim et specialiter, ac
generaliter concessa fuissent. Ita refert Hie-
ronymus à Sorbo in Additionibus ad Com-
pendium Mendicantium verbo. Communicatio
privilegiiorum. pag. 200. Et habetur in
Constitutionibus Gregorij. 14. et incipit. Illi-
us qui pro gregis. &c. prout dicit Pater Ema-
nuel art. 11. q. citat. ¶ Est autem adverten-
dum, q^{uo}d omnes et singuli Ordines Mèdicantes
hæc

hoc gaudent privilegio, vt patet ex concessio-
nibus supra relatis Leonis. 10. Adriani. 6.
Clementis. 7. Pauli. 3. et Iulij. 3. Cum quo ni-
hilominus stat Summun Pontificem propter
peculiarem rationem alicui religioni privi-
legium aliquod duntaxat concedere, quo alia
rum Religionum Fratres non possint gaude-
re. Qua propter privilegia videnda & consi-
deranda sunt, si huiusmodi communicationem
prohibent & interdicunt.

PRO MONIALIBVS.

59 ¶ Innocentius. 8. statuit & concessit, quod
quęcunq; Moniales commissę fuerint guber-
nationi Fratrum Minorum virtute alicuius
indulti Apostolici, Moniales sic commissę
gaudeant privilegiis, concessis & conceden-
dis prædictis Fratribus. Et certum est Monia-
les Sanctę Clare virtute indulti Apostolici
commissas fuisse gubernationi Fratrum Mi-
norum. Ex libro, Monumenta Ordinum in
prima impressione. fol. 32. & in 2. fol. 33.
concess. 35.

60 ¶ Et Clemens. 7. prout supra num. 25. remi-
ssimus. Omnia privilegia concessa & conce-
denda

denda quibuſcunque Ordinibus Mendican-
tibus, & non Mendicantibus, ſicut indulſit
Fratribus Minoribus Regularis Obſervantię,
ita etiam indulſit Sororibus Sanctę Clare.

- 61 ¶ Leo. 10. Motu proprio & ex certa ſcien-
tia, conceſſit Monialibus Sanctę & Immaculatę
Conceptionis glorioſę Virginis Marię ſub
obedientia Fratrum Minorum degentibus,
vt omnibus & ſingulis priuilegijs, conceſſio-
nibus prerogatiuis, libertatibus, immunitati-
bus exemptionibus, fauoribus, gratijs, & in-
dultis ſpiritalibus et temporalibus, per ip-
ſum Leonem, & Sedem Apoſtolicam Fratri-
bus dicti Ordinis, et Monialibus Sanctę Cla-
re, & Sororibus Tertii Ordinis Sancti Fran-
ciſci quomodolibet conceſſis, et concedendis
& quibus Fratres, et Moniales, & Sorores hu-
iuſmodi de iure, vel priuilegio, aut conſuetu-
dine patrię vtuntur, potiuntur & gaudent, ſeu
vti potiri, & gaudere quomodolibet poterunt
in futurum [quę omnia pro expreſſis et indi-
uidue enarratis haberi voluit] prædictę Mo-
niales in ſupradicta obedientia permanentes
vtantur, potiuntur, & gaudeant, ac vti, potiri,
et gaudere poſſint in omnibus & per omnia,
perinde ac ſi ipſis conceſſa fuiſſent; ſic que
per

per quosunque iudices Ordinarios, ſeu Dele-
gatos in foro contentioſo, ac per quosunque
Conſeſſores ſuos in foro conſcientię, dum &
quoties opus fuerit interpretari iudicari, &
definiri debere. Ex Collectore Compendij.
ver. Communicatio priuilegiorum. §. 18.

- 62 ¶ Idem Leo. 10. conceſſit Monialibus Or-
dinis Prædicatorum omnia priuilegia conceſ-
ſa, & concedenda Ordini Minorum, Eremita-
rum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Serno-
rum Beatę Marię, ac Minimorum Fratrum Or-
dinibus, vt ſupra viſum eſt. num. 3.

¶ Leo 10. conceſſit, q̃ Moniales Sancti Au-
guſtini eiſdem prorsus fruarentur priuile-
gijs, & gratijs quibus Religioſi eiſdem Or-
dinis fruuntur, & gaudent. Vide ſupra.
numer. 42.

PRIVILEGIA Q̃ VIBVS OMNES OR-
dines Mendicantes communicant in
priuilegijs.

- 63 ¶ Leo. 10. Motu proprio et ex certa
ſcientia approbanit et innouauit & confir-
mauit, ac plenum firmitatis robur obtinere;

& firmiter observari voluit, ac de nouo concessit communicationem privilegiorum omnium Ordinum Mendicantium, quàm fecerat Iulius. 2. Fratribus Minoribus Observantię, dando super hoc iudices, Ex Compend. Archi episcopi. ver. Comu. priuil. nu. vlt.

64 ¶ Adrianus. 6. Cesaraugustę sub anno Piscatoris die 9. Maii. anni Domini. 1522. Pontificatus sui anno primo, ad instantiam Caroli 5. Imperatoris, et Regis Catholici omnia privilegia quę per Leonem. 10. & alios Romanos Pontifices concessa fuerunt Fratribus existentibus, euntibus aut ire procurantibus in dictis & ad dictas Indiarum partes cōfirmavit & de nouo concessit: ita ut Pręlati Fratrum pro tempore existentes, & quibus ipsi de suis Fratribus duxerint concedendum omnibus indultis in genere vel in specie, usque ad illum concessis, vel in posterum concedendis vri, potiri, et gaudere, libere & licite possint, et valeant: habēs ōnia pro sufficienter expressis, tanquàm si de verbo ad verbū, infererentur: Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis &c. Quę concessio magna est & considerata: ut infra verbo Reges Catholici dicemus.

COM-

COMMVTATIO.

1 ¶ Per Sixtum. 4. & Leonem. 10. à Pręlati potest fieri Commutatio legatorum vnius Conuentus in vsum alterius: sine scandalo tamen illorum ad quos solutio talium legatorum pertinet. Similiter, possunt Pręlati vsum vnius rei in alterius vsum commutare in rebus etiam donatis per viuentes, si tamen non sequatur scandalum. Ex Compendio commun. num. 1. & 2.

¶ Hęc est magna concessio virtute cuius potest Prouincialis quę in vna domo videntur superflua alteri remittere, vel donare. Videatur Frater Antonius de Cordua in sua Summa. q. 57.

2 ¶ Idem Leo concessit, q̃ Fratres Minores possint recipere triticū, ac alias res superabundantes [scilicet quibus in propria specie Fratres non habent necesse vri, aut non in tanta quātitate] ut pro vino carnibus, ac aliis rebus victui necessarijs per Syndicum Romanę Ecclesię eisdem Fratribus datum commutentur, & permutentur: seu ut triticum et alia huiusmodi vendantur et ex pecunia inde proueniente, vinum, et carnes &c. alię res necessariae.

Y y

3

cessa-

cessarię emanantur.

¶ Collector Compendij cauendum esse ab hac dispensatione dicit: quia est relaxatiua Ordinis. Verum Frater Antonius à Cordua dicit, quod id absolute non conceditur: sed cum duabus limitationibus, scilicet, pro rebus necessarijs, quæ aliàs sine pecunia comode haberi non possunt, possit peti, & accipiriticum ad commutandum. Secunda limitatio, quod tales res distrahantur pro alijs necessarijs: quibus suppositis constat, quod ibi non est maior dispensatio, neque conceditur alia relaxatio maior, quàm quod per Syndicum procurentur, seu accipiantur pecunię. De quo idem videatur in Expositione regnię. cap. 4. q. 16.

COMPOSITIO.

- 1 ¶ Gregorius. 13. quarta die Nouēbris anni Dñi. 1579. ad decennium concessit presbyteris Societatis, per Generalem Prępositum in India Orientali deputandis, ut cum Neophytis, & alijs, ad Ecclesię Catholicę vniōnem reductis, super bonis male acquisitis, ad quę restituenda incertis personis obligati exist-

existunt, ad pia opera componere, vel quatenus ipsi sic obligati indigeant eis in toto, vel in parte remittere, & condonare possint, idque in foro conscientię. Admonentur tamen nostri [ait Auctor Compendij] Indici in eisdem literis,] ne hac facultate utantur, nisi ubi expedire existimauerint, super quo, eorum conscientię onerantur. Deinde dicit. Hac uti possunt Prouinciales, & ij, quibus ipsi eam commisserint. Nullus tamen ea utetur in ijs locis, in quibus Episcopi resident, nisi Prouincialis ipse in casu aliquo particulari ea utendum iudicaret. Et animaduertatur ea conditione nobis concedi huius facultatis vsum, dummodo nostri, nihil vnquam eius modi bonorum, in proprium, aut Societatis vsum, conuertere possint. Ex Compendio Indico Societatis.

- 2 ¶ Gregorius. 14. Romę apud Sanctum Marcum sub anulo Piscatoris die 21. Septembris anni Domini. 1591. hanc eandem gratiam confirmavit & de nouo concessit ad viginti annos à data presentium computandos. Hac concessione gaudent etiam alij Mendicantes, & est utilis pro exonerandis Indor-

conscientijs. Nam res inuentas aut furtim sublatas vix restituere possunt.

CONCEPTIO VIRGINIS *immaculate.*

1 ¶ Leo 10. concessit, q̄ toties quoties Fratres Minores de obseruantia dicunt Missam Conceptionis Virginis Marię, ac intendunt orare pro sua Sanctitate, & vniuersali Ecclesia, habeant Indulgentiam plenariam. Et idem Leo. 10. ampliauit supradictam Indulgentiam pro Fratribus eiusdem Ordinis audientibus præfatam Missam Conceptionis, ac etiam pro Monialibus Sanctę Clare in congregatione viuentibus: similiter audientibus præfatam Missam. Ex Comp. verbo Indulgentię plenarię quo ad Fratres. nu. 17. & 18.

2 ¶ Sixtus. 4. statuit et ordinauit, q̄ omnes & singuli Christi fideles vtriusque sexus, qui Missam & Officium festi Conceptionis Marię Virginis, cuius initium est: Sicut lilium inter spinas. &c. in festo eiusdem Conceptionis deuotę celebrauerint, & dixerint, aut illis horis Canonicis interfuerint, eandem prorsus indulgentiam, & remissionem peccatorum con-

consequantur, quān̄ Urbanus. 4. et Martinus 5. & alii Romani Pontifices concesserunt illis, qui Missam, Officium, & horas Canonicas in festo Corporis Christi à primis Vesperis, & pro illius octaua [iuxta Romanę Ecclesię institutione] celebrāt & dicunt, aut Missę, aut Officio & horis huiusmodi interfunt. Ita habetur in lib. Monumenta Ordinum, in 2. impress. fol. 115. concess. 151.

¶ Iste autem Indulgentię vt colligitur ex quadam Bulla Eugenij. 4. quę habetur in Supplemento Ordin. fol. 137. concess. 578. sunt in summa. Pro matutinis et vtriusq. Vesperis diei, festi, & Missa, quadraginta dies, pro reliquis horis, hoc est pro qualibet ipsarum, centum sexaginta. Et in quibuslibet octauarum diebus pro singulis matutinalium, Missarum, et Vesperorum ducenti dies. Ac pro reliquis horis octoginta dies. Item sequentibus processiones, ac Missas deuote celebrantibus, tam in festo, quān̄ in octauarum diebus pro pace, ac tranquillitate Ecclesię, ac Sacramentum in festo huiusmodi sumentibus conceduntur ducenti dies indulgentię.

¶ Sixtus. 5. Omnibus & singulis Monialibus Conceptionis Beatę Marię Virginis,
Y y ac om-

ac omnibus & singulis alijs vtriusque sexus Christi fidelibus verè penitentibus & Confessis, qui singulas, seu quamlibet Ecclesiarum Monasteriorum Monialium huiusmodi in festo Conceptionis eiusdem Beatæ Mariæ à primis Vesperis vsque ad occasum Solis eiusdem festi annis singulis deuote visitauerint, & ibi pro pace inter Christianos Principes seruanda, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, Heresumque extirpatione, pias ad Deum preces effuderint, si eo die Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, Indulgentiam plenariam, & omnium peccatorum remissionem, quo ad eos omnes perpetuo illis omnibus concedit & elargitur. ¶ Frater Emanuel. To. 1. qq. 9. 57. art. 3. hanc refert concessione concessam à Sixto. 5. anno Domini. 1586. prout dicit Collector Capuccinus in suo Compendio, & aduertit, qd licet in hac gratia & indulto concedatur omnium peccatorum remissio; non propterea conceditur ad absolendum à peccatis reseruat, facultas.

¶ Secundo dicit, qd vbi Bulla Cruciatæ publicatur, non possunt seculares supradictas Indulgentias lucrari, nisi habeant Bullam Cruciatæ.

¶ Iulius

4 ¶ Iulius. 2. concessit omnibus Christi fidelibus verè penitentibus et confessis in regno Castellæ constitutis, qui imaginè Beatæ Mariæ Virginis [quam Moniales Ordinis Sanctæ Cōceptionis in Scapulario, et homines in pectore deferre consueverunt] detulerint, & nouies salutationem Angelicam deuotè recitauerint, similes & prorsus easdem Indulgentias consequantur, quas consequerentur, & consequi possent, si decies Salutationem Angelicam in honorem decem virtutum eiusdem Beatæ Mariæ Virginis recitarent. Ex Supplemen. fol. 89. concessio. 254. ¶ Circa hanc concessionem aduerte quod Leo. 10. concessit recitantibus singulis vicibus decies Salutationem Angelicam in honorem gaudiorum & virtutum Beatæ Mariæ non solum decem millia dierum [vt antea concesserat Iulius. 2.] sed etiam decem millia annorum. Ex Supplemen. 10. fol. 63. concess. 204.

5 ¶ Leo. 10. concessit, qd viri deferentes imaginè Cōceptionis Beatæ Virginis, et mulieres Scapulariū eiusdē Ordinis cū prædicta imagine, easdē gratias obtineant & consequantur, quas consequuntur & consequi possunt deferentes Chordam Fratrum Minorum, & Corrigiam Sancti

Aduertencias para

Sancti Augustini. Ex Supplemen. fol. 61. concess. 188.

6

¶ Idem Leo. 10. prout habetur in Supplemen. fol. 122. concessione, 566. concessit qd viri & femine deferentes Zonam Fratrum Sancti Augustini datam ab aliquo Prælato eiusdem Ordinis ad hunc finem lucrari possint Indulgentias prædictis Fratribus concessas. Et idem Leo. 10. Extendit præfaram concessionem ad illos, qui detulerint Chordam Sancti Francisci datam similiter ab aliquo Prælato Ordinis Minorum, vt supra dictum est de Zona Sancti Augustini. Et hoc fuit impetratum priuilegium, ad instantiam Cardinalis Sanctæ Crucis bonæ memoriæ. Ex quibus constat deferentes imaginem Conceptionis Beatæ Mariæ, & mulieres Scapularium eiusdem Ordinis cum prædicta imagine etiam deferentes lucrari indulgentias Fratribus Minoribus, & Augustiniensibus concessas vsque ad datam prædictæ concessionis. Secus vero est de indulgentiis quas Sixtus. 5. Chordæ Confratribus concessit: nam illas non lucrantur nisi qui sunt prædictæ confraternitati ascripti.

¶ Leo

Ios-Confessores.

350

7 ¶ Leo. 10. cōcessit, qd tempore interdicti quauis auctoritate, & ex quibuscumque causis pro tempore appositum in quibuscumque Hispaniæ Ecclesiis ac locis à primis vesperis diei festi Conceptionis vsque ad illius totalem octauam inclusiuè Missas, et alia diuina Officia apertis ianuis, & pulsatis campanis, atque alta voce [excommunicatis dumtaxat, et nominatim interdictis expulsis] celebrare possint. Et quod singuli Christi fideles non excommunicati, neque nominatim interdicti ad Missas, & alia diuina Officia audienda præfato tempore, libere admitti & licitè possint. Ex Supplemento fo. 24 concess. 67. Hoc idem concessit pro tempore cessationis à diuinis, vt docet Pater Emanuel. Tom. 1. qq. q. 57. art. vlt. & 1. p. Summæ c. 116. concl. 8. num. 9.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

8 ¶ Aliqua priuilegia Ordinum Mendicantium Concilium Tridentinum omnino abstulit, aliqua restringit, alia vero modificauit, vt patet in suis Sessionibus. Quæ omnia refert Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 8. art. 7. Reliqua vero Regularium priuilegia quæ nō

3

con-

contrarianur dicto Concilio approbanit & confirmauit Sessione. 25. de Reformatione, ca. 22. vbi dicit. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia & facultates, quæ ipso- rum personas loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa. Hoc Concilium auctoritate Apostolica confirmauit Pius. 5. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Domi- nicę millesimo quingentissimo sexagesimo tertio, septimo Kalendas Februarij, Pontifica- tus sui anno 5. Confirmationis Bulla incipit, Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Ie- su Christi. &c. quæ habetur in Concilio Tri- dentino, post vltimam Sessionem.

- 2 ¶ Idem Pontifex tertio decimo Kalend. Martij, Incarnationis Dñicę anno. 1565. Pon- tificatus sui anno. 6. in Bulla quæ incipit: In Principis Apostolorum Sede. &c. quæ habetur etiam vbi supra. Motu proprio & ex certa scientia, ac de plenitudine potesta- tis, omnia & singula priuilegia, exemptio- nes, immunitates, facultates, dispensatio- nes conseruatorias, indulta Confessionalia, Maremagnum, & alias gratias concessas, tam Cathedralibus etiam Metropolitanis, quàm

quàm Collegiaris Ecclesijs, Monasterijs, Con- uentibus & alijs Religiosis, etiam Fratrum Mendicantium Domibus, & Ordinibus, Hos- pitalibus, militijs, eorumque Capitulis, & con- uentibus, ac Vniuersitatibus etiam studiorum generalium Collegijs, tam sæcularibus, quàm Ecclesiasticis, confraternitatibus, Societa- tibus, et tam Principis Apostolorum de Vr- be, quàm alijs fabricis Sanctę Crucitate alijs- que Pijis locis et operibus, nec non Patri- archis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælati- bus, et Abbatibus, et Abbatissis, Prioribus Præpositis & alijs Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quàm diuersorum Ordinum & militiarum Regulari- bus, ac etiam Laicis cuiuscunque dignitatis, & status, & gradus & excellentię, etiam Du- cali, Regia, et Imperiali dignitate fulgen- tibus vtriusque sexus personis in his omni- bus, & singulis, in quibus illa statutis & decretis Concilij Tridentini contrari- antur, ipso iure, renocata cassata, et an- nullata, ac ad ipsius Concilij terminos at- que limites reducta sint, & esse censeantur. Nec quidquam aduersus ipsa decreta & statuta, quominus vbique & apud om- nes, obseruentur in aliquo suffragari posse,

posse, sed ea perinde haberi & reputari debere, ac si nunquam emanassent, an & orire Apostolica declarauit ac etiam statuit & ordinauit. Hæc Pius. 4. En qualiter Pontifex priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates, indulta, confessionalia, Maremagnum, et alias quasque gratias, quibuscunque locis & personis concessas reuocat, in his, in quibus statutis et decretis Sacri Concilij Tridentini contrariantur.

¶ Sed Pius. 5. gloriosæ memoriæ, Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, decimo septimo Kalendas Iulij Pontificatus sui anno secundo, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis omnia & singula Regularium & Monialium priuilegia [etiam Viuæ Vocis Oraculo] immunitates indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, fauores, & gratias quæ decretis Concilij Tridentini, non contrariantur expresse confirmauit in nouauit, et de nouo concessit, arque perpetuam roboris firmitatem obtinere, et firmiter obseruari præcepit, etiam Viuæ vocis Oraculo in genere vel in specie tam per Eugenium. 4. Sixtum etiam. 4. Leonem. 10. Paulum.

lum. 3. Paulum. 4. & Pium etiam. 4. quàm alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores suos, ac eum, & Sedem eandem quomodolibet concessa, confirmata & innouata. Confirmat ergo, & de nouo concedit Regularibus omnia priuilegia quæ decretis Concilij Tridentini non contrariantur expresse, illis exceptis quæ contra Concilium Tridentinum Regularibus ibidem concessit. Hoc Breue habetur authenticum in Archiuis Sancti Dominici, Sancti Francisci, & Sancti Augustini de Mexico. ¶ Et Philippus. 2. Catholicus Hispaniarum & Indiarum Rex peculiari regiaque Scheda huius Breuis vsum Fratribus permitti, nec quicquam contra illud [dummodo Regia Patronatus non repugnet] admitti præcepit, ut patet ex sequenti Scheda.

EL REY.

¶ Nuestros Visorreyes, Presidentes y Oydores de las nuestras Audiencias Reales, de las nuestras Indias, Islas y Tierra firme del Mar Oceano, y nuestros Gobernadores, y otros qualesquier Iuezes y Justicias dellas, a quien esta nuestra Cedula o fuero fuere

fuere mostrado: Sabed que por parte de los Religiosos de las Ordenes Mendicantes fue presentado ante nos en el nuestro Consejo Real de las Indias, un traslado de la Bulla de Confirmacion y nueva Concesion de todos los Privilegios de las dichas Ordenes proprio Motu ultimamente concedida por nuestro muy Santo Padre Pio Papa. 5. su data en Roma a 15. de Mayo del año pasado de 1567. y segundo de su Pontificado y jeros a suplicado le diesemos licencia para que las pudiesen pasar a esas partes. y en ellas usar della segun que por su Sanctidad estava concedido, y por que haviendose visto por los del dicho nuestro Consejo y la dicha Bulla de que de suso se haze mencion lo hauemos tenido como por la presente lo tenemos por bien. Vos mandamos a todos y a cada uno de vos segun dicho es, que en el uso y execucion de la dicha Bulla contenido no les pongais ni consintais que les sea puesto ningun impedimento, con tanto que no sea en perjuizio de nuestro patronazgo, por que con esta condicion les damos la dicha licencia, y los unos ni los otros no fagades, ni fagan ende al. Fecha en Madrid. a 17. de Enero de 1572 años. Yo el Rey.

Por mandado de su Magestad,
Antonio de Gasso.

¶ Quo

¶ Quæ originalis habetur & asseruatur in Conuentu Sancti Dominici de Quatimala: & Mexici habetur authentica apud Augustinenses, & Minoritas. Est autem aduertendum, qd hoc Regium mandatum in Ordinum Mendicantium fauorem, Apostolici privilegij naturam induit ex concessione Pauli. 4. Fratribus Prædicatoribus & Minoribus facta. De qua supra ver. Communicatio privilegiorum.

¶ Postea vero idem anno Domini. 1571. Octavo idus Augusti Pontificatus sui anno. 6. aliqua ex parte prædictum indultum modificauit, & ordinauit circa Confessoriorum Regularium, etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilij Tridentini decretum faciendam, & etiam Lectores, aut in Theologia laureatos non posse secularium Confessiones audire, nisi fuerint ab Ordinarijs approbati. De quo infra. verb. Confesores. Ita habetur 2. Tom. Constitutionum Pontificalium Pij. 5. Constitutione. 135.

¶ Et tandè die. 23. Septembris eiusdè anni Motu proprio & ex certa scientia omnes lites, causas, controuersias, & questionum materias super præmissis, & eorum occasione

Z z

a

inter

inter Fratres, seu etiam Moniales ex una: nec non Epifcopos, & locorum Ordinarios, ac Canonicos fide Capitulares personas, Parochialium Ecclefiarum, Rectores, & alias quascunque personas Ecclefiasticas & ſeculares Apoftolica auctoritate ad Sedem Apoftolicam advocauit eaq; omnia & ſingula caſſauit, extinxit, ac pro caſſis, et penitus extinctis haberi voluit & declarauit, Epifcopis, & aliis Ecclefiasticis & ſecularibus personis deſuper perperuum ſilentium imponendo. Et omnia & ſingula Fratrum Prædicatorum priuilegia exemptiones. &c. de nouo confirmat. Hoc patet Tom. 2. Constitutionum Apoftolicarum, Constitutione. 140. fol. 1135.

- 7 ¶ Gregorius. 13. Romę apud Sanctum Petrum Incarnationis Dominicę anno. 1572. Kalen. Marij Pontificatus fui anno primo, prædictas Pri. 5. constitutiones reuocauit, & ad iuris communis, & Concilij Tridentini terminos reduxit, vt patet in ſua constitutione. 15. fol. 1208. Quæ incipit: In tanta rerum: & negociorum mole. &c. In qua dicit. Nos hæc varietate cognita, & infra. Statuimus, de prædictis, & aliis omnibus literis, & constitutionibus, quę ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus,

rebus pro quorumcunque, Regularium, etiam Mendicantium Ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus, & quibuscunque in eis contentis, eam deinceps diſpoſitionem atque deciſionem pro ſubiecta materia futuram eſſe, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex ſacris diſcreti Concil. decretis, ſiue alias legitimè ante dictarum literarum, & constitutionum editionem erat, & ſi ipſę non emanaffent futura fuiſſet, ad quā diſpoſitionem & deciſionem, ſuamq; priſtinam & integrum ſtatum, ac terminum, illa omnia reducimus. Quin etiā abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quęcunque alia noſtris, ſtatuto, Ordinationi, et reductioni aduerſantia. Decernentes illa pro infectis haberi, ac omnes lites, coram quibuſcuq; iudicibus. &c. motas necdum deciſas, & iam deciſas, ſi modo tractum habeant ſucceſſum, & futura dubia quādocunque orientur, ad nos referenda eſſe. Hæc Papa.

¶ Circa hanc Gregorij. 13. constitutionem magna eſt inter aliquos & graues Doctores concertatio, vtrum fuerit ſufficienter publicata ita, q̃ habeat vim legis per quā indultum Pij. 5. ſit abrogatum, & Motus proprius omnino caſſatus?

¶ Noster Emanuel. To. 1. qq. q. 8. art. 1. asserit in hac constitutione aliqua reuocari à Gregorio. 13. eorum quę contra Cōcilium Tridē-
tinum Pius. 5. Regularibus concesserat. Creditq; Romę publicatam fuisse huiusmodi constitutionem Apostolicam, prout colligitur ex Nauarro in suo Enchiridione. cap. 21. num. 6. Ait enim ipse. s. Nauarro, q. tenorem huius cō-
stitutionis ponet in fine Enchiridionis si publi-
ceretur. Vnde cum ipse ponat dictam constitutio-
nem eius promissionem adimplens, clare col-
ligitur q. fuit publicata, & sic habet vim legis.
Hęc ille. Sed hęc ratio [pace sātī viri dixerim]
nihil valet: quia ipse Nauarro in fine cap. 27
antequam Gregorij. 13. constitutionem appo-
nat, ita dicit. Quoniam vero promissimus in-
ferere hic tenorem cuiusdam Bullę. fēl. reco.
Pij. 5. & moderationis eorū, de quibus in sub-
iecta Gregorij. 13. Bulla, si exiret interea: quę
quia non exiuit, solam hanc subiicimus: pro-
ut supra etiam promissimus. Ecce quomodo
prædictam constitutionem adducit quamuis
non exierit, neq; publicata fuerit. Et quidem
Doctor Enriquez To. 2. lib. 9. de Missa. ca. 25.
num. 9. litera. F. & G. dicit, Gregorium. 13. præ-
dictę. Pij. 5. constitutioni in fauorem Mendi-
can-

cantium concessę noluisse efficaciter deroga-
re. Et in Glossa. Gregorij. 13. proprius Morus
non fuit promulgatus, nec vñ receptus, vt
refert Nauarro, in vlti. edit. anni. 84.
capit. 27. fin. quamuis illius reuocationis in-
terdum mentionem facit, vt capit. 21. num.
5. fin. cap. 25. numero, 68. & edit. vlt. cap.
27. num. 179. Hęc ille. Et in eandem
sententiam allegat Felicianum & Pasarel-
lum Generalem Minimorum, lib. de Pri-
uilegiis Minimorum. fol. 133. & 169. In
eadem est sententia Doctissimus Pater Ma-
gister Alphonsus à Veracrucē in Com-
pendio Indico & multis in locis, vt postea
videbimus verb. Reges Catholici in ex-
positione indulgi Pij. 5. concessi ad in-
stātiā Regis Philippi. 2. Ecce quid Doctissimi
viri sentiant circa hanc difficultatē. Pro qua
etiā videātur quę supra diximus ver. Absolue-
re & Absolutio. §. 43. fol. 162. & fol. 163. Et
in fra ver. Cōcil. Prouinciale in Resolut. Priuā
legiorum. Medicantium. nu. 28. Et Manualia
Vallisoletī excussa anno Domini. 1589.
non habent ad finem Gregorij. 13. constitutio-
nem [eam fortasse ob causam quam assignat
Nauarro] quia non exiuit neque publicata est.

10 ¶ Articulo vero. 9. quæst. citatæ, dicit Frater Emanuel, q̄ Gregorius. 13. solum renouauit concessa à Pio. 5. in foro exteriori ad euitandas lites & discordias, quæ inter Ecclesiasticos, & Regulares ratione illorum priuilegiorum fuerunt post Conciliū Tridentinum exorta. Et ita non renouauit Viuq̄ vocis Oracula, quæ in foro conscientie tantum erant concessa, cum ex eis non oriantur discordie, quæ diuine reuocationis Gregorij. 13. causa finalis fuerunt. Quod clare colligit qui attente legerit constitutionem, Gregor. 13. in qua nullam Summus Pontifex facit mentionem Viuq̄ vocis Oraculi alicuius. Sed tantum literarum Apostolicarum, & has solum renocat in quantum contrariantur decretis Concilij Tridentini. Hoc idem docet in Expositione Cruciarum. §. 9. num. 32. fol. 93. Et in Additionibus ad Cruciarum. fol. 98. quem sequitur Pater Frater Alphonsus de Vega, in sua Summa ca. 62. cap. 4. fol. 575.

CONCILIVM PROVINCIALE.

¶ Secundum Concilium Provinciale fuit Mexici celebratum Mese Ianuario anni Dñi. 1585. vbi multa ab Illustrissimis Episcopis sunt

sunt Fratribus Mendicantibus proposita dubia. Quorum aliqua hic inferuntur cum eorum responsionibus ex quibus breuiter apparet quid Fratres Mendicantes valeant suorum priuilegiorum virtute.

DVBLA PROPOSITA FRATRIBVS Mendicantibus in Concilio Provinciali Mexicano. Anno Domini. 1585.

¶ En el Sancto Concilio Provincial Mexicano sabbado onse de Mayo de 1585. años, se decreto que el Padre Commissario General, y los Padres Prouincial, y Diffinidores desta Prouincia, cuya cabeça es el Conuento desta Ciudad de Mexico, y Padres doctos y ancianos del, vean estas dichas dudas, y den su paracer firmado para el sabbado que vendra 18. deste presente mes de Mayo. El Doctor Salzedo.

¶ Et inter alia quæ prædictis Religiosis proposita sunt dubia, quæ sequuntur, sextum & septimum locum obtinebant.

¶ Item las Ordenes y Consultores digan, y resueluan lo que las dichas Religiones pueden por priuilegios que tengan cerca del cyr

las Confesiones, y recibir Ordenes, y lo de mas que al ministerio de sus Ordenes haze ex vi Priuilegij.

3 ¶ Item. A las dichas Ordenes y Consultores se pide el verdadero y juridico entendimiento de la Omnimoda de Adriano. 6. cerca de aquellas palabras, [intra duas dietas ubi non residet Episcopus, vel aliquis eius Officialis] de que Vicario se entiende, si es de solo el Prouisor, o otro qualquier Vicario.

4 ¶ Para respuesta de la sexta y septima dudas que en suma contienen dos puntos. El primero que las Ordenes se refueluan, lo que las Religiones pueden por priuilegios que tienen cerca de oyr Confesiones, y recibir Ordenes y lo de mas que al ministerio de sus Ordenes haze ex vi priuilegij. Lo segundo, piden el verdadero y juridico entendimiento de la Omnimoda de Adriano. 6. en especial cerca de aquellas palabras. Intra duas dietas, ubi non residet Episcopus, vel aliquis eius Officialis. De que Official, o Vicario se entiende? Si es de solo el Prouisor, o, Vicario de Mexico, o otro qualquier Vicario? Respuesta. Por quanto estas dudas requieren la noticia de los Breues concedidos por la Sede Apostolica a los
Reli-

Religiosos Médicantes q̄ viuen en las Indias, se sigue vna breue Recopilacion dellos. Por la qual se responde a las sobre dichas dudas, y a otras, que al proposito pueden recrecerse, suppuesto que al fin de la primera duda se pone vna generalidad, que dize: Y lo de mas que al ministerio de sus Ordenes toca ex vi priuilegij. Y porque en esta recopilacion no se haze mencion de la vltima particula de la segunda duda, que pregunta de que Official se entienden aquellas palabras scilicet, vel aliquis eius Officialis. A esta se responde primero, diziendo, que solamente se entiende del Prouisor y Vicario que reside en Mexico, y no de otro. Lo qual parece claro por vna Cedula Real concedida por la Princesa Doña Ioana, el año de mil y quinientos y treinta y siete. En la qual manda, que no aya novedad a cerca de la administracion de los Sacramentos en los pueblos de los Indios. Lo mesmo se colige del Breue de Pio. 5. concedido el año de mil y quinientos y sesenta y siete, a supplicacion del Rey Don Phelippe nuestro Señor, para este Nuevo Orbe. En el qual manda su Santidad q̄ los Diocesanos ninguna cosa innoven en los pueblos assignados a los Religiosos.

Por

Por lo qual parece claro ser la voluntad del Summo Pontifice, y del Rey nuestro Señor, que los Señores Obispos no innouen cosa en los sobre dichos pueblos a cerca de poner nuevos Vicarios, o Prouisores, ni a cerca de otra cosa.

RESOLVCION, DONDE ESTA RECO-
plada la sustancia de los Breues concedidos a los
Religiosos Mendicantes que estan en las Indias.

1. ¶ Lo primero es de notar, que los Prouinciales de las Ordenes Mendicantes, y a quien ellos lo cometieren, tienen autoridad de dispensar en las Indias en grados de Matrimonio, en todo lo que no es prohibido de derecho Diuino, y natural, sino humano. Y assi pueden dispensar en el segundo grado de consanguinidad, y afinidad sin que sea para esto menester, vso de la Omnimoda de Adriano, por concession de otros Summos Pontifices.

2. ¶ El primero que se ofrece es de lno. 4. que fue concedido ala Orden de los Predicadores, y esta impreso, y autorizado con Sello autentico en el libro de sus privilegios, que mando imprimir en Roma el Maestro General

al Stephano Vnus Maris anno de 1556. foli. 10 y fol. 20. Donde expresamente dize el Papa, que en aquellas tierras donde los dichos Religiosos fueren a predicar entre infieles, y en qualquier otras partes del mundo, puedan dar licencia a los infieles rezien conuertidos, que puedan tener sus mugeres, aunque fuesen en grados prohibidos, con tal que no fuesen de derecho Diuino, ni natural. Y alli dize, que de todas las causas, y negocios Matrimoniales puedan conocer. Donde haze mención, aunque aya Obispos. Y el mismo Innocencio. 4. despues de lo suso dicho añade. Qui ex vobis sunt presbyteri, cum necesse vobis fuerit omnia facere, quæ ad augmentum diuini nominis, & ampliationem Catholice fidei sunt, pro loco, & tempore videbitis expedire. Esta clausula in virtute contiene la Omnimoda de Adriano. 6. sin limitation de intra, o extra duas dietas. Pues dize, q̃ possint omnia facere, quæ pro loco, & tempore videant expedire ad augmentum diuini nominis. &c. De donde se infiere claramente, que los Religiosos, que con licencia de sus Prelados estan entre gente nueva para su conuersion, y manutenecia, y aprouechamiento en las cosas de

de nuestra santa Fe Catholica, pueden, y deuen administrar todos los Sacramentos, que non requirunt dignitatem Episcopalem, sin otra licencia del Ordinario requisita, pues la tienen del Supremo, y primero Ordinario, que es el Papa. Y assi exceptando el Sacramento de la Confirmacion, todo lo de mas libremente pueden hazer. Y si fuera desto de administrar Sacramentos, se ofrece algun negocio, que es para mayor augmento de la honra de Dios, y su santa Fe Catholica, por la clausula sobre dicha, aunque no vbiera especificacion de poder dispensar con dos primos hermanos, en gente nueva se podra hazer con que se entienda, que es seruicio de nuestro Señor. Y aduertase, que alli dize. Que si ay Obispos dellos reciban Aras consagradas, Calices, y Ornamentos. Donde se da a entender que el ministerio sobre dicho les es concedido, aunque aya Obispos, donde estan.

¶ Luego se sigue otro privilegio tambien a la mesma Orden de los Predicadores concedido por Nicolao. 4. como parece en el dicho libro de los Padres Predicadores. fol. 64. y en el libro Monn. Ordinum Fratrum Minorum. fol. 261. para los Religiosos, que fueren

a tier-

a tierras de fieles, y infieles a todas las partes del mundo. A los quales concede, que puedan dispensar en qualquier grado de Matrimonio, que no es prohibido de derecho natural, ni diuino y puedan conocer en todos los casos de Matrimonio, que a ellos vinieren, y a los que excedieren, puedan compeler concensuras, y castigar. Y al fin pone aquella clausula sobre dicha de Inno. 4. Que de los Obispos (si ouiere Religiosos) los que estuuieren alli reciban las Ordenes, y Aras consagradas. Y donde no los ouiere que ellos las pueden consagrar, y hazer todo lo de mas, que conuiniere al augmento del diuino nombre, y ampliacion de la Fe Catholica. Donde parece lo sobre dicho, y sin limitacion ninguna. Hagamos cuenta, q̃ estos dos privilegios agora emanaron de Greg. 13. segun dicho es. Quiē dardaria estar el ministerio en los Frailes Médicātes para los nueuamente cōuertidos, sin limitación alguna no poniéndola el Papa? Pues estos dos privilegios cō otros muchos q̃ despues la Silla Apostolica a cōcedido a los dichos Religiosos al mesmo tenor, y ahi mas fauorables, a la letra està confirmados por N. S. P. Gre. 13. Y antes del, por otros muchos Señores Pontifices.

Luego

Luego esta claro los Religiosos no exceder en lo que hazen.

- 4 ¶ Despues Sixto. 4. por dos Breues suyos concedidos, el vno ala mesma Orden de los Predicadores año de. 1471. y el otro ala mesma Orden, y ala de los Menores año. 1479. confirmo los sobre dichos priuilegios de Inno. 4. y Nico. 4. como parece en el dicho libro de los priuilegios de los Padres Predicadores. fol. 141. fol. 163.

- 6 ¶ Vengamos a Leon. 10. [dexando en medio algunos otros Summos Pont. que an concedido muchas gracias al proposito] el qual haze memoria de Nico. 4. y de lo. 22. y de otros sus predecesores, como son Inno. 4. y Inno. 8. y confirmado todo lo de sus antecessores. Concede de nuevo que los dichos Religiosos puedan conocer de las causas Matrimoniales, y dispensar en los grados no prohibidos por derecho natural, y diuino. Y Mo. en proprio, y de cierta sciencia, y de plenitudine potestatis concede a los Prelados de las Religiones, y a quien ellos lo cometieren para el Nueuo Orbe, en todas las tierras sujetas a los Reyes de Castilla, que puedan vsar de todo lo concedido por todos sus antecessores para

para las tierras de Infieles, y fieles de Oriente, & in omnem mundi partem. Y lo que es de mucha consideracion, el mismo Leon. 10. trae ala letra la clausula sobre dicha de los Pontifices passados, que puedan hazer todo lo que conuiene ala honra y gloria del nombre diuino, y aumento de nuestra santa Fe Catholica. Y donde no viere Obispos dar Ordenes Menores, y confirmar, y consagrar Aras, y Calices, quando el Obispo esta fuera de su Diocesi, como se a vsado en estas partes. Donde parece, que la libre administracion de los Sacramentos con la gente nueva les queda intacta sin respeto al Diocesano: saluo en lo que alli se especifica, que no quiere que vsen estando presente el Diocesano, como es consagrar Aras, y hazer Ordenes Menores. &c. De manera que ya nos hallamos con las concessiones otorgadas a los proprios Ministros desta tierra, y nuevo Orbe. Esta guardado en el Archivo de San Francisco de Mexico.

- 6 ¶ A Leon. 10. succedio Adriano. 6. El qual apeticion del Emperador Carlos. 5. concedio a los Religiosos de las Ordenes Mendicantes para estas partes grandes priuilegios, confirmando juntamente todo lo concedido por

¶

sus

sus antepasados, y siempre añadiendo. Nam de ratione privilegij est, quod semper aliquid importet. Como ay texto expreso La qual concession es a las Ordenes Mendicantes para todas las tierras descubiertas, y por descubrir, sujetas, y que adelante se sujetaren a los Reyes de España. Donde entra todo lo de las Philipinas, y nuevas conuersiones. Y despues de auer dicho lo de suso alegado añade Adria. 6. queda a los Prelados de las dichas Ordenes, y aqui en ellos comierén sus vezes: Omnimoda auctoritatem suam in vtroq; foro, tantum quantum ipsi Prelati, & per eos deputati de Fratibus suis, iudicauerint opportunitatem, & expedientem pro conuersione dictorum Indorum, & maintenance, & profectu illorum, & aliorum prefatorum in fide Catholica, & obedientia Sancte Romane Ecclesie. Et subdit: Quod prefata auctoritas extendatur quo ad omnes actus Episcopales exercendos, qui non requirunt Ordinem Episcopalem, donec per Sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Y luego añade. Que confirma todos los privilegios concedidos por todos sus antecessores. Et si opus est, quod de nouo concedit. Y añade, que concede todas las gracias concessas, & con-

concedendas, como si todas fueran alli expresas. Pero quiere, y declara que desta Omnimoda potestad no tengan vfo los Religiosos intra duas dietas, vbi est Episcopus, vel eius Officialis. Que es su Prouisor. De manera que por Adriano esta concedido a los dichos Religiosos todo lo que les concedieron sus antepasados, como si de nuevo lo concediera. Y esta Omnimoda potestad in vtroq; foro fuera de de las dos dietas nullum requirir assensum Episcopi, vel Officialis. Et intra, por que se tenga respeto [como es razon] ala dignidad Episcopal, quiere el Summo Pontifice, y es muy justo, que se le pida el consentimiento, no para Baptizar, ni para casar, ni para administrar los demas Sacramentos, [excepto la Confirmacion,] ni para castigar avn amancebado, o avn adultero, o auuo que dexa su muger, o al que no viene a Misa, los dias que es obligado, y para otras cosas semejantes, que es officio de Ordinario. Pero solamente se entiende ser necessario el consentimiento del Obispo, o de su Prouisor intra duas dietas: para cosas muy graues no Ordinarias, que puede el Summo Pont. hazer, y no las suele comerer a los Delegados.

Como es criar Obispos, de poner Reyes, co-
adunar Obispados, o dividir los, y otras co-
sas semejantes, que los Legados por via ordi-
naria no pueden sin mandado especial, que son
sin cuento, como Silu. refiere in verbo, Lega-
tus: Fuera destos casos, que a los Legados Or-
dinarios no concede el Papa pueden tratar
los que tienen la auctoridad Omnimoda per-
petua, y dispensar en los grados de Matrimo-
nio, que no son prohibidos por derecho diui-
no, ni natural, y otras cosas semejantes a estas
que se pueden ofrecer en el ministerio, como
lo trae Panor. cap. Conquestus, de Foro com-
petenti. num. 4. En especial que los dichos
Religiosos tienen la dicha auctoridad de los
Summos Pont. predecesores de Adria. 6. sin la
dicha limitacion de las dos dietas.

- 7 ¶ Y esta limitacion, o restricción de las
dos dietas, solamente se entiende en el foro ex-
terior, y en cosas graues. Pero si en casos ar-
duos o viese alguno de vsar de la omnimoda
in foro conscientie secreto, o penitencial: no
seria necesario pedir este consentimiento pa-
ra sus subditos, por ser en secreto, por que por
el tal vso no se deroga a la dignidad Episco-
pal, lo qual se prouea en el cap. Intelligentia
de ver.

de ver. Signif. Todo lo qual se trata mas lar-
go en el Compendio priuilegio. pro Nouo Or-
be, ver. Absolutio. 3. y en otras partes, donde
se ha ofrecido tratar esta materia. Esta guarda
do en S. Francisco de Mexico el original.

- 8 ¶ Despues de Adria. 6. succedio Clem. 7. el
qual fue electo año de. 1523. y diez años ade-
lante es a saber el año de. 1533. Concedio pa-
ra este Nueuo Orbe a las Ordenes de los Pre-
dicadores, y Menores, todos los fauores, y
gracias concedidas por sus antecessores para
tierras de infieles con la generalidad de todos
sus antecessores. Donde queda claro, siempre
y adelante aprobada esta auctoridad, y fortifi-
cada, de lo que los Religiosos pueden entre
nueva gente en presencia de Obispos, y en
ausencia, segun la practica de todo este Nue-
uo Orbe. Guardase en Sancto Domingo de
Mexico el original.

- 9 ¶ Paul. 3. succedio a Clemen. 7. el qual a
instancia del Padre Fray Vicencio Lunelo
Commissario General dela Orden de los Me-
nores en la Curia Romana confirmo la exten-
sion de la Omnimoda de Adriano. 6. etam in-
traduas dietas el año de 1535. la qual estana
coartada por Adriano. 6. y Pau. 3. fauorabili-

ter concediendo, confirmo todo lo concedido por Adriano. 6. y quito la restricción de las dos dietas, y extendiendo la Omnimoda auctoridad al intra duas dietas, contai que dentro de las dos dietas fuesse con consentimiento del Obispo quedando como quedò en su fuerza la dicha Omnimoda extra duas dietas. Dò de esta muy declarado lo q̄ al proposito se ha dicho de la Omnimoda, que en el intra, para cosas arduas sera menester el consentimiento por el honor devido a los Obispos. Y esto concede Paulo. 3. con tan notables non obstantias, que por solas ellas en Salamanca los Le- trados, y juristas vinieron a determinar que solo por ellas, si algunos privilegios estan antes restringidos, a nulados, o reuocados, es visto ser restituydos in pristinam auctoritatem todos ellos. Este privilegio esta guardado en el Archivo de S. Francis. de Mexico.

20 ¶ Y el mismo Paulo. 3. año. de 1542. Viue vocis Oraculo a los dichos Religiosos còmnico todas las gracias, facultades, y indulgencias in genere, vel in specie, in còcessis, vel in còcedendis. Como lo testifico el Cardenal de Burgos, Don Fray Ioan de Toledo Esta guardado en el Archivo de S. Domin. de Mexico.

¶ El

11 ¶ El mismo Paulo. 3. viendo el gran ser- uicio, que los dichos Religiosos hazian a nue- stro Señor en las Indias : queriendo mas y mas fauorescerlos : adelante el año de 1544. A todos los Prelados de las Ordenes Mendi- cantes haze sus Commissarios, y Delegados, y de nuevo les concede todas las gracias, y fa- cultades concedidas por sus antecesores a los que van a tierras de infieles in genere, vel in specie. He aqui los Prelados de las Religio- nes constituydos Legados, y Commissarios del Papa absolutè sin restricción, ni condicion alguna. Podran luego sin escrupulo alguno en las tierras que estuuieren, aunque sea es- tando presente en el pueblo el Diocesano, ha- zer lo que hazen en Santo Domingo, San Francisco, y San Augustin de Mexico, y de la Puebla, donde los Obispos residen, que es Baptizar, Casar, dar la Extrema- uncion, y los de mas Sacramentos, excep- to la Confirmacion. Y assi mesmo podran castigar las culpas de los naturales, y tener para ello sus Alguaziles : y podran hazer todo lo que los Legados Apostolicos còmmu- mèntez hazen. De cuyo poder aq̄ se estiende, y q̄les es prohibido [como dicho es arriba] trara Sil.

¶ 4

muy

muy bien, ver. Legatus, & Delegatus. Está este Breue en el Archivo de Santo Domingo de Mexico. Por donde no ay que dubdar en todo lo que hasta este punto está en favor de los Religiosos.

12 ¶ Julio. 3. succedio a Paulo. 3. El qual a instancia del General de la Orden de los Predicadores Francisco Romei, año de 1551. confirmo todos los privilegios, y facultades fúo dichos ex certa sciencia, y para mayor abundancia de nuevo las concedio: y assi in concessis, como in concedendis hizo comunicacion de todo. Y puso suspension a todos los Señores Obispos, fino guardaren los privilegios de las Ordenes, y dio todo lo concedido por sus antepassados, etiam Viue vocis Oraculo. El qual privilegio está impreso en Roma en los privilegios de los Padres Predicadores. fol. 212.

13 ¶ Y despues el año de 1553. El mesmo Julio. 3. por su Delegado Ioan Poggio Cardenal, que estava en España, dio poder para dispensar los Religiosos en la Nueva España en irregularidad contrahida, aunque sea ex homicidio voluntario: y para poder commutar los votos, que puede el Ordinario, y dispensar, y absol-

absolver en todos los casos que puede el Ordinario, y otras cosas a este tono, y que pueda el Prouincial con su Diffinitorio en cada Conuento nombrar dos o tres Confessores, que el llama penitenciaros, que puedan absolver de todos los casos reservados a los Diocelanos. Este privilegio Original se guarda en S. Francisco.

14 ¶ Paulo. 4. succedio a Julio. 3. el qual el primer año de su Pontificado, que fue el de 1555. a suplicacion de Fray Clemente Moneña Ministro General de la Orden de los Menores, confirmo todos los privilegios de todos sus antepassados, et omnia reuocata restauant, y de nuevo concede ex certa sciencia, & plenitudine potestatis, y manda, q omnia privilegia, & in eis contenta, & omnia, & singula infauorabiliorem, & ampliorem partem sint interpretanda, y los haze exemptos de la quarta funeral, y expressamente de roga ala Clemen. Religiosi, de Privilegiis, y a las reglas de Chancilleria. Y en las no obstantias quita toda restriction de qualquiera privilegio, si alguna ouiere. El original se hallara en el Archivo de S. Francisco de Mexico.

15 ¶ Luego el año siguiente de 1556. a instancia

cia del Maestro General de los Predicadores concedio el mesmo Paul. 4. todos los suso dichos privilegios de sus antepassados, y hizo vna communicacion grandissima de todo lo concedido a las Ordenes, y de nuevo les otorgo, no solamente todo lo cõcedido por la Silla Apostolica, pero tambien todo lo concedido por los Reyes, y Principes, confirma como Apostolico privilegio. Lo qual es mucho de notar. Y assi agora son privilegios Apostolicos todas las Cedula Reales concedidas por los Reyes de España en fauor de los Religiosos, como es la de su Magestad del Rey nro. Señor, que en su nombre otorgò la Princesa Doña Ioana en Valladolid año de 1557. sobre que no se haga nouedad, en quãto a poner Clerigos, donde ay Religiosos, y otra concedida por la misma Princesa el mismo año de 1557. para que no aya nouedad, ni se ponga impedimento a los Religiosos para la administraciõ de los Sacramentos. Y otra otorgada el mismo año de 1557. por la misma Princesa, para que se hagan Monasterios de los dichos Religiosos, los que pareciere al Virrey desta Nueva España, sin parecer del Diocesano. Y otra otorgada por la mesma Princesa año de 1559.

q no

q no aya Clerigos Visitadores en los pueblos de los Indios. Y otra otorgada por su Magestad año de 1565. que las justicias seglares no hagan informaciones publicas, ni lectras cõtra los Religiosos. Y otra concedida por la Audiencia Real de Mexico año de 1570. En la qual manda, que los Clerigos, y los Religiosos administren libremente los Sacramentos, cada vno en su distrito.

86 ¶ Y dize mas el dicho Paulo. 4. en el privilegio suso dicho. Que si en los privilegios oniere alguna duda en la interpretacion, sean declarados ala mas fauorable parte: y q ninguno de ninguna condicion que sea, tenga auctoridad de interpretar al contrario: y deroga expresamente en el dicho privilegio la Clement. Religiosi, de Privilegiis, y las reglas de Chancilleria, editis, & edendis. Que es vna de las cosas de mayor fauor para las Religiones, que se puede pensar, y los exime de todas las obligaciones de decimas y otras exacciones. Este Breue esta impresso en el libro de los Privilegios de los Padres Predic. fol. 258.

87 ¶ Pio 4. succedio a Pan. 4. El qual concedio, q los Obispos pudiesen cõsagrar la Chrisma cõ Balsamo desta tierra e este Nuevo Orbe. Y assi

Y assi mesmo concedio muchas cosas en fauor destos Indios nueuamente conuertidos como es, que oyan Miffa en tiempo de entre dicho, y que en tiempo de jubileo leganen, aunque no comulguen, y fino se pudieren confellar en el tiempo señalado, como propongan de confellarfe dentro de vn mes, y otras cosas semejantes: que son argumento de la voluntad que la Silla Apostolica siempre tiene de fauorecer a los nueuamente conuertidos, y a sus Ministros.

- 18 ¶ Y este mismo Pontifice confirmo el Concilio Trident. año de 1564. y despues el año siguiente de 1565. confirmo todos los priuilegios de la Orden de la Santissima Trinidad, con los quales comunican en los priuilegios todas las Ordenes Mendicantes. Y assi confirmando sus priuilegios, iuntamente confirmo los nuestros. Y esto fue despues de la confirmacion del Conc. Trid. la qual confirmacion se mostro en Salamanca a Letrados muy Doctos en toda facultad, assi en Theologia, como en Canones, y Leyes. Los quales dixeron, y afirmaron, que los Religiosos Mendicantes podiã vsar de la tal confirmacion, no obstante el Concilio Tridentino. Y el P. Maestro

Fray

Fray Alonso de la Veracruz de la Orden de los Padres Augustinos vio el original del dicho Breue, y las firmas de los Letrados, que dieron el dicho parecer: el qual dio este testimonio debaxo de su firma, y esta guardado en el Collegio de S. Pablo de Mexico.

- 19 ¶ Y si alguno pusiere objection, que el mesmo Pio. 4. en vn Breue suyo, que anda impresso con el mismo Conc. Tri. reuoco todos los priuilegios, y exempciones concedidas a qualesquier personas, en las cosas, que son contrarias a los decretos del Conc. Tride. como parece. fo. 350. Se Responde, q̃ esta reuocacion fue hecha antes dela dicha concession, por que la reuocacion fue hecha el año de 1565. por el Mes de Hebrero. Y la confirmacion el mismo año de 1565. por Junio.

¶ Y que los Frayles Mendicantes comuniqué de los priuilegios concedidos, assi ala Orden de los Trinitarios, como de todas las de mas Ordenes, parece muy claro por muchos Breues de diuersos Summos Pontifices Alexandro 6. concedio a los Padres Augustinos, que puedan vsar, y comunicar de los priuilegios de todos los Religiosos de qualquier Orden, que sean, como si fueran pri-

uile-

uilegios de ſu meſma Orden. Es por Breue
 autorizado impreſſo en el Suplemento. fo. 78.
 conc. 235. Mediante eſta cõceſſion comunican
 deſte priuilegio todas las Ordenes Mèdican-
 tes, pues todas ellas comunican en los priuile-
 gios. Vide in Comp. Priuil. ver. Communica-
 tio priuilegiorum. nu. 21. ¶ Otra ſemejante
 comunicacion como eſta hizo. Cle. 7. a los
 miſmos Padres Auguſtinos con todas las Or-
 denes. Eſtã en S. Auguſt. de Mexico el origi-
 nal. ¶ Leo 10. hizo otra ſemejante conceſſion
 a los Padres Predicadores, como parece en el
 miſmo Cõpendio, y en el miſmo Titulo. n. 20.
 20 ¶ Clément. 7. hizo otra ſemejante conceſ-
 ſion a los Frayles Menores. Como parece en
 el miſmo Compend. y en el miſmo Titulo. nu.
 19. De qua ſupra, ver. Cõmunicatio priuilegio-
 rum. Y finalmente año de 1542. a. 20. dias del
 mes de Diziembre. Pau. 3. concedio la miſma
 comunicacion muy copioſa a todos los Re-
 ligioſos de la Nueva Eſpaña, que viuen en la
 gouernacion de Mexico donde fue Virrey
 Don Antonio de Mendoza, del qual ſe haze
 mencion en el Breue. El qual eſta guardado
 en S. Domingo de Mexico.

¶ Pio 5. de S. S. memoria, ſuccedio a Pio. 4.

El

El qual el 2. año de ſu Põtificado cõfirmo to-
 dos los priuilegios de las Ordenes Mèdicãtes
 en ſu proprio Motu, declarãdo è interpretando
 ciertas dificultades del Conc. Triden. que le
 parecierõ, q̃ eran en mucho grauamen de las
 dichas Ordenes. Dõde les da grãdes fauores cõ-
 tra. 38. Grauamenes, q̃ los Señores Obiſpos acu-
 mulauã cõtra los Religioſos : y alli los haze
 penitus exẽptos de toda juridiciõ Episcopãl,
 como todo eſto parece muy largo en el dicho
 proprio Motu, otorgado a 17. de Julio. de 1567
 22 ¶ El miſmo Pio. 5. a ſuplicaciõ del Procurador
 general de los Menores F. Ioã de Aguilera en
 Corte Romana, cõcedio todos los priuilegios
 de ſus antecẽſſores, quitãdo todas las reſtrictio-
 nes del Cõ. Triden. foro cõſciẽtię. De manera
 q̃ quãto al vſo de los priuilegios cõcedidos
 por todos los Sũmos Põt. arriba alegados, y
 otros haſta aquel pũto, eſtã todos en ſu fuerça,
 y vigor para el vſo dellos in foro cõſciẽtię,
 como ſi no uiera precedido. Cõc. Trid. Y co-
 mo el vſo de administrar los Sacramẽtos a los
 fieles, do quiera q̃ eſtan, es meramẽte en el foro
 de la conciencia, y no en el foro exterior, ni
 litigioſo. Siueſe, q̃ los Religioſos Miniſtros
 del nuevo Orbe ſolo por eſta cõceſſion hecha

Viue

Viue vocis Oraculo despues del Conc. Trid. quitadas las restricciones del, si algunas vuo, pueden libremente in Nouo Orbe administrar los Sacramentos del Baptismo, del Matrimonio, y Extremauncion, y los de mas que acostumbra administrar. De lo qual dio testimonio el Ministro General de la Orden de los Menores Fray Aloyso Puteo. Esta concession se hizo a 13. de Março de 1567. El original se guarda en el Collegio de San Pablo de Mexico.

23 ¶ El mismo Pio. 5. concedio a los Prouinciales de las Ordenes Mendicantes, que estan en las Indias, que puedan elegir en cada Conuento dos Confesores Doctos, que puedan absolver de los casos reservados en la Cena del Señor.

24 ¶ El mismo concedio a los mesmos Prouinciales, que puedan cometer a varones Doctos, y aprobados conforme al Concilio Trid. auctoridad de dispensar con los incestuosos, que peccarõ cõ cõiagnineis, alterius cõingis, para q̃ puedan pedir el debito. Y esto solamente en el foro de la cõsciencia. Esta cõcessiõ se hizo a. 27. de Sept. 1569. Esta Authẽtica en el Collegio de S. Pablo. De quo, ver. Dispensatio.

¶ Y Lue.

25 ¶ Y luego a 26. de Octubre del mismo año concedio el mismo a los dichos Prouinciales, que puedan cometer a los dichos Confesores, que puedan dispensar con los que an hecho voto de castidad antes de casarse, que puedan pedir el debito in foro consciencie tantu. El testimonio autentico destas concessiones fuso dichas, se guarda en S. Pablo de Mexico: en vn quaderno de vn libro grande donde estan muchos Breues impresos en Roma. Y en el Conuento y Archiuo de San Augustin de Mexico.

26 ¶ El mismo Pio. 5. a suplicacion del Rey Don Philippe nuestro Señor, concedio para este Nueuo Orbe. Que los Religiosos de las Ordenes Mendicantes puedan despues de la confirmacion del Conc. Trid. administrar, y administren Sacramentos, como es Baptizar, y Casar, &c. En los pueblos a ellos assignados, y en los que adelante les assignaren, y señalaren: y exercer el officio de Parochos, sin licencia del Ordinario, ni de otro alguno, de la manera que los administrauan antes del Concil. Trident desde el principio de la conuersion del Nueuo Orbe. Y que en los pueblos asì señalados, o que de nueno se señalaren por

¶ *

el Rey

el Rey, o quien sus vezes tiene, como Legado del Summo Pontifice, para la conuersion del Nuevo Orbe, por especial y expresa concession hecha a los Reyes Catholicos por Alexandro Sexto. Que los Diocesanos ninguna cosa innouen en los sobre dichos pueblos, assignados, o por assignar con non obstantias muy singulares: y este privilegio assi concedido ala Real Magestad del Rey Don Philippe, lo dio, y traspafo a los Prelados, y Religiosos de todos estos sus Reynos de las Indias, con especial Cedula para ello, en que manda, que este Breue, y su Real Cedula sean publicadas con solenidad en todos estos Reynos, y que entriendan todos los Indios y nueuamente conuertidos, que pueden, y deuen, acudir a los Religiosos, como a verdaderos Padres Spirituales, como acudian antes del Concilio Tridentino. Y assi se puso en efecto este mandato Real en todo este Orbe, y del sea vsado, y vsa sin alguna resistencia de parte de los Diocesanos. Y aduertase aqui, que esta Cedula Real es como privilegio emanado de la Sede Apostolica, por la concession arriba alegada de Pau. 4.

27 ¶ Desta declaracion deste privilegio se sigue

que manifestamere los Religiosos en los pueblos q̄ les estã señalados para el ministerio de los Sacramẽtos segũ la dicha Ordẽ: poder exercer el officio de Parochos sin tener cuẽta cõ las dos dietas, si es intra, o extra, sin licẽcia del Diocesano. Y q̄ puedẽ libremente administrar los Sacramẽtos de la manera q̄ los administran antes del Cõ. Trid. Y q̄ assi mismo puedẽ corregir los excessos de los delinquẽtes, como sũ anãcebados, y adulteros. &c. y cõ aquellas palabras del Breue. Sicut habet et cõsueuerũ, se fortifica lo dicho. Perq̄ despues del descubrimẽto del Nuevo Orbe hasta la cõclusiõ del Cõ. Tr. esta costũbre se guardo en estas partes, sin tener, ni pedir licẽcia de otro inferior al Pp. Por lo qual por ser nõbrados en los pueblos señalados, segũ dicho es, vt Parochi officiũ exercent, no solo pueden en los tales pueblos administrar el Sacramẽto del Matrimonio, y Baptizar a los Neophytos, y nueuamente cõuertidos, pero tãbiẽ a los q̄ ibi habet incolatũ, y son moradores, aũq̄ sean antiguos Christianos, por razõ q̄ alli los Religiosos exercitã el Officio de Parochos. Y no es yr cõtra el Cõ. Tr. administrar los dichos Religiosos el Sacramẽto del Matrimonio a los antiguos Xpianos.

Por que el dicho Concilio dize, que el Matrimonio se celebre delante del Parocho, o con licencia del Ordinario. Y como los Religiosos estan alli como Parochos de licencia del Supremo Ordinario, que es el Papa, como parece por muchos Breues, de los que sean alegado arriba: queda claro, el Matrimonio hecho en el pueblo señalado del antiguo Christiano, ser valido: como mas largamente se trata esta materia en otro tratado que hizo sobre ella el Padre Maestro F. Alonso de la Veracruz. Y en el Compendio pro Nouo Orbe se trata en diuersas partes. Y no obsta, que el privilegio de Pio. 5. fuesse pedido para los Neophytos. Porque para esto entran los privilegios arriba alegados cōcedidos para donde ay fi-les y infieles, aprobados por el mismo Pio. 5. Y otros muchos S̃mos Pontifices sus antecessores: y por Greg. 13. que al presente gouierua la Yglesia Romana. Y por la misma razon seran validos los Matrimonios celebrados por los dichos Religiosos de los Mestizos, Mulatos, y Negros, por las razones suso dichas. Y por que in materia fauorabili in simplici intelligitur mixtū, secundum Panormi. ¶ Y el mandar en el dicho privilegio Pio. 5. que

que los Señores Obispos no innouen cosa en lo tocante a la administracion de los Sacramentos de los dichos Religiosos y conforme a la dicha Cedula real alegada, que es ya privilegio, que les esta entre dicho, que no pongan otro Cura. Se sigue, que el Religioso alli puesto Parochi officium exercet pro omnibus ibi habitantibus, agora sean Españoles, o Mestizos, o Mulatos: y por tanto no lo puedē impedir los Señores Obispos, ni sus Prouisores, que seria innouar, y poner estoruo al ministerio de los dichos Religiosos. Por que esto conuene a solo el Papa, que les concedio esta auctoridad &c.

38 ¶ Ultimamente succede Greg. 13. a Pio. 5. El qual luego que fue electo parece auer reuocado el privilegio dado por Pio. 5. en fauor de los Religiosos de los 38. grauamenes que de los Señores Obispos los Religiosos recibia, y todo lo alli cōtenido reduzirlo al derecho commun. Esta reuocacion aunque anda impresa en el libro de los propios Motus, y en el Manual de latin del Doctor Nauarro, no es de valor, ni deroga el privilegio suso dicho, ni los de mas. Lo primero porque para la reuocacion de algun privilegio rescibido ¶ * 3 es ne-

es necesario, para que verdaderamente sea reuocado, que la tal reuocacion autenticamente se a notificada, como lo dize Soto de Iust. & iure. lib. 1. q. 1. art. 4. y Fray Bartholome de Medina. 1. 2. quest. 20. art. 4. y esta no solo no asido notificada, pero luego suplicaron della a su Sanctidad los Cardenales Protectores de las Ordenes, rogando a su Sanctidad, que se suspendiese el dicho Breue, y no se notificasse: y su Sanctidad vino en ello. No obstante que los agentes del Arçobispo de Seuilla, y del Obispo de Cuenca que estauan en Roma, luego la despacharon a sus Yglefias, no se publico en las de mas Cathedrales. Y los que a la sazón se hallaron en Seuilla, como es el Padre Maestro Fray Alonso de la Veracruz, dan testimonio, que penitus no se hizo caso dello. Por lo qual siempre se quedo en su fuerza lo proueydo por Pio. 5.

29 ¶ La 2.ª razón, la dicha reuocación no tener fuerza es, q̃ el mismo Greg. 13. en el. 3. año de su Pontificado a suplicación del General de la Orde de los Menores F. Christoual de Capitefón, tñ todos los privilegios de las Religiones ap-probo, y cōfirmo dados por sus antecessores, así concedidos por Breues, como Viue vocis Oracu.

Oraculo: y esto ex certa sciētia, & ex Apostolicę potestatis plenitudine. Y dize q̃ sean validos. Quatenus sūt in vsu, & nō cōtrariātur decretis Cō. Tri. Estos privilegios siēpre ā estado in vsu en esta tierra entre los Religiosos, q̃ ā ministrado, y administrā los Sacramētos a estos naturales. Como despues del Cō. Tri. a suplicación del Rey Dō Phelippe nro Señor lo cōcedio Pio. 5. como agora poco ha se hizo mēcion. Y así quedan en su fuerza, y vigor. Ni tampoco cōtradizē a los decretos del Cō. Tri. Porque ningún decreto ay en el, que haga inhabil al Religioso, para administrar los Sacramētos, y entender en la conuersion de los Infieles. Si lo haze con licencia del Ordinario. Y como esto han hecho, y hazen los Religiosos en esta administracion, no intrusos, ni vsurpando el officio ageno, sino con licēcia del Supremo Ordinario, que es el Pp. Aquien immediatē incūbe la cōuersiō de los Infieles. Queda claro en esta parte no ser cōtra el Cō. Tri. Ni es cōtra el decreto del S. Cōc. dōde hablādo del Matrimonio lo irrita, y anula, si no fuere hecho de re del Paro, proprio, o de licēcia del Ordinario. Y como los Religiosos en este N. Orbe en los pueblos a ellos señalados, y é los q̃ al lāze les

¶ * 4 seram

seran, con licencia del Ordinario potissimo que es el Papa, estan declarados exercer oficio de Parochos, como lo dize Pio. 5. Sigue-se, que no contradizen en cosa a lo contenido en el dicho Sancto Conc. Trid. Y el mismo Greg. 13. en este mismo privilegio, de que tratamos, deroga ala Clement. Religiosi, arriba citada. Donde a los Religiosos les es prohibido el Comulgar Casar y Olear, y deroga las Leyes de Chancilleria, dōde se suelen tãbien renovar los privilegios. Y en las no obstãcias del mismo privilegio deroga a todo lo que nos es contrario, y toda restriccion hecha por el, o por qualquier de sus antecessores. Y esta declarado por los Letrados de Salamanca, [que arriba alegamos:] no ser necessaria la especificacion de lo que deroga. Como lo trae tãbiẽ Couarruias en el cap. Alma mater, de sententia excommu. Y en la segunda parte de la rubrica, de Testamentis. nu. 19. De manera q̃ aunque ouiesse auido alguna restriccion puesta por el mismo Greg. 13. o por alguno de sus antecessores, queda quitada, y el privilegio en su fuerza, y vigor.

30 ¶ Y el mismo Greg. 13. el mismo año que es el tercero de su Pontificado, concedio de nuevo

nuevo todos los privilegios de los Mendicantes, assi directamente a ellos dados, como por via de comunicacion a los Padres de la Compañia, y los haze Orden Mèdicante, y no solo in concessis haze esta comunicacion pero tambien in concedendis. Y como si emanasse de nuevo, selos concede, donde les da facultad de commutar votos, etiam si sint iurata, y otras muchas cosas. Y en las no obstãcias del mismo privilegio pone tantas clausulas: por donde se entiende claro, todos los privilegios de los Religiosos ser nuevamente no solo cõ firmados, y aprouados, pero aun de nuevo concedidos.

31 ¶ El mismo Gre. 13. despues en el año. 6. de su Pontificado, que fue el de 1577. a los mismos Padres de la Compañia les cõmunica para esta Nueva España, y para todas las Indias, y otras partes de Infieles todo lo concedido antes por el, y por sus antecessores: y entre otras cosas les da perpetuamente sin limite de tiempo, que pnedan dispensar in foro conscientie en el Matrimonio en todos los grados no prohibidos por derecho diuino, y natural, y en el foro exterior esta concession limita por. 20. años. Y que estando presente el

¶ * • 5 Obis.

Obispo, o pudiendose auer con facilidad, que sea con su beneplacito : y como esto por la communicacion de los priuilegios, y por la misma concession suya de Gregorio 13. sea comun a los Mendicantes : queda claro, los Religiosos no exceder en tratar las causas Matrimoniales, ni en dispensar en grados, sin licencia del Diocesano expresa. Y aunque en este priuilegio que declaramos dado a los Padres de la Compania diga q̄ solamente in foro cōscientię passados los 20. años. Pero los Pontifices arriba alegados Innocencio. 4. Nicolao 4. y los de mas dieron el poder dispensar en los grados no prohibidos por derecho diuino, ni natural, sin alguna limitacion de foro conscientię, ni exterior, y dado caso que dos Pontifices de los que arriba tocamos, digan que puedan dispensar con los que contraxeron antes del Baptismo en grados no prohibidos por derecho diuino, ni natural, para q̄ se quedē con sus mugeres. Por estas palabras se ve claro, su Santidad dar facultad, para poder dispensar [si expediat] con los Neophytos ya Baptizados, para q̄ se casen en grados prohibidos solo por derecho humano. Porq̄ si en su infidelidad se casarō, aunq̄ sean primos herma-

hermanos, si era el Matrimonio segū sus leyes, y costūbres, Baptizados no se podiā apartar, ni tenian necesidad de dispēfacion, como el Maestro F. Alōso de la Veracruz lo trata en su Speculū Cōiugiorū. l. p. ar. 43. Dōde esta claro, q̄ pues dizē, q̄ puedē dispēfar, se entiēde de verdadera dispēfaciō con Baptizados. Y assi no se excede, si en el foro exterior agora los Religiosos administrādo con licēcia de sus Prelados, dispēfen en grados no prohibidos por ley diuina, ni natural. Viēdo assi conuenir al biē de los Neophytos. Y este iuizio a ellos les esta cometido sin alguna limitaciō, ni es necesario otro beneplacito. Porq̄ el S̄m. Pont. assi lo quiere. Y en el mismo priuilegio el mismo Gre. 13. concede expresamēte, q̄ puedā en el Matrimonio dexar algunas Ceremonias no necesarias, como son las amonestaciones, o otras cosas. Por donde es claro cōceder les la administracion del Matrimonio a esta gēte nueva, Y assi conforme a esta nueva concession, los Religiosos vsando della, como de cosa a ellos concedida, algunas vezes en los Matrimonios, dexandolas vanas, no exceden.

OMNIA SVB CORRECTIONE MELIUS
sentientium.

¶ Sic

¶ Sic per Fratres Minores propositis dubijs, & difficultatibus fuit responsum. Et ne tanto Patri, Doctissimoque viro Magistro à Veracruce debitum subtrahamus honorem, scias eiusmodi responsionem ex quadam illius epistola ad primum Archiepiscopum de Manilla nono Kalendas Martij anni Domini, 1583. fuisse desumptam. Quam ut ipse Pater testatur, legit coram Domino Domino Petro de Contreras tunc Archiepiscopo Mexicano, de cuius etiam consilio prædictam epistolam misit ad Archiepiscopum de Manilla. Quod est valde notandum. Et quidem indulta Apostolica quibus Mendicantes Infidelium conuersioni, & Neophytorum instructioni in fide, & manutentioni intendunt, satis diligenter in iam dicta epistola & propositis responsionibus collecta sunt.

¶ Deinde cum Reuerendissimi Episcopi in Synodo congregati suam Mendicantibus ad administranda Neophytis Sacramenta offerrent auctoritatem: ipsi né aliquod ex hoc suis, & Regijs priuilegijs subiret præiudicium, responderunt.

RESPUESTA DE LAS TRES ORDENES MEN-

nes Mendicantes ala exhortacion, que los Señores Obispos congregados en su Synodo Prouincial, les hizieron, para que les pidiejen su beneplacito, para administrar los Sacramentos. Año, de 1585.

Ilustrísimos Señores.

¶ Fray Alonso Ponce Commissario General de la Orden de S. Francisco en esta nueva España, y Fray Domingo de Aguiñaga Prouincial de la Orden de Santo Domingo: y Fray Pedro de San Sebastian Prouincial de la dicha Orden de S. Francisco: en esta Prouincia del Santo Euangelio: y el Maestro F. Ioan Adriano Vicario Prouincial de la Ordē de S. Augustin en nombre de las dichas Religiones. Respondiendo a la exhortacion que vuestras Señorías Ilustrísimas, a veynte y dos de junio de este año de mil y quinientos y ochenta y cinco nos hizieron, notificandonos el Breue de nuestro muy Santo Padre Greg. 13. en que vuestras Señorías Ilustrísimas afirman, que se renocan todos nuestros priuilegios por su Santidad, y los reduce al derecho comun, y decretos del Santo Concilio Trid. Y que para administrar los Sacramentos,

mēros, y exercer el officio de Parochos, que en estas partes exercemos en los distritos de este Arçobispado, y de los Obispados de vras Señorías con seguridad de consciencia: es necesario el beneplacito y licencia de vuestras Señorías Illustrissimas. El qual con mucha voluntad nos offrecian, siendo por nosotros de mandado, afirmando no pretender jurisdicción alguna sobre nosotros, sino ser movidos de Santo zelo, de que no ay falta en la administración de los Santos Sacramentos por defecto de auctoridad en los Ministros, cosa que seria tan perniciosa, y q̃ tanto se deue evitar. Despues de auerlo bien considerado, y deliberado: dezimos. Que el sobre dicho Breue que nos fue notificado, ha muchos años que a venido a nuestra noticia, y sea examinado, y mirado lo en el contenido, y por causas bastantes [al juicio de los que nos an regido, y nuestro] no obstante la dicha reuocación, auemos usado, y usamos del Officio de Parochos, en los sobre dichos distritos sin tener algun scrupulo, antes con mucha serenidad de consciencia. Por tanto suplicamos a vuestras Señorías Illustrissimas, que no decreten, declaren, ni publiquen cosa en contrario de esto, sin comunicarlo

primero cō la M. R. del R. Dō. Phē. nō. S. q̃ no solo es Patrō de estas Yglesias, sino Delegado del Pp, aquí la Silla Apostoli. tiene ecargado el gouerno Spiritual de esta tierra, en quāto a proueer, y nōbrar Obispos, Dignidades, Beneficiados y Curas. Y sin cōsultarlo cō nro Beatissimo. P. Gre. 13. Pues dize expressemente su Santid. ē el dicho Breue reuocatorio, q̃ si alguna duda sobre esto nasciere, deue ser lleuado a su presēcia, y no determinada por ningun inferior suyo. Y declara q̃ lo q̃ ē este caso de otra suerte fuere atetado: sera de ningun valor, y effecto. Y assi tornamos a pedir, y suplicar a vras S. como aquí zela el biē, y quietud de las almas, no quierā dar ocasiō a alguna novedad, estādo como esta todo pacifico, y quieto y nosotros determinados de no innouar cosa alguna, en pedir beneplacito. Por q̃ de lo cōtrario se seguiria manifesta offēsa de Dios, y de la M. R. y daño manifesto de las consciencias, y perturbaciō de la Doctrina. ¶ Que respōsio cōsona est & cōformis ijs que docet Em. to. 1. qq. q. 17. art. 12. conclu. 6. vbi docet recurrendum esse ad iudicē Superiōrē videlicet Nuntium Apostolicum ad lites privilegiorum decidendas cōstitutū, quādo dubitatur de privilegiis.

Et in partibus Indiarum ad Reges Hispaniarum, seu ad suum regale Consilium, seu ad Proregem est recurrendum, qui ex legatione Pontificis dant facultatem Religiosis ad ministranda Sacramenta, prout dictum est in superioribus, ad quos spectat reddere rationem, suę facultatis. Et Doctissimus Pater Frater Ioannes Focher in libello quodam cui titulus Refugiū pauperū in quo duo illa indulta fratribus Prędicatoribus & Minoribus à Paulo. 4. cōcessa declarat, in huius rei cōfirmationem dicit, qđ Fratres ad has partes missi à Regibus Hispaniarum, sunt huius Ecclesię veri Ministri: vt patet per Bullam Alexandri. 6. qui has Indias dedit Hispaniarum Regibus, mandans & pręcipiens eis, qđ provideant in ipsis Indijs de Ministris: quod ipsi faciunt quando prouident de Episcopis, Curatis, & de Fratribus quos ōnes, vt huius Ecclesię Ministros auctoritate Papę ad has destinant partes. Deinde dicit, qđ indulta Fratribus Mendicantibus concessa ad instantiam Regum Hispaniarum [prout has Occidentales concernunt Indianas partes] magis debēt dici priuilegia Regum Hispanię, quām Fratrum. Et si communiter dicuntur priuilegia Fratrum Mendicantium

ex eo

ex eo est, quia per eos dispensantur, iuxta Regum Catholicorum approbationem, beneplacitum, & dispositionem: vt patet in Bulla Adriani. 6. de qua verbo. Reges Catholici. Et cum Pius. 5. ad instantiam Regis Philippi. 2. concesserit Fratribus facultatem & licentiam Parochi Officium exercendi: non est credendum Pontificem Gregorium. 13. per suam constitutionē Regia priuilegia derogare voluisse [Rege incōsulto & insalutato] secundum cōsuetudinem Sacrorum Conciliorum, & Regularum Cācellarię decernentium in derogationibus communibus priuilegiorum, Regia & Imperialia priuilegia non derogari, nisi specificē & nominatim de eis fiat mentio.

¶ Eodem vero tempore quo hec Mexici per Patres & Reuerendissimos Episcopos pertractabantur, Regia auctoritate de opportuno remedio fuit prouisum. Nam Rex Catholicus Philippus 2. peculiari Regioq; mandato pręcepit vt Religiosi permitterentur Apostolicis vti priuilegijs & facultate ministrandi Sacramenta, Officiumque Parochi exercendi: vt patet in sequenti Scheda.

CEDVLA DE SV MAGESTAD PARA

¶ * *

que

Aduertencias para

que los Curatos no sean remouidos de los Religiosos Mendicantes.

E L R E Y.

¶ Muy Reuerendo in Christo Padre Arçobispo de la Metropolitana Iglesia de la Ciudad de Mexico de la Nueva España. Reuerendos in Christo Padres Obispos de mi Consejo, Venerables Deanes, Dignidades, Canonicos, y otras personas que os hallays juntos en el Concilio Provincial que se celebra en la dicha Ciudad de Mexico. Ya sabays como por vna mi Cedula de que se embiaron duplicados firmados de mi mano dirigidos a todos los Prelados de las Yglesias de las Indias. Fecha en 6. de Deziembre del año de 1583. Os encargue a todos, y a cada vno en particular, que haviendo Clerigos idoneos, y suficientes los proueyesdes en los beneficios curados y doctrinas, y prefiriendolos a los Frayles de las Ordenes Mendicantes que al presente los tienen, guardandose en la dicha prouision la orden que se refiere en el titulo de mi Patronazgo como mas en particular se contiene en las dichas Cedulas. El re-

no

los Confessores.

377

por delas quales siendo vno mesmo el de la que se escriuio a vos el sobre dicho Arçobispo, es siguiente. EL REY. Muy Reuerendo in Christo Padre Arçobispo de la Yglesia Metropolitana de la Ciudad de Mexico de la Nueva España del nuestro Consejo. Ya sabays como conforme a lo ordenado, y establecido por la Santa Yglesia Romana, y ala antigua costumbre recebida, y guardada en la Christiandad, a los Clerigos pertenece la administracion de los Santos Sacramentos en la Retoria de las Parrochias de las Yglesias ayudandose como de coadiutores en el predicar y confessar, de los Religiosos de las Ordenes: y que si en estas partes por concession Apostolica, se ha encargado a los Religiosos de las Médicantes, doctrinas y curados, fue por la falta q̄ hauiá de los dichos Clerigos Sacerdotes, y la comodidad q̄ los dichos Religiosos terniá para occuparse en la cōuersiō doctrina y enseñamiēto de los naturales, cō el exēplo, y aprouechamiento q̄ se requiere. Y presupuesto q̄ este fue el fin q̄ para ordenarlo se tubo, y q̄ el efecto ha sido muy cōforme a lo q̄ se procuraua, y procura, y que con vinda Apostolica y Santa perseverancia en hecho tanto fructo

¶ * * *

que

que por su doctrina mediante la gracia y ayuda de nuestro Señor, an venido a su conocimiento tanta multitud de almas. Pero por que conuiene reduzir este negocio a su principio y que en quanto fuere posible se restituya al comun y recibido vso de la Yglesia lo que toca a las dichas Retorias de Parrochias y doctrinas, de manera que no aya falta en la de los Indios: Os ruego y encargo que de aqui adelante haviendo Clerigos idoneos y suficientes los proueyas en los dichos Curados, doctrinas, y beneficios, prefiriendolos a los Frayles, y guardando en la dicha prouision la orden que se refiere en el titulo de nuestro Patronazgo. Y en el entre tanto que no huviere los que conuiene para todas las dichas doctrinas y beneficios, repartireys los que quedaren ygualmente entre las Ordenes que ay en estas Pronincias: de manera que aya de todos para que cada vno trabaje segun su obligacion de auentajarse en tan sancto y Apostolico exercicio. Y vos velareys sobre todo como buen Pastor, para que los inferiores esten con mucho cuydado, y descargando nuestra consciencia y la vuestra, se haga entre estos naturales el fructo que conuiene. De Madrid.

6. de

6. de Dizeñbre de 1583. años. Yo el Rey. Por mādado de su Magestad. Antonio de Eraffo. Y haviendo venido de estas Prouincias y de otras de las Indias algunos Religiosos de las sobredichas Ordenes, y significado muchos inconuenientes que se auian seguido, y podrian seguir del efecto y cumplimiento de la dicha Cedula: mandê juntar algunos de mis Consejos y otras personas de muchas letras prudencia è intelligencia. Los quales auiedo visto los indultos Breues y concessiones de los Summos Pontifices, y los de mas papeles que en razon desto delas doctrinas ay en la secretaria de mi Consejo de las Indias, y las informaciones, Cartas, Relaciones, y pareceres que agora de nuevo y con la ocasion desta Cedula se an dado, embiado, y traydo de todas partes, assi por las Religiones, como por los Prelados y Clerigos, me an consultado su parecer. Y considerando que para poder tomar resolucion, y dar asiento en negocio de tanta calidad è importancia, era iusto que no quedasse diligencia por hazer: comenzando dela que mas importa que es encomendarlo a nuestro Señor, al qual [como aca se haze] auays de suplicar todos con gran instancia

¶ **

5

lo quie

lo guie y encamine como sea mas para su ser-
uicio, buen gouierno (spiritual de estos Reynos
y bien de las almas de los habitantes y natu-
rales dellos, y propagacion del Sancto Euan-
gelio. He acordado de esperar mas cumplida
relacion dela que consta de estos nuevos re-
caudos, y que concurren vniuersalmente pa-
receres de todos los estados: para que miran-
dolo todos [pues todos auemos de acudir a vn
mismo fin, y el effecto ha de ser en bien de
todos y particularmente mio, por el cumpli-
miento dela gran obligacion en que nuestro
Señor de mas de los muchos beneficios q̃ ala
continua recibo de su hēdita mano me ha he-
cho de poner en ella tan grandes Reynos y
Señorios, donde tanta multitud de almas an
venido a su verdadero conocimiento, y cada
dia vernan mediante su gracia alumbrando
los, para que salgan de su ceguedad] se pueda
mejor acertar. Y assi os ruego y encargo que
juntos y congregados en esta Sancta Synodo
trateys, y platiqueys de lo que a esto toca: y me
embieys relacion muy particular de lo que os
pareciere conuiene proveer en cada Prouincia
y Obispado de por si, y generalmente en todos
cerca de la execucion dela dicha Cedula y de
que/

que doctrinas estan en poder de las Religio-
nes, y quales en el de Clerigos: y de que pue-
blos y vezindades: y de todas las de mas co-
sas de que a cerca de esto, y para mayor clari-
dad enēdiere des ser necessario. Para q̃ vislas
las dichas ralaciones, y las demas q̃ se espe-
ran, y los papeles que aca estan, y consultado
se cōmigo por los del dicho mi Consejo delas
Indias, y las de mas personas que me parecie-
re nombrar para ello, y proueer lo que mas cō-
uenga. Y en el entre tanto que esto se haze y de
termina suspēdereys [como yo por la presēte
suspendo, y he por suspendida] la execuciō de
la Cedula aqui inserta: todos y cada vno de
por si en vuestras Diocesis, dexando las dichas
doctrinas a las dichas Religiones y Religio-
sos libre y pacificamēte: para q̃ las q̃ an tenido
tiene y tuuierē, las tēgā como hasta aqui sin ha-
zer novedad alguna, ni en la forma de proueer
los, y presentarlos a ellas. Y vosotros cada
vno en su distrito personalmēte y sin come-
terlo a otra persona visitareys las Yglesias
delas doctrinas donde estuuieren los dichos
Religiosos, y en ellas el Sāctissimo Sacramēto
y pila del Baptismo, y la fabrica delas dichas
Yglesias y las limosnas dadas, para ellas
¶ * * * 4 y to-

y todas las de mas cosas tocantes a las tales Yglesias y seruicio del culto Diuino. Y a los Religiosos que estuuieren en las dichas doctrinas, assi mismo los visitareys y corregircys en quanto a Curas Fraternalmente, teniendo particular cuenta de mirar por el honor y buena fama de los tales Religiosos, en los excessos que fueren occultos. Y quando mas que esto fuere menester o conueniere, dareys noticia a sus Prelados, para que lo castiguen. Y no lo haziendo ellos, hareys lo cada vno de vos conforme a lo dispuesto en el sancto Concilio de Trento, pasado el termino y tiempo en el contenido. Y por que lo que tanto importa como es la Cura de las almas, y mas las de estas tan nuevas en la Fe, no conuiene q̃ que dea voluntad de los Religiosos, los que estuuieren en las dichas doctrinas, Curados, y beneficios, an de entender, y los Prelados y sus subditos que an de hazer el Officio de Curas non ex voto Charitatis, [como ellos dizẽ] si no de justicia y obligacion, administrando los Sanctos Sacramentos, no solamente a los Indios: pero tambien a los Españoles que se hallaren viuir entre ellos. A los Indios por los indultos Apostolicos sobre dichos: y a los Españoles

Españoles por comission de los Prelados, para lo qual se la auays de dar cada vno en vuestro distrito: y ami muy particular relacion de como cumplen de su parte esto que a ellos toca, y an de hazer precisamente y de obligacion. Con lo qual parece os podran ayudar y cumplir con vuestros Officios Pastorales, mirando por la salud de las almas que estan a vuestro cargo, y de que auays de dar tan estrecha cuenta a nuestro Señor. De Barcelona, a primero de Junio de. 1585. Yo el Rey. Por mandado de su Magestad. Antonio de Eraſso.

Sabado en cinco de Octubre de mil y quinientos y ochenta y cinco años, en este Sancto Concilio Prouincial Mexicano se recibio esta Real Cedula de su Magestad original, venida en pliego particular dirigido, a el. El Doctor Salzedo.

¶ Ecce qualiter Rex Catholicus subortas controuersias de priuilegiarum usu, & beneficijs Curatis retinendis, aut dimittendis consopuit, & extinxit:

¶ Vt autem intelligant Mendicantes se iam non ex Charitate tantum: sed ex iustitia & obligatione Neophytorum instructioni intenturos, vt maiori cura & diligentia Sacra-

¶ ** 9 men.

menta suis clientulis administrant eis: etiam
Rex Catholicus in hunc modum rescripsit.

CEDULA DE SV Magestad a los
*Provinciales y Diffinidores de las Ordenes Mendi-
cantes, sobre lo que se ha resuelto, a cerca delas
Doctrinas y Curatos, y que los Religiosos entien-
dan que an de hazer Officio de Curas, non ex
voto charitatis, sino de iusticia y obligacion : y
que han de administrar los Sanctos Sacramentos,
no solamente a los Indios, mas tambien a los Es-
pañoles que se hallaren vivir entre ellos, a los In-
dios por los indultos Apostolicos, y a los Españo-
les por Commission que para ella daran
los Prelados.*

EL REY.

¶ Venerables y deuotos Padres y Prouin-
cial y Diffinidores de la Prouincia del Sanc-
to Euangelio de la Orden de S. Francisco, de
la Nueva España. Haviendo algunos Religio-
sos que an venido de essa, y delas mas Orde-
nes Mendicantes que asisten en essas y en o-
tras partes delas Indias Occidentales, en la
doctrina y conuersion de los Indios natura-
les dellas, referido muy en particular, assi a
mi

mi de palabra y por memoriales que me
han dado, como a los de mi Consejo de las In-
dias, los inconuenientes que se hanian segui-
do, y podrian seguir del efecto y cumplimie-
to dela Cedula mia de feys de Deziembre,
del año passado, de 1583. en q̄ [como sabeys]
encargué a todos los Prelados delas dichas
Indias, que haviendo Clerigos idoneos y suf-
ficientes, los proueyessen y presentassen a los
beneficios, curados, y doctrinas de pueblos
de Españoles è Indios, preferiendolos a los
Religiosos que las tienen y han tenido, man-
dè poner algunos de mis Consejos, y otras
personas de muchas letras, prudencia, è intel-
ligencia, los quales haviendo visto los Indul-
tos, Breues, y Concessiones de los Sũmos Põ-
tífices, y los de mas papeles, q̄ en razõ de esto
de las doctrinas ay en la Secretaria del dicho
mi Consejo, y las informaciones, cartas, relacio-
nes, pareceres, y memoriales q̄ agora de nuevo
y con la ocasion dela sobredicha Cedula se
han dado, embiado y traydo de todas partes,
assi por essa, y las demas Religiones, como
por los Prelados y Clerigos, pareciendo que
para poder tomar resolucion, y dar assiento
a negocio de tanta calidad è importancia
era

era justo que no quedasse diligencia por hazer, y que conuenia tener mas cumplida relacion de la que consta de estos nuevos recandados, he acordado de escreuiros sobre ello, y assi os encargo q̄ con vuestros Religiosos eligiendo para ello aquellos de enya vida, letras, exemplo, e inteligencia tengays mas entera satisfacion y de que miraran por la honrra y seruicio de Dios nuestro Señor, y bien de las almas: sin aduertir a otro fin ni pretension: Trareys de lo que a esto toca, y estado que conuernia tuuiesse: y me embieys relacion muy particular de lo que os pareciere conuiene proueer en estas Prouincias, cerca de la execucion de la dicha Cedula, y de que doctrinas tienen en esta Prouincia del sancto Euangelio vuestros Religiosos, y de que pueblos, y de todas las demas cosas, de que acerca desto y para mayor claridad entendieredes ser necessario. Para que vista esta relacion, y otras muchas que se esperan, y los papeles q̄ aca estan, y consultadose conmigo por los del dicho mi Cōsejo de las Indias y las de mas personas q̄ me pareciere nōbrar para ello prouea lo q̄ mas cōuenga, y ordenareys exortareys a todos los Religiosos de estas Prouincias que

con/

con gran instancia supliquen a nro Señor que y encamine el efecto de este negocio, como sea mas para su seruicio, buen gouierno spiritual de estos Reynos, y bien de las almas de los naturales y habitates en ellas, y propagacion del Sancto Euangelio. Y por que yo escrino a los dichos Prelados que en el entre tanto que esto se haze y determina suspendan la execucion de la dicha Cedula, y dexen las Doctrinas a las Religiones y Religiosos libre y pacificamente, para que las que han tenido tienen y tuuieren las tengan como hasta aqui, sin que se haga nouedada alguna, ni en la forma de la presentacion y prouision, y que por sus personas [sin cometerlo a otras] visiten las Yglesias de las Doctrinas donde estuuieren los dichos Religiosos, y en ellas el Sacratissimo Sacramento, y pila del Baptismo, y la fabrica de las dichas Yglesias, y las limosnas, dadas para ellas, y todas las de mas cosas tocantes a las tales Yglesias y seruicio del culto diuino. Y que a los Religiosos que estuuieren en las dichas Doctrinas assi mismo los visiten y corrijan en quanto a Curas, Fraternalmente, teniendo particular cuenta de mirar por el honor y buena fama de los tales Religio-

ligio-

Religiosos en los excessos que fueren ocultos y que quando mas que esto fuere menester o conuiniere, den noticia a sus Prelados para que lo castiguen y que no lo haziendo, lo hagan ellos, conforme a lo dispuesto en el sacro Concilio de Trento, y pasado el termino y tiempo en el contenido. Vosotros de v̄ra parte y los inferiores [aquí lo ordenareys assi] de la suya, estareys muy atetos al cumplimiento de lo q̄ es de v̄ra parte. Y todos haureys de entender que los Religiosos q̄ hizieren Officio de Curas le han de hazer, non ex voto Charitatis [como alla lo platicays] sino de iusticia y obligacion. Y q̄ han de administrar los Santos Sacramentos: no solamente a los Indios, pero tambien a los Españoles que se hallaren venir entre ellos. A los Indios por los indultos Apostolicos sobre dichos: y a los Españoles por Commission que para ello daran los Prelados. Que yo les escriuo q̄ la den, y ellos lo cumplirá assi. De Barcelona a veynte y cinco de Mayo, de 1585. YO EL REY.

Por mandado de su Magestad.

Antonio de Erasso.

¶ Ecce qualiter Rex Catholicus has gentes sibi committit, Fratribus Medicis in fide instruen-

struendas tradit, non quomodo cumq; hoc est, ex caritatis voto, sed ex iusticia & mera obligatione ita q̄ postq; Ordinū Superiores eiusmodi Officiū acceptarūt, & suis humeris imposuerūt [ut supra visū est] ad ea omnia tenentur Indis ad quē Parochus suis parochianis. Et certe cum simo modo Curari & Parochi in populis nobis signatis & assignandis à Regia Maiestate, maiorē sollicitudinē debemus apponere in officio quod exercemus, & ea omnia memoria tenere, & opere prestare, quē ad Parochi Officiū spectat pertinēt, & consequitur. Cuiusmodi sūt, residere continuo [quātū fieri potest] in populis nobis commissis, predicare diebus saltem Dominicis, & festis sollempnibus, docendo quē scire omnibus necessarium est ad salutem: annuntiando populis cum breuitate & facilitate sermonis, vitia, quē eos declinare & virtutes quas sectari oporteat, ut penam eternam euadere, & celestem gloriam parochiani consequi valeant. Deinde Parochi officium est diebus festiuis Missas celebrare, & exponere ea quē in Missa leguntur, explicare decreta Matrimonij, pueros fidei rudimenta & obedientiam erga Deum, & parentes docere: vim, & vsum Sacramentorum explicare,

Sacra eloquia & ſalutis monita explanare, Ec-
cleſię ieiunia ad mortificandam carnem in-
ſtituta prænunciare & commendare, & quę fa-
ciunt ad pietatem augendam vt dierum feſto-
rum deuota, & Religioſa celebratio, admone-
re populos crebrò obedire Præpoſitis ſuis :
quos qui audiunt, Deum remuneratorem au-
diēt : qui vero contemnunt, Deum ipſum vlti-
mum ſentient : pro hiſ ſacrificiū offerre, & bo-
no exemplo pascere : pauperum, aliarumque
miſerabilium perſonarum curam paternam
gerere : infirmos viſitare: eoſque inquirere ad
audiendas eorum confeſſiones, & vbi exiſtunt
eò ſe conferre, ne aliquis ſine Sacramento pe-
nitentię moriatur : decreta Matrimonij obſer-
uare: nuptias benedicere : librum Matrimo-
nij habere, in quo coniugum, & teſtium nomi-
na, diemque, & locum contracti Matrimonij de-
ſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat, vt
præcipit Concilium Tridentinum Seſſ. 24. de
Reformatione cap. 1. librum etiam habere de-
bet in quo tam baptizati quàm ſuſcipientium
[hoc eſt parrinoſi] nomina deſcribat, docere
que eos quam cognationem contraxerint bap-
tizantes cum baptizato & eius patre & ma-
tre, vt ſtatuit dictū Cōc. Tri. Seſſ. circa c. 2. Hoſ-
pita

pitalitatis officium à Sanctis Patribus fre-
quenter commendatum quantum fieri poterit
prompte benigneque exercere aſſueſcāt, memo-
res, eos, qui hoſpitalitatē amant, Chriſtum in
hoſpitibus recipere. Vel ſaltem curam & dili-
gentiam adhibere debent vt in populis ſibi
aſſignatis hoſpitalia erigantur, in quibus in-
firmis, egenis & peregrinis [quorum in mag-
nis ciuitatibus non parua eſt multitudo] ad
vitā neceſſaria, vel ſaltem omnia Sacramenta
cum debita reuerentia adminiſtrentur. In quo
maxime commēdari debet & cohoneſtari pro-
uincia Michuacanenſis Sanctorum Apoſtolo-
rum Petri & Pauli, in qua nullus ferē eſt po-
pulus [etiam de viſita] qui non habeat hoſpita-
le in quo ſumma cura & diligentia omnibus
infirmis neceſſaria præbentur, & quod ampli-
us eſt Sacramenta Penitentię, Eucharistię, &
Vnctionis Extreme, adminiſtrantur. Et qui-
dem quando nullum aliud commodum infir-
mis proueniret, illud eſt magnum, quod omnes in
hoſpitalibus morientes, indulgentiam plenā
omnium peccatorum conſequuntur, vt
patet ver. Hoſpitalia. Hęc & alia multa tenen-
tur Parochi ſuis præſtare quibus, vt debite ſu-
um officium exequantur, vt poterit per multas

Sessiones Concilij Tridentini. Sed ad hæc quis tam idoneus? Non illi profecto qui sine vlla [vel saltem mediocri] diuinarum literarum cognitione & linguarum peritia, nullum non mouent lapidem vt huic muneri & potius oneri & operi præficiat: & præferat. Quos quâta maneant vltio & vindicta Sacrae literæ a parte testantur. Ecce nos vt in plurimâ causa sumus, quod Indi non habeant Parochos, qui eis hæc & alia impendant beneficia: sequitur euidenter quod teneamur de damno dato, etiam si Indorum doctrinas, vt Curati non recepissimus. Quod autem remissimus causa, patet. Quia totis viribus procuramus ne in nostros populos Clerici, vel Fratres alterius Ordinis intrent, Sacramentaque ibi ministrent. Immo si ibidem Episcopus vel Senatus Regalis Clericos præficerent in Curatos, nos valde de hoc conquereremur. & Peto nunc quis tenetur in diuersis populis Indorum assignatis ministrare Indis Sacramenta: diebusque festiuis Missas celebrare? &c. non Clerici: quia inde amouentur nostris importunis precibus: non Episcopi: quia absunt: ergo Fratres ad supra dicta tenentur Indi si sine Baptismo, vel Confessione decederent cui imputaretur & cuius conscientia

scientiæ talis negligentia ascriberetur? Non Episcoporum: qui iam se ab hac obligatione exonerauerunt, quando Religiosis assignauerunt diuersos populos. Sicut si Curatus vadens ad audiendam sui subditi confessionem agonizans, & Religiosus offerret se illi negotiosus, tunc ille Religiosus obligaretur ad audiendam confessionem illius infirmi, & non nisi quia se obtulit, & impediuit Curatum ne ille adiret infirmum. Sic in casu nostro, tenentur Fratres ad faciendum omnia, quæ Clerici, vel Religiosi fecissent, si inde non remoti fuissent, & hoc de iustitia: sicut Religiosus ille qui obtulit se confessionem infirmi auditurum, & hoc vt dixi, quia se obtulerunt facturos, & quia impedierunt, ne laici Curatum, & qui eis Sacramenta ministraret, haberet. Quia sicut Fratres Mendicantes confessiones secularium audientes [per Clementinam Dudum, de Sepul] licet non audiant diuersas confessiones de iustitia in principio, cum autem ceperint conscientias penitentium scrutari, tenentur de iustitia perficere confessionem ceptam si penitens dignus absolutione apparuerit: sic nos licet de Charitate ceperimus Sacramenta Indis ministrare, verbum Domini prædicare.

dicare postquam per nos eie&ti vel impediti
sunt Curati, vel alij Sacerdotes apopulis no-
bis assignatis, tenemur quidem & de iustitia,
peragere officium Curati, Sacramenta minis-
trando, verbum Dei prædicando. Quia iniu-
riarentur Indi, nisi hæc illis impenderemus: cõ-
fuerimus causa quod inde apopulis eorum
Sacerdotes tollantur, vel ibi non præficiantur
pro his faciendis. Et vt appareat quãta nobis
insit obligatio populos Indorum docendi
& instruendi, afferam hic aliqua, & primum
erit ex Siluest. Confessor. 3. §. 11. Quod etiam
tenent alij Doctores, tam Theologi, quàm iu-
riste. Querit ergo Siluester, Pro qua culpa te-
neatur Cõfessor ex ignorantia in confessione
delinquens? Et respondet quod qui se ingessit
ad hoc officium, tenetur de omni exacta dili-
gentia: quia qui se obtulit deposito, tenetur de
leuissima culpa: vbi alias non teneretur, nisi
de dolo & lata culpa. ff. de Depositis lege pri-
ma. §. sepe: secus si non se ingessit sed requisi-
tus, aut compulsus exercet ex Charitate, quia
non videtur teneri nisi in quantum scit, vel
põtest commodè scire. Hæc ille. Quantum ve-
ro ad scientiam quam debet habere Confes-
sor, eundem Siluestrum lege ver. Confessor. 3.
in prin-

in principio, & Doctorem Nauarro in Enchi-
ridione cap. 4. & cap. 25. num. 133. vbi dicit q̃
peccat mortaliter, qui non discit ea, quæ neces-
sario scire tenetur ratione beneficij, vel offi-
cij, neq; vult illud renuntiare. Porro q̃ Sacer-
dos quatenus est solum sacrificus, est obliga-
tus scire, legere, cantare, & construere: qua-
tenus vero minister est Sacramenti, scire de-
bet cuiuscunq; Sacramenti formam, materiam,
& modum debitum administrandi. Et quate-
nus Confessarius, & iudex fori conscientie,
scire debet ea, quæ ad hoc munus rectè obeun-
dum sunt necessaria. Quo fit primò, vt Reli-
giosis, & quibus non est onus curæ animarum
neq; audiendi confessiones, satis sit scire, quæ
sunt necessaria præbytero. Secundò, q̃ qui ha-
bet prædictum onus, ignorans ad id necessa-
ria, tenetur discere illa: aut relinquere onus
vt dictum est. Et ita qui licet sit idoneus ad
aliquòd beneficium, si tamen non est idoneus
ad id quod obtinet ratione loci, aut persona-
rum subditarum, & non vult discere quo fiat
ralis, non debet absolui. Hæc Nauarro. Vides
ergo quãta obligatione ligetur, qui se ingessit
ad confessiones audiendas. Cum ergo fra-
tres non solum se ingesserint pro instruendis

Popu-

populis Indorum, eisque Sacramentis ministrandis, sed etiam instantissime insistent apud Episcopos, apud Reges, & apud Papam tenebuntur certe de leui culpa, & per consequens ad adhibendam maiorem & sollicitiorem sollicitudinem apud Indorum populos. Nec excusantur qui ex Charitate faciunt. Quia etiam qui se ad audiendas confessiones ingerit facit ex Charitate: nihilominus tenetur de leui culpa. Secundum autem quod hic adducam est ex Panor. super. cap. De multa, de Præbendis nu. 24. ubi dicit quod ille dicitur Parochus & Curatus qui altringitur ministrare Sacramenta, & alij tenent ad eum recurrere, ut etiam dicit nota Glossæ in Cle. Dudum, de Sepulchris, & ille est proprie Curatus, & propter hoc Fratres Mendicantes non sunt Curati, quia nec ipsi tenentur audire confessiones: nec alij ad eos recurrere. Hæc Panor. Cū ergo nos Fratres Mendicantes Indiarum teneamur Sacramenta Indis ministrare, ratione oblationis quia nos obtulimus, dum acceptauimus populos Indorum inbuenodos à nobis Sacramentis, & verbo Dei, & nolumus quod Episcopi ibi alios præficiant Sacerdotes, Parochiales, & Curatos. Et Indi teneantur ad nos pro Sacramentis,

mentis suscipiendis recurrere: quia nec Clerici aliorum populorum nec Fratres aliorum Ordinum possunt ibi officium Parochi exercere: sequitur profecto quod nos sumus proprie Parochi & Curati. Hæc ex sententia Doctissimi Patris Fratris Alphonsi de Noresæ in Expositione indulti Pij. 5. ad instantiam Regis Philippi. 2. impetrati. Dubio. 7. ubi etiam dicit quod dato Fratres Mendicantes Indiarum non essent Curati, nihilominus debemus facere in dictis populis Indorum ubi residemus totum illud, quod alias fecissent ibi Clerici Curati, vel Religiosi inde per nos amoti, vel impediti ne ibidem intrent, & officium suum peragant. Quia ipsa ratio naturalis dicat, quod vnus quisque refartiat damnum, quod sua causa illatum est: sed Fratrum causa factum est quod in populis eis assignatis non resident Clerici Curati, vel alij Religiosi qui Indis Sacramenta ministrant, & verbum Dei prædicant: ergo debent & tenentur ad refarciendum hæc omnia, de iustitia: Quia sunt causa horum: vel relinquant dictos populos. Et sic esset maximus conscientie scrupulus, & intolerabile damnum, si Fratres,

petarent ab Epifcopo vel à Rege ſibi affigari aliquem populum cuius linguam ſciebat aliquis Clericus, vel Religioſus ibi præſectus ſi ibidem non assignarent alium Religioſum linguam dicti populi callentem, & tantę ſufficientię ſicut ille qui inde àmotus eſt. Et hic quidem ſcrupulus etiam eſſet, ſi Fratres aliquem Sacerdotem impedirent ne intraret populum eis assignatum, cuius linguam nullus dictorum Fratrum ſciret: vel in proxima diſpoſitione non ſperatur ſcire. Quę omnia potent Fratres tam illi qui animarum curam ex voto, & obligatione ſuis humeris impoſuerunt: quàm qui in hoc munus ex Charitate tantę exercere ſe prædicant, & iaſtant. Et omnes Mendicantes & non Mendicantes Religioſos qui animarum curam exercent, & Neophytorum inſtructioni, proſeſqui, & manutentioni intendunt, exoratos velim, ne hæc moleſte aut egrę ferant, quandoquidem vera ſunt, & iuxta Sanctorum Canonum & Conciliorum decreta.

¶ Eſt autem aduertendum ſchedulã iſtam à Regia Maieſtate ordinatam vt Epifcopi poſſint corrigere, Fratres, & Curatos in eo quod deliquerint, circa Miniſterium curam, conſonam

ſonam eſſe Concilio Tridẽtino. Seſſ. 25. de Regularibus & Monialibus cap. 11. vbi conceditur facultas Epifcopis corrigendi & caſtigandi illos, qui animarum curam exercent, tam Regulares, quàm ſeculares, ſi deliquerint in Sacramentorum adminiſtratione, & in alijs ad Parochi officiũ pertinentibus. Verba concilij ſunt, In Monafterijs, ſeu domibus virorũ, ſeu mulierum quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas quę ſunt de illorum Monafteriorum, ſeu locorum familia, perſonę, tam Regulares, quàm ſeculares, huiusmodi curam exercentes, ſubſint immediate in ijs, quę ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correptioni Epifcopi, in cuius Diçeſi ſunt ſita. Hęc Concilium Tridentinum. Ex quibus verbis patet manifeſte Epifcopos procedere poſſe, & punire Religioſos animarum curę præſectos, ſi in Sacramentorum adminiſtratione, & alijs rebus ad officiũ curatum pertinentibus, deliquerint.

¶ Quoniam vero Concilium ſtatuit, & qui exercent curam animarum ſubijciantur iuriſdictioni, viſitationi, & correptioni Epifcoporum in his quę ſpectant ad animarum curam

¶ *** 5 &

& Sacramentorum administrationem: addens quod sine Episcoporum licentia non deputentur aliqui alicui loco ad Sacramenta administranda, nisi fuerint prius per Episcopum vel per eius Vicarium examinati, licet etiam essent amouibiles, vt patet præ allegato loco vbi dicitur. Nec ibi aliqui, etiam ad natum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensi. &c. Sciendum est, qd si hoc secundum obseruaretur, vt Religiosi non possent amoueri à locis in quibus animarum curam exercent, vel etiam non possent illis deputari, & assignari nisi de Episcopi consensu ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, deturbaretur Ordinis status, & totus Religionis cādor & spendor tenebresceret, corrueretur & prorsus periret. Quod autē hoc in oī nimodam Religiosi status ruinam, & destructionem vergeret, probatur. Nam Prouinciales non possent cum suis Diffinitoribus in suis Capitulis, siue extra, suis Monasteriis et Conuentibus Præsidentes, Priores, Præpositos, siue Guardianos assignare, sine Episcoporum assensu et præuio examine, ex quo in electionibus

nibus Prælatorum, præfatorum, et Curatorum esset standum Episcopi voluntati, et non Prælatorum Ordinis. Secundo sequeretur, qd Prælati Superiores liberam non haberent super suos subditos potestatem, illam scilicet quam sibi tradit regula, et quam Fratres se præstaturis suis Superioribus, promisserunt. Ex quo Prouincialis nulli loco posset deputare quemvis suum subditum pro exercenda animarum cura, sine Episcopi cōsēsu, ac præuio examine. Deinde ex hoc sequeretur, qd quando pro aliqua iusta causa aliquis subditus esset de aliquo loco remouendus, siue vt ex subdito fiat Prælatus, siue pro alia causa, in qua Prouincialis forsitan vritur dicto Scoti in. 4. d. 21. quæst. 2. Ioquentis de Abbate sciente, qd non expedit alicui suo monacho in aliquo manere loco, hoc nō posset facere Prælatus, sine Episcopi licentia: quoniam ipse Episcopus non sineret alios Fratres intrare loca, in quibus de præsentī aliquem detinet Fratrem cuius curā exercentem, & sic esset in præiudiciū obedientiæ, & in præiudiciū Ordinis, & monastici status.

Quia forte talis esset persona, quam Episcopus in aliquo detinet loco, nolens alium sui ordinis Fratrem ibi ingredi, qui

qui merito a sua Religione esset ad maiora
 sublimandus: vel forsan talis esset, cui conue-
 niret pro sua salute egredi locum. Cuius ho-
 norem seruans Prelatus, cautè a loco eiicit.
 Quod tamen facere non posset, nisi forsan
 subditi famam ledendo. Item is, qui curam
 animarum exercet, peioris esset conditionis,
 quam omnes Layci sui Ordinis, & quam om-
 nes Inuenes, & quam alij curam prefaram nō
 exercentes, quoniam subiceretur Episcopo
 in prefatis, & etiam suo Prelato, alij autem so-
 li Prelato. Deinde forsan daretur occasio ali-
 quibus Fratribus remanendi in aliquo loco,
 in preiudicium animarum suarum, utpote
 quia ibi forte non fideliter curant animas:
 quod scit Prelatus suus, & Episcopus igno-
 rat: & ideo credens eos recte agere, non per-
 mitteret alium illius ordinis illum ingredi
 locum: & sic ille Frater putabit se in hoc ab-
 solutum ab obedientia sui Prelati: & sic for-
 te ibi plus suis prouidebit consanguineis, &
 amicis, vel alias, ab istis miseris Indis, pecu-
 nias, aut alia extorquebit indebite, quam cu-
 ram exercent animarum, sciente hoc suo Pre-
 lato, & non valente remedium adhibere, pro-
 hibente Episcopo, ne aliquis alius sui ordinis
 illuc

illuc ingreditur. Et licet hoc denunciatur ip-
 si Episcopo, vel non credet, sed suggerere tali
 Fratre, dicet, quod talia de eo per inuidiā & odi-
 um dicuntur, vel dicet, quod talia quę de eo dicū-
 tur sunt leuia, & quod propter hæc remoueri non
 debet: neque hoc permittet, putans in hoc illius
 Fratris honorem seruare, & per eum suis in
 hoc melius prouidere ouibus. Hęc & alia mul-
 ta sequerentur incommoda, & inconuenien-
 tia, quę prudentioribus relinquo examinanda:
 Quare Rex Catholicus harum Indiarum Do-
 minus & patronus, Apostolicusque Delegatus
 magno consilio per suas Schedulas statuit &
 ordinauit ut Fratres Mendicantes qui Neo-
 phytorum instructioni intendunt, Episcopis
 subiicerentur in iis quę nudum Parochorum
 ministerium, Sacramentorumque administra-
 tionem concernunt: in ceteris vero Fratres
 omnino ab Episcoporum iurisdictione exemp-
 tos reliquit. Et quando hac de re aliquod su-
 birer dubium Summus Pontifex, & Rex con-
 sulendi essent, & eorum standum determina-
 tioni & decreto. Illud autē sine formidine di-
 co, quod in casu quo Fratres subiici Episcopis
 cogerentur, quoad deputationem & assigna-
 tionem, vel remotionem a locis, in quibus ha-
 bitant

bitant potius doctrinas, domos, Coetuetus, su-
pelle&illem, & patriam etiam deferere & re-
linquere deberent, quam in eiusmodi discriminé
& periculum[ne dicam totalem Religionis de-
structionem] ordinem suum aduocare. Hac de
re doctissimus Pater Focher confecit opuscu-
lum, cui nomen, De Veris Indiarum Occidenta-
lium ministris. In quo docet, in quibus conue-
niunt ministri qui ex officio, & illi qui ex Cha-
ritate animarum curam exercent. Vbi ad in-
terrogationem, quid est curam animarum ex
Charitate exercere? Respondet, q̄ is dicitur ex
Charitate curam exercere animarum, qui ad
hoc se obligare non intendit, nisi in quantum
eum ad hoc Charitas proximi eum obligat,
qua tenetur proximum sicut se ipsum diligere.
Qui scilicet videns aliquas oues Pastore non
habentes, eas suorum Superiorum facultate pas-
cit, volens semper in suorum Superiorum o-
bedientia remanere, & in nullo se Episcopo-
ralium ouium subdere, vt fuerunt haecenus in
istis Indiis Fratres Mendicantes. Quorum af-
fectum ad hoc multi Summi Pontifices suis
prouocauerunt gratiis, & privilegiis, quate-
nus ex animo transirent ad Infideles conuer-
tendos. Sed & Hispaniarum Reges, quibus

concessum est à Papa prouidere de ministris,
non minus vsque in hodiernum diem ad hoc
onus subeundum eorum incitant animos, pro-
curando a suis Generalibus in Hispania, vt
ad has partes mittant Fratres idoneos ad cu-
randas has oues, ad exonerandam suam con-
scientiam per eos. Sed & eos tanquam huius
Ecclesiae ministros hic tenet, & sonet Rex no-
ster: quos etiam magnis expensis huc mittit,
& non nisi vt Sacramenta his ministrent In-
dis, & curam exerceant animarum, suis con-
formiter privilegiis. Quae si non habuissent,
huc nunquam aduenissent. Sed & ipsi Hispa-
niarum Reges in tantum in hoc studuerunt
Religiosus Mendicantibus, fauere, quod mul-
tis suis beneficijs, & Cedulae cos communie-
runt, & cohonestarunt. Quas quidem Cedulae ad
maiorum ipsorum Fratrum consolationem vult Pau-
lus. 4. induobus Breuib, quae legi, &
exposui, q̄ tantum habeant vigorem, ac si
in mediate à Sede Apostolica emanassent.
Et per illam fuissent fratribus concessa.

Quod valde est notandum. Ecce ergo
quidciuntur exercere hic curam anima-
rum ex Charitate, ipsi enim sunt Fratres
Mendicantes, qui horum Indiarum & Papae

auſtoritate, & Regis Hiſpaniarum curam hæ-
tenus ex Charitate exercuerunt, eos ad fidem
ſummis laboribus adducendo, & ad fidem con-
uerſos docendo, & eis Sacramenta adminiſ-
trando. In nullo tamen propter hoc ſe ſubii-
cientes Episcopis. Quandoquidem ſi ſciuiſ-
ſent, qui ab Hiſpania huc aduenerunt ad hanc
adiuuandam Eccleſiam, q̃ ſubiici debeant
Episcopis, nunquam huc veniſſent. Sed ſcien-
tes, q̃ Fratres hic curam exercentes Indorum
remanebant exempti penitus ab Episcopis, ſi-
cut in aliis Eccleſiæ partibus, ideo huc vene-
re, alias vt diximus, nunquam venturi. Sed
& iſtum eorum modum, ſcilicet curandi ani-
mas ex charitate, vt credibile eſt, neque igno-
rabant Summi Pontifices, neque Reges Hiſ-
paniarum, qui eos huc miſerunt. Notanter di-
xi q̃ Fratres huc à Rege Miſſi, ſunt huius Ec-
cleſiæ miniſtri, in locis. ſ. in quibus Sacra-
menta miniſtrant. Quod pater, quia Rex te-
netur de miniſtris providere in his Indiis.
Mittendo enim Fratres, aut ſuo ſatisfacit on-
eri, & ſuam exonerat conſcientiam, vel non.
Si non, fruſtra igitur laborat mittendo Fra-
tres, & fruſtra in hoc magnos facit ſumptus,
quod non eſt dicendum de tanto Principe
Chri-

Chriſtianiſſimo. Si vero ſuam in hoc exone-
rat conſcientiam, ex hoc ſequitur, q̃ Fratres
ab eo miſſi, ſunt huius Eccleſiæ veri miniſtri,
in locis vbi curam exercent animarum, ad
quod ab eo mittuntur, licet Episcopis non ſu-
biſciantur. Neque probabile eſt, q̃ Rex ipſe
velit, moleſtenur nunc, memor ſuorum,
[quos hanc plantando Eccleſiam per plures
ānos ſuſtinere] laborum. Et ar. i. dicit. Quā-
doquidem Episcopus tenetur ex officio ad
ſuam exonelandam conſcientiam, procurare
ſuarum ſalutem ouium per meliorem miniſ-
trum, quem ad hoc magis idoneum inuenire
poterit, ſi eas poteſt per Clericos, teſte con-
ſciencia, melius in omnibus, quæ ad earum ſa-
lutem pertinent, & fidelius curare, quā per
Fratres Mendicantes, in his Indijs: vel ſi teſ-
te conſciencia poteſt eas melius curare per
Fratres Mendicantes, quoniam vtrumque po-
teſt, tenetur eas curare per meliorem: ſiue ta-
lis ſit ſecularis, ſiue regularis, hoc enim nihil
facit in propoſito: tantum curandum eſt, q̃
oues melius quā fieri poterit curentur, quia
ad hoc obligatus eſt Episcopus: alias ſi re-
jecto meliore miniſtro, ſuis provider ouibus
de bono, ſuam non exonerat conſcientiam,

¶ * * * *

q^{uia}

quia tenetur meliorem eligere in foro conscientię, secundum Sanctum Thom. 2. 2. q. 60. in art. 2. Sil. Electio. §. 16. secundum enim quod ibi dicitur de electione, intelligitur etiam in nostro proposito, quoniam utrobique est eadem ratio, scilicet, quod melior praferatur bono, ergo utrobique idem est iudiciū. Cum dilecta de confr. vii. vel inuti. Hic non loquor de locis, in quibus iam est creatus Parochus ab eo, cuius hoc interest, ut est Rex Hispaniarum in his Indijs. Neque in proposito refert, an ex officio Minister oues curare velit, vel tantum ex Charitate. Neque refert, an Minister ipse si est Regularis, velit se subiacere iurisdictioni Episcopi [maxime in his, quae attinent ad ouium curam, & ad Sacramentorum administrationem.] an non. Sed tantum proposito seruit, quomodo melius, & fidelius in omnibus curabuntur oues, meliori scilicet Ministri exemplo, potiori, pabulo doctrinae, & Sacramentorum administratione securiori. Quandoquidem haec ad oues attinent, & non quod curentur per eum, qui ex officio, vel ex charitate eas curet. Non enim quaerunt oues, nisi quod melius eas suus curet Episcopus, vel per se, vel per alium à se deputatum

tatū, scilicet ab alio habente ad hoc potestatem, ut est Rex Hispaniarum, in his partibus, & cum Episcopus ad hoc sit obligatus, scilicet eas curare per se, vel per alium meliorem Ministrum à se deputatum, vel à Papa mediate, vel immediate, sollicitè curare debet, ut ipse oues melius quam fieri poterit, curetur. Et circa hoc potissime debet attendere suarum ouium curam potiore, & non ad hoc, quod earum Minister eas, lex officio, vel ex Charitate curet. Hoc nimirum nihil facit, neque ad exonerandam suam conscientiam, neque ad meliorem ipsarum ouium curam, & profectum: sed tantum attendat Episcopus ad meliorem, & potiore suarum ouium curam, quia in hoc sua consistit obligatio. Neque his obstat: si quis dicat, quod securius quis committit rem suam custodiendam illi, qui se obligat eam custodire quam si committat eam custodire ei, qui se offert eam custodire ex sola Charitate, & dilectione nolens aliter se obligare: qui tamen probabiliter credit, quod rem suam melius custodiet, quam ille qui se obligat eam custodire. Ideo à simili, securius, & melius facit Episcopus committendo suas oues illi, qui se obligat eas custodire ex officio, & ad hoc se obligat, quam si eas committat illi, qui ad hoc ex officio non valet

**** 2 earum

earum curam suscipere, sed ex sola Charitate, licet credat probabiliter, quod ipse oues melius curabuntur per hunc quam per alium, qui ad hoc se obligat, & earum curam in se recipit. Hoc videtur fundatum in Aristotele dicente in Topicis. cap. 29. De similibus [inquit] idem est iudicium. Ad hoc dici potest, quod illa Maxima Aristotelis secundum Petrum Taretum & Titelmanum, intelligitur, quando id, quod assumitur, cum eo, quod probatur, e qualem habet similitudinem, id est, quando utrobique est equalis apparentia veritatis. Alias illa Maxima non habet locum. Inde est, quod communiter dicitur: Argumentum a simili claudicat vno pede. In nostro autem proposito, non est equalis similitudo, neque equalis ratio possessoris ad rem possessam, maxime si est inanimata: qualis est Pastoris, & Episcopi ad oues suas: ideo illa ratio & argumentum, nihil probat, sed potius debet in hoc dici illud, quod idem Philosophus dicit in ipsis Topicis. cap. 22. quando dicit, quod de similibus non idem est iudicium, quandoquidem longe aliter se habet possessor ad rem suam inanimatam, in animatam dico, propter feruos, quam Pastor, & Episcopus ad suas oues. Et hæc

hec dissimilitudo est in multis. ¶ Primo inter possessorem, & rem suam inanimatam non est mutua obligatio, quia neque possessor habet obligationem ad rem ipsam possessam, quia ei in nullo est obligatus, neque res possessa, [maxime si est inanimata] habet obligationem ad possessorem. Sicut neque diues est obligatus suo auro, neque aurum diuiti Domino suo est obligatum. Pastor vero sue obligatus est oui, ut eam vitæ bone exemplo, & doctrinæ, & Sacramentorum ministerio pascat, etiam usque ad mortem. Bonus Pastor animam suam dat pro ouibus suis. Ovis autem suo est obligata Pastori, ut ei in pertinentibus ad suam salutem, obediat, ad Hebr. 13. Obedite Prepositis vestris, et subiicite illis. ¶ Item est illi obligata ad sustentationem corporalem ministrandam. Nemo suis stipendijs militat vnquam. Ex hoc enim patet, quod Pastoris ad ouem, & ouis ad Pastorem mutua est obligatio, licet sit dissimilis Domini ad rem suam, rei possessæ ad Dominum. ¶ Secundo possessor rem suam pro sola voluntate sua, alteri dare potest: Pastor autem, semper Pastor remanens ouem suam alteri dare pro sua sola voluntate non potest, renunciando ius quod habet super

¶ * * * *

2

eam,

eam. ¶ Tertio, Dominus potest rem suam perdere sine peccato, puta ludendo causa recreationis: Pastor autem ouem suā nulla occasione potest perdere. ¶ Quarto, Dñs potest rem perditam recuperare vel similem, vel equalē. Pastor autem ouem perditam, per culpā mortalem, aut sua negligentia notabili aut alio quouis modo, nulla tenus potest recuperare: quoniam ei vitam gratiæ in presenti dare nō potest. Si autem gratia, iam non ex operibus, alioqui gratia iam non est gratia. Neque si in suo mortua fuerit peccato, vitam ei gloriæ dare potest, quia in Inferno nulla est redemptio.

Et ideo ille Achilles, siue illud argumentū, quod tam forte quidam estimant, euacuum est, quoniam ex dictis liquido patere patet, qd dissimilis est ratio Domini ad rem suam, & Pastoris ad ouem suam. Ideo dissimile debet esse iudicium secundum Philosophum, ut supra est dictum. Ex his concludi potest, id quod diximus, scilicet qd Episcopus per meliorem Ministrum, quem inuenire potest, teneretur suas curare oues quicunq, sit ille, siue secularis, siue Regularis, siue ex officio eam curam suscipiat, siue ex charitate, quia quan-

to me.

to melius curantur oues, tanto melius suam exonerat conscientiam Episcopus corā Deo, & hominibus. Hac ille Doctissimus vir & vtriq; Sanctus. Cuius verba non me iednit huc transferre, tum ut intelligant Domini Episcopi non minus eorum exonerari conscientiam per fratres animarum curam ex charitate exercentes, q; per Parochos ex iustitia & obligatione administrātes. Tum etiam propter verba illa Catholici Regis ad venerabiles Episcopos in iam relata Epistola in fine. Ya mi [scilicet] me dareys muy particular relacion si cumplē de su parte, esto que a ellos roca, y han de hazer precisamente y de obligacion: con lo qual parece os podran ayudar y cumplir con vuestros officios pastorales: mirando por la salud de las almas que estan a vuestro cargo, y de que aueys de dar tan estrecha cuenta a nuestro Señor. Quæ verba manifeste ostendunt Episcoporum scrupulos ante Regiam maiestatem presentatos Regē per monisse, ut fratres ad animarū curā acceptādā ex iustitia & obligatione induxerit, & concitaret. Ipsi vero filiorum Neophytorumque iminentem ruinam timentes, multis percalcatis & pessundatis difficultatibus, & quod

¶ **** 4 non

non minorem adhibuerunt diligentiam in excolendis vinee Domini Sabbaoth germinibus & plantis nouellis, ex charitate ad ministrantes: quàm ex iustitia & obligatione, Regijs mandatis obtemperantes.

¶ Sed quia nonnulli Reuerendissimi Episcopi non solum per se, sed etiam per suos Commissarios, & Visitatores, Fratres [animarum curam exercentes] visitare contendebant, à Regia & Catholica Majestate fuit illis secundo interdictum, & prohibitum ne amplius id attemptarent: sed priorem Schedulam, & ordinem in ea præfixum omnino obseruarent, ut patet in sequenti Scheda. Et non dubito quin Rex Catholicus Fratres Mendicantes [qui in quantum possunt illius exonerant conscientiam] multis alijs foueret, & prosequeretur fauoribus, sicut Carolus. 5. fecit, si illius adirent præsentia, & continuorum laborum [quos in prædicatione, manuèrione, & Neophytorum defensione continuo perferunt] partem aliquam referrent.

CEDVLA DE SV Magestad para
que quando los Obispos por sus personas no pudieron visitar las Doctrinas de sus Obispados en que
asisten

asisten Religiosos no puedan embiar Clerigos o Religiosos de otras Ordenes, sino a los de las mesmas Ordenes delos que asisten en las dichas Doctrinas.

EL REY.

Reuerendo in Christo Padre Obispo de la Ciudad de Antequera del Valle de Huaxaca de la nueva España de mi Consejo. Porque he entendido que los Religiosos que residen en estas partes ocupados en la Doctrina y conuersion de los Indios, dan a entender que les es causa de mucha inquietud y desasosiego embiar los vos a visitar [en quãto Curas] con Clerigos, o Religiosos de otras Ordenes: y conuiene excusar todas las ocasiones que los puedan diuertir de su principal fin: mayormente que [segun dicen] es esto contra sus institutos, y ocasion de que viuan con desconsuelo, y seã molestados, Os ruego y encargo que quando por vuestra persona no pudierdes visitar las doctrinas de esse Obispado conforme alo proueydo en la Cedula mia de primero de junio de mill y quinientos y ochenta y cinco, [donde mas en particular se trata desto] embieys alas dichas visitas de Re-

¶ * * * *

5

ligio-

Religiosos que estuuiere en las doctrinas en quanto a Curas, y del sanctissimo Sacramento Pila del Baptismo, y fabrica de las Yglesias y demas cosas tocantes a ellas, y del culto diuino: cō Religiosos de las mismas Ordenes. Demanera que donde vuiere frayles Dominicos, vaya frayle de la misma Orden por Visitador: y que la misma forma se guarde cō los Augustinos, Franciscos, Mercenarios, y de la Compañia, y esto para los casos, y en la forma que se contiene en la sobredicha Cedula. Fecha en Madrid a veynte y vno de Deziembre de mill y quinientos y nouenta y cinco años. YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro Señor.
Ioan de Ybarra.

¶ Hæc Scheda originalis habet in Archivio R. Patris Commissarij Generalis Nouę Hispanię. Et ad omnes Episcopos Nouę Hispanię similiter rescripsit Rex Catholicus. Sed & hoc suam habet difficultatem, si Episcopi aliquem eligerent in visitatorem Religiosum ambitiosum, honoris & pecuniarum cupidum & auidam, & erga religionem suam male

malè affectum. Vnde eligi non debet ad tale munus subeundum qui sibi summit-honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron.

CONFESSOR.

¶ Circa hanc materiam hoc ordine procedam. Primo notabilia præferam. Secundo dubia vicinq; absoluā. Et tertio facultates & priuilegia concessa ordinū Mendicantium confessoribus, per conclusiones explicabo.

¶ Notandum est primo, qd vt constat ex perpetua Ecclesiæ traditione ab Apostolis vîq; in præsens seruata, quam etiam recenset simulq; approbat Sacra Tridentina Synodus, Sessione. 14. cap. 7. ad absoluendum aliquem a peccatis duplex potestas ex parte Sacerdotis requiritur. Altera dicitur potestas Ordinis altera vero iurisdictionis. Quarum si altera desit, omnino nihil fit in peccatorum absolutione. Potestas Ordinis etiam distinguitur dupliciter, in potestatis Clauem, & in Clauem sciētię. Clauis potestas est auctoritas siue potentia collata in Sacramento Ordinis ad absoluendum & remittendum peccata. Clauis

Clauis autem scientiæ dicitur potestas & auctoritas Sacerdotis quam habet ad cognoscendum in confessione omnia peccata, tã occulta quam manifesta, idest auctoritas qua potest Sacerdos peccatorem compellere vt sibi manifestet omnia peccata. De qua re satis disserunt Doctores in 4. in materia de Clauibus, dist. 20. 21. 22. &c. Potestas autem iurisdictionis [quæ simpliciter est necessaria, & requisita ad absoluumum aliquem a peccatis] potest haberi dupliciter. Vno modo ex officio : alio modo ex commissione illius qui potest committere. Ex officio habet hanc potestatem primo Papa qui est Christi Vicarius interris super omnes Christianos, nullo excepto. Deinde habet hanc potestatem vniuersi Episcopi, vnusquisque supra suam Diœcesim seorsum & sigillatim. Tertio loco habent hanc potestatem vniuersi Plebani seu Parochi supra suas particulares Parochias, vel Ecclesias sibi commissas particulares. Igitur vniuersi alij confessarij qui non pertinent ad aliquem horum trium iurisdictionem debent accipere & petere, scilicet à Papa vel ab Episcopo, vel à Plebano. Hi enim tres tantum possunt illam committere, vnusquisque respectu suorum subditorum.

1 ¶ Secun-

2 ¶ Secundo est notandum, quia Superior non dependet ab inferiori, sed potius inferior dependet a Superiori : hinc sequitur quod inuito Episcopo, & inuitis Plebanis potest Papa cõferre auctoritatem iurisdictionis, cui cunque voluerit in toto Orbe. Immo potest etiam sibi reservare aliquos casus, à quibus nõ possint absolvere Episcopi, etiam suos subditos. Et similiter Episcopus potest conferre auctoritatem iurisdictionis absoluumum quos cunque sibi subditos in sua Diœcesi cui cunque voluerit, etiam inuitis Plebanis, & potest sibi reservare aliquos casus à quibus non possint absolvere Plebani suos Parochianos. Et similiter Episcopus potest conferre auctoritatem iurisdictionemq; absoluumum aliquem cui cunque voluerit.

3 ¶ Tertio est notandum ex Concilio Tridentino Sessio. 23. cap. 15. quod quauis presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluumum potestatem accipiant, nullum tamen etiam Regularem posse confessiones secularium [etiam Sacerdotum] audire, neque ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopo per examen. [si illi videbitur necessarium esse] sit approbatus, aut certe à Ge-

à Generali Vicario Episcopi, aut ab eo Ordinario qui in suas oues habet quasi Episcopalem iurisdictionem, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem [quæ gratis detur] obtineat. priuilegiis, cōsuetudine quacunq; etiā immemorabili non obstantibus. Forma autem præsentandi confessores habetur in corpore iuris inserta in Clementina Dudum de Sepulturis. §. Statuimus. De qua supra ver. Communicatio priuilegiorum.

¶ Quantum ad secundum sit primum dubiū. Quæ nam sit illa forma seruanda & præcepta in illa Clementina Dudum, ad hoc qd confessarij assumpti ex Ordinibus Mendicantibus censeantur legitime præsentari Episcopis, vt audire possint confessiones? Respondetur, qd forma præsentandi eiusmodi confessarios duobus vel tribus punctis explicatur. Primum est, qd Provinciales, vel Commissarij Ordinum Mendicantium debent se conferre ad Episcopos, & ab eis humiliter petere, vt quos ipsi elegerint ad confessiones audiendas, Episcopus approbet, & acceptet in rota sua diocesi. Secundum est, qd facta hac petitione, ipsi Prælati eligât viros probos & eruditos moribus, & scientia probatos ad iā
sala

salubre ministerium. Tertium est, qd Prælati Fratres à se electos & examinatos præsentent Episcopis, vt ab eis acceptati & approbati possint confessiones audire. Et ex tali approbatione & acceptatione Episcoporum, manent legitime confessarij in diocesi, vel diocesibus illius Episcopi, vel illorū Episcoporum à quo vel à quibus fuerunt acceptati. Formā autem præsentandi Confessores juxta præallegatam Clementinam Dudum, præscribit Doctor Nauarrus in Manuali Hispano, cap. 27. num. 267. & illam adauget iuxta Concilij Tridentini decretum Pater Frater Emanuel. 1. Tom. qq. q. 59. art. 3. Vbi etiam aduertit prædictam Clementinam concedere Episcopis vt examinent Fratres cum ipsis concedat auctoritatem ad negandā licentiam præsentatis, iuxta id causa suadēte, vt dicit Glossa. Ex quo Regularis Sacerdos Ordinis Prædicatorū & Minorū à suo Prælato expresse, aut tacite præsentatus Episcopo, si dignus reperiatur sciētia, nec cōstet indignū esse defectu prudētia & morum, approbandus est semel ab Episcopo, vt idoneus cōfessarius pro seculariū confessionibus audiendis. Si vero Episcopus viros plane idoneos & doctos Regulares
Ord

Ordinum Prædicatorum reiiceret ex maleuolentia, & sine causa, cum sint à Prælato suo legitime præsentati, habet in Religionis fauorem, ipso iure à Papa Clemente. §. in Cle. Dudum. De Sepult. approbationem & iurisdictionem: quia in proposito licentia legitimè petita, si iniuste negetur, censetur concessa ipso iure. Hoc manifeste probatur per verba dictæ Clementinæ. §. Si vero, ubi dicitur. Si vero iidem Prælati præfatis Fratribus ad confessiones [ut præmittitur] audiendas electis huiusmodi exhibere licentiã recusarint: nos ex nunc ipsis ut confessiones sibi confiteri uolentium liberè licitèquè audire valeant, & eisdem penitentias imponere saluares: atque eisdem beneficium absolutionis impartiri gratiosè concedimus de plenitudine Apostolicæ potestatis. Nec Concilium Tridentinum intendit iuri communi derogare. Tum quia huiusmodi præsentatus, & sine causa ab Episcopo reiectus, habetur pro approbato ab eo, si cut & regularis petens licentiam transeundi ad regulam strictiorem, negata ea sine iusta causa, habetur pro licentia donato: prout dicitur in iure, cap. Licet. de Regula. Et sicut Abbas qui perijt tertio benedictionem ab Episcopo,

Episcopo habetur pro benedicto, si eam sibi denegat, ut patet ex cap. 1. de Suppl. negli. prælat. Sic in proposito, Papa concedit Minoribus, & Prædicatoribus secundum formã Clementinæ, Dudum iurisdictionem supposita approbatione Ordinariorum: negata sine causa tali approbatione, ipsis sine dubio injuriam facit: quo casu Summus Pontifex ut pater omnium voluit injuriæ satisfactione dictis Regularibus condonare, ipsis iurisdictione concedendo, & pro approbatis eos habendo. Tum etiam, quia Concilium Tridentinum non videtur voluisse derogare iuri communi, & conciliari: Concilio [inquam] Vientiensi in dicta Clementina contento. §. Si vero, neq; Concilio Lateranensi sub Leone. 10. Sess. 11. quod requirit derogationem expressam Concilij, ad hoc ut illi censetur derogatum: de quo latè Felinus in cap. No nulli, de Rescrip. Tum tertio, quia expedire iura concordare, ut dicitur cap. Cum expediat de Elect. lib. 6. ut euitetur correctio juris, quoad fieri potest. Et possumus hæc iura commodè concordare dicendo, qd Concilium Tridentinum limitetur per alia duo prædicta ob rationem specialitatis, quæ colligitur

tur ex eis, ad frenandā aliquorū Episcoporū
duritiem, vt in dicto cap. 1. de supplenda ne-
gli. praela. statuitur: cum etiam posteriores
leges limitentur per priores, leg. Sed & pos-
teriores. ff. de Legibus. At Concilium Tri-
dentinum derogat priuatis quorundam pri-
uilegiis extra corpus iuris vagantibus, quæ
restringi debent, cum censeantur odia ju-
ris: non autem legi generali & communi
& corpori iuris insertæ. Ita docent grauif-
simi Doctores in primis Doctor Nauarrus
Ecclesiæ Catholicæ præclarum lumen in En-
chiridione Latino, cap. 27. nu. 264. & 265.
Et Doctor Henriquez Tom. 1. lib. 6. & 3.
de Sacramento pœnitentiæ. cap. 6. num. 5.
Frater Emanuel in Additionibus ad Crucia-
tam. §. 9. num. 29. folio. 87. & Tom. 1. qq.
regul. q. 59. art. 2. quibus in locis rem ex-
professo versat. Quod autem prædicta forma
presentandi confessores secundum dictā Cle-
mentinam & Decretalem Concilij Vienen-
sis non sit à Concilio Tridentino sublata, aut
reuocata, probatur deinde. Quia fratribus
Minoribus & Prædicatoribus de quibus
solum loquitur Clementina, comperit confi-
sari seculari virtute delegationis, & com-
miss

missionis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ: quæ
commissio & delegatio ipsis est commissa in
dicta Decretali, & statuto Concilij Vienen-
sis. Quæ Decretalis est inserta in corpore iuris,
sicut sunt insertæ alię leges communes Ec-
clesiasticę: & habet eandemmet vim ac vir-
tutem, quam habet alię leges, propter quod
sub dicto nomine priuilegij minime venit
intelligenda. Et probatur manifestè: nam in
rebus moralibus verba interpretari debe-
mus, secundum communem, & moralem mo-
dum loquendi, vt dicitur in iure cap. Ex lite-
ris, de Sponsalibus. Atqui secundum com-
munem & moralem loquendi modum iuris
peritorum, per hoc nomen priuilegium sim-
pliciter & absolute dictum, nō intelligimus
illud, quod est in corpore iuris insertum: cō-
cluditur ergo Concilium Tridentinum in illis
verbis [priuilegiis] Decretalem supra dic-
tam comprehendere noluisse. Si enim ip-
sam vellet comprehendere, aliquid aliud ad-
deret: cum priuilegium in ea contentum sit
ius commune in Concilio Generali Late-
ranensi confirmatū. Item hæc sententia ap-
lius corroborat, & fulcitur, si consideremus dictā
Clementinam fuisse sententiam quandam,

datam ratione cuiusdam controuersie, & concertationis ortæ inter Clericos plebanos, ex vna parte, & Fratres Prædicatores & Minores ex altera, vt colligitur ex eadem Clementina: quæ cum sit sententia diffinitiuæ & exco-
 munitatis, minime sub nomine priuilegii contineri, aut comprehendendi debet. Et Sixtus. 4. in Extrauaganti. Vices illius. De Tru-
 ga, & pace, dictam Clementinam ius commune vocat, dicens. Per hoc tamen ipsi Fratres Mendicantes non censeant exclusi, quo-
 minus secundum iuris communis, & priuilegiorum eisdem concessorum dispositionem confessiones audire valeant, & poenitentias iniungere. Quæ verba [iuris dispositio-
 nem] ad Clementinam supradictam referuntur, cuius virtute Minores, & Prædicatores confessiones secularium audiant. Quid? &
 Concilium Vienne, & ipse Summus Pontifex Clemens vocat eam Decretalem, vt patet ex verbis ibi, Dudum à Bonifacio octa-
 uo prædecessore nostro infra scripta dicta Decretali, Et Summus Pontifex Bonifacius vocat eam statutum & ordinationem, vt patet ex eius verbis ibi. Diligenti cum Fratribus nostris, deliberatione præhabita super ea
 ad ho

ad honorem Dei, & exaltationem Catholicæ Fidei, quietum statum partium prædictarum ad salutis animarum fidelium incrementum de ipsorum fratrum Concilio auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus. Quæ verba satis clarè designant hoc non esse priuilegium, sed legem communem, maximo consilio & consideratione ab Ecclesia Romana editam. Et in proemio Clementinæ præcipit Summus Pontifex, quod omnes Clementinæ [nulla excepta] recipiantur, vt in scholis, & in iudicio per eas gubernentur: quod solum dicitur de legibus Ecclesiasticis. Item probatur: Nam Concilium Tridentinum loquens de quarta funeralium à Mendicantibus soluenda, præcepit, quod solvatur non obstante quocumque priuilegio. Ex cuius mente colligitur, Concilium appellare dictam Clementinam, legem, prout distinguitur contra priuilegium. Quod probatur. Quarta enim soluitur per dictam Clementinam: & Concilium Tridentinum vocat priuilegia omnia indulta contra eam obtemperata, supponens ipsam esse legem communem. Et confirmatur. Nam quæro à Dominis Episcopis, quo iure debet quarta Parochis? Certe respondendum quod iure com-
 muni

communī. Quæro deinde, ubi est hoc ius commune? Non est aliud, nisi dicta Clementina. Si igitur dicta Clementina secundum ipsos Dominos Episcopos est vere ius commune respectu quartæ funeralis, quare respectu præsentationis confessorum regulari erit dicenda priuilegium, & non ius commune, cū in ea non solum statuatur id, quod pertinet ad quartam funeralem, sed etiam id, quod pertinet ad confessoriorum præsentationem & approbationem.

¶ Tandem tribus aliis viis firmissime probat noster Emanuel hanc eandem sententiam. Primo ex Bartholo in forma hanc mouente questionem: *utrum lex de nouo instituta deroget priuilegia posita in corpore iuris dicēdo, non obstantibus priuilegiis?* Et respondet, quod non: nisi specialiter de ipsis mentionem faciat, etiam si apponat quascunque non obstantias generales. Talia enim priuilegia in corpore iuris inserta iam induunt sibi aliud nobilius nomen. Non etiam solum sunt leges priuatæ sed etiam leges communes, & generales. Eandem sententiam tenet Paulus de Castro, Felius, & Nauarro ubi supra, & in Miscela. 1. de Præsentatione confes.

confes. reg. & Quintilianus Mandosius, & Beronius. Secūdo probat ex patribus & viris grauissimis & in vtroq; iure eximiis qui Cōcilio affuerunt Tridentino, & optime præ oculis hanc habebant doctrinam: & intelligebant Clementinam Dudum, non derogari per illam non obstantiam priuilegiorum generalem. Tercio probat ex Horatio Lucio Calienſi iurisconsulto præstantissimo, & ad ditionatore Concilij, qui in Sessione 21. cap. 15. ponit pro concordata ad marginem dicti capituli decimi quinti Clementinam Dudum. §. ac deinde, de Sepulturis, inueniens dictū Decretum decimum quintum in nullo derogare dictam Clementinam Dudum. Ex quo etiam si talis constitutio dictæ Clementinæ solum concernat rem particularem [Religiones inq; in ea expressas Fratrum Prædicatorum, & Minorum] nō propterea amittit nomen Canonis & legis Ecclesiasticæ, nā sufficit quod sit in corpore iuris, & ex eius definitione aliquod bonum commune resulet, ut doctè probat noster Pater Frater Alphonsus de Castro lib. 1. de lege pœnali cap. 1. circa mediū. Et non est dubium dictam Clementinam fuisse editam in fauorē populi Xpiani

ad salutem animarum, cum in prædictis Religionibus sint viri illustres in doctrina & sanctitate, potentes in opere & sermone, ad exhortandum in omni bono. Qua ratione Summus Pontifex. ibi ordinat eos coadiutores propriorum Sacerdotum. Et Magister Soto in. 4. dist. 18. q. 4. art. 3. resoluit commissionem ipsis Fratribus ad audiendas fidelium confessiones concessam, esse maximè consonam & conformem decreto capituli, Omnis viriusq; sexus, in quantum dicit confessiones debere audiri à proprio Sacerdote, vel de licentia ipsius proprii Sacerdotis. Hec dicta sunt ad mētem prædictorum doctissimorum virorum.

¶ Secundū dubium est: An omnes istę ceremonię iam relatę ex dicta Clementina sint ex necessitate seruandę? Ad quod respondetur q̄ non: sed quomodocūq; & qualitercūq; Episcopi accipiant & approbent eiusmodi confessarios tāq̄ à sibi legitime presentatos iuxta prædictam formam, hoc sufficere. Et ratio est, quia illa Extrauagans, Dudum, de Sepulturis, ita est in fauorem Episcoporum, ut eis debita reuerentia præbeatur à Prælati, & Fratribus Ordinum Mendicantium, ut sint

eis coadiutores ad tam salubre ministerium ergo possunt illi huiusmodi ceremonias renunciare. Quia quod alicui conceditur ex gratia, non debet retorqueri in eius dispendium. Ex quo sequitur, q̄ stando in rigore iuris quomodocūq; quis acceptetur ab Episcopo ut sit confessarius in sua Diœcesi, hoc satis est, ut censeatur legitimè presentatus. Præsertim dum acceptans, & acceptatus intelligant acceptationem iuridicam secundum formam illius Clementinę, Dudum, de Sepulturis. Et hæc omnia aduertant Prælati, ad tollendos magnos scrupulos. Quapropter Pater Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 59. art. 1. dicit. Quod ad tollendas difficultates, & ad euadendum ambages quę in confessorum presentatione suboriri solent, securius est, q̄ Prouincialis per se, vel per alios, accedat ad Episcopum, rogans eum, quod admitrat tot confessores, quos ipse determinatos habeat in sua intentione: supplicans ipsi, quod eos acceptare dignetur: ac si in omnibus, & per omnia seruata esset forma iuris, contenta in Clementina, Dudum, & in Concilio Lateranensi, & in Concilio Tridentino. Quod si dignetur acceptare tales confessores

fores habent. [dumtamen ipse intendar, quod facit] omnem auctoritatem, quæ confessoribus regularibus in dicta Clementina conceditur. Si autem Episcopus noluerit acceptare hanc formam præsentationis, oportebit seruare formam traditam, & collectam, ex dicta Clementina. Aliàs non possent Fratres audire confessiones de iure, & per consequens, neq; absolvere sicut conceditur in dicta Clementina. Si vero Prælati nõ expectata præsentatione præmonentes dicant. Non præsentetis aliquos, quia non admitemus, secundum Cardinalem audire possunt, sine alia præsentatione. Si vero expressè non recusant admittere, sed non dant licentiam, vel negligunt secundum glossam, locum habet hic priuilegium, post trinam monitionem, i. requisitionem. P. Noreña, & P. à Veracruce in suis Compendiis ver. Confessor, Concl. 1. asserunt etiam, quod post legitimam Fratrum præsentationem velint, nolint Episcopi, sunt confessores auctoritate Papæ, & Concilij Vniuersalis per dictam Clementinam Dudum. Silvester ver. Confessor. 2. §. ultimo. Dicit, quod si Episcopi datam licentiam confessoribus secundum formam prædictæ Clementine præsentatis, reuocare intentarent, nihil

nihil omnino facerent, & Fratres nihilominus licentiam haberent, quia in fraudem legis esset talis reuocatio sine iusta causa. Ex ea tamen posse vtrique datas licentias reuocare, ut puta, si aliquis ex dictis Fratribus post licentiam scandalosè conuersaret vel efficeret furdus, aut mērecaptus, & huiusmodi, quia textus requirit personas idoneas, & vita probatas.

6 ¶ Tertium dubium est, circa auctoritatem talium confessoriorum, quænam sit & quantalibet illis in dicta Extrauag. Dudum, concessa? Et responderetur, quod tales confessorij eandem habent auctoritatem, & potestatem ad absolvendum, quam habent ex iure presbyteri Curati, vel Sacerdotes parochiales. Habent tamen Parochi ex iure auctoritatem ad absolvendum ab omni peccato, & excommunicatione maiori à iure lata, quæ non reservatur alij Superiori, & per consequens eandem habent auctoritatem Mendicantes debite præsentati, & approbati, prout tenet D. Thomas. D. Bonauentura, Sylvester, Gutierrez, & Nauarro prout dicit Pater Emanuel To. 1. q. 61. ar. 2.

7 ¶ Quartum dubium est, An Priores conventuales, & Guardiani possint facere eiusmodi confessoriorum præsentationem coram Episcopis.

Episcopo, vel eius Officiali ad id deputato. Ad hoc communiter respondetur: prædictos non posse ex propria auctoritate, sed tantum ex commissione Prouincialium, vel Commissariorum; & tunc [scilicet] ex commissione Prouincialis, aut Vicarij Generalis, non solum ipsi Priores, & Guardiani, sed quicunque Frater posset talem præsentationem facere.

¶ Quintum dubium est, An auctoritas huiusmodi confessoriorum Ordinis Prædicatorum & Minorum sit perpetua, ita ut duret post mortem Episcopi à quo fuerunt approbati? Ad quod breuiter respondetur, quod sic, sicut expresse habet in Extrauagan. Inter cunctas, de Priuilegiis. Vbi Benedictus. 11. loquens de fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, dicit. Daram vero licentiam per Diocesanos morrem nolumus terminari. Cum autem in prædictæ Extrauagantis capite, & resolutione dicatur eam per Clementinam Dudum de Sepulturis fuisse abrogatam res satis dubia, & ambigua videtur, & non ita certa, sicut à nobis asseueratum est. Hoc tamen non obstante dicendum est in Concilio Vienensi [ut constat ex dicta Clementina. Si vero] concessum esse fratribus

tribus Prædicatoribus, & Minoribus, quod semel præsentati & admissi, non indigent noua præsentatione, etiam si aliquoties exirent Diocesim, ad quam fuerint præsentati. Ita docet Cardinalis. q. 1. & doctissimus Nauarro, cap. 27. num. 264. in Summa Hispano sermone conscripta, & in Latina num. 266. Et doctissimus Frater Antonius de Cordua in Additionibus ad Compend. Tir. Præsentatio confessorum, & Magister Soto in. 4. dist. 18. q. 4. art. 3. pag. 80. colum. 1. hoc idem tenent. Et noster Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 59. art. 4. in eadem est sententia & eam communem appellat. Vbi etiam docet in nullo quoad præsentationem confessoriorum dictam Clementinam reuocari à Concilio Tridentino [Sess. 23. cap. 15.] ordinante quod nullus Regularis possit audire confessiones secularium, etiam presbyterorum, nisi ab Episcopo obtineat approbationem: vbi solum præcipit Concilium ut examinentur, & approbentur confesores ab Episcopo, non autem præcipit ut toties quoties Episcopi voluerint examinare, nouæ approbationi ipsi Regulares subdantur. Et hoc idem Clementina Dudum concedit Ordinariis, videlicet ut pos-

ut possint Regulares examinare, causa ad id interueniente, cum ea subsistente possint ab ipsis reprobari, & repelli, ut in dicta Clementina ipsis expresse conceditur. Et Pius Quintus hanc eandem confessorum perpetuitatem confirmat in Motu proprio. Et si Fratrum Mendicantium, &c. edito in Ordinum Mendicantium fauorem, ubi statuit, qd ille qui semel in vna Diocesi admittitur, per Episcopum fuerit, semper in eadem Diocesi habeatur pro admissio, nec amplius examinari, vel presentari, in dicta Diocesi debeat, tam quoad predicationes faciendas, quam quoad confessiones audiendas, nec aliquid pro predictis exigi vel recipi debeat. Et ita seruat in usu, qui est legum interpret. Neq; reuocatur per Gregorij decimi tertii, constitutionem priuilegiorum Ordinum Mendicantium ad ius commune, & ad terminos sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini reduciua. Quia cum hoc priuilegium [seu potius ius commune prout concernit Predicatores, & Minores] non sit contrarium sacris Canonibus, nec Concilij Tridentini decretis, sequitur manifeste non esse per Gregorium decimum tertium reuocatum. Et in
huius

huius rei confirmationem adducit noster Frater Emanuel loco citato declarationem Illustrissimi Camilli Caietani Patriarche Alexandrini, & Sanctissimi Clementis Papae octauo in Hispaniarum Regnis Nuntij Delegati. Quae declaratio quia non solum res de qua propositus est sermo, sed & multis alijs deferuire potest, eam
hic infero.

RESCRIPTVM IN FORMA BREVIS.

¶ Domini Camilli Caietani Nuntij Apostolici in Hispaniarum partibus, quo praecipit sub excommunicationis maioris latae sententiae poena, alijsq; censuris, ne Ordinarij locorum quomodolibet Fratres Prouinciae Conceptionis quomodolibet molestent circa audiendas saecularium predicationes, & confessiones, associationes saecularium, atq; earum rata percipienda contra constitutiones & priuilegia a Sede Apostolica ipsis Fratribus concessas.

¶ Camil

¶ Camillus Caietanus Dei & Apostoli,
 eę Sedis gratia Patriarcha Alexandrinus, &
 S. D. N. Clementis diuina prouidentia Papę
 octauę, eiusdemque Sedis in Hispaniarū Reg-
 nis cū potestate Legati delatere Nuntius v-
 nueris & singulis Ordinariis locorum, eo-
 rumque officialibus generalibus, seu forane-
 is, nec non Parochialium Ecclesiarum Recto-
 ribus, seu Vicariis perpetuis eorum loca te-
 nentibus infra limites & terminos Prouin-
 cię Conceptionis, Ordinis fratrum Minorū
 S. Francisci constitutis salutem in Domino.
 Noueritis pro parte discreti viri Fratris Bar-
 tholomei de la Peña Prouincialis dię pro-
 uincię nuper graui querela, & relatu ad au-
 dientiam nostram peruenisse, quod licet fra-
 tres dię ordinis semel predicatores, & cō-
 fessores ab aliquo Episcopo ipsi iuxta quan-
 dam Cōstitutionem perpetuam felicitis recor-
 dationis Pij Papę. 5. desuper editam, am-
 plius examinari non possint nec debeant, &
 iuxta sua antiqua priuilegia per diuersos Sū-
 mos Pontifices concessa defunctorum corpo-
 ra & cadauera quando Ecclesię sepulture tra-
 denda asportantur, si quando ex defunctorū
 dispositione, aut alias vocantur associare ac
 cer

ceram ratā quartę funeralium accipere pos-
 sint ac debeant, nec desuper à quocunq; con-
 tra constitutionem ac priuilegiorum huius-
 modi formam & tenorem molestari, pertur-
 bari, ac inquietari possint; Nihilominus mul-
 ti vestrum Fratres & professores Ordinis S.
 Francisci ac Prouincię huiusmodi circa prę-
 missa vijs in directis molestare perturbare, &
 impedire presunt. Quare ini pro parte
 ipsorum exponendum ad nos recursum, no-
 bisq; humiliter supplicatum, quatenus eis in
 premissis efficacis defensionis auxilio assiste-
 re dignaremur. Nos igitur executionem, &
 debitum effectum constitutionum Apostoli-
 carum desiderantes circumspectionibus ves-
 tris, venerabiles Patres, Episcopis & Archi-
 episcopis, atq; alijs etiam maioribus Prela-
 tis in virtutē Sanctę obedientię, & sub in-
 terdicti ingressus Ecclesię, nec nō vobis of-
 ficialibus, Vicarijs, ac Rectoribus, & Vica-
 rijs perpetuis Parochiarum Ecclesiarum ac
 loca tenentibus, omnibusq; alijs, quos prę-
 missa quomodolibet concernunt sub excom-
 municationis maioris late sententię alijsq;
 censuris, & pœnis arbitrio nostro imponen-
 dis, & applicandis distictę precipiendo mā-

damus, ne dictos Fratres Sancti Francisci dictę Prouincię circa audiendas secularium predicationes & confessiones, associationes funeralium, atq; earum rata percipienda contra constitutiones & priuilegia eisdem exponentibus, dictoq; Ordini per Sedem Apostolicam concessa, quouis modo directę, vel indirectę, mediatę, vel immediatę per se, vel per alium, seu alios, aut interpositas personas impedire perturbare, aut inquietare presumatis, aut audeatis, seu aliquis vestrum audeat seu presumat: contrariis non obstantibus quibuscunq;. Datę Madridi Toletanę Dięcesis, anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, die vero secunda Mensis Aprilis, Pontificatus eiusdem S. D. N. Papę, anno tertio.

¶ Camillus Patriarcha Alexandrinus, Narius Apostolicus.

Antonius Bolle Abbreviator.

¶ Hoc trasumptum ex autentico originali propria manu se transcripsisse faret prædictus P. Frater Emanuel. Ecce ergo qualiter Illustrissimus Nannius constitutionem in fauorem Mendicantium à Pio. 5. editam sub

sub pœna maioris excommunicationis latę sententię ab Ordinariis in hoc articulo, obseruari præcipit, & ne quoquo modo illos molestant, mandet: ne quis per Gregorium decimum tertium reuocatam efficaciter fuisse, aut ad ius cõmune redactã credat. Et licet prædictum testimonium satis sufficiens videatur ad satis faciendum in contrarium obiectis: tamen art. 4. q. citatę: Et in Additionibus ad Explicationem Cruciatę. §. 2. num. 30. fol. 87. & num. 37. fol. 93. & 94. [vbi latę hanc disputat quęstionem] ad argumenta in oppositum respõdet. Vbi etiam docet prædictam Clementinam, Dudum, & Extrauagant. Inter cunctas, Benedicti. 11. non reuocari per Concilium Tridentinum, vt docent Cardinalis, Nauarro, Corduba, & Magister Soto.

¶ Sextũ dubiũ est: An Religiosi Mēdicantes presentati secundum formã Clementinę Dudũ, possint absoluerē ab omnibus casibus Episcopis reseruatis de iure, & specialiter? Ad hoc responderetur, q̃ licet dubij huius solutio sit manifesta ex his quę dubio tertio diximus, nihilominus respondemus per dictam Clementinam [Dudum] confessoribus

Regularibus non esse facultatem concessam
absoluendi fideles à casibus iure Episco-
po reservatis. Hoc probatur per dictam Cle-
mentinam ubi ait Clemens. 5. Nolumus
potestatem in hoc illis [scilicet Fratribus Pre-
dicatoribus & Minoribus debite presentatis
& ab Episcopis acceptatis] impendere am-
pliores, quam eam, quæ Parochialibus Sa-
cerdotibus & Curatis à iure concessa est. Et
Benedictus. 11. in Extrauagant. Inter cõdas
de Privilegijs hoc idem statuerat dicens in.
5. Ut autem. Per hoc autem non intendimus
quod sepe dicti Fratres qui ad hoc eliguntur of-
ficiũ exercendum, plus habeant in audien-
dis confessionibus & pœnitentijs iniungen-
dis: quia Parochiales Sacerdotes noscuntur ha-
bere. Sicque de casibus Episcopis & Superio-
ribus quos inferius annotamus ac Sedi Aposto-
lice reservatis, se nullatenus intromittant.
Hæc ibi. Inquam sententiam omnes Docto-
res [nullo excepto] conspirant. Videat Fra-
ter Emanuel. Tom. 1. q. 61. art. 2.

10 ¶ Septimum & maius dubium est. An E-
piscopi possint reservare Fratribus confes-
sionibus expositis, & acceptatis secundum for-
mam prædictæ Clementinæ aliquos casus vl-
tra

ultra illos qui sunt sibi reservati à iure: sicut
potest reservare multos casus presbyteris
Curatis: ita ut seclusis alijs privilegijs ex-
pensa damnetur potestate quam à iure com-
muni habent Mendicantes, possint adhuc ab-
soluere ab istis casibus specialiter ab Episc-
copis reservatis? De hac re duplex est opi-
nio. Prima, quod sicut potest Episcopus reserua-
re casus aliquos, quos voluerit. A quibus
non possint absoluerè Plebani, & Parochiales
Sacerdotes, ita potest reservare sibi aliquos
casus, à quibus non possint absoluerè Reli-
giosi presentati, etiam si tales casus non sint
reservati in iure sed solum ab Episcopo spe-
cialiter. Et quod in hac parte confessarij Re-
ligiosi expositi approbati non habent maio-
rem auctoritatem stando in sola illa Clemen-
tina Dudum quam ipsi presbyteri Parochia-
les. Ita sentit Panormitanus, Nauarro, Le-
desma, & alij quos citat Pater Emanuel To-
1. q. 61. art. 2. ¶ Secunda, opinio est ne-
gativa, quod Episcopus non potest reservare Fra-
tribus debite presentatis, & acceptatis ali-
quos casus qui non sunt sibi à iure reservati.
Hanc tenent Panormitanus reuocans priorẽ
sententiam, Divus Antonius, Sylvestr, An-

Angelus, Tabiena, & Armilla, & est communis Thomistarum & aliorum Doctorum opinio, vt Syluester & alij testantur, qui constanter affirmant se iure & absq; vlllo conscientiae scrupulo hanc opinionem esse practicandam & seruandam. Quā etiam tanquā probabiliorē & omnino securam, vt dicit noster Frater Pater Emanuel ipse sequitur. Et inter alias & efficaces quas ad hoc probandum adducit rationes, tertio loco corroborat & cōfirmat. Quia Papa in praedicta facultate non habuit respectum ad constitutiones Episcoporum, quae secundum temporum diuersitatem & varia loca variantur, & reuocantur. Tum etiam, quando Pontifex in dicta Clementina hanc potestatem Mendicantibus fecit, Episcopi plures alios casus sibi reseruatos habebant. Et confirmatur ex illa Extrauaganti. Inter cunctas de Privilegiis, in qua Extrauaganti plures casus Episcopis ex consuetudine erant reseruati quāti ibi à Papa approbantur. Sed haec, quorsum obsecro? quando plura extant Mendicantium priuilegia quibus non solum à casibus Episcopis reseruatis, sed etiam Sāmo Pontifici absoluerē possunt, vt patuit supra

supra, verbo, Absolutio, & Capitula Prouincialia, & infra, hoc titulo, in Conclusionibus. Multa enim & varia ad hoc sunt Mendicantium priuilegia.

- II ¶ Octauum dubium est: Approbatus in vno Episcopatu ad audiendas confessiones, an possit virtute Bullae Cruciatę in alio Episcopatu eligi in confessarium, absq; noua approbatione huius Episcopatus? Verbi gratia: an penitens Archiepiscopus Mexicanensis qui hic Mexici confiteri vult, possit virtute dictę Bullae eligi in confessarium approbatum per Ordinarium de Tlaxcalla hic existētem, non tamen per Mexicanensem approbatum, nec reprobatur? De hac difficultate duplex est opinio. Prima affirmatiua, videlicet, q̃ confessor approbatus ab vno Ordinario virtute Bullae possit eligi in confessarium in alio Episcopatu, licet ab Ordinario huius Episcopatus non sit approbatus: ita quod approbatio vnius Ordinarij sufficiat, vt eligi quis possit in Confessarium virtute Bullae, in quibuscunque alijs Episcopatibus, absq; alia approbatione. Hanc sententiam inuenitur, & defendit
- ¶ §§ 4 sem

& defendunt grauissimi Doctores in primis
 D. &issimus Pater Frater Ildephonus de
 Norcha, & pater Magister à Veracruce in su-
 is Compendiis Indicis ver. Confessor, & Pa-
 ter Magister Bartholomeus à Medina, & Ma-
 gister Frater Ioannes de Gueuara, & Pater
 Gaspar de Vzeda Sacre Theologie prælector
 in illustri Conuentu Sancti Francisci Sal-
 manticensis. ¶ Secunda opinio est nega-
 tiua videlicet Confessarium approbatum ab
 vno Ordinario, non posse eligi etiam virtu-
 te Bullæ, in alio Episcopatu in Cōfessarium
 vbi non sit approbatus ab illius Ordinario.
 Huius sententiæ primarium auctorem se præ-
 dicat Do&issimus Ioānes Gutierrez in suis
 Cononicis quæstionibus lib. 1. cap. 27. quæ
 sequitur noster Ff. Emanuel in Explicatione
 Cruciatæ. §. 9. num. 5. & in Additionibus
 ad dictam Cruciatam. §. 9. num. 12. & 13.
 videatur ibi. Huius sententiæ ratio potissima
 est quia facultas concessa à Bulla eligendi cō-
 fessarium quemcumque presbyterum secula-
 rem vel regularem, ex approbatis per Or-
 dinarium, intelligi debet per Ordinarium
 illius loci vbi pœnitens confessarium elige-
 re vult, vbi illic confiteatur, vt redeantur sin-
 gula

gula singulis. Et hoc primo, nam inquam
 plurimis iuris Canonici partibus, & capituli-
 bus Sacri Concilii Tridentini, sit mēto sim-
 pliciter Ordinarij, & nihilominus certissimū
 est intelligendum fore de Ordinario loci nec
 vllus vnquam dubitauit, nec dubitare potest
 de hoc, quia in dubio Ordinarius loci est, qui
 aliquid facere debet, nō vero Ordinarius al-
 terius loci. Solis enim Apostolis vnuersum
 terrarum Orbem ad prædicandum suum Euā-
 gelium & salutiferis præceptis imbuendum
 Dominus Iesus tradidit, iuxta illud Marci vl-
 timo. Eunt in vnuersum mundum, præ-
 dicare Euangelium omni creaturæ. Et Lucæ.
 10. Misi discipulos suos binos à te faciem
 suam, in omnem ciuitatem, & locum quo
 erat ipse venturus. Et ad Apostolos, Ioannis
 20. Accipite Spiritum Sanctum, quorum
 remiseritis peccata remissa erunt, & quorum
 retinueritis, retenta erūt: quilibet enim prin-
 cipatum habuit à Deo sibi decretum magnæ
 Prouinciæ vel Regni, vt refert Chassaneus in
 Cathologo gloriæ mundi. 3. par. cōsideratio
 re. 29. & 30, vbi Principatum & Prouinciā
 vniuscuiusq; commemorat. Nihilominus ex
 traditione Ecclesiæ habemus quod Apostoli post
 passio

palsionem Domini, diuiserunt sibi per sortes omnes Prouincias, & vnusquisq; ibat ad prædicandum Euangelium Christi in Prouinciã quæ sibi sorte obtigerat, vt auctor est Nicephorus in Histor. Ecclesiast. lib. 1. cap. 1. in prin. & Eusebius Cæsariens. Episcopus lib. 3. Hist. Eccles. cap. 1. & Socrates lib. 1 Hist. Ecclesiasticæ cap. 15. & tamen non legimus, quod vnus in Prouincia alterius prædicaret, nec se intromitteret [præter Paulum] quamuis possent, ac valerent: omnes enim Apostoli erant, ac fuerunt vniuersales Pontifices totius Orbis, eandẽq; potestatem habebãt [sub Petro tamen] in vniuersum mūdum, quamuis non habuerint successores in eandem, præter Diuum Petrum cui, suisque successoribus tantum, nomine Ecclesiæ data est eadem potestas, iuxta illud Matthe. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, &c. Et tu es pastor ouium, Princeps Apostolorum, tibi tradidit Deus omnia regna mundi, & ideo traditæ sunt tibi clauēs Regni cœlorum. &c. Quamuis enim Dominus Noster Iesus Christus omnibus Apostolis in communi clauēs dederit, vt habetur Ioannis. 20. & Matthe. 18.

Simj

Similiter omnibus discipulis præcepit prædicare Marci. vlt. & Matthe. vlt. soli tamen Petro fuit dictum, Pasce oues meas, eo qd ipse fuit Prælatus Apostolorum, Petro enim primo Pontificatus in Ecclesia Christi datus est, vt constat ex verbis Domini prædictis. Tu es Petrus, &c. hic ergo ligandi soluendiq; potestatem primus accepit à Domino, primusq; ad fidem populum suę prædicationis virtute adduxit, verboque instituit: ceteri vero Apostoli cum eodem pari consortio honorem & potestatem acceperunt, ipsumq; Principem eorum esse voluerunt, qui etiam iubente Domino in toto Orbe terrarum dispersi, Euangelium prædicauerunt.

- 22 ¶ Nonum dubium est: Vtrum presentatio hæc Regularium in vno Episcopatu sufficiat pro omnibus Episcopatibus, ita qd presentatus in vno Episcopatu non indigeat presentari, & approbari in aliis vt idoneus censeatur confessorius? Noster Doctissimus Pater Frater Antonius de Corduba Prouincię Castellę olim Minister Prouincialis in Annotationibus ad Compendium ver. Absolutio, quo ad seculares. §. 16. refert opi
nio

opinionem Colledoris recensentis concessio-
nem Clementis. 7. & opinatis, quod sit stric-
te intelligenda sic, quod confessor semel præ-
sentatus non teneatur iterum in eadem Diœ-
cesi se præsentare & censeatur præsentatus in
eadem Diœcesi. Verum ipse Frater Antonius
dicendum esse putat, vt dicit quidam primo,
in materia priuilegiorum satis eruditus & fi-
dedignus, quod debeat intelligi late sic, sci-
licet, q̃ confessor semel debite præsentatus,
non tenetur amplius se præsentare in eadem
Diœcesi, nec in alia quacunq; ad quam se trās-
tulerit ad morandum ad tempus vel in perpe-
tuum: sed quod iam censeatur semper & vbi-
q; debite præsentatus. Et ratio est, quia in-
tentio impetrantis hanc concessionem fuit
talis [vt ipsemet impetrator dixit] & inten-
tio Pape concedentis conformatur intentio-
ni impetrantis, nisi aliunde sit dolus, vt est
communis practica Iuristarum. Sed re vera
ex Concilio Tridentino Sess. 23. cap. 13. sta-
tuit neminem etiam regularem posse audire
secularium confessiones, nisi ab Episcopis; &
Ordinariis locorum approbationē obtineat
priuilegiis & consuetudine quacunq; etiam
immemorabili non obstantibus. Quæ ver-
ba

verba non sufficere cuiuscunq; Episcopi ap-
probationem sed Episcoporum Diœcesium,
vbi confessiones audiuntur manifeste desig-
nant: prout communiter Doctores intelli-
gunt. Neq; Clementina Dudum iam sepius
repetita in fauorem Prædicatorum & Mino-
rum aliquod circa hoc continet priuilegium
quod iuris communis naturam induat & for-
ciatur. Nam licet ibi à Summo Pontifice Cle-
mente. 5. Concilio Vienensi præsidente ip-
sis Fratribus iurisdictio concedatur nolenti-
bus Episcopis eos sine causa admittere & pro
expositis habere: non tamen ipsis conceditur
iurisdictio pro aliis Diœcesibus, in quibus
non sunt approbati. Et confirmatur hæc sen-
tentia ex eadem Clementina, vbi Fratribus
Prædicatoribus & Minoribus iurisdictio cō-
ceditur ad modum Curatorum atq; cum ipsi
Curati ouium alterius Diœcesis minime pos-
sint confessiones audire: perspicuum est ne-
q; Fratres hoc posse sine licencia & approba-
tione Ordinariorum locorum in quibus cō-
fessiones audiunt. Hanc sententiam tenetur
Nauarrus in Inchoridione cap. 27. nu. 265.
Et noster Emanuel Tom. 1. q. 59. art. 4.
¶ Decimum dubium est, Vtrum præsen-
tatio

tatio & approbatio perpetua competens Predicatoribus, & Minoribus ratione praeclarae Clementinae, & Extrauagantis Inter cunctas aliarum Religionum confessorii concedatur. Noster Emanuel. q. citata art. 6. duo circa hanc difficultatem asserit. Primum, qd cum dicta Clementina respectu aliorum Religioforum sit priuilegium, & in Concilio Tridentino priuilegia, & consuetudines in contrarium reuocant [vt praecedenti dubio diximus] nolentibus Episcopis admittere & approbare [etiam sine causa] confessores aliorum Ordinum, non habentur pro presentatis & approbatis, nec habet actualem iurisdictionem ad audiendas confessiones secularium, ad imponendas penitentias salutes, neq; ad absoluendum a peccatis: sicut Fratres Predicatores & Minores eiusmodi facultates habent eo ipso quo debite presentati Episcopis sine causa respuuntur & non admittuntur. Sed Pater Doctor Henriquez. Tom. 1. lib. 6. & 3. de Penitentia cap. 6. num. 4. expresse docet eiusmodi praesentationem & approbationem perpetuam [si Fratres sine causa non admittantur] omnibus Religiosis esse communem & generalem, quod his verbis docet. Si Episcopus

Episcopus viros plane idoneos & doctos Regulares Ordinum Medicantium reijceret ex maleuolentia & sine causa, cum sint a Praelato suo legitime presentati, habent in Religionis fauorem, ipso iure a Papa Clement. 5. in Clementina Dudum. de Sepult. approbationem & iurisdictionem: quia in proposito licetia legitime petita [si iniuste negetur] censetur concessa ipso iure: per Clementinam Dudum. §. Si vero. Etiam post Tridentinum. Nauarro, cap. 27. num. 262. Palacios. dist. 17. q. 7. Medina, Nauarro iunior, & alij. Hec ille. Et in Glossa dicit hanc opinionem communem esse apud Doctores Salmanticenses, & Complutenses. Nec Clementem. 5. in Clementina Dudum de Sepulturis reuocasse simpliciter Extrauagantem Inter cunctas [vt putant Cardinalis & Paulus] sed in eo tantum, vt teneantur presentari Episcopo vni: manere autem, quia illo Episcopo mortuo, vel amoto, non tenentur presentari successori. De qua re videatur Frater Emanuel allegatus ab Henrico in Expositione Bullae. §. 9. num. 32. & 33. & in Additionibus etiam. Secundo dicit noster Frater Pater Emanuel, qd constitutio Pij quinti, determinans confessores Regu

Regulares, etiam Ordinum Mendicantium semel ab vno Episcopo approbatos ab eodẽ Episcopo, sine iustissima causa non posse reprobari, at posse à successore eorum iurisdic-
tio suspendi, licet non habeat locum in confessoribus Ordinum Prædicatorum & Minorum, habet tamen locum in confessoribus aliarum Religionum. Probat primum ex iure communi in Extrauaganti Intercondas de Priuilegiis per quam approbationis perpetuitas conuenit ipsis Fratribus Prædicatoribus & Minoribus. Quæ Apostolica constitutio non solum non reuocatur per Clemen-
tinam Dudum, vt supra visum est, verũ etiã approbatur: cum nihil circa hoc innouet, licet innouet quoad alia ibi contenta. Secun-
dum probat. Nam presentatio & approba-
tio perpetua concessa aliis Religiosis [præter Prædicatores & Minores] respectu ipsorum est tantum priuilegium & in dicta constitu-
tione Pii. 5. priuilegia tantum reuocantur. Henricus vero loco citato num. 6. vniuersa-
liter docet Regularem non excipiendo hunc vel illum semel approbatum non posse sine
causa reprobari ab eodem Episcopo, cum ex-
emptus ipso iure in fauorem Religionis ha-
beat

beat à Papa iurisdictionem, & confirmatio-
nem approbationis per Episcopum factę: id
q; in foro conscientię, quod non est contra
Concilium Tridentinum, & ideo non reuoca-
tur per illud: videatur ibi, nam multa & no-
tanda dicit, & præcipue in glossa.

- 14 ¶ Undecimum dubium est. An Ordinarij
Regularium Confessoriorum approbationem
possint restringere ad certum locum, tempus
& personas? Doctor Henriquez. Tom. 1.
lib. 6. & 3. de Pœnitentię Sacramento cap.
6. num. 8. dicit. Secularis Sacerdos non
habet iurisdictionem extra villam aut oppi-
dum sibi expressè designatum. Sed si Episco-
pus ita regularem Sacerdotem Mendicantem
restringeret ad certum oppidum, & prohibe-
ret audire fœminas, aut moniales, dicunt vi-
ri docti, quod rationabiliter est interpretan-
dus, ita vt restrictio locum habeat quantum
ad iurisdictionem ab Episcopo delegatam,
quandoquidem non potest impedire, aut re-
stringere amplissimam iurisdictionem, quanti-
regularibus Mendicantibus, si modo sunt ab
Episcopo semel approbati, à Sede Apostoli-
ca habent: prout pro terra, & pro mari con-
cessit Gregorius. 13. Societati Iesu, anno Do-

¶¶¶

mini

mini millesimo quingentesimo septuagesimo quinto, de qua in superioribus iam egimus mentionem. Ita tenet Henriquez. Ac proinde ait, quod virtute dicti privilegij Episcopi impedire non possunt [non obstante Concilio Tridentino] quod confessorij Regulares Mendicantes dum iter agunt per loca, ubi non adest Episcopus, quamuis per dies morentur in vno aut alio loco, non habeant prædictam iurisdictionem, & ubiq; sint eo modo idonei. Sicut neq; Episcopus infraudem & odium Regularium potest his reservare plures casus, quam Parochis reservat, ut esset nimis excessus reservationis. Non enim in hoc casu tenentur obedire in ea restrictione, & limitatione, prout tradunt Soto, Ledesma, Sylvester, Palacios, Felicianus. Sed Pater Emanuel art. 8. q. citat eiusmodi opinionem Henrici Henriquez libenter reciperet, in casu quo, sine causa Episcopi dictas limitationes faciunt. Nam Clementina & sacri Canones eas cum causa solum facere posse, testantur. Tunc autem sine causa eas facere censentur, quando cum omnibus Regularibus generaliter, sine discretione ita se habuerint, approbationes tantum annua

annuales eis indulgentes ad confessiones virorum eos tantum approbantes. Si vero causa, itaq; iusta, Regularium approbatio limitetur ipsam limitationem omnino servandam esse docet Angelus ver. Confessor. 4. nu. 25. Nam si Domini Episcopi possint ex causa præsentatos omnino repellere: poterunt utiq; a fortiori ex causa limitare, coarctare, & taxare huiusmodi approbationem: ita ut sit approbatus ad certum locum, quia est insufficiens ad alia, ubi maior scientia & experientia requiruntur: & sit approbatus ad confitendos viros & non mulieres, propter defectum prout ætatis. Et art. 9. dicit nullum Provinciale posse renuntiare iuri omnibus confessorijs sui Ordinis concessis, videlicet ut non habeant iurisdictionem immediatam à Papa, & quod semel approbati, velint ut possint ab eodem Episcopo iterum approbari. Et probatur ex cap. Cum tempore, de Arbit. Vbi dicitur, quod exemptus non potest renuntiare exceptionem, sine licentia Papæ. Et periculum est in rebus divinis cedere iuri suo, Cap. Quam periculosum. 7. q. 1. Et art. 10. dicit quod lectores graduati Religio-

¶ \$\$\$ 2 num

graduati Religionum præter Religiones Prædicatorum, & Minorum tenentur se coram Ordinariis præsentare & ab ipsis approbationem obtinere. Ratio est, quia Fratribus aliorum Ordinum communicatur ex privilegio facultas Clementine Dudum, & Privilegia & consuetudines immemorales in dicta constitutione & in Concilio Tridentino tolluntur. Neque obstat, quod dicit Concilium vel alias idoneus iudicetur vel reputetur, nam ex dictis verbis non summitur efficax argumentum ad credendum Regulares Episcoporum examini non esse summittendos, nam non tantum dicit vel alias idoneus iudicetur sed etiam, & approbationem que gratis detur obtineat. Que verba plane designant non sufficere iudicium idoneitatis, nisi etiam approbatio Episcoporum ipsam idoneitatem calificantium concurrat. Verum quo ad Fratres Prædicatores & Minores dicit, quod cum ipsi ratione iuris communis in Clementina Dudum expressi sine causa ab Episcopis reprobari & reiecti possint præsentari iuxta formam ipsius iuris facere omnia illa, ac si esset admissi, quod privilegium siue ius commune non est abrogatum per Concilium Tridentinum

detrinnum neque ipsis Fratribus renocatum, & præsupponatur nullam esse causam, ratione cuius reijciantur vel non admittantur, liquido constat prædictos Fratres Prædicatores in qua & Minores eo ipso, quod præsentati non admittantur per Sedem Apostolicam approbari & idoneos confessores in tali Episcopatu effici & iudicari à Sede Apostolica à qua accipiunt eiusmodi potestatem, & facultatem audiendi confessiones. Quam tantam credit Marcus Antonius Cucus, ut dicat, quod licet aliarum Religionum confessarii habeant ad absolvendum iurisdictionem delegatam, confessarii tamen Ordinum Prædicatorum & Minorum [præsentati & approbati iuxta terminos Clementine] habent iurisdictionem ordinariam. Illi ergo confessarii, qui possunt ab Episcopis iterum examinari, approbari, & reprobari, sunt illi, qui à iure non habent idoneitatem, non autem confessarii Ordinum Prædicatorum & Minorum, qui à iure habent, quorum approbatio perpetua est & de quo Pater Emanuel, art. 4. q. 59. dicit tandem non modicam Regularibus graduatis irrogari iniuriam si repellantur. Cui occurrit Summus Pontifex Clemens. 5. in prædicta Clementina

mentina Dudum concedens sua constitutio-
ne, vt sine causa electi pro præsentatis &
approbatis habeantur : & eandemmet habe-
re iurisdictionem, quam si admitterentur sta-
tim consequerentur.

85 ¶ Vltimum dubium est, de Confessori-
bus Neophytorum, vtum in eorum præsenta-
tione sit seruanda forma prædicta in Conci-
lio Vienēsi, & Tridentino præcepta, vt fiant
confessores cum approbatione & assensu E-
piscoporum Diocesis? &c. Ad hoc respon-
deo, qd Capitula Prouincialia Ordinum Mē-
dicantium in Prouinciis Indiarum maris Oc-
ceani possunt cōmunicare & committere suis
Fratribus, vt possint prædicare, & confessio-
nes audire, & officium Parochi exercere, Ma-
trimonia celebrare, & cetera Sacramenta In-
sulanis ministrare in suis monasteriis, & in
locis sibi assignatis, & assignandis : de tuorū
Superiorum licentia in capitulis Prouincia-
libus obtenta Ordinartorum locorum, vel a-
liorum quorūvis licentia minime requisita.
Ita concessit Pius Papa. 5. ad petitionem Re-
gis Philippi. 2. in Bulla, quę incipit: Pius Pa-
pa. 5. Charissime in Christo fili noster sala-
tem & Apostolicam benedictionem. Ex po-
ni

ni nobis nuper fecit tua maiestas Regia. &c.
Et hæc Bulla non est hactenus derogata, &
ita viget, & manet in suo robore & firmita-
te, estq; in obseruantia viridi. Hæc autem a-
uctoritas solum intelligitur quantum ad In-
sulanos & Neophytos : quia solum pro illis
concessa est : & ita tenent pater Alphonsus à
Noreña & Pater Magister à Veracruce, & alij
Doctissimi viri, & ita obseruatur in hac No-
ua Hispania.

¶ MODO STATVNTVR CON-
clusiones de varia, & multiplici confessorum
Mēdicantium debite præsentatorum auctori-
tate per Summos Pontifices illis
concessa.

¶ Prima conclusio, seu primum priuile-
gium Fratrum Mendicantium. Fratres Mē-
dicantes debite expositi & præsentati pos-
sunt audire confessiones secularium vnde-
q; venientium in Diocesi in qua sunt ex-
positi, ea auctoritate, quam habent ab Epis-
copo in cuius Diocesi existunt. Ita habe-
tur in Supplemento folio. 96. Concessio-
ne. 325.

¶ § § § 4

¶ Se

2 ¶ Secunda conclusio, Fratres Mendicantes auctoritatem habent audiendi in confessionibus omnes quorumcunq; Diocesum, & in illis extraneos ac forentes absoluedi etiam à casibus quos Diocesani locorum in quibus Fratres ad hoc deputati fuerint duxerint committendos. Nicolaus. 5. sic concessit Fratribus Minoribus Observantię ; ut patet in Compendio ver. Absolutio, quo ad seculares. 1. num. 7. & sequentibus, & hoc idē confirmavit Leo. 10.

3 ¶ Tertia conclusio, seu tertium privilegiū. Fratres Mendicantes debite presentari vel gratiose ab Ordinariis in confessores acceptati, possunt extra Diocesim subditos illorum audire sicut possunt Curati de iure. Hoc concessit Sixtus. 4. Fratribus Minoribus, quo privilegio gaudent ceteri Mendicantes. Ex Compendio, ubi supra, num. 9.

¶ Hoc idem concessit Urbanus. 4. Fratribus Carmelitis. Et Paulus. 3. Fratribus Societatis ab Ordinario approbatis, ut existentes in Diocesibus ubi sunt approbati, possint quorumcunq; fidelium ad eos recurrentium confessiones audire, & absolvere à reservationibus etiam Pape exceptis casibus contentis in Bulla

Bulla Cœne Domini.

4 ¶ Quarta conclusio. Confessores debite presentati & acceptati ab Ordinariis possunt audire in illo Episcopatu ubi sunt presentati confessiones omnium fidelium vnde cunq; venientium : & illos absolvere ab omnibus casibus illis exceptis propter quos Sedes Apostolica merito esset consulenda. Vide Armillā. ver. Absolutio. §. 22. 23. & 25.

5 ¶ Quinta conclusio. Confessores Ordinum Mendicantium acceptati ab Ordinariis in confessores seculares, dato non fuissent acceptati secundum formam Clementinę Dudum, habent omnes gratias & privilegia in audientia confessionum ac si essent presentari secundum formam Clementinę Dudum de Sepult. Tabiena ver. Absolutio. 1. §. 34. se vidisse authenticam hanc concessionem testatur. Vnde Pater Noreña, & Pater Magister à Veracruce aduertunt, q̃ quando Fratres vel Prelati petunt aliquam gratiam ab Episcopis, q̃ semper petant sibi concedi in nomine dignitatis, & vsq; ad beneplacitum sedis: quia talis gratia taliter concessa, est de iure perpetua, ut habetur in cap. Si gratiose, de Rescriptis in Sexto. Et Sylu. ver. Confessor

Confessor. l. §. 7. Nauarro cap. 27. nu. 264. Immo non potest illam auctoritatem datam postea tollere sine causa rationabili, ut iam dictum est. Quia ius cui Episcopus est subditus mandat, quod sit perpetua, ut patet allegato cap. Si gratiose, & est regula. Beneficium Principis decet esse permanens, de Regulis iuris in. 6. Vbi Glossa dicit, quod decet, importat necessitatem in inferioribus Pape.

¶ Sexta conclusio. Fratres Mendicantes debere presentati & à suis Superioribus expositi & deputati ad audiendas confessiones secularium, possunt absolvere omnes Christi fideles in locis ubi sunt expositi, ab omnibus & singulis peccatis: præterq; Sedi Apostolicæ dumtaxat reseruat. Nec non eis [pœnitentia & satisfactione iniunctis] quoties oportuerit absolvere ab omnibus & singulis peccatis: præterq; Sedi Apostolicæ dumtaxat reseruat. Nec non à quibuscunq; suspensionum: excommunicationum, interdicti sententiarum: aliisque Ecclesiasticis censuris & pœnis, quas [à iure vel ab homine latis: satisfactione iniuncta] incurrisse, quomodolibet censentur. Insuper & vota omnia permutare

re: ac in omnibus & singulis casibus: etiam [Ordinariis, aut per Synodales, vel Prouinciales constitutiones reseruatis] cum eis dispensare, præter eas censuras & pœnas, vota & casus de quibus esset merito Sedes Apostolica consulenda. Eisdemq; ac omnibus qui ad præfatos Mendicantes ob huiusmodi deuotionem recurrerint, Eucharistiæ Sacramentum ministrare valent. Hoc concessit Eugenius. 4. Monachis Sancti Benedicti per Italiam constitutis, de specialis dono gratiæ, in fauorem obseruantię regularis, ex Compendio, ver. Absolutio quo ad seculares. 2. num. 19. Et hoc priuilegio gaudent Mendicantes debite expositi per communicationem priuilegiorum, quam habent cum Ordinibus Mendicantibus & non Mendicantibus.

¶ Hoc est maximum & singulare priuilegium: per quod possunt primo eiusmodi confessarij Mendicantes absolvere ab omnibus peccatis & censuris, à quibus possunt Episcopi, vel Ordinarij locorum absolvere etiam si illa peccata vel censure reseruentur Episcopis per Synodales. l. alias quomodolibet. Est tamen caute, & prudenter hoc priuilegio

utendum in commodum & salutem animarum, & non in dissolutionem vel in scandalum proximorum, aut Episcoporum. Itaq; meminisse debent confessarij illius Apostolici documenti. Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licet, sed non omnia edificant. Multoties enim expedit ut Religiosi non utantur hac auctoritate, sed in casibus reservatis Episcopis exhibeant se difficiles & remittant fideles ad suos Ordinarios ut sic cautius vivant, & timeant talia crimina committere, quoniam facilitas veniæ incitium præbet delinquendi.

¶ Secundo possunt Mendicantes [& eorum privilegiis gaudētes] commutare vota extraneorum ad se pro confessione recurrentium. Circa quod aduertendum ex Patre Emanuele Tom. 1. qq. q. 60. art. 6. quod licet prædicti confessores commutare valeant vota extraneorum, hoc est aliarum Diœcesum in quibus non sunt præsentati ad se pro confessione recurrentium: non tamen in his possunt dispensare quia licet ipsis Fratribus concedatur ut possint dispensare in casibus reservatis: appellatione tamen casus minime vota reservata Episcopis comprehenduntur
iuxta

iuxta doctrinam Armille ver. Cassus, num. 1. quem sequitur Nauarrus in Manuali cap. 27. num. 252. Ut autem hæc & quæ sequuntur facilius intelligantur aduertendum est ex doctissimo Nauarro in Enchiridione cap. 12. num. 63. dispensationem, commutationem & irrationem inter se differre. Nam irritatio non aliam causam expostulat, quam voluntatem illius, qui ad irritandum habet facultatem. Dispensatio vero, causam iustam & rationabilem requirit: quia qui habet auctoritatem dispensandi, poterit omnino votum relaxare absque eo, quod loco voti aliquid iniungat vouenti, & tunc tam vouens, quam qui dispensat manent in conscientia securi. Commutatio autem, vel redemptio voti exigat, ut id in quod votum est commutandum, redimendum ve, eque bonum sit, aut melius, quam id quod vouit, tunc autem eque bonum exigatur, tunc vero melius requiritur, quando sine aliqua causa sed solum ex mera voluntate est faciēda commutatio, iuxta mentem omnium, quam optime Cardinalis Caceranus explicuit. Unde inferitur, eum qui habet potestatem ad dispensandum & commutandum, posse partim dispensando, partim vero

vero commutando relaxare votum sine causa omnino iusta, ad votum ipsum omnino relaxandum, imponendo aliquid loco eiusdem vouenti, licet minus sit eo, quod vouit. Ex dictis autem Armilla & Nauarri duo inferri ait prædictus auctor. Primo inferitur, quod confesores debent præsentati possint dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi, exceptis votis peregrinationum ultra duas dietas: sicut habetur in Compendio ver. Absolutio quo ad seculares. 2. nu. 12. hoc tamen non possunt efficere cum extraneis illarum Diocesium, in quibus non sunt præsentati, licet confessiones ipsorum audire possent. Hoc enim non est ita necessarium, sicut receptio Sacramentorum necessarium. Inferitur secundo, quod licet presbyteri Societatis Iesu auditis confessionibus omnium ad ipsos accedentium, possint eorum vota pro tempore emissa [ultramarinis, visitationis liminum Beatorum Petri & Pauli Apostolorum de Vrbe, ac Sancti Iacobi in Compostella, nec non Religionis & Castitatis votis duntaxat exceptis] in alia pietatis opera commutare, non tamen poterunt in ipsis votis dispensare cum illis, qui ad eos recurrunt ex aliis

illis Diocesium, ubi neque sunt præsentati, neque approbati. Tum, quia illis, quibus committitur commutare, non committitur dispensare. Tum, quia dispensatio votorum & commutatio non potest fieri ab Episcopis cum exteris, qui ad suas Dioceses accedunt, iuxta dicta in superioribus. Unde concessa facultate ipsis presbyteris ad prædicta vota commutanda, cum sit præter ius respectu votorum exterorum, non debet illud extendi ad ipsorum dispensationem. Paulus enim. 3. Romæ apud Sanctum Petrum die. 3. Iulij anni Domini. 1545. Pontificatus sui anno. 2. Presbyteris confessoribus Societatis concessit facultatem quorumcumque fidelium ad eos accedentium confessiones audire, & eorum singulos ab omnibus & singulis eorum peccatis quantumcumque grauius etiam Sedi Apostolicæ reservatis exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini potestatem absoluenti, atque eis pro commissis penitentiam salutarem iniungendi, ut supra visum est. Nec non vota quæcumque per eos pro tempore emissa [ultramarinis, visitationis liminum beatorum Petri & Pauli Apostolorum de Vrbe, ac Sancti Iacobi in

Sancti Iacobi in Compostella, nec non Religionis & Castitatis votis duntaxat exceptis] in alia pietatis opera commutandi, &c. Doctor Henriquez To. 1. lib. 7. de Indulgentiis cap. 28. nu. 4. hanc concessionem sic explicat. Huic confessario, scilicet regulari debite presentato, & ab Ordinario acceptato præter absolutionem à peccatis & censuris conceditur, commutare in rem fere equalem vota omnia, excepto voto ultramarino, idest in subsidium terræ sanctæ, & B. Petri & Pauli in Vrbe. S. Iacobi, in Compostella, Castitatis & Religionis, secundo extendit hæc facultas ad commutanda similia iuramenta, quæ principaliter sunt Deo, non tamen si id cedat in præiudicium tertij: commutat vota etiam iurata, quæ ex duplici vinculo sunt firmiora. Nec cõsetur præiudicium tertij, si quis voueat aut inret Deo dare calicem huic monasterio, potest enim excommutatione Episcopi dare alteri monasterio, aut pio operi. Nauar. cap. 12. nu. 78. & multi Doct. quia hinc nõ est quæ situm ius monasterio, sed Deo & potest Dei Vicarius moderare restitutionẽ Deo debitam, non ita debitam homini. Palud. 4. distinct. 15. q. 5. colum. 2.

¶ Et

¶ Et Sixtus. 4. concessit Fratribus Ordinis Minimorum auctoritatẽ confessiones audiendi, & ab omnibus casibus excommunicationis, suspensionis, interdicti, ac superquacumq; irregularitate Ordinario [tam à iure quàm ab homine] reseruatis, totiens quotiens opus fuerit, absoluedi, & dispensandi, ac vota quæcumq; permutandi, & relaxandi & pœnitentiam salutarem iniungendi, sicut potest Diœcesanus. Ex Compẽdio, ver. Absolutio, quo ad seculares. 1. §. 20. & in Compẽdio Archiepiscopi num. 19. ¶ Circa quam concessionem est aduertendum, q̃ licet Collector Compẽdij dubitet eiusmodi auctoritatem extendi etiam, ad secularium vota. Nihilominus tamen tenendum est, prædictam facultatem ad seculares etiam & eorum vota extendi & prorahi, vt patet ex l. 1. 2. concessione, quæ habetur in Supplemento. fol. 11. concessione. 36. De qua re videatur noster Emanuel in Explicatione Cruciatæ §. 9. num. 140. 141. & 142. Et in Additionibus ad. §. 9. num. 120. fol. 169. Videatur etiam Henricus, loco præallegato, num. 5. vbi hanc refert Sixti. 4. concessionem, per quã Prælatus Minimorum [sen qui communicat illorum

illorum privilegiis] ita potest per se ipsum
sunt aut externos ab occultis casibus absol-
ueri, dispensareq; in irregularitate, sicut po-
test Episcopus circa Clericos, & laicos sibi
subiectos. Et quidem quando esset dubium,
an talis potestas ad dispensandum, & cōmu-
tandum vota, ad secularium vota, etiam ex-
tenderetur, illud est certum, hanc auctorita-
tem habere Mendicantes ex Bulla Pauli. 3.
iam relata. Videatur Frater Emanuel, Tom.
1. qq. regul. q. 61. art. 3.

¶ Tertio possunt Mendicantes [per præ-
dictum Eugenij. 4. indultum, Fratribus Be-
nedictinis concessum] omnibus fidelibus ad
se recurrentibus Eucharistię Sacramētum mi-
nistrare. Circa quam concessionem, & præ-
cedentem dubitatur. Vtrum confesores Regu-
lares potentes confiteri omnes [etiam alia-
rum Diocesum] ad se recurrentes, possint vi
hac auctoritate extra sua monasteria existen-
tes, illisq; Eucharistię Sacramentum minist-
rari. Hanc difficultatem mouet noster Ema-
nuel. 1. Tom. qq. regular. q. 60. art. 7. Et
in Additionibus ad Cruciatam. §. 9. nu. 121.
fol. 171. pag. 2. Pro cuius explicatione diffe-
ren-

rentiam quæ versatur inter exemptionem da-
tam ratione loci, & inter datam ratione per-
sonę considerari debere, dicit. Iuxta quam Pa-
normitanus in cap. Tuarum, de Privileg. di-
cit, q; quando exemptio datur ratione loci, pu-
ta Ecclesię, vel monasterij, virtute eius extra-
talem locum vel monasterium non potest vi
exemptione. Quando vero datur exemptio ra-
tione personę, & non loci, vbicunque, talis
exemptione vii potest: privilegium enim per-
sonale sequitur personam. Et sic privilegi-
um concessum personis ratione loci, non ex-
tenditur ultra locum: quia censetur potius
reale, quàm personale, vt notat Panormita-
nus, in. c. Cum Capella. de Privileg. secus
in exemptione ratione personę.

¶ Ex his infero primo, q; cum privilegia
concessa confessoribus regularibus pro per-
nitentibus ad se vndique accedentibus, non
concedantur ratione monasteriorum, sed ra-
tione suarum personarum [vt ex eorum lite-
ra satis patet] extra sua monasteria, possunt
vi vbicunque, voluerint dicis privilegiis.

¶ Secundo inferitur, quod confesores, &
quilibet alij Religiosi Sacerdotes Mendican-
tes possunt Sacramentum Eucharistię mini-

¶ § § § § § 2 Strare

nistrare vbicunq; extra sua Monasteria: quia hoc est priuilegium personale sequens ipsos vbicunque fuerint, prout supra in questione de communione Eucharistię satis diximus.

¶ Tercio Infertur, qd priuilegia concessa Fratribus tempore interdicti ad celebrandū officia diuina, non habent locum, nisi in suis monasteriis, iuxta eorum concessiones. Hęc autem responsio quantum ad primam partem confirmatur, primo ex concessione Fratribus Minimis facta à Iulio. 2. prout habetur in Supplemento fol. 11. concessione. 36. In qua concessit, qd Patres Minimi quarumcunque personarum, tam Religiosorum, quam Ecclesiasticorū & secularium ybilibet audire possint confessiones, & illis auditis personas ipsas, & earum quamlibet iuxta formam & tenorem priuilegij per Sixtum. 4. Ordini Minimorum huiusmodi, ac illius personis, & Fratribus dudum concessi & confirmati absoluerē, ac pœnitentiā saluarem illis in iungere valeant. Secundo confirmatur per Motum proprium Pij. 5. Et si Mendicantium Ordines. &c. Rome apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicę. 1567. 17. Calendas Iulij, Pontificatus sui anno secundo, vbi

vbi dicit. Quod vero in Sessione. 23. cap. 15. circa confessiones à regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum Ordinis Fratres, à prefatis suis Generalibus, vel Ministris Prouincialibus ad audiendas confessiones vtriusq; sexus Christi fidelium approbatos [vt pramittitur] minime comprehendat: ita vt à confessionibus audiendis, tam intra eorum Ecclesias, & domos, quàm extra minime prohibeantur, super hoc literas felicis recordationis Pauli Papę. 4. etiam prædecessoris nostri, concedentes eisdem Fratribus Mendicantibus regularis obseruatię posse confessiones secularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos, & monasteria sua, & ybilibet audire, approbando & de nouo concedendo.

7. ¶ Septima conclusio. Confessarij Mendicantes [si sint viri docti & iuxta formam Concilij Tridentini approbati] possunt ex commissione Prouincialis dispensare [in foro conscientię] ad petendum debitum cū his qui consanguineum vel consanguineam sui coniugis post Matrimonium carnaliter cognouerunt. Probat ex viue vocis Oraculo, Pij. 5. facto [die. 27. Septembris anni Domini

Domini. 1569. Fratri Ioanni de Aguilera Procuratori Romano. Per quod concessit q̄ ministri Prouinciales possint committere viris Religiosis & doctis, ac iuxta Concilij Tridentini decretum approbatis, auctoritatē dispensandi, cū viris, seu mulieribus incestuosis, qui carnaliter peccauerunt, cum consanguineis alterius coniugis intra quartum gradum: ad hoc quod possint petere debitum, & hoc in foro conscientię tantum. Habetur authenticum in Archivo Sancti Augustini de Mexico, & etiam in conuentu Sancti Francisci. ¶ Circa quod illud obseruandum est [ex quo multi forsan scrupuli rescindētur] nempe, q̄ hodie si coniux rem habeat cum consanguinea, vel consanguineo alterius coniugis, vtra primum & secundum gradum, puta in tertio, vel quarto, sicut in vltiori, non erit dispensatio vlla necessaria ad exigendum debitum à proprio coniuge, cuius consanguineam, vel consanguineum, post suum Matrimonium consummatum, vel rati tantum, carnaliter cognouerit: nam cum impedimentum ex illicita copula contractū in tertio, vel quarto gradu, ad matrimonia contrahenda, iam sit sublatum à Sacro Concilio Tri-

dea

Tridentino Sess. 24. cap. 4. de Reformatio-
ne Matrimonij, ac libere in illis gradibus
matrimonium contrahi possit, & præterea
etiam incestus non committatur: consequi-
tur manifestē, quod ex hac copula illicita v-
nius coniugis cum consanguinea, vel consan-
guineo alterius coniugis, non orietur impe-
dimētum aliquod affinitatis inter prædictos
coniuges, ac proinde matrimonio cōtracto
viri poterunt à fortiori, & non erit necessaria
dispensatio. Superest igitur, vt in primo &
secundo gradibus tantum ea opus sit. .
Ita tenent viri doctissimi, in primis Doctis-
simus P̄ Magister à Veracrucē in suo Specu-
lo coniugiorum art. 21. de impedimento affi-
nitatis, & Frater Emanuel in Explicatione
Cruciatę. §. 9. nu. 143. Et. 1. p. Sūmę cap.
223. cōcl. 3. nu. 4. Et. 1. To. qq. q. 63. art.
1. Doctissimus Ioānes Gutierrez lib. 1. Cano-
nicarum. qq. ca. 23. circa finē. Nauarro lib. 4.
Consiliorū de Consanguinitate, & affinit. Cō-
silio. 3. nu. 3. & 4. Candelabrum aureū. l. p.
Tit. de Affinitate, nu. 209. Et ita consulti te-
nuerūt Magistri Salmaticenses & Cōplutēses
& eandē opinionē sequuntur Guerrero Archie-
piscopus Granatensis, & Blancus Archiepis-

§§§§ 4 copus

capus Compostelle. Et est communis, & in dubita sententia.

- 8 ¶ Octava conclusio. Confessarius Regularis [approbatus ad audiendas confessiones secularium, iuxta formam Concilij Tridentini] ex commissione sui Provincialis potest dispensare cum his qui post votum simplex castitatis matrimonium contraxerunt ad petendum debitum, & hoc in foro conscientie. Probat ex viue vocis Oraculo Pij. 5. facto Patri Fratri Ioanni de Aguilera Commillario Romano, die. 26. Octobris anni Domini 1569. per quod concessit Ministris Provincialibus Ordinis Minorum, ut possint committere confessoribus approbatis [iuxta Concilij Tridentini decretum] auctoritatem dispensandi cum his qui ante matrimonium venerunt castitatem, ut licite possint petere debitum, & hoc in foro conscientie tantum. Habetur authenticum in conventu Sancti Augustini de Mexico, & in Archivo Sancti Francisci. ¶ Circa hanc concessionem tria advertit noster Emanuel Tom. 1. qq. regul. q. 63. art. 2. Primum, quod ille qui post votum castitatis matrimonium contraxit, non potest ab uxore sua debitum petere licet possit redere

dere ut communis tenet opinio. Secundum, quod licet Episcopus possit dispensare cum conjugatis, qui post matrimonium contractum consensu utriusque continentiam promississet, ut scilicet possint petere debitum: non tamen Fratres Mendicantes possunt dispensare in hoc casu. Quia facultas hec pro illis tantum impetrata fuit qui ante matrimonium contractum votum simplex castitatis emisserunt: non tamen pro illis qui post contractum matrimonium votum continentie fecerunt, pro ut etiam annotavit in Summa. 1. Tom. cap. 238. conclus. 14. pag. 680. Sed salvo semper meliori iudicio, ego credo Fratres Mendicantes confessarios habentes auctoritatem a suis superioribus Provincialibus posse dispensare in eiusmodi votis quomodocumque Episcopo reservatis. Ex concessione Eugenij. 4. & Martini. 5. Fratribus Benedictinis facta pro ut habetur in Copen. ver. Absolu. quoad secul. 2. §. 16. Et doctissimus Navarro in Enchiridione, cap. 12. num. 79. refert concessionem nobis factam ab Innocentio. 8. [qua etiam gaudent Fratres Predicatores, & qui privilegiorum nostri Ordinis sunt participes] & habetur in Compendio ver. Absolutio quo ad

ad seculares. 2. num. 12. in Compendio Archiepiscopi num. 11. concessit ergo confessoris rite presentatis ex Ordine Fratrum Minorum, ut possint in omnibus votis dispensare in quibus possunt Episcopi, præterquam in voto peregrinationis ultra duas dietas. Et confirmatur ex Henrico, To. 1. lib. 7. de Indulgentiis, cap. 28. num. 6. ubi dicit. Confessarius regularis generaliter dispensat cum externis dum causa subest, non tantum in voto peregrinationis citra duas dietas [scilicet. 14. leucas] sed in omni voto Episcopis reservato. Ex Compendio Claudij Præpositi Generalis, ver. Dispensatio. §. 10. &c. Tertio ait Pater Emanuel confessarios debere aduertere illis cum quibus dispensarunt, ut possint petere debitum [non obstante voto castitatis, quod ante matrimonium contractum emisserunt] ut mortuo cōiuge, illum qui votum emisit cum sua remanere obligatione, quam ante matrimonium contractum habebat, videlicet quod non potest contrahere matrimonium sine peccato, & post contractum minime potest debitum petere, sine noua dispensatione Episcopi, aut confessoris Ordinum Mendicantium ab Ordinario approbati, &
a suo

à suo Provinciali ad hoc specialiter deputati. Et quarto quod causa legitima ad dispensandum in huiusmodi votis, erit, quando coniuges non possunt se continere.

¶ Nona conclusio. Confessarius regularis ab Ordinario approbatus & designatus per suum Generalem [licet non sit gradu Academicæ insignitus] potest aperire literas Sacre penitentiariæ destinatas magistris in Theologia, vel in Iure Canonico Doctoribus, & auditis confessionibus recurrentium ad ipsum imposita illis penitentia in literis expressa, vel de iure infligenda, eos absolueret, ac in foro cōscientiæ quascunq; sibi verbo, vel scripto commissas absolutiones, dispensationes, & penitentiarum intunctiones excipere, & exequi. Sic fuit concessum per Greg. 13. Fratribus Societatis. Ut refertur in eorum Compendio, verbo, Confessarius. §. 3. Quo privilegio gaudent ceteri Mendicantes à suis Generalibus designati. Qui in eiusmodi designatione tenentur esse maxime circumspicere, ne tantum negotium [nisi doctis & expertis confessoribus] committant. De quo videatur noster Frater Pater Emanuel in sua Summa.

¶ Deci-

10 ¶ Decima conclusio. Sixtus. 4. concessit Fratribus Minoribus presentibus & futuris tam Professis q̃; Nouitiis qui tamen habent propositum profitendi [& per cōsequēs omnibus Mēdicantibus] vt quilibet eorum possit semel eligere cōfessorem Ordinis sui, qui audita eorum confessione dispenset cum eis in omnibus irregularitatibus: homicidio voluntario & mutilatione membri semper exceptis. &c. Et hoc bis: semel in vita, & semel in morte. Ex Compendio privilegiorum ver. Absolutio extraordinaria quoad Fratres, nn. 5. Hanc concessionem supra reulimus ver. Absoluere & Absolutio. §. 34. fol. 155. ¶ Circa hanc concessionem aduertit Collector Compendij Mendicantium, q̃ licet Sixtus. 4. non excipit in ea irregularitatem ex bigamia prouenientem, tamen pro excepta debet sēper haberi: quia est grauior reliquis ad dispensandum: & quia idem Sixtus. 4. in quodā indulto [facto Prælati Ordinis Minimorum ad dispensandum cum Fratribus] excepit bigamiam: prout habetur in eiusdem Ordinis Monumentis. In. 1. in pref. fol. 61. & in. 2. fol. 144. concess. 252. Vnde cum Prælati ad dispensandum cū bigamis

gamis negat facultatem, credendum est à fortiori eam confessariis in hac concessione negasse. ¶ Doctissimi Patres Frater Alphōtus de Noreña, & Magister à Veracrucē in suis Compendiis ver. Dispensare, notant concessionem hanc singularem esse, & nullibi reperi similem ad hoc vt confessor possit dispensare cum fratre in irregularitate contracta, ex eo q̃ excommunicatus celebravit diuina, vel ordines sacros recepit, vel homicidium casuale fecit. Vbi notandum verbum illud casuale, vt per ipsum intelligas omne homicidium non ex proposito factum. Vt cū morit infirmus quia frater in latus reuoluit, vel aquam bona fide dedit. &c. Non sunt hæc homicidium voluntarium, quia non ex proposito sunt. Vide Caietanum, verbo, Homicidium, & ver. Irregularitas. Et sic virtute huius privilegij potest Prior & Guardianus, & confessor dispensare cum fratre eiusdem Ordinis, licet sit alterius conuentus. De quo vide quæ supra diximus verbo, Absoluere. §. 3. fol. 121. ¶ Verum amplior multo & extensior est facultas concessa Ordini Sancti Hieronymi in Hispania per q̃; cuiuslibet Mendicantium semel in vita in foro cōfessionis

cientiæ dispensari potest à confessario per
superiorem deputato super irregularitate qua-
cunq; occasione contracta. Ex Compendio
Societatis, ver. Dispensatio. §. 6. vbi dici-
tur eiusmodi concessionem desumptam fuisse
se ex libro Privilegiorum dicti Ordinis. Tir.
12. fol. 36. Collector Compendij Societatis
aduertit primo hanc concessionem & faculta-
tem communicari omnibus Superioribus, &
aliis Confessariis, quibus ipsi eam commis-
erint, præterquam in Bigamia, in morte, in me-
broxum obtruncatione, & enormi sanguinis
effusione: quæ Preposito Generali referuan-
tur. Verum noster Emanuel, To. 1. q. 62. art.
13. Notat & optimè, Collectorem loqui secun-
dum suæ Societatis constitutiones, & literas
Apostolicas, quibus usum privilegiorum po-
test Generalis limitare. At in aliis Religio-
nibus [vbi Generales dicta concessione mi-
nime vtuntur] quemlibet confessarium per
Superiorem deputatum posse in his dispensa-
re in foro conscientie. Sed quod non debet
Prælati hoc committere nisi viris doctis &
circumspectis. Secundo aduertit Collector,
q̃ per Concilium Tridentinum videtur su-
blata facultas confessariis dispensandi in ir-
regu

irregularitate proveniente ex homicidio vo-
luntario, sed q̃ possumus in foro conscien-
tie, vti hoc modo, cum in foro conscientie
sint nostra privilegia contraria Concilio Tri-
dentino iam à Pio Quinto reuadidata. Sed
noster Fr Emanuel [vbi supra] putat hoc
privilegium non derogari per Concilium:
cum tantum loquatur de Episcopis, quibus
non committit dispensationem irregularita-
tis homicidij voluntarij. Nos autem hic lo-
quimur de Prælati regularibus, qui erga su-
os subditos maiorem habent auctoritatem,
quam Episcopi.

¶ Deinde nota, q̃ in Compendio So-
cietatis ver. Dispensatio. §. 1. & in Com-
pendio Claudij Præpositi Generalis, ver.
Prælati. §. 3. dicitur. Præpositum Ge-
neralem per se vel per alios confessores So-
cietatis [quibus præpositi Generales duxerint
committendum] posse cum sibi subditis dispē-
sare super irregularitate, si quando incurrerint
eo q̃ ex communicari, aut suspensi, aut inter-
dicti, aut in loco interdicto diuina officia ce-
lebrauerint: aut Ordines susceperint, nisi ex-
cessus dispensandorum sit adeo grauis, vt ad
Sedem Apostolicā sit remittendus. Circa quā
con

concessionē Do&or Henriquez To. 1. lib. 7. de Indulg. ca. 23. lit. 1. in Glossa annotat, q̄ licet Claudius Prępositus Generalis Societatis restringat hanc concessionem, vt videlicet Prępositus seu Minister Generalis dispēset cum subdito tantum Regulari, nihilominus extendi etiam eiusmodi dispensandi auctoritatem ad externos & non subditos penitentes, ex Sixti. 4. concessionē. Quapra xi vtuntur Minimi Romę, & habetur in eorum priuilegiis fol. 127. vt Episcopus etiā per Tridentinum Concilium Sessio. 24. ca. 6. Dispensat [quoties opus est] in irregularitate ex delicto occulto proueniente. Vide supra Conclusionē. 6.

11. ¶ Vndecima conclusio. Omnes confessores Ordinum Mēdicantium dispensare possunt cum secularibus super quacunq; irregularitate Ordinario reservata. Sic enim concessit Sixtus. 4. Fratribus Minimis, & postea Iulius. 2. confirmavit & de nouo concessit, vt habetur in eorum Maximagno impresso. Nec oportet fluctuare [dicunt Pater Noreña, & pater Magister à Veracrucē ver. Dispensare, Conclusionē. 8.] ex scrupulis Auctoris Compendij Absolutio. 1. quo ad seculares

seculares concessionē. 20.

¶ Sed dubium est. An extendenda sit hęc concessio ad irregularitates super quibus modo Episcopis conceditur in Concilio Tridēnino [Sessio. 24. cap. 6] posse dispensare in foro conscientię. Quid sentiat Do&or Henriquez circa hanc difficultatem, visum est iam in fine pręcedentis conclusionis. Prędicti autem Patres illis esse quam probabilē partem affirmatiuam dicunt. Quia illę irregularitates Concilij Tridēnini, Sessio. dicta, sunt iam Episcopis reservatę: cum ipsi soli possint super eis dispensare sicut absolue re ab excommunicationibus iuris eisdem reservatis, &c. Sed Pius. 5. post cōcilium Tridentinum concessit nobis hoc priuilegium Sixti. 4. & Iulij. 2. ac si de verbo ad verbū infereretur in dicto Motu proprio. Et hoc priuilegium Sixti. 4. & Iulij. 2. concedit nobis absolutionem ab omnibus censuris, & super quacunq; irregularitate Ordinario reservatis dispensationem posse dare. Negatiuam vero partem probabiliorē credunt.

Quia cum priuilegium hoc clare non dicat & ex verbis generalibus non est inferendū absurdum, scilicet, q̄ confessores simplices

¶ § § § § § [quorum

[quorum non est numerus in Ordinibus M^dicanibus] possint absolvere penitentes, & cum eis dispensare in tam arduis casibus sicut Episcopi: quibus ob singularem eorum prudentiam hæc conceduntur eisdem. Nec obstat, quod & qualia conceduntur per Bullam Cruciatę, & per subileum: quia hæc non semper sed bis, vel semel in vita, & semel in morte. Et quidem noster Emanuel in Explicatione Cruciatę, §. 9. no. 135. dicit, q̃d cū post Concilium Tridentinum Episcopi habeant in casibus in Concilio relatis iurisdictionem ordinariam iure speciali [sicut habebant oī in antequam Papa sibi eos casus reservasset] hi casus Tridentini non censentur iam nunc Episcopales: quia Episcopis speciali iure ob personę industriam, & auctoritatem concedantur. Quare in his nihil possunt regulares cōfessarii, quibus ex privilegio concedantur casus Episcopales.

¶ Hoc idem docet. To. 1. Questionū. Regularium. q. 61 art. 9. Vbi etiam similiter docet, q̃d cum Episcopus iure speciali ex tacita cōmissione Papę dispense in voto continentię, cum urget periculum in impedimento occulto matrimonij contracti, quando non potest

testi haberi recursus ad Papam, & scandalum maximum esset si hoc ab aliquibus secretum in eo casu, nihil possunt cōfessarii regulares. Episcopi enim in his casibus iure speciali præsumpto dispensant: & sic prædicti casus non sunt casus Episcopales, ip[s]is cōfessariis privilegiatis concessi. Vnde dicti cōfessores non possunt absolvere à prædictis casibus in foro conscientię seculares virtute Concilij Tridentini, & suorum privilegiorum, cum ipsi casus competant Episcopis [vt dictum est] iure speciali.

¶ Et questione. 63. arti. 6. dicit, q̃d aliqua sunt vota reservata Sedi Apostolicę, in quibus aliquando Episcopi possunt dispensare, urgente necessitate id postulante, & interveniente impotentia morali, ratione cuius facilius ad Summum Pontificem, aut eius habentem auctoritatem non potest haberi accessus, vt post Sylvestrum. tenent Soto Nauarrus & Frater Antonius à Corduba. lib. 1. quest. Et hoc modo possunt dispensare in voto simplici continentię, quando est periculum, & sine scandalo ad Papam non potest haberi recursus. In hoc tamen, & in alijs votis Papę reservatis non possunt cōmutare, &

¶ § § § § § 2 di-

dispensare Mendicantes confessorij. Licet enim possint commutare & dispensare in omnibus votis Episcopo reservatis, hoc intelligitur de votis reservatis Episcopo iure communi, & ordinario: non tamen de votis ipsi reservatis iure speciali, in quibus videtur electa industria personæ, iuxta ea, quæ tradunt Abbas, & Felinus, & Alphonsus de Azuêdo. In his enim votis, ne iugum Christi & Ecclesiæ durum videatur, ex benignitate quadam sequentem Sacros Canones, hoc Episcopo Doctores concesserunt, de eorum prudentia & solertia confidentes. Et sic ad confessores [de quorum solertia & iudicio non tantum confidunt] noluerunt prædictam facultatem, & alias similes extendi.

- 13 ¶ Duodecima conclusio. Dicti confessores Ordinum Mendicantium possunt dispensare cum secularibus super quibuscunque votis. Hoc enim concessit Sixtus. 4. & Iulius. 2. Fratribus Minimis, ut habetur in Mari-magno Prædicatorum Romæ impresso. Nam concessit Sixtus. 4. quod possint permutare & relaxare quæcunque vota: ergo & dispensare. Probat, quia relaxare iuramentum, est tollere tam vinculum quam materiam eius: ex

go

ergo relaxatio voti erit hoc idem. Patet quod dispensare super votum nihil aliud est, quam tollere vinculum & materiam eius, ut dicit Caietanus, ver. Votum: ergo qui concedit potestatem ad relaxanda vota, concedit potestatem super ea dispensandi. Et aduerte, quod postquam Sixtus. 4. concessit potestatem permutandi vota: addidit potestatem etiam relaxandi: ut aliud intelligas nomine permutationis, & aliud nomine relaxationis cap. Hisq; de Excessibus Prælatorum cap. Ac si Clerici de adulteriis. Ex Patribus Noreña, & à Veracrucis in suis compendiis, verbo Dispensare, concl. 9. ubi etiam referunt Leonis. 10. concessionem factam Fratribus confratrie Rosarij dicentibus qualibet septimana. 150. Ave Maria, &c. 15. Pater noster, quod possit confessor Ordinis Prædicatorum in festo Incarnationis Christi, Purificationis, Visitationis, Assumptionis, Natiuitatis Beate Virginis, & in die Resurrectionis Christi, & in tribus diebus præcedentibus dictas festiuitates relaxare quodcunque iuramentum sine præiudicio partis.

- 14 ¶ Tertia decima conclusio. Possunt confessores regulares per Generalem Ministrum

¶ \$ \$ \$ \$ \$ 3 depu

deputari dispensare cum Neophytis super voto castitatis [non tamen solēni] ex rationabili legitimaq; causa. Sic concessit Gregorius. 13. ad decennium quartadie Nouembris anni Domini. 1579. et postea Gregorius. 14. die 21. Septembris anni Domini. 1591. extendit ad alios viginti annos, videlicet usque ad diem. 21. Septembris, anni, 1611.

¶ Circa hanc concessionem aduertendum est, qd Auctor Compendij Indici Societatis. §. 4 hanc concessionē valde exēdit his verbis. Possunt presbyteri Societatis, per Generalem Prepositum in India Orientali deputandi, existente rationabili, & legitima causa, dispensare in foro conscientie cum quibusuis, super voto castitatis non solemni. Admonentur tamen nostri à Summo Pontifice, ne hac facultate vtantur, nisi vbi expedire existimauerint, super quo eorum conscientie onerantur. Gregorius. 13. ad decennium. 4. die Nouembris anni Domini. 1579. vt est in literis Apostolicis manuscriptis pagina, 57.

¶ Hac facultate vti poterunt Prouinciales, & ij, Superiores, aut professi, quibus ipsam commiserint: ea tamen non vtentur in

in ijs locis, vbi fuerint Episcopi, nisi ipsi dispensare nolint: aut incommuni aliquod euenturum credatur, si n. cum quibus dispensandum videtur, ad Episcopos pro dispensatione recurrant. Hec ille.

Quem tequitur Doctissimus Pater Alfonso à Vera cruce hanc concessionem magnam esse asserit, & nunquam aliās datam. Aque ita eodem fere modo in tuo Compendio. ver. Dispensare, post conclusionem. 9. refert. Sed re vera [vt constat ex literis Gregorij. 13. & confirmatione Gregorij. 14.] ad solos Neophytos extenditur eiusmodi dispensandi facultas super voto castitatis, his verbis. Per alias vero literas die. 4. Nouembris millesimi quingentesimi septuagesimi noni Pontificatus sui anno. 8. eidem Generali, aui que per ipsum ex dicta Societate deputandis, vt cum Neophytis, aliisque ad fidem reductis ex rationabili & legitima causa super voto castitatis non tamen solemni dispēdendi. Ex quibus verbis manifestum apparet confessoris Ordinum Mendicantium per hanc facultatem dispensare non posse cum quibusuis personis super voto castitatis: sed tantum cum Neophytis & recenter ad fidem conuersis.

¶ § § § § § 4

15 ¶ Quas

15 ¶ Quarta decima conclusio. Ex Compendio Indico Societatis, verbo, Dispensatio num. 6. Possunt nostri, à Preposito Generali, etiam per alios ad id electi, dispensare [gratis tamen] cum Neophytis vtriusq. Indiarum in quibuscunque iure diuino prohibitis sanguinitatis gradibus, vel alias coninnctis aut se attinentibus, vt impedimenti huiusmodi non obstantibus: matrimonium inter se contrahere, & solennizare, seu si iam scienter cōtraxerint denuo contrahere valeāt: in partibus quidē, vbi locorū Ordinarij de facili adiri possunt, nostri per se in foro conscientie rātū, sed perpetuo: Ordinarij vero ipsi in vtroque foro, de consilio tamē & assensu nostrorum, tanquā adiutorum & assessorum suorum si nostrorum copia cōmode haberi possit, sed tantum ad annos viginti. In reliquis autem Prouinciis Ordinariorum præsentia destitutis, vel ab eis non minus. 200. millibus passuum remotis, nostri per se in vtroque foro.

¶ Hac in foro conscientie vti possunt Prouinciales, & per se, & per alios, quibus eam communicauerint: in foro autem iudiciali, nullus utetur ea, nisi in ijs locis, ex quibus difficile ad Ordinarios recurri potest

potest. ¶ Quamuis autem Pontifex, in hac sola dispensandi facultate, addat, gratis faciendā esse: animaduertendū est tamen idē esse in omnibus diligentissime obseruandū.

16 ¶ Quinta decima conclusio. Ex eodem Compendio. §. 7. Concessum est presbyteris Societatis, per Generalem Prepositum in India Orientali deputandis, vt dispensare possint in foro conscientie cum ijs omnibus, qui in facie Ecclesie illegitimum matrimonium siue scienter, siue ignoranter, contraxerunt, super quouis occulto impedimento, propter quod, tale matrimonium in conscientia fuerit inualidum, imposita eis pro modo culpæ salutari pœnitentia: dummodo ipsi contrahētes sine scandalo separari nequeant, & secreto de nouo contrahant, seruata forma Concilij Tridentini, si id sine scandalo fieri possit: alioquin [super quo eorum conscientie onerantur] etiam non seruata. Admonētur tamen nostri à Pontifice [onerata ipsorum conscientia] ne vtant hac facultate, nisi vbi expedire existimauerint: & vt dispēsandos contestentur, vt ab huiusmodi matrimoniis Canonica lege prohibitis abstineant Gregori. 13. ad dcccennium. 4. die Nouembris anni

anni Domini. 1579. vt est in literis Apostolicis manuscriptis pag. 57. ¶ Hac facultate vti possunt Prouinciales, & ij, quibus ipsi etiam communicauerint. In his tamen locis, in quibus fuerint Episcopi, nullus ea retetur, nisi Episcopi dispensare nolint: aut incommodum aliquod credatur euenturum, si ab eis huiusmodi dispensatio petatur. Hęc ibi. Hoc idem confirmauit Gregorius. 14. die 21. Septembris, anni Domini. 1591.

¶ Circa has duas concessiones tria sunt aduertenda. Primum, qd Fratres Mendicantes eisdem prorsus gaudent facultatibus & indulgiis. Secundum ex Patre Fratre Alfonso à Veracrucē, & etiam ex Patribus Norēna & Focher, qd hęc omnia possunt Fratres Mendicantes in Nouo Orbe absque illis limitationibus, dūmodo ad id habeant à suis Superioribus Prouincialibus, Commissariis Generalibus, vel Vicariis Prouincialibus auctoritatem, vt patet ex Bulla Adriani 6. & aliorum Pontificū, de quo verbo Dispensatio.

Tertio notandum est, qd Leo. 10. concessit Fratribus Eremitarum Sancti Augustini per totum Orbem, vt in foro conscientię possint dispensare in primo gradu affinitatis tam in

matrimonii contractis, quàm contrahendis, dummodo impedimentum sit secretum & non fuerit in iudicium deductum. Quę concessio refertur à Sanctissimo Martyre Ioanne Rossense in libro, quem edidit de Matrimonio Regis Anglię, Compluti excusso. Et certe Concessio hac inter omnes quę hęc de re possunt exquiri, præstantissima est. Circa quam vide ea quę supra dixi fol. 97.

17 ¶ Sexta decima conclusio. Confessarii & prædicatores Ordinum Mendicantium secundum formam iuris debite & semel approbati ab aliquo Ordinario quando ipsi, siue in mari, siue interra iter faciunt, possunt prædicare, & quorumcunque Christi fidelium confessiones audire, non repugnantibus tamen Curatis parochialium Ecclesiarum. Sic concessit Gregorius. 13. die 3. Maii. anni. 1575. Pontificatus sui anno. 3. omnibus & singulis ipsius Societatis prædicatoribus ac confessariis, ab aliquo Ordinario semel approbatis & à suis Superioribus ad huiusmodi munera deputatis, vt videlicet quandoq; siue mari siue terra iter fecerint populos [non repugnantibus tamen Curatis Parochialium Ecclesiarum] prædica-

catione verbi Dei instruere ac consolari, & quorumcunq; Christi fidelium præsertim egrorum & eorum qui in vinculis detinentur confessiones audire, eisq; pro commissis salutares penitentias iniungere: dummodo id non faciant in ipsis oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper obtena, libere, & licite valeant, eadē auctoritate etiam perpetuo de speciali gratia concessit. Circa quam concessionem aduertit noster Emanuel, Tom. 1. qq. q. 59. art. 5. in fine hoc privilegium communicari omnibus Prædicatoribus & confessoribus Ordinum Mendicantium, qui etiam fruuntur & gaudent facultatibus, & indultis Societati Iesu concessis. ¶ Et Eugenius. 4. concessit omnibus cōfessoribus Ordinis Minorum; q̄ quando non possunt commode se præsentare Episcopis, quia sunt in itinere, vel alibi; & non possunt petere casus Episcopales, eo casu possint plenarie vti auctoritate Episcopali. Ex Compendio, Absolutio quo ad seculares primo. §. 3. Pater Magister à Vera cruce in suo Compendio, verbo Confessor. 2. conclusione, notandam esse dicit hanc cōcessionem pro Fratribus qui in Nouo Orbe Indis

diarum distant ab Episcopis.

- 18 ¶ Decima septima conclusio. Ex Compendio Indico Societatis verbo, Confessarij §. 1. Confessarij semel approbati à Prapposito Generali, vel ab aliquo Episcopo, possunt in vtraq; India confessiones audire, sine alia ulteriori approbatione, vel licentia. Grego. 13. 8. Septembris anni Domini. 1573. ad decennium, quam concessionem postea idem Pontifex extendit ad aliud decennium, finiendum tamen. 11. die Augusti, vt patet ex litteris Apostolicis manu scriptis pag. 16. & 39. Hac gaudebunt omnes sic approbati, & à Superioribus, ad audiendas confessiones expositi. Hec ibi. Quam concessionem Gregorius. 14. die. 21. Septembris anni Domini. 1591. ad alios. 20. annos extendit.

¶ Circa hanc concessionem animaduertendum est, q̄ confessores Indorum ex Ordinibus Mēdicantibus à suis Superioribus electi, & deputati in suis Capitulis Prouincialibus ad Indorum confessiones audiendas, vel etiam extra Capitula Prouincialia, electi per Prouincialem ad id habentem auctoritatem à Capitulo Prouinciali, non indigent præsentatione; sed neq; approbatione Episcoporum

vt ma

vt manifestum est ex concessione Pij. 5. ad instantiam Regis Philippi. 2. facta, & impetrata. Ait enim Pontifex Ordinarium locorum, & aliorum quoruncunque licentia minime requisita, libere & licite valeant scilicet, predicare, ac confessiones audire de suorum Superiorum licentia, in eorum Capitulis Prouincialibus obtenta. Et Pater Magister à Veracrucē in suo Compendio Indico, verb. Presentatio confessorum ait. Et quidem quo ad confessores Indorum in Nouo Orbe nulla est requisita presentatio [etiam semel] quia sic concessit Pius. 5. vt sine assensu Episcoporum in suo Diffinitorio Prouinciales eligant confessores.

¶ Sed dubium est, vtum confessarii regulares possint modo in foro conscientie frui presentatione & approbatione semel obtenta? Noster Emanuel, To. 1. qq. Regu. q. 59, art. 7. respondet dicendo, qd hoc dubium mouetur propter quoddam Vniuersalis vocis Oraculum Pij. 5. reuoluantis omnia priuilegia concessa Minoribus in foro conscientie, etiam si sint contra Concilium Tridentinum. Vnde cum Regulares semel presentati examinati & approbati ab vno Episcopo, non possint ab eius suc-

cessoribus suspendi per priuilegium Clementis. 7. quo concessit, qd confessores Ordinis Minorum semel presentati alicui Episcopo pro confessionibus audiendis [vt moris est presentari] post vnā presentationem non teneantur amplius presentari. Quo priuilegio gaudent alij Mendicantes. Videtur dicendum, quod cum hoc omnibus Regularibus preter Minores, & Predicatores sit priuilegium, & reuocatum per Con. Tri. & Pium. 5. in sua Constitutione in foro conscientie possunt Religiosi eo cum omnibus priuilegijs [etiam si sint contra Concilium Tridentinum] modo frui. At pro contraria parte facit Nam reuolucio supra dicta. Pij. 5. fuit facta die 13. Martij, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, prout refertur in Compendio Societatis, & refert Veracruz in suo Speculo conuicatorum in fine. At videmus postea eundem Pium. 5. in Bulla que incipit. Romani Pontificis prouidentia, data Romę apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominice millesimo quingentesimo septuagesimo primo, octauo idus Augusti, Pontificatus sui anno sexto, voluisse eos Regulares [etiam Medicantes] qui semel ab Episcopo in ciuitate & Diocesi prenio examine

mine approbati fuerint ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore pro maiori conscientie sue quiete examinari de nouo poterunt, non obstantibus quibuscumque privilegiis. Hac pro vtraque parte adduxi ut difficultas proposita melius explicet. Et resolute dico, quod possumus modo Mendicantes in foro conscientie, ut omnibus privilegiis, etiam si per Concilium Tridentinum sint sublata. Et per consequens possumus uti hoc, etiam si supponat per Concilium Tridentinum esse reuocatum. Et non obstat constitutio Pij. 5. allegata. Non enim Pius. 5. mortuo Episcopo approbante, statim suspendit approbationem, imo supponit post eius mortem valere, & durare, donec a successoribus ipsius suspendatur & reuocetur. Vnde si successores talem suspensionem siue reuocationem minimè opere compleuerint, minime etiam finem accipiet approbatio, donec approbatus decedat, & moriatur. Denique est necessarium, quod in foro exteriori fiat dicta suspensio, & reuocatio, qua data non habet locum usus ipsius in foro conscientie cum fori conscientie supponat quo ad Ecclesiam & forum exterius nullam adesse prohibitionem.

¶ Iuxta

20. ¶ Iuxta hæc Doctissimi Patres Frater Ildophonus de Noreña, & Magister à Veracrucè in suis Compendiis, verbo, Confessor Conclusionem. 4. huiusmodi statuunt conclusionem. Frater possumus audire confessiones omnium fidelium sola licentia suorum Prelatorum [Religiosorum dico] neque est necesse, quod interueniat Episcopi licentia. Hac conclusio probatur, quia sic concessit Sixtus. 4. & Iulius. 2. Fratribus Minimis, ut habetur authenticè in suo Marimagno impresso. Et similiter Clemens. 7. anno Domini. 1530. concessit Prouinciali Sanctæ Crucis de la Isla Española [& per consequens omnibus aliis Prouincialibus quorumcumque Prouinciaram] & Vicario Prouinciæ [absente Prouinciali] & quibus ipsi specialiter, & expresse commiserint, ut possint omnes fideles pro confessionibus ad eos recurrentes ab omnibus peccatis & censuris, etiam Sedis Apostolicæ reservatis, exceptis de Cæna Domini absoluerè, non obstantibus quibuscumque, vide supra, folio. 129. numero. 13.

Sed aduertunt prædicti Patres primo, quod istæ confessiones erunt valide in foro conscientie tantum. Nam in hoc foro durat, possunt Fratres vir-

¶

tute

entre dictorum priuilegiarum cōfessiones secularium audire sine approbatione Episcopi presentationeq; corā eo facta. Propter quod scire oportet, quod per Concilium Tridentinum Sess. 23. cap. 15. ablata sunt ista priuilegia & omnia, alia quibus poteramus audire confessiones secularium sine licentia vel examine, vel approbatione Episcoporum. Intentio enim Concilij [vt ibi dicitur] fuit vt Episcopi scirent per approbationem debitam, & per examē de scientia, qualitatem illorum qui suarū ouium confessiones erant audituri. Et si inuenirentur sufficientes cum benedictione Domini audiant ea auctoritate, & licentia Apostolica, quam habent. Postea tamen anno, 1566. die. 13. Martij Pius. 5. concessit nobis omnia priuilegia, vt eis vti possimus etiam quo ad derogata & restricta per Concilium Tridentinum: sed hoc in foro conscientie tantum, vt diximus, & dicemus etiam verbo, Cōfirmatio priuilegiarū. Ord. Mēd. Et sic vti poterimus supradictis priuilegijs Sixti. 4. Iulij. 2. & Clementis. 7. & audire confessiones omnium fidelium sine presentatione corā Episcopo: sed hoc in foro conscientie tantum, quia si redduntur nobis nostra priuilegia & vltus

vltus eorum. Aduertunt secundo, q̄ isti penitentes sic absoluti virtute horū priuilegiarum à Fratribus qui Episcopo non fuerunt presentati nec ab eo habuere licentiam sed à suis Prelatis, satis faciunt p̄cepto confessionis, nec tenentur illa peccata confiteri proprio Parocho: quia sunt vere absoluti coram Deo. Et pro hoc agit Glossa notabilis Extragādis, Sedes Apostolica, de officio delegati, verbo, Singulorum, in fine. Vbi dicit, q̄ illi qui confitentur per literas obtentas à Papē Penitentiario, in quibus dicitur, q̄ confiteantur quibus voluerint per triennium, q̄ non tenentur cōfiteri illa peccata Parocho semel in anno: quicquid clamēt Parochi, quia sic habet consuetudo. Hęc Glossa, & certe quando alias confessores sunt noti Parocho & sufficienter docti, &c. Sic deberent velle, & approbare: nam quid amplius queritur? In foro autem exteriori si non vult Parochus huiusmodi cōfessiones pro legitime factis, & pro non confessis habere: bene poterit de iusticie rigore. Nam confessiones illę non sunt factę ab exposito confessore in illo foro. Et tunc penitenti remedium detur, vt confiteatur duo vel aliqua peccata coram exposito cōfessore illo

rum peccatorum quæ alias dixit coram isto fratre, & petat schedulam ab eo, quam suo exhibeat Parocho. Hæc illi Doctissimi viri.

- 21 ¶ Et idē Pater Magister à Veracruce verbo, Præsentatio Fratrum confessorum, postq; dixerat in Nouo Orbe non esse requisitā præsentationem confessorum Indorum coram Episcopo etiam semel: ex concessione Pij. 5. statim addit. Quo ad alios Christicolæ in Nouo Orbe diligenter omnibus priuilegiis consideratis videtur, q̃ non sit necessaria præsentatio adhuc semel: quāuis consilium est bonum, vt id fiat sicut & fit, saltem semel in vita quilibet qui de nouo eligitur cōfessor præsentetur. Videat qui voluerit Expositionem Leonis. 10. & Pauli. 3. & Clementinæ Religiosi de priuilegiis. Nec obstat, q̃ in Concilio Tridentino fuerit facta restrictio circa confessores approbandos à Diocesano, quia sicut dictum est, post dictū Concilium priuilegia sunt approbata, & iterum confirmata, & omnis restrictio est ablata, maxime in foro conscientie. Sed iam iam morti proximus propria manu ad marginem apposuit. Verum quia res maximi momenti est & dato in foro conscientie quia priuilegia sint confirmata ablata omni res-

ni restrictione Concilij Tridentini, quia quæ ad confessionem non solum forum interius respiciunt, sed etiam exterius præsentatio cōfessorum pro antiquis Christianis fieri debet sicut Concilium prescribit, hæc sunt dicta re exacte considerata quamuis aliquando cōtrarium apparuit. Quam sententiam vt securiorem & verioremi amplector, priori relicta opinione.

- 22 ¶ Decima octaua conclusio, ex Compendio Societatis, verbo, Indulgentiæ. §. 3. Omnes Christi fideles qui corde contriti fuerint, aut confitendi firmum propositum habuerint ac in honorem & Passionis deuotionem Christi, præces deuote effuderint, & postea idoneo alicui Societatis presbytero, aut Societati Preposito, vel Generali obedientiam præstanti, cōfiteantur plenariam indulgentiam semel in vita consequantur. Paul. 3. in Viue vocis Oraculis. fol. 3. A.

¶ Videatur Pater Emanuel in Explicatione Cruciatæ. §. 9. à numero. 126. vsq; ad numerum. 145. vbi late explicat auctoritatem Superiorum Medicantium erga Frâtres suos, & Fratrum confessorum erga seculares penitentes. Videatur etiam Doctor Henricus 21. Tom.

Tom. i. lib. 7. de Indulgentiis, cap. 28. ubi late explicat quid possint Prælati Regulares & confessori Regulares ab his exposui. Vbi etiam docet privilegia Medicantium [legi equalia quæ Pontifex declarat esse ample interpretanda in fauorem animarum] non derogari in anno Iubilæi etiam centesimi ut consueudo interpretatur: nec per Bullas Cruciatæ, in quibus expressè excipiuntur facultates quas Prælati Ordinum Medicantium suis Regularibus communicant.

- 23 ¶ Decima nona conclusio. Archiepiscopi & Episcopi harum Indiarum [& quibus ipsi commisserint] auctoritatem habent absolueri omnes, & quoscunq; Indos tam viros quæ mulieres, ab heresis crimine: & ab aliis quibuscunq; criminibus, excessibus, & casibus reservatis, tam in foro interiori, quàm exteriori. Sic concessit Gregorius. 13. ad instantiam Catholici Régis Philippi secundi: prout refert in Confessionario Concilii Limensis auctoritate confecto anno Domini. 1583. sub finem, his verbis. Por Bulla de Gregorio. 13. a instancia de la Magestad Catholica, se concede a todos los Arçobispos y Obispos de las Indias, y a las personas a quien ellos en esta

esta parte cometieren sus vezes, que puedan absolver de crimen de Heregia, y Ydolatria, y otros qualesquier casos reservados, asien el fuero de la conscientia, como en el fuero exterior, a qualesquier Indios hombres y mugeres, y asimismo a los que fueren nacidos de Indios y Mairas, o de Mauros y Indias: imponiendoles alguna penitencia saludable conforme a su culpa. Y declara su Santidad q quanto a esto, no estorna el auer declarado, q por la Bulla de la Cruzada no se concede absolver de caso de heregia. Por que quanto a los Indios y personas dichas, no se deroga el dicho privilegio y facultad de poderles absolver de heregia, y de los demas casos reservados. Ex literis authenticis Gregorij. 13. Dat. 1. Januarij anno. 1583. Fue embiado este breue por el Comillario General de la Santa Cruzada Don Thomas de Salazar. Y añadio se a los Privilegios vistos por el sancto Concilio Prouincial por mandado del Reuerendissimo Metropolitano. Hec ibi.

¶ Circa hanc concessionem animaduertèdum est ex doctissimo Præ Magistro Alphõso a Veracruce in suo Compendio, verbo, Episcopis, & Religiosis habent specialia privilegia, ut

ta. fol. 150. pa. 2. lin. 3. Lusitani. fol. 264
pa. 2. lin. 25. quis trina. fol. 295. pag. 1.
lin. 4. vtique.

?

¶ Con estas emiendas se deuen corregir algu
nos cuerpos desta obra: que en otros se corri
gieron en el molde: y con ellas esta conforme
a su original.

Fray Pedro de Aragon, Predicador.

?

¶ *?*

?

*

Excudebat Ludouicus Ocharte Figueroa,
Mexici, in Regio Collegio sanctę
Crucis, sancti Iacobi de Tlati
lulco. Anno Domini

1601.

¶ ✠ ¶

?

*